Áldassék végnélkül és dicsőittessék
A legfölségesebb Oltáriszentség!

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLTÓSÁGOSABB OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S A SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A BUDAPESTI KÖZP. OLTÁREGYESÜLET

1906. VII. ÉVFOLYAM

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IX., Üllői-ut 75.

BUDAPEST
STEPHANEUM NYOMDA R. T.
1906

Tájékoztatásul az Oltáregyesületről.

Társulatunk, mint anyatársulat, 1882-ik évi január hó 1-én a római törzstársulattal egyesittetett.

Az egy helyben létező tagok fióktársulatot képeznek, mely az anyatársulat vezetése alatt áll. A fióktársulatok főterjesztőjük által *havonkint jelentik az anyatársulatnak az ujonnan bejegyzett tagok neveit* és imádásóráit, hogy igy ezek a bucsu-engedményekben részesülhessenek.

Hol még terjesztők nincsenek, ott a szövetkező tagok neveiket, lakásukat és az imádásnak általuk választott napját és óráját, valamint kegyes adományaikat a társulat igazgatójának vagy tollvivőjének küldik be. Az anyatársulatot egy a fm. Bibornok magyarországi Herczegprimástól *kijelölt áldozár, mint igazgató* vezeti. Az igazgatót, a ki mellett egy áldozár, mint titkár van, egy bizottmány segíti, mely *egy elnök-asszony-*, másodelnök-asszonyból, titkárnő, pénztárnok, könyvtárosból s néhány tanácskozó tagból áll, kik ülnökhölgyeknek hivatnak. A bizottmány *terjesztőnőket* nevez ki, kiknek föladata a társulat terjesztésén munkálkodni és a tagok buzgalmát éleszteni.

1. A társulat föladatául tüzi ki: a) *a legfölségesebb Oltáriszentségben jelenlevő Jézus Krisztus* megismerését, szeretését és *imádását* mindinkább éleszteni s gyarapitani és ezen őszinte szeretet által kipótolni a bántalmakat, melyekkel ezen legfölségesebb Szentségben illetik; és b) *a szegény templomokat,* tehetségéhez képest, fölszerelni és segiteni.

2. Tagokul fölvétetnek mindkét nembeli hivek, kik az Oltáriszentségről szóló tanitásban részesültek. — Hogy a tag az oltáregyesületi bucsukban részesülhessen, *elengedhetlen föltétel,* hogy: 1. *neve* az egyesület törzskönyvébe bevezettessék; 2. hogy *havonta egy órát* töltsön a legföls. Oltáriszentség imádásában; 3. hogy *évenkint* a szegény templomok fölsegitésére *alamizsnát* adjon az egyesületnek. *Ajánljuk,* hogy a fölvételkor a tag egy határozott napot, például a hó első vagy második napját és erre egy határozott órát, éjjelit vagy nappalit válaszszon és jelentsen be; mely napot és órát, *ha csak ebben* valamely fontos ok nem gátolja, a tag lelkiismeretesen betartja.

Az imádás-órát czélszerü valamely templomban, de lehet otthon is megtartani. A tagoknak ajánljuk továbbá, hogy ha a körülményeik megengedik, *éjjeli imádás-órát* válaszszanak. *Ha valaki foglalkozása miatt* nem imádkozhatnék egy egész órán át, annak meg van engedve, hogy az imádást munkaközben vagy az uton is végezhesse, csak igyekezzék dolgai közben a legföls. Oltáriszentséggel lelkileg egyesülve maradni. *Alamizsnául* nálunk a tehetősebb tagok évenkint két koronát, a szegények évenkint 24 fillért adnak. Kik évenkint legalább *4 koronát* adakoznak a szegény templomok számára, de magukat a havonkinti imádás-órára nem kötelezik, *résztvevő tagoknak* neveztetnek; bucsukban nem részesülnek, de a társulat érdemeiben s imádságaiban igen. Azon adakozók, kik rendes évi járulékra nem kötelezik magukat, a társulat *jótevőihez* tartoznak. Ezekért a szegény templomok hivei imádkoznak. *A társulat* szegény templomok számára köszönettel fogad minden használható adományt, vásznat, csipkét, selymet, kelyhet, szentségtartót, szobrot, képet stb. *Budapesten a társulat közös istentiszteletét* az Angolkisasszonyok templomában minden hó második vasárnapján tartja. Reggel 6 órakor a legföls. Oltáriszentség kitétele; 8 órakor szentmise; együttes szentáldozás. A szentmise után a tagok az áldozópap előimádkozása mellett 2 Miatyánk, 2 Üdvözlet és a 129-ik zsoltárt, «A mélységből» mondanak el a meghalt tagokért. Délután 5 órakor szentbeszéd, litánia Jézus szents. nevéről s a legfölségesebb Oltáriszentség visszahelyeztetik. Az istentisztelet közben a templom ajtajánál pénz gyüjtetik a szegény egyházak javára. Oly helyeken, hol fióktársulatok vannak, gondoskodjanak a tagok, hogy *szintén havi szentmiséjük s ha lehet, tanitásuk is legyen.*

Az egyesület tagjai *minden kinálkozó alkalmat fölhasználnak,* hogy a legfölségesebb Oltáriszentség iránti tiszteletre és imádásra másokat is buzdítsanak. Gondoskodnak, hogy sulyosabb *beteghez lelkiatya hivattassék;* szivesen látogatják meg a legfölségesebb Oltáriszentséget; *ha bárhol megpillantják, térdhajtással üdvözlik;* a szentségimádásokon részt vesznek; gyakrabban járulnak a szentgyónáshoz és a szentáldozáshoz s erre másokat is buzdítanak. A tagok és résztvevők októberben és novemberben fizetik be évi járulékaikat.

A ft. egyházmegyei megbizott, mint a megyés-püspök ur képviselője, 1. *az illető egyházmegye területén fölmerülő* oltáregyesületi ügyeket önmaga vezeti és azokról a szükségeseket a lelkész urak és az Oltáregyesület budapesti központi vezetősége között közvetiti. 2. Egy egyházmegyei oltáregyesületi *törzskönyvet* vezet, a melybe a jelentkező tagok neveit és imaórájukat bejegyzi. 3. A törzskönyv külön részében följegyzi, hogy mely plébánián és mely napon és órában tartatik közös istentisztelet. 4. Jegyzékbe veszi a templomok részéről beérkezett kérvényeket. 5. *Naplót* vezet a tagsági dijakról, alamizsnákról és a kezelési kiadásokról. 6. *A beérkező kérvényeket* a méltányosság szerint megbirálja és véleményét az egyes kérvényekre följegyzi. 7. *A kérvényeket* évenkint az október, november hónapok folyamán a központba küldi. Később érkezett kérvények figyelmen kivül hagyatnak. 8. A hozzája érkezett *tagsági dijakat* és egyéb alamizsnákat lehetőleg *november hó elsejéig* átszolgáltatja a központnak. 9. Kezelési kiadásait, beszámolás mellett, az egyh.-megyei területéről begyült pénzekből födözi.

A Főtisztelendő Papság szives figyelmébe.

A ft. lelkész urakat kérjük, 1. hogy ezek után az Oltáregyesületet *érdeklő minden ügyben* az egyházi megyéjük területére a főpásztor ur által kegyesen kinevezett *megbizott urhoz* legyenek szivesek fordulni.

2. Náluk jelentsék be az uj tagokat, megjelölve a tagok imádási napját és óráját.

3. Kérjük a ft. lelkész urakat, hogy *a segélyezést kérő folyamodványokat, a tagsági díjakat és egyéb alamizsnákat egyenesen hozzájuk küldjék be.*

4. *A folyamodványokhoz okvetlenül szükséges: a)* a kérvény, az elnökasszonyhoz intézett szövegezéssel; *b)* a kerületi esperes ur által láttamozott leltár és a templomi bevételek és kiadások összeges kimutatása (tehát nem az egyes tételek); *c)* a kérelmezett tárgyak lajstroma egy külön lapra irandó; *d)* a kérvényen vagy a lajstromon az illető község neve, az utolsó posta és a vasuti vagy a gőzhajóállomás, valamint az egyházi és politikai megye neve jól olvashatólag kiteendő; *e)* a kérvények mulhatatlanul idejekorán küldendők az egyházmegyei megbizott urakhoz, hogy ők azokat az október november hónapok folyamán a központba juttathassák; *f)* a későbben érkező kérvények elintézetlenül küldetnek vissza; *g) csakis világiaktól* eredő folyamodványok nem jöhetnek tekintetbe.

5. Az oltárteritők, a tabernakulum, a gyertyatartók méretei pontosan és okvetetlenül megjelölendők.

6. *A kérvények röviden és világosan szerkesztendők.* Miért is a leltárban az egyes tárgyakról kiteendő, hogy jó, közepes vagy rossz állapotban birja-e azokat az illető templom.

7. Az ajándéktárgyak csak a kiállitás után (körülbelül husvét táján) küldetnek meg az illető templomoknak.

8. Miután az Oltáregyesület főczélja, hogy a legföls. Oltáriszentség iránti hitet, áhitatot és szeretetet fölkeltse és terjeszsze, *a budapesti közp. Oltáregyesület csakis oly templomok számára szavaz meg egyházi szerelvényeket, a mely templomokban az oltáregyesületi ájtatosság* a hónaponkinti egy órai szentségkitétellel és imádással *szervezve van,* vagy nyomban szerveztetni fog. Ez az egyetlen kárpótlás, a melyre az egyesület számot tart.

Kérelem a ft. papsághoz. Az Oltáregyesület azon alázatos kérelemmel fordul a ft. papsághoz, hogy az Oltáregyesületnek szent czéljaira, időnkint, teljesen alamizsnakép és tetszés szerint meghatározandó bizonyos számu *szentmiséket vállalni sziveskedjenek.*

Ha minden áldozár évenkint néhány szentmisét vállalna (és ki ne tehetné ezt?!), az Oltáregyesület rövid idő alatt az ország minden szegény templomát fölruházhatná.

Az intentiókat ft. Demény Dezső, kir. palotai káplán ur kezeli. Az intentiók ajánlatát a papság között főleg a kerületi közgyülések alkalmával szétosztandó *intentiókötelező lapra* jegyzi föl, melyet a főpásztori megbizott ur útján juttat a budapesti központi igazgatósághoz, ki az intentiókat egy válaszos levelezőlapon jelöli ki az illető áldozár uraknak. *A szentmisék természetesen csak akkor kezdendők meg, midőn az illető áldozár a kijelölést már kézhez vette.*

Az Oltáregyesület nem intentiók fejében, hanem *ingyen adja az egyházi szereket* s igy ő maga is csakis *alamizsnaképen* fogadja el a stipendiumokat. Intentiókra egyházi szereket *nem közvetít.*

VII. ÉVF. 1906 1. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-út 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. JANUÁR. 1. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Izsóf Alajos: Vérbeli kereszténység. — Nagyfalusi Lajos: A Szűzanya Fiát látja. — Dr. Breyer István: Eucharisztikus naplójegyzetek. — Dr. Bezák István: Az Oltáriszentség imádása, vétele és szeretete. — Innen-Onnan: Engesztelő imádság, Oltáriszentség husz évig a templomban elcsukva. Miniszterelnök mint ministráns. Kérelem. — Boullierie — Fischer: Elmélkedés. — Oltáregyesületi ügyek. — Irodalom. Hirdetések.

Vérbeli kereszténység

Mikor hajónk — a Persia — Hong-Kong előtt horgonyzott, ellátogatott hozzánk egy kövér kinai. Jómódu, tanult, értelmes katholikus ember volt. Beszélt olaszul, németül, francziául és angolul. Leányát akarta a mi hajónkon elvitetni Manilába, a Fülöp-szigetek fővárosába. Helyet jött nézni számára, de nem kapva biztató feleleteket a kapitánytól, a leányt nem küldte Manilába.

Hajónkon tartózkodott egy amerikai ügynök is. (Egyik detroiti vegyészeti gyár megbizottja.) Ez ismerte a kinait már régebbről és bizalmas beszélgetésbe elegyedett vele.

A hajó társalgószobájába jöttek, a hol én czikket irtam a «Zászlónk» számára. Még boszankodtam is eleinte, hogy zavarnak, de aztán nem bántam, hogy bejöttek, mert meghallgathattam párbeszédüket.

Ez a párbeszéd roppant tanulságos volt. Nem azért, mintha ilyet máshol nem lehetne hallani, hanem azért, mert egy pogányból lett katholikus párbeszéde volt egy keresztényből lett pogánynyal és hozzá egy sárga emberé fehérrel.

— Nem fél a tajfuntól?* — kérdi a kinai.

— Miért félnék? — mondja az amerikai.

— Hát mert belepusztulhat.

* A *tajfun* forgószél, még pedig a leggyakoribb és legveszedelmesebb fajtából. A délkinai tengeren járkál és pusztit rémületesen. Rendesen a Fülöp-szigeteknél képződik az egyenlitő fölött 8—9 foknyira, aztán észak felé szalad a kinai partok vidékén, majd keletnek hajlik és sokszor megkeveri a japán vizeket is — pedig kegyetlenül.

— Ha belepusztulok, hát belepusztulok... aztán végem van — replikáz az amerikai.

— Dehogy van vége! Még csak aztán jön az igazi!... a nagy leszámolás — veti oda a kinai.

— Hol? — kérdi amaz.

— Az Isten előtt! — vágja vissza a kinai.

— És ön ezt hiszi?

— Igen. Hát ön nem?

— Én nem. Én azt tartom, hogy a halál után semmi sincs.

— De hiszen a vallás azt tanitja, hogy van és pedig az örök élet — erősködik a kinai.

— Vallás?! Hát ön hisz a vallásnak? — mondja az amerikai unottan és mindjárt elterpeszkedett a piros plüssel bevont puha ülőhelyen, jelezve, hogy ez a beszédtárgy igen messze esik az ő megszokott gondolataitól s nem óhajt tovább értekezni ilyen irányban.

A kinai végignézett a nagy kövér testen (mert az amerikai is kövér volt) s roppant higgadtsággal csak ennyit mondott:

— Igen! Én hiszek a vallásomnak.

A hajó gőzsipja bőgni kezdett, a vasmacskákat nagy dörömböléssel huzgálták föl a gőzerővel feszitett lánczok. A kinai sietve köszöngetett jobbra, balra és rohant le a külső lépcsőn csónakjába.

Nem tudom, minő benyomást hagytak a lelkében az amerikai ügynök utolsó megjegyzései, csak azt éreztem, hogy engem hatalmasan megragadtak. Le is tettem a tollam és kimentem a fedélzeti promenádra szellőzködni és — gondolkodni.

Micsoda furcsa jelenet is volt ez! Hisz itt Hong-Kongban, Ázsiában vagyunk, ugy-e, még pedig jó mélyen? Ázsia átlag véve nem keresztény, különösen nem keresztény itt, a mely részeken a sárga faj él időtlen idők óta. Templomaik bejáratánál fogaikat vicsoritó emberi és állati szörnyetegek várják a vigaszt kereső lelket. Szentélyeik piszkosak és szellemtelenek, mint a zsibárus boltja. Gondolkodásuk, szokásaik, törvényeik, életmódjuk mind oly elütő, hogy a keresztény lélek teljesen idegenben, magára hagyatva érzi magát. S itt egy hosszu czopfos, sárga bőrü, ferde szemü, lötyögő ruháju ember képviselte a keresztény eszmét egy simára fésült és borotvált, vasalt kézelős és finom ruhás fehér emberrel, a ki viszont a pogányságban is a legalábbvaló eszmének — az állat-embernek volt szószólója és képviselője.

A fehér ember lemondott minden méltóságáról s szinte dicsekszik azzal, hogy az állattal egy szinvonalra szállott alá. A sárga ember örül, hogy kiemelkedett nyomasztó alacsonyságából és emberi méltóságának tudatára ébredt. A fehér már eltékozolta örökségét s unottan, kiégett lélekkel bámul maga elé — a nagy *jövő* nem izgatja őt, törhetetlen remények nem aczélozzák akaratát, az örök Szeretet heve nem pezsditi vérét. A sárga örül, hogy megtalálta örökségét, bizik a jövőben, szive tele van hittel, reménynyel, szeretettel, kilátásait nem állja el az az öt darab deszka, melyből a koporsót összeróják. A fehér nem birja komolyan venni a legkomolyabb dolgokat. A sárga oly komolyan veszi a kereszténységet, hogy vért is tud érte áldozni. Ez Kinában magától értetődő dolog.

Ó, kedves kinai testvér — gondoltam magamban — te nem is sejted, hogy mennyire kell nekünk, évezredes keresztényeknek, melletted — az uj keresztény mellett — szégyenkeznünk. Te csak *egy* vigéczczel találkoztál a «Persián», jönnél el hozzánk Európába, mennyi vigéczlelket látnál te itt! Te reád csak egy ásitott, mikor a siron tul való dolgokat érintetted, látnád csak, mennyien ásitanak itt! Nálunk *ez* a magától értetődő dolog.

De ne folytassuk ebben az irányban tovább.

A sok tanulság közül, mely ilyen esetből önként folyik, csak egyet — a legközvetlenebbet — sietek leszögezni ezúttal: *vérbeli kereszténység* — erre van szükség az egész világon, de talán leginkább itt nálunk Európában.

Mi az a vérbeli kereszténység?

Az a kereszténység, mely vért tisztit, vért hevit, vért hajt, vért ad, vért kér, vért formál. Ha önöknek a «vér» szó nagyon nyers, tegyék helyébe ezt: «élet». Sokan az emberi élet kutatói között úgy is azt tartják, hogy a vérsejtekben van az élet, vér hordozza az életet. Én csak azt akarom mondani, hogy vegyük szivünkre azt, a mit a Mester mond: Az én szavaim *élet* és *lélek*. A vérbeli kereszténység Krisztus szavait életnek és léleknek veszi.

Itt minden kibuvás, paktálás, disputálás fölösleges. A ki Krisztus szavait életnek és léleknek veszi, az vérbeli keresztény, a ki nem veszi annak, az önmagát és másokat ámitó keresztény. Az Ur Jézus igen szelid és alázatos szivü volt, de ebben nem ismert megalkuvást soha senkivel szemben. «A hol a kincsetek van, ott van a szivetek is.» «Nem szolgálhattok két urnak». Vagy-vagy! Vagy vérbeli keresztény, a kinek *kincse* az Ur Jézus, *ura* az örök Isten — vagy üres váz, forma, figura, mumia, mely keresztény mázt visel külsőleg.

Tudjuk, hogy vérbeli kereszténynek lenni nem könnyü dolog, nem is egy nap munkájának gyümölcse. De ezt az Ur Jézus még jobban tudta. Azért mindazoknak, kik jóakarattal közelednek hozzá, hogy *lelket* és *életet* kapjanak tőle, fönséges biztatást ad. A ki eszi az én testemet és iszsza az én véremet, énbennem marad és én őbenne.

Vérbeli keresztény akarsz lenni? — Igyál vért az oltárról.

Voltam Sanghaiban és Cantonban a sárga testvérek templomaiban és láttam, hogy ők igy tesznek és tudom a misszionáriusaiktól, hogy a vérbeliség gyönyörü szépen kezd kiverődni az annyira idegen mongol arczon, akarom mondani lelken is.

Hiába! Hiába! Vért csak vérrel lehet finomitani, még pedig nemessel, tisztával, szeplőtelennel, szüzivel. S van-e vér — nemes, tiszta, szeplőtelen, szüzi, mely Krisztuséhoz csak fogható is volna?... *Izsóf Alajos.*

A SZŰZANYA FIÁT LÁTJA...

(Stabat Mater Speciosa.)

A Szüzanya Fiát látja,
Koldushelyen széna-ágya,
Ó mi boldog óra volt!
Szive forrott, lelke ringott,
Szent örömtől mint rajongott:
Legeslegboldogabb volt!

Mi végtelen édes jelen,
Mint ujjonga a Szeplőtelen,
Az Egyszülött Dajkája!
Soha szebb, mint ez órában,
Anyasága mosolyában
A Szentlélek Arája.

Ki az, ki most ne vigadna,
Mikor Krisztus édes Anyja
Alig bir örömével?
Ki örömre ne gyúladna,
Most, amikor Krisztus Anyja
Játszik szive kincsével?

Koldushelyen Krisztust látja,
Barmok közt van szalmaágya,
Hidegtől takargatá.
Kisded vállán világ terhe,
Felsir, mintha vezekelne,
Imádod, ha sejted ezt:
Szent varázsát édes éjnek, —
Felhangzik az angyalének,
Glóriába zsongva kezd.

Az Anyának, jegyesének
Szavok elhal, — ez az ének
Szivöket remegteti.
Ez éjszaka édességét,
Varázsát és szent mélységét
Fel ugyan ki érheti?

Anyám! anyák legdrágábbja!
Hadd lángoljon szivem lángja
Teveled ma egy lángban.

Hadd imádjam, hadd szeressem,
Fiad kedvét hadd keressem,
És kegyelmét találjam.

Drága Anya! vésd szivembe,
Mélyeszd szivem legmélyébe
Krisztus mély keserveit.
Jászolyának alázatát,
Követhessen áldozatát,
Zsenge szenvedéseit.

Bánatából hadd kóstoljak,
Szent örömén felviduljak,
A míg földi rab vagyok.
E kisdednek szent varázsa
Legyen lelkem örök láncza,
Míg e földön bujdosok.

Végy föl engem családodba,
Ha örvendsz, ha bánatodba,
A míg élek és halok.

Tiszta szüzek szűz virága,
Hogy ne legyek, mint az árva,
Hadd ringassam kincsedet.
Szivem édes jászolyában,
Hadd dajkáljam, a halálban
A ki szerze életet.

Ittasodva égi kéjben,
Toborzékol örömében,
Szivem csordultig telik.
Izzó lángja mind betölti,
Elhal bennem, a mi földi,
Már felém a menny nyilik.

Szólj Fiadnál, hogy megvédjen,
Ő malasztja legyen vértem,
Pajzsom Isten igéje;
Lelkem ha e porból röppen,
Szinről-szinre lássa ott fenn,
A mi meg van igérve. Amen.

Nagyfalusi Lajos.

Eucharisztikus naplójegyzetek.

ÚJÉVRE. Már az ó-esztendő vége felé a különböző nagyságu és tartalmu naptárak teszik a könyvkereskedők boltjainak keresett áruczikkét. Napilapok és folyóiratok ilyenkor szintén naptárakat ismertetnek és ajánlanak. Az *Örökimádás* olvasóinak oly naptár fog e helyen bemutatkozni, mely megjelenésének idejét tekintve, a régmult időbe vezet, de tartalom dolgában nagyon is közel esik e folyóirat kitüzött czéljához. A *Hevenesi* Gábor tollából kikerült *Calendarium Eucharisticum*-ról van szó. Ez a *Szentségi Naptár* nemcsak a magyar szerzőjü eucharisztikus müvek között elsőrendü, hanem a külföldiek között is figyelmet érdemlő. Jeles szerzőnek jeles alkotása ez a könyv. Megjelenésekor sem az volt a czélja, hogy az esztendőnek polgári napjairól, az esetleges időjárásról s a csillagászati változásokról adjon fölvilágositást, hanem, hogy a kenyér szinében köztünk jelenlevő Üdvözitőnek imádását napról-napra fokozza s az Oltáriszentség révén a lelkek tökéletesedését hathatósan előmozditsa. Ezért a *Calendarium Eucharisticum*-mal való foglalkozás most is időszerü.

Varga Örökimádás cz. imakönyvéből.

A Szűzanya Fiát látja.

Az iró Jézus-társaságának egyik legjámborabb és legtudósabb tagja. A vasmegyei nemes család ölén született (1656) Hevenesi Gáborban gyönyörü egységbe olvadt az isteni hit s az emberi tudás. Bámulatos munkásságáról tanuságot tesz hit- és történettudományi müveinek nyomtatásban megjelent harminczhat kötete. A tiszta erkölcsü élet s a nagy tudomány előkelő állásokba emelte az alázatos papot. Életrajzában *(Szinnyei:* Magyar Irók Élete) olvassuk, hogy egy ideig a bécsi Pázmány-intézetnek rektora, majd szerzetének provincziálisa volt s tanácsadásával nem egyszer I. Lipótnak is segitségére sietett. Vallásos buzgóságának hire messzire elhatott. Különösen az Oltáriszentség imádásában s a boldogságos Szűz fiui tisztele-

tében tünt ki, a mint ezt a Calendarium Eucharisticum s a Calendarium Marianum is bizonyitja. Az előbbinek számos kiadása ismeretes s 1752-ben vagy 1753-ban lengyel forditás is megjelent Varsóban. A használatba vett példány nagyszombati nyomásu s 1714-ben került forgalomba.

A latin nyelvü Szentségi Naptár az évnek minden napját felöleli. Először valamelyik szentnek életéből mond el egy vagy több oly mozzanatot, mely az Oltáriszentségnek tiszteletével vonatkozásban van, ehhez azután rövid erkölcsi tanulságot kapcsol s végül egy idevágó szentirási vagy patrisztikai idézettel fejezi be. Sok szónál is többet mond, ha forditásban néhány példát közlünk mutatóba.

Junius 21-én. Gonzagai szent Alajos az első szent áldozáskor Borromei szent Károlynak kezéből vette az Üdvözitőnek drágalátos testét. Mielőtt a szent áldozáshoz járult, három napot forditott előkészülésre s miután az angyalok kenyerét magához vette, három napot töltött hálaadásban. A szentmise közben gyakran könyezett s valahányszor az Oltáriszentségről beszélt, mindig a legékesebben szólt. — Csodálatos dolgokat művel Isten az ártatlan lélekkel. A tiszta szivü jobban eped az Ur tanitása után s Isten viszont dúsabb kegyelmekben részesiti. — Könnyebb legyőzni bármely ellenséget, mint magát a gyönyört. (Szent Cyprian.) *Augusztus 8-án.* Ferrarai szent Vincze, domonkos szerzetes, a genuai nagy pestissel (1406) szemben arra buzditotta a város lakosait, hogy forduljanak imádságukkal a legméltóságosabb Oltáriszentséghez s a bajnak eltávolitására szentségi körmenetet is rendezett. A pestis csakhamar megszünt. — A kik hittel tekintettek a rézkigyóra, meggyógyultak. Biztosabb üdvösség fakad az Oltáriszentségből, melyben az élet és halál Ura van jelen. — E legfölségesebb és legméltóságosabb szentség a léleknek és testnek üdvössége. (Kempis.) *November 4-én.* Borromei szent Károly soha sem mulasztotta el a szentmisét s ha misézni nem birt, legalább a szent áldozáshoz járult. Valahányszor más városba érkezett, első dolga volt meglátogatni az Oltáriszentséget. Meghonositotta a negyven órai szentségimádást s az Eucharisztia tiszteletére kongregácziót is szervezett. — Mily leleményes a szeretet! Vajjon mire forditjuk szellemi erőnket? Mi hasznunk lesz belőle az örök üdvösségre, ha eszünket csak meggazdagodásra vagy tudákosságra használjuk? — Akkor szeretjük az Istent igazán, ha iránta való szeretetből jót teszünk. (Szent Bernát.) *Deczember 28-án.* Ezen a napon költözött az örökkévalóságba Szalézi szent Ferencz. Mily nagyra becsülte a genfi püspök az Oltáriszentséget, kitetszik abból, hogy a lelki élet napjának, az ájtatosság szivének s az ártatlanság lelkének nevezte. — Valamint a nap megolvasztja a viaszkot s megkeményiti a sarat, úgy egy és ugyanaz a dolog, legyen bár a legszentebb, a jóknak életet, a gonoszoknak ellenben halált hoz. — Az édességet nem izlelni, romlott inynek a jele. (Szent Bernát).

Ime, ilyen a *Szentségi Naptár* tartalma! A ki jó lélekkel s a tökéletesedés vágyával forgatta, bizonyára sok jót tanult belőle. Az elmélkedve olvasó megismerte a könyv lapjairól a szenteknek az Oltáriszentség iránt táplált buzgóságát s a vonzó példán föllelkesülve, maga is követésükre buzdult. Nem téveszthette el hatását a szerző velős erkölcsi intelme s a legjelesebb egyházi irókból vett idézete sem.

Az érdemes Jézus-társasági irónak derék művéről tett megemlékezésünk ne legyen pusztán a kegyelet ténye, hanem ujabb bizonysága annak a régi igazságnak, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentség a természetfölötti életnek csodálatos tápláléka.

***

Vizkeresztre. Ez az ünnep a Krisztus-keresők ünnepnapja. Lélekben feltünik előttünk a jászolhoz siető pásztorcsapat s a csillag járását követő három napkeleti bölcs. Szent hitünk azonban arról biztosit bennünket, hogy az Oltáriszentségben ugyanaz a Krisztus van jelen, ki egykor a pásztorok és mágusok imádságos hódolatát fogadta. A mit tehát Dávid mond a LXIII. zsoltárban: az Ur letekint az égből az emberek fiaira s nézi, van-e, a ki megérti és keresi Őt — bátran lehet a köztünk elő Üdvözitőre is alkalmazni. Az eucharisztikus Jézus a kenyérszin lepléből széttekint és nézi, van-e, a ki megérti és keresi Őt. Értsük meg azért azt a csodálatos szeretetet, melyet a köztünk élő Istenember mi szegény bűnösök iránt érez s azután keressük Őt egész lélekkel, hogy megtalálva Őt, *életet* találjunk és *üdvösséget* meritsünk Tőle. Vizkereszt ünnepe buzditson bennünket az Oltáriszentség iránt köteles hitünk és szeretetünk erősitésére! Az alázatos pásztorok s az áldozatrakész királyok Krisztust kereső példája juttassa eszünkbe a Szentirás (68. zsolt. 33.) szavait: «Keressétek az Istent mindenben és élni fog lelketek».

***

Árpádházi Boldog Margit ünnepére. Január 27-én visszaszáll emlékezetünk a szűz Mária öntözte Pannonia-virágoskertnek szépséges liliomára. Róla emlékezvén, sajátságos megfigyelésről essék szó.

Ki a keresztény magyarság kilenczszázados vallásos életét a történelem lapjairól megfigyeli, meglepő kölcsönhatást észlelhet a magyar nemzetiség s a keresztény hitélet ügyét illetőleg. A magyarság s a magyar királysággal egyidejü kereszténység sorsa párhuzamosan halad a századok folyamán. A Szeplőtelen Fogantatás hitágazatának jubileuma alkalmából egyik tudós hitvédőnk az irodalom Immaculata-emlékeinek tanulmányozása során végig kisérte katholikus őseink ebbeli hitét s arra az eredményre jutott, hogy épen az a század volt legerősebb a boldogságos Szűz páratlan kiváltságának megvallásában, mely a harczi győzelmekben is legerősebbnek bizonyult s az a kor volt a Szeplőtelen Fogantatás tiszteletében leglanyhább, mely a nemzeti élet szempontjából is gyászos emlékezetet hagyott maga után.

Magyarország hitélete még történetirójára vár, de az ismeretes adatok alapján más tekintetben is szembetünő ez az egymásrahatás. Ezuttal az Oltáriszentség tiszteletére vonatkozólag két tényre történjék utalás.

Historiánknak alig van dicsőségesebb korszaka, mint a mely a kereszténység egyik legnagyobb katonájának, a rettenthetetlen Hunyadi Jánosnak nevéhez füződik. Ez a világhirü hős, az ő ferenczes barátja, Capistrano s az egész hadsereg mélységes hittel volt eltelve a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt. A kortársak följegyezték, hogy Hunyadi János rendesen két misét is meghallgatott térdenállva, ütközet előtt mindig megáldozott s megáldoztatta hadseregét is. Ezzel szemben a jozefinizmus ideje nemcsak az Oltáriszentség tiszteletében jelent hanyatlást, hanem egyuttal a nemzeti élet dolgában is. Ugyanaz az uralkodó, ki a magyar nyelv ellen kiméletlen küzdelmet folytatott, az ország vármegyéit eltörülte s a szent koronát bécsi kincstárába vitette, ugyanaz a II. József megtiltotta Urnap hetének kivételével a Szentséggel való áldást, jogtalanul beavatkozott az istenszolgálat rendjébe s mindenfelé elhalaványitani törekedett az Isten háza dicsőségét.

Az eucharisztikus kultusz minél nagyobb föllendülésétől a nemzeti ügy is sok sikert várhat. Minél többen lesznek a szentségi Üdvözitő hivei, a nemzeti közszellem annál erkölcsösebb s igy annál tökéletesebb lesz. Lakozzék közöttünk a kenyérszinben élő Üdvözitőnek szeretete s bizzunk benne, hogy ez az Eucharisztiához füződő szeretetünk igazán nemzetföntartó erőnkké lesz! A népek történetében is igaznak bizonyult a Szentirás (Ap. csel. 4, 12.) szava: nincs is másban senkiben üdvösség, mint a Krisztus Jézusban.

Dr. Breyer István.

Varga Örökimádás cz. imakönyvéből.

Az Oltáriszentség imádása, vétele és szeretete.

A VATIKÁNBAN Ráfaelnek van egy képe, a melyen impozáns oltár emelkedik s rajta aranygyürüben a kenyér szine alatt rejlő Krisztus foglaltatik, a kit az egyháztanitók sokasága magasztos hódolattal leborulva imád. A kiváló tudósok arczán a szent áhitat ül, lelküket megfoghatatlan gondolatok töltik el és bár az oltár fölött nyilt az ég, ők sugárzó arczczal mégis a földön élő Krisztust szemlélik.

Krisztust az Oltáriszentségben imádnunk kell. A trienti szent zsinat kárhoztatja azokat, a kik e titkot nem imádják. Azt mondja ugyanis a 13. ülés 6. kánonjában: «Ha valaki azt mondaná, hogy az Oltáriszentségben Krisztust, Isten egyszülött Fiát nem kell imádnunk és pedig külsőképen is és ezért külön ünneppel sem kell tisztelnünk, sem az egész Egyház dicséretes szertartása és szokása szerint ünnepélyesen nem kell körülhordoznunk, vagy imádásra nyilvánosan a népnek nem kell kitennünk és hogy imádói bálványozók, az ki legyen közösitve».

A legfőbb kérdés, a melyben a tudós theologusok nem értenek egyet, hogy mi képezi tulajdonképen az imádás tárgyát, vajjon Krisztus teste csupán istenségével, emberségével, lelkével, vérével, vagy pedig a külszinek is egyuttal? Általánosabb és helyesebb azok nézete, a kik azt vallják, hogy a külszineket is kell imádni, nem ugyan önmagában és önmagáért, hanem azon egységnél fogva, a melylyel Krisztussal össze vannak kötve. Szépen mondja Bellarmin (De Euch. 4. k. 29. f.): «Önmagában és tulajdonkép Krisztust kell imádnunk, de ezen imádás a kenyér és bor szinére is vonatkozik, minthogy bizonyos egységet képeznek Krisztussal, kit magukban foglalnak. Valamint, a kik Krisztust e földön látták és imádták, nemcsak őt magát, hanem bizonyos tekintetben ruháit is imádták; mert nem kivánták, hogy ruháit levesse, mielőtt imádták, sem pedig nem választották el gondolatban ruháitól mikor imádták, hanem Krisztust imádták egyszerüen ugy, a mint volt, jóllehet ez imádásnak oka nem ruhái voltak, még embersége sem, hanem egyedül istensége».

Innen az a nagyfoku áhitat, melylyel az Egyház a megszentelt ostyát és bort kezeli az oltáron. Megszenteli az áldozópap kezeit, a melyekkel magasra emeli és a hivőknek nyujtja a kenyérszinben jelen levő Krisztus testét. Az életben sem választjuk el a személyt ruhájától és általában tulajdonságaitól, hanem azok mind együttesen képezik a tisztelet tárgyát. Tehát a külszineket a Krisztussal való egyesség miatt imádjuk, a mely nélkül a tisztelet oly neme illetné őket, a minőt az előbbi vélemény védői most tulajdonitanak nekik.

Ha a protestánsok bennünket esztelenül kenyérimádóknak tartanak, ezen rágalomra ugyancsak Bellarmin szavaival (De Euch. 4. k. 29. f.) felelünk: «Mi katholikusok tagadjuk a kenyérnek megmaradását az Oltáriszentségben, miképen állithatják tehát felőlünk az artolatriát, azaz a kenyér imádását? Nincs katholikus, a ki azt tanitaná, hogy a külső jeleket önmagukban és tulajdonképen kell imádni».

Az Egyház kezdettől fogva mindenkor imádta az Oltáriszentséget. Szent Kallixt katakombájában van egy kép, a melyen a többi között mély hitet és legbensőbb imádást kifejező asszony van ábrázolva. Ezen imádkozó asszony jelenti az Egyházat, a mely szüntelen imádja szerető jegyesét az Oltáriszentségben.

Már szent Ágoston int bennünket az Oltáriszentség imádására, midőn igy ir: (In Psalm. 98. 9. sz.) «Senki sem eheti ama testet, hacsak már előbb nem imádta. Nemcsak nem vétkezünk, ha imádjuk, hanem akkor vétkezünk, ha nem imádjuk».

Keleten az imádó Egyház tanuja aranyszáju szent János, a ki irataiban is, a szószékről is, nyilvánosan hirdette, hogy az angyalok nagy számban meghajtott fővel az Úr asztala körül állanak és imádják a szent titkot. Továbbá akár az ég angyalaira, akár pedig a halandó emberekre vonatkoztatjuk, a mit a Jelenések könyvében olvasunk, mindenesetre az elragadó lelkek hódolatát fejezik ki a Fölséges előtt. «Leborulának a királyi széken ülő előtt és imádák az örökön örökké élőt és letevék koronáikat a királyi szék előtt, mondván: Méltó vagy Urunk, Istenünk, dicsőséget és tiszteletet és erőt venni; mert te teremtettél mindent és akaratod által lettek és teremtettek.» (Jel. 4, 10. 11.)

A keleti egyházban arczra borulással, a nyugotiaknál pedig térdre hullással fejezik ki hódolatukat a jelenlevő Krisztus iránt.

Az Egyház kezdetben titokban tartotta e szentséget a hitetlenek és a katekumenek előtt, azért ezeknek a hivők miséje előtt távozniok kellett a templomból; később azonban a XI. században kezdetét veszi az Oltáriszentség nyilvános kitétele az imádásra. A XIII. században a lüttichi egyházban már megtartották az urnapi ünnepet is. Nemsokára VI. Orbán pápa az egész egyházra kiterjesztette, a mely rendeletet V. Kelemen és utódja XXII. János pápa 1317-ben megujitotta s azóta az egész katholikus világon minden évben körülhordozzák az emberi nem legjobb Mesterét, hogy áldását adja a hivek millióira.

A körmenet a «Pange lingua» dicsénekkel kezdődik és az Oltáriszentséget mennyezet alatt, lobogó zászlók, a harangok zugása mellett, virágokkal behintett utczákon négy oltárhoz kisérik, a hol a pap áldást ad a szentséggel, miközben énekli: «A mindenható Istennek, az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek áldása szálljon le reátok s maradjon mindenkor rajtatok».

A világ négy tája felé mindenkire esik Krisztus áldó kezének kegyelme, isteni szeretetének tüzes sugarait veti nemcsak külsőnkre, mint az égő nap, hanem behatol a lelkek legmélyebb rejtekébe. Ilyenkor az egész Egyház térden áll, szemeit mintha a végtelen boldogságot sejtené, csodálattal a királyok királyára mereszti és legbensőbb imádásának titokzatos csöndjét csak a csengetyüszó szakitja meg. Mit érez e pillanatban a lélek, tudni nem, csak sejteni lehet?!

Az urnapi körmeneten kivül jóval később a XVII. században behozták a negyvenórai ájtatosságot, a mely szakadatlanul negyven óra lefolytáig tartott. Ezen elnevezés manap már azon imádásokra is vonatkozik, a melyek tiztizenkét óráig tartanak.

Varga Örökimádás cz. imakönyvéből.

Az Egyház ezen nyilvános ájtatosságával csalhatatlan bizonyitékot nyujt hitéről, hogy az Oltáriszentséget imádni kell. Igaz, hogy a véges emberi ész elnémul, a külérzékekre homály borul, de a hit világánál minden tündököl és ragyog. A ki a hit szemével nézi e nagy szentséget, lehetetlen, hogy azt ne imádja.

Nikosztratesz görög festőről mondják, hogy egy igen szép festmény előtt órákig is elállott és gyönyörűségét leite benne. Midőn egyszer valaki kérdezte tőle, hogy mit tud olyan sokat nézni azon a képen, igy felelt: «Oh, ha te az én szemeimmel néznéd ezt a képet, bizonynyal nem tennél ily fonák kérdést». Ugyanezt felelhetnék az Oltáriszentség imádói, mint a kik hittel tekintenek Krisztus ragyogó arczára, azoknak, akik a hit világát nem ismerik.

Lavater azt mondotta (Hettinger, Dogmen, 2. r. 254. l.): «Ha Krisztusnak az Oltáriszentségben való jelenlétében hinni tudnék, sohasem kelnék föl térdeimről az imádás miatt». Ha Krisztus valóban és állandóan jelen van az Oltáriszentségben, akkor nemcsak a hit, hanem a természetes ész is követeli, hogy imádjuk őt, a mint imádták földi életében, mikor az emberek szinről-szinre látták. Térdre borulva tehát mondjuk szent Tamással:

Adoro Te devote, latens Deitas,
Quae sub his figuris vere latitas;
Tibi se cor meum totum subiicit,
Quia te contemplans totum deficit.
Visus, tactus, gustus in te fallitur,
Sed auditu solo tuto creditur;
Credo quidquid dixit Dei Filius,
Nil hoc verbo veritatis verius.
In cruce latebat sola Deitas,
At hic latet simul et humanitas:
Ambo tamen credens atque confitens,
Peto, quod petivit latro poenitens.

Plagas, sicut Thomas, non intueor,
Deum tamen meum se confiteor:
Fac me tibi semper magis credere,
In te spem habere, te diligere.
O memoriale mortis Domini,
Panis vivus, vitam praestans homini:
Praesta meae menti de Te vivere,
Et te illi semper dulce sapere.
Pie pellicane, Jesu Domine,
Me immundum munda tuo sanguine;
Cuius una stilla salvum facere
Totum mundum quit ab omni scelere.

Jesu, quem velatum nunc aspicio,
Oro, fiat illud, quod tam sitio,
Ut te revelata cernens facie,
Visu sim beatus tuae gloriae.

A Krisztust imádó lélek közelebb lép a tabernákulumhoz és az isteni Jegyes lakomát készit számára. Legelőször az utolsó vacsorán lakmároztak s azóta e lakoma folyton tart a világ végezetéig. Krisztus az Oltáriszentséget lelkünk táplálására rendelte s a mint a testi étkezéshez két dolog kivántatik, tudniillik étel és ital, ép ugy a lelki táplálék is ételből és italból áll. A szerető Mester, a ki előrelátta az emberek jövendő zarándokútjait, nehogy megfogyatkozzanak az uton, élő kenyeret adott nekik az égből. Valamint egykor Isten a gyönyörűség paradicsomában fölállította az élet fáját, a mely hivatva volt az ősszülőket megtartani az ártatlanság állapotában, úgy Krisztus Jézus is magasra emelte az Egyházban az élet fáját, vagyis inkább az élet kenyerét, hogy a ki abból eszik, megmaradjon az örök élet kegyelmében.

Ő az élő kenyér, a ki saját testét és vérét adja nekünk eledelül. Hogy az Oltáriszentség valóban eledel, a mely a lelket az örök életre táplálja, a kisértések ellen erősiti, a jövendő föltámadás és dicsőség zálogául szolgál, kitünik a keresztény műemlékekből, a melyek az első századok katakombáiban találhatók. (V. ö. Katschthaler, Ág. hittan IV. 384. l.)

A legnevezetesebb az a kép, a mely szent Cirjék temetőjében látható s a melyen jobbra négy izraelita férfiú az égből hulló mannát kebelébe gyüjti. Balra Krisztus alakja tünik föl, a mint megjövendöli Péternek, hogy meg fogja őt tagadni, de az önmagában szerfölött bizakodó Péter a legnagyobb hévvel állítja, hogy ha meg is kell halnia, nem tagadja meg Mesterét. Középen az öt okos szüz van ábrázolva Krisztus körében és ismét az öt esztelen kialudt lámpákkal a kezükben. A kép fölött egy páva van festve, messze kiterjesztett tollakkal. Ez a kép azon sir fölött látható, a melyben egy szüz van eltemetve. A sir elölapján egy nő áll, a ki a mennyei örömök boldogságát élvezi. A paradicsom függönyét két férfiu emeli, hogy lássuk a szüz arczáról lesugárzó tuláradó örömet.

Azonnal láthatjuk, hogy e képen az van ábrázolva, a mi legjobban jellemzi Krisztus jegyesét.

Először, hogy ne bizzunk önmagunkban, miként Péter; másodszor táplálkoznunk kell az égből hulló mannával, azaz Krisztus testével, a mi egyetlen biztositékul szolgál, hogy lámpáink ki ne aludjanak. A lelki táplálkozás jutalma, miként a szüz jegyesé, a mennyei boldogság, a hová Krisztus szine elé a paradicsomot őrző angyalok (a képen két férfiu látható) vezérelnek el bennünket. Az Oltáriszentség vétele záloga a dicső föltámadásnak, a minek jelképe a páva, mivel tollait őszszel elvesziti és tavaszszal ismét visszanyeri.

Még azon képek is vonatkoznak az Oltáriszentségre, a melyeken az ifju Tóbiás hallal van ábrázolva és Dániel az oroszlánverembe dobva, a hol Habakuk próféta csodálatos módon táplálja.

Az ifju Tóbiás az uton a hal husával táplálkozik, nekünk is e földi zarándoklat folyamán a titokzatos ἰχθύς husát kell enni. Az ἰχθύς jelenti Jézus Krisztust; e szónak betüi külön-külön kezdőbetünek véve (ι-χ-θ-υ-ς) annyit jelentenek, mint: Jézus Krisztus, Isten Fia, Megváltó. Tóbiás a hal megégetett mája által megszabadul a haláltól és epéje visszaszerzi világtalan atyjának látását, ugy Krisztus teste, mely sütött ostya alakjában jelen meg, örökre megment a haláltól és Krisztus ugyanazon vére, a mely a Golgotán lecsurgott, lemossa lelkivilágunk számtalan szennyét.

Dániel képei szintén sokszor jelzik az Oltáriszentséget, főkép azok, a hol főzelék helyett halat, vagy halat és kenyeret találunk. Az oroszlánveremben Habakukon kivül, ki Dánielnek szentelt kenyeret nyujt, más két férfiu látható, Dániel pedig imádó helyzetben van. A festő a szent áldozást akarta jelképezni, mely a vértanukat börtönükben megerősitette. Szent Cyprián irja «De lapsis» czimü művében (19. sz.): «Mi dicsőbb Dánielnél, ki a vértanuságot is kész volt kiállani; ki boldogabb Isten kegyelméből, mint ő, ki valahányszor megütközött, győzött; győzve életben maradt?»

A ki Krisztus testével táplálkozik, nem halhat meg az oroszlánok vermében sem; nem árthatnak neki a test és világ csábjai sem. Halhatatlan lesz a jövő föltámadásban és a Krisztussal való legbensőbb egyesülés lesz végnélküli jutalma.

Az ujszövetségi képek nagyobbrészt a csodálatos kenyérszaporitást és a viznek borrá változtatását mutatják. Ezek sokszor együtt fordulnak elő, a mi által a festő az Oltáriszentség két szinét akarta jelképezni. Igy magyarázza ezt szent Ambrus is «A szüzekről» czimü művében (3 k. 1. f.), a hol ezt olvassuk: «Boldog menyegzőt kivántál, oh leány. Látod, mennyi nép jött össze vőlegényed születésnapjára és senki sem távozik étlen a lakomáról. Ez az, a ki a menyegzőre meghivatván, a vizet borrá változtatta... Ez az, a ki öt kenyérrel és két hallal a pusztában ötezer embert kielégitett... Végül

saját menyegzőjére sokakat meghivott: de már nem árpakenyeret, hanem mennyei kenyeret ad».

Alexandria katakombáiban is találtak egy képet, a melyen Krisztus a középen ül, mellette Péter és András állanak és tányéron kenyeret és halat nyujtanak neki. Jobbra a kánai menyegző van ábrázolva, balra pedig látható, a mint többen asztalnál ülnek és Krisztus testét veszik magukhoz. Bizonyitja ezt a mellékelt fölirás: τὰς εὐλογίας τοῦ Χριστοῦ ἐσθιοντες. Az εὐλογία szó határozottan az Oltáriszentséget jelzi. Ily értelemben használja a Szentirás. (Pál Kor. I. 10. 16.; Ján. 6. 11.) Alex. szent Cyrill Krisztus teste vételének kifejezésére szintén az ευλογία-t használja; ugyancsak a negyedik században tartott laodiceai zsinat is igy tesz.

Két fölirásunk is van, a melyek az Oltáriszentség vételéről szólnak. Az egyik Abercius hieropolisi püspöké a II. századból. Abercius ezt mondja: «A hit előteremté s mindenki elé étkül odatette a halat egy forrásból, az óriási szeplőtelen halat, melyet a tiszta szűz kezébe vett s barátjainak osztatlanul nyujtott. Ugyanez egyszersmind kitünő bort vett elő s a keveréket a kenyérrel együtt nekik adá».

A szeplőtelen szűz valószinüleg maga az Egyház, a mely szent életre hivatott papjai által a kenyeret és bort Krisztus testévé és vérévé változtatja. A másik fölirás magyarban igy hangzik (V. ö. Katschthaler, IV. 390. l.):

«Mennyei halnak szent ivadéka! Szivedbe fogadva
Izleld forrását amaz isteni, égi vizeknek.
Lelked üditsd s ujulj az öröklét szent italával.
Földi halandóknak bölcseségárja e forrás.
Étkezz Megváltód testével, semmi sem édesb
Mint ő. Éldeld, csak tartván a halat kezeidben.
E halhoz küldöm föl imámat: Szent Uram, üdvöm,
Fény vagy a holtaknak, légy csillaga földi utamnak.
Achandeusz, atyám, kivel egybeköt égi szerelmem
S téged, anyám, kérlek s mind, kit a hal békéje pihentet,
Emlékezzelek oh meg rólam, Pectoriusról!»

Kell-e ennél édesebb szózat, a mely a sziv legbensőbb érzelmeit lángra gyujtsa? Az égi vizek forrásait emlegeti, a melyek Krisztus oldalából csörgedeznek; igyál belőlük és lelked felüdül. Kellemes kenyerekkel kinál, a melyek a Megváltó teste, hogy e siralomvölgyben élni tanulj. Élet után vágyódik az ember, maga körül minden erre serkenti. A természet is csupa élet. Az enyészet gondolata iszonyu s megremegteti a legerősebb sziveket is. Hát még a lelki pusztulás?! Védekezünk a testi halál ellen, midőn ételt és italt veszünk magunkhoz; táplálkozzunk Krisztus testével, hogy elkerüljük a lélek agoniáját. Különben Krisztus mondotta: «Ha nem eszitek az emberfia testét és nem iszszátok az ő vérét, nem leszen élet tibennetek». Az Oltáriszentség vétele tehát Krisztus parancsából szükséges, de az

Egyház is mindenkor megkövetelte, hogy a hivek áldozzanak. És mert az Ur Jézus isteni fönségében végtelenül megalázza magát és kegyelmének megbecsülhetlen kincseit hozza magával az Oltáriszentség vételekor, azért mindenkor mély alázattal, égő vágyódással s túláradó szeretettel nyissuk ajkunkat az Ur testének vételére.

Az Oltáriszentség legbensőbben egyesit Krisztussal. Maga mondja (Ján. 6. 57.): «A ki eszi az én testemet és iszsza az én véremet, énbennem marad és én őbenne». Szent egyesülés ez, a melyben a vágyódó szeretet tetőpontját éri el. Szépen ir erről Vasquez (Comment. in s. Thomam, disp. 204.), midőn mondja: «A szeretet természeténél fogva a szerető felek valóságos egyesitésére törekszik, oly módon, a mint lehet; azért a jóbarátok kedvelik a kölcsönös jelenlétet, mely a vágy szerinti egyesülést tökéletesbiti. Ámde Krisztus, mivel forrón szeret minket, szeretetét betetőzi, minden testét eledelként nyujtva a mi testünkkel összefüzi. Innen van, hogy Krisztus a mi testünket, mely őt befogadta, mint sajátját becsüli, mint sajátjával bánik és mint az ő testéből és csontjaiból való tagokkal. Azért a szentatyák a keresztséget Krisztussal való házasságunk gyanánt tüntetik föl és az Oltáriszentséget ennek betetőzéseként». Bizonyos továbbá, hogy az Oltáriszentség nem engedi a sziv szeretetét elhamvadni Krisztus iránt, sőt napról-napra tovább terjeszti és lángolóbbá teszi. Ebből kifolyólag elnyerjük bocsánatos bűneink bocsánatát, mert a szeretetnek egyetlen buzgalma elegendő, hogy a bocsánatos bűnöket eltörülje. Ezenfölül a szentség vétele visszatart a jövendő bűnöktől. Halandó emberre nézve ez a legnagyobb kegyelem. Az erkölcsi erő nő a lélekben és rettenthetlen bátorságot önt a küzdelemre. «Azon asztaltól — ugymond Aranyszáju szent János — mint tüzet okádó és az ördög előtt félelmes oroszlánok távozzunk». (Hom. 46. in Joann. n. 3.) Tényleg, az ördög bűnös csábitásai ellen a legjobb gyógyszer Krisztus szeplőtelen testét enni és halhatatlan vérét inni.

Az üldözések idejében a vértanuk is az Ur testével erősiték magukat, hogy elnyerjék a vértanuság dicső pálmáját. Ma is ugyanoly ereje van e szentségnek, mint volt az első századokban. A szent test megedzi bűnre hajló testünket és az ártatlan vér eloltja bennünk a dúló szenvedély tüzét. A mint az utazó ember, a kit az égető szomjuság szinte elepeszt, miután ivott a völgyben az üditő forrásból, azonnal elmulik benső forrósága, ugy az is, a kit a rosszra való hajlandóságok és kivánságok gyötörnek, miután odajárult az élet forrásához, a tábernákulumhoz és ivott annak véréből, egy pillanat alatt meggyengül a bűnös szenvedély. Senki sem féljen a harcztól és küzdelemtől. Az izraelita nép ivott a szikla vizéből és azonnal csatába indult Amalek ellen és aki evett a szent kenyerekből és ivott Krisztus vérének szent forrásából, az bátran harczra kelhet minden ellensége ellen.

Az Oltáriszentség éltető eledelünk és legédesebb vigasztalónk a földi

élet útjain. Midőn Illés próféta Ácháb király elől a pusztába menekült, étlen és szomjan s az út fáradalmaitól teljesen kimerülve egy gyalogfenyő alatt megpihent, igy könyörgött az Urhoz: «Elég nekem, Uram, vedd el lelkemet». A próféta a gyalogfenyő árnyában elaludt, de az Isten angyala fölkelté őt és mondá: «Kelj föl és egyél». És ime fejénél hamupogácsát és egy edény vizet talált. Evett és ismét elaludt. Az Ur angyala másodszor is fölkelté őt mondván: «Kelj föl és egyél, mert nagy út van előtted». Miután a próféta másodszor is evett, azon étel erejével negyven nap és negyven éjjel járt az Isten hegyéig, Hórebig. (V. ö. Kir. III. 19, 1—9.)

Mi is e földön veszélyek között járunk az élet pusztáin, elcsüggedünk, leroskadunk, fohászkodunk az Úrhoz: «Elég nekem, Uram, vedd el lelkemet». De az Oltáriszentség mint angyali kenyér erőt nyujt, hogy bátran haladjunk az élet küzdelmes útjain és szerencsésen eljuthassunk a szent hegyhez, ahol megpihenhetünk Jézus közelében.

Krisztus testének vétele továbbá a dicsőséges föltámadás és a jövő élet zálogát képezi. Szent Ambrus az Oltáriszentségről azt mondja: «Ez az élet kenyere; a ki tehát életet eszik, nem halhat meg. Mert ugyan miképen hal meg, kinek eledele az élet». (In Ps. 118. serm. 18. n. 28.) Krisztus a «föltámadás és az élet». Ő mondotta: «A ki eszi az én testemet és iszsza az én véremet, örök élete vagyon és én föltámasztom őt az utolsó napon». (Joann. 6, 55.) Azon szentek is föltámadnak, a kik nem vették magukhoz Krisztus testét, de az ujszövetség szentjei, mivel testük titokzatos egyességben él Krisztus testével az Oltáriszentség vétele miatt, különös szent czimen támadnak föl. Mivel pedig Krisztus nem hal meg többé, az igazak teste is elnyeri a halhatatlanságot. Ezért nevezik a szentatyák az Oltáriszentséget a halhatatlanságot adó gyógyszernek.

Ennyi kincset foglal magában Krisztus szent teste és vére a tabernákulumban. Valóban, kenyeret adtál nekünk az égből, mely minden gyönyörüséggel teljes. Krisztus lakomát szerzett nekünk és forrón óhajtja, hogy járuljunk gyakran asztalához. Saját testét és vérét adja nekünk eledelül, hogy bármerre megfordulunk a világon, vele legbensőbben egyesülve és szeplőtelen tiszta vérével itatva elkerüljük a romlást, az örök enyészetet.

Hettingernél (Dogmen, 2. r. 258. old.) a következőket olvassuk: «Titkos tűz árad ki belőle (az Oltáriszentségből), a hol a Ur elrejtve él sátorában és szivünk hevül, mint egykor az Ur jelenlétében Emauszban hevült a tanitványok keblében, jóllehet érzéki szemeik tartóztatva valának és őt meg nem ismerték... A szent szeretet eme forrásánál nőnek a szüzesség liliomai, a melyek kizárólag és örökre neki vannak eljegyezve; itt támad sziveikben bátorság a jászolban volt szegénységgel szegénynek lenni, itt tanulják meg a testvéreket szeretni, mint ő szerette őket és meritenek erőt a szegények és betegek stb. ápolásában önmegtagadó önfeláldozásra. Most értjük, miért szereti a katholikus ember templomát, miért ékesiti mint a menyasszonyt, miért kell a földnek és minden elemnek ajándékokat adnia számára: a rétnek illatos virágot, a tenger mélyének nemes gyöngyöt, messze országoknak aranyat, sugárzó drágakövet és semmiféle drágaság sem elég drága».

A katholikus templomokban az éjnek sötétjében mély csend honol, csak az örök lámpa pirosló fénye hirdeti, hogy itt élet van. Bensőséges, titokzatos, isteni élet. Krisztus jelen van az Oltáriszentségben igazán és valóságosan.

A zsidóknál is jelen volt az Isten, de a felhő és a tűzoszlop csak jelképezték jelenlétét. Krisztus maga van jelen e szentségben: dobog a szive, lüktet ereiben a vér, lát, hall, vigasztal, bátorit, érez és szeret. A jelenlét az ő isteni szeretetének első megnyilatkozása. Az ember tényleg vágyakozik másnak jelenléte után. A gyermek boldog és tovább játszik, ha jelenlévő anyjára tekinthet. A nehéz beteg, aki álmatlanul tölti a hosszú éjszakákat, megenyhül, ha maga mellett látja az anyát, a testvért, a hitvest, a ki szeretetből ápolja.

Az Üdvözitő szeretetét növeli, hogy nemcsak egy pillanatig van jelen, mint egykor Ábrahám pátriárka házában, nemcsak harminczhárom évig, mint midőn láthatólag köztünk járt a földön, hanem állandóan, a mig csak egyetlen halandó lesz a világon. Jelen van istenségével, emberségével, testével, vérével, lelkével, mert egészen odaadta magát minekünk. Ő egészen a mienk és kizárólag nekünk él. A mint földi életében járt-kelt Palesztinában, hogy az embereket megszentelje, ugy az Oltáriszentségben is egyedül a lelkek üdvének él s kegyelmeket, áldást, világosságot osztogat, a kik hozzá közelednek. Föltámadása után gyakran megjelent az embereknek, ma mindennap megjelen az oltáron, sőt éjjel-nappal, minden pillanatban köztünk van; és valamint akkor békét, megnyugvást, vigasztalást, örömet hozott az összegyült apostoloknak és más ezereknek, úgy ma is itt áll hivei és imádói közepette, hogy jóságos és szerető szivével vigasztalja őket s hogy áldó kezével a könyezők szeméről letörülje a fájdalomkönyet, a mint azt életében oly sokszor megtette.

A tabernákulum ajtajából hiv bennünket magához: «Venite ad me omnes». Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik szenvedtek és terhelve vagytok és én megenyhitlek titeket». Ezer és ezer helyen áll az ujszövetség tabernákuluma és a hivő lelkek milliói sereglenek köréje, hogy nehéz bajaikban orvoslást nyerjenek. Biznak az ő nagy és megmérhetlen szeretetében, a melylyel érettünk emberekért itt maradt a földön.

De bár tárt karokkal és égre meredt szemekkel imádják Krisztust a földi halandók, vagy pedig összetett kezekkel, földig leborulva térdeljenek az oltár lépcsőjén, értsék meg mindnyájan Üdvözitőnk szeretetének egyetlen páratlan vonását. «Mert midőn szeretetét mutatja meg nekünk, miként

Aranyszájú szent János mondja (Hom. 45. al. 46. in Joan. 3.), az utána vágyódónak nyujtja magát, nemcsak hogy lássák, hanem hogy tapintsák, megegyék, fogaikkal megrágják... A szülők gyermekeiket gyakran másoknak adják táplálás végett, ellenben én — mondja Krisztus — saját husommal táplálom őket, önmagamat szolgálom föl... miattatok vettem közönséges hust és vért magamra (a megtestesülésben); s viszont testet és vért adok nektek, miáltal vérrokon lettem veletek.» Saját testével táplál és saját vérével itat bennünket. Melyik pásztor az, a ki tulajdon testével etetné nyáját? Krisztus az igazán szerető pásztor, a ki önmagát adja nekünk az élet pusztáján.

Vajjon mit tegyünk mi, a Krisztus legelő nyája? Jeruzsálemi szent Cyrill «Krisztusthordozók»-nak (Christiferi) nevezi azokat, a kik az Ur szent testét fogadták tagjaikba. (Catech. mystagog. IV.) Legyünk igazi «Krisztushordozók» e földi életben és bármerre fordulunk, az ő vére pezsegjen ereinkben. Nagyra kell becsülnünk, hogy a «Christiferos» elnevezés valóban reánk illik. Ha boldogok voltak, a kik őt életében látták, kezeikkel illették, vagy házukban vendég gyanánt fogadhatták, mennyivel fokozódhatik a mi szent önérzetünk, a kikkel egygyé lett az ő teste és drága vére. Szeressük azért viszont égő szeretettel és gyujtsuk lángra annak a szeretetnek szikráját, a melynek minden katholikus hivö szivében élnie kell. Hány ezerre menő lélek szerette már Krisztust túláradólag az Oltáriszentségben, férfiak, nők, papok és világiak, ifjak és hajadon leányok, mind Krisztus szeretetével táplálkoztak és ezért az élet legnehezebb viszonyai közt is vidámak, boldogok voltak.

Hányan vannak, a kiknek a tabernákulum nem egyszerüen selyemmel kibélelt kis szekrény, hanem életforrás, a honnan a béke és megnyugvás vizei folydogálnak a lelkek mélyébe. Nekünk katholikusoknak van forrásunk, a melyhez kiki bátran járulhat, a honnan nem üznek el senkit sem. E forrás oly bőséges, oly gazdag, oly kiapadhatlan, hogy minden szomjuhozó lecsillapithatja szomját, felüditheti fáradt tagjait s örök életet szivhat magába. Ne nézd e forrást tétlenül, ne csodáld gazdagságát, ne dicsérd édességét, hanem igyál belőle, hogy ne szomjuhozzál örökre. Valamint a szarvas vágyakozik az éltető forrás vizei után, ugy vágyódik az ember a mennyei eledel és az Oltáriszentség kegyelemforrása után; járuljon gyakran a szeretet lakomájához, egyék Krisztus testének eledeléből s igyék szent vérének arany serlegéből. Senkinek sem használ a finom étel és a kitünő ital, hacsak gyönyörködik benne és nem veszi magához. Vajjon kielégiti-e éhségét és szomját lecsillapitja-e? Végtelen sok kincs van letéve e szentségben, de a ki nem közeledik hozzá, nem részesül annak égi javaiban. Határtalan szeretet lángol az Ur Jézus szivében irántunk, de mit ér, ha mi őt viszont nem szeretjük.

Szomoru valóság, hogy sok-sok ember hideg közönynyel viseltetik földön élő fölséges Istene iránt. Valamint azonban Krisztus szeretete az Oltáriszentségben nem fog megfogyatkozni soha, úgy e földön az őt szerető lelkek száma sem fog csökkenni a világ végezetéig. Az égboltozaton a fölkelő nap következetesen ragyog s árasztja melegének sugarait a föld minden részébe, idelenn a völgyben a lelkek fölkelő napja, Jézus Krisztus szüntelen forr s heviti áradozó sugaraival millió lelkek szivét.

Nagyszerü templomok, remek dómok, fönséget hirdető bazilikák épülnek az Oltáriszentség tiszteletére és nem mulik el nap, óra sem nappal sem éjjel, a melyben a buzgó lelkek nem közelednének az oltár lépcsőihez.

A napkeleti bölcsek messze keletről jöttek őt imádni, nekünk ne essék nehezünkre otthonunkból hozzá sietni. Minden embernek vannak nehéz ügyei, a melyeket a földi halandó elintézni nem képes, vannak fájdalmai, a melyeket az emberek előtt szive mélyébe zár; vannak könyei, a melyeket titokban letörül, hogy mások ne lássák. Egy van, a ki előtt minden föltárul és a reménytelen is orvoslást talál. Nem volt senki, a ki megcsalódott volna a mi Urunk Jézus Krisztusban, senki sem távozott vigasztalanul az ő hajlékaitól.

Az Oltáriszentségben élő Krisztus a katholikus vallás központját képezi. Ő legyen központja vallásos érzületünknek és forró szeretetünknek. Ismerjék őt az egyesek, a családok és az emberi társadalmak. Csoportosuljanak oltárai köré az anyák gyermekeikkel, az iskolák növendékeikkel, a fejedelmek alattvalóikkal és minden megujul a földön Jézus Krisztusban.

Egyet azonban ne feledjünk soha: hogy az Oltáriszentség mélységes hittitok, sőt a hittitok összfoglalata. A kutató ész álljon el nagyratörő terveitől, hogy megtöri a kenyér szinét és behatol a szentély legbensejébe e szentség nagy titkának szemléletére. Krisztus mennyei szemléletétől csak egy lépcső választ el bennünket, addig boruljunk térdre s mondjuk imádó lélekkel:

Hiszek Benned, Ur Jézus Krisztus.

Dr. Bezák István.

INNEN-ONNAN

Engesztelő imádság. A *Mária-Reparatrixról* elnevezett apáczák kápolnájában Rómából átplántált szokás szerint ezt az imádságot végzi a pap a szentmise, illetőleg a litánia végén: «Áldott legyen az Isten! — Áldott legyen az ő szent neve! — Áldott legyen Jézus Krisztus! — Igaz Isten és igaz ember! — Áldott legyen Jézus neve! — Áldott legyen az ő Szentséges Szive! — Áldott legyen Jézus! — A legméltóságosabb Oltáriszentségben! — Áldott legyen! — A fönséges és szent Isten anyja, Mária! — Áldott legyen az ő szent és szeplőtelen fogantatása! — Áldott legyen! — A Szűz és Anya Mária neve! — Áldott legyen Isten! — Az ő angyalaiban és szenteiben! Amen». Az imádságnak egyes mondatait a hivek együttesen ismétlik.

***

Oltáriszentség husz évig a templomban elcsukva. Oroszországban történt az eset. Midvoitzóban a katholikus templom 1886 óta felsőbb rendeletre csukva volt. Senki abba lábát nem tehette be. Most Obolenszki herczeg, a schismatikus szent zsinat főgondnoka megengedte, hogy e templomot kinyissák. Kitünt, hogy az oltár szentségházában levő Oltáriszentség husz évig volt a hivektől elcsukva.

***

Miniszterelnök mint ministráns. A nemrég elhunyt asturiai herczegnő temetése előtt érdekes eset történt. Maura spanyol miniszterelnök a herczegnő halála után a királyi kastélyba ment, hogy a kormány részvétét a királyi családnak kifejezze. A régenskirályné épen akkor sajátkezüleg apáczaruhába öltöztette leánya holttestét s a viaszkos gyertyákkal megvilágitott ravatal körül husz apácza imádkozott. A halottasszobát kápolnává alakitották át, mert épen misét akartak mondani a ravatalnál. Ekkor vették észre, hogy nincs ministráns. A misét el kellett volna halasztani, ha ebben a pillanatban nem lép a halottasszobába Maura miniszterelnök, a ki nemcsak a spanyol katholikus párt vezére, hanem rendkivül vallásos ember is s ajánlkozott, hogy ő szolgálatot teljesit az oltárnál. Erre aztán a pap megkezdhette a misét, a melyen a spanyol kabinetelnök ministrált.

***

Kérelem. Szegény, fölszereletlen mater- és filialis templomaim fölszerelése és harangokkal való ellátása végett esedezem a mélyen tisztelt olvasókhoz, kegyeskedjenek a szentségi Jézus nevében bármily csekély összeggel segélyezni. A nemes szivü adományokat kérem alulirotthoz czimezni. *Sima Lőrincz*, plébános, Felsőszék (u. p. Csizér, Szilágymegye).

***

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Az inaszakadt ágya.

I.

Jézus, hogy az inaszakadtat meggyógyitsa, igy szól hozzá: «*Vedd ágyadat és menj*». *(Máté IX., 6.) Ez az ágy a test jelképe, a melyben a lelkünk inaszakadtan szenved.*

***

«Jézus Kafarnaumba érkezvén, ágyban fekvő inaszakadtat hozának eléje.

Jézus pedig mondá az inaszakadtnak: «Kelj föl, vedd ágyadat és menj».

A beteg a nép jelenlétében azonnal fölkelt, vevé ágyát, melyben feküdt vala, és haza méne, magasztalván Istent». (Luk. 45., 25.)

Az ágy, a melyben ez az inaszakadt mozdulatlanul fekszik, más beteg történetét idézi elmémbe, a ki szintén inaszakadt és ágyhoz szegzett, mint ez vala, a kit Jézus Krisztus elé állitottak.

Ezt az inaszakadtat ne keressük tőlünk távol messze; magunkban találjuk őt fel; a mi lelkünk az.

Az anyagi test, a mely minden oldalról körülzárja, mozdulatait megbénitja, mint a börtön, a melynek láncai sulyosak és sötétsége mélységes.

Oh, ól tudom, hogy más ellenségei is vannak, a melyek kivülről támadják, hogy elejtsék és járásában akadályozzák — az irigy ördög nokságának minden eszközével, télyával rohan rá s a világ a hiuság viharát támasztja körülötte.

Ámde az ördög csak támadni bir, de saját erejével ártani nem; mert irva van: «Álljatok ellent a gonosz léleknek és az messze fut el tőletek».

A világ csak vihart támaszthat; de megingatni, földre tiporni nem képes, mert elég csak barátságát visszautasitani, hogy mozdulatlanul helyt állhassunk.

Azonban, ha az ördög incselkedéseire, vagy a világ tanácsára figyelmesen és kiváncsian hallgattok; ha beleegyeztek abba, a mit ők kivánnak: akkor tagjaitokat a gonoszság fegyvereivé alakitottátok át;

ha a bűnt halandó testeteken uralkodni engeditek: akkor vereségtek teljes lesz, mert annak ti lesztek okai.

Ti, a ti testetek uralma a lélek fölött, a melyet megbénitottatok, lesztek a tulajdonképi ellenségek, a kegyetlen hóditók.

Oh, ki szabadit meg minket a halálnak e testétől!

A bűn hálójába zárt galamb, ki segit majd meg, hogy oda repülhess, a hová szabad szárnyaid kibontakozva gyorsan elragadnak, hogy boldogságodat nyugodtan kereshessed?

II.

Akarjuk-e ágyunkat fölvenni és akarunk-e a lelki uton buzgón járni?

***

«Vonj magad után — mondá az Énekek Jegyese — utánad futok, keneteid illatára.» (Ének. 1., 3.)

Mit jelent ez: «Vonj engem»?

A Jegyes arra érzi-e magát kötelezve, hogy az erőszak alkalmazását követelje Jegyese követésére?

Oh nem; hanem betegnek és gyöngének érzi magát és nem talál elég erőt magában arra, hogy az után fusson, a kit szive szeret.

Ez lelkünk története.

Bármily tökéletesnek és szentnek gondoljátok is a lelket: még se követheti az szerelmesét mindenüvé, a hová megy; mivel e halandó testben e gonosz világ közepette bebörtönözve, az anyagi szükségletek által rabbilincsre verve sóhajtozik.

Nem birja a reánehezedő terhet fölemelni és nem bir fölkelni, hogy az üdvösség utján haladjon.

A számkivetésnek eme zord állapota adta ajkaira egy sóhajtozó léleknek e panaszszót:

«Oh, én szerencsétlen! ki szabadit meg engem a halálnak eme testétől?»

És e másik könyörgést:

«Oh, Uram, szabaditsd ki lelkemet fogságából!»

Mondjuk azért a Jegyessel, mondjuk könyezve:

Vonj engem magad után, mivel e romboló test lelkemet elgyengiti és mivel anyagi lakása lelkem szárnyalását akadályozza.

Ámde az Énekek Éneke eme szövegének még más értelme is van, a melyet még több joggal alkalmazhatunk magunkra.

Vonj engem, oh Istenem! mivel szereteted tüze belsőmben lassan-lassan lohad és én már nem birok parancsolataid utján ugy futni, a mint tegnap és tegnapelőtt futottam.

A kábulás és a restség lelkem erejét elzsibbasztották, magát ellenségeinek adta át; belenyugodott abba, hogy a börtönt, melyben sóhajtozik, jónak találja; a romlottságban, a számkivetésben magát jól érezze!

III.

Kérjük Jézus Krisztust, ő maga jöjjön az Oltáriszentség által testünkbe lakni. Ő azt fölemeli és arra teszi képessé, hogy lelkünk minden érzelmének és vágyának engedjen.

***

Akarjuk-e tehát ágyunkat komolyan fölvenni és akarunk-e a lelki élet utján buzgón haladni?

Forduljunk az oltárszekrény foglyához, mondjuk neki, mint az Énekek Jegyese:

«Vonj engem magad után!»

Kérjük ezt tőle buzgón és állhatatosan, hogy élete nyomát követhessük, erényeire törekedjünk, életünket az övé szerint mintázzuk és elszántan amaz utra lépjünk, a melyen ő előttünk halad.

Oh, nagy szükségünk van segitségre, hogy magunkról lemondjunk, hogy keresztünket fölvegyük és Jézust kövessük!

Erre vonzatnunk kell, de annak kell minket vonzania, a ki mondá:

«Nálam nélkül semmit se tehettek!»

Tudom, Üdvözitőm, hogy nem tudnék hozzád eljutni, ha követésedre nem vonzanál és irgalmas közbenjárásod nélkül nem is birnálak követni.

Kérlek tehát, részesits ama lélek szerencséjében, boldogságában, a kit a Szentlélek boldognak vall a miatt, mivel segitéd és szivét annyira megerősitéd, hogy e siralomvölgy mélyéből fölszállhasson és hozzád a vidámság és az öröm hegyére följuthasson.

Akkor azután, ha a tétlenség, ha a restség és az unalom lelkünket meg is ragadják: ne csüggedjünk; főleg vigyázzunk, hogy lelki előhaladásra való buzgóságunkat el ne hagyjuk; kérjük annak vezető kezét, a ki minket az üdvösség utján haladásra segit, hogy szivünket kitágitsa, nemesebb és nagyobb vágyódásokra képesitse.

«Ha fölmagasztaltatom a földről, mindeneket magamhoz vonzok» — mondá az Üdvözitő tanitványaihoz.

Ez a jövendölés nem vonatkozik-e némileg arra a vonzalomra is, a melyet a számkivetett lelkekre e nagy szentség gyakorol?

Igen; mikor az áldozásban testünkbe jő lakni: akkor hirtelen változást idéz elő bennünk.

Ez a lomha és lusta test azonnal elveszti csökönösségét és merevségét.

A lélek ifjuságát megujulni érzi, mint a sas és lankadtságából fölserkenve, buzgón halad azon az uton, a melyet neki kijelölnek annak a szavai és példái, a ki őt elfoglalja.

A szeretetnek és az elismerésnek ezer érzelmei támadnak eme szerencsés lélekben és, oh csoda! a test engedelmeskedik tanitásainak.

A teremtetlen világosság vall jelenléte előtt a tökéletesség ez vánságai származnak és ime, a test mily könnyen engedelmeskedik, alá veti magát mindannak, a mit a lélek parancsol.

Ez az a fölséges parancs, a melyet a Mester adott:

Vedd, kedves lelkem; vedd ez ágyat, a melyre lelánczolva fekszel, vedd és menj!

Jöjj tehát, Uram, Jézus, jöjj! segits fölkelni ez ágyról, a melyen folytonos tökéletlenségeimben fekszem, parancsold meg, hogy házamban maradjak; nálad, lelkiismeretemben, a hazában, a hol gondolataimmal, vágyaimmal, tökéletességeimmel szüntelenül élnem kell.

Fischer Ágoston.

Oltáregyesületi ügyek.

A budapesti központi Oltáregyesület választmánya 1906-ban. Elnök: örgrót Pallavicini Edéné. Alelnök: Kiss Aladárné. Igazgató: Kánter Károly kir. várpalotai plébános. Választmány: Cziráky

Luiza grófnő IV., Ferencziek-tere 9. sz., Cziráky Almásy Erzsébet grófnő IV., Váczi-utcza 48. sz., Felmayer Vilma urnő VIII., Baross-utcza 44. sz., Fejérváry Coelestin urnő VIII., Rökk-Szilárd-utcza 22. sz., Ghyczi Ida urhölgy V., Sas-utcza 11. sz., Győry Teréz grófnő IV., Szép-utcza 4. sz., özv. Heinrich Ferenczné urnő VIII., Üllői-ut 32. sz., özv. gróf Korniss Miklósné VIII., Baross-utcza 10. sz., özv. Kövér Kálmánné IV., Váczi-utcza 42. sz., özv. Kürthy Antalné urnő IV., Váczi-utcza 70. I., báró Orosdy Fülöpné VI., Damjanich-utcza 12. sz., Orczy Thekla bárónő VIII., Baross-utcza 10. I., Pálffy Anna grófnő VIII., Eszterházy-utcza 44. sz., özv. Rudnyányszky Ferenczné urnő VIII., Szentkirályi-utcza 26. sz., Seldeneck Fanny bárónő IV., Szép-utcza 4. sz., Selmayer Károlyné urnő VII., Dob-utcza 14. I., gróf Széchényi Andor Pálné IV., Zöldfa-utcza 26. sz., Török Hermin grófnő Kigyó-utcza 2. sz., báró Vécsey Józsefné VIII., Rökk-Szilárd-utcza 24. sz., Vécsey Esther bárónő VIII., Rökk-Szilárd-utcza 24. sz., gróf Zichy Nándorné VIII., Scitovszky-tér 2. sz., Zichy Luiza grófnő VIII., Vas-utcza 10. sz., Zichy Kray Irma grófnő VIII., Muzeum-utcza 15. sz.

Az Oltáregyesület terjesztésével foglalkozó urnők névjegyzéke:

Az I. kerületben: Farkas Edith Disz-tér 11. sz., Karkis Malvin Tigris-utcza 2. sz., Miskó Józsefné Attila-körut 22. sz., Stoffer Miczi Bécsi kapu-tér 4., Zubriczky Józsefné Naphegy-utcza 1/c.

A II. kerületben: Erdélyi Teréz Kacsa-utcza 12. II. 15. sz., Fábry Sarolta Fő-utcza 66. sz., Gervay Luiza Iskola-utcza 45. sz., Lutter Nándorné Fő-ut 42. sz.

A III. kerületben: Bernáth Ignáczné Kerék-utcza 41. sz., Brédl Sándorné Ujlak, Laub Jánosné Templom-utcza 6.

A IV. kerületben: özv. Almásy Edmundné Zöldfa-utcza 42. sz., Éberling Józsefné Zöldfa-utcza 9. III., Finta Róza Zöldfa-utcza 27. sz., Fischer Róza és Ágnes Városház-utcza 4. sz. III. 12., Galli Betti Régi posta-utcza 1. sz. I., Hajda Károlyné Váczi-utcza 46. sz., Hergerth Józsefné Váczi-utcza 83. sz. III., Perczel Crescense Ferencz József-rakpart 18. III. 21. sz., Tausch Hermin Borz-utcza 1. sz., báró Weissenbach Jánosné Molnár-utcza 16. sz.

Az V. kerületben: özv. Lafrankó Istvánné Nádor-utcza 13. sz., Sánta Etel és Irén Koháry-utcza 9/b., Steindl Rezsőné Erzsébet-tér 7. sz.

A VI. kerületben: Billein Sámuelné Huba-utcza, özv. Lafrankó Jánosné Erzsébet-körut 58. sz.

A VII. kerületben: Danczer Aloisia Dob-utcza 14. I., özv. Edvi Illés Gyuláné Külső-Kerepesi-ut 8 ház, 3. udvar III., Klär Józsefné Nagydiófa-utcza 10 sz., Kocsis Ferenczné Nefelejcs-utcza 47. I. 13. sz., Kraemer Gézáné Kerepesi-ut 10. II.

A VIII. kerületben: Aigner Lajosné Sándor-utcza 19. sz., báró Barkóczy Ilona Sándor-utcza 23/a., gróf Batthyány Tivadarné Sándor-utcza 10. sz., özv. Bányay Miklósné József-utcza 20. I., Farkas Györgyné Tavaszmező-utcza 16., Gosztanyi Kálmánné József-körut 63. II., Hermann Lászlóné Német-utcza 37. sz., özv. Hoffmann Tódorné Mária-utcza 22. sz., Holéczy Józsefné Kemény Zsigmond-utcza 12. II., Hornyák Istvánné Illés-utcza 26. sz., Jungmayer Valburga Óriás-utcza 42. II. 11. sz., Kvassay Jenőné szül. báró Barkóczy Margit Rökk-Szilárd-utcza 41. sz., Lafrankó Károlyné Mária-utcza 21. sz., özv. Major Ferenczné Kis-stáczió-utcza 5. sz., Murmann Alexandra Horánszky-utcza 28. I., Rózsay Valéria Horánszky-utcza 9. sz., özv. Tauffer

Emilné Baross-utcza 105. I., Tihanyi Béláné Szentkirályi-utcza 11. sz., Zichy Lyvia Klára grófnő Scitovszky-tér 2. sz.

A IX. kerületben: báró Luzsenszky Henrikné Üllői-ut 11. sz., özv. Marschan Jánosné Bokréta-utcza 15. I. 16. sz.

*

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1905. junius hóban befolyt díjak:

Aigner György 50 f, Aigner Antonia 50 f, Orva Anna 5 k, Landsteiner Gizella 2 k, Studniczki Irma 1 k, ftdő dr. Szinek Izidor ur által Pannonhalma 23 k 81 f, a bársonyosi tagok részéről 50 k 16 f, Nagy Balázs 2 k, egy ismeretlen 2 k, összesen 77 k 97, Csernák Szaniszló 2 k, Paulinyi Borbála 2 k, Csaja Lőrinczné 1 k, Szentiványszki Györgyné 1 k, Venczel Jánosné 60 f, Venczel Mariska 60 f, Szova Viktória 1 k, Kudiska Józsefné 1 k, ftdő dr. Babura László ur által Kis Vendégh 20 k, Ipolyság 4 k 94 f, Pöstyén 104 k, Drégelypalánk 11 k 52 f, az epölyi tagok részéről összesen 185 k 80 f, Jezsó János urtól az ebedeczi tagok 40 k, Bali Istvánné 2 k, Eszes Zsófia 1 k, Kürthy Anna 4 k, Kiss Erzsébet 1 k, Sperling Margit 4 k, Budai Teréz 1 k, Barabás Anna 1 k, a közp. Növendék Papság kebelében fennálló oltáregyesület 92 k, Engländer Erzsébet 2 k, özv. Fiala Ferenczné 1 k, Unger Marianna 4 k, Renelt Teréz 1 k, Baross Istvánné 1 k, ftdő Etele Károly plébános ur a tópataki tagoktól 18 k 18 f, Held Hedvig 2 k, Esztergom főegyházmegye területéről a főegyházmegyei hivatal utján 84 k 98 f, Szabó Mária 1 k, Witmann Anna 2 k, Gross Jakabné 24 f, Skrubek Mária 24 f, Höflinger Jakabné 24 f, Stefan Józsefné 24 f, Hufnagel Rozália 24 f, Csernák M. 24 f, Simon Erzsébet 2 k, Szakmány József 1 k, Szakmány Józsefné 1 k, Novotny József 1 k, Novotny Clementina 2 k, Kösztler Pulcheria 24 f, Tapert Emilia 2 k, Daczynska Ágnes 1 k, Tretter Éva 1 k, Obendorfer Erzsébet 1 k, Tretter György 1 k, Obendorfer Anna 4 k, Szilágyi Lajosné 2 k, Ob[illegible]fer Luiza 2 k, Strausz Anna 1 k, [illegible] Julia 6 k, Rosinger Erzsébet 2 k, [illegible] Wida Anna 2 k, Popelka Anna 4 k, ftdő Traila György ur által Temesvár 7 k 64 f, Tóth István 40 f, Horváth Rózsa 40 f, Tóth Magdolna 1 k, György Lászlóné 2 k, Kucsera Istvánné 20 f, Vurst Ferenczné 2 k, Baravcsák Katalin 2 k, Mezei Józsefné 30 f, Geosits Józsefné 2 k, Hams Mária 24 f, Lubik Antalné 2 k, Tóth Katalin 4 k, Gazder Józsefné 1 k, Harmat Mária 1 k, Wizenfát Éva 10 k, T. E. 1 k, Gregoricz Mária 1 k, Bernhardt Károlyné 4 k, Engel Terézia 2 k, Bányai Erzsébet 2 k, Tornyi László 2 k, Tornyi Lászlóné 2 k, Fillipovics Matild 2 k, özv. Windis Jánosné 2 k, Joanovits Teréz 2 k, Eberhardt Gyula 1 k, özv. Gürsch Magdolna 2 k, Hauke Terézia 2 k, Gürsch Gyuláné 6 k, Radnai Mária 2 k, Máté Anna 24 f, Dominek Sándor 1 k, Sipos István és Istvánné 1 k, Hacskó Ilona 2 k, Szabó Józsefné 7 k, Nagy Jánosné 4 k, Szebény Sándor 1 k, Pesendorfer Mária 10 k, Szabó Mária 1 k, Füll Lipót 24 f, Dachs Ágnes 1 k, özv. Rátz Józsefné 1 k, Hoszpodarcsik Ágnes 8 k, özv. Büchler Mórné 4 k, Kálhock Gézáné 2 k, Madarász László 1 k, özv. Valenta Andrásné 2 k, Nagy Margit 1 k, Mészáros József 1 k, Zdrazsil Anna 40 f, Budai Luiza 24 f, Zeisl Magdolna 2 k, Galba József 4 k, Göndöcs Katalin 2 k 60 f, Szuhanek Vinczéné 2 k, Hirsch Matild 2 k, Hadvirger Teréz és Matild 14 k, Adamovics Ádámné 4 k, Komáromi Katalin 1 k, Bob Anna 80 f, Viktora Katalin 1 k, Baksak Mihályné 2 k, Kerekes Ida 2 k, Ruzicska Jozsefa 2 k, Jaloveczki Mária 1 k, özv. Pável Jné Gábriella és Constans 1 k, Szabó Mária 1 k, Kovács Ilona 24 f, Kalikán Teréz a vingai tagoktól 4 k 38 f, özv.

Tauffer Emilné 2 k, Bencz Borbála 4 k, Csontos Anna 1 k, Mares Mária 40 f, Dobrovolszki Mária 2 k, Sebestyén Ferenczné 24 f, Murin Jánosné 40 f, Siki István 40 f, Orh Julianna 30 f, Jakab Katalin 80 f, Pfiszter Erzsébet 2 k, Michelbach Jánosné 4 k, Velbay Istvánné 2 k, Barder Mária 30 f, Hemmer Kati 30 f, Boros Verona 20 k, Marks Józsefné 28 f, Bohne Frigyesné 24 f, Odreider Róza 12 k, Báder Teréz 24 f, Bader Anna és Kati 48 f, Sziedl Teréz 30 f, Leitner Sándor 2 k, Zahartzky Mihály 40 f, Tóbiás Mária és Teréz 40 f, Révay Olga 2 k, özv. Simon Árpádné 30 f, Luspai Pálné 40 f, Venczely Mihályné 2 k, özv. Kluzatsek Rezsőné 12 k, Madarász Lászlóné és Szabó Vilmos 1 k 80 f, Miskó Józsefné terjesztő urnő által Krisztián Antal 3 k, özv. Kolosvári Károlyné 2 k, Tóth Jánosné 4 k, Zsula Mária 2 k, Laufer Károlyné 2 k, Miksitz Anna 1 k, Jung Krisztina 2 k, Bulusek Anna 2 k, Zaitz Katalin 2 k, Sipos István 3 k, Kában Ilka 4 k, Hauszmann Hermin 4 k, összesen 31 k, Ettensperger Antónia 2 k, Brünner Irma 50 f, Wiedemann Károlyné 2 k, Longhi Istvánné 2 k, Tyukos Alajosné 2 k, Bur Marcel 20 f, Csuri Imréné 4 k, Linczky Teréz 4 k, Szabó Mária 1 k, Meszner Mária 4 k, T. E. 1 k, Gyurkóczi Éva 3 k, Pech Istvánné 2 k, özv. Kis Ignácné 2 k, Ürge Lini 40 f, Bus Margit 50 f, Ürge Viktória 1 k, Erdélyi Angelika 2 k, Mohácsi Katalin 2 k, Pálfi Jánosné 2 k, Kalicsár Mari 24 f, Schützenberger Ilona és Irma 4 kor.

*

Számadás az eperjesi gör. szert. kath. püspöki megyéből. A budapesti központi Oltáregyesület szent czéljainak előmozditására az 1905. évben befolyt adományokról.

Mikóházai oltáregyleti tagok illetéke 9 k. 96 f. A f.-szepesi kerület egyházainak illetéke 12 k. Mlinaróczi és rovnói oltáregyleti tagok illetéke 8 k. 42 f. A makovicai kerület egyházainak illetéke 14 k. 56 f. Miklósvágási, várgonyi, királynépi és senyéki egyházak illetéke 7 k. A kassai egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 32 k. 40 f. Varannói kerület egyházainak illetéke 5 k. 50 f. A kojsói oltáregyleti tagok illetéke 24 k. 52 f. A kis-szebeni majorsági fiókegyház oltáregyleti tagjainak illetéke 19 k. 90 f. A györgyösi anya- és a fiók-egyházak illetékei 6 k. 30 f. A lubóczi oltáregyleti tagok illetéke 12 k. 72 f. A mucsonyi oltáregyleti tagok illetéke 38 k. 16 f. A sajó-pálfalvi oltáregyleti tagok illetéke 8 k. 6 f. A száraz-kéki oltáregyleti tagok illetéke 19 k. A sajó-szögedi oltáregyleti tagok illetéke 21 k. A hejő-kereszturi oltáregyleti tagok illetéke 17 k. Mult évi pénztári maradvány 18 fillér. Összesen 256 kor. 68 fill.

Repák Jenő dr., egyházmegyei oltáregyleti megbizott.

*

Az örökimádás templom épitkezésére adakoztak:

Hirschkovits Károly 24 k, Harmat Mária 2 k, Venczelly Jenő 4 k, T. E. 2 k, róm. kath. plébániahivatal Homolicz, az iskolás gyermekek adománya az Erzsébet-napi requiem alkalmából 3 k, özv. Brauch Károlyné 2 k, Török Hermin grófnő gyüjtése a szobránczi fürdő kápolnájában 85 k, Konarszky Szaniszlóné 2 k. 20 f.

*

A budapesti központi Oltáregyesület választmánya *Pallavicini* Edéné őrgrófné elnöklésével 1906 január 15-én ülést tartott az oltáregyesületi házban (Üllői-ut 75). Az ülésen *Kiss* Aladárné alelnöknő a beérkezett kérvényekről tett részleges jelentést, mig *Koch* Teréz 1904 junius 1-től 1905 május 31-ig szóló s a választmány három tagjától fölülvizsgált pénztári kimutatást olvasott föl. A választmány továbbá terjesztőnőül elfogadta özv. Farkas Györgynét és aztán tudomásul vette, hogy deczember hónapban a központi oltáregyesületnek 3551·46 korona bevétele volt s 3360·29 korona kiadása; maradt tehát január hónapra 191 korona és 17 fillér. Végül *Kánter* Károly apátplébános, igazgató, jelenti, hogy Deák Gáspárné szül. Kóczán Erzsébet mise-alapitványt tett.

*

A székesfehérvári Oltáregylet által a alább nevezett templomoknak 1906. évi tavaszán felajánlandó egyházi szerek jegyzéke:

1. *Söréd:* 2 fekete ministránsruha, keresztelőszerek, vörös kehelytakaró és manipulus, 2 cingulum.
2. *Moór:* 4 viola ministránsruha, 2 fekete, 3 oltárlepel vászonból, 6 purificatorium, 6 lavabokendő, 6 corporale.
3. *Pátka:* 4 piros ministránsruha, tumbatakaró.
4. *Érd:* zöld casula (a többihez hasonlóan Borromeus alakban), 2 vállkendő, ciboriumköpenyke, 2 purificatorium, beteglátogatási tarsoly.
5. *Tinnye:* fekete pluviale, fekete casula, 2 fekete ministránsruha.
6. *Balinka:* tumbatakaró.
7. *Csoór:* zöld casula.
8. *Inota:* oltárcsengetyü, misekönyv, evangéliomoskönyv, 4 corporale, 4 palla.
9. *Szent-Imre-konviktus* (Székesfehérvár): 4 oltárgyertyatartó.
10. *Sárosd:* velum, fátyol a szentségre a szent sirnál, beteglátogatási szerek, beteglátogatási csengetyü, füstölő tömjéntartóval, halotti misekönyv.
11. *Isztimér:* 4 fekete ministránsruha, halotti misekönyv, 1 karing, 1 alba, 4 ministránsing, 1 vállkendő.
12. *Guttamási:* ciborium, kánontáblák, lila-fehér-stola.
13. *Sárbogárd:* 1 alba, 2 piros ministránsruha, 2 fekete ministránsruha, 1 fekete stóla, 1 karing.
14. *Tahitótfalu:* kehely, 2 ministránsing, kehelykendők, manutergiák.
15. *Mány:* fekete casula, fekete pluviale, 2 fekete ministránsruha, dupla stóla.
16. *Felcsuth:* fehér pluviale, monstránczia.
17. *Bakonykúti:* fehér casula, misekönyvállvány, 3 manutergia, 4 fekete ministránsruha, 4 ministránsing.
18. *Szent Ferenczrendiek* (Székesfehérvár): 4 vörös ministránsruha.
19. *Csurgó:* ciborium, fehér casula keresztelési szerek.
20. *Seminarium* (Székesfehérvár): szenteltvíztartó aspersoriummal.
21. *Pilis-Szent-Iván:* velum, 4 ministránsing, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 humerale.
22. *Zsámbék* (a szent Keresztről nevezett irgalmas nővérek kápolnája): 4 oltárgyertyatartó, 1 oltárterítő.
23. *Sziget-Csép:* vörös casula, 1 alba, 1 karing, 2 piros és 2 viola ministránsruha, 4 ministránsing.

IRODALOM.

Virágszálak az Ur Jézus oltárára minden hónapban. Oktató és párbeszédes elmélkedések a legfölségesebb Oltáriszentségben lakozó Jézus

Krisztusról. Irta *Aulik* Dávid Péter pécs-egyházmegyei áldozópap. Szekszárd. 1905. Lapszám: 320. Ára bérmentve 2 korona 40 fillér egész vászonkötésben; chagrin bőrkötésben elefántcsont kereszttel és csattal 7 korona. Megrendelhető: Fadd (Tolnamegye).

Ez a főleg szentségimádáskor kiváló lelki haszonnal alkalmazható könyv hiányt pótol, mert magyar irodalmunkban ezen nemben önálló, eredeti munka (meditatio) alig van. A mik vannak, azok forditott müvek franciából, vagy németből. A mélységes vallásos érzülettől áthatott imádságos könyvnek irányát a következő *Előszó* jellemzi: «Philothea! Istent szerető kedves lélek! Szalézi szent Ferenczről van feljegyezve, hogy mindig és mindenütt az Uristent tartotta szem előtt. Igy mindenekben ő csakis az Uristent látta és mindeneket Istenben. Még sétaközben, az üdülés óráiban is kitetszik belőle az elmélkedő lélek, a mely Istenre gondol és mennyei dolgokkal foglalkozik. Akár mire hivták fel figyelmét, azonnal készen volt az istenes és kenetteljes következtetéssel. Igy: Ha épületekről volt szó: «Mi az Ur alkotásai vagyunk». Ha szépen feldiszitett templomot látott: «Mi az élő Isten templomai vagyunk; vajha a mi lelkeink is igy fel volnának diszítve erényekkel!» Ha ritka becsü festményeket látott: «Nincs szebb kép, mint az Isten képmására teremtett lélek!» Ha szép kertbe vezették, akkor felsóhajtott: «Ugyan mikor lesz lelkünk kertje virágokkal beültetve és gyümölcscsel tele; mikor lesznek ágyai rendezve, kigyomlálva; mikor lesz belőle kitakaritva mindaz, a mi a mennyei kertésznek nem tetszik?» Ha szép fákat látott: «A jó fa nem hoz rossz gyümölcsöt. Azon fa, mely nem hoz jó gyümölcsöt, kivágatik és tüzre tétetik». És igy tovább. Igy jöttek létre a jelen elmélkedések is. Vagy mégsem. Az Ur Jézus maga szólit fel bennünket szent Máté evangélistánál (6—28.), hogy nézzük az erdő virágait és tanuljunk tőlük. Szobában, kertben, erdőn és mezőn megtaláljuk a virágokat, ezeket a kedves tanitómestereket. Nem tudom Philothea, te mekkora figyelemre szoktad méltatni a virágokat, de én alig találok kifejezést a jó Isten ezen remekeinek magasztalására. Fejlődésük, szinük, illatuk, hasznuk mind-mind csodálatraméltók és lebilincselők. Az elmélkedések során pedig látni fogod, mennyire tanulságosak is. Magam először elnézegettem őket s a mezőn járkálva bámultam azt a sok-sok kincset, a mi a mezei virágokba van lefektetve. Beteges voltam; gyógyulást kerestem. Kerestem a magam gyógyfüvét; ekkor ismerkedtem meg a természet ezen szépségeivel barangolásaim közepett. Később tudtam csak meg, hogy az Ur is kisérte lépteimet. Virágokat szedtem, csokorba kötöttem s hazafelé menve, mint szalézi szent Ferencz, töprengtem, gondolkodtam felettük. Igy jöttek létre a jelen elmélkedések, a legfölségesebb Ollériszentségre vonatkoztatva és az abban lakozó Jézus Krisztusra; aki a mi szemünk fénye és énünk büszkesége. Önkényt, ugy amint jöttek, minden erőltetés és előkészület nélkül tettem papirra gondolataimat, lehetőleg páros beszédben. A Szent Család Kis-követe czimü folyóiratban jelentek meg először. Egyesek biztatására azonban jónak láttam külön könyv alakjában is kiadni, megtoldva és kibővitve a legfölségesebb Oltáriszentségről szóló dogmatikus tudnivalókkal és összekapcsolva a szentségimádás ismertetésével. Hitünk középpontja s az anyaszentegyház éltető lelke a legméltóságosabb Oltáriszentség. Első és legfőbb kötelességünk tehát őt ismerni és ha ismerjük, őt megimádni. Az a nagy tisztelet, a melylyel a Legszentebb iránt viseltetem, volt irányitó fáklyám s czélom — gyenge erőmhöz képest másokban is ugyanezt felinditani. Hinni, vagy nem hinni! Ha hiszünk; hitünk legyen eleven és hódoló, a mely tettekben nyilvánul. Egy ókori szobrászról beszéli a hitrege, hogy elkészitvén egy pogány isten szobrát, abban oly művészesen tudta bevésni saját nevét, hogy azt senki ki nem törülhette a nélkül, hogy az egész szobrot meg nem semmisitette volna. Nekem hasonló czélom volt Jézus szentséges nevével s a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletével. Legfőbb óhajom és mindennapi imádságom, hogy a kik e könyvecskét olvassák, Jézus Krisztus követésére induljanak: őt megismerjék, megszeressék és imádására buzduljanak a legfölségesebb Oltáriszentségben. Philothea annyit tesz magyarul, mint Istent szerető lélek. Ez a megszólitás mindenkinek szól, a kik e könyvecskét [illegible]assák. Én fölteszem az olvasóról [illegible]eg vagyok róla győződve, hogy [illegible] az Istent; azért meghitten s [illegible]legnagyobb bizalommal akarom e kifejezést használni. A Szentlélek kegyelme s az Ur Jézus áldása istápolja sorainkat! Üdvözöllek Philothea az első találkozásnál könyvecském elején!» Örömmel köszöntjük eucharisztikus irodalmunknak e legujabb termékét s szivből kivánjuk, hogy nagyon sokan megszerezzék s elmélkedve átimádkozzák. Ez a *Virágszálak* czimü derék munka Varga *Örökimádás* cz. imádságoskönyvével egyetemben arra van hivatva, hogy számos lelket, minél többet, a legfölségesebb Oltáriszentség köré vonjon s ott a legnemesebb keresztény világnézettel megtermékenyitsen!

*

Walser-Varga-féle **Örökimádás** imakönyv. Negyedik teljes kiadás; 30 óra. K. Sávely Dezső festőművész rajzaival. Finom papiron. Megjelent és kapható és pedig: 1. fűzve 2·10 korona, 2. vászonkötés, vörösvágás 3 korona, 3. bőrkötés, vörösvágás 5 korona, 4. bőrkötés, aranyvágás 6 korona. 5. borjubőrkötés, párnázva, aranymetszés 9 korona. Ugyanez a könyv öregbetüs kiadásban («Arany Korona» nagyságban) *a)* vászonkötés vörösmetszés 4 korona, *b)* bőrkötés 5 korona. Megrendelhető *Varga Mihály* plébánosnál Csanyteleken (Csongrádmegye).

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai.

Imádkozzunk egyesületünk elhunyt tagjaiért, hogy az Úr Jézus, ki a földön kenyér szinében volt reményük, a menynyei dicsőségben szinről-szinre látható fönségében legyen örök boldogságuk.

A budapesti Oltáregyesületnek az egri egyházmegye területén levő tagjai közül az utóbbi időkben elhalt tagjainak névjegyzéke:

Fülöp Rozál, Gáspár Rozál, Hegedüs Anna, Nagy Veron, Mizsei Anna, Rácz József, Szabó Veron, Kövér Anna, Boros Veron, Bóta Erzsébet, Bús Anna, Pál Veron jászberényi lakosok. Fekete Borbála sályi lakos. Labáncz Paulina, Kovács Erzsébet, Juhász Erzsébet rudóbányai lakosok. Tábi Ferencz, Tóth Emer gyöngyöspatai lakosok. Szabó Erzsébet, Borsos Mátyás, Szabó Rozál recski lakosok. Munták Mária, Gelse Ágnes, Molnár Anna jókfalvai lakosok. Kotkó Jakab, Szabó Veron jászjákóhalmi lakosok. Nagy Magdolna Erdökövesdi lakos. Pilcz Erzsébet istenmezei lakos. Miksi Anna, Pál Judis várasszói lakosok. Kis Mária dövényi lakos. Ferenczi János egri lakos. Kozák István, Pál Mária, Furmány Mária, Mihalko Margit, Pál Ilona, Liptai Eleonóra, Girkin Katalin, Német Mária, Gondos Borbála, Gondos Zsófia, Gelencsák Julianna, Kaczvinszki József, legifj. Kaczvinczki János, Ács Erzsébel, Tóth Borbála magyarsziváki lakosok. Pál Erzsébet, Eperjesi Erzsébet, Szabó Katalin, Alajos Borbála finkei lakosok. Szabó Eszter, Sándor Erzsébet, Antal Ilona, Budai Amália, Kókai Viktor, Asztalos Amália, Torbai Ágnes, Kis Anna, Tőzsér D. János, Nagy P. Viktor, Szabó Amália, Kóczián Anna, Szántó Angyél, Solymosi Margit, Pethes Teréz, Kókai Anna, Szabó Teréz, Szabó Juliána, Csiri Veron, Kovács Margit, Móczán Ágnes, Kis Borbála, Nagy Marczel, Braxator Ágnes, Futó Mária, Guba Anna, Gulyás Anna, Nagy József, Görbe Viktória, Kéri Julianna jászárokszállási lakosok.

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, sziveskedjenek az előfizetési díjakat minél előbb beküldeni.

A lap kiadása óriási költségeket hárít az Oltáregyesületre, s ha a díjak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent czéljainak rovására lehet pótolni.

Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzditani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégiteni.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

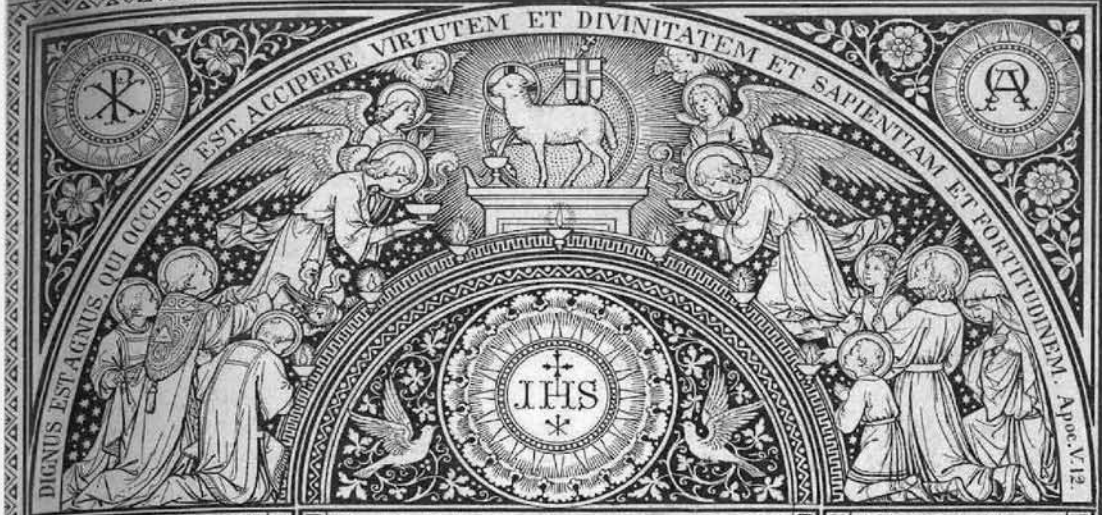

VII. ÉVF. 1906 2. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1[illegible] .BRUÁR. 2. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Dr. Franciscy Lajos: Az oltárgyletek és a férfiak. — Tóth Kálmán: A szentmise szertartásai az ősegyházban. — Szabó Imre: Az Oltáriszentség tisztelete Afrikában és a Claver Szent-Péter-Társaság. — Római határozat a gyakori szent áldozásról. — T. Kálmán: Szentségi egyletek. — Konvertiták az Oltáriszentségről és a szentmiséről. — Bouillerie — Fischer: Elmélkedés. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

Az oltáregyletek és a férfiak.

Az oltáregyletek hitélete három cselekedet által nyilatkozik meg. Ezek az irgalmasság, imádás és a szentáldozás. Az imádás és a szentáldozás az oltáregyleti hitélet gyökérszálai, míg az irgalmasság a lomb koronája.

Ám, ha körülnézünk ennek az oltáregyleti hitéletnek virágos mezején, azt látjuk, hogy minden oldalon, a mezőnek minden pontján, e virágot szedők tulnyomó nagy számban a nők soraiból kerülnek ki. Nők nyüzsögnek és forognak, dolgoznak és munkálkodnak itt, ők lepik el az utakat és ösvényeket, ők meritenek a bugyogó forrásokból, ők üdülnek, pihennek itt, lelkesednek, buzognak és buzgóságukban magasra emelve viszik az eucharisztikus Jézus zászlaját.

Nézem ezt az eleven, szinpompás képet, tisztelettel meghajolok az alakjai előtt, de megdöbbenek tőle. Gondolkodóba ejt az az egyoldaluság, melyet itt lépten-nyomon tapasztalok.

Hogy az eucharisztikus Jézus országának utain és ösvényein nők járnak elől, a hit és a szeretet lobogó fáklyájával, hogy ők hordozzák a malasztok királyának zászlaját, abban megnyugodhatunk. Hiszen nagynevü Szentirás-magyarázók szerint az utolsó vacsorán is, a hol először szállott emberi szivekbe a szentáldozás kegyelme, az Üdvözitő után az ő anyja volt a főszemély, a kinek szentségétől áhitatra gerjedt az apostolok szive. Ezen példakép nyomán miért nem lehetnének nők a zászlóvivők mindenütt, a merre az eucharisztikus Jézus országa terjeszkedik; miért nem járhatnának ők elül az oltáregyleti hitélet mezején is, melynek utai az eucharisztikus kultusz leggyönyörübb tájai felé vezetnek.

Nem is jut eszébe senkinek sem, a nők ezen vezérlő szereplése ellen

kifogást tenni, de megdöbbentő az a tapasztalat, hogy a férfiak közül oly kevesen lépnek a zászlóvivők nyomába. Pedig az oltáregyleti hitélet vonatkozásai nem állanak távolabb a férfiak szivétől, nem esnek egy szemernyivel sem messzebbre a férfiak lelki életétől, mint a nőkétől.

Nézzük elsősorban az oltáregyleti irgalmasságot. Ám jó, ha a férfiak nem varrnak, nem himeznek, nem készitenek ékességet az Ur oltárára, de vajjon ne ébredjen-e fel az érdeklődésük az Ur hajlékai iránt, ne hordozzák-e ők is szivükön az Isten házainak diszét, ne gyuladjon-e meg bennük is az áldozatkész szeretet lángja, ha látják, hogy inség és nélkülözés vonult be az Isten szent hajlékaiba, melyekben ha már nem uralkodhatik fény, legalább az áhitatrontó és a hely szentségéhez nem méltó nyomoruság sötét árnyának nem volna szabad kisértenie.

A hires dómok világraszóló épületein Istentől ihletett férfiak lángesze dolgozott, szőtte a nagyszabásu tervrajzokat, mérte a térfogat hihetetlen arányait, a merész hajlásu ivezetek szögeit, a felhők tömegét átfuró tornyok szélességeit. Megrajzolta a homlokzatok rózsáit, szobrait és azt az ezernyi ezer vonalat, melyekből az épület káprázatos ékességei alakultak ki. S a mit a férfiui lángész kigondolt és megtervezett, azt ugyancsak férfiak izmos keze véste és faragta ki, összeállitotta, sokszor évszázadoknak hosszu és szivós munkájával. És korunkban is a gyönyörü templomok nem hirdetik-e büszkén a férfiui alkotó erőnek diadalát?

S ha azokra a templomokra tekintünk, melyek a család és társadalom szentségeit őrzik, nem kell-e itt is csodálnunk a férfi lelki nagyságát, a ki tekintélyével kormányozza, fáradságos munkájával fentartja, bölcseségével óvja, szeretetének erejével emeli a családot; higgadt mérsékletével, odaadásával és a közérdek önzetlen szolgálatával támogatja a társadalom templomának alapfalait.

A hol a szellemi és erkölcsi erőkifejlésnek ilyen tanujeleivel találkozunk, ott az ideálok kultusza nem lehet idegen érzelem, ott az élettörekvéseket nem táplálhatja az önzés, hanem a szeretet, mely a szivnemesség zománczával vonja be az eszményekért hevülő lélek alkotásait.

Ebből az ideális lelkesedésből, mely a férfiui szivekben gerjedez, ebből a hatalmas szeretetből, melyet csak éleszteni kell szelid fuvalommal, hogy lángra lobbanjon ideális czélokért, miért nem gerjedhetne szemernyi áldozatkészség az oltáregyleti irgalmasság számára? A kik fényes templomokat tudnak épiteni az ész és az anyagi erő munkájával, a sziv hevületével, azokhoz az az áldozat, melyet az Ur szegény hajlékainak oltárára tesznek, ugy illik, mint erőhöz a gyöngédség, nagysághoz a jóság, mint kis tornyocskák a dómok diszéhez.

És a mily megfelelő, helyes és indokolt, hogy az oltáregyleti irgalmasságban a férfiközönség is részt vegyen, ép oly természetes és kivánatos, hogy ez a közönség az oltáregyletek hitéletének lelki cselekedeteiből is vegye ki a részét.

Egybegyülnek a hivek a mi Urunk királyi széke körül, hogy imádják őt azon a trónon, melyet ő maga állitott fel köztünk, hogy látható jel hirdesse, mutassa jelenlétének és szivének hozzánk való közelségét. Mindenki számára nyitva van a trónhoz vezető ut és a jóságos király mindenkit hiv kegyes szive elé, hogy mindenkit meghallgatva, mindenkin segitsen.

De milyen hiányos sorokban vonul fel a meghivott királyi nép! Nők és gyermekek sürü csoportjai térdelnek a trón körül, villognak az ártatlanság liliomainak szirmai, széles tereket szelnek át a buzgó szivek áhitatának szárnyai, de hol van az a mélyenjáró ima, mely a férfiszivek alázatosságával, a hálaadás mélységes bensőségével hatol be a kegyelmek országának talajába? A hódolat és a hálaadás szellemének kell körüllengnie a mi szentségi királyunk trónját, ezt kivánja tőlünk az ő dicsősége és szeretetének áradó jósága.

Hogy a hódolatnak és a hálaadásnak ezt az adóját a kath. férfiközönség is számának aránya szerint leróvja, az a mily fontos lelkiérdek, ép oly sürgős követelménye vallásunk diszének. A ki hódol Jézusnak és hálaadót tesz a lábai elé, az kegyelmekkel gazdagon távozik az ő trónjától. Az isteni kegyelem világosságára és erejére pedig még nagyobb szüksége van a férfinak, mint a nőnek, mert abban a küzdelemben, melyet az ember az élet nehézségei és akadályai ellen folytat, a férfiué az oroszlánrész, őt állitja az életsorsa csaták tüzvonalába. És azután, milyen diszt ragyogtat a mi vallásunkra az, ha kemény férfiak gyenge nőkkel és gyermekekkel együtt borulnak térdre Jézus királyi széke előtt. Csillagfény, holdvilág és napragyogás teszik széppé az égboltozatot. A katholikus hitélet égboltozatán az adoráló gyermek hódolata szelid csillagfény, az adoráló nőé nyájas holdvilág, az adoráló férfiué ragyogó napsugárzás.

Végre, ha a szentélyek fehér leples korlátai felé, vagy az oltárok lépcsőfokaira tekintünk és áldozók sorai között ismét csak aránytalan nagy számban gyermekeket és nőket látunk, nem kell-e kérdeznünk, hogy a férfiaknak vajjon nincsen-e szükségük az Ur szent testének vételére? Ha nem eszitek az ember Fiának testét, nem lesz élet bennetek. Igy szól az Ur és mikor ezt mondja, férfiakból álló hallgatósághoz beszél.

Van sokféle élet a világon, de csak egy életcsúcspont, a kegyelemélet, mely az Isten életének legtökéletesebb utánzása. A férfiu az élet koronáját hordozza fején, ő királya a családnak és fejedelme a társadalmi élet viszonyainak, neki ennélfogva az élet csúcspontjára kell felemelkednie, hogy lelkének méltóságával és nemességével uralkodhassék a családon és a társadalmon.

De hogyan emelkedhetik az élet csúcspontjára, a kegyelemélet magas-

latára, méltóságot és nemességet hogyan szerezzen lelkének, ha nem merit a kegyelmek élővizének forrásából?

A férfiu továbbá az élet törzse a családban és a társadalomban. Az ő lelkéből kell táplálkoznia a hitvesnek és a gyermeknek, az ő lelkének kell gondolatokat és eszméket termelnie a társadalom számára. A törzsnek épen ezért egészségesnek kell lennie, hogy egészséges élet fakadjon belőle. Ámde azt mondja az Ur — mint hallottuk — hogy az ő testének eledele nélkül nincs lelki élet, tehát egészség sincsen, mert az egészség nem egyéb, mint az élet teljessége. És bizony azért van manap annyi lelki beteg és lelki halott a társadalomban, mert beteg az élettörzs: a férfiui lélek.

Ezek, dióhéjba foglalva, azok az okok, melyek ajánlják, követelik, hogy az oltáregyleti hitéletbe a férfiközönség is bevonassék.

Vajha az oltáregyletek nőtagjai buzgóságuk körébe vonnák azt a nemes törekvést is, hogy azt a lelkesedést, melytől ők maguk lángolnak az oltáregyleti czélokért, a férfiak szivében is meggyujtsák s ennek a lángnak fényével beragyogtassák és vonzóvá tegyék előttük az oltáregyleti hitélet javait, gazdag, kincstermő virányait. *Dr. Franciscy Lajos.*

A szentmise szertartásai az ősegyházban.

Hivő lelkünk rajongással csüng a szent őskereszténységen. Megbámuljuk őskeresztény véreink természetfelettiséget lehelő életét. Csodálkozással telünk el a magasztos látványon, mint nyomódott ki lelkükön az evangeliumi Krisztus-kép. Mi is ezért küzdünk, de alacsony természetünkön vajmi bajosan tudjuk diadalra juttatni a krisztusi eszményt, melyért őseleink éltek-haltak. S ha megkérdezzük a történelmet, miért voltak ők nálunknál nagyobb művészek ez isteni ideálnak kialakitásában önnön lelkükön, azt a feleletet kapjuk, hogy ők nem saját erejükben bizakodva munkálkodtak, hanem szüntelen az Oltáriszentségben lakozó Ur Jézus isteni arczát szemlélték, mely visszaverődött az ő arczukon s benyomódott lelkük legbensejébe.

Minden szentmisén résztvett az egész keresztény hitközség. S minő volt ez a szentmise? Kemény fába vágja a fejszéjét, a ki e kérdést végérvényesen el akarná dönteni. Annyi bizonyos, hogy sokkal egyszerübb volt a mainál. Mert az egyház a maga egész valójában ha nem is lényegbeli változásnak, de legalább is növekedésnek volt alávetve. Ugy értem e növekedést, mint a hogy a csecsemőből személyének elváltozása nélkül idővel kifejlődik a gyermek, a tejarczu gyermek a benne rejlő fejlődéstörvénynél fogva tovább növekszik erőtől duzzadó ifjuvá, az ifju férfiuvá, mig elérkezik azon határponthoz, melyen túlmennie nem, csak visszafejlődnie lehet. Igy

vagyunk a fával is; a kisded magból először a gyönge csemete fejlődik ki, majd lassanként kibontakozik pompás koronája, kifeslik virága, megjelenik gyümölcse, amelyek képességileg (potentialiter) mind benne rejlettek a magban. Már pedig az egyház is ilyen élő szervezet, mely Lerini szent Vincze és Aquinói szent Tamás alapos fejtegetése szerint hasonló fejlődésre alkalmas. S csak annyiban sántikál a hasonlat, hogy mig a felhozott analog dolgok idővel elveszitik képességüket a fejlődésre, addig az egyház örökké fejlődésre alkalmas marad. Természetesen csak olyan fejlődésekre, melyeknek csirái képességileg mind benne voltak kezdetleges alakjában. Különben uj hajtásai korcshajtások, fattyuágak volnának, melyeket le kellene nyesni, nem pedig dédelgetve tovább nevelni. S ha már az egyház a maga legbensőbb életében, a maga dogmáiban ilyen fejlődésen esett és esik át, annál inkább át kellett mennie hasonló változáson a külreható élet megnyilatkozásaiban, szertartásaiban!

Ha a szentmise szertartásainak kialakulását nézem, ugy rémlik előttem, mintha egy pompás mozaikkép kialakulását szemlélném a művész kezében. Megvan az eszme, melyet a képnek ki kell domboritani, megvan az alaptervezet, s a legelső kő mellé sorakoznak egymásután a szebbnél-szebb szinpompás kövecskék, mig végre készen áll maga az ezerszinben tündöklő s a szemlélő lelkére mégis harmonikusan ható összkép. Harmonikus, mert minden vonásnak, minden kövecskének megvan a maga különleges rendeltetése. A szentmise mozaikképének eszméje az áldozat gondolata; legfénylőbb kövecskéje az átváltoztatás, melyet isteni művész keze, a mi Urunk, Jézus Krisztus illesztett a képbe az utolsó vacsorán. Alaptervezetét is ugyanott nagyjából megrajzolta. S az egyház, isteni Mestere szándékainak megfelelve, sorban egymás mellé rakta a különböző szines kövecskéket. Próbáljuk meg figyelemmel kisérni kezének járását, a mennyire ezt a gyér történeti adatok megengedi.

Legrégibb forrásunk, mely az ősegyház szentmiséjének képét nyujtja, a *Doctrina duodecim Apostolorum* (Tizenkét apostol tanítása) czimü ősrégi irat, mely az őskeresztény irodalomtörténészek szerint az első keresztény század második feléből (80—100 körül) való, tehát közvetlen az evangelium és az apostoli levelek utáni időkből. Az egész mű azt a benyomást teszi az emberre, hogy katekizmusul szolgált a őskori hivek számára. Utmutatást nyujt nekik miheztartás végett az istentisztelet különféle ténykedéseihez, a melyekben nekik is közvetlen részük volt. A szentmiséről két helyen emlékezik meg. Az idevágó hely következőképen hangzik:

«1. A mi a hálaadást illeti, igy adjatok hálát:

2. Először a kehely felett: Hálákat adunk neked Atyánk, Dávidnak, a te fiadnak szent szőlőtőkéjeért, melyet a te Fiad Jézus által nyilvánitottál ki nekünk; dicsőség neked mindörökké.

3. A megtört kenyér felett pedig: Hálákat adunk neked Atyánk az élet s tudományért, melyet a te Fiad, Jézus, által nyilvánitottál ki nekünk; dicsőség neked mindörökké.

4. Valamint a megtört kenyér a hegyeken el volt szórva s egybe lett összegyüjtve, igy gyüjtessék egyházad is a föld legvégső határairól a te országodba; mivel tied a dicsőség és hatalom Jézus Krisztus által mindörökkön.

5. Senki pedig ne egyék, se igyék a ti Urvacsorátokból, hanem csakis

Magyarország legujabb temploma. (A budapesti szent István-bazilika a Váczi-körutról nézve.)

azok, kik meg vannak keresztelve Jézus nevében, erről mondja ugyanis az Ur: Ne adjátok a szentet a kutyáknak!

1. Miután pedig megelégültetek, igy adjatok hálát:

2. Hálákat adunk neked, szent Atyánk, a te szent nevedért, melyet szivünkbe ontottál s a tudományért, a hitért és a halhatatlanságért, melyet nekünk Jézus, a te Fiad által kinyilvánitottál, dicsőség neked mindörökön.

3. Te, mindenható Atya, teremtetted a világot saját nevedért és adtál az embereknek ételt és italt, hogy azokkal táplálkozzanak s igy neked hálát adjanak, nekünk pedig szellemi ételt, italt és örök életet nyujtottál a te Fiad által.

4. Mindenekfelett hálát adunk neked, mivel hatalmas vagy; dicsőség neked mindörökkön.

5. Uram, emlékezzél meg a te egyházadról, hogy szabaditsd azt meg minden gonosztól, s tedd tökéletessé a te szeretetedben és gyüjtsd össze a négy szélekről, a mi meg van szentelve a te országodba, melyet annak számára készitettél, mivel tied a dicsőség és hatalom mindörökön.

6. Jöjjön el a te kegyelmed s muljék el ez a világ. Hosanna Dávid fiának. Ha valaki szent, az lépjen be; ha pedig nem, az bűnbánatot tartson. Maranatha. Amén.

A prófétáknak pedig engedjétek meg, hogy hálát adhassanak, a mennyit akarnak».

A mint látjuk, nem a misező papot, hanem csak a hiveket oktatja ki különféle imádságokra, melyeket a szentmise ténykedéseinél végezniök kellett. Már most melyek voltak e ténykedések? A Doctrina közölt szövege nemcsak az átváltoztatás létezését bizonyitja napnál fényesebben, a mennyiben a kehely (Dávidnak szent szőlőtőkéje) és a szellemi életet adó megtört kenyér fölött a mostani Urfelmutatás utáni imáknak megfelelő és az egyházért esedező hálaadó imákat mondat a hivekkel (commemoratiók), hanem az áldozást is ugy mutatja be, mint a mely a szentmisének szükséges kiegészitő része. Ugy adja elő ugyanis a közös áldozást (communio a szó legigazibb értelmében), mint a mely egészen napirenden volt. Felette sürgeti a méltó részvételt, a tiszta lelkületet a közös szent áldozáskor. De meg volt már az u. n. postcommunio is, azaz elmondták az áldozást követő közimákat, a melyekben hálát adtak a szent lakomáért, az általa nyert szellemi életért s imádkoztak az egyház gyarapodásáért, az isteni kegyelem kiömléséért és a világ gonoszságainak megszünéséért.

Magyarország legrégibb temploma Pominóczon. (Épült 870 körül.)

Mig a Doctrina a keleti egyház miséjéről nyujt nagyon is halvány képet, addig egy másik világlátott iró a második keresztény századból, szent Jusztin († 165 körül) a római mise szertartásait közli meglehetős részletességgel.

Annyiban is eltér a Doctrinától, hogy nem annyira a jelenlevő hivek imádságait adja elő, mint inkább magukról a szent ténykedésekről ad bő felvilágositást. Vele tehát már hosszasabban kell foglalkoznunk.

Hogy a Doctrinában miért mutatkozik be a szentmise ily nagyon is kezdetleges alakban, értjük az eddigiek után. Hogy Jusztinnál már fejlettebb alakban kell feltalálnunk a szentmisét, mint az első századbeli Doctrinában, szintén a fejlődés törvényéből már eleve következik. De következik ezenkivül azon okból is, hogy Jusztinnak kötelességszerüen körülményesen kellett e tárgygyal is foglalkoznia., hogy a keresztényeket az istentelenség vádja alól kimentse. És tényleg, mig a Triphonnal tartott párbeszédben a szentmiséről, mint áldozatról, csak általánosságban értekezik, addig első védőiratában egész hosszadalmassággal, kétszeres buzgalommal rajzolja a szentmise szertartásait.

Két fejezetben beszél Jusztin a szentmise szertartásairól; először a kereszténséggel kapcsolatban, másodszor pedig önmagában tekintve. Egyikben is, másikban is kihagy egy-egy mozzanatot; azonban a két leirás különösen kiegészíti egymást.

Jusztin előadása szerint a szentmise első felvonását képezte a szentirás olvasása.

«Az apostolok evangeliumoknak nevezett emlékiratait vagy a próféták irásait olvassuk fel, a meddig az idő engedi.» Mivel külön tesz említést a próféták iratairól, azaz általánosságban az ó-szövetségről és külön az apostolok emlékiratairól, valószinüleg az első a mai értelemben vett szent leczkét, a második pedig bizonyosan a mai evangeliumolvasást jelentette. Hogy a mai evangeliumolvasásnál az akkori hosszabb volt, azt e megjegyzés is sejteti: «a mennyire az idő engedi»; de meg máshonnét is tudjuk, hogy az első időben nem volt a szentirás fejezetekre, az evangeliumok nem voltak szakaszokra osztva. Ezek sokkal később (V—VI. század) keletkeztek. Az ősegyházban egyfolytában végig olvasták évenként az egész szentirást. A felolvasás a szerpap dolga volt. Hogy a felolvasásból a hiveknek hasznuk is legyen s a közbeeső szárazabb részleteket is megérthessék, a püspök vagy a miséző pap intő, buzditó, magyarázó beszédet mondott, azaz a felolvasott szentirás-részleten felépült homiliát tartott. «Mihelyt a felolvasó abbahagyta, az előljáró (püspök) intő és buzditó szavakat mond ezen oly jeles dolgok követésére.» E helyből az következtethető, hogy azon sok helyen, kivált falun dívó szokás, mely szerint a szentbeszédet az evangeliumolvasás után tartja a pap, jobban megfelel az őskereszténység szellemének, mint a szentbeszéd-

nek elszakitása a szentmisétől. Azonban az egyház történelme mutatja, hogy ezt nem tekintették akkoriban sem olyan szokásnak, a melyen a körülményekhez való alkalmazkodás szempontjából nem lehetett volna tágitani. Csakis így magyarázható meg a jelenben divó szokás, hogy a prédikációkat rendesen a szentmisén kivül tartják.

A szentbeszédet nyomon követte szent Jusztin idejében valami közös imádság, mely az összövegben azt a benyomást teszi az emberre, mintha az a mai értelemben vett *commemoratio vivorum* (megemlékezés az élőkről) lett volna. «Azután mindnyájan felkelünk és imákat végzünk,» mondja Jusztin közvetlen a püspök beszéde nyomán. Azon ne csodálkozzunk, hogy Jusztin mindig többesben, az egész hivő sereg nevében beszél. Az általában jellemzi forrásainkat, hogy a szentmise szertartásaiban hűséges részt juttatnak az összes hiveknek s csak a prédikációt és átváltoztatást tartják fenn felelősségül a miséző papnak. — A másik leirásában Jusztin már egyenesen közimáknak nevezi a kérdéses imákat. «Buzgó szivvel közimákat végzünk magunkért és minden másért, hogy az igazság elnyerése után azon kegyelemre is méltókká legyünk, hogy helyesen töltvén életünket, tetteink által a parancsok őreinek találtassunk s ez által az örök üdvösséget elnyerhessük.» Hogy az a *com. fid.* a mi misénkben sokkal hátrább, a kánonba szorult, nem lényeges; valamint az sem, hogy a mi misénkben áldozás után szokásos *pax* (békecsók) az ősegyházban rögtön a megemlékezések után következik. «Egymást békecsókkal üdvözöljük, mihelyt megszüntünk imádkozni.» A sorrend csak a szentmise lényeges részeire nézve lehetett fontos. Ez a sorrend pedig tökéletesen megvan Jusztinnál.

A pécsi székesegyház szentségkápolnája.

A béke és szeretet csókja után, melylyel a keresztény testvérek egymást üdvözölték, következett az áldozati ajándékok összegyüjtése. Jusztinnál kétféle gyüjtésről van szó: az egyik történt a békecsók után, a másik a szentmisén kivül. Egészen világosan mondja két izben is, hogy a békecsók után

a tulajdonképeni áldozati ajándékokat, az átváltoztatandó kovásztalan kenyeret és a bort adták át a misező papnak. «Azután annak, a ki a testvérek élén áll, kenyeret és vizes borral telt kelyhet adnak át.» S rögtön hozzáteszi, hogy Isten dicsérete után ezeket átváltoztatta a püspök. Ez volt tehát a tulajdonképeni felajánlás cselekménye. A másik felajánlás vagy adománygyüjtés időpontja nincsen határozottan megjelölve Jusztinnál. Csak azt mondja róla, hogy ez a szükölködő szegények javára történik, hogy a hivők egysége a szeretet-tény által is kifejezésre jusson. A szentmiséről szóló leirásának elején csak jelzi ezt: «A kiknek van miből, a szükölködőknek segitséget nyujtunk és igy együvétartozásunkat kifejezésre juttatjuk». A leirásának a végén már világosabban és részletesebben ir róla: «A kik bővelkednek és akarnak — ki-ki saját hajlandósága szerint — adakoznak és az összegyült adományokat az elöljáró lábaihoz rakják, ő pedig segiti belőle az árvákat és özvegyeket és azokat, a kik akár betegség vagy más ok miatt szükölködők, továbbá azokat is, a kik a tömlöczökben vannak és az idegenből érkező vendégeket. Szóval minden szükölködőnek gondját viseli. Mivel ezek az adományok ily sokféle czélra szolgáltak, joggal föltehetjük, hogy nemcsak kenyérből és borból állottak, hanem minden egyéb élelmi- és orvosszerből, a melyekre csak a szegényeknek, betegeknek, foglyoknak szükségük lehet.

Már most mikor történt ez a felajánlás? Az elsővel kapcsolatban semmiesetre, hanem talán a szentmise végén, a mikor tudvalevőleg az u. n. szeretetlakomákat (agapé) szokták szent Pál korinthusi levele szerint az első keresztények tartani. Probst, kiváló liturgista, ugy magyarázza e helyet, hogy az a hivők részéről történő felajánlás már a szentmise előtt történt, miután Jusztin szerint «a mi összegyült, az elöljárónál helyezik letétbe». A kiosztás pedig a szentmise végén történt. E szerint az egész szöveget s a benne foglalt cselekményeket két csoportra kellene osztani: s az egyiket a szentmise elejére, a másikat a végére kellene helyezni. Igy is történhetett. S hogy mégis e helyen a szentmisének jóformán a közepén emlitem fel mindkét mozzanatot, magyarázatát abban találja, hogy nagyon is vitásak, a mi az időpontot illeti; a tulajdonképeni felajánlással pedig a legszorosabb vonatkozásban állanak.

E kis kitérés után egy lépéssel tovább haladhatunk. Nemcsak a felajánlás volt meg az ősegyház miséjében, hanem a csakhamar reá következő praefatio (előének) is, nem ugyan névleg, hanem tényleg. Egy helyen (67. fej.) csak jelzi ezt szent Jusztin: «S minden adományért *dicsérjük* a mindenek Teremtőjét az ő Fia, Jézus Krisztus és a Szentlélek által». A szentmisének első leirásában azonban sokkal határozottabban tanitja a praefatio létezését. A felajánlás után rögtön igy folytatja: «Miután vette a kenyeret és a kelyhet, a mindenség Atyjának Fia és a Szentlélek által dicséretet és dicsőséget zeng». Hogy énekelve mondta-e, halkan-e a püspök, e helyből ki nem tünik, mert

az ige (emittit) mindkettőt kifejezheti. De jobban hajlom az első vélemény felé, annál inkább, mert II. Apol. a keresztények istentiszteletein «hymnusokról, psalmusokról, énekekről» is tesz említést. Mindezideig pedig énekről szó sem volt. Szent Cyprián már egyensen *praefatióról* emlékezik meg, «melyet a pap előrebocsátván a hivek elméjét az imádságra készíti, mondván: Sursum corda, hogy midőn a nép azt feleli: Habemus ad Dominum, arra intessék, hogy az imádságon kivül semmi másra sem szabad gondolatját függesztenie». De meg az emberi szív is már ugy van alkotva, hogy ha az Isten dicséretére és dicsőitésére (laudem et gloriam emittit) hangolja valami, okvetlenül énekszóba tör ki. Itt pedig ugyancsak volt valami, a mi istendicsőitésre hangolta és ragadhatta a misézőt. A praefatio után ugyanis szent Jusztin leirása szerint rögtön következett a szentmise legfenségesebb pillanata, az átváltoztatás. «És végrehajtja a hálaadást (azaz az ősker. nyelvszokás szerint az átváltoztatást) minden ezen tőle kapott ajándékok felett». Minő szavakkal eszközli az átváltoztatást? Megmondja a következő fejezetben. Ugyanazokkal, a melyeket Krisztus Urunk használt az utolsó vacsorán: «Ez az én testem» (a kenyér felett), «Ez az én vérem» (a bor felett). A mai ministráns szerepét teljesitő nép az átváltozás után azt felelte: Amen. Hogy nem Urfelmutatásról, hanem mindig átváltoztatásról szólok, magyarázatát abban találja, hogy az Urfelmutatás csak a XII. században jött szokásba a Franciaországban dühöngő albigai eretnekekkel szemben.

Ugy látszik, mintha a továbbiakban Jusztin azt a véleményt akarná kelteni az olvasóban, hogy az átváltoztatás után nyomon következett a közös áldozás (communio). Azonban a sokkal korábbi Doctrinából már tudjuk, hogy az átváltoztatás után hálaadó imákat mondtak a hivek mind a kehely, mind a kenyér felett. Könyörögtek továbbá az egyházért, hogy minél szélesebb körben elterjedjen a föld kerekségén.

Csak azon közös imák elvégzése után került a sor a szent áldozásra, mely Jusztin elbeszélése szerint is közös volt: az összes jelenlevők, sőt még a bármi okból távollevők is résztvettek benne. «A nálunk szerpapoknak nevezett egyének a kenyeret és a vizesbort, a melyek felett a hálaadás (azaz átváltoztatás) megtörtént, a jelenlevők mindegyikének részesedés végett kiosztják és a távollevőkhöz is elviszik.»

Eszerint tehát a keresztények mindennap áldoztak? Elhirtelenkedné a dolgot, a ki a fentebbiekből ezt következtetné. Hiszen szent Ignácz is, meg a Doctrina és szent Jusztin is egyhangúlag vallják, hogy rendszerint csak vasárnap történt a szentmise bemutatása. Ezt annál inkább elhihetjük, mert az első keresztények jó része a szegényebb néposztályból, a munkásokból és rabszolgákból került ki. Hogy pedig legalább minden vasárnap áldoztak, érthető az első keresztények nagy erkölcsi tisztaságából, melyre az összes hitvédők oly büszkén hivatkoznak. Ha valaki mégis beszennyezte volna a hét

folyamán lelke ártatlanságát valamely bűnnel, annak a Doctrina szerint előbb bűneit meg kellett gyónnia s igy járulnia a szent lakomához.

Jusztin nem emliti ugyan, de a Doctrinából tudjuk, hogy az áldozás után hálaadó imákat végeztek, melyeket communiónak vagy postcommuniónak nevezhetnénk, mert tartalmilag teljesen egyeznek a ma használatos áldozás utáni imákkal. Az istentisztelet a szent áldozást követő szeretetlakomával ért véget, a melyről már szent Pál emlitést tesz korinthusi levelében az elharapózott visszaélések nyomán. A lakoma anyagát a gazdagabb hivek adták össze: «a kik bővelkednek» mint Jusztin mondja. Ajándékaikat a püspök osztotta szét, természetesen mivel Jusztin már csak az árvákról és özvegyekről, betegekről és fogságban sinlődőkről emlékezik meg, mint a lakoma részeseiről, azt sejteti velünk, hogy ez őskeresztény szép szokás az ő idejében már a divatból kimenőfélben volt. Nem is lehet rajta csodálkoznunk, ha meggondoljuk, hogy már az apostoli időkben óriási visszaélések kaptak lábra e pont körül. A szeretet elhidegültével lassanként kihalt e szép szokás is s egypár század mulva teljesen nyoma veszett. Már e könnyü kimulása is gyanittatja velünk, hogy e szokást az ősegyházban sem tartották a szentmise kiegészitő részének. Megerősit e hiedelmünkben az a körülmény is, hogy a katakombákban egészen külön helyiségek voltak e czélra. Csak ideiglenes szerv volt, mely időfolytával levált róla.

Ime, ilyen volt a szentmise a második század első felében. A mai szentmise minden részét megtaláljuk benne, de kissé kezdetleges formában. Az egyes egyházakban némely dolgokban eltérések is lehettek, sőt tényleg voltak. Ezen apró eltérések idővel aztán (a 4. sz.) különböző liturgiák keletkezésére adtak alkalmat. *Tóth Kálmán.*

Az Oltáriszentség tisztelete Afrikában és a Claver Szent-Péter-Társaság.

Az arfikai hitujonczok, mint a hitterjesztők mondják, semmi nehézséget sem tanusitanak elhinni azt, hogy a picziny ostya szine alatt a megváltó Isten rejtőzködik; a babonás hiedelmek helyébe lépett a mi szent titkainkban való hit és a hittel a szeretet, hogy nem lehet viszont nem szeretni ezt a lényegében oly végtelen Istent, ki saját akaratából oly piczinnyé lett.

Semmit el nem mulaszt a hithirdető, hogy a feketékkel megértesse az Oltáriszentségben jelenlevő Isten végtelenségét; ezért gondja van arra, hogy a kápolna lehetőleg téglából épüljön, de mindenesetre sokkal nagyobb legyen a többi épületnél, mert ily módon kézzelfoghatólag állitja a benszülöttek szemei elé, hogy a ki ott tartózkodik, nagyságra nézve felülmul minden teremtményt.

Sok helyen mindennapos énekoktatás van a gyermekek számára és ez nagyban hozzájárul ez istentiszteleti ténykedések fényének emeléséhez.

Az úrnapi körmenetek évről-évre ünnepélyesebbek lesznek és ha lehet, ezt maga az apostoli vikárius vagy prefektus személyesen tartja. A feketék vetélkedve szórják a virágokat és zöld gallyakat az Oltáriszentség előtt; oltárokat állitanak és fölékesitik szobrocskákkal, képekkel, általában, a mi becses az ő szemeikben. A gyermekek fehérbe öltöznek; mozsaraktól, hangszerektől visszhangzik a tájék; mindenfelé rikitó szinü szöveteket teritenek szét; szünet nélkül váltakozva hangzik föl ének és imádság. A feketék, a mi csak tőlük telik, mindent megtesznek, hogy ünnepeljék a mennyei vendéget és Jézus az Oltáriszentségben meg lehet velük elégedve.

Krisztusnak itt működő apostolai megalapitották már az éjjel-nappal folytonos engesztelő imádást, a szent Szív ünnepét, Nagycsütörtököt, a hónap első péntekjét és évenkint egynapi ájtatosságot Montmartre-val egyesülve... Sok missióállomáson szokásba jött a feketék közt, hogy messze falvakból látogatják a kápolnát, üdvözölni a mi Urunkat, életük középpontját.

A mi az első áldozást illeti, egészen ünnepélyes jelleget ölt; az előkészület hosszu és gondos; mérhetetlen vágyakozással várják a nagy napot; az áldozók gyakran nyujtják őszinte és épületes hitnek példáját. Másrészt az afrikai keresztények nagyon szeretnek áldozni, nem csupán a nagyobb ünnepeken, hanem minden hónapban, sőt gyakrabban is; sokan közülök ellenállhatatlan kivánságot tanusitanak a mennyei vendégség iránt. A szent áldozásból meritenek erőt, hogy tisztaságukat és buzgóságukat megőrizzék a pogány világ közömbössége és romlottsága közt, mely őket körülveszi.

Egy fekete leányka kért, hogy áldoztassam meg, irja egy hittéritő.

— Miért akarsz ma áldozni? — kérdém.

— Ó atyám — felelte ő — magamhoz akarom venni az én Mesteremet, hogy jó lehessek.

A hitterjesztési értesitők mutatják, hogy csak az ubanghi-i helynökség területén 1903 julius 1-től 1904 julius 1-ig több mint százezer áldozás történt, oly nép közt, kik talán az egész földkerekségén a legveszedelmesebb emberevők voltak; olyan országban, hol alig 30 évvel ezelőtt egyetlen keresztény sem volt!

***

Van egy társaság, mely fölötte örvend az Oltáriszentség tiszteletében Afrika földjén elért vigasztaló sikereknek, több mint tiz éve fáradozván e szent czél érdekében.

1895-től 1904-ig küldött az afrikai missióknak 30 miséző, 24 áldoztató

kelyhet, 16 szentségmutatót, 9 szentséghází, 3 oltárt ereklyekővel, több mint 140 gyertyatartót, 18 oltárkeresztet, több füstölőt, mennyezetet, körmeneti keresztet, harangot stb. Házaiban készült hatszáznál több miseruhakészlet, körülbelül 320 stola stb. és megszámlálhatatlan mennyiségü oltárfehérnemü.

Nagyszámu ájtatossági tárgy és hangszer jutott közvetitésével a különböző missiókra; azonkivül a Gondviselésről nevezett Miasszonyunk nyomtatóműhelye Salzburgban adott ki néhány katekizmust, énekes és imádságos könyvet a benszülöttek nyelvén, a mely könyvek az Oltáriszentségben jelenlevő Jézus tiszteletének terjesztésére szolgáltak olyan néptörzsek közt, melyek egykor pogányok voltak.

És hogy nagyjából számot adjunk azon összegekről, melyeket a társaság évente kioszt a különböző katholikus missiók közt Afrikában, emlitsük csak azon 18,094.776 K-nyi Összeget, mely az 1904-ben beküldött pénzadományok nagyságát mutatja.

***

Ugyan miféle társaság lehet az, mely ily hathatós módon támogatja a hitterjesztőket, hogy uj templomokat emeljenek az igaz Istennek és terjeszszék az ő országát?

Ez a *Claver szent Péter társasága*, melyet a Szentszék a hitterjesztés szent társaságának (Sacra Congregatio de propaganda fide) közbenjárására jóváhagyott és X. Pius pápa Ő szentsége 1904 junius 10-én fényes pásztorlevéllel (breve) tüntetett ki.

Az afrikai missiók ezen segitőtársasága eléri czélját, a nélkül, hogy Afrikában telepednék meg; távolról segitvén a feketék földjének minden missióját szükség szerint; érdeklődést keltvén irántuk szóval és irásban, gondoskodván pénzbeli segitségről, megszerezvén a hivek segitő imádságát és jóindulatát.

A legfőbb eszköz, melyet a társaság használ, működő terjesztés, ismertető felolvasások, gyülések szervezése, folyóiratok* és füzetek szerkesztése vagy kiadása különféle nyelven.

Egy női intézet, Claver szent Péter társai név alatt, képezi a jámbor társaság középpontját, kik önmagukat megtagadva, buzgón szentelik életüket a szegény feketék üdvösségének, mennyei pártfogójuk, Claver szent Péter példájára, ki «örökre a feketék rabszolgája» akart lenni.

Az afrikai missiók ezen segitőit támogatják jámbor világi társak, terjesztők és terjesztőnők, kik legalább 2 lira (2 K) adománynyal járulnak a műhöz.

* *L'Eco dell' Africa*, képes havi folyóirat; megjelenik hat nyelven: olasz, franczia, német, lengyel, cseh és szlovén nyelven. Előfizetés egy évre L. 1·50. — *La Bibliotechina Africana*, kéthavi képes folyóirat. Előfizetés egy évre 80 c., postán 1 L. Kiadóhivatal az alább jelzett czimen.

Oh, kik e sorokat olvassátok, szenteljétek ti is magatokat e műnek, vagy egészen, ha az Ur szava hiv benneteket,* vagy társul szegődvén, mint világi tagok, terjesztők és terjesztőnők. Legalább ne vonakodjatok előfizetni a társaság folyóiratára!

Hőslelkü hitterjesztők vállalták magukra az Oltáriszentség tiszteletének megalapitását és diadalra juttatását Afrikában. Csakhogy ez roppant nehéz dolog, mely rengeteg akadályba ütközik. Cham megszámlálhatatlan fiai, kik magukon hordják az isteni átok sulyos terhét, nem ismerik még «a választottak gabonáját és a szüzeket nevelő bort».

A jámbor lelkek Európában kétségkivül óhajtanak közreműködni a nehéz munkában, melyet az üdvösség hirének terjesztői végeznek és támogatni őket a fáradságos küzdelemben jóindulatukkal, imádságukkal és adományaikkal.

Ily módon elérkezik az a nap, mikor majd a hitterjesztők, a buzgólkodó lelkek és az afrikai keresztények az Ur királyi széke körül egyesülve örvendeznek Abban, a ki, miután Isten volt az Oltáriszentségben, Isten lesz az örökkévalóságban.

Adoremus in aeternum Sanctissimum Sacramentum!

Szabó Imre.

Római határozat a gyakori szent áldozásról.

Az «EGYHÁZI KÖZLÖNY» folyó évi 7. számában (február 16.) érdekes czikk jelent meg ezen a czimen. Az olvasóinkat bizonyára nagyon is érdeklő közleményből hadd álljon itt a következő részlet:

Több püspök és lelkipásztor azon kérelemmel járult X. Pius pápa Ő szentségéhez, hogy a naponkinti szent áldozáshoz szükséges lelkiállapotra vonatkozó kérdést legfőbb tekintélyével intézze el, még pedig ugy, hogy ez az üdvös és Isten előtt kedves szokás necsak ne gyöngüljön a hivek közt, hanem inkább gyarapodjék és terjedjen, különösen napjainkban, midőn a katholikus vallást mindenféle támadás éri és az Isten iránt való szeretet és jámborság nagyon is megfogyatkozott. Ő szentsége pedig, kinek nagyon szivén fekszik, hogy a hivő nép a szent áldozáshoz lehetőleg gyakran, sőt naponkint is meghivassék és bőséges gyümölcseiben részesüljön, a kérdés elintézését a zsinati kongregáczióra bizta.

* Claver szent Péter társaságáról bővebb értesitéssel szolgál az alapitó és általános igazgatónő, Contessa M. Teresa Ledóchowska, Roma, via dell' Olmata 16.

Ez a kongregáczió pedig 1905 deczember 16-án tartott teljes ülésében az összes okok és érvek alapos és érett megfontolása után, különösen a tudós Gennari biboros buzgó közreműködésével, a következőket rendelte el. Mindjárt magyarul közöljük:

1. A gyakori és naponkinti szent áldozáshoz, mint a mely Krisztus Urunk és a katholikus anyaszentegyház előtt nagyon kivánatos, az összes hivők, bármily ranguak és állásuak, járulhatnak, ugy hogy senki, a ki a kegyelem állapotában van és tiszta szándékkal járul az Ur asztalához, tőle el nem tilható.

2. A tiszta szándék abban áll, hogy a ki a szent áldozáshoz járul, ne szokásból vagy hiuságból, vagy emberi tekintetből tegye, hanem Isten akaratának akarjon eleget tenni, vele bensőbb szeretetben egyesülni és emez isteni orvosszert gyengéi és gyarlóságai gyógyitására használja.

3. Habár nagyon kivánatos volna, hogy a kik gyakori, vagy naponkinti szent áldozáshoz járulnak, mentek legyenek a bocsánatos bűnöktől, legalább a teljesen szándékosoktól és az irántuk való vétkes hajlandóságtól, mindazonáltal mégis elég, ha a halálos bűnöktől mentek összekapcsolva azon erős elhatározással, hogy soha többé nem vétkeznek; mert lehetetlen, hogy ezen erős elhatározás által azok, a kik naponkint járulnak a szent áldozáshoz, a bocsánatos bűnöktől és az irántuk való vétkes hajlandóságtól is lassankint meg ne tisztuljanak.

4. Minthogy pedig az ujszövetségi szentségek, jóllehet maguk hordozói és eszközlői a szentségi kegyelemnek (etsi effectum suum ex opere operato sortiantur), mégis annál bőségesebb kegyelmet közölnek, minél jobb lelkiállapotra törekszünk fölvételüknél, azért rajta kell lenni, hogy a szent áldozást gondos előkészület előzze meg és utána megfelelő hálaadás következzék, kinek-kinek tehetsége, állapota és kötelmei szerint.

5. Hogy a gyakori és naponkinti szent áldozás nagyobb okossággal történjék és több érdemmel járjon, szükséges, hogy a gyóntatóatya tanácsa előzze meg. A gyóntatók azonban óvakodjanak attól, hogy a gyakori, vagy naponkinti szent áldozástól bárkit is visszatartsanak, a ki a kegyelem állapotában van és helyes szándékkal járul hozzá.

6. Minthogy pedig kézzelfogható, hogy az Oltáriszentségnek gyakori vagy naponkinti vétele folytán a Krisztussal való egyesülés bensőbbé lesz, a lelki élet bőségesebb táplálékot nyer, a lélek erényekben gyarapodik és az örök boldogság záloga biztosabbá lesz: azért a plébánosok, gyóntatók és hitszónokok a római káté megbizható tanitása szerint (Part. II. c. 63.) a hivő népet ezen ép oly jámbor, mint üdvös szokás követésére gyakori figyelmeztetéssel és nagy buzgalommal serkentsék.

7. A gyakori és naponkinti szent áldozást különösen a mindenféle vallásos intézetekben kell előmozditani. Mindazonáltal rájuk nézve érvényben marad a püspökök és szerzetesek kongregácziójának 1890 deczember 17-én kiadott Quemadmodum kezdetü határozata. Ugyszintén a lehetőség szerint előmozditandó a papnevelő-intézetekben, melyeknek növendékei az oltár szolgálatára vágyódnak, törekszenek; ugyszintén a mindenféle egyéb keresztény (felsőbb) nevelőintézetekben (in ephebeis).

8. Ha vannak olyan szerzetesintézetek, akár ünnepélyes, akár egyszerü fogadalmakkal, melyeknek szabályaiban, vagy konstituczióiban, vagy akár templomi naptáraikban a szent áldozáshoz való járulás bizonyos napokhoz van kötve és ekkor parancsolt, eme szabályzatok csakis tanácsoló, de nem parancsoló jellegüeknek tekintendők. A szent áldozásoknak előirt száma pedig minimum gyanánt veendő a szerzetesek jámborságához képest. Ennélfogva az Ur asztalához való gyakoribb vagy naponkinti járulás teljes szabadságukra hagyandó az ezen dekretumban előbb megszabott szabályoknak megfelelően. Hogy pedig a mindkét nembeli szerzetesek ezen dekretum rendelkezéseit helyesen megismerhessék, minden egyes háznak előljárói gondoskodni tartoznak, hogy Urnap nyolczada alatt évenkint nemzeti nyelven fölolvastassék.

9. Végre ezen dekretum kihirdetése után az összes egyházi irók mindennemü vitatkozástól tartózkodjanak a gyakori és naponkinti szent áldozáshoz szükséges lelkiállapotról.

A Szentatya a következő napon, vagyis deczember 17-én jóváhagyta a határozatot és elrendelte, hogy a püspökök és rendfők egyrészt kellőkép közöljék alattvalóikkal, másrészt pedig a Szentszékhez beterjesztendő szokásos jelentéseikben ezen dekretum végrehajtásáról is jelentést tegyenek.

A határozat nyilvánosságra bocsátásának napja gyanánt az aláirásban deczember 20-ika van megnevezve.

Szentségi egyletek

Bevezetés.

Szándékom: czikksorozat keretében az eucharisztikus egyleteket ismertetni. Természetesen csak a szorosan vett szentségi egyletekre fogok kiterjeszkedni és ezek közül is főleg azokra, melyek jelenleg a legismeretesebbek és legnagyobb elterjedtségnek örvendenek. Hazánkban is sok ily egylet működik már, némelyik pedig a multban áldásosan működött öseink közt.

Ezek a szentségi egyletek fokmérői a hitbuzgalmi életnek s hathatós ellensulyozói a korszülte istentelenségnek és erkölcstelenségnek. Üldözte-

téseinkben oltalmat, bajainkra irt — a szentségi Ur Jézusnál kell keresnünk. Jézus vár és hiv, kövessük hát hivó szózatát!

Közös czéljuk ezen egyleteknek: a legméltóságosabb Oltáriszentség különös tisztelete. Ezen czél megvalósitására azután már különféle útonmódon törekszenek az egyes egyletek; egyik ezt, másik amazt az eszmét vette föl programmjába. Törekvéseik általában arra irányulnak, hogy tagjaik föladatukhoz mérten igyekszenek:

a) a szentségi Ur Jézus iránt a köteles tiszteletet kimutatni;

b) kiengesztelni Jézust az elkövetett bántalmakért, melyekkel az Oltáriszentségben illették a világ fiai;

c) különös kegyelmeket esdeni ki a társulat élő és elhunyt tagjai javára;

d) gyakrabban rendezni szentségimádást;

e) a szentségekhez gyakran és méltóan járulni;

f) azon nagy kegyelmet elnyerni, hogy egyikük se muljék ki a végső szentségek vétele nélkül. — A mint egyik vagy másik czél jobban előtérbe nyomul, a szerint lehetne osztályozni a szentségi egyleteket.

Ismertetésemnél vezérfonalul használtam Beringer, S. I. művét: «Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch. XII. Aufl. Paderborn 1900». E mű a bucsukat illetőleg a szent bucsuk bizottsága által lön jóváhagyva és hitelesnek nyilvánitva, de a társulati ügyeket tekintve is föltétlenül megbizhatók adatai. Visszamentem Beringer forrásaira is. Ezek közül kiemelendő e két gyüjteményes munka: «Decreta authentica sacr. Congr. Indulg. Ab anno 1668 ad annum 1882. Ratisbonae 1883», «Joseph. Schneider, S. J.: Rescripta authentica sacr. Congr. Indulg.... necnon Summaria Indulgentiarum. Ratisbonae 1885». (Mindkettő Schneider gyüjtése.) Hol egyéb forrásokat is fölrásokat is fölhasználtam, a megfelelő helyen lelkiismeretesen idézem.

Ezennel áttérek az ismertetésre.

1. Az «Ur testének» társulata.

I. Czime. Hivatalos latin czime: *Confraternitas SS. Corporis Christi;* vagy röviden: *Confraternitas SSmi Sacramenti.* Hajdanában hazánkban is virágzott e társulat s akkor ily néven ismerték: *az Ur testének társulata.*

II. Története. E társulat 1538 körül keletkezett Rómában. Néhány buzgó hivő — férfiak s nők, polgárok és hivatalnokok — szövetkezett annak elősegitésére, hogy a Szentséget Róma valamennyi plébánia-templomában a kellő tisztelettel lehessen őrizni s hogy a beteghez méltó módon lehessen vinni. P. *Stella* Tamás, Domonkos-rendi atya, utóbb Capo d'Istria püspöke, lelkes buzditására a Domonkos-rend *S. Maria sopra Minerva* nevezetü templomában szabályszerü társulattá alakultak. III. Pál pápa «Dominus noster Jesus Christus» kezdetü 1539 november 30-án kelt brévéjével örömmel hagyta jóvá a társulatot. A római társulatot egyuttal főtársulati (archiconfraternitas) rangra emelte.

A társulat hamarosan elterjedt mindenfelé. Hazánk multjából is tudunk fölmutatni több társulatot. Napjainkban is működik e társulat, legkivált Németországban.

III. Czélja. E társulat czélja is az Oltáriszentség különös tiszteletére irányul. A társulat alapitó tagjai különös föladatukul tűzték ki, hogy gondoskodni fognak arról, hogy Rómának mindannyi plébánia-templomában a Szentség előtt a mécs éjjel-nappal égjen. E czélból ott, hol a templom jövedelméből az öröklámpa gondozására nem futotta, ők szerezték be a szükséges dolgokat. Továbbá gondoskodtak arról, hogy a Szentségnek a beteg házához való vitele ünnepi pompával történjék: maguk is nagy fénnyel, égő gyertyával kisérték a szent utravalót. Urnapját követő pénteken nagyszerü szentségi körmenetet rendeztek a társulati templom körül. A társulat betegeit meglátogatták s a szentségek vételére buzditották stb.

Mint látható, e társulat működése némiképen előize a mai oltáregyesületeknek. Ujabban pedig már inkább az örökimádás jellege felé hajlik e társulat.

IV. Működése a jelenben. Bár e társulat szabályzata és szervezete a helyi viszonyok szerint változik, megegyezik az a lényeges dolgokban. A társulat működése mindenfelé arra irányul: hogy a szentségi Ur Jézusnak a kellő tisztelet megadassék, hogy Őt a tagok buzgóan imádják és tiszteletüket sokféleképen kimutassák, ugymint a szentmisén és áldáson való jelenlét, a szentségek gyakori vétele, a szent utravaló elkisérése, a templom tisztasága és diszessége körül való szorgoskodás, az öröklámpa gondozása s hasonlók által. Sok helyütt örökimádás végzésére csoportosulnak a tagok.

V. Szervezete. Rómában a S. Maria sopra Minerva-templomban székelő társulatot még III. Pál pápa főtársulattá emelte ugyan, de az inkább csak megtisztelő czim akart lenni; ép azért a hasonczimü és czélu társulatokat, bárhol keletkeztek legyen azok, sohse kellett és nem is kell a főtársulatba bekebelezni, még a bucsuk elnyerése s a kiváltságokban részesedés szempontjából sem. III. Pál pál pápa ezen rendelkezését a szent bucsuk bizottsága 1608 február 15. és 1676 április 23-án ujolag megerősitette, hasonlóképen XI. Incze pápa is 1678 október 1-én.[1] Tehát a bekebelezés a főtársulatba fölösleges és a keletkező társulatok a nélkül is részesek a bucsukban és kiváltságokban. Ha mindezek ellenére is némely okmányban[2] szó van a bekebelezésről, ez ugy értendő, hogy e társulatnál a bekebelezés magától (ipso facto) adódik, mihelyt ily társulat szabályszerüen meg lett alakitva.[3]

[1] Decr. auth. n. 192.
[2] V. ö. Rescr. auth. n. 381.
[3] L. Decr. auth. n. 198.

VI. Megalakitás és fölvétel. E társulat püspöki engedélylyel szabadon behozható minden plébánia-templomban, ha mindjárt nincsenek is azok egy órányi távolságban egymástól.[1] Sőt a szent bucsuk bizottsága 1676 április 23-án azon óhaját fejezte ki, vajha ezen társulat minden plébánia területén megalakittatnék; ép azért, mivel megalakitása oly egyszerü.

A társulat igazgatója mindig az illető plébános; ő nevezi ki a megalakuláskor az elnököt és alelnököt, titkárt és gyüjtőt, sőt nagyobb helyeken még beteglátogatót és buzgólkodót is. Az ujonczok toborzására és előkészitésére legalkalmasabb a népmissio ideje, vagy az ünnepélyes szentségimádás, meg az iskolásgyermekek első áldozásának napja. A társulatba fölvehető minden katholikus hivő, férfi s nő egyaránt, kivéve olyanokat, kik közismert botrányos életet folytatnak, vagy a kik a husvéti szent áldozás kötelezettségének eleget nem tesznek. A szabályszerü fölvételhez elegendő, hogy az igazgató sajátkezüleg beirja a tagok nevét; az ünnepélyes fölvétel mellőzhető.[2]

VII. Társulati kötelezettségek. A tagok kötelessége a szabályok különfélesége szerint helyenkint változik. Általában kötelesek résztvenni a társulat ájtatosságaiban. Havonként van egyleti mise, szentségimádással és szentbeszéddel egybekötve. Résztvesznek azonkivül az időleges szentségi körmeneteken.

Természetesen vannak a társulatnak havi összejövetelei. Minthogy a társulati ájtatosságok alkalmával nagy fényt fejtenek ki s a társulat nemes czéljának kivitele egyébként is nagy áldozatot igényel, évi tagsági dijra is kötelezve vannak a tagok.

VIII. Bucsuk. A társulat tagjainak mindjárt III. Pál engedélyezett bucsukat, de V. Pál pápa ezeket visszavonta s másokkal pótolta. Kivülök még X. Kelemen (1673 január 24.), XIV. Benedek (1749 augusztus 2.), IX. Pius (1853 junius 13.) látták el a társulatot bucsukkal. Ekként igy állitható egybe a társulat bucsujegyzéke:[3]

A) *Teljes bucsut* nyerhetnek a társulat tagjai: 1. fölvételük napján, ha meggyónnak és áldoznak. 2. Urnapját követő pénteken, ha a tagok e napon a szentségekhez járulnak, résztvesznek a körmeneten, melyet a társulat e napon tartani szokott s hozzá a pápa szándékára imádkoznak. A Rómán kivül élő tagok magán az ünnepen, vagy a nyolczad bármely napján elnyerhetik e bucsut, a mely napon tudniillik nálok a rendes körmenet tartatik, föltéve természetesen, hogy azon résztvesznek. Ha valaki fontos okokból akadályozva volna a körmeneten való részvevésben, ugy a bucsu elnyerésére elegendő a többi föltétel teljesitése. 3. Teljes bucsut nyerhetnek a társulati tagok haláluk óráján, ha meggyónnak és áldoznak s Jézus

[1] Decr. auth. n. 308 ad 1, 3 et 4; n. 343 ad 2.
[2] V. ö. Reiners: Eucharistische Liturgien... Kempen, 1904; S. 15.
[3] L. Rescr. auth. II. n. 22.

nevét szóval vagy gondolatban segitségül hivják. 4. Továbbá minden hónap harmadik vasárnapján, mikor is a társulati ájtatosságokat szokás megtartani. 5. Végül nagycsütörtökön, föltéve, hogy a szentségekhez járulnak, aznap a körmeneten résztvesznek, egy templomot, vagy nyilvános kápolnát meglátogatnak s ott a Szentatya szándékára imádkoznak.

B) *Nem teljes bucsuk.* 1. *7 évi és 7 quadragenai bucsut* nyerhetnek a tagok: *a)* Urnapján; a föltételek: a gyónás, áldozás és ima a pápa szándékára; *b)* valahányszor égő gyertyával, vagy a nélkül is kisérik a szentségeket, midőn az beteghez vagy máshová vitetik; *c)* ha nagycsütörtökön fölkeresik az Oltáriszentséget ott, a hol őrizik és a pápa szándéka szerint imádkoznak; *d)* ugyanily bucsut nyerhetnek egyszer napjában, ha a délutáni időben (horis vespertinis) templomban, vagy nyilvános kápolnában szentséglátogatást végeznek s ott a Szentatya szándékára imádkoznak. — 2. *100 napi bucsut* nyernek a tagok, valahányszor az irgalmasság valami szeretetművét végzik: például a halottat a temetőbe kisérik, valamely szegényt megvendégelnek stb.; ugyanezen bucsut elnyerik akkor is, ha a püspök vezette körmeneten résztvesznek.

Mindezen fölsoroltam bucsuk a tisztitóhelyen szenvedő lelkek javára is fordithatók.

IX. Kiváltságok. Kiváltság már maga az is, hogy a társulat bármely plébánián megalakitható, tekintet nélkül az idő és térbeli távolságra, továbbá, hogy a bekebelezés el van engedve.

Kiváltságai közé tartozik az is, hogy a szentségi körmenetek alkalmával e társulat tagjai vonulnak legelső helyen; a többi társulat tagjai az alapitás éve szerint következnek sorban utánuk.[1] Igy szabta ezt meg a szent szertartások gyülekezete. Ezen kiváltságok mindmáig érvényesek. *T. Kálmán.*

Konvertiták az Oltáriszentségről és a szentmiséről.

KONVERTITÁK, kik a protestantizmusból az ősi egyházhoz visszatértek, szerfölött boldogoknak érezték magukat a katholikus Urvacsora élvezeténél. Egyikük, a norvég Stub Dániel János, ki áttérése után a barnabiták rendjébe lépett, a legméltóságosabb Oltáriszentségre vonatkozólag igy ir: «Hála legyen Istennek, midőn a katholikus egyházba tértem, tiszta és fenkölt szándékom az volt, hogy Isten kegyelme hivásának engedjek s lelkemet megmentsem; földi czél nem lebegett előttem; sem a különöldiekkel való érintkezésem s az irántuk érzett jóindulatom, sem a jobb jövő reménye nem

[1] L. Decr. auth. C. S. R. n. 3668.; in Squillacen. 17. Jan. 1887.

csalogattak e lépésre. Előre láttam, hogy e lépéssel a génuai konzuli méltóságtól fosztom meg magamat, a melyet pedig idővel elérhettem volna, ha protestáns maradok; azt is igen jól tudtam, hogy tagadhatatlanul kényelmesebb és könnyebb protestáns, mint katholikus módon élni. Bizonyára kedves anyámat sem szomoritottam volna meg, ha nincs mindenekfölött Istenre, Jézus Krisztusra, az evangéliumra irányitva minden gondolatom.

Az anyagiakért, a miket elhagytam, kárpótlást nyertem lelkiismeretemben s a vallás kegyszereiben; nyugodt és megelégedett voltam; a szentségekhez Istenben való teljes hittel s bizalommal járultam. Sohasem felejtem el azt a lelki élvezetet, a melyet az Ur nyujtott, midőn először gyónva meg bűneimet, föloldozást nyertem s az Urvacsorát magamhoz vettem. Az én Uram énbennem s én az én Uramban! Ez mennyei ünnepnap volt, mely után számos hasonló ünnepélyes nap következett. Sok, végtelen sok hálával tartozom Istennek. Segithetsz, kedves olvasó ebben? Az ég minden angyalai s kiválasztottjai dicsérjék az Urat, tökéletesebben, mint én a földön tehetem».[1]

Hasonlóképen ir egy zsidó konvertita, jeles művész, Cohen Ármin: «Végre odabocsáttattam e mennyei vendégséghez s erőt meritettem onnan, a melyet eddig magam sem ismertem. Ez isteni eledel uj emberré változtatott át; e talizmán megoltalmazott a csalárd világ támadásai ellen; ez a kincs elvont mindentől, a mi előbb lenyügözve tartott. Égető szomjuság hajtott az élő vizforráshoz s mint éhező koldus, ugy vágyakoztam a választottak gabonája után».[2]

Nem tehetem, hogy egy jámbor visszatértnek, Hensel Lujza költőnőnek, ide ne csatoljam a versét, a melyben nyilvánuló költői érzelmekre a katholikus Urvacsora vétele lelkesitette:

Milyen borus volt éltem egykor,
S most a boldogság teljében
Örömrepesve ég szivem,
Szerelmedtől, mely lelkemen forr,
Boldog vagyok, nagy Istenem!

Valómat eltölté egészen
Jelenléted szent gyönyöre,
S az égből fénysugár jöve,
Melyen kegyelmet küldé nékem
Lelkem dicső szerelmese.

Elvontak engem a világtól
Lelkem magasztos vágyai,
Az Istent véltem hallani,
Könyet hullattam vigasságból,
S elleptek Jézus csókjai.

A lelkem repeső vigalmát,
Az érzést, mely szivemre szállt,
Az üdvre hivó látományt,
A környezetnek égi dalját:
Nem irhatom le egyaránt.

A szentmisének kegyelmi hatásairól Eisenbach Henrik dr. tübingai egyetemi tanár igy ir: «Különös benyomást tett reám a szentmise s csodálatosan elfogódtam. Ilyen érzés bizonyára nem származott a puszta érzéki benyomástól vagy az ujság ingerétől, mert Stuttgartban az istentiszteletet pompa nélkül, a legnagyobb egyszerüséggel ünneplik; sőt rossz látásom is akadályozott abban, hogy lássam, mi történik az oltárnál; különben Párisban s Németország nagyobb városaiban, utazásaim alatt, nagy ünnepélyes istentiszteleteken is voltam jelen, de itt a zene nem volt reám hasonló hatással. Sőt akkor is a szentmise látogatása eleinte csupán szertartás, puszta külső cselekvés volt reám nézve; azonban igazi áhitattal távoztam el s vágyakoztam ismét visszatérni. Valahányszor jelen voltam, mindig bizonyos magasztos vallásos érzület lőn jutalmam; sohasem távoztam a szentmiséről, a nélkül, hogy néhány jó elhatározást ne tettem volna s ezen fölül véghezvitelükre mindannyiszor erőt is nyertem, a miután mindeddig hasztalan vágyakoztam.»[1]

[1] I. Rosenthal: Konvertitenbilder aus dem XIX. Jahrhundert (Konvertita életképek a XIX. századból) czimü munkáját. I. kötet, II. rész 22., 23. oldal.

[2] I. Rosenthal i. m. I. k. II. r. 402. oldal.

Hevit, amerikai redemptorista atya, önmagáról s konvertitatársáról, Baker Ferenczről, az egykori anglikán lelkészről, a következőket adja elő: «Valami megmagyarázhatatlan hatalom vonzott bennünket ama szentelt helyekre s tartott fönn bennünket, hogy ott maradjunk. Most tudom, hogy mi volt az.

Annak a szent jelenlétnek hatalma, mely egykor, mig a földön látható volt, a tanitványokat és a népet, most pedig a legméltóságosabb Szentségben láthatatlan varázserővel, a lelkeket vonzza magához. Sohasem vettünk részt misén vagy más katholikos ájtatosságon, mert püspökünk eltiltotta, sohasem kerestünk fel katholikus papokat s nem is találkoztunk ilyenekkel, csak kétszer, akkor is véletlenül. Nem olvastunk katholikus hittani vagy ájtatossági könyveket, sohasem térdeltünk le imádkozva az oltár előtt s nem tudtuk, sejtelmünk sem volt, hová léptünk. Azonban a kegyelem működése hathatós volt s mig az oltárnál időztünk, tudtunkon kivül engedtünk befolyásának.»[2]

Schlegel Frigyes igy vélekedett: «Épen a mi legszebb az ősvallás titokzatos hagyományaiban, csak a katholikusoknál maradt fönn: a szentmisében; a protestánsok érzéketlenül elvetették».[3]

Brühl Mór dr. a következő szavakkal vázolja az izraelita vallásból a kereszténre történt áttérését: «Ha sokat bolyongtam rónán s erdőn, ha a természet szépségét mélyen s bensőleg éreztem, vagy ha egy szép költemény lelkesitett, ily pillanatokban mindig örömöm közlésére késztetett valami. De kinek tárjam föl szivemet? Társaimnak? Nem voltak barátaim, többnyire egyedül voltam. Nevelőmnek? Csak tanitóim voltak s nem neve-

[1] Rosenthal id. m. I. köt. II. rész, 80—81. old.

[2] Rosenthal id. m. III. köt. I. rész. 494—495. old.

[3] Rosenthal id. m. I. köt. I. rész 137. old.

lőim. Ezért a minden szép és jó kutfejéhez, a természet Alkotójához fordultam, ki az én Atyám is. Imádságra serkentett valami. De nem tudtam! Templomainkban nem tanultam imádkozni. Iszonyodást keltettek bennem a zsinagógák iránt, azért minden visszataszitó, ellenszenves volt előttem s semmi sem volt nehezebb, mint az áhitat.

A kereszténység szülöttje s neveltje talán tulzottnak veszi azt a határozott állitásomat, hogy a keresztény tannal megismerkedve, mindjárt kezdetben valódi lelkesedés fogja el az embert az iránt. A ki még alig nyert bepillantást a kereszténységbe s a ki még nem is léphet szentelt talajára — föltéve, hogy komoly tanulás és megvilágosodás a czélja s hogy kedélyének üressége inditja a keresztény tan vizsgálatára — azonnal átérzi e tan erejét, igazságát, mintha csak közvetlenül szemlélné. Igy jutottam én is, az ujszövetségi szent könyveket olvasva, sajátszerü lelkesedés állapotába, ugy, hogy szent Pál szavai rám ép ugy illettek, mint a galatákra: «Hol vagyon tehát a ti boldogságtok? Mert bizonyságot teszek felőletek, hogy ha lehetett volna, szemeiteket kivánjátok s nekem adtátok volna» (Gal. 4, 15.), csupán azzal a különbséggel, hogy e lelkesedés most sem csökkent, hanem mindinkább szilárdabb alapot nyert. Akkor ifjui lelkesedésem érzelemből származott, a mostani pedig a meggyőződésből fakad.

Mint már emlitettem, először protestáns templomba jártam és sokat kellett küzdenem, mig rávettem magamat, hogy egy katholikus templomba is belépjek. A katholikus istentiszteletnek ugyanis gyermekkoromtól fogva mindig torzképét rajzolták előttem, sőt a történelmet is ugy adták elő, hogy csaknem minden csapást, mely a nemzeteket a keresztény századok folyamán érte, a katholiczizmusnak róttunk föl. Innen magyarázható, hogy a katholikus fogalom előttem azonos volt a jezsuitáéval (a kikről pedig azt a sajátságos nézetet vallottam, a mit a protestáns történetirók hirdettek), valamint az inkviziczió, zárdai kényszer, gyilkosság és vérontás fogalmával.

Végül ráadtam magamat egy katholikos templom meglátogatására is s csak ez egy látogatás volt szükséges, hogy később akaratlanul is mindig csak ezt a templomot keressem föl s a protestáns templom látogatását teljesen abbahagyjam.

Azt hiszem ünnepnap volt, midőn egy este az épen nyitott Bertalantemplomba léptem (Frankfurtban).

A tágas helyiségre titokzatos félhomály borult; egyik oldalszárny, a melyről csak később tudtam meg, hogy szentélynek hivják, remekül föl volt diszitve sötétvörös, nehéz szőnyeggel egész végig az oltárig, mely egészen körül volt véve s megrakva illatos növényekkel, virágokkal s gazdagon, elragadóan volt diszitve. Számtalan gyertya égett. Sajátságos illat töltötte be a levegőt. Itt-ott az oltárok előtt egyes ájtatoskodók térdeltek. Számos, gyönyörüen öltözött pap volt az oltárnál. Tömjén füstfelhő szállt a magasba.

Intőleg csöndültek meg e közben a csöngetyük és a körülettem levők mind mellüket verték és ájtatosan a földre borultak. Az orgonáról vontatott akkordok, majd dallamos előjátékok hangzottak; oh, oly ünnepélyes, oly jámborságot lehelő, oly megható volt minden körülöttem! Önkénytelenül meghajlottak térdeim; egy sarokba vonultam, nagy ájtatosan imádkoztam, Isten közellétét éreztem! Éreztem, hogy a legszentebb tölti be a templomot.

Csak későn hagytam el a templomot, midőn elragadtatásomból a templomszolga fölzavart. Mintegy isteni sugallatra megértettem, hogy megtaláltam az igazságot. Magányos szobámba lépve, most egészen más hangulatban voltam, mint azután, mikor első izben léptem a protestán templomba. Ott fölhivást kaptam az igazságra, de itt magát az isteni igazságot szemléltem és fölismertem. «Vagy ilyen az egyház, vagy nem keresztény!» igy kiálték fel magamban. Ettőlfogva határozott előszeretettel fogtam fel a kereszténységet katholikus szempontból, a mi, mint már első alkalommal mondhattam magamban, tiszteletre méltó már régisége miatt is és szent, mert teljesen ugyanaz, mint a mit a kereszténység első tanitói hirdettek. A templomban minden a kereszténység első időire emlékeztet, a papok, ruházatuk, az oltárok, az istentiszteletnél használatos latin nyelv, a hiveknek a papokhoz való viszonya, ezeknek áldásosztása, minden, minden tiszteletreméltónak, szentnek, ősréginek tünt fel előttem. Kinek lehetett joga mindezt feldulni, a régi tiszteletreméltó szokásokat istentelen kézzel illetni? Embertelenül szétzuzni, a mi épületes volt s annyi nemzedéket boldogitott? Számüzhette-e azt az egyházból egy vagy két ember vakmerő felfogása, a mi, mióta keresztények léteznek, nemzedékről-nemzedékre istenien, szentül, hűen és sértetlenül származott át?»*

* Rosenthal id. m. I. köt. II. rész 227—230. old.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Az Oltáriszentségi kalászok.

I.

Jézus tanitványainak, mikor velük a vetéseken ment keresztül, megengedé, hogy buzakalászokat szaggathassanak. (Máté 12.)

***

«Az időben Jézus a vetéseken méne át szombaton; tanitványai pedig éhezvén, buzafejeket kezdének szaggatni és kezeikkel szétdörzsölvén, evék azokat.» (Máté 12, 1. Luk. 6, 1.)

Kérdem magamtól, ugyan mit jelképez szivemen e termőföld, a melyen Jézus tanitványainak buzafejeket enged szaggatni? Mit jelent az ut, a melyen ezek a jó Mester társaságában keresztül mentek? Mit jelent amaz erősitő táplálék, a mely őket további utjukon életben tartotta?

Elmém erre rögtön tisztában van és én haladéktalanul az Oltáriszentség isteni mezejére gondolok, a melyen Jézus nekem meghagyja, hogy válogatott eledelt gyüjtsek.

Rágondolok az élet amaz utjára, a melyen társam az Ige lőn.

Rágondolok az élet ama kenyerére, a mely gyöngeségemben istápol és a mely éhségemet lecsillapitja.

Elmélkedjünk áhitattal e megható jelkép minden részletéről.

II.

A mit tanitványainak megengedett: azt, az Oltáriszentségre vonatkozólag, nekünk megparancsolja.

***

Mit jelent tehát a szántóföld, a melyen Jézus tanitványainak megengedé, hogy élelmükül buzakalászokat szedhessenek?

Ezt már megértettük; látván, hogy az Oltáriszentségi Isten mily semmis szin alá rejtőzött.

Midőn pedig arra gondoltunk, hogy a szeretet eme szentségében mi Őt az élet kenyerének és válogatott, szemenszedett buzának neveztük: nem haboztunk többé, hanem a szántóföldnek, a melyen keresztül Jézus Krisztus tanitványaival utját folytatta, jelképe alatt mi az Oltáriszentség isteni mezejét szemléltük.

Jézus azonban az Oltáriszentségben nem elégedett meg azzal, hogy nekünk az üdvösséges és a folyton termő, tápláló buzakalászok szedegetését csak megengedte; hanem ezek szedegetését nekünk meg is parancsolta.

Ugy tetszik nekem, hogy a mint egykor Boóz Rúthoz, szintugy szól ő mindegyikünk lelkéhez:

Audi, filia, ne vadas in alterum agrum ad colligendum.

Halljad, leányom, azután ne menj más földre gyüjtögetni.

Ugy vélem, mintegy azt mondja ezzel:

Mindeddig a gazdagságot, a boldogságot... talán messze másutt kerested.

Hagyj föl a meddő kisérletekkel!

A mit szeretsz, a mit óhajtasz, a mit keressz: azt sehol másutt nem találod meg, mint egyedül az Oltáriszentség isteni mezején; ott azonban mindig megtalálod. Ne menj tehát más mezőre gyüjteni.

Ne vadas in alterum agrum ad colligendum.

III.

A világ utjának közepére kivetve, gyakran éhség gyötör.

***

Oh megható utasitás! ki érteti azt meg velem?

Midőn ez életbe lépünk: a világ eme zajos utján, a melyre ki vagyunk vetve és a melyen haladnunk kell, a mig kitüzött czélunkat elérjük, vajmi gyakran emésztő éhség kínoz és gyötör.

Majd az értelmünk éhezi és szomjuhozza az igazságot, a világosságot, az oktatást.

Majd akaratunk követel irányitást, a mely nélkül eltévedne.

Majd testünk keres kielégitést rossz hajlamainak, a melyek zaklatják.

Majd, még pedig a leggyakrabban szivünk tár fel feneketlen örvényt, a melyek mérhetetlenségét velünk ki akarja töltetni.

Végtelen vágyainak kielégitése után sóvárog; éhezi a szeretetet; minden teremtménynél kérdezősködik: hol a szerelmese, a kit keres; hol a mező, a melynek ölén a napok hőségét és az élet utját perzselő nap hevét kipiheni.

Fischer Ágoston.

Oltáregyesületi ügyek.

Az erdélyi püspök ur oltáregyesületi beszéde. *Majláth* Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök a székelyudvarhelyi Oltáregyesület estélyén, február 22-én a következő beszédet intézte a megjelentekhez:

«Az én fölszólalásom nem akar külön programmpont lenni, de ugy érzem, hogy hibáznék, ha ezen szünet alatt néhány szót nem intéznék a közönséghez. Ugy érzem, hogy a fölolvasó nem mondott igazat, midőn azt állitotta, hogy én áldozatot hoztam, mikor ide jöttem. — Nem, ezt tagadom, mindenkor örömöm van, mikor idejövök. Most is nagyon épülök ezen az estélyen. Farsang utolján vagyunk, mikor mindenki mulat és tánczol. Ugylátszik, hogy a székelyudvarhelyi közönség utat tört, midőn az Oltáregyesület ilyen tartalmas, komoly, de mégis szórakoztató programmot nyujtván, oly nagy számmal megjelent. A jó Isten fizesse meg azoknak a buzgó lelkeknek, kik már hosszabb idő óta működtek ott csendben az oltár körül és onnan szivták magukba azt a lelkesedést, a mely a mai estét is létrehozta. Czéljuk volt: a figyelmet az oltárainkon lakozó, elrejtett Istenre terelni. Mindenki érzi, hogy az oltárnál kell keresni a vigaszt, ott kell keresnünk az erőt, ott kell

keresnünk a kitartást, ott kell keresnünk a jellemet a mai nehéz időkben. Mindezt onnan, az oltártól nyerhetjük, az Ur Jézus Krisztus szentséges Szivétől. Remélem, hogy a mai estével nem lesz vége mindennek. Itt maradok vasárnapig s vasárnap reggel szeretném látni az Oltáregyesület tagjait a közös szent áldozásnál, ott az oltár körül. Este pedig a pápai áldást fogom kiosztani. Sokat kellett hallaniok a nőknek a fölolvasótól, szinte fájt a lelkem; pedig, ha a vallásos élet terén valamit elértünk, azt főleg a nőknek kell megköszönni. A férfiak keveset tesznek e téren, ámbár itt is mutatkoznak uttörő példák. Adja a jó Isten, hogy minél több legyen. Nehéz gond nehezedik mindnyájunkra. Nemcsak e városra, hanem az egész hazára akarom az áldást leesdeni, a melyet a kereszténység közös Atyjától mindnyájunk részére meghoztam. Czélja ez áldásnak, hogy egy gondolat egyesitsen minket: hogy a jelen vigasztalan helyzetet jobbra forditani segitsük. Forduljunk egy szivvel Istenhez, hogy a király és nemzet megérthesse egymást, hogy kölcsönösen becsülje egymást. Az Isten szeretete legyen velünk és segitsen minket.

Ha ugy érezzük, hogy bűnösök vagyunk és azért sujt minket az Isten haragja: térjünk meg, tartsunk bűnbánatot és igy engeszteljük meg őt. Köszönöm, hogy meghallgatni szivesek voltak: nem akartam szólni, de a mivel tele van a mi szivünk, arról szeret beszélni nyelvünk. Isten áldja meg édes hazánkat, teremtsen békét a király és népe között s engedje, hogy ismét boldogabb napokat lássunk. Ismételten köszönöm a szives meghivást».

A budapesti központi Oltáregyesület február havi választmányi ülését őrgróf *Pallavicini* Edéné elnöklete alatt tartotta. A tárgysorozat első pontján *Kánter* apát, igazgató, fölhivta a jelenlevők figyelmét a hamvazószerda előtti három napos szentségimádásra, majd jelentette, hogy Sax Lajos plébános néhai Gedeon Klotild hagyományaként 1000 koronát küldött. Az Oltáregylet a nemeslelkü megholtért való imádságáról biztositja az összeget megküldő (febr. hó 5-én) hobgárdi plébános urat. Néhai Schné Konstantia két szentmisére szóló alapitványaként két darab 200—200 koronás részvényt adott át az Oltáregyletnek özv. Rudnyánszky Ferenczné urnő. Az ülés folyamán határozatba ment, hogy a kiállitást az egyesület a saját házában fogja rendezni márczius 22—25. A tárgyak természetesen csak a kiállitás után kerülnek szétküldésre. A választmány az Oltáregyesület történetének megirását is elhatározta az 1909-ik évre, az egyesület félszázados jubileumának alkalmára. Végül az oltáregyleti tagok számára márczius 4-én megkezdődő lelki gyakorlatok kerültek még szóba.

Uj oltáregyesületi igazgató. Az esztergomi főegyházmegyei hatóság a budapesti központi Oltáregyesület igazgatójának előterjesztésére dr. Babura Lászlót, az esztergomi papnevelő tanulmányi felügyelőjét, a főegyházmegye területére (a budapesti esperesi kerület kivételével) az Oltáregyesület igazgatójává kinevezte.

*

Az Erzsébet - Örökimádás - templomra adományoztak: dr. Glattfelder Gyula 100 k. a templom szentségmutatója számára. Puteányi bárónő 10 k, Harkabusz László által 2 k, Pigay Katalin 2 k, Székely Miklósné 2 k, Schertzer Endre 4 k, Ertl Ferencz 2 k, özv. Katschirek Venczelné 4 k, Petik Ferenczné 1 k, Göncz Jánosné 5 k, özv. Balikó Ferenczné 2 k, L. A. kisasszony egy arany karék, Brauch Károlyné 2 k, dr. Párdányi Emilné rendes tag 12 k, Éberling Józsefné alapitótag 50 k, Tokodi János 1 k, Müller Antal 1 k.

Virág Róza hagyományából 85 k. 64 f., ftdő Spuller Gyula Garam-Szőllős 1 k, T. E. 2 k, Székely Miklósné 2 k, Fazekas Erzsébet 10 k. Laubné urnő által: Heuthaler Frigyes 2 k, Zboray Gyuláné 2 k, M. Gernedl 1 k, M. Lang 1 k, Gally Józsefné 1 k, Prohászka 1 k, Szende Antalné 1 k, Flory Józsefné 1 k, Ruda Béláné 1 k, Tamásné 1 k, Heinrich Károlyné 1 k, Kugelbauer L-né 1 k, Vittek 20 f. Összesen 15·20 k. Özv. Lehoczky Jánosné 1 k.

A veszprémi egyházmegyében az Erzsébet-Örökimádás-templom javára folytatott gyüjtés eredményéül dr. Palotay Ferencz püspökhelyettes ur 1905 decz 13-án és 16-án 58 kor. 24 fill. és 599 k. 26 fill. összeget küldött.

*

Tagsági dijak. Az Endrefalva anyaegyház és Piliny, Fölfalu fiókegyházakból 1905. évre tagsági dijakat következő hivek fizettek:

Endrefalva: Papp Rozália 2 k, Puszta Mária 2 k, Lavrencsik Apollónia 2 k, Kuris Teréz 1 k, Bartus Teréz 1 k, Deák Rozália 1 k, Csóri Borbála 1 k, Csóri Judith 1 k, Csóri Borbála 1 k, Kuris Rozália 1 k, Fülöp Judith 1 k, Fülöp Mária 1 k, Papp Viktória 1 k, Rigó Rozália 1 k, Buloczki Mária 1 k, Tőzsér Mária 1 k, Bartus Julianna 1 k, Murányi Borbála 1 k, Döbrei Anna 60 f, Bartus Klára 60 f, Bartus Rozália 60 f, Szanyi Mária 60 f, Ujj Erzsébet 60 f, Bujáki Mária 60 f, Deák Teréz 60 f, Vaszko Rozália 60 f, Sátor Veron 60 f, Deák Karolina 60 f, Murányi Mária 60 f, Pintér Borbála 60 f, Bartus Julianna 60 f, Kiszel Erzsébet 40 f, Kuris Julianna 40 f, Kuris Borbála 40 f, Vanya Veron 40 f, Deák Judith 40 f, Galo Mária 40 f, Jónás Mária 40 f, Váczi Erzsébet 40 f, Oldal Mária 40 f, Papp Klára 40 f, Kovács Erzsébet 40 f, Háfra Borbála 40 f, Kollár Rozália 40 f, Deák Teréz 40 f, Deák Teréz 40 f, Deák Teréz 40 f, Kovács Erzsébet 40 f, Kuris Julianna 40 f, Nagy Anna 30 f, Galo Teréz 30 f, Kocsis Apollonia 30 f, Galo Julianna 30 f, Bollók Borbála 30 f, Kalló Rozália 24 f, Ujj Borbála 30 f, Vaszko Mária 30 f, Fülöp Erzsébet 30 f, Bollók Klára 30 f, Vaszko Teréz 30 f, Galo Rozália 30 f, Deák Rozália 30 f, Papp Veronika 24 f, Szabó Anna 24 f, Czeglédi Teréz 24 f, Deák Judith 24 f, Szabó Borbála 24 f, Háfra Teréz 24 f, Háfra Julianna 24 f, Deák Rozália 24 f, Deák Rozália 24 f, Pál Mária 24 f, Veszelovszki Erzsébet 24 f, Bartus Erzsébet 30 f.

Piliny és Fölfalu: Deák M. 1 k, Ujj E. 1 k, Kovács Mária 24 f, Kovács Rózsi 24 f, Bartus Veron 24 f, Csóri Veron 24 f, Tőzsér Borbála 24 f, Bódi Rózsi 24 f, Horváth Rózsi 24 f, Máté Anna 24 f, Borzák Veron 24 f, Tőzsér Mária 40 f, Márton Teréz 24 f, Bóna Borbála 24 f, Berta Borbála 24 f, Zsidai Rozália 24 f, Csomány Mária 24 f, Bódi Emera 24 f, Veszelovszky Mária 24 f, Kereszti Veron 24 f, Bollók Julianna 24 f, Nagy József 90 f, Zsidai Rozália 90 f, Kovács István

24 f, Puszta Anna 24 f, Bollók Erzsébet 24 f, Horvát Borbála 24 f, Müller Mária 2 k, Bódi Rozália 2 k, Bódi Rozália 1 k, Kovács Francziska 1 k, Kuris Veron 1 k, Bartus Judith 60 f, Radvánszki Mária 60 f, Serfőző Veron 60 f, Kuris Teréz (idősb) 60 f, Bódi Katalin 60 f, Baranyi Mária 60 f, Bódi Borbála 60 f, Bódi Veron 60 f, Kuris Borbála 60 f, Vámos Veron 60 f, Trasziczky Judith 60 f, Bódi Teréz 60 f, Kuris Borbála 60 f, Kuris Rozália 60 f, Kuris Judith 60 f, Kuris Katalin 60 f, Kuris Julianna 24 f, Kuris Malvin 24 f, Zsély Rozália 24 f, Kuris Rozália 24 f, Kuris Éva 24 f, Nagy Zsuzsana 24 f, Csóri Mária 24 f, Varga Amália 24 f, Kuris Teréz 24 f, Kuris Mária 24 f, Bartus Judith 24 f, Dobos Veron 24 f, Deák Borbála 24 f, Bódi Borbála 24 f, Kuris Borbála 24 f, Csóri Teréz 40 f, Kovács Borbála 30 f, Kuris Karolin 40 f, Bartus Rozália 30 f. Összeg 72 k. 30 f.

Uj tagok jelentkeztek: ftdő Nagy Ignác esperes-plébános ur buzditására a rohonczi plébániához tartozó Csajtán 141 tag; ftdő Tóth János esperes-plébános ur által Szécsisziget en 88 tag; ftdő Plent István plébános ur által Szilvásujfalun és Felsőgagyon 20 tag, imaórájuk a hó első vasárnapján. Vámos-Mikolán az ujabb 24 taggal 190 tag van.

Vingáról Kalikin Teréz által 6-an; ftdő Széles Elek káplán ur Békésről, a nagyváradi egyházmegyéből 23 tagot jelent be; Détrehemből 14 tag; ftdő Renda Ferencz plébános ur Szetéről, Hont megyéből, 30 rendes tagot jelent, az imádás napja minden hó első vasárnapján van.

Lippáról 91 uj tag; Zalaegerszegről 57 tag; ftdő Törzsök Vilmos ur által Szilágy-Kraszna községből 20 tag; Lontóról, Hontm., 6 tagot jelentett Csonka Erzsébet; Strém összesen 74 tag; Selmeczbányáról az irgalmas nővérek bejelentettek 9 tagot; Ujvárról dr. Hadzsega Bazil ur 26 tagot.

Eger érseki egyházmegyéből: Bátor, Hevesm., 23 tag; Hevesaranyos 61 tag; Recsk 81 tag; Mátraderecske, Hevesm., 106 tag; Sajó-Némethi 86 tag; Felsőtelekes, Borsódm., 30 tag; Nyirbakta 37 tag; Jászárokszállás 1200 tag az ujakkal; Gyöngyöspata 84 tag.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai.

Imádkozzunk egyesületünk elhunyt tagjaiért, hogy az Ur Jézus, ki a földön kenyér szinében volt reménytik, a menynyei dicsőségben szinről-szinre látható fönségében legyen örök boldogságuk.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai 1905. évben. Kanta Zsuzsanna, Farkas Mária Sajó-Némethy, Antal Mihály Pöstyén, Bartyik Kmety K. Bozók, Bartovicz György, Bábszky Anna Pöstyén, Dienes Alokse Mária Csákócz, Drlicska József, Duran Mária Pöstyén, Dér Erzsébet Ugrán, Holik Mária, Lajcha Leszkó Anna, Liptai István Pöstyén, Liptai Rozália Várgede, Nedelko Kosinár Mária. Ondrasik Babszky Mária, Oravecz Sztierzsenecz Erzsébet, Svecz, Bartovicz Erzsébet, Szomák Katalin Pöstyén, Seben István Bozók, Sándor Erzsébet, Szabó Marczel Ugrán, Tariska Ignáczné Nagy-Koszmály, Tóth Györgyné Budapest, Zachár Vadrna Katalin Pöstyén, Gombkötő Klára Pécska, Gyöngyös Pietrov Mária Hont-Bozók, Hammer Jenő káplán Pécska, Hejusz Anna Gönyü, Hercz Lukács, Hercz Katalin, Hricz Mária Nagykoszmály, Kis Mária Gecse, Kövér Anna Jászberény, Kovács Erzsébet Rudóbánya, Katkó Jakab Jászjákóhalma, Kis Mária Dövény, Kaczvinszki József, legifjabb Kaczvinszky János Magyarszirák.

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartókat és oltárlámpákat. Monstranciák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

VII. ÉVF. 1906 3. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. MÁRCZIUS. 3. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Dr. Némethy Gyula: A keresztény nő hivatása a himzőművészet terén. — Nagyfalusi Lajos: A szűzanya fiát látja. — Pálos Péter: A bolsenai csoda (1263). — T. Kálmán: Szentségi egyletek. — Képmagyarázat. — Oltáregyesületi ügyek: A budapesti központi Oltáregyesület kiállitása. Az esztergomi Oltáregyesület. A kolozsvári Oltáregyesület. Eger a központi Oltáregyesületnek. A rozsnyói Oltáregyesület. A váczi püspök ur oltáregyesületi szent elmélkedése. — Hirdetések.

A keresztény nő hivatása a himzőművészet terén.

(Az oltáregyesületi kiállitás alkalmából.)

Körülbelül négy éve, virágfakasztó enyhe tavaszi fuvallat szárnyán egy hir járta be a keresztény világot, melytől szent örömben rezegtek végig, valahová eljutott, minden keresztény sziv húrjai. Franczia tudós, gall elmeéllel, kápráztató szellemességgel, egy pompás diszmüben azt vitatta, hogy a turini székesegyház kupolája alatt kegyelettel s némi szent büszkeséggel őrizett Santissimo Sudario-n a «szent halotti leplen» látható kettős ember-alak nem festés, nem jámbor keresztény müvész munkája, hanem magának az üdvözitő legszentebb testének negativ lenyomata, melyet Jézus verejtékes holttestéből áradó ammoniakos gázok és az olajjal kevert álóé idéztek elő. A természettudományos módszer, melyet Vignon, a munka szerzője bámulatos bravurral alkalmazott, tehát teljesen modern módszer, azt látszék bizonyitani, hogy ez a Santissimo Sudario neve alatt őrzött lepel csakugyan Jézus Krisztus halotti leple; az ő képével, elmosódott, sok helyen bizonytalan bár, de mégis az ő, az Üdvözitő hiteles képmásával.* Nemcsak az Üdvözitő modern tudomány fegyvereivel igazolt hitelességü szent leplét mondhatná tehát magáénak Turin székesegyháza, azt a sacra sindon-t, a melynek az egyház felséges szárnyalásu, mély poézistől áthalott officziumot szentel bőjt második vasárnapjára következő kedden; hanem annak az arcznak mását is adná, melyre kimondhatatlan gyönyörrel tekintenek az égiek s a melyről mi, itt e siralom völgyében is azt mondjuk: Ostende faciem tuam et salvi erimus, mutasd meg orczádat és megszabadulunk!?! Ámde, a

* Paul Vignon. Le linceul du Crist, étude scientifique. Paris. 1902. Masson et Cie. Illustré de 9 planches hors texte et de 35 figures dans le texte.

hogy a költő mondja: «Kél és száll a sziv viharja»; a vallásos érzelmek árján is dagály meg apály váltják egymást; a lelkesedést gyakran csalódás, hogy ne mondjam kiábrándulás szokta követni. Vignon lelkes örömet keltő érveléseinek is ugyancsak élét vette a hideg, a kérlelhetetlen kritika, a mely épen nem hitetlen, épen nem rosszakaratu, tehát elfogult, hanem szintén keresztény táborból hallotta intő szavát.* Valamint Vignon kritikusainak, nekem se lehet czélom, hogy a szent ereklyék jelentőségét a keresztény hitéletben a legparányibb mértékben is alászállitsam, de azt jó lélekkel, szent hitünk alapján mondhatom, hogy minden ereklyét, legyen az még oly hiteles is, csak viszonylagos relativ tisztelettel illetünk; mig azt a csodálatos szentséget, a hol Jézus a maga valóságában, istenségével és emberségével, valósággal és lényegileg van jelen a föltétlen imádat, a föltétlen tisztelet, lángoló szeretet érzelmeivel övezzük körül. Az a Santissimo Sudario képe pedig arra emlékeztet bennünket, hogy a mely tisztelettel, hódolattal, imádattal gondozták Arimathiai József, no meg Jézus egyéb hivei, tisztaságos gyolcsba takarva, tiszta sirba fektetve Jézus élettelen testét; olyan, vagy még sokkal égőbb buzgósággal kell nekünk keresztény lelkeknek ezüst, avagy szent edényekben, tisztaságos fehér gyolcslepelben, alkotni, a hogy az egyáltalán lehetséges, méltó pihenő, vagy inkább trónoló, kegy-osztó helyet Jézus dicsőült, immár romolhatatlan, halhatatlan élő és örökéletre tápláló szent testének és vérének.

Azon szent szerelvények, melyek az Oltáriszentségre vonatkoznak, részint az ötvös-, részint a himzőművészet körébe tartoznak. De mig ezüstből, aranyból férfikéz munkája alkot szent edényt: keresztény buzgóságtól, keresztény gyöngédségtől vezetett női kéz van arra hivatva, hogy a szentmise-áldozathoz szükséges szent ruhákkal szolgálja az isteni tisztelet fölséges czéljait. A dicső emlékü XIII. Leó pápa allokuczióban, melyet az Örökimádásról nevezett szerzetes-nőkhöz és világi munkatársaikhoz intézett, azt mondja, hogy a szent öltözetek készitésére forditott női munkában a női nemnek csodálatos fölmagasztalása nyilatkozik meg. A keresztény női nem ezen szolgálatával mintegy résztvesz az ujszövetség papságának méltóságában, a mely papság magát Isten fiát mutatja be a szentmisében, az Oltáriszentségben az Atyának hasonlithatatlan áldozatul. «Igen kedves leányaim», ugymond a boldog emlékü pápa, «ti megtaláltátok az utat e szent, e magasztos, e lelkesitő szolgálathoz. Ti készititek tisztelettel azt a vásznat, a korpolárét, a melyre Jézus testét helyezik; ti ékesititek föl az oltárt, a melyre Jézus az átváltozás, a consecratio pillanatában alászállt; ti szövitek a fátylat a szentségházra, a melyben Jézus, nem mint Palaestinában egykor ideiglenesen, hanem folytonosan lakozik, hogy mindenkit elhalmozzon kegyelmeivel, a ki

* L. Braun, das Turiner Grabtuch des Herrn, Stimmen aus Maria-Laach. 1902.

hozzá fordul. Végre ti munkálkodtok azon szent ruhákon, a melyekbe Jézus, a mi örök főpapunk a szent áldozat bemutatásánál öltözik. Mert Jézus maga a főpap, a ki kiterjeszti kezeit és meghozza az áldozatot. Jézus maga az, a ki a Golgota véres áldozatát vérontás nélkül megujitva, oltárainkon föláldozza magát a mennyei Atyának; tehát Jézus maga az, a kit ti vászon-, selyem-, arany- és ezüsthimzésü öltözetekkel ruháztok, drága, müvészi csipkékkel ékesittek.»

Mily magasztos, mily fölséges szemhatárt, perspektivát nyitnak nagy pápa lelkes szavai a keresztény nő hivatása részére! Valóban a keresztény vallás csudás bölcseséggel és méltányossággal szolgáltatott igazságot mindkét nemnek! Mig az Isten fia maga férfialakban lett emberré: valamennyi tiszta ember között elsővé egy nőt, szent anyját emelte, fölmagasztalva őt minden teremtett lény méltóságán messze tul; mig maga az Üdvözitő férfi alakban testesült meg, emberi testét, szivét csak egy nőtől, egy szüztől vette conceptus sine semine; úgy vette, hogy anyja szüzességén sérelem nem esett, ante partum, et in partu, et post partum. Ez a fölséges csudás parthenogenesis egyuttal örökfényü ékkő a fölemelt, fölmagasztalt női nem kegyelemkoronáján.

Az egyházi himzőművészetet gyakorló keresztény nő fölséges példányképe maga Mária, kinek szeplőtelen testéből, véréből, mint egy tisztaságos virág rostjaiból harmatnedvéből szövődött, fonódott Jézus, a láthatatlan örök Ige látható emberi öltözete, szent teste. Az a szent test, melyet Mária gyolcsokba, pólyákba takargatott, ruházott, melyet az evangéliumok szerint jámbor asszonyok gondoztak életben és halálban; az a szent láb, melyet Magdalai Mária bánatkönyeivel öntözött, melynek az illatos selyem haját törlőkendőjévé tenni nem átallotta; az a szent fej, mely vértől, verejtéktől ázottan Veronika kendőjén hagyta képmását; az a test, melynek jámbor asszonyi kezek halotti leplet szőttek, halotti leplet, utóbb dicsőséges feltámadásának tanujelét. Az Üdvözitő, a ki ugy fölmagasztalta az eltiport asszonyi nemet, a legteljesebb odaadást, a leghüségesebb szeretetet viszont asszonyok részéről tapasztalta: Máriától, Mártától, Magdolnától, kik ott is kitartottak mellette, a hol apostolai az egy szent Jánost, a szüzet, a tisztát kivéve, mind eltántorodtak. És ha figyelmünket az Oltáriszentségre irányitjuk, lelki szemeink előtt elvonul az Örökimádás czéljából alakult női szerzetrendek hosszu sora, a hozzánk legközelebb állóig, a Mária Reparatrix Társulatig. E dicső szerzetrend czélja Mária tökéletes utánzása szent Fia imádásában, az Oltáriszentség tiszteletének, uralmának terjesztésében, hogy minél többen értsék, méltányolják, áldják, érezzék: memoriam facit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus, escam dedit timentibus se...

Évekkel ezelőtt nagy lármát ütöttek hazánkban egy angol jeligével: university extension. Módot kell nyujtani, mondották, hogy a kik nem láto-

gathatták az egyetemeket, főiskolákat, szabad előadások alkalmával közhasznu ismeretekhez jussanak. Nem tudom, az elért eredmény arányban áll-e a nagy hühóval, de ez az intézmény egy inditvány, egy óhajtás gondolatát ébreszti bennem. Ha van university-extension, miért ne lehetne convent v. monastery extension, Maria Reparatrix-extension? A kiterjesztett, a világba vitt Maria Reparatrix. Vagy azért, mert valaki világi katholikus nő, az Oltáriszentség ügye, Jézus imádásának ügye, az isteni tisztelet legszentebb tárgyait alkotó müvészetek, tehát a himzőmüvészet ügye kevésbé kedves, kevésbé drága legyen előtte, mint szerzetesnők előtt?! Ha Máriának, a Szüznek példája minden szüznek szól, minden szerzetesnőnek, Máriának, az anyának példája nem illet-e minden keresztény anyát? Lehet-e Máriában az anyát elválasztani a szüztől, a szüzet az anyától?! A szeretet, az áldozat, a főtörvény nem szól-e minden nőnek, minden kereszténynek egyaránt?

Nem akarom én kicsinyleni egyes világi katholikus nők, pl. főrangu hölgyeink buzgóságát Isten háza diszének emelésében. Czáfolata lenne ennek épen az Oltáregylet, melynek történetében egyes világi kath. nők neve olthatatlan fénynyel ragyog; de viszont szeretném s óhajtaná velem minden buzgó katholikus, hogy kolostoraink ne lennének ugyszólva egyedüli menedékhelyei az egyházi himzőmüvészetnek. Kivánatos lenne, nemcsak a himzőmüvészet lendületére, a szegény, sőt középsorsu katholikus nők szocziális emelkedésére szolgálna ha az egyházi öltözetek készitésénél a lelketlen gépmunka helyét a lélekkel, szellemmel, személyes áldozattal teljes müvészi ambicióju kézimunka foglalná el, kézimunka, a mely keresztény nőink Isten háza diszeért való buzgóságából fakadna, amely egyik legszebb disze, virága lenne az epedve várt, a sóvárogva óhajtott keresztény renaissancenak!

Az első magyar királyné, Gizella képe ragyog elénk, kinek himzett kazulája koronázó palástjává lett magyar királyoknak; szent Erzsébeté, ki magyar, árpádházi szentség fényével ragyogta be Európát; bajor Erzsébeté, vagy mit mondok? magyar Erzsébeté, kinek emlékezetére fog emelkedni az örök imádás temploma; végre legfőképen Magyarok Nagyasszonyáé, Máriáé, ki egykor az Oltáriszentségnek szent edénye vas insigne devotionis volt, midőn méhében hordotta szent Fiát; ki később maga szőtte-fonta az egy örök főpap öltözetét, ruháit, szolgálta őt egy hittel áthatott lélek alázatával, buzgóságával. «Mulierem fortem quis inveniet: Erős asszonyt ki talál? becses, mint a mi messziről és a végső határokról való. Bizik benne férjének szive és szerzeményekben nem szükölködik. Jót tesz vele és nem roszszat életének teljes napjaiban. Gyapjut és lent keres és munkálkodik önkezei ügyességével. Erősség és ékesség az ő öltözete s nevetni fog az utolsó napon. Száját megnyitja a bölcsességnek és kegyesség törvénye van az ő nyelvén. Szemmel tartja háza-népe ösvényeit és kenyerét hivalkodva nem eszi. Fölnőnek fiai és igen boldognak hirdetik s férje is dicséri őt. Sok nő gyüjt

gazdagságot; de te felülhaladtad mindnyájukat. Csalárd a kedvesség és hiu a szépség; az Urat félő asszony a dicséretes. Adjatok neki kezei gyümölcséből; a kapukban dicsérjék őt cselekedetei».

Dr. Némethy Gyula.

A SZŰZANYA FIÁT LÁTJA...

(Stabat Mater Dolorosa.)

A Szűzanya Fiát látja,
Fölemelve keresztfája,
Mi gyötrelmes óra volt!
Könye omlott, fájt a lelke,
Éles tőre általverte:
Legeslegvértanubb volt!

Oh, mi áldott — keservével,
Mérhetetlen szivsebével
Az Egyszülött Dajkája!
Nincs megrázóbb, nincs szomorubb,
Leggyengédebb s legvértanúbb:
A Szentlélek Arája.

Van-e, ki meg ne indulna,
Mikor Krisztus édes Anyja
Vi halálos búsággal?
Van-e sziv, mely kő maradna,
Mostan, mikor Krisztus Anyja
Vérzik ő szent Fiával?

Fia vállán bűnünk terhe,
Jézusával vérzett keble
Minden aggság, kín között:
És még haláltusájában,
Elhagyatva legárvábban, —
Mig lelke elköltözött.

Anyám! anyák legárvábbja!
Tedd szivemet megalázva
Gyászoló szived mellé.
Hogy Fiadat megkövessem,
Bángolóbban szerethessem:
És lelhessem kegyelmét.

Árva Anya! vésd szivembe,
Mélyeszd szivem legmélyébe
Krisztus mély keserveit.
Keresztfája alázatát,
Követhessem áldozatát,
Drága szenvedéseit.

A te könyed meglágyitson,
A keresztfa megtanitson
Holtomig vezekleni.
A keresztnél veled állni,
Soha többé el nem válni,
Vétkemen kesergeni.

Tiszta szüzek szűz virága!
Keservedben ne légy árva,
Veled ejtsem könyemet.
Krisztus gyászát gyakoroljam,
Szivemen és számban hordjam
Az én nagy vérbűnömet.

Ittasodván szent vérével,
És halálos szerelmével,
Isteni malasztjával:
Keresztjével védelmezzen.
Szive vére befedezzen
Irgalmának pajzsával.

Szólj Fiadnál, drága Anyám!
Hogy kárhozat ne várjon rám
Az itélet súlyával.

Hogyha megy e földi vándor,
Teáltalad legyek bátor,
Vértanúság angyala!
Ha porba tér az, a mi por,
Fogadhassa lelkem akkor
Boldogok diadala! Amen.

Nagyfalusi Lajos

A bolsenai csoda (1263).

(Az «Emmanuel Kalender 1906» nyomán.)

SZENT TAMÁS, az istenileg megvilágitott egyházi iró és bölcselő, az Oltáriszentség dalosa mondta a következő szavakat: «Az Oltáriszentség Isten csodáinak legnagyobbika. Isten az Oltáriszentségben annyi és oly nagy csodákat foglalt össze, hogy annak látszatát kelti, mintha összes csodáinak, a melyeket a világ kezdetétől fogva müvelt, emlékét ebben akarná megujitani.»

A legméltóságosabb Oltáriszentség már magában véve is nagy csoda, de azonfölül még emlékeztet is egyéb isteni csodatényekre. A jó Isten ezért a letünt századok folyamán az Oltáriszentséget sok és bámulatos csodával magasztalta fel, hogy a hivők lelkében sohase aludjék el az Úr Jézusnak valóságos jelenlétében való hit, hanem látható tények által is megerősödjék. A nevezetes csodatények közül a legfontosabb a bolsenai * csoda, a mely az egyház életében is némi szerepet játszik.

A kétkedő pap.

IV. Orbán pápa korában, mikor Németországban a császári trón II. Frigyes halála következtében üresen állott, élt a német-római birodalomban egy pap, a kit a nevezetes csodaoltár mellett olvasható régi márványfelirat a következőképen jellemez. «Ritka szerénységü, igaz, jámbor és szeplőtelen erkölcsü ember volt, Istennek mindenben hü szolgája; csak egy dolog zavarta meg minduntalan lelke nyugalmát, t. i. az a gyötrő, borzasztó kisértése, a mely benne az Ur Jézusnak az Oltáriszentségben való jelenléte iránt folytonos kételyeket támasztott.»

A kisértő gondolat állandóan azzal gyötörte, hogy mikép lehetséges, hogy a pap puszta szavára: «Ez az én testem», a kenyér a legszentebb testté változik át, ama mondására pedig: «Ez az én vérem», a bor valóban és lényegileg Krisztus Urunk vérévé változik át.

Mi megütközünk, mikor ilyent olvasunk. Vajjon a pap az, ki az átváltozás csodáját véghez viszi? Ugyan mi volna lehetetlen a mindenható Istennek? Vajjon Az, a ki a kánai menyegzőn a vizet borrá változtatta; Az, a ki a pusztában nehány kenyérrel ötezer embert táplált, nem volna már képes szolgája szavára a kenyeret és a bort saját testévé és vérévé átváltoztatni? Mi egy pillanatig sem kételkedünk ennek valóságában, hanem hittel eltelve ismételjük szent Péternek az Oltáriszentség megigérése után

* Bolsena, Itáliának egyik helysége, Rómától nem messze, a viterbói kerületben, a bolsenai tó északi részénél. Lakosságának száma 2214.

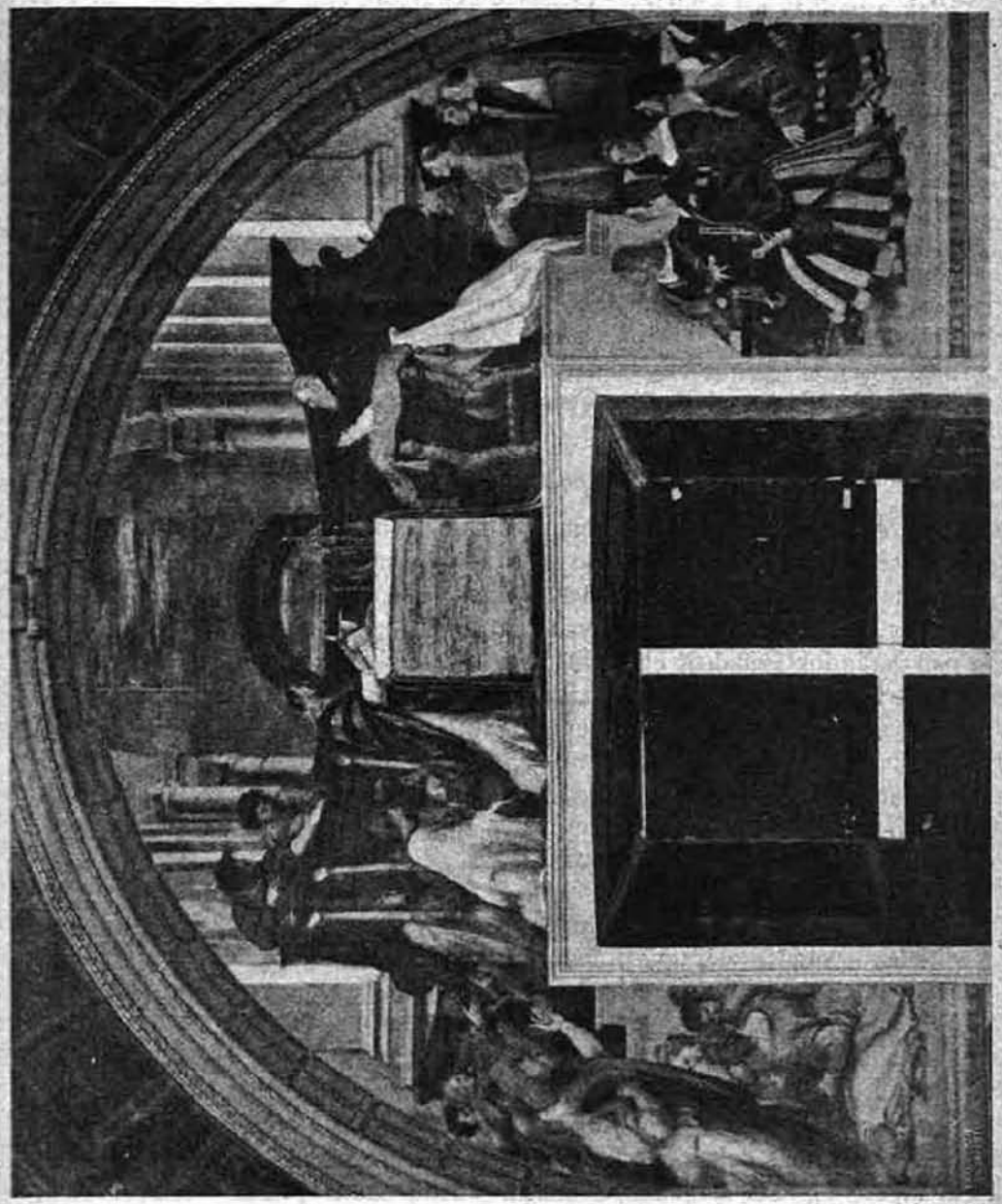

Raffael: A bolsenai csoda.

mondott szavait «Uram, tenálad vannak az örök élet igéi». De a gonosz lélek a papnak ezt a hitét mindenáron alá akarta ásni, hogy ez által bukását előidézze. A gonosz ellenség terve azonban nem sikerült, mert minél jobban érezte a jámbor pap a kisértést, annál buzgóbban imádkozott. «A ki imádkozik, az nem vesz el.»

«Naponkint fohászkodott imáiban a mindenható Istenhez, — igy hangzik a márványtábla felirata folytatólag — hogy Isten valami látható jel által szabadítsa meg kinos és aggodalmas kétségeitől.»

A jó Isten szolgájának ezt a jámbor óhaját csakugyan teljesitette. Nemcsak őt szabadította meg hitbeli kételyeitől, hanem egyuttal üdvös eszközt is nyujtott az akkori idők hitetlensége vagy hitközönyössége ellen. Sok jámbor lélek pl. kortonai szent Margit, keserű panaszra fakadt e kornak hitetlensége és romlottsága miatt. Kiváltképen pedig az Oltáriszentség iránt való hódolat hanyatlott alá, ugyannyira, hogy szinte csodára volt szükség uj életre való ébresztésére.

A pap zarándokútja.

A buzgó pap könyörgésein és imáin kivül lelki nyomoruságának és bánatának gyógyitására más eszközhöz is fordult; elhatározta, hogy az apostoli fejedelemek, szent Péter és szent Pál sirjához zarándokol. Akad-e ember, a ki magát bünről ne vádolhatná? A bünbocsánat elnyerése volt a pap zarándoklásának is első czélja, főczélja pedig az az élénk óhaja volt, hogy Isten minél előbb meghallgassa könyörgéseit és megszabaditsa hitbeli kételyeitől. Nyugtalan lelkiismerete is furdalta, mert erős és hosszas kisértései közben nem tudta eldönteni, vajjon beleegyezett-e és mily mértékben a kételkedésbe. Ilyen esetben aggódó lélek sokszor vádolja magát bünről, holott nem vétkezett. Nyugtalan lelkiállapota csak erősitette elhatározását; útnak indult tehát s hazája határát átlépve Róma felé tartott.

A zarándoklás abban az időben nagyon veszélyes volt. A gyarló forgalmi eszközök, a rossz és megbizhatatlan utak óriási nehézségeket görditettek a vándor elé, ugy hogy a pap töredelmes buzgóságának és jámborságának csak ujabb és igen szép bizonyitékát adta elhatározásának keresztülvitele által. Utjáról csak annyit tudunk, hogy a hosszu és fárasztó gyalogolás után Itáliába érkezett, a hol az 1263. évi deczember havában a hires, ősi Bolsena városban tartott pihenőt, hogy szüz szent Krisztina vértanu sirjánál imádkozzék. A templomban, a melynek szent Krisztina volt a pártfogója, két oltár volt a szent vértanu nőnek szentelve, az egyik a szent ereklyéit foglalta magában, a másik «delle sante Pedate» névvel szent Krisztinának egy kőben csodálatosan megmaradt lábnyomát őrzi. A zarándok elhatározta, hogy ez utóbbinál mutatja be a Mindenhatónak a szentmiseáldozatot.

A csoda.

Ennél az oltárnál történt a csoda. Talán ujra megrohanta a papot miséje közben a vallási kétkedés, vagy épen a jó Isten megkönyörülve gyötrődő szolgáján, alkalmasnak vélte az időt és a helyet a könyörgés meghallgatására és teljesitésére. Mise közben, az átváltozás után, mikor a szent ostya széttöréséhez ért és az előirás szerint a kehely fölé tartotta, a szent ostya alakja az Ur Jézus látható testévé változott át és a szent testből vérczeppek folytak a kehelybe. A csodát még feltünőbbé tette az a körülmény, hogy a szent ostyának az a része, a melyet a pap kezében tartott, változatlan maradt. Bámulatos bölcs intézkedése az isteni Gondviselésnek, hogy az az ostyarész változatlan maradt, mert világos bizonyitékul szolgált a kétkedőknek arra nézve, hogy ez az a konszekrált ostya, a melylyel az átlényegülés csodája mellett még az alaki átváltozás is megtörtént. «A szent vér oly nagy mennyiségben ömlött ki a csodálatos szent testből, hogy nemcsak a korporále,* a melyen a kehely állt, hanem több purificatorium (kehelytörlő kendő) is véres lett, sőt a vér átszürődve a márványlapot is megvérezte.**

A pap a csoda láttára igen megijedt; azonnal megértette, hogy Isten meghallgatta könyörgését. Zavarában nem tudta, hogy mitevő legyen. Attól tartott, hogy megbotránkoztatja a jelenlevő hiveket, ha a történt csoda okát megtudják, azért a csodálatos szent ostyát a korporáléra helyezte s a korporálét össze akarta hajtani, a mennyire lehetséges volt. Azonban Isten nem akarta, hogy a csoda rejtve maradjon, mert más lélekben is meg akarta erősiteni a hitet isteni Fiának az Oltáriszentségben való jelenléte iránt; azért az eddigi csodához ujabb csodatény füződött. Minden egyes vérczeppről, a mely a korporáléra hullott, a tövissel koronázott Krisztus feje, az «*Ecce Homo*» képe tündöklött elő a megijedt papnak. Mindamellett összehajtotta a korporálét, a melybe elrejtette a csodálatos ostyát és a kehelylyel és a korporáléval együtt elhagyta az oltárt, hogy a sekrestyébe induljon. De az oltártól való eltávozása után is átszivárgott néhány csepp a szent vérből és lecseppent a földre, ugy hogy a talapzat öt márványköve vértől megpirosodott. A csoda már nem maradhatott elrejtve.

Itt tehát nem csak egy csodáról van szó, hanem több egymásután következő csodáról. Először a szent ostya Krisztus élő testévé változott át, míg a pap kezében maradt rész külsőleg, látszatra változatlan maradt; továbbá az Ur szent testéből vér folyt, még pedig oly nagy mennyiségben,

* A korporále egy fehér négyszögletes kendő, a melyre a kelyhet a pap ráállitja.

** Ezt a tényt sok tanu bizonyitja. A sok tanubizonyság közül elég megemliteni a bolsenai templom prépostjának irásbeli közleményét és az orvietoi püspöknek, Melini bibornak tudósitványát, mint a kik minden tekintetben hitelre méltó egyének és kifogástalan történeti tanuk.

hogy a vértől átitatott korporálén és a kehelytörlő kendőkön kivül még az oltár asztala és a talapzat is vérrel öntöződött meg; végre egyes vércseppekből az Ecce Homo képe sugárzott elő.

IV. Orbán pápa és a csoda.

A rendkivüli csodatény mindenfelé a legnagyobb feltünést és bámulatot keltette. Általánossá vált az óhaj, hogy a szentatyát haladéktalanul értesitsék a történt dologról. Mikor tehát a szent Krisztina templomának prépostja minden oldalról pontos adatokat szerzett, IV. Orbán pápához indult, ki ez időtájt a Bolsenától hat mérföldre fekvő Orvietoban * székelt, hogy kimeritő értesitést adjon a történt dologról.

Az alatt a már most hitbeli kételyeitől teljesen megszabadult pap kishitüsége fölött mély bánatra gerjedve, elhatározta, hogy a szentatyát mielőbb felkeresi s alázatos vallomással lábához borul, hogy igy bünbocsánatot és feloldozást nyerjen. A szentatya kegyesen fogadta a mély bánattal és alázattal hozzája jövő papot, részletesen elmondatta az átélt csodának egész lefolyását, meghallgatta töredelmes vallomását, megadta a föloldozást és apostoli áldásával elbocsájtotta. Megvigasztalva és örömtől repeső szivvel folytatta a pap zarándokutját Rómába a szent sirokhoz. Mindenütt magasztalta Istent, hogy ilyen csodálatos módon adta vissza lelki békéjét, belső nyugalmát.

Ezen idő alatt IV. Orbán pápa mindent elrendelt, a mi a csoda tudományos megbirálására, az egyes részletek és a mellékkörülmények beható vizsgálására szükségesnek és czélszerünek bizonyult. Nagy gondja volt, hogy az ügy elintézését olyan férfiakra bizza, a kiknek bölcseségében és jámborságában teljesen megbizhatik.

Élt abban az időben Orvietóban két szerzetes, kiknek bölcsesége és életszentsége minden kétséget kizárt s a kiket joggal nevezünk szentegyházunk tündöklő világosságának, mert mind a tudomány, mind a szent élet bennük örökké ragyogó mintaképet talál. Ez a két férfiu: Aquinói szent Tamás és szent Bonaventura, a kik sokkal inkább, mint bárki más, voltak alkalmasak a megbizatás teljesitésére. A pápa tehát elküldötte őket Bolsenába, hogy a csodás eseményre vonatkozólag pontos vizsgálatot inditsanak. A legnagyobb lelkiismeretességgel jártak el feladatuk teljesitésében. És miután a pápa ily módon teljesen meggyőződött a csodatény valódiságáról, elrendelte a csodálatos szent ostyának, a korporálában és a kehelytörlő kendőkben levő szent vérnek átvitelét Orvieto püspöki városba, a melyben — mint emlitettük — a pápa akkor tartózkodott.

* IV. Orbán pápa elhagyta Rómát, hogy a szaraczének elől megmeneküljön, a kik Manfréd szicziliai zsarnok biztatására törtek be Itáliába, rombolva-pusztitva mindent, a mi kezük ügyébe akadt.

Átvitel Orvietóba.

A pápa Orvieto püspökét, Jakabot bizta meg az átvitellel. A püspök el is indult Bolsenába, hogy mindent elintézzen, a mi a szent ostyának körmenetben történő átvitelét minél ünnepélyesebbé tegye. Miután a püspök megtette az előkészületeket, a megállapitott időben, kisérve a város papságától és nagy néptömegtől, ünnepélyes körmenetben a szent Krisztina templomából kiindulva s kezében tartva a szent ostyát, a vérrel boritott korporálét és néhány véres kehelytörlő kendőt, Orvieto felé tartott.

Mikor a körmenet több órai gyalogut után ima és szent ének hangjai mellett Orvieto városa felé közeledett, a pápa, körülvéve bibornokaitól, a világi és szerzetes papságtól, követve a nagy népsokaságtól, a körmenet fogadására indult; még a város határain is tul ment. Midőn a körmenet előtünt a látóhatáron, a pápa megindultságát nem tudta visszafojtani; a hálától és az örömtől sirva fakadt. A csodálatos szent ostyának ez az ünnepélyes fogadtatása és bevonulása élénken emlékeztetett az Ur Jézusnak arra a diadalutjára, a mikor lelkesült néptől kisérve bevonult Jeruzsálembe.

A pápa a körmenet megérkezésénél térden állva vette át a szent ostyát a korporáléval együtt, azután saját kezében hordva ünnepélyes menetben a székesegyházba vitte, a papság és a nép folytontartó dicsőitő énekei és hálaimái kiséretében.

Mikor megérkeztek a székesegyházba, a szent ostyát, a korporálét és a kehelytörlő kendőt az oltárszekrénybe helyezte el. Ez után a pápa egy ezüsttel és aranynyal müvésziesen átszőtt burzát (korporálétartó) készittetett, a szent ostyát finom fehér kendőbe takarva a korpoláréval és a kehelytörlő kendővel együtt a burzába tette, a burzát pedig egy külön e czélra készitett oltárszekrénybe helyezte el, melléje egy pergamentlapot téve e felirással: «Corpus Christi repositum — Krisztusnak teste elhelyezve».

A pápa a csodálatos szent ostya helyét a nép előtt titokban akarta tartani, mert a nagy tudatlanságra való tekintettel félt a babonás hiedelmektől. Mind a mellett napról-napra nőtt a zarándokok száma, kivált mikor a sok imameghallgattatás fotytán Orvieto hire Itália határain túl is messze földre elterjedt s a jámbor zarándokok a világ minden tájától ide sereglettek.

Az Oltáriszentség mindjobban növekvő tisztelete, a sok csodálatos imameghallgattatás, továbbá a látogatók bőkezü adományozása folytán felhalmozódott kincsek arra inditották IV. Miklós pápát, hogy uj, nagyszerü székesegyházat épittessen, a melynek alapkövét az 1290. év nov. 13-án saját-kezüleg lerakta. Ebben a remek kivitelü kathedrálisban, a mely egyike a világ legszebb és legnagyobb templomainak, egy nagy fénynyel fölépült kápolna készült, a melyben a burzát és annak drága kincseit elhelyezték. Hetvenöt évig maradt a szent ostya és a korporále a burzában elhelyezve.

Miután pedig az uj székesegyház teljes fényében és ragyogó pompájában elkészült, a templom legdrágább kincsére is méltóbb megtiszteltetés várt. 1338-ban több jámbor Orvieto-beli ember összeállott s az egyházi hatóság beleegyezésével remek ereklye-szekrényt készittettek. Az aranyból, ezüstből készült, drágakövekkel és zománczczal ékes alkotás a középkori müvészet remekműve.

Isten a bolsenai csodával az Oltáriszentség iránt köteles hódoló szeretetet és áldozókészséget uj életre keltette. Gondoskodott azonban arról is, hogy a buzgóság tüze le ne lohadjon. Gondoskodott az Urnappal, melynek elrendelésére épen a bolsenai csoda szolgáltatta az utolsó és döntő inditó okot.

Az ünnep elrendelésének okai.

IV. Orbán pápa az Urnap megünneplésének bulláját az 1264. év augusztus 11-én adta ki, tehát alig egy évre a csodaesemény megtörténte után. Ez a körülmény elég világosan bizonyitja, hogy a fényes ünnep bevezetésére utolsó inditó okul a bolsenai csoda szolgált, a miből egyuttal azt is megtudjuk, hogy ez a csoda nem volt az egyedüli inditó ok. Ellenkezőleg, Isten feltünő nagy mennyiségben gondoskodott a megfelelő inditó okokról. Alig történt valaha annyi csoda az Oltáriszentség körül, mint az akkori időben, rövid időközökben egymásután.

Az ünnep behozatalára első inditó okul szolgált az a látomás, a melyben a belgiumi Mont-Cornelio zárda egyik lakója, Julianna részesült, a kinek az Ur Jézus 1210-ben egy kinyilatkoztatásában azt a megbizást adta, hogy az Oltáriszentség iránt való hódolat növelésére egy külön ünnep behozatalának eszméjét terjeszsze. Eme látomás nyomán Róbert püspök elökelő papjainak segitségével pontos vizsgálat alá vetve a körülményeket, Lüttichben elrendelte az ünnepség megülését. IV. Orbán pápa azonban, ki pápasága előtt Lüttichben volt archidiakonus, eleinte nem terjesztette ki az ünnepet az egész egyházra, csak a bolsenai csoda után.

Itt megemlitünk még néhány más csodát is, a mely abban az időben történt és szintén többé-kevésbbé befolyt a pápa ama határozatába, a melynél fogva az Urnapot az egyetemes egyház számára előirta. A megemlitendő eseményekre vonatkozólag megjegyezzük, hogy minden emberi hitelre méltóságuk mellett is nem állanak az evangeliumi csodákkal egyenlő rangban, mint a melyek isteni tekintélyre támaszkodnak.

1. Az 1198. évben történt, hogy a Nápoly mellett fekvő Roseto helységben a szentmise alatt a kenyérnek és a bornak szine Krisztus testének és vérének alakját vette fel.

2. Az 1200. évben, ugyancsak a szentmise alatt, a szent ostya kétfelé vált s belőle vér ömlött, a mely a patena mélyedését kitöltötte; ezután a szentostya ismét egyesült és a szent vért mind felszivta magába, hogy ezáltal

mindazok téves állitását megczáfolja, a kik a szent ostyában Krisztus Urunk szent vérének valóságos jelenlétét tagadták.

2. Az 1234. évben történt, hogy a vad szaraczén csordák éjnek idején az Assziszi mellett fekvő szent Demjén nőzárdát ostromolták. Szent Klára, a zárda főnöknője, ki betegen feküdt, a kolostor kapujához vezettette magát és kérte, hogy az Oltáriszentség az ellenség felé tartassék, ő pedig a a következőkép imádkozott: «Uram, ne engedd át e vadállatoknak ama lelkeket, a kik a te szent nevedet vallják, hanem őrizd meg őket, kiket Te drága véred árán megváltottál». Alig hangzott el az ima, mennyei szózat hallatszott: «Megvédtelek titeket eddig, ezután is megvédelek benneteket». Az ellenségeket e pillanatban megmagyarázhatatlan félelem szállta meg; a kik már-már megmászták a kolostor falait, mennyei világosságtól elvakitva a mélységbe zuhantak, a többi között nagy zürzavar keletkezett, ki-ki menekült, a merre tudott s igy a város a kolostorral együtt meg volt mentve.

4. Messze földre elhatott a hat vért izzadó szent ostyának hire. Ez a csoda spanyol földön történt az 1239. évben Daroka városában, a keresztényeknek a török fölött aratott fényes diadala alkalmával. A szent ostyák vérfoltjai még ma is szemlélhetők és hódoló tiszteletben részesülnek a zarándokló hivek részéről.

5. Az a hires diadal, a melyet a német hadsereg 1242. évben Olmütz mellett a legalább huszszorta nagyobb tatárcsorda fölött kivivott, mindig a legméltóságosabb Oltáriszentségben székelő Ur Jézus győzelmének tartatott. Mielőtt ugyanis a sternbergi Jaroszlausz, a nemes hadvezér a harczba szállt, 12,000 katonájával együtt a szent-áldozáshoz járult. Miután igy Isten segitségét lekönyörögték, éjnek idején rátámadtak az ellenségre; egy pap lóháton a küzdők előtt vitte az Oltáriszentséget. Figyelemreméltó még, hogy a győzelem után a szent ostya szélén vérpiros tündöklő kör jelent meg, jeléül, hogy Krisztus a vitézek pártján állva, velük együtt az Ő nevének ellenségeit legyőzte.

6. 1250-ben Erfurt mellett több szent ostyát mocsárba dobtak, de öt hónap mulva is teljesen sértetetlenül lelték fel.

7. 1255-ben Regensburgban az Oltáriszentség tiszteletére egy kápolna épült. Alig két évre az épités befejezése után Isten csodával tüntette ki a szent helyet. A kápolnában misézett egy pap, a ki az átváltozás alatt kétkedett Krisztus vérének valóságos jelenlétében. Mikor az Urfelmutatás alatt a kelyhet fölmutta, a fölfeszitett Krisztust ábrázoló kép, a mely az oltáron állott, kinyujtotta a karját és a pap kezéből kivette a kelyhet. A pap rémületében hátra lépett, azután kétkedését töredelmesen megbánta, a mire a Fölfeszitett keze vissza adta neki a kelyhet. A hely szentségének hire hamar elterjedt; a nép nagy számmal özönlött oda és manapság is igen látogatott bucsuhely.

8. Alig három évvel később, tehát 1260 körül Páris egyik templomában az Ur Jézus többször megjelent gyermek alakjában a szent ostya szine alatt. Itt megemlitjük egyuttal szent Lajos, az akkori franczia király szavait, a melyeket azon alkalommal mondott, mikor a csodatény megszemlélésére hivták: «Azok menjenek és nézzék meg a csodatényt, a kik az Ur Jézusnak az Oltáriszentségben való jelenlétét nem hiszik; a mi engem illet, én oly megyőződéssel hiszem az Ur Jézusnak jelenlétét az Oltáriszentségben, mintha saját szemeimmel látnám a szent ostya szine alatt».

Ez és ezenkivül több hasonló csodaesemény, a melyet a szentszékkel a megvizsgálás elrendelése czéljából közöltek, a csodálatos szentségnek hódoló tiszteletét csak növelte és a külön ünnep behozatalának eszméjét mind szélesebb rétegben elterjesztette.

Ilyen viszonyok között választották meg a lüttichi archidiákonust, Pantaleon Jakabot pápává, a ki 1361-ben IV. Orbán pápa név alatt átvette az egyház kormányzatát. IV. Orbán pápa terjesztette ki az Urnap megünneplését az egész egyházra. Eddig csak lüttichi egyházmegyéjében ünnepelték meg.

Az Urnap elrendelése az egyetemes egyházban; miséje és a papi zsolozsma.

A bolsenai csoda IV. Orbán pápát arra birta, hogy az Urnap megünneplését az egész egyházban elrendelje. Ez a csoda mintegy figyelmeztetés volt a szentatyának, hogy már nem szabad többé vonakodni; itt az ideje, hogy egy külön ünnep elrendelésével méltóbb tiszteletben részesüljön a legszentebb Oltáriszentség.

Magasztos körlevélben a legméltóságosabb Oltáriszentség dicsőségét hirdeti és elrendeli az Urnap évenkénti nyilvános körmenetben történő megünneplését a Szentháromság vasárnapját követő hétnek csütörtökjén. Körlevélben kifejtette az ünnep elrendelésének okait.

1. Ez az ünnep az Oltáriszentség ellen irányzott támadások és tévtanitások leküzdésének egyik eszköze.

2. Ez az ünnep örvendetes pótló megünneplése a nagycsütörtöknek, a melyen a szenvedés emléke elnyomja az igazi örömet. Mert, bár Krisztus Urunk az utolsó vacsorán szerezte az Oltáriszentséget s az egyház az utolsó vacsoráról nagycsütörtökön emlékezik meg, mégis az a nagyheti idő arra van rendelve, hogy Krisztus Urunk keserü szenvedésére és halálára emlékeztessen.

3. Az egyház szentjeinek emlékét az év egyes napjain megünnepli, illő, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentségnek is legyen saját ünnepe.

4. A szentatya reméli, hogy ez az ünnep a hitélet emelésére igen alkalmas lesz. Az ünnep elrendelésével egyben megbizza Aquinói szent Tamást és szent Bonaventurát — mint a kiket kevéssel előbb a bolsenai csoda megvizsgálásával bizott meg — az urnapi miseformula és a papi zsolozsma elkészitésével; a sikerültebb fogalmazvány megválasztását pedig magának tartotta fenn.

A döntés napján megjelent a két nagy szent a pápa előtt, mindegyik a tekercscsel hóna alatt. A sor először szent Tamásra került; térden állva olvasta fel a készitett formulát. A pápa és szent Bonaventura meghatva, könyekkel telt szemmel hallgatták végig. Szent Bonaventura darabokra tépte szét a saját irását s mikor ő reá került a sor, bevallotta, hogy az irás már nincs birtokában.

Hányszor hallottuk már a «Lauda Sion» éneket, a «Dicsérd Sion Megváltódat» czimüt! Hányszor épültünk a gondolatokban gazdag ének szépségén s aligha jutott eszünkbe, hogy a szép himnusz az Aquinói szent Tamás által készitett urnapi miséhez tartozik. Ki ne hallotta volna a «Tantum ergo...» és a «Genitori Genitoque...» kezdetü egyházi énekeket, a melyeket áldáskor énekelünk? Ezek a «Pange lingua gloriosi...» (E dicsőült testet és vért, zengje nyelvünk szent dala...) kezdetü éneknek utolsó két versszaka, a melynek szintén szent Tamás a szerzője. Az «Égből szállott szent kenyér» kezdetü éneket ki ne ismerné? Ez az ének is szent Tamás költői lelkének remek terméke.

A pápai rendelet következményei.

Az Urnapjának fényes megünneplése, az Oltáriszentségnek körmenetben való körülhordozása igen növelte az áhitatot a hivek lelkében a szentségi Jézus iránt. Az áhitatnak egyik legszebb gyümölcse az az üdvös szokás, a mely ez időtől fogva terjedt el, hogy a székesegyházakban és a plebániatemplomokban minden hónapban nyilvános könyörgést tartottak az Oltáriszentség előtt. De ezenkivül még más gyümölcsöt is termett, nem is emlitve a hivek belső buzgóságát, a melynek feljegyzésére képtelen a történelem. Sokan Rómában, a Mária-templomban összejöttek, társulatot alkottak, a mely feladatul tüzte maga elé, hogy az Ur Jézus körmenetben való körülhordozásánál tőlük telhető legnagyobb buzgósággal intéznek el mindent, a mi a kellő tiszteletet, fényt illeti. Az áhitatos társulatnak III. Pál pápa számos engedményt és bucsut adott és felhivta az egyház pásztorait és papjait, hogy minél szélesebb körben terjeszszék a társulatot, hogy a körmenetben mindig tekintélyes számu hivő vegyen részt, viaszgyertyával kezükben, imával és szent énekkel ajkukon.

Befejezés.

Ime a bolsenai hires csodaesemény! Áldásos következményeiért hálával borulhatunk a Mindenható elé, de a magunk részéről is mindent meg kell tennünk, hogy az Oltáriszentségben jelenlevő Jézust méltóképen imádjuk. Jézus a csoda által nemcsak az akkori, hanem a mostani emberekhez is szólt és beszél a világ végéig élő hivekhez.

Az orvietoi székesegyházban van a szent ostya a korporáléval együtt elhelyezve, a bolsenai uj templomban pedig a csodaoltár és az öt márvány kő, a melyre a vércseppek ráhullottak. Mind a két templomban számtalan zarándok fordul meg és sokszor jutalmazza meg a jó Isten az ide sereglő hivők egyikének vagy másikának buzgó áhitatát és élő hitét, az imádság meghallgatásával.

Raffael, a világhirű festő a bolsenai csodát megörökitette müvészi alkotásban. A kép azt a csodajelenetet ábrázolja, midőn a pap mély alázattal és bánattal eltelve tekint a csodálatos ostyára és a szent vérre, a nép pedig csodálkozással és tisztelettel közeledik az oltár felé, csak a pápa tekint nyugalommal a szent ostyára. Szent Péter utódjának nem kell csoda, szilárd és tántorithatatlan hittől van áthatva az Oltáriszentségben jelenlevő Jézus Krisztus iránt, kinek ő itt a földön helytartója.

Pálos Péter.

Szentségi egyletek

2. Oltáregyesület.

I. **Czime.** Hivatalos latin czime: *Societas Adorationis Perpetuae et ad pauperiores ecclesias sacra supellectili instruendas.* Népszerüsitve: *Consociatio SS. Altaris.* Ez utóbbi elnevezésnek megfelel a közhasználatu: *Oltáregyesület.*

II. **Története.** Az Oltáregyesület hazája *Belgium*, bölcsője *Brüsszel* (Bruxelles). 1848-ban keletkezett ezen egyesület Belgium fővárosában, Brüszszelben. Alapitása de *Meeüs* Anna nevéhez füződik. E jámbor hölgy sokat fordult meg falusi templomokban, mindmegannyiszor szemet szurt neki azok elhanyagolt állapota. Szivére vette az ügyet s Brüsszelben jámbor egyletet alapitott s ennek feladatául tüzte ki a legméltóságosabb Oltáriszentség imádását, egybekötve a szegény templomok felszerelésével. Tetszésre talált az eszme mindenütt; bizonyitja ezt már az is, hogy e jámbor hölgy vállalkozása 1851-ig, tehát rövid három éven belül az összes belga püspökök helyeslését s jóváhagyását vivta ki.

Ekként megerősödve, hazáján tul is elterjedt ezen áldásos egyesület. Igy *München* városában 1856-ban alakult meg az Oltáregyesület; hovatovább góczpontjává fejlődött nemcsak a bajorhoni, hanem az egész németbirodalmi Oltáregyesületeknek. 1857-ben megalakult *Bécsben* s a bécsi Oltáregyesület idővel összekötő kapcsa lett az osztrák Oltáregyesületeknek. Hazánkban 1859-ben létesült az első Oltáregyesület *Budapesten*; ezen veterán Oltáregyesületünk dicséretes szerepet játszott mindig az oltáregyesületi eszme terjesztésében; közremüködött számos vidéki Oltáregyesület megalakitásában.

Jelenleg már mindenfelé el van terjedve az Oltáregyesület; nevezetesen: Belgium, Hollandia, Francziaország, Németország, Ausztria-Magyarország, Olaszország, Anglia területén, sőt még Amerikában is. Mindenütt áldásosan tevékeny müködést fejt ki.

III. **Czélja.** Az Oltáregyesület czélja kettős: *a)* odahatni, hogy Jézus Krisztust a legfölségesebb Oltáriszentségben mindtöbben megismerjék, szeressék és imádják s ezáltal elégtételt nyujtsanak a szentségi Ur Jézusnak a bántalmakért; *b)* ezzel kapcsolatosan a szegény templomokat egyházi szerekkel és ruhákkal ellátni.

IV. **Szervezete.** Minden szabályszerüen megalakult Oltáregyesület a megyés püspök által kinevezett misés pap igazgatása alatt áll. Az egyházi igazgató mellett megfelelő számból álló választmány müködik. Munkájukban segitik őket a terjesztőnők.

A szabályszerüen megalakult s a római törzstársulatba bekebelezett, önállóan müködő egyesületek mind egyforma jogokat élveznek s egyazon bucsukegyelmekben s kiváltságokban részesednek.

A világ összes Oltáregyesületeinek középpontja Rómában van. Ezen római törzstársulatba minden keletkező Oltáregyesület mint fióktársulat bekebelezendő. Nem volt mindig ilyen az Oltáregyesület szervezete. Hogy tisztán lássunk e kérdésben, egy kis történeti visszapillantást kell tennünk.

Az első Oltáregyesület, a brüsszeli, még 1853-ban főtársulati rangra emelkedett ugyan, de bekebelezési joghatálya jó ideig csak Belgium területére szoritkozott. Más országok számára is kijelöltettek idővel ily főtársulatok, szintén csak szükebb körre terjedő joghatósággal. Ily főtársulatok voltak: Bajorország (később az egész német birodalom) területére Münchenben; Hollandia számára Rotterdamban; Ausztria részére Bécsben; Olaszországra Rómában az «alle Quattro Fontane» nevezetü templomban.

1873-ban a brüsszeli Oltáregyesület bekebelezési joghatósága kiterjesztetett az egész világra; egyedül Róma városa volt ez alól kivéve. Szóval a brüsszeli főtársulat volt azelőtt az Oltáregyesület középpontja, de csak 1879-ig.

A szent bucsu-bizottságnak 1879 február 1-én kelt határozatával* az Oltáregyesület központja Brüsszelből Rómába helyeztetett, de nem az emlitettem «alle Quattro Fontane« nevü templomba, hanem az örökimádásapáczák akkortájt megnyilt házába. XIII. Leo pápa a központ ezen áthelyezését 1881 január 21-ről keltezett brévéjével helybenhagyta, a római oltáregyesületi főtársulat szabályzatát pedig előzőleg, 1880 január 12-én, a püspökök és szerzetesek kongregácziója megerősitette. XIII. Leo pápa a római főtársulatot 1895 julius 30-án kelt brévéjével törzstársulati (prima-primaria) czimmel és jelleggel ruházta fel. Azóta kizárólagosan csak a római törzstársulat bir bekebelezési joghatósággal.

* Rescripta auth. I. n. 410.

A brüsszeli, müncheni stb. jelesebb Oltáregyesületnek megmaradt a főtársulati czime; de ez inkábbb csak történeti jelentőségű, a kellő jogok nélkül.

Hazánkban több Oltáregyesület visel központi jelzőt. Nincsen ennek különös jogi alapja. Azt akarja ez csak jelenteni, hogy az illető Oltáregyesület viszi a vezetőszerepet az egyházmegyében vagy az egész hazában; tehát csak irányitják az Oltáregyesületek munkásságát s jó példával járnak elől e téren. Ezen egységes munkálkodást pedig az egyre fejlődő viszonyok javalják.

V. **Megalakitás.** Az Oltáregyesület szabályszerü megalakitásához első sorban a megyés püspök engedélye szükséges. Azután jön a bekebelezés kieszközlése a római törzstársulatnál, különben az egyesület nem részesül a törzstársulat lelki javaiban. Legczélszerübb mindjárt kezdetben a római törzstársulathoz fordulni.* Megkeresésre szokták a szükséges formulákat megküldeni, ugy hogy csak ki kell tölteni a megfelelő helyeket s az okmányt a püspökkel aláiratni.

VI. **Tagság és kötelezettség.** Az Oltáregyesületnek vannak rendes, résztvevő és pártoló tagjai.

Rendes tagnak felvehető minden katholikus nő vagy férfi, ki az Oltáriszentségről szóló tannal tisztában van. Hogy a tag az egyesületi bucsukat elnyerhesse, elengedhetetlenül szükséges, hogy: *a)* neve az egyesület törzskönyvébe bevezettessék (a beiratásnál személyes megjelenés nem szükséges); *b)* hogy havonta egy órát töltsön a legfölségesebb Oltáriszentség imádásában; *c)* hogy évenkint a szegény templomok fölsegitésére tehetségéhez képest alamizsnát adjon az egyesületnek.

Felvételkor a tag maga választja a napot és órát, mikor imádását tartja, ugyszintén a helyet, hol imádásóráját végezni óhajtja. Lehet ugyan az imádásra kijelölt időt és helyet később változtatni, de mégis kivánatos, hogy meghatározott órát válaszszanak a tagok, az imádást pedig a templomban végezzék, lehetőleg a kitett Szentség előtt.

Faluhelyen legczélszerübb, ha a tagok a hónap valamelyik vasárnapján közösen tartják meg az imádásórát, természetesen kitett Szentség előtt.

A rendes tagok évi hozzájárulása a helyi viszonyok szerint bizonyos összegben van megállapitva. Bevett szokás, hogy külön fizetési osztályt állitanak föl a tehetősebbek, különt a szegényebbek számára.

Résztvevő tagok azok, kik az egyesület czéljaira meghatározott évi összeget adakoznak, de a havonkinti imádásórára nem kötelezik magukat; bucsukban nem részesülnek, de igenis az egyesület érdemeiben s imádságaiban. Az egyesület *jóltevőinek* azok tekintetnek, kik az egyleti czélokra tetszésszerinti összeget adakoznak, de évi járulékra nem kötelezik magukat; ezekért az egyesületi templomban s a segélyezett szegény templomokban imádkoznak a tagok s a hivek.

* Czim: Casa delle Adoratrici perpetue — Via Nomentana 4.

VII. **Bucsuk.** Az Oltáregyesületnek IX. Pius pápa (a szent bucsu-bizottságnak 1849 november 13-ki leiratával, továbbá 1862 junius 16. és 1863 márczius 19-én kelt sajátkezü iratával) és XIII. Leo (a szent bucsuk bizottságának 1879 február 1-jei leiratával és 1880 márczius 23-ki brévéjével) engedélyeztek bucsukat. Az Oltáregyesületnek a szent bucsu-bizottság által 1886 deczember 18-án ujolag jóváhagyott bucsujegyzéke következőképen szól:

A) Teljes bucsuk. Teljes bucsut nyerhetnek a tagok következő alkalmakkor: 1. Bármely napján azon hónapnak, melyben az illető az egyesületbe beiratkozik; a feltételek a szokottak, úgymint gyónás, áldozás és ima a pápa szándéka szerint. 2. Haláluk óráján; feltételek: gyónás, áldozás; vagy ha már a szentségekben nem részesülhetnének, legalább töredelmes szivvel kell segitségül hivniok Jézus szent nevét, akár hangosan, vagy ha már beszélni nem képesek, legalább gondolatban.

Teljes bucsut nyerhetnek a tagok számos esetben, ha a szentségekhez járulnak s az örökimádás-apáczák templomát vagy kápolnáját, avagy az oltáregyesületi templomot, vagy ha ez is nehézségekbe ütközik, a plébániatemplomot felkeresik s ott a Szentatya szándéka szerint imádkoznak. Ily föltételek mellett nyerhető teljes bucsu a következő napokon: 3. Gyertyaszentelő-Boldogasszony ünnepén (február 2.); 4. február 26-án; 5. József napján (márczius 19.); 6. Gyümölcsoltó-Boldogasszonykor (márczius 25.); 7. április 4-én (ez a nap a Brüsszelben réges-régen történt emlékezetes szentségtörés engesztelő emléknapja); 8. szent Julianna napján (április 5.); 9. Keresztelő szent János (junius 24.); 10. szent Péter és Pál apostolok ünnepén (junius 29.); 11. julius 13-át követő első vasárnapon (Brüsszelben a «csodás ostya» ünnepe); 12. Mária Magdolna napján (julius 22.); 13. szent Márta (julius 29.); 14. Loyola szent Ignácz (julius 31.) napján; 15. Nagyboldogasszony ünnepén (augusztus 15.); 16. Mária szeplőtelen Szive; 17. Kisasszony (szeptember 8.) napján; 18. Assisi szent Ferencz (október 4.); 19. szent Terézia (október 15.) napján (szent Teréziát pártfogójának tiszteli az örökimádás-szerzetesrend a szemlélődő élet terén); 20. Mindszentek ünnepén; 21. Halottak napján (november 2.); 22. Kosztka szent Szaniszló (november 13.) napján (1849-ik év ezen napján lett a brüsszeli Oltáregyesület az éjjeli szentségimádás római főtársulatába bekebelezve); 23. Xaver szent Ferencz (deczember 3.) napján (szent Ferencz szintén pártfogója és példányképe az örökimádás-szerzetesrendnek, még pedig a tevékeny, munkálkodó élet terén); 24. a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén (deczember 8.); 25. szent János evangelista napján (deczember 27.); 26. Urnapján, vagy a nyolczad bármelyik

napján; 27. Jézus szentséges Szive ünnepén (Urnap nyolczadát követő pénteken); 28. az Oltáregyesület havi összejövetele napján, ha a szokásos felvételek teljesitésén kivül az egyleti szentmisén és tanitáson is megjelennek a tagok; 29. az oltáregyesületi kiállitás idején; 30. azon napon, mikor ki-ki havi imádásóráját tartja meg; 31. havonta egyszer bármely szabadon választott napon; 32. minden hónap első csütörtökén; 33. minden hónap első péntekén; 34. havonta egyszer ugyanoly feltételek mellett teljes bucsut nyerhetnek a tagok közül azok, kik minden héten 6 óra hosszat dolgoznak egyházi ruhákon meg a szentségi körmenethez szükséges szerelvényeken szegény templomok s missiók részére, vagy a kik falusi népkönyvtárak fölállitásán fáradoznak, föltéve, hogy e mellett valami imádságot is végeznek; 35. valamelyik tetszésszerinti napján az engesztelő kilenczednek, mely ájtatosságot az örökimádás-szerzetesrend házaiban s oly templomokban, hol az Oltáregyesület székel, évenkint megtartani szokás; feltételül ki van kötve még, hogy a kilencznapos ájtatosságon a tagok legalább öt izben részt vegyenek; 36. évente kétszer a meghalt tagok javára teljes bucsut nyerhetnek ki a tagok, miséspapokat kivéve, oly napokon, mikor szent áldozásukat az Oltáregyesület halottjaiért ajánlják fel.

B) Állomási bucsuk. Az Oltáregyesület tagjai elnyerhetik a római állomási (stácziós) bucsuk közül akár a teljeseket, akár a nem teljeseket. A bucsunyerés napja mindig jelezve van a római misekönyvben (missale). Ily napokon a tagok keressék fel az örökimádás-szerzetesrend nyilvános templomát vagy kápolnáját, vagy azon templomot, hol az Oltáregyesület székel, vagy pedig, ha ez nem volna lehetséges, vagy nehézségbe ütköznék, a plébánia-templomban végezzenek szentséglátogatást s ott a pápa szándéka szerint imádkozzanak. A teljes bucsuk elnyeréséhez a templomlátogatáson kivül gyónás és áldozás is elő van irva.

C) Nem teljes bucsuk. 1. Hét évi és 7 quadragenai bucsut nyerhetnek a tagok, ha a szentségekhez járulnak, templomlátogatást végeznek s a templomban a pápa szándékára imádkoznak — következő alkalommal: *a)* minden oly Mária-ünnepen, melyet az egész Egyházban megülnek, kivéve azon ünnepeket, melyekre teljes bucsu van engedélyezve; *b)* az apostolok főünnepén (die festo natali — vagyis dicső haláluk napján) szintén, kivéve az apostolok emléknapjai közül azokat, melyeken teljes bucsu nyerhető. 2. Hét évi és 7 quadragenai bucsut nyerhetnek a tagok: *a)* Mikor havi imádásórájukat tartják; *b)* továbbá, mikor a havi összejövetelkor résztvesznek a szentmisén és tanitáson. 3. 300 napi bucsut nyerhetnek a tagok, valahányszor félórahosszat dolgoznak egyházi ruhákon és szentségi körmenetekhez szükséges kellékeken szegény templomok számára, föltéve, hogy egyuttal imádkoznak is. 4. 300 napi bucsut nyer a tagok közül: *a)* a ki a Szentséggel adott áldásnál jelen van; *b)* ki a választmány ülésén részt vesz; *c)* ki a terjesztőnők

összejövetelein ott van; *d)* a ki az örökimádás-apáczák kápolnájában szentséglátogatást végez. 5. 60 napi bucsut nyernek a tagok minden jócselekedetükért.

Jegyzet. A beteg tagok, ha meggyónnak és áldoznak, megnyerhetik az *A)* pont 3., 5., 6., 9., 10., 15., 17., 20., 21., 24. és 25. számai alatt jelzett teljes bucsukat, valamint a *C)* pont 1. száma alatt emlitett nem teljes bucsukat is; az előirt templomlátogatást imádsággal pótolhatják olyképen, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentség dicsőitésére 5 Miatyánkot, 5 Üdvözlégyet és 5 Dicsőséget imádkoznak.

VIII. **Kiváltság.** Az Oltáregyesület papi tagjai, ha egyszer az évben a meghalt tagok lelki üdvéért szentmisét olvasnak, ez alkalommal a meghalt tagok javára az oltárszabadalom kiváltságát élvezik.

T. Kálmán.

Képmagyarázat

RAFFAELNEK lapunk jelen számában bemutatott képéről a következő magyarázatot adja *Wollanka* József a *Raffaelről* irt tanulmányában (Művészeti Könyvtár. Szerkeszti dr. K. Lippich Elek. Lampel R. könyvkereskedése. 111-ik lap). A csoda Bolsenában, szent Krisztina templomában történt 1263-ban, egy német papnak meggyőzésére, a kit kételyek gyötörtek az iránt, vajjon a konszekráló szavakra valóban Krisztus testévé és vérévé változik-e a kenyér és bor. Alig törte meg a pap a szent ostyát, vércseppek mutatkoztak a kehelykendőn (corporale). IV. Orbán pápa magához hozatta Orvietóba az ereklyét és a csoda emlékére nagy egyházi ünnepet, Urnapját rendelte el. Az orvietóiak pedig a csúcsives kor egyik leggyönyörübb székesegyházát épitették a corporale tiszteletére. Raffael képén a pápa jelenlétében történik a csoda, de nem IV. Orbán, hanem II. Gyula előtt. A művész szembeállitja Krisztus ősz helytartóját a hitében meg nem szilárdult pappal; ellentétbe helyezi a kinyilatkoztatott vallás legfőbb őrét az egyház kétkedő tagjával; feltünteti II. Gyula rendületlen bizalmát a kishitüekkel szemben. Ez ellentét döntötte el a kép szerkezetét is: két különálló, de egymást föltételező és kiegészitő részre osztotta. A pápa egymaga térdel a miséző pappal szemben; nyugalma, melyet a csoda láttára is megőriz, és szigoru pillantása, melylyel lesujtja a kétkedőt, kiséretében is meg-megujul, egész a svájczi testőrök csoportjáig, de mind gyöngébben, elhaló félben. E biztos nyugalommal szemben a fiatal pap csupa remegő ijedtség; csak Isten büntető kezét látja a csodában és még nem gondol kinzó kételyei megszüntére, sem arra a nagy kegyelemre, melylyel őt a Gondviselés kitüntette. Mögötte a népen vallásos elragadtatás vesz erőt a csoda láttára, noha erről legtöbben nem

annyira szemökkel, mint isteni ihlet révén szereznek tudomást. A lelkesedés ez áramából, amint a szembenlevők öntudatos nyugalmán verődik vissza, támad a kép drámaisága, jóllehet csekély a külső cselekvénye. A szerkezet

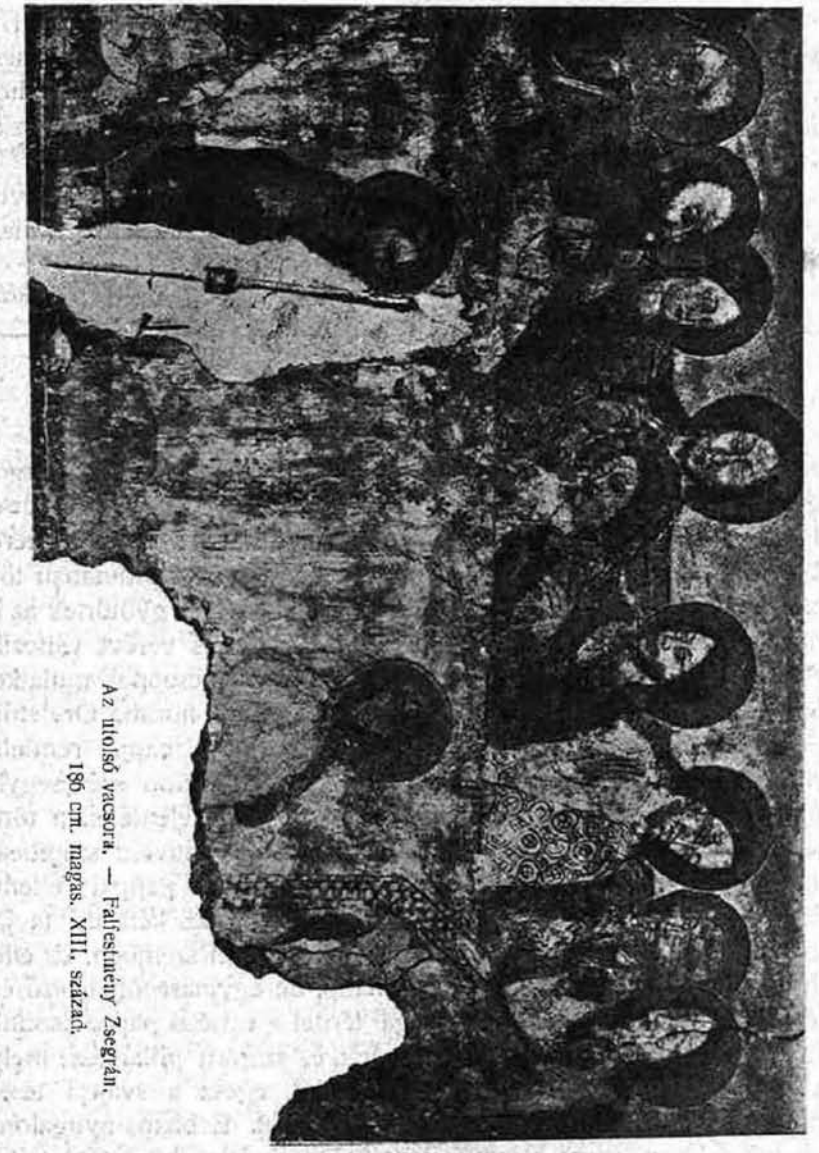

Az utolsó vacsora. — Falfestmény Zsegrán. 186 cm. magas. XIII. század.

az alkalmatlan falterület ellenére oly természetes és meggyőző, mintha önként alakult volna ki tárgyából. Pedig hosszu tanulmány előzhette meg végleges megállapitását. Fejlődésének egyik korábbi állapotát ismerjük egy

oxfordi rajzból, a melyen II. Gyula az oltár szinvonalánál alacsonyabban térdel és kiséretével a falterület szükebb bal részét foglalja el. E vázlat nem a mester sajátkezü rajza, hanem csak régi másolata az eredeti tanulmánynak. Raffael változtatásai a falképen mindmegannyi lényeges javitások. Kiemeli a pápa környezetéből és egyenlő magasságra helyezi a misező pappal. Csak igy érvényesül II. Gyula egyénisége s tarthatja egyensulyban a misező papnak egész csoportját a korlátra támaszkodó két férfiuval együtt. A pápa kiséretének tágabb hely jutott, mint a nép sokaságának, mert ennek lelkesedése erkölcsi sulylyal pótolja a külső nagyságot. Az előre tóduló tömeg azonfelül még sok embert sejtet a kép keretén kivül, mig a pápai udvar szigoru csoportjai teljeseknek látszanak. Végre az épitészeti háttér is szabadabb és fejlettebb a befejezett festményen, mint a vázlaton. Raffaelnek a bolsenai csodát ábrázoló képe a vatikáni Heliodorus-terem egyik ablakos falát ékesiti.

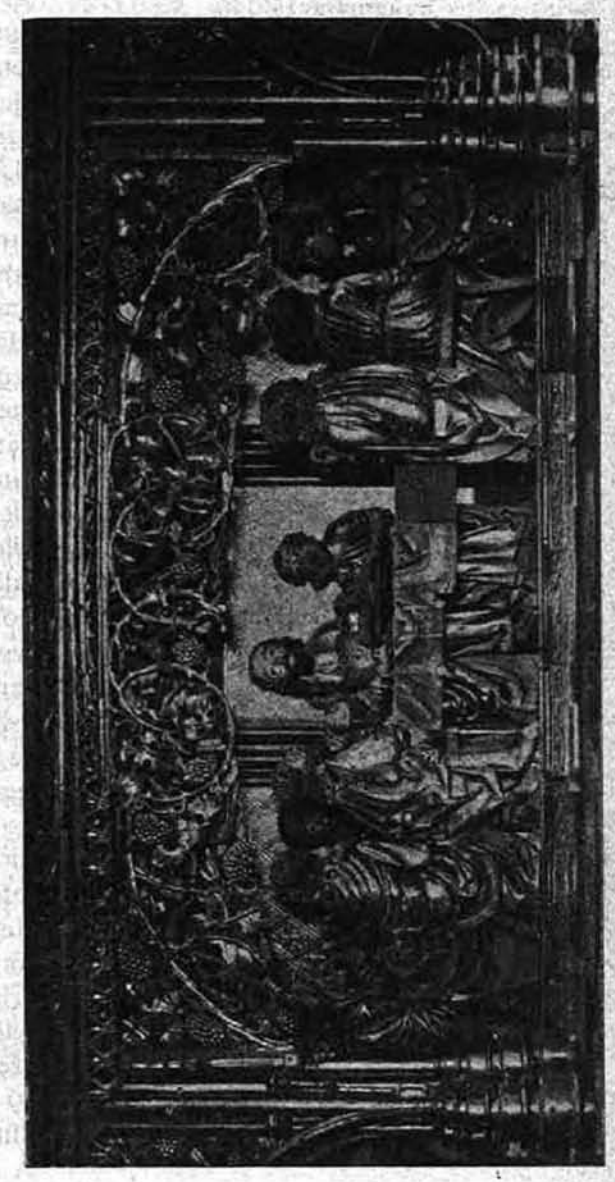

Az utolsó vacsora a lőcsei főoltár predellájában. — A fülke szélessége 260 cm. XVI. század

Három régi magyar Urvacsora-képünkről a *Szepes vármegye művészeti emlékei* czimű derék diszműnek II. részében Divald Kornél a következőket mondja: Sorrendben első képünk a zsegrai templom falfestménye. A zsegrai templomot a szepeshelyi káptalan levéltárának oklevele szerint Sigray János comes 1270-ben alapitotta. A falképekből, a melyekkel e tem-

plomunkat minden bizonynyal már a XIII. század végén diszitették, napjainkig fönmaradt néhány s több mint valószinü, hogy az ujabb festmények, a melyekkel a megrongált régieket még a középkorban pótolták, tárgyuk tekintetében azonosak az elpusztultakkal. A zsegrai templom falképeiről 1870-ben Duchon János akkori plebános hámozta le a meszelést, a mely alatt emberöltőkön át lappangtak. Első ismertetőjük Vajdovszky János volt, a kinek adatait Rómer Flóris is fölhasználta. A zsegrai templom Magyarország középkori kisebb templomainak diszitési rendszerére nézve legkitünőbb példánk. A diszités tárgyait tekintve, első sorban Krisztus életét öleli föl. Ennek egyes jelenetei a templomhajó északi falának nyugati szélénél kezdődve huzódnak tova a szentélyen s itt a déli fal nyugati sarkában végződnek. A hajó északi falának legalsó képsora az angyali üdvözletet, Krisztus születését, a körülmetélést és a három napkeleti szent király imádását ábrázolta. Ezek a festmények már annyira megrongálódtak, hogy művészettörténelmi szempontból véve szinte teljességgel hasznavehetetlenek. A hajónál alacsonyabb szentély alsó képsorában az utolsó vacsorával kezdődik Krisztus kínszenvedésének ábrázolása. A Passio képsorozatában ez az egyetlen festmény, a melynek korát bizvást a XIII. századba helyezhetjük. Az utolsó vacsorának ez a zsegrai kompozicziója Máté és szent János nyomán azt a fenséges mozzanatot ábrázolja, a midőn Jézus elárultatásáról nyilatkozik. Az

Az utolsó vacsora. — A szepesszombati főoltár predellája. — Nyilásában 180 cm. széles. XVI. század.

utolsó vacsorának ily módon való ábrázolása a nyugati egyházban a román építészet korában kezd általánossá válni; de a legtöbb képen Krisztus kenyérdarabot nyujt Judásnak s igy bélyegzi meg az árulót. A zsegrai falképen Krisztus János evangelistával keblén, jobbját fölemelve ül az asztal mellett, Judás alakja igen megrongálódott. Az áruló a kép balsarkába került s kezével az előtte levő halastálba nyult. A többi apostol elég ügyesen csoportositva, Krisztustól jobbra-balra látható. Csak ketten szorultak a mustrásan szőtt abroszszal letakart asztal innenső részére s nehogy a tulsó oldalon levőket eltakarják, alacsony zsámolyon ülnek. A mi már most a kompoziczió egyes alakjait illeti, művészi felfogásunkat tekintve, ezek még szinte testetlenek; arczuk hagyományos tipusokat tár elénk, a melyet a bizanczi mozaikképekig vezethetünk vissza. A kifejezéstelen alakok sorából fejének tartásával csak az egyik apostol válik ki. A harmadik ez Krisztustól jobbra, a ki félvállra vetett, karikásan mustrázott palástot visel, a mely nálunk akkoriban általánosan divatos XII—XIII. századi bizanczi selyemszövetekre emlékeztet.

A lőcsei szent Jakab-templom tizennyolcz és egyharmad méternyi magasságban égfelé tornyosuló főoltárának (Lőcsei Pál műve; XVI. század) predellájában, kissé torzitó módon ujból befestve, az utolsó vacsora szoborcsoportozatát látjuk. Kompozicziója szinte szakasztott mása a schwabachi oltár predellájában lévő utolsó vacsorának. Ezt az oltárt Daun szerint Stoss 1508-ban fejezte be. Mennyezeti diszitése azonban a lőcseihez képest ugyancsak sivár s merőben száraz galyakból áll. A lőcsei predellán, pompásan elrendezett csigavonalban, egymásba fonódó szőlőlombok zárják el a predellanyilás felső részét. A lombok indáin madarak hintáznak s csipegetnek az aranyozott szőlőgerezdekből.

A szepesszombati főoltár (XVI. század) predellája is az utolsó vacsorát tünteti föl. A szepesszombati főoltár fafaragásunk java emlékeinek egyike s fejlődése tetőpontján mutatja be Lőcsei Pál névszerint nem ismert tanitványát. A predella fülkéjét kitöltő utolsó vacsora szinte szakasztott mása a lőcseinek, de nincsen bemázolva s ezért hatása még jelentősebb, mint azé.

Oltáregyesületi ügyek.

A budapesti központi oltáregyesület kiállitása.

Negyvenhetedik kiállitása volt immár a Központi Oltáregyesületnek (az első 1859 november 6-án volt). És nevezetes, hogy ezt a kiállitást már az Örökimádás-templom szárnyépületében rendezték, mely teljesen elkészülve szintén az Oltáregyesület müködésének lesz illusztrációja.

A kiállitást márczius 22-én délután négy órakor nyitotta meg ünnepélyesen Kohl Medárd dr. fölszentelt püspök, előkelő közönség jelenlétében. A püspök megérkezése után először megáldotta a kiállitott tárgyakat, azután kiséretével felvonult az első emeleten lévő kápolnába, ahol a közönség összegyülekezett és itt rövid beszédet mondott. Mielőtt a kápolnába beléptem — igy szólt — megáldottam azokat a szent tárgyakat, melyeket az Oltáregyesület buzgó tagjai adakoztak a szegény templomok feldiszitésére. A kiállitást ezzel megnyitottnak jelentem ki. A Te-Deum helyett, melyet most tartani kellene, szolgáljon a háromnapi ájtatosság, melylyel a kiállitás össze van kapcsolva, hálaadásul. Mikor Üdvözitőnket utolsó utján végig hurczolták Jeruzsálem utczáin, bizonyára sok ember nézte végig ezt a látványt. Némelyeket a kiváncsiság, másokat a káröröm vitt oda, de voltak olyanok is, kiket Krisztus szenvedései felett érzett fájdalom vezetett. Ezt a kiállitást is sokan fogják végig nézni. Egyeseket a kiváncsiság, a müvészi himzések iránt való érdeklődés hoz majd, de lesznek olyanok is, kik vallásos érzelemmel tekintik majd meg a kiállitott tárgyakat, melyek mindegyike egy-egy szent cselekményre emlékezteti őket és ezek indittatva fogják majd érezni magukat, hogy felsiessenek ide a kápolnába, az Oltáriszentséghez, hogy imádásuk adóját leróják. Inti hallgatóit, hogy használják fel ezt a háromnapi ájtatosságot s továbbra is fáradozzanak Krisztus templomának feldiszitésén. A beszéd után a Reparatrix-apáczák kara elénekelte a lorettói litániát, melyet áldás követett.

A kápolnát teljesen megtöltötte a diszes és előkelő közönség, melynek soraiban voltak: Zichy Nándorné grófné, Zichy Livia grófnő, Pallavicini Edéné őrgrófnő, Pallavicini Stefánia őrgrófnő, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy családjával, Majláth Sándornő grófné Hadik Ilona grófnő, Szögyény-Marich Julia, Cziráky Lujza grófnő, Cziráky-Almássy Erzsébet grófnő, Vécsey Jánosné bárónő, Várady Árpád dr cz. püspök, Kánter Károly apátplébános, Mihályfi Ákos dr., Dudek János dr. theologiai tanárok, Novák Lajos tb. kanonok, Glattfelder Gyula dr., Hanauer István dr. szemináriumi lelkiigazgató, P. Brichta Szerafin, a szervita-rend provinciálisa, Fischer Ágoston lelkiigazgató, Gábler Lajos stb.

A kiállitás a földszinti folyosón és két teremben volt elhelyezve. A legkülönbözőbb egyházi felszerelések voltak láthatók itt mintegy 34.000 korona értékben, melyek körülbelül 180 római és görög kath. templom felszerelésére fordittatnak. A kiállitott tárgyak részint az Oltáregyesület tagjainak adományaiból szereztettek be, részint a buzgó tagok saját müvei. Szebbnél-szebb himzések, csipkék és különféle kézimunkák voltak láthatók, melyek közül néhányat felemlitünk: Klotild főherczegasszony remekművü fekete casulát, Cziráky Lujza grófnő egy igen izléses fehér és egy zöld empire-stilü casulát, Cziráky Jánosné grófnő fehér casulát, Széchényi Andor Pálné grófné fekete casulát, Serényi Istvánné grófné, Takács Karolin szép antipendiumokat állitottak ki. Egyik fénypontja a kiállitásnak egy müvészi izléssel kiállitott fehér casula, magyaros motivumokkal, melynek készitője az Oltáregyesület egy buzgó tagja, ki azonban nem akarta nevét nyilvánosságra hozni. Nagyon kedvesek a Práter-utczai leányiskola IIIc. osztályu növendékeinek és a budai Mária-kongregáczió tagjainak kiállitott tárgyai.

A kiállitás rendezése körül az oroszlánrész Pallavicini Edéné őrgrófné elnöknőt és Kiss Aladárné alelnöknőt illeti, kiknek nehéz munkájukban különösen az oltáregyesület választmányának tagjai, az oltáregyesületi terjesztőnők és főleg még a Mária-Reparatrix apáczák segédkeztek.

A kiállitást márcz. 22-étől kezdve három napon át a nagyközönség is megtekinthette dijtalanul. A kiállitással kapcsolatban az istentisztelet az oltáregyesületi kápolnában (Üllőiut 77.) a következő sorrendben történt.

Márczius 23-án, pénteken. Reggel 7 órakor: Szentségkitétel, szentmise; 9 órakor: ünnepies szentmise az Oltáregyesület élő tagjaiért, közös szent áldozás; negyed tizenegykor: szentmise. — Márczius 24-én szombaton. Reggel 7 órakor: Szentségkitétel, szentmise; 9 órakor szentmise az Oltáregyesület megholt tagjaiért, közös szent áldozás; 10 órakor: szentmise. — Márczius 25-én, vasárnapon (Gyüm.-o. B. A. ünnepén). Reggel 7 órakor: Szentségkitétel, szentmise; 8 órakor: szentmise; 9 órakor: ünnepies szentmise, mondta m. Lollok Lénárd praelatus-kanonok, közös szent áldozás; 10 órakor: szentmise. — Mind a három napon délután 5 egy negyed órakor: Szentbeszéd, mondta ft. Butykay Antal, szent Fer. r. házfőnök, ünnepies litánia, áldás a szentséggel.

A kiállitásról még a következő kézi munkákat és adományokat kell följegyeznünk:

Gróf Wenckheim Frigyesné 12 alba varrása és mosása, gróf Csekonics Endréné 12 alba varrása és mosása, özvegy Heinrich Ferenczné 24 alba és az összes oltárteritők varrása és mosása s az összes fehérnemüekre a csipkék felvarrása, gróf

Cziráky-Almásy Erzsébet 12 karing varrása és mosása, 12 karingre csipkét ajándékozott, gróf Győry Teréz 10 karing varrása és mosása, Ghyczy Ida 9 ministránsing varrása és mosása, Máriá-testvérek 12 karing varrása és mosása, Kraemer Gézáné 12 karing varrása és mosása, Felmayer Vilma 12 alba varrása és mosása, 1 alba ajándékba, Lafrankó Jánosné 6 alba és 25 korporale varrása és mosása, Fehérváry Coelestin 3 alba aljának kivarrása, Éberling Józsefné 6 alba és 12 korporale varrása és mosása, gróf Zichy-Kray Irma 12 alba varrása, Hermann Lászlóné, Zubriczky Józsefné, Egerzeuger Gizi, Karkis Malvin, Fábry Sarolta, Gervay Lujza, Galli Betti, Madaras Józsefné egyenkint 12 korporale varrása.

Fekete Erzsébet 1 oltárteritő, a práter-utczai III. *c)* polgári leányiskola kehelytörlőket, pallákat, korporalékat s 1 oltárpárnát, gróf Zichy Nándorné 1 alba aljának kivarrása, Martinovics Elekné 3 darab csipke fiu-karingre, özv. Rudnyánszky Ferenczné 3 alba aljának kivarrása és 1 piros, 1 fehér s 1 fekete casula, Fischer Róza és Ágnes 1 alba aljának kivarrása és 1 miseruhabetét himzése, Jablonszky Ferenczné 3 darab horgolt csipke, Stiepek Gizella 1 antipendium, Zöld Miczi egy miseruhabetét himzése, 1 darab horgolt csipke Perger Stephaniától, 1 cingulus Somogyi Jakabnétól, Kövesy Teréz 2½ méter horgolt csipke, Takács Karolin 7 méter igen szép horgolt csipke, báró Vécsey Józsefné 2 himzett miseruhabetét, Semián Ágoston bronzműves 1 oltárlámpa, Lafrankó Károlyné 1 oltárteritő, 6 karing és 12 korporale varrása.

Leypold Kornélné 1 oltárteritőt adott ajándékba, Oberbauer 1 oltárkeresztet, Metz Mária 1 albát, fiu-karinget és oltárcsipkét, Cziráky Lujza grófnő 1 fehér s 1 zöld casulát, 250 purificatórium varrása, 250 humerale, gróf Cziráky-Almásy Erzsébet 12 karing varrása és azokra csipkét ajándékozott, azonkivül 1 fehér s 1 vörös miseruhát, Göndöcs Katalin 1 oltárcsengetyüt, Telkessy Camilla 1 antipendiumot, Reiszmann Gizi 1 purificatoriumot, a budai nők kogregácziója 1 pallát, 6 kehelytörlőt, 10 corporalet s 2 pallát.

*

Az esztergomi Oltáregyesület bizottmánya örömmel üdvözölte márczius hó 17-én tartott ülésén dr. Walter Gyula praelátus-kanonok igazgatónak azt a szép inditványát, mely szerint a zárda-templom ajtaján rácscsal ellátott ablakok fognak alkalmaztatni, hogy a járó-kelők az előcsarnokba betérve, imádhassák a legméltóságosabb Oltáriszentségben jelenlévő Urat. — Az ajtóátalakitás munkálatai mielőbb fognak foganatosittatni. Esztergom városának hivő népe örömmel vett erről tudomást és bizonyára gyakran fog rövid imádásokra betérni.

Följegyzésre méltó, mily nemesen rótta le az esztergomi Oltáregyesület a kegyeletnek adóját volt igazgatója és megalapitója, dr. Csajka Ernő iránt. Nemcsak koszorut helyezett annak idején a ravatalára, hanem hitből és kegyeletből soha nem hervadó koszorut is font a lelki üdvéért mondandó szentmise-alapitványnyal. E czélra 100 koronát tett le oly kikötéssel, hogy annak évi kamatai egy a zárda-templomban április 20-án mondandó szentmisére fordittatnak. Az alapitvány összege a buzgó tagok adományaiból gyült össze.

A kolozsvári Oltáregyesület 1906. évi márczius hó 11-ikén, 12-én, 13-án és 14-én a szegény templomok fölszerelésére szánt egyházi készleteit a belvárosi róm. kath. leányiskola emeleti termében közszemlére tette ki. A kiállitást Majláth G. Károly gróf erdélyi püspök ur őnagyméltósága 11-én délelőtt 11 órakor nyitotta meg. A kiállitással kapcsolatosan az Oltáregyesületnek márczius hó 18-án délután 4 órakor közgyülése volt, mely a szétosztandó tárgyak fölött határozott.

Az egyesületi kiállitás alkalmából a kolozsvári Oltáregyesület tagjai számára P. Kerling János S. J. 1906. márczius hó 11-ikén, vasárnap délután 6 órakor — hétfőn, 12-ikén, kedden 13-ikán, szerdán 14-ikén reggel 8 órakor és délután 6 órakor — és 15-ikén, csütörtökön reggel 8 órakor a belvárosi római katholikus leányiskola földszinti termében lelki szentgyakorlatokat tartott. Mind a kiállitásról, mind a lelkigyakorlatok lefolyásáról lapunk legközelebbi számában fogunk bővebben megemlékezni.

*

Eger a központi Oltáregyesületnek. «A budapesti Oltáregyesület részére az egri érseki egyházmegye területéről 1905-ik évben begyült adományok összegét: 1920 (egyezerkilenczszázhusz) koronát e levél mellékletében van szerencsém beküldeni. Ez összegben benfoglaltatik a bibornok érsek ur ő Eminencziája 100 kor. és a főkáptalan tagjainak 280 kor. adománya is. Kiváló tisztelettel Debreczeni János kanonok, egyházmegyei megbizott.»

*

A rozsnyói oltáregyesület. Balázs Lajos megyéspüspöknek márczius 14-én kelt körlevelében a szeretetadományok között ott szerepel az oltáregyesületnek az 1905. évről szóló kimutatása. Az anyagiakban szegény, de buzgó hivekben gazdag egyházmegyében az oltáregyesület czéljaira a következő adományok érkeztek be az egyházmegyei hivatalhoz: Központi papság 45 k, Alsósztregova 1 k, Berzencze 2 k, Deresk 30 k, Divény 3 k, Divényoroszi 5 k, Feled 3 k, Forgácsfalva 4 k, Fülekpüspöki 5 k, Gácsfalva 2 k, Hidvégardó 10·8 k, Ipolybolyk 44 k, Jablonca 1 k, Jászómindszent 24 k, Jekelfalva 60 k, Jolsva 1·25 k, Karancskeszi 60 k, Kokova 2 k, K.-H.-Várálja 2 k, Krompach 30, Lice 59·65 k, Losoncz 10 k, Murány 2 k, Nagycsoltó 2 k, Nagyrőcze 10 k, Nagyszuha 46·10 k, Osgyán 5 k, Péterfala 1 k, Pilis 6 k, Rákos 2 k, Ratkólehota 4 k, Sávoly 15·20 k, Somosujfalu 2 k, Stósz 35·54 k, Süvete 2 k, Szádalmás 2 k, Szentsimon 9 k, Szögliget 30·71 k, Tiszolcz 6·50 k, Torna 11 k, Tornaszentandrás 10 k, Tornaujfalu 40 k, Várgede 8 k, Vereskő 12 k. Összesen: 666·03 korona.

Ezenfelül a budapesti központi Oltáregyesület javára Beliczky János dr. egyházmegyei megbizott kezeihez a következő adományok folytak be:

Fülekről 15·24 k, Fülekpüspökiből 12 k, Krompachról 31·12 k,

Méhiből 20 korona, a putnoki és méhii hivektől együttesen 67·52 k, Salgótarjánból 96·52 k, Süvetéről 5 k, Tórnáról 28 k, Várgedéből 10 kor. és Zabarról 6 kor. Összesen: 291·40 korona. E szerint tehát egybegyült 957 korona 43 fillér. Az összeget Beliczky János dr. egyházmegyei megbizott márczius 17-én küldötte be a központnak.

*

A váczi püspök ur oltáregyesületi szent elmélkedése. Gróf *Csáky* Károly Emmánuel a váczi oltáregyesületnek folyó évi január 11-én és február 8-án tartott választmányi ülésén a következő tételről elmélkedett: azért megyünk templomba, hogy Istenre gondoljunk, Istenre hallgassunk és Istent alázatosan imádjuk. Az épületes gondolatokban gazdag elmélkedés a jelenlevőkre mély hatással volt.

*

Az oltáregyesület rendes tagjaitól az 1905. év szeptember és október havában befolyt díjak:

Sibilka Melania 4 k, özv. Matlag Istvánné 1 k, Krunpek Etel 1 k, Kovács Erzsébet 1 k, Szaszovszki Katalin 1 k, Piller Paula 2 k, Rathhammer Teréz 72 f, Tomi Erzsébet 2 k, Lord Adolfné 20 k. Miskó Józsefné urnő által: özv. Zettl Ágostonné 12 k, özv. Hoffmann Ember Jenőné 4 k, Ember Teréz 3 k, Sipos Borbála 3 k, Grátzer Béla 2 k, Gratzer Anna 2 k, Benedek Gizella 2 k, Friesz Mihályné 4 k, Siegl Mária 2 k, Muzslai Ferenczné 5 k, Pálinkás Andrásné 6 k, Müller Vilma 5 k, összesen 50 korona. Döryné 3 k, Csonka Erzsébet 13, lantói tag részéről 4 k 56 f, Kalikin Teréz 1 k, Stojanov Margit 24 f, Dermendzsin Agata 24 f, Csikarov Rozália 40 f, Dragyinov Katalin 24 f, Dupsza Anna 24 f, összesen 2 k 36 f, Vingáról Kalikin Teréz által: Visnyai Borbála 2 k, Hanák Antalné 1 k, Iványi Éva 2 k, Hegedüs Kálmán és neje 2 k, Dombi Eleonora 2 k, Ádám Julia 2 k, Keszteli Betti 2 k, Faragó Lajosné 4 k, Tóbiás Péterné 6 k, Tulner Katalin 2 k, özv. Petz Katalin 2 k, özv. Schmidt Pálné 2 k, Csakó Rozália 8 k, Báthory Jozefa 2 k, Tolonits Julcsa 4 k, Kégl Gizella 2 k, Csölle Czeczilia 2 k, Winkle Paula 4 k, Köteles Lajosné 40 f, Pasztirik Mária és Badics Erzsébet 4 k, ftdő dr. Tóth József egyházmegyei megbizott ur által: Alsó-Lendva 4 k, Angyal György 1 k, Szombathely 11 k 40 f, Serém 17 k 76 f, Zala-Tárnok 11 k 62 f, özv. Szabó Jánosné Csákány 2 k 90 f, összesen 47 k 58 f. Fábry Sarolta terjesztő urnő által: Ohnleitner Mária 24 f, Szlavik Borbála 2 k, Drexler Miksáné 2 k, Raviz Teréz 24 f, Simi Anna 2 k, Fábry Sarolta 2 k, összesen 8 k 48 f. Özv. Klär Józsefné urnő terjesztőnő által: Szalay Malvin 2 k, Kaiser Károlyné 6 k, Rétay Jánosné 2 k, König Adolf 2 k, König Rudolfné 2 k, Ötvös Józsefné 4 k, Ötvös József 4 k, Bohn Károlyné 5 k, Torma Béla 2 k, Illés Aladár 2 k, összesen 31 k. Lutter Nándorné terjesztő urnő által: Hey Károlyné 2 k, Erős Mária 24 f, Belik Ilona 24 f, Teufel Etel 24 f, Pettritz Irma 24 f, összesen 2 k 96 f. Ziblik Mária 40 f, Kántor Jánosné 25 f. Dayton Ohio északamerikai tagoktól: Varga Istvánné 2 k, Galovics Jánosné 2 k, Lukács Istvánné 2 k, Lukács József 2 k, Spigel Jánosné 2 k, Szőlősi Mártonné 2 korona.

(Folytatása következik.)

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve ▪

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve ▪

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

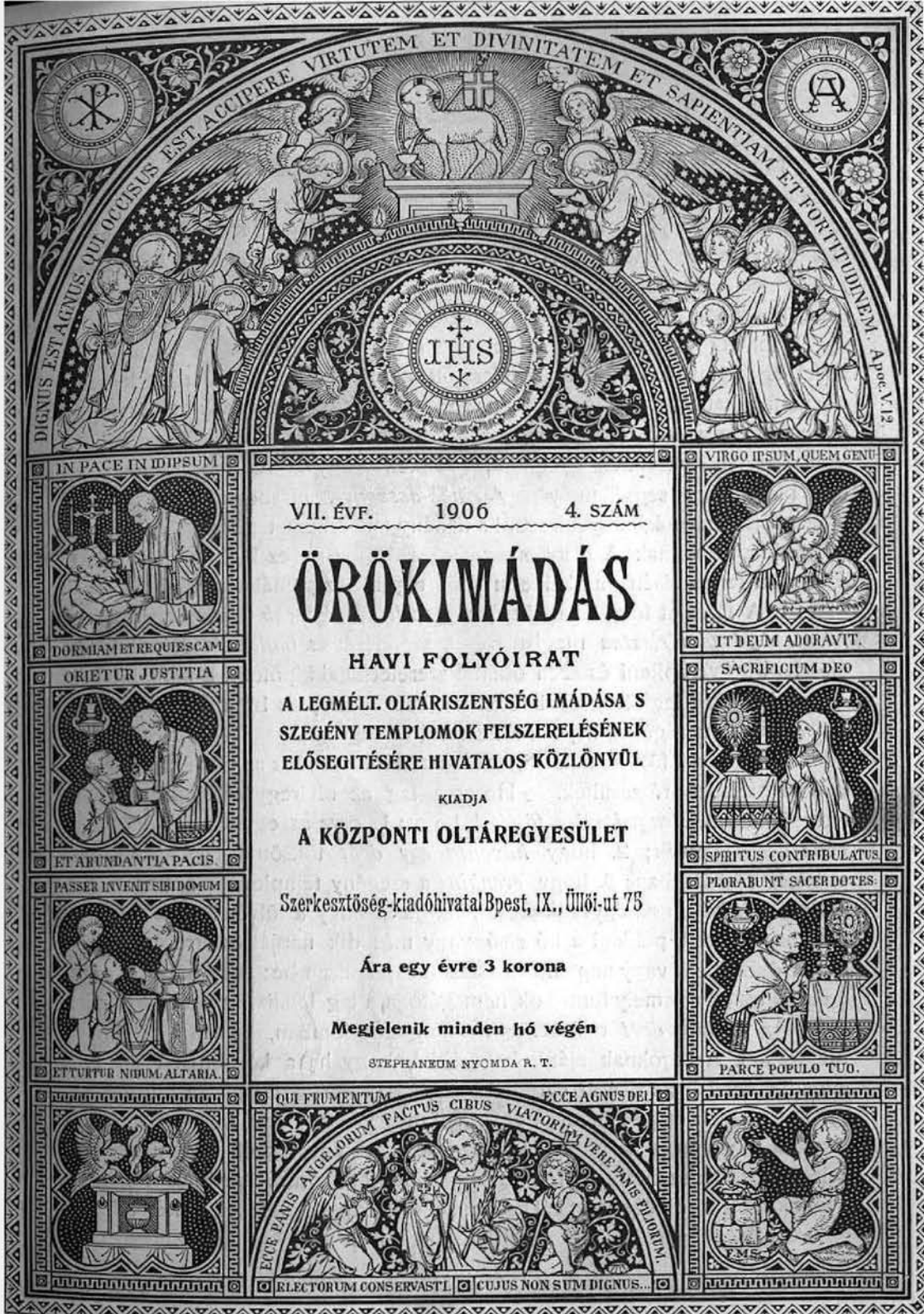

VII. ÉVF. 1906 4. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-út 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. ÁPRILIS. 4. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Dr. Vegele Lajos: Maria Reperatrix. — Dr. Bezák István: Az Oltáriszentség és a katakombák. — T. Kálmán: Szentségi egyletek. — Csukovics János: Baylon szent Paschalnak, a szentségi társulatok fővédőszentjének életrajza. — Nagyfalusi Lajos: Zsoltár-féle. — Horváth Jenő: Az áldozat. — T. K.: Innen-onnan. — Fischer Ágoston: Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

Maria Reparatrix

Nincs még félesztendeje — 1905. deczember — hogy érdekes vendége volt a bécsi Secession házának. A beuroni benczés festőiskola először lépett a kolostor falaiból a nagy világ, a közönség elé. Nincs módomban itt elmondani, érdekesebb volt-e, mint szép ezen egyházi szeczesszió, de egy bizonyos: nyugalmas, majdnem merev formáin, képein jól esett megpihenni a lázas, zaklatott lelkű embernek. A kiállitott képek közepére egy keresztelési kápolna falfestményeinek cziklusa került. Bennünket a második kép érdekel. Két nő; az egyik térden, a másik állva; az sir, ez imádkozásra kulcsolja kezeit; közöttük egy almafa, melynek törzsére kigyó kanyarodik, fullánkját az álló női alak sarka felé nyujtogatva. — A szentirás első és utolsó lapja, üdvözülésünk két *korszakos* eseménye van itt egy lapon, *egy* illusztráczióban. Két nő. Az egyik a fa, a bün árnyékában *elesik* s jobb kezével arcza pirulását, szégyenét takarja; a másik dicsőült tekintettel *áll meg* alatta, csillagos ruhájával oszlatva a fa árnyékát. Ez az *Immaculata*. Az a romlás, a bukás anyja, Éva, ez a megujhodásé, Maria *Reparatrix*. Ime igy forditotta a beuroni benczés ecsetjével szinekre, képre szent Bernát szavait: «curre Heva ad Mariam, curre mater ad filiam. Szaladj Éva Máriához, szaladj anya leányodhoz. E leány felel meg anyjáért, *Ő mossa le anyja gyalázatát, Ő tesz érte eleget;* mert ha nő miatt bukott el az ember, nő is emeli fel azt.» (II. Hom. super Missus.)

S mielőtt eljön az idő, hogy templomaink megnyitják kapuikat, odaadják falaikat ezen iskolának, állitsuk legalább lélekben e képet a budapesti Reparatrix-apáczák házába, mely május 2-án ünnepeli a Maria Reparatrix ünnepét, sugároztassuk e képet azok szivébe, kik fogékonyak a Reparatio,

az imádságos és tetterős kárpótlás, jóvátevés nagy gondolatai s tervei iránt A jó Isten nem ok nélkül engedte meg, hogy vagy 50 éve szüz anyja szivéről egy uj sugár — világosság, melegség — épen akkor — 1854 deczember 8. — törjön magának utat egy IX. Piussal rokon nőhöz, D'Oultremont Emilia bárónőhöz a belgiai Bauffe-kastélyban, midőn a nagy marianus pápa a szeplőtelen fogantatás dogmáját hirdeti ki. Sajátságos találkozása e két eseménynek, egy nagyon sajátságos, de egyuttal érthető és természetes egyesülése két gondolatnak, hiszen csak *szeplőtelen* szüzben *épülhetett ki ujra,* — ez a reparatio egyik jelentése — a bünös, büntől szeplős első nő s viszont Isten előtt mi sem emészti annyira a bün *szeplőjét,* mi sem teszi tisztábbá a lelket, mint a jóvátevés és áldozatos *kárpótlás,* ez a reparatio szó másik jelentése.

Mindkét értelemben kiváltságos módon magaslik ki előttünk a Virgo Reparatrix alakja, melyhez, a mennyire tőlünk tellik, nekünk is közelednünk kell; nekünk is ki kell *épülnünk* a bünből, ki kell épitenünk magunkban az ideális embert, az Isten szándékára teremtett *igaz* embertypust; qui secundum Deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis s azután égnünk kell az áldozatos vágytól, hogy mások vétkeiért kárpótoljuk a megsértett isteni felséget. A kik a kárpótlás e vágyától égni s tőle mintegy felemésztődni tudnak, azoknak magának Krisztusnak szelleme sokszorosodik, kit mennyei Atyja azzal tett Megváltóvá, hogy *rája,* vállaira helyezte mindnyájunk gonoszságát s népe miatt őt sujtotta (Izaiás, 53.). Ettől a vágytól égett a boldogságos Szüz, midőn az angyali üzenetre *Legyen nekem* szóval felelt, mert hiszen érezte ugyan, hogy e szó egy uj világ életrehivását s életrekelését jelenti, tudta azt is, hogy e *Legyen* szótól földi létre, életre szólitott örök Ige az, kiről Izaiásban olvasta oly gyakran, hogy mint vesszőszál és gyökér a száraz földből, ugy nő majd fel .... hogy arczán, alakján semmi szépség se lesz .... hogy senki se kiván majd rája nézni .... hogy utálják és megvetik az emberek .... szenvedni fog s betegség éri (Izaiás 53, 1—3.), hogy tetőtől-talpig nem lesz benne épség s feldagadt sebeire nem fog senki kötést tenni, rájuk olajat önteni senki sem fog. Plaga tumens non est circum ligata, necque fota oleo (Izaiás 1, 6.). Mennyi keserüség, gond, bánat szivódhatott fel már a megtestesülés első pillanatában Mária anyai szivébe? Pedig mily hosszu volt még az ut egészen a kereszt tövéig, hol szintén ott «álla a keserves anya, fájdalmában siránkozva». Mérjük össze, mennyivel több keserüség volt a Szüz e beleegyezésében az angyali üdvözletbe, mint a mennyi képzelt öröm Éva beleegyezésében az ördög kisértésébe; de vessük össze azt is, hogy Mária e *Legyen* szava mennyivel lett gazdagabb forrása, tengere a lelki jólétnek, mint a milyen bő forrása volt Éva vétke a nyomoruságnak s gyalázatnak: s megértjük, hogy a boldogságos Szüz tényleg a Reparatio szó mindkét értelmében kiváltságos módon *Reparatrix* Szüz.

Maria Reparatrix. Tisztábbra nem moshatta a «*leány*» anyja gyalázatát, többel anyja vétkeért eleget nem tehetett. Szüz Máriának nagy része van benne, hogy egészen kiépülhettünk az öröklött bünből s hogy jóvá tehettük azt.

A keresztnél azonban mintha megszünnék a Reparatrix nagy munkája. Maga a boldogságos Szüz panaszkodik róla. «Jézus nem hagyta el a földet, midőn felment az égbe, mondá d'Oultremont Emiliának. Jobban elhagyta Őt, ki nem tudja többé anyai gonddal, tisztelettel, gyengédséggel Őt e földön körülvenni, nem tudja többé vigasztalni a sok tiszteletlenség, illetlenség s bántalomért, melyek Őt e földön érik, anyai gonddal nem gyógyithatja sebeit, melyeket ütnek rajta». «Majd mindent felejtő s akadályt nem ismerő anyai szive azon kivánságáról beszélt — folytatja d'Oultremont — hogy e földön helyét Fia mellett oly lelkek *töltsék be,* kik gyermeki tisztelettel s gyengédséggel vannak iránta s hogy boldog lesz, ha Őt oly hüséges jegyesektől látja majd körülvéve, kikben a szeretetnek ugyanaz a választékossága lakik, mint a mely az Ő anyai szivében él». (D'Oultremont bárónő *Emlékirataiból,* l. Maurice Barret S. J. Rapport sur la Société de Marie Reparatice munkájából, 9. l.).

Igaz tehát még mindig, hogy a Szüzanya Fiában ma «sincs épség, tetőtől-talpig, feldagadt sebeire nincs ki kötést tegyen, nincs ki olajat öntsön». Tudjuk, tapasztaljuk, hogy az Oltáriszentségről van szó. Száraz szivünkben nem ver gyökeret, nem hajt vesszőszálat az ő szeretete, sicut virgultum et radix de terra sitienti; arczát, alakját nem találjuk szépnek, non est ei species necque decor, nem kivánjuk látni, látogatni, necque aspectus, sőt megvetjük és megsebezzük Őt (Izaiás, 53.). Vianney Jánosnak elég volt *látni* a Szentséget; «Ő lát engem és én is látom, nézem Őt». Az ily *látogatás* már igazán imádság. S mégis a legtöbb embert nem hagyja-e hidegen az Urnak nemcsak látása, hanem *jósága* is? Valóban, az emberek hidegsége miatt az Oltáriszentségből mintha napról-napra jobban visszahuzódnék a kegyelmes lelki *táplálék,* a kenyér s folyton jobban domborodnék elő belőle a Hostia, *az áldozat.* Templomainkban nincs már *asztal,* melynél a szentek — t. i. a régi keresztények — «kenyeret törnek lelkendezéssel» (Ap. Csel.), jóformán egyedül maradt az *oltár,* melyen az Urat áldozatul hozzuk. S e folytonos áldozat nem kiván-e viszont áldozatot? Hostia pro hostia. Nem érthető-e, hogy különösen napjainkban *minden kereszténynek* áldozatnak, szeretettől, hálától, égő áldozatnak kell lennie az Eucharisztia czéljaira? Nem érthető-e, hogy épen ma van szükség *társulatokra,* melyek tagjai ezen áldozati tüzet, égést magukban különös gonddal élesztgetik? Nem érthető-e, hogy Maria Reparatrix szellemében épen napjainkban alakult egy *rend,* melynek tagjai hivatásszerüen emésztik magukat az áldozati tüzben? Nem igazán korszerü-e *a programm,* melyet d'Oultremont ad leányainak:

«Ne mulaszszuk el egyetlen alkalmát se a kárpótlásnak. Napjaink első gondolata legyen az Ur azokért, kiknek első gondolatja sohasem Ő».

«Ha nem jól esik felkelni, ajánljuk fel ezt azok érzékiességéért, kik egész délelőtt hevernek kényelmes fektükben».

«Ha hideg bánt bennünket, vagy forróság gyötör, viseljük el kárpótlásért, mindazért, mit a világiak elkövetnek kerülésükért».

«A szentmisét hallgassuk a legnagyobb összeszedettséggel azon milliónyi emberért, kik csak azért hallgatnak misét, hogy lássák őket».

«A lehető legnagyobb szeretettel, hittel s lelkitisztasággal áldozzunk azokért, kik méltatlanul áldoznak. Imádjuk az Oltáriszentséget azokért, kik bántják Őt s nem akarnak hinni az ő valóságos jelenlétében».

«Kárpótlás minden pillanatban, éjjel-nappal, minden szivverésnél, minden lélekzetnél, ajkaink minden mozdulatánál. Érzelmes kárpótlás Jézus szent szivének a világ közömbösségéért». (Az alapitó nő Iratai-ból: Sur l'esprit interieur, Barretnél, i. m., 17. l.)

E nagyszerü programm valósitásához a Reparatrix-apáczák a boldogságos Szüzre számitanak, hozzája fordulnak, tőle tanulnak *példát* s nyernek *segitséget*. «Egész életünket, irja d'Oultremont (Barret, i. m. 21.), egy gondolat irányitsa: Máriát pótolni Jézus mellett». S e czélra «lelkekre van szükségünk, kiken a szenvedés nem győz, kiket az el nem kedvetlenit, nem sujt a földhöz, kik állva tudnak maradni a kereszt tövénél, Máriával, anyánkkal».

Ez az önzetlen, tántorithatatlan anyai szeretet a legszebb ékessége e rendnek. Belőle fakad az a bámulatos sokféle munka, melynek kitalálásában épen az anyai szeretet kifogyhatatlanul leleményes. Nézzük csak, mit szolgáltatott e szeretet kárpótlásul 1903-ban a bántalmazott Szentségnek: 13900 lelkigyakorlatot, 6381 első áldozásra készitést, 1117 esti iskolát, 1990 patronaget, 2315 egyéb iskolát stb.

Ezek a számok bizonyitsák, hogy a boldogságos Szüz kegyelme menynyire erős volt e még alig 50 éves rendben, ugyane számok legyenek biztositékai a mi reményünknek is, hogy az a ház, mely május 2-án üli bucsuünnepét, valóságos melegháza lesz az isteni kegyelemnek s legyenek bár hazánkban a katholikus élet romjai még oly kietlenek, lelket hoz beléjük a mindenható isteni kegyelem, hisz utjait a boldogságos Szüz, Maria Reparatrix egyengeti, kit őseink buzgósága nem ok nélkül hivott a magyarok Nagyasszonyának.

Ki tudja, a magyar katholikus élet reparácziójának immár késlelhetetlen munkájából nincs-e jelentős rész isteni szándékból a budapesti Reparatrix-apáczák kezeibe, ajkaira, szivére bizva?

Dr. Vegele Lajos.

Az Oltáriszentség és a katakombák.

A KATAKOMBÁK az üldözések idején az istentisztelet végzésére szánt helyek voltak s e tekintetben legnevezetesebbek a római katakombák, a melyek a keresztény fővárost környező dombok alatt terülnek el. Értjük pedig a katakombákon azokat a földalatti folyosókat és üregeket, a melyeket maguk az első keresztények ástak, hogy az istentisztelet végzésén kivül temetkező helyül, majd pedig menedékül szolgáljanak. Körülbelül 46 katakomba volt a III. században s különböző elnevezésük volt. Vagy attól nevezték el, a kinek azon föld tulajdonát képezte (coemeterium Lucinae, Flaviae Domitillae); vagy az akkor élő pápáktól kapták nevüket (coemeterium s. Callisti); az illető vértanuk nevei is szolgáltak a hely elnevezésére (coem s. Proti et Hyacinthi); vagy pedig az utaktól, amerre feküdtek (ad viam Appiam). E földalatti üregek sötét folyosók, a melyek egymást sokszorosan keresztezik. A folyosók egymás hosszában de Rossi Mihály számitása szerint 878 kilométert tennének ki. Maguire tudós szerint 180 mértföldet. Innen van, hogy könnyen eltévedhet az ember, azért mindig egy az utakat ismerő kalauz vezérli a látogatókat. A folyosók szélessége 2—4 láb, magasságuk 6—12 láb között váltakozik. Némely helyen oly szükek, hogy csak egy ember mehet rajtuk végig.

A folyosók falaiba mindkét oldalról vizszintes fülkék vagy sirüregek vannak ásva, ezek voltak a sirok, ahová a keresztények halottaikat temették. A sirok nyilása siriratos kőtáblákkal záratott el. A folyosókon több helyütt ajtószerü nyilás látható, amelyek az ugynevezett kamarákba vezetnek. Ezekben is voltak fülkék, de oltáralaku sirok is, a hol rendesen vértanuk nyugodtak. Ezen siroktól megkülönböztetjük azon helyeket, a melyek kápolnáknak neveztetnek. Minden kápolnában volt egy oltársir, a melyen a szentmisét végezték.

A katakombák az üldözések idejében a kereszténység szülőföldje voltak, a későbbi századokban a kegyelet tárgya, a hová a keresztények elzarándokoltak egész a VIII. századig. Ez időtől fogva azonban feledésbe mentek részint a barbár törzsek betörései következtében, a kik a katakombákat is kirabolták, részint pedig a pápák avignoni tartózkodása okozta, hogy egyáltalában nem törődtek velük.

Csak 1593-ban fedezte föl azokat Bosio Antal, a máltai lovagrend ügynöke. Főkép IX. Pius sürgette az ásatásokat, a melyek folyamán a katakombákban siriratokat, képeket, edényeket, véseteket találtak. Ezek az emlékek a katholikus Egyház első századának hitéről tesznek kétségtelen tanuságot, tiszta világot vetnek szent vallásunk hitigazságaira és az első keresztények életére. Sok van ezen emlékek közül, a melyek az Oltáriszentségre,

a valóságos jelenlétre vonatkoznak. (V. ö. Katschthaler, Ágazatos hittan, IV. 313. s köv. l.) Nézzünk egy-kettőt.

Első sorban szent Lucina kriptájába vezetem az olvasót; ez a II. század elejéről való és szent Kallist katakombája közelében áll. A sirbolt szent Lucináról neveztetett el, a ki ezt a nevet 58-ban Krisztus után a keresztségben kapta. Azelőtt Pomponia Graezina volt a neve, Plautiusnak, a brittek legyőzőjének hitvestársa. Ezen sirboltban találunk egy képet, a melyen edény van ábrázolva. Az edény az oltáron van fölállitva, a mely mellett pásztorbot van támasztva annak jeléül, hogy az edényben tej foglaltatik. Ezután két bárányka közeledik az oltárhoz, hogy igyék a tejből. — (V. ö. Ott, Die ersten Christen über und unter der Erde, 319. l.)

A megható kép kizárólag az Oltáriszentség tanát akarja megvilágitani. Az oltár jelenti az Ur asztalát, az edény pedig, hogy a benne foglalt tej ivásra való. Azonnal az isteni bárány tejére kell gondolnunk, Jézus Krisztus teste és vérének italára; a báránykák végül jelképezik a hivőket, a kik az Ur asztalához járulnak, hogy a mennyei itallal megédesitsék életöket.

A tej már az ószövetségben is képe volt a Messiás kegyelemajándékainak. Izaiás mondja (55. f. l. v.): «Mindnyájan szomjuhozók, jöjjetek a vizekre; és a kiknek nincsen pénzetek, siessetek, vegyetek és egyetek; jöjjetek el, vegyetek pénz nélkül és minden csere nélkül bort és tejet». Miután az előbbi fejezetben a Messiás országának gazdagságát leirta, hivja a szomjuhozókat, hogy ezen ország ingyen ajánlott javaiban részesüljenek. A tej alatt a szent atyák Krisztus testét értik; igy alexandriai szent Kelemen és szent Ágoston. Az Oltáriszentséget szüzek tejének is szokás nevezni, mert szüzeket termel. Különben szent Domitilla katakombájában is van olyan kép, a melyen egy bárányka van ábrázolva, mellette pásztorbot s ez utóbbin a tejes edény.

Szent Lucina kriptájában más képet is látunk, a melyen a pásztor vállán a bárányt és kezében a tejes edényt hordozza. Ez is az Oltáriszentségre vonatkozik. A legjobb Pásztor vállaira veszi a bárányt végtelen szeretetének jeléül, hogy mindig vele legyen és minden veszedelemtől megőrizze; ha pedig megéhezik, saját testének és vérének tejével megetesse. A bárányka a hivő lelket jelképezi, a ki csak Krisztus karján boldog s megelégedett, a kinek viselkedésén a szenvedélyességnek semmi nyoma sem látszik, olyan, mint az ártatlan lélek, a kin kora gyermekségétől fogva soha sem uralkodtak a világ csábjai.

Ugyanebben a katakombában olyan képet is találunk, még pedig két hasonlót, a melyek halat mutatnak, a mely a vizben uszik s hátán fonott kosarat hordoz. A kosárban öt hamuszinü kenyeret és egy vörös folyadékkal telt kelyhet látsz. Teljesen világos a kép értelme. Az Oltáriszentségre vonatkozik. A képen az a leglényegesebb, hogy a hal élő, mert Renan szerint a

haljelkép jelentése sem más, minthogy Krisztus a Genezáret taván sült halat adott tanitványainak eledelül.

A hal az élő Krisztust jelenti élő testtel és vérrel. A kenyerek nem közönséges kenyerek, hanem hamuban sült kenyerek (mamfulák), a melyeket a keleti népeknél, sőt a görög és rómaiaknál a papoknak fölajánlottak. A fűzből font kosárnak is van különös jelentősége, a mennyiben a zsidók ilyenekben csak az áldozatokra szánt tárgyakat hozták. Szent Jeromos beszéli (Epist. ad Rustic. 20), hogy Exuper toulousei püspök az arany szent edényeket eladta és a pénzf a szegények közt szétosztotta s helyettük füzkosarakat használt. Azután megjegyzi, hogy semmi sem hasonlitható össze annak kincseivel, a ki az Ur testét fonott kosárban és az Ur vérét üvegben hordozza.

Szent Kallixt katakombájában is találhatók hasonló képek a III. századból. Ezen katakombában két kápolna van, mint nevezni szokás, az Oltáriszentség I. és II. kápolnája. Az I. kápolnában van egy kép, melyen 8 férfiut látunk az asztalnál ülni. Az asztalon két hal van elkészitve s a földön egy kosár áll, a melyben nyolcz kenyér van. A képen Ábrahám pátriárka is látható, a mint karjait az ég felé emeli és fiát Izsákot föláldozni akarja. Ezenkivül még háromlábu asztal van a képre festve, a melyet egy férfi megáld, mivel kenyerek láthatók rajta. A képen az asztal mellett tárt karokkal imádkozó asszony áll. A második kápolnában szintén egy háromlábu asztal van lefestve, a melyen három kenyér áll és egy hal. A földön 7 kenyérrel telt kosár látható.

Ezen képek is az Oltáriszentség lakomájára vonatkoznak. A régiek ugyanis a háromlábu asztallal az oltárt jelölték, a mint e képeken számos helyen van ábrázolva; továbbá a lakoma a hivek számára készült, kitünik abból, hogy mindenütt kosarak állanak, a melyek a csodálatos kenyérszaporitásra emlékeztetnek. A hivek Krisztusnak a kenyér szine alatt rejlő testét veszik magukhoz, a mit a szent atyák is igy magyaráznak. A Tiberiás melletti lakoma képe vonatkozásban áll az Oltáriszentséggel. «Lakomát szerze az Ur — irja szent Ágoston — ama hét tanitványának a halból, t. i. a melyet parázsra téve láttak és melyhez hozzáadott azokból, melyeket fogtak és a kenyérből, melyről szintén mondják, hogy látták. A sült hal a szenvedő Krisztus. (Piscis assus, est Christus passus.)»

Szent Péter és Marcellin kriptájában a bárány képe többször látható, a mint hátán a tejes edényt hordozza. A bárány Krisztust jelenti; a szent atyák különösen Krisztus emberi természetére magyarázzák, melyet az Isten fia magára vette s igy azután az Oltáriszentségnél láthatatlan részét ábrázolja látható külszin alatt. Vagyis az edény mennyei eledelt foglal magában, a mi onnan is kiviláglik, hogy dicsfénynyel van jelölve.

Ezek szerint az Oltáriszentség hitágazata a katakombák sötét rejtekeiben is ragyogott. Az emlitetteken kivül még számos emlék hirdeti, hogy az

Oltáriszentségbe vetett hit az első keresztények legnagyobb kincse volt, vallási gyakorlatainak központját és jövendő életüknek zálogát képezte.

Dr. Bezák István.

Szentségi egyletek

3. A római Örökimádás-társulat.

I. Története. Az apostoli Szentszék 1897 máj. 8-ki brévéjével Rómában az örökimádás-atyák szent András és szent Kolosról nevezett templomában székelő Örökimádás-társulat főtársulattá emelkedett. Tehát föl van hatalmazva arra, hogy a földkerekségen bárhol keletkező hasonló czimü és hasonló czélu társulatokat bekebelezze s ez által azokat a főtársulat bucsuiban és lelki javaiban részesitse.

II. Czélja. E társulat lelki kapcsolatban áll a tiszteletreméltó *P. Eymard* († 1868.) alapitotta örökimádás-atyák szerzetes társulatával, hogy ennek a szentségi Ur Jézus imádása körül kifejtett buzgalmában résztvegyen. A társulat *czélja* tehát: az isteni Udvözitő dicsőitése a szeretet szentségében.

III. Fölvétel. A társulatba fölvehető minden katholikus hivő. A fölvételnél ügyelni kell a következőkre: *a)* a fölveendőnek köteleznie kell magát, hogy havonkint egy megszakitás nélküli imaórát tart a Szentség előtt, legyen az imádásra kitéve, vagy a szentségházba zárva. A napot, órát és templomot minden tag szabadon választhatja, sőt szükség szerint havonkint változtathatja; *b)* nevét be kell iratnia a társulat törzskönyvébe; a beiratás vagy a szerzetestársulat rendházaiban történhetik, vagy másutt is, a hol önálló s a római anyatársulatba bekebelezett öröimádás-társulat működik.

A felvétel ügyében tőlünk ott, a hol külön társulat még nincs szervezve, legczélszerübb *Bozenbe*[1] fordulni; megalakitás és bekebelezés ügyében pedig *Rómába*[2] kell fordulni.

IV. Társulati ájtatosságok. Kivánatos, hogy a tagok valami formulával a szentségi Ur Jézus szolgálatába ajánlják magukat. Az imaórát pedig legmegfelelőbben az ugynevezett négyes áldozati szándék módjára lehet végezni. Abban áll ezen ájtatosság, hogy az első negyedórát imádásra, a másodikat hálaadásra, a harmadikat engesztelésre, a negyediket pedig megkérlelésre forditjuk: ekként egyesül a szentségimádóknak lelke magával isteni Üdvözitőnkkel, ki a legfölségesebb Oltáriszentségben mennyei Atyjának szüntelen imádást, engesztelést és megkérlelést nyujt.

[1] Czim: An den Convent vom Allerheiligsten Sacrament — Bozen (Südtirol).

[2] R. P. Direttore dell' Arciconfraternita del SS. Sacramento — S. Claudio, 160, Via del Pozzetto, — Roma.

Kéretnek a tagok, hogy a társulat szándékára naponkint mondják el e két fohászimát: Áldassék és dicsőittessék végnélkül a legméltóságosabb Oltáriszentség! — Áldott legyen a boldogságos szűz Mária, Isten Anyjának, szent és szeplőtelen fogantatása!

A társulat főünnepe Urnapja. Azonkivül kiváló fénynyel üli meg a társulat Urunk szineváltozásának ünnepét; ezeken kivül társulati ünnepek még: a Szeplőtelen Fogantatás és Gyümölcsoltó-Boldogasszony ünnepe, továbbá szent Mihály főangyal, szent József, szent Péter és Pál apostolok és evangelista szent János napja.

V. Bucsuk. A társulatnak a szent bucsuk bizottságától 1898 aug. 27. jóváhagyott bucsujegyzéke a következőket tartalmazza:

A) *Teljes búcsút* nyerhetnek a társulat tagjai: *a)* a felvétel napján; feltételek: gyónás, áldozás, a társulati templom látogatása s ott ima a pápa szándékára. — *b)* Teljes bucsut nyernek egyszer napjában azon tagok, kik imaórát végeznek a Szentség előtt, midőn az nyilvános imádásra ki van téve, vagy ellenkező esetben a szentségházba van zárva; az imádáson kivül még a szentségekhez is kell járulniok. — *c)* Teljes bucsut nyerhetnek a tagok a részükre kijelölt szentségi hét első és utolsó napján, mikor is a tagok adományukkal hozzájárulnak a szentségimádás ünnepélyesebbé tételéhez, s a Szentséget szorgalmasan látogatják; feltételek: szentségekhez járulás, templomlátogatás és ima a pápa szándéka szerint; — *d)* úgyszintén haláluk óráján, ha gyónást és áldozást végezve, vagy legalább töredelmes szivvel hivják segitségül Jézus nevét, s halálukat Isten kezéből olybá veszik, mintha ezzel bűneikért bünhődnének.

B) Valahányszor a tagok nyilvános templomban vagy kápolnában töredelmes és ájtatos szivvel mondanak el 6 Miatyánkot, Üdvözlégyet és Dicsőséget, megnyerik az összes római *állomási bucsukat*, ugyszintén a jeruzsálemi, compostellai bucsukat és a Portiunkula-templom állomási bucsuit.

C) *7 évi és 7 quadragenai bucsut* nyerhetnek a tagok napjában egyszer, ha töredelmesen és ájtatosan imádják a Szentséget egy teljes óráig.

Jegyzet. *a* Ott, hol társulati templom nincsen, a plébánia-templomban végzendő a szentséglátogatás. *b* Mindezen bucsuk, kivéve a halál óráján nyerhetőt, a tisztitóhelyen szenvedő lelkek javára is fordithatók.

VI. Kiváltságok. A tagok azonkivül részesülnek az örökimádás-atyák szerzetestársulatának bucsuiban és jócselekedetei érdemében.

T. Kálmán.

Baylon szent Paschalnak, a szentségi társulatok fővédőszentjének életrajza.

1. Szent Paschal gyermekkora. Szent Paschal szeráfi szeretettől lángoló szent Teréziának, Jézus szentséges neve dicsőségeért buzogó loyolai szent Ignácznak s a nagy életszentségü földmivesnek, szent Izidornak hazájában, Spanyolországban született 1540-ben május hó 17-én Torre Hermosa nevü faluban.

Atyját Baylon Mártonnak, anyját Izabellának hivták. Kivüle még négy gyermekük volt. Nem voltak gazdagok, de Izabella mégis szivesen adott alamizsnát a szegényeknek. Szükkeblü és szükmarku rokonok megütköztek ezen s Izabellát férjénél pazarlásról vádolták. Márton sokkal jobban ismerte és becsülte neje jó szivét s e nemes kijelentéssel utasitotta el a kancsalszemü vádaskodókat: «Izabella Isten sugallatára cselekszik igy; én azt neki meg nem tilthatom. Ki a szegénynek adakozik, az Istennek ad kölcsön. Feleségem adakozása sem engem, sem gyermekeimet megkárositani nem fog!» Isten megmutatta, hogy Mártonnak volt igaza.

A Baylon-ok családja már a legrégibb idők óta kitünt az Egyházhoz való hüséges ragaszkodásával. Buzgón teljesitette Márton családja is a vallási gyakorlatokat: a naponkénti közös reggeli és esti ima, a templomnak buzgó látogatása, a szentségek gyakoribb fölvétele, miben a szülők jó példával elüljártak s az állapotbeli kötelességek gondos és hüséges teljesitése aranyozománczczal vonta be családi életüket s biztositotta nekik Isten szent áldását.

Ez volt az a kedves otthon, Isten szeretetének s az erények gyakorlásának kedves kertje, melyben a mi Paschalunk gyermekéveit töltötte. Mindenesetre nagy kegyelem volt ez Istentől: de nem is veszett az nála kárba! Paschalnak jóra fogékony szivében e befolyás alatt a legszebb erényvirágok fakadtak. S miként a reggeli harmatban fürdő virágok kelyheiket a fölkelő nap felé forditják, ugy fordult az ő szive is már korán azon nap felé, mely a kegyelem éltető sugarait árasztja a keresztény lélekre: a legméltóságosabb Oltáriszentségben rejtőző Ur Jézus felé.

Vallásos édesanyja szivesen vitte kis fiát magával a templomba s hogy ez magát ott épületesen viselje, megértette vele, hogy ott Isten van jelen. Oda térdelt az oltár elé, kezébe vette jobbik kezecskéjét s az Ur Jézus előtt tanitotta őt a keresztvetésre. Ezt a kis Paschal, mielőtt beszélni tudott volna, sokszor ismételte napjában az egész család nagy örömére. Az oltár különös vonzóerővel birt a kicsire. Gyakran megtörtént, hogy egész észrevétlenül eltünt hazulról s rendesen a templomban találták az oltár előtt térdelve, kezeit majd illedelmesen imára kulcsolva, majd meg keresztet vetve. «Fiam, hogy jöttél te ide?» kérdé egyik alkalommal az édesanya a kicsitől; s ő, mint azt később megvallotta, hogy emlékszik reá, gyermeki egyszerüséggel felelé: «Négykézláb csuszva!» Mily páratlanul szép látvány lehetett ez az angyalokra nézve s mily kedves az édes Jézus előtt.

Az édes Megváltó mondotta: «A hol a kincsed, ott lesz a szived is!» Mily fogékony s gyengéden érző szivvel kellett birnia a kis Paschalnak, hogy elméjének teljes kifejlődése előtt már meg tudta becsülni az oltárszekrényben rejtőző felséges kincsnek az értékét s átérezni birtoklásának boldogságát. Kontár-lélek, bármily tudománynyal, müveltséggel és ranggal bir is, erre nyolczvanéves korában sem képes! Bizony, az ártatlan lelkek, az Istent szerető szivek elragadják a kevély, önszeretettel eltelt lelkek elől az igaz bölcseséget s igaz boldogságot.

2. Pásztor-élete. Hétéves korában kapta kezébe a kis Paschal a pásztorbotot. Szülei juhpásztornak szánták: az isteni Bárányt szerető báránykát helyezték a juhok élére. Ő készségesen engedelmeskedett kedves szülei rendelkezésének, hisz oly őszintén tisztelte és szerette szüleit. Igazi jó gyermek volt, a ki előtt teljesen ismeretlen a kevélységből és istentelenségből származó ellenszegülés, daczolás és a rut háladatlanság.

De az engedelmesség mégis áldozatába került: Nem látogathatta meg annyiszor a legfölségesebb Oltáriszentségben rejtőző Jézust, a kit ő ugy szeretett s a kinél oly sok boldog órát töltött. Ő ezen nehézséget nem nyilvánitotta sem szülei, sem mások előtt; azt gondolta, hogy ez mindenkinél ugy van s mások is áldozatot hoznak, hogy ha távol kell lenniök a templomtól. Enyhitette fájdalmát az az érzés, hogy a jó Isten az ő szivének szeretetnyilvánulásait nem korlátozza, mert ime távolról is ugy mutathatja be neki hódolatának áldozatát, ugy szeretheti s ugy társaloghat vele, mintha az oltár előtt térdelne. Tudta, hogy az ő szeretett megváltó Istene az oltárszekrényből ott a távolban is ép ugy látja őt, reá tekint s elfogadja hódolatát, mintha a tabernakulum közvetlen közelében lenne.

Ily leplezetlenül közli Isten a szerető szivvel az igazságot, melyet a gőgös elme föl nem fog s ily korlátlanul a boldogságot, melyet a földiekhez tapadt sziv meg nem találhat.

Paschal életéből látjuk, hogy az angyalok nincsenek egyedül az oltárszekrény előtt az elhagyatott templomban, sem nappal, sem éjjel. Vannak Jézust szerető lelkek, kik testileg, hivatásbeli munkájuk vagy betegségük miatt távol vannak tőle, de elméjük, szivük ott időz szeretett Istenüknél! Ki tudná azt megmondani, mily gyakran s mily buzgón gyakorolta Paschal hegyeken és mezőkön az ő nyája mellett az Istenimádás e nemét! De hogy buzgón gyakorolta, azt bizonyitja lelkiismeretének gyengédsége s magaviseletének szentsége.

3. Az életszentség sugarai. Meglátszik az emberen, hogy ha sokat van

a napon; az Ur Jézussal való gyakori társalgás is megnyilatkozik, még pedig az életmód szentségében.

Paschal lelkiismerete rendkivül gyengéd volt. A legkisebb igazságtalanság tudata is nagy aggodalommal töltötte el. Nyája fölött éber gonddal őrködött, hogy senki birtokán az kárt ne tegyen. Ha juhai esetleg idegen birtokon legeltek, fölirta magának a tulajdonos nevét s a kár nagyságát. Mikor azután az év végén kikapta a bérét, elment az illetőhöz s megtéritette. Egy alkalommal különösen igen aggódott, mert nem tudta a birtok tulajdonosának a nevét. Eközben megpillant az uton egy szomszédközségbeli embert. Hozzá siete s kérdé: «Meg tudná ön mondani, kié ez a föld?» «Hogyne!» volt a válasz. Tintája nem lévén kéznél, megszurta az ujját s vérrel jegyezte föl a birtokos nevét. A kérdezett elcsodálkozott ezen a gyengédségen s megjegyzé, hogy ez mégis tulságos lelkiismeretesség, de Paschal azt felelé neki, mit ilyenkor mondani szokott: «Jobb itt az adósságot törleszteni, mint a tulvilágon!»

Ugyanezen okból nem vállalta el a kecskenyáj legeltetését, jóllehet nagyobb lett volna a fizetése. Édesanyjának, a ki biztatta reá, azt mondá: «Ha látnom kellene, hogy kárt tettek, mert nehezebb őket visszatartani mint a juhokat, az igen fájna nekem és sok aggodalmat okozna».

Társai az ő jelenlétében nem mertek csintalankodni. Szelid, de erős jellemü volt. A bünt teljes komolysággal szokta visszautasitani. Történt, hogy a pásztorok felügyelője egy alkalommal rá akarta birni, menjen a szomszéd szőlőbe szőlőt lopni. Paschal elszántan felelt: «Soha! Inkább hagyom magamat darabokra szaggatni, de azt soha meg nem teszem!» Erre a felügyelő maga hozott szőlőt s megkinálta Paschalt, de ez nem fogadta el tőle. A felügyelő rosszul lett a szőlőtől; Paschal egyszerüen megjegyzé: «Igazságtalan jószág soha sem hoz áldást!»

A hazugságot is gyülölte. Soha sem esküdözött. Ő a Szentiráshoz tartotta magát, hogy igen legyen igen s nem legyen nem. Azt szokta mondani: «Ha igent vagy nemet mondok, hihettek nekem, mert nem szoktam sem tréfálkozni, sem hazudni!»

Soha sem volt tétlen. Idejét a legszebben fölosztotta munka és ima között.

4. A szeretet jutalma. Paschal a nyáj mellett is folyton ápolta szeretetét a legméltóságosabb Oltáriszentségben jelen lévő Ur Jézus iránt. Midőn oly szerencsés lett, hogy a lorettói (Spanyolországban) kolostor közelében legeltethette nyáját, gyakran elment szent gyónásra és szent áldozásra. Magát Jézusnak teljesen birtokába adni s Jézust szivében birni, ez volt földi boldogságának teljessége.

Igen nagyra becsülte a szentmiseáldozatot, a keresztény-katholikus istentiszteletnek ezt a középpontját, a melyen Istennek kiváló szent tetszése nyugszik s a melyből ugy az élőkre, mint a megholtakra a kegyelmek rendkivüli bősége árad. Hisz az oltár a szentmise alatt másik Kálváriahegye! Paschal pásztortársai, kik nagyon kedvelték őt, eme vonzalmát észrevevén, ugy osztották be az őrizetet, hogy nemcsak vasárnap, hanem igen gyakran hétköznap is mehetett szentmisére. Ennél nagyobb szivességet nem tehettek volna neki. Ilyenkor is nehezen tudott elválni a legfölségesebb Oltáriszentségben rejtőző Istenétől, de kötelességének tudata győzött érzelmein. Sietett kötelességét teljesiteni Jézus iránti szeretetből. Ott azonban szabad pillanataiban ismét csak oda fordult lelkében az oltárszekrényben lévő Ur Jézushoz.

Az isteni Megváltó meg is jutalmazta szolgájának ezt a szeretetét. Az az Isten Fia, ki láthatatlan lévén testi szemeinknek, emberré lett, hogy lássák szüz Mária és szent József, lássák a jó pásztorok, a három szent király, az apostolok, sőt lássák a gonosz irástudók, farizeusok, Pilátus, Herodes és a poroszlók; Ő, a ki dicső föltámadása után zárt ajtón keresztül is megjelent apostolainak; ugyanaz lévén a legfölségesebb Oltáriszentségben, meglátogatta a mi Paschalunkat is nyája mellett. Mikor először történt ez vele, semmi különöset nem találván benne, pásztortársait is hivta: «Jöjjetek — kiáltott elragadtatva — imádjátok Őt velem, ott van, az angyalok hozzák Őt nekünk: a legfölségesebb Oltáriszentségben!»

S ez nem egyszer történt meg vele. Később, mikor mint szerzetesnek eretnek-vidékeken kellett utaznia, szintén részesült hasonló szerencsében.

Oh, be kegyes az Oltáriszenségben levő Jézus!

5. Szerzetes élete. A szerzetesélet jól fölfogva s hiven teljesitve: áldozat, még pedig Isten előtt kedves áldozat!

A hajlandóság hozzá már korán mutatkozott a mi Paschalunknál. Volt neki egy unokatestvére, a kit szülei tiszteletből assziszi szent Ferencz iránt, a ferencziek rendi ruhájában járattak. Ez megbetegedett. Paschal meglátogatta őt s miután már régen kivánkozott, hozzájuthatott Francesco szerzetesi ruhájához s nagy örömmel hordozta. De rokona meggyógyult. Paschal könyek közt adta vissza a ruhát s ismétlé: «Én ferenczrendi szerzetes akarok lenni!»

Paschal a szegénységet s a szegényeket később is mindig szerette s igy nem csoda, hogy ifjuvá fejlődvén, szive szent Ferencz rendjébe vonzotta. Pásztortársai között volt egy, kit komolysága s vallásossága miatt különösen megkedvelt, Apparizio Jánosnak hivták. Ezzel közölte legelőször tervét s 1564-ben 24 éves korában nyerte el a lorettói Miasszonyunkról nevezett zárdában a szerzetesi ruhát. Kimondhatatlan nagy volt az ő öröme, de örültek a jó ferenczrendiek is, hogy ily erényes társat kaptak.

A szerzetben jelszava volt: «Csak egyet akarok: Isten szent akaratát mindenben hiven teljesiteni!» Társai ezt vallották felőle: «Nem volt testvér, ki mindenben oly hüséges lett volna, mint ő. Nem láttuk őt egyetlenegy bocsánatos bünt elkövetni. Soha sem hallottunk tőle egyetlenegy türel-

metlen szót sem. Soha könnyelmüen nem nevetett; mindig valami hasznossal foglalatoskodott. Az engedelmesség volt egész életének zsinórmértéke és szabályozója».

A nép is megszerette a szelid s szogálatkész testvért. Ha elüljárói elküldötték őt, hogy alamizsnát gyüjtsön, mindig gazdagon tért vissza. De első utja a községben mindig a templomba volt az édes Jézushoz. Egy alkalommal sok olajat kapott. Nehezen vitte haza. Kérdezték, miért nem kért egy szamarat. Alázatosságában azt felelé: «Érettem kevésbbé kár, mint egy teherhordóért!» Élelme többnyire csak kenyér és viz volt. A szegényeket rendkivül szerette, azért örült, hogy alamizsnás testvér lehetett. Isten néhányszor csodálatosan szaporitotta alamizsnáját. Ha vendég jött, ő engedte át a czelláját s azalatt az éjszakát a szabadban imába merülve töltötte.

Egyik elöljárója Valenciába kemény próbákon vezette át Paschalt. Apró tökéletlenségekért kemény büntetést mért reá s nyilvánosan is dorgálta. Ő nagy köszönettel fogadta azt. Midőn társai az elöljáró eljárása fölött felháborodásukat nyilvánitották, azt felelé: «Testvéreim, Isten az, a ki elöljáróm által hozzám szól s óhajtom, hogy mindennap igy bánjék velem!» Megismerte ő az igazgyöngyöt: az alázat és szenvedés értékét!

Szüz Máriát is őszinten tisztelte. Már édesanyja adott neki pásztorélete kezdetén egy szent olvasót; ő pásztorbotjára faragta szüz Mária kis szobrát s azt nyája mellett a földbe szurva, köszöntette Jézus édesanyját. Őt tisztelte odaadólag mint szent Ferencz fia is.

6. Isten ajándékai. A sok kegyelem mellett Isten Paschalt egyéb feltünő ajándékokkal is elhalmozta.

Egyszerüsége mellett, jóllehet maga magától tanulta az irást és olvasást, minden nehézség nélkül olvasta s értette a legnagyobb hittudományi müveket. Ximenes János atya, tartományi főnöke próbára tette s csodálkozott egyszerü, találó s könnyed feleletein, melyekkel a legnehezebb kérdéseket is megoldotta. Ádám Péter atya, a jeles hittudós nehézségeket talált néhány szentirási hely magyarázatánál s könyvekben nem talált kellő fölvilágositást. Paschal bámulatos világossággal és biztossággal magyarázta meg neki azokat. Castellon Diego, tartományi főnöke szintén többször fordult ily nehezebb kérdésekkel Paschalhoz, a portás-testvérhez. Igy Senai Péter s de Moia atyák is.

Különös kegyelme volt az ellenségek kibékitéséhez. A többi között Jumilla községben volt egy férfiu, ki magát ellenségén minden áron meg akarta boszulni. Kitünő papot küldöttek hozzá, de az semmire sem ment vele. Ellenben a mint Paschal őt szeliden kezén fogta s fölszólitá: «Testvérem bocsáss meg ellenednek a fölfeszitett Ur Jézus iránti szeretetből, hogy ő is neked az itélet napján megbocsásson!» a dühöngő oroszlán szelid báránynyá változott, maga ment az illetőhöz s kijelenté, hogy Isten szeretetéért megbocsát.

A csodás gyógyulásokról, melyek közbenjáró imája s keresztvetése által történtek, egész könyveket irtak, ugy hogy Villareale-ban alig volt család, mely ebbeli szivességét nem tapasztalta.

A jó Isten a jövőbe is engedte többször tekinteni s jóslatai teljesültek is. Igy a többi között egy nő imájába ajánlotta Paschalnak két barátnőjét. Paschal felelé: »Dominika fölgyógyul, de Andrea nemsokára meghal». Ugy is történt. Mikor zárdájukból a testvérek a káptalani tanácskozásra mentek, előre mondta: N. atya mint ujonczmester jön haza, Ximenes atyát pedig tartományi főnökké választják. Ugy lett.

7. Átköltözése s megdicsőitése. A föld az emberre a megpóbáltatás és az érdemszerzés helye. A mennyországot kellene kiérdemelnünk. Az egész idő nem hosszu. Mindegyikünkre ki van mondva a halál itélete. E siralom völgyéből az atyai házba visszatért Paschal is.

Egyik napon (1592-ben) a szentmisénél szolgált. Mikor az utolsó evangeliumnál átvitte a misekönyvet a másik oldalra, arcza átdicsőült s különös öröm sugárzott róla. Ez időtől kezdve kiválóan szivélyes volt mindenki iránt: ugy vigasztalt, ugy bucsuzott ismerőseitől, mintha életében utoljára tenné. Egy beteg nő kérte, imádkozzék érette, hogy fölgyógyuljon. Paschal felelé: «Nem, hanem Isten akarata teljesedjék. Kevés idő mulva mindketten hosszu utra indulunk!» Egyik nap reggel nem nyitotta föl a templom ajtaját. A testvér, ki hozzá bement, betegen találta az ágyban. Paschal mondá neki: «Vedd a kulcsot, én beteg vagyok!» Betegségének a hire az egész városban nagy szomoruságot keltett. Magához vevén az Ur Jézust mint szent utravalót s fölvevén az utolsó kenetet, társaitól bocsánatot kért, ha valamiben őket megbántotta; a gvárdiánt pedig kérte, hogy a legsilányabb ruhát adja alamizsnaként neki a sirba. Ezután Jézusával egyedül akart lenni. Pünkösd ünnepén — ez volt születésnapja is — 1592-ben a szentmise alatt, Úrfelmutatás után, lelke a világból csendesen átköltözött oda, hol szinről-szinre s örökké láthatja az édes Jézust, kit itten a legfölségesebb Oltáriszentségben elrejtve oly gyengéden szeretett.

A hiteles följegyzések szerint rendkivül nagy tömeg jött ravatalához, melyet a templomban állitottak föl s miseközben az Úrfölmutatás alatt a nép látta, hogy kétszer nyitotta föl a szemét s az oltárra nézett. Már ott és a sirban is a jó Isten kinyilvánitotta hűséges szolgája iránti szeretetét, csodás imameghallgatásban részesitvén azokat, kik Paschal közbejárásához folyamodtak. A szenttéavatási eljárás alkalmával, a megesketett tanuk vallomása alapján, 14 csodás gyógyulást jegyzett föl a bizottság. V. Pál pápa 1618 junius 19-ikén boldogá avatta s ünnepét május hó 17-ikére tette. A szentek jegyzékébe 1690-ben lőn iktatva.

XIII. Leo pápa a legfölségesebb Oltáriszentség eme kiváló ismerőjét és tisztelőjét 1897 nov. 28-ikán az Oltáriszentség tiszteletére alakult egyesületek és társulatok fővédnökének jelölte meg.

Visszapillantás. Isten ékesíti a mezőt virággal s Ugyanő adja a katholikus Egyháznak a szenteket. Az emberiség virágai ők és Isten bölcseségének, irgalmának s szeretetének remekmüvei, de úgy, hogy életmódjuk szentségével ezen állapot elérésére ők maguk is közremüködnek. Dicskoszorujukat soha senki le nem tépheti, mert emberi kéz hozzájuk föl nem ér. A ki hüségesebben s nagyobb szeretettel szolgált Istennek itt a földön, az nyerte el a magasabb polczot Isten trónjánál.

Miként a tenger mélyéből a gyöngyöket szedjük s a bokrok árnyékából az ibolyát, igy választja ki Isten igen sokszor az alacsony, egyszerü állásból a lelkeket nagy erények gyakorlására, magasztos tervek megvalósitására, dicső példaképek bemutatására.

Szent Paschal élete olyan volt, mint az oltárszekrényben jelenlévő Ur Jézus előtt égő öröklámpáé: megtöltve a kegyelem olajával; szeretete a szentségi Ur Jézusért lobogni soha meg nem szünt s másoknak is ugyanerre buzditó például szolgált. Az Ur Jézus szeretetének s az irgalmasság cselekedeteinek szolgálatában töltötte egész életét. Jézust szeretni s Jézusért a felebaráttal jót tenni, ez volt a jelszava. Legyen ez a mi jelszavunk is, kik szent Paschalt tisztelni s követni akarjuk!

Az egyház imája. Isten, ki boldog Paschal hitvallódat Testednek és Vérednek szent titka iránt csodálatos szeretettel földiszitetted, engedd kegyesen, hogy a mely lelki gyarapodást ő meritett ezen isteni lakomából, mi is ugyanabban részesüljünk. Ki élsz és uralkodol az Atyaistennel a Szentlélekkel egyetemben, Isten mindörökön örökké. Amen.

Csukovits János.

ZSOLTÁR-FÉLE

Vértezd föl, Jézusom,
Vértezd föl lelkemet!
Gonosztól védjed keblemet!

Az ész, a sziv csalárd,
Mély tenger — s ingatag:
Eget kér, mig poklokba hat.

Varázsa elnyomja
Poklok sivalmait:
Ha perczig nem virraszt a hit.

Verőfény kél-e még?
Ki tudja? És ime
Az Ur szivárványának hét szine.

Sugára jő, riadj
Poklok kisértete!
Az Ur jár itt, ő illete!

Maradjon, ah! velem
Uramnak szent keze,
Lelkem szárnyad fődözze be!

Szárnyad ... mindenkoron ...
S lelkem hozzád magasztosul,
És Nálad átmalasztosul.

Nagyfalusi Lajos.

Az áldozat

(Elbeszélés.)

Dárdai és saskeői Dárday Gyula gróf érdemeivel, önfeláldozásával tele vannak a lapok. Dicsérik áldozatrakészségét, melylyel felsegélyezte az elégett saskőieket. Négy ház hijján elhamvadt az egész falu. S ép aratás után volt. A jószágot már a házhoz hordták. Egy-két helyen már javában csépeltek is s ekkor jött az a pusztitó tűz, mely egy egész év reményét egy csapásra mind letarolta. A jó szomszédfalubeliek jöttek nemsokára társzekerekkel; kenyér, zsir, burgonya s egy-két vánkos jutott a szegény nép segitségéből mindenkinek. A pillanatnyi zavarból igy kimenekültek. De mi lesz majd később? Mi lesz télen? Aztán meg akkor lombsátorban sem lehet lakni, mint most forró nyárban? Mikor már a kétségbeesés előre vetette árnyékát, akkor jött a földesur. Nem egyedül jött. Ugy látszik, igen járatos volt a bibliában, onnan olvasta, hogy mikor a farizeusok megjelentek a nyomor tanyáin, egy kürtöst vittek magukkal, ki mindannyiszor hangos jelt adott, valahányszor jó ura egy kis segitséget nyujtott: a balkéz ne lássa, a mit a jobb nyujtott, de az egész világ azért vegye észre. Hiszen különben hogyan tudnák meg, hogy olyan jó, olyan áldozatrakész! . . . Gróf Dárdaynak nem olyan kürtöse volt. Egy pesti könyomatos szerkesztője volt ép nála vendégségen s ő felhasználta ezt a kellemes alkalmat, hogy megtekintse vele az elégetteket.

A szegények mind köréjük sereglettek. S ekkor előáll a gróf s elkezd beszélni.

— Gyermekeim, mint szeretlek én titeket, azt csak most tudom, mikor ily nyomorban látlak titeket. De hát a mit tőletek elvett a sors, azt bőven juttatta nekem. Vannak erdeim, kaptok onnan az épitéshez fát. Vannak téglagyáraim, tégla az épitéshez lesz elég. Magtáraim is vannak, a szükségesekkel én látlak el titeket, mert atyátok akarok lenni.

Ujjongtak örömükben, a gróf ur pedig fölénynyel mosolygott szerkesztő barátjára, ki nem győzte mondogatni, hogy ilyen földesurat, ily aranyos szivü, áldozatrakész embert még nem igen látott.

És másnap már tele voltak a lapok dárdai és saskeői Dárday Gyula gróf érdemeinek magasztalásával. Történetesen az a könyomatos épen a kormány félhivatalosa is volt, tehát félhivatalosan tudomást szerzett a kormány is erről az áldozatról, annál is inkább, mert ezután csak ugy adta a nemes gróf hazafias felbuzdulásában a nagy alapitványokat. Ő felsége sem zárkózhatott el az érdem jutalmazása elől s megkapta a szent István-rend nagykeresztjét, s még az őszszel kerülete meg is választotta képviselőjévé.

A képviselőválasztás után két hétre ünnepelte a falu felépitésének

ünnepét. Ezt a kedves alkalmat használta fel a kormány arra, hogy ünnepélyesen átadja a magas királyi kitüntetést.

Zengett az örömünneptől a bércz és halom. De hogy is ne, mikor szebb lett minden, mint előbb volt, a zsuppos házak helyett mindenütt cserépzsindely — a gróf ur kegyelméből. De hány sziv mondott e napon forró imát érte, hány hivő lélek könye fohászkodott az Urhoz, áldja meg atyai jótevőjüket. S aztán hangzott az áldomás.

De a gróf urat nem az egyszerü szivek hálája hatotta meg, hanem az, hogy maga a földmivelésügyi miniszter jött le személyesen s hozta magával azt a keresztet. A miniszterelnök pedig nagy elfoglaltságára hivatkozva mentette ki magát, de meleg szavakkal adózott «egy nemes sziv áldozatos szeretetének».

***

Elnémulnak a muzsika hangjai, a vendégek széjjelmennek. A gróf ur egyedül van a kegyelmes asszonynyal. Gyula elővesszi a keresztet, a nyakába teszi, a tükör elé megy s nézegeti magát.

— No Gyula, ezt ugyan jól megcsináltad. Hiába, az ügyeseké a világ. Amália bolondnak tartott, hogy ugy dobálom a pénzt. Nem tudta, mily magasra járok.... Lám, ugy-e de jól fest ez a kereszt!... Adtam a pénzt, hogy mindenki lássa s a közben a szegények könyeinek letörléséről beszéltem, de azért szemeim — oh ezek a jól látó szemek — magasabbra néztek: a könyeket nézték s a közben az elismerés, a kitüntetés fénye, csillogása ragyogott előttük!... Lásd, Amália, nézd csak ezt a keresztet, hát hiába dobáltam ki a pénzt?...

— Hej, rég elmultak azok a szép idők, mikor karddal kezükben szereztek őseink hatalmat, vagyont s királyi elismerést. Most az arany csillogása vakitja, kápráztatja el az embereket s emel magasra. Csak meg kell érteni az idők szelét s érteni kell a módját.

— Ügyes ember vagy, édes Gyulám, nagyon ügyes.

— S ha igy haladok, még miniszter is lesz belőlem.

— Adná Isten!

— Majd megcsinálom azt is, csak hadd rám. Most már rám vetette a szemét a ministerelnök. Egy kis ügyesség s haladok előre.

— Oh milyen aranyos az én uram!

— Ugy-e előbb kinevettél s most dicsérsz?

— De ki látott volna a te kártyáidba?

— Pedig könnyü a játszma, csak érteni kell az emberek nyelvét s eltalálni azt a pontot, a melyen legkönnyebben bevehetők.

— Legyőztél engem is, csodálód lett a te Amáliád is!

***

Az Andrássy-uton egy daliás lovast bámul a közönség. Sudár, mint a nyárfa s a mellett termete mint a százados tölgynek dereka. Mintha márványszobor volna, oly délczegen üli meg lovát, azt a ficzánkoló állatot. Szinte érzi, hogy közbámulat tárgya s azért olyan büszke ez a lovas. Egy reklámot szolgáló kocsisor jő most. Czifra papirosokkal van beaggatva az oldala, a lovak s a kocsisok pedig oly ruhában, mintha farsangot járnának. Ettől az a ló megbokrosodik, egy jajszó se hallik s már elterül a lovas a földön élettelenül. A lóval nem törődnek, hadd fusson utána a lovasrendőr, mindenki a szerencsétlenül járt férfiut akarja látni. Közbe akadt egy, ki a mentőkért telefonált. Mig azok meg nem érkeznek, csak nézik.

— Meghalt, mondja az egyik.

— Talán nem, látod, hogy zilál még a melle. Biztosan elájult.

— Pedig de kár érte, hogy ily fiatalan esett meg vele, alig lehet több 30 évesnél.

— Jaj szegény felesége, ha megtudja, — kiáltja egy résztvevő asszony.

A tömeg azonban nem igen sajnálja, csak nézi s aztán megy az utjára üzleti dolgai után. Legfeljebb egy «szegény» szó s aztán este már el is felejti, hogy mit látott délután.

Gyors automobilon vágtatva jönnek.

— El az utból! Helyet! Itt vannak a mentők.

Gyorsan bekötik sebeit s aztán szótlanul, a mint jöttek, elvágtatnak a sebesülttel, mert csak sebesült volt, az élet még nem hagyta el.

A nép még néz egy darabig, szemével követi a vágtató kocsit s a mint az eltünik szeme elől, lassankint szétoszlik.

— Csak tudnám, ki lehetett ez a daliás férfi.

— Majd benne lesz holnap az ujságban. Biztosan valami gazdag ur lehetett.

— Azt én is gyanitom, különben nem igen volna módja lovagolni.

— De minek ül a lóra, ha olyan ügyetlen.

— Nem ügyetlenség volt az, hanem csak szerencsétlenség. Szegény, én igazán sajnálom. — S aztán ujra csendes lesz az utcza. A kik most mennek arra, nem is tudják, hogy mi történt kevéssel azelőtt e helyen.

A klinikának egyik külön szobájában még most is önkivületi állapotban fekszik Dárday Gyula gróf. Az orvosok már két napja súgnak-búgnak körülötte s nem tudják, bizzanak-e életéhez vagy sem. Élet-halál közt lebeg. Az ujságokban már szinte el is parentálták. Kifejezték mély sajnálatukat egy szép reményekre jogositó fiatal ember karriérjének ily gyors megszakadása fölött. Csak egy bizott, csak egy reménylett s imádkozott forrón érte, egy kedves nővér, ki majdnem éjt s nappalt mindig nála töltött.

S egyszer csak kinyitja a szemét s mintha mély álomból ébredne fel, megdörzsöli. Nem tudja, hol van, nem emlékezik semmire. A nővér észreveszi magáhoztérését s szinte magától megfeledkezve kiáltja:

— Gróf ur, hát él? ... hát magához jött? ... Hála Istennek!

S a gróf ur ránéz erre a kornettes alakra s aztán szinte gyilkos szemeket vet rá s szó nélkül a fal felé fordul.

— Gróf ur, az ég szerelmére kérem, megismer engem?

— Hagyjon békén! ... Hol vagyok? — susogja később.

— A klinikán. Persze nem emlékezik rá, mert oly nagy volt a zuzódás, hogy önkivületi állapotban volt eddig. De most hála Istennek!

— Vagy ugy! ... Hivja kérem az orvost, mert az apáczákat nem tudom kiállani.

Hogy leverte szegény Angelina nővért e kemény szó. De azért nem mutatta fájdalmát, mosolyogva köszönt s lelkendezve futott az orvosért s ujságolta annak, hogy él s kiván vele beszélni.

Hanem azért még most sem menekült ki a halál karmaiból, még most sem volt biztos a gyógyulás. Önfeláldozó, gondos s végtelen lelkiismeretes ápolásra volt szükség s azért, az orvosok bár észrevették a betegnek érzelmét a kedves nővérek iránt, nem mertek más ápolót melléje adni. S Angelina nővér meg is felelt az orvosok várakozásának. Mindig leste a beteget s ha az egyet pillantott, már megértette óhaját s akkor sietett, hogy rögtön teljesithesse. Oly gyengéd szeretettel s oly meleg odaadással vette a beteget körül, hogy az — annál gorombább lett hozzá. Gyalázta az Istent s kinevette szelidségét. De Angelina annál önfeláldozóbb, annál szeretetreméltóbb volt. A guny nyilaival szemben nem védekezik, lehajtja fejét s imádkozik, hogy az Ur Jézus világositsa fel, ki oly keményen bánik vele. S ha goromba szókkal illeti, ha önérzetét sértegeti, akkor is csak mosolyog s gyengédséggel fizet vissza.

Ez a harczászati mód bántja a gróf urat, ilyenhez nem szokott s annál jobban üldözi. S még se ér el vele semmit: a szeretet várát nem tudja ledönteni.

Mikor egy reggel benyit hozzá a nővér s mosolyogva köszönt neki «Dicsértessék»-et, nem tudja szó nélkül megállani:

— Édes Angelina nővér ...

A nővér néz, nem szokott ily megszólitáshoz.

— Édes nővér, egy kérdést szeretnék önhöz intézni.

A nővér nem árulta el meglepetését ily szelid hangok hallatára s csak mosolygott azzal a szelid mosolylyal, melylyel eddig is viszonozta minden gorombaságát. S ez a mosoly volt a felelete.

— Mondja csak, hogyan tud ily kiállhatatlan embert, mint én, olyan önfeláldozással ápolni? Talán valami nagy bünt követett el, hogy ily nagy áldozatot hoz?

— Nem. Az Ur Jézusért teszem.

— Az Ur Jézusért? S más jutalmat nem vár?

— Más jutalmat? ... Van-e nagyobb jutalom az Ur Jézus birásánál? Mit ér az élet minden kincse, kitüntetése, jutalma az örökkévalóságra?

— De mégis, talán rossz sorsa volt a világban, azért keresett itt biztos otthont?

— Igen, rossz sorsom volt, fenyegetett a veszély, hogy elragadnak az Ur Jézus kebeléről s azért futottam onnan, hogy mint jegyese fogadalommal lánczoljam magamat hozzája.

A gróf ur nem értette mindezt, de azt látta, hogy nem közönséges lélekkel beszél s azért nem bántotta többet, ezentul oly szeliden beszélt vele, mintha csak kicserélték volna. S mindig figyelte most már nem elfogult szivvel s lassanként nőtt tisztelete s bámulata vele szemben. Néha el is beszélgetett vele s ezek a beszélgetések ugy felüditették fásult szivét s oly belátást nyitottak egy igazán vallásos lélek belsejébe, hogy a mint kezdte szeretni a nővért, meg kezdte szeretni a hitet is. Mintha csak tavasz lett volna szivében! ... A vallásosságnak még szunnyadó csirája oly szépen feslett a lelkében és Angelina nővérnek aranyos szive volt annak a napja.

S ily lelki elváltozások között oly gyorsan teltek a napok, hiszen most már nem unatkozott; a nővér beszédjét már mindig ugy várta s később könyveket is kapott tőle. S a mint igy elmerült a hitnek tanulmányozásába, lassankint oly érthető lett előtte is a nővér önfeláldozása.

Végre eljött a várva várt nap, a midőn első sétáját tehette a szabadban. Egy kicsit nehezen ment, de kezdetnek elég volt — a kápolnáig sétálni. Mert az első utja ide vitte, ide az Ur Jézus trónusa elé hálát adni testének és lelkének gyógyulásáért, ide hozta megköszönni az Ur Jézus kegyelmét, hogy oly angyali lelket adott melléje, ki megismertette az élet valódi értékével.

Most már könnyü dolga volt Angelina nővérnek. Csak egy szót kellett szólnia s készségesen beleegyezett, hogy meg is gyónjon. Oh milyen örömnapja volt ez a szegény Angelina nővérnek! Hogy dobogott a szive! ... Felejtett minden bajt, keserüséget és szenvedést, mit ki kellett a gróf mellett állnia; hogyne feledte volna el ily nagy győzelemért, mert az erény diadala volt ez a bün fölött, a szelidségnek a harag fölött.

S hogyne örült volna az a másik lélek is, az a megmentett lélek! ... Mily buzgóság ömlött el rajta! ... S a mint ette azt az égi kenyeret, a mint megizlelte a lelki béke boldogságát: akkor megértette már a nővér áldozatát, akkor átértette, hogy *a valódi áldozat csak a tulvilági élet szeretetéből fakad.*

* * *

Látogatóba jön a felesége. Sokat elcsevegnek most s Amália örül, hogy ily szerencsésen megszabadult a férje a bajtól, mert most már ujra remélhette, hogy Gyulájából még miniszter lesz.

Egyszer csak benyit a nővér, hozza az uzsonnát. Mosolyogva köszön

s aztán sietve távozik, nem igen akarja zavarni a társalgást. A méltóságos asszony végignézi s a mint kiment, elnevette magát:

— No ilyen bigott sem szeretnék lenni!

— Hagyd, ne bántsd ezt az angyali lelket, több áldozatot hoz ez száz fournál, mert csakis az ilyen, mint az övé, a valódi áldozat!

Horváth Jenő.

INNEN-ONNAN

Imádság «Mária-Reparatrix»-hez. Oh szeplőtelen Szüz, bünösök menedéke, kinek élete e földön, Jézus életéhez hasonlóan, az engesztelés folytonos lánczolata volt, ki készségesen eltürted a te isteni Fiadnak véres halálát kiengesztelésül az Isten ellen elkövetett bántalmaknak és mindazon rossznak, melyet a bün okozott az embernek; légy mindig kegyes irántunk és folytasd érdekünkben az égben, hol dicsőül uralkodol, buzgalmadnak és szeretetednek müvét. — Gyermekeid akarunk lenni, mutasd meg, hogy Anyánk vagy. Nyerd meg számunkra Jézustól, az isteni kiengesztelőtől, hogy az Ő szenvedésének és halálának gyümölcsét lelkünk javára használva, széttörjük bünös szokásaink bilincseit, eleget tegyünk hütlenségünkért s helyrehozzunk minden rosszat, melyet elkövettünk; hogy legyen Jézus világosságunk a sötétségben, erősségünk gyarlóságunkban, segitségünk a veszélyek közepette s adja, hogy az Ő kegyelme és szeretete által, melyekkel eláraszt ez életben, szerethessük, nézhessük és birhassuk Őt az örökkévalóságban. Amen.

Maria Reparatrix.

Ismertetés a «Mária-Reparatrix» örökimádás-apáczák társulatáról. E század közepén, midőn a hitetlenség oly ijesztő módon bántotta Istent s szaporitotta a lelkek megrontására szolgáló eszközeit, épen azon áldott napon, melyen a Szeplőtelen Fogantatás dogmáját kihirdették, 1854 december 8-án alakult meg a Mária-Reparatrix-társulat.

Czélja az isteni Felség kiengesztelése a meggyaláztatások s vétkekért, melyeket az emberek elkövetnek; engesztelés a lelkekért az által, hogy bemutatja Istennek a hódolatot, az elégtételt és engesztelő áldozatot, melyet az isteni igazságosság követel; és a lelkek megjavitása felebarátaink javára folytatott kitartó munkásság által.

Az örökimádás apáczái szüz Máriával egyesülnek, Őt követik s igy akarják hivatásuk kettős czélját elérni.

Életük sokoldalu: szemlélődő is, tevékeny is; az ima és zsolozsma által

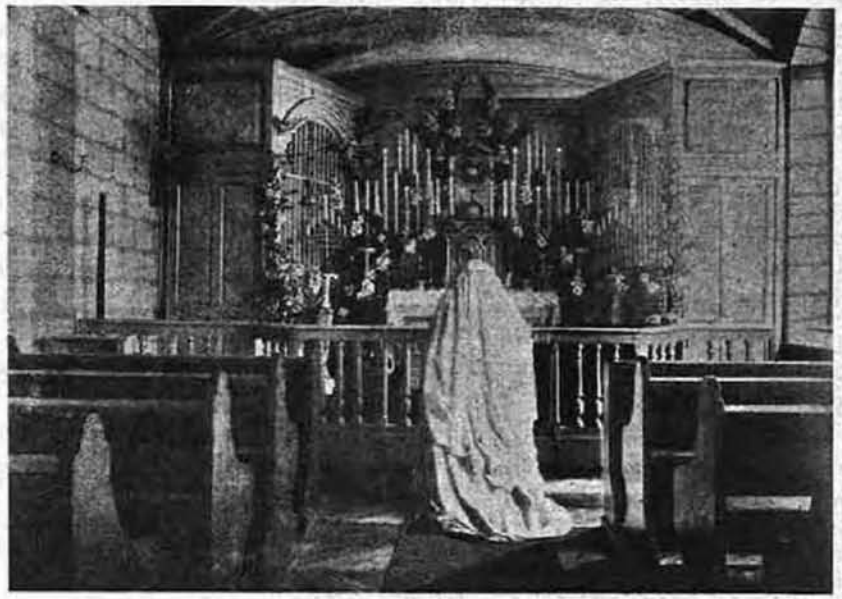

A Mária-Reparatrix apáczák Örökimádás-kápolnája. (Budapest, IX., Üllői-ut 77.)

Istenhez törekszik, a teljes odaadásban és apostolkodásban pedig az embereknek áll szolgálatára.

A legméltóságosabb Oltáriszentségben annyiszor és annyira megbántott és megvetett isteni Felség kiengesztelését, főkép ezen Oltáriszentség imádása által gyakorolják, mely a társaság összes templomaiban naponta ki van téve, de teszik ezt Jézus szentsége Szive zsolozsmájának éneklésével, az önmegtagadás és bünbánat egyéb cselekedeteivel is.

Embertársainkat a buzgóság cselekedeteivel igyekeznek javitani.

A Mária-Reparatrix apáczák zárdáikban a különféle társadalmi osztályok számára lelkigyakorlatokat tartanak, valamint fiatal leányok és a nép szegény gyermekeinek is előkészületül az első szent áldozásra. Mely után még tovább oktatják őket a katekizmusra. Vannak könyvtáraik, melyek a jó könyveket terjesztik s igy a veszélyes olvasmányoktól megóvnak; továbbá

kongregácziói és jótékony intézeteik a jámborság és erényesség föntartására és az azokban való előhaladásra.

A társaság zárdái egész éven át nyitva állanak mindazok számára, kik ott magánlelkigyakorlatokat óhajtanak tartani, kik a vallástanban magukat jobban kiképezni, vagy az egyházba való visszatérésre előkészülni kivánnak, valamint bármely más fontos okból.

Ezen intézményeken kivül, melyek az összes zárdában fönnállanak, a Mária-Reparatrix apáczák a helyi különös szükségek szerint egyebeket is létesitettek, mint: esti iskolákat, menedékházakat a cselédek számára, a missió telepeken árvaházakat, elemi iskolákat stb.

A társaság a szentszék iránt föltétlen hódolattal viseltetik. Anyaháza Rómában van (Via del Lucchesi 9). Zárdákat alapitott Olaszországban, Francziaországban, Belgiumban, Spanyolországban és Portugáliában, Angolországban, Irhonban, Németországban, Afrikában, Amerikában és Jeruzsálemben. Az apáczák ruhája szüz Mária szinei szerint fehér és kék.

Miután Ő Szentsége IX. Pius a társaságot három brévében jóváhagyta, XIII. Leo pápa Ő Szentsége azt 1883. április 18-án kelt konstitucziójában végleges határozattal megerősitette.

Malakiás próféta és az újszövetség. Malakiás jövendöléseit a többi próféta jövendölésétől az küiönbözteti meg, hogy nála a szentmiseáldozat egész világosan előtérbe lép.

A szentmiseáldozatról az ószövetségi próféták általában nem szólnak, ugy hogy ha kivesszük a 21-ik zsoltárt és Malakiás könyvét, az újszövetségi kultusz középpontjáról sehol sem találunk szóbeli jövendölést. Csak a tipusok jelzik az uj papirend megállapitását. Malakiásnál mintha Isten eme hallgatásért akarta volna kárpótolni népét, nem homályosan, hanem egyszerre a legnagyobb világossággal adja prófétája ajkaira azt, mit eddig homályosan engedett sejteni.

Az a hanyagság, melylyel a Malakiás korabeli papság tisztét végezte, alkalmat adott Istennek arra, hogy bepillantást engedjen a messiási időkbe s megmutassa az uj papság kötelmét. *Nem kedvellek titeket, . . . és az ajándékot nem veszem el kezeitekből,* mondja az Ur Malakiás által. (I, 10.) E szavakkal Isten kettőt jelent ki: 1. hogy az ószövetségi papság elvettetik, és 2. hogy az áldozatok megszünnek. Mindkét jövendölés beteljesedett. Az újszövetségben látjuk, hogy a régi helyét egészen uj papság foglalta el. Az a korlátozás, mely a papi tiszt végzésének jogát Áronra s fiaira (Lev. 8.), nemkülönben a levitákra szoritotta (Num. I, 49. kk.), az újszövetségben nincs többé. (Zsid. 7. 11. k.) Az Üdvözitő az ő papjainak kiválasztásában nem tekint a származásra, hanem legnagyobb részben a papi családhoz nem tartozókból szemeli ki azokat, a kiknek vállaira akarja rakni a tőle megállapitott uj istentiszteletnek hű és gondos végzését. Mindazonáltal daczára annak, hogy a papság általában elvettetett, mégis voltak közöttük egyesek, kiket a Messiás az ő papjai sorába igtatott. Ilyen volt pl. Barnabás apostol. Ezek voltak azok, a kikről jövendöli Malakiás, hogy a Messiás *megtisztitja Lévi fiait és megpróbálja őket, mint az aranyat és mint az ezüstöt* (3, 3).

A papság megszünése magával hozta az istentisztelet módjának a megváltozását is. A szelid Messiást nem lehet állatok öldöklésével és elégetésével tisztelni. Ő más tiszteletet akar. (v. ö. Zsid. 10, 9.) És a próféta lelki szemei előtt feltünik az uj áldozat, mely a messiási időben be fog mutattatni: *Mert napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között és minden helyen áldozni fognak és tiszta áldozatot bemutatni az én nevemnek.* (Mal. 1, 11.) Ezt az áldozatot megtaláljuk az újszövetség szentmiseáldozatában, melyet Krisztus Urunk az utolsó vacsorán szerzett. (Mát. 26, 26—28; Márk 14, 22—24; Luk. 22, 19—20.). Ez az áldozat valóban olyan, mint a milyennek Malakiás megjövendölte: *egyetemes,* nem egy nép tulajdona, hanem közös a világ minden nemzetével; *alakja* megfelel az ószövetség vérontásnélküli áldozatának, a minchának, mely főkép lisztlángból és borból állott; *tiszta* saját benső fenségénél fogva, melyet e miatt nem lehet bemocskolniok a méltatlanul bemutató papoknak sem. Ez az áldozat kiváló magasztalása és dicsőitése Isten nevének, mert az ő dicsőségét semmi sem hirdetheti jobban, mint az oly áldozat, mely tiszta és szent, mint maga az Isten. (L. Dr. Hám Antal «Malakiás próféta» czimü értekezését a «Hittudományi Folyóirat» XVII. évfolyamának I. füzetében.)

Az Ur testének társulata hazánk multjában. E folyóirat mostani évfolyamában (50. l.) volt alkalmam ismertetni az Ur testének társulatát. Ismertetésemben csak rámutattam, hogy e társulat hajdan hazánkban is virágzott. Több ily társulatról van biztos tudomásunk. Fönnállott e társulat a XVIII. század folyamán *Budaujlakon, Kalocsán* és *Nagyszombatban.* Ezen társulatokra vonatkozó közelebbi adatokat még régebben közöltem folyóiratunkban.[1] Most csak egy ujabb adatot akarok hozzátoldani. Az Üdvözitőről nevezett ferenczrendi tartomány *sebesi* templomában szintén müködött az Ur testének társulata (Confraternitas SS. Corporis Christi). Felállitották Polakovics Bernardin gvárdián alatt. Behozatala XIV. Benedek pápa 1748. ápr. 26-án kelt engedélyével és gróf Barkóczy Ferencz egri megyés püspök jóváhagyásával történt.[2] Idővel bizonyára felmutathatunk még több adatot is.

T. K.

[1] 1904. évf. 380. l.

[2] Fridrich: Historia . . . . pars II., pag. 67.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Az oltáriszentségi kalászok.

IV.

Vigyázzunk! Mellettünk van az Oltáriszentség isteni mezeje. Szedjünk rajta gyakran kalászokat gyakori és buzgó áldozásokkal; mert egyedül ezek képesek minket kielégiteni.

* * *

Több mező áll tehát előttünk nyitva.

Valóban itt az *egyház* mezeje, a melyen a szentek erényei virágzanak, a hol a jócselekedetek gyümölcsöznek, a hol az oltáriszentségi isteni kalászok bőven teremnek.

E mellett a mező mellett azonban ott a *világ* mezeje is, a hol a tisztátalan gyönyörök virítanak és a hol a hiu tiszteletet halmozzák fel.

Jaj, mily esztelenek vagyunk! Legtöbbször erre a mezőre megyünk.

Nem gondoljuk meg, hogy ezen mezőn oly virágokból fonunk koszorut, a melyek lehullanak, mielőtt elhervadnának.

E mezőt a mi érzékiségünk taroljale.

Oh, ha legalább akkor lépnénk az Oltáriszentség mezejére, a mikor kegyelmével hiv bennünket az az emberré lett Isten, a ki számkivetésünk utján társunkká lenni méltóztatott.

Ha pedig lelkünk örömében néhány zsenge kalászt már leszakitottunk, hallgassunk isteni társunk szavára, a mely ugy hangzik, mint az, a mely Ruthnak mondá:

«Gyermekem! ne menj többé más tarlóra».

«*Ne vadas in alterum agrum*».

Mikor tehát lelki éhség gyötör, ennek az Üdvözitő utmutatásában megjelölt mezőnek sárguló kalászaira tekintsünk.

Menjünk bizalommal e mezőre; gyakori és buzgó áldozásokkal markos kévéket kössünk rajta. Ezek minket teljesen kielégitenek.

E titok kétségkivül nem az egész kereszténység.

Szent vallásunk ezen kivül még ezer vigasztalást nyujt.

Mégis, szive mélyén melyik jámbor lélek nem érzi, hogy számára az Oltáriszentség nélkül csak nyomoruság terem.

A legtermékenyebb szántóföldek se birják éhségét annyira lecsillapitani, hogy az Oltáriszentség mezejéről legalább néhány kalászt ne szedjen.

A legbőségesebb kegyelmi források is szárazaknak és szikkadtaknak tünnek fel mellette és ha veled, oh szentségi Isten! nem találkoznék, Dáviddal kiáltana fel:

Mint a szarvas a forrásviz után eped, ugy vágyakozom utánad, Istenem!

Az Oltáriszentség tehát valóban lelki kincs és lelki táplálék.

Tudjuk, hogy lelkünk nélküle szegény, vele azonban mindenhol bővelkedik.

Nélküle gyönge, vele azonban hatalmas.

Nélküle éhség gyötri, vele azonban teljesen ki van elégitve.

Oh, adjatok nekem az Oltáriszentséget szerető és izlelő lelket!

Az minden szómat megérti, az tudja, hogy az Oltáriszentség mezején valóban csodálatos és teljes a kielégités.

Lám, mily könyörületes szivvel ajánlja e mező aratóinak, hogy szeretetreméltó készséggel arassanak bőven kalászokat a hitetlenek lábai elé.

Oh! mióta a szentségi igék először hangzottak el, hány kalász gyült össze a papok kezei között és mennyi hullt e kezekből a hivek szivének táplálására.

Az isteni Mester parancsolja, hogy azon legyenek és azon buzgólkodjanak naponkint, hogy mindennapi kenyerét minden lélek megkapja.

Az isteni vendégséget elkészitik, a választottak gabonáját és a szüzeket nevelő bort együttesen feladják és hangosan kiáltják:

«Isten barátjai, lakjatok jól és igyatok, ittasodjatok meg!

Comedite, amici, et bibite, et inebriamini, carissimi».

Fischer Ágoston.

Oltáregyesületi ügyek.

A budapesti központi Oltáregyesület április havi választmányi ülésén *Kánter* apát, igazgató, a Nagycsütörtök jelentőségét s a gyakori és naponkinti szent áldozásról szóló, Ő Szentsége által jóváhagyott határozatot fejtegette a jelenlevőknek s fölhivta figyelmüket, hogy Nagypénteken és Nagyszombaton minél buzgóbban vegyenek részt a szentségimádáson. Határozatba ment továbbá, hogy német ajkú oltáregyesületi tagok számára a Szervita-templomban fog minden hónapban, a második vasárnapot követő csütörtökön, közös istenitisztelet végeztetni. A választmány a márczius hónapban rendezett oltáregyesületi kiállitásnak eredményét is megbeszélte.

*

A ditrói Oltáregyesület ünnepe. Igen kedves ünnepséget rendezett a ditrói Oltáregyesület Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén a ditrói községház nagytermében.

Az ünnepet Takó János szentszéki ülnök, plébános és igazgató nyitotta meg, fejtegetvén az Oltáriszentség nagyságát, hatását az emberiségre, különösen a nappal hasonlitván össze; beigazolta, hogy Oltáriszentség nélkül kihalna a szivekből minden jó érzelem és romlás következnék az emberiségre.

Legérdekesebb pontja volt az ünne-

pélynek András Péter káplán felolvasása. Lefestette a ditrói Oltáregyesület bajait, hiányait, az Ur Jézus óhajait és megmutatta a módot, hogy miképen alakulhat át a mai közömbös társadalom Jézus Szive szerintivé. Megjelölte az orvosszerek legbiztosabbikát az Eucharistiát. Különösen rámutatott arra, hogy a férfiaknak is be kellene állani az imádásra, hogy ne csak Éva árva leányai, hanem árva fiai is részt követeljenek az Ur Jézus áldásából. Végül rámutatott az Ur Jézus kivánságaira. Az ünnepség többi pontját szavalatok, ének- és zeneszámok töltötték be. Mindvégig gyönyörüsége telt aközönségnek a szépen sikerült ünnepélyen.

Az ünnepély rendezésében kiváltképen Ádám Poli őnagysága fáradozott. Ő volt azon leginkább, hogy az Oltáregyesület kifelé is számot adjon munkásságáról. Az eszmét csak helyeselni tudjuk, mert igy kelthetünk érdeklődést. *Km.*

*

Oltáregyesületi lelkigyakorlatok. Az idei nagyböjti szentidőt számos Oltáregyesület igyekezett felhasználni lelkigyakorlatok tartására. Jó példával jártak elöl az erdélyi oltáregyesületek. Lánglelkü püspökük, Majláth Gusztáv Károly gróf érdeme ez; mert ő tette lehetővé az oltáregyesületeknek a lelkigyakorlatok tartását.

A *gyulafehérvári* Oltáregyesület tagjai márczius 29-től április 1-éig végezték szentgyakorlataikat Lollok József lazarista atya vezetése alatt. A *kolozsvári* oltáregyesület számára P. Kerling János, S. J. főgymn. tanár tartotta az elmélkedéseket. A *sepsiszentgyörgyi* oltáregyesület lelkigyakorlatát Jaross Béla vezette. A *székelyudvarhelyi* Oltáregyesületi szentgyakorlatokat pedig Lollok József végezte.

A *segesvári* Oltáregyesület márcz. 22—24-ig triduumos szentgyakorlatot tartott. A beszédeket Meisel plébános, Fuchs székelykereszturi hittanár és P. Kory ferencrendi provinciális mondották. A triduum méltó befejezésekép márcz. 25-én szép számmal járultak közös szent áldozáshoz az oltáregyleti tagok s egyéb hivek is. *Km.*

*

Az örökös szentségimádás és a szegény templomok fölsegitésére alakult budapesti központi Oltáregyesület választmányi és terjesztőnői gyüléseinek sorrendje:

1. A gyülés szentséglátogatással egybekötött lelki szent áldozással kezdődik, a mely alkalommal az igazgató, vagy más a jelenlevők közül, az oltár lépcsőjén térdelve, a következő imát mondja elő:

«Isteni Megváltónk és kegyes Üdvözitőnk, édes Jézus! a ki minket véghetetlen kegyelmedből meghivtál, hogy a legfölségesebb Oltáriszentség iránti tiszteletet és imádást gyenge tehetségünkkel ápoljuk és terjeszszük, ime megjelentünk a Te oltárod előtt, hogy igy egészen a Te közeledben alázatosan kérhessünk Téged, add meg nekünk kegyelmesen, hogy a Szentlélekisten fölvilágositó kegyelmével és a legfölségesebb Oltáriszentségben rejlő szentséges Szived szeretetével fölgyulasztva, mindazt megismerjük, a mit Te, édes Jézusunk, a legfölségesebb Oltáriszentség minél nagyobb dicsőségére és a mi gyarló lelkünk javára, általunk, a Te jóakaró bár, de gyarló hiveid által művelni óhajtasz.

Esdve kérünk azért, édes Jézusunk, add meg nekünk a kegyelmet, hogy szent ügyedről tanácskozva, egyesegyedül a Te dicsőségedet keressük és mozditsuk elő. És mert napról-napra jobban látjuk, hogy nálunk is «sok az aratás, de kevés a munkás», esdve kérünk, támaszsz minél több odaadó lelkes munkást, hogy egyesületünk, mely kiváló módon a Tied, a Te szent neved dicsőségére minél többet tehessen.

Ti pedig, kik egykoron az oltáregyesületeknek szent alapitói és tagjai és a legfölségesebb Oltáriszentségnek buzgó tisztelői voltatok, a kik ma már az égben szinről-szinre látjátok Azt, kit e földön az Oltáriszentségben buzgón imádtatok, könyörögjetek érettünk, hogy szent példátokat hiven kövessük!

Édes Jézusom! erős hittel hiszem mindazt, a mit szent egyházad által tanitasz s most különösen hiszem és vallom, hogy Te ezen legfölségesebb szentségben igazán és valósággal jelen vagy ... Erősitsd hitemet!

Édes Jézusom! bizalomteljesen reménylem, hogy megbocsátod bűneimet, hogy itt e földön szent malasztodnak és egykoron az örök boldogságnak részesévé teszesz, s kérlek, ne engedd, hogy e szentség nélkül éljek, avagy meghaljak. ...

Gyarapitsd reményemet!

Édes Jézusom! teljes szivemből szeretlek; kiváltképen pedig szeretlek e legfölségesebb szentségben, melyben Te véghetetlen szereteledből jelen vagy...

Gyulaszdd föl mindinkább szeretetemet!

Édes Jézusom! teljes szivemből szánom és bánom minden bünömet, s igérem, hogy soha többé nem vétkezem!

Uram! nem vagyok méltó, hogy bejöjj az én hajlékomba, hanem csak egy szóval mondd s meggyógyul az én lelkem!

Jézusom, jöjj az én szegény szivembe ... és maradj velem mindenkor! Amen».

2. A szentséglátogatás végeztével a gyülés tagjai mély csendben a gyülésterembe vonulnak.

(A terjesztőnői gyüléseken ájtatos olvasmány Kempis Tamás «Jézus követése» vagy más hasonló irányu ájtatossági könyvből, mire az igazgató az ájtatos olvasmány kapcsán rövid magyarázó és buzditó beszédet intéz a terjesztőnőkhöz.)

3. A legutóbbi gyülés jegyzőkönyve olvastatik föl.

4. A folyó ügyek megbeszélése.

(A terjesztőnői gyüléseken a jegyzőnő névszerint fölhivja a terjesztőnőket, hogy egyenkint jelentést tegyenek mult havi működésük eredményéről és a szerzett tapasztalatokról. A terjesztőnők fölolvassák az időközben megnyert uj tagok neveit stb., beszámolnak a gyüjtött alamizsnákról és az ezekről szóló és külön lapra

irt jegyzéket átszolgáltatják a jegyzőnőnek.)

5. A gyülések a következő imákkal fejeztetnek be.

Az előimádkozó: Oh szent lakoma, a melyben Krisztus vétetik, kinszenvedésének emléke megületik, a lélek malaszttal telik és a jövendő dicsőség zálogát nyerjük.

Az előimádkozó: Kenyeret adtál mennyből nekik.

Mindnyájan: Minden gyönyörüséggel teljeset.

Könyörögjünk. Ur isten! ki nekünk a csodálatos Oltáriszentségben kinszenvedésednek emlékezetét hagytad: adjad, kérünk, a Te Testednek és Vérednek szentséges titkát ugy tisztelnünk, hogy megváltásodnak gyümölcsét magunkban szüntelen érezzük, a ki élsz és uralkodol mindörökön örökké. Amen.

Oltalmad alá futunk, Istennek szent Szülője, könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején, hanem oltalmazz meg minket minden veszedelemtől mindenkoron, dicsőséges és áldott Szűz! mi asszonyunk! mi közbenjárónk! mi szószólónk! engeszteld meg nekünk Fiadat, ajánlj minket Fiadnak, mutass be minket szent Fiadnak. Amen.

Áldassék végnélkül és dicsőittessék
A legfölségesebb Oltáriszentség!

Az Atyának és Fiunak és Szentlélekistennek nevében. Amen.

Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus! mindörökké. Amen.

*

Adományok az Erzsébet-Örökimádás-Templom számára. Gróf Serényi Istvánné 20 k, Fábry Sarolta ivén 34 k, Panyiszkó Mária 20 k, Jákli Ferenczné 40 f, Sebestyén Ferenczné 20 f, Branch Károlyné 2 k, Roth György ivén 4 k, Dávidné urnő 10 k, Dobrovolszky Mária 2 k, Schlagmann Auguszta 2 k, T. E. 1 k, H. I. 20 k, N. N. 2 k, Kosarka Anna 2 k, N. 1 k, Krémarz Irma 10 k, Gregoretz Mária 2 korona.

*

Az oltáregyesület rendes tagjaitól az 1905. év szeptember és október havában befolyt dijak:

Barát Istvánné 2 k, Samák Györgyné 2 k, Samák Mariska 2 k, összesen 18 kor. Szedlák Anna 4 k, Gross Aloizia 2 k, Farkas Ágnes 2 k, Foró Mária 64 f, Magdalik Mária 40 f, Bogdenas Flóra 2 k, Gazder Józsefné 1 k, Molnár Józsefné 8 k, Ghyczy Ida 10 k, Brédl Sándorné 2 k. Özv Edvi Illés Gyuláné urnő által: dr. Kéry István 10 k, báró Mandorff Károlyné 8 k, Török Árpádné 4 k, Edvi Illés Aladár 2 k, Szabó Istvánné 2 k, Baráth Krisztina 1 k, Török József 40 f, Török Teréz 40 f, összesen 27 k 80 f. Ftdő Gyürky Endre plébános ur a vámos-mikolai tagok részéről 47 k. Ftdő Griffel Lajos ur a gyoroki tagok részéről 8 k 96 f. Kapitán Johanna 2 k, Hugoly Mária 4 k, özv. Balogh Anna 48 f, Bodó Anna 1 k, Blaskovics Mária 5 k, Huszka Margit 24 f, Csókási János 24 f, Ohnmacht Anna 2 k, Szabó Mária 1 k, Palkovics Róza 4 k, özv. Valenta Andrásné 1 k, Hajnal Istvánné 4 k, Sztankovszky Mária 2 k, Balogh Mártha 2 k, Balogh Janka 24 f, Balogh Katicza 24 f, Balogh Mária 24 f, Bocskai Mária 1 korona.

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

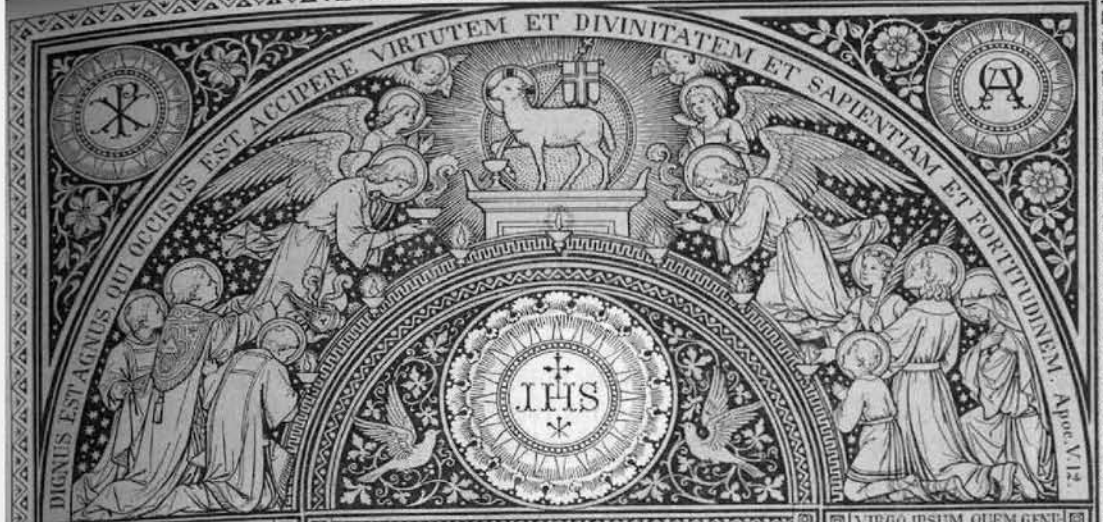

VII. ÉVF. 1906 5. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-út 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. MÁJUS. 5. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Wagner Mihály: Az első szentmise. — Nagyfalusi Lajos: Falu templomáról. — Első Áldozásra. — Krizs Árpád Viktor: Adoratio. — Szentiványi Béla: A miről a füzek suttognak. — K. Á. V.: A Magyar lányokhoz. — Pünkösdi elmélkedés az Oltáriszentségről. — T. Kálmán: Szentségi egyletek. — Innen-onnan. — Irodalom. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

Az első szentmise

MÁRIA hava nemcsak erdőt és mezőt, rétet és kertet hint tele virágokkal, bőségesen fakadnak azok ilyenkor a katholikus hivek lelkében is. Szép a május nemcsak a szabad természetben, hanem templomainkban, kápolnáinkban és áhitattal betöltött szobáinkban is. Mennyi kedves figyelem és édes gond jut e virágos hónapban egy-egy Mária-szoborra, egy-egy Mária-oltárra. Különösen szépek ilyenkor a nőintézetek házi kápolnái. Azok a gyengéd kezek oly szép harmóniában tudják elhelyezni a szebbnél-szebb virágokat, a milyen kedves összhangban vannak a Mária-leányok szivében az erények. De szép ez a hónap a fiuintézetekben, a papnevelőkben is. Itt az oltárok disze talán nem oly finom, a virágok csoportositása talán nem oly könnyed, de a lelkek áhitata talán mélyebb, az erényekre való törekvés talán szilárdabb. Szépek ilyenkor ezek a gyönyörü virágkertek, a papnevelők mind; a legszebb virágok bennük azoknak a növendékeknek lelkei, a kik a következő hónapokban mondják el első szentmiséjüket.

Nagy dolog előtt érzi az ember legjobban saját gyengeségét. Nagy dolog előtt ugy tud az ember kérni, ugy tud imádkozni, mint soha máskor. Képzelhető-e nagyobb dolog, mint felvenni az egyházi rend szentségét? Bármennyire vágyódik is e kitüntető hivatal után a czéljához közeledő növendék, mégis remeg tőle. Ezen aggódó vágyódás és édes félelem közepette egyre gyakrabban hangzik fel szivében lelki vezetőjének bátoritó szava: «Per Mariam ad Jesum, Mária által Jézushoz». És ezért talán senki sem tudja ugy megünnepelni május havát, mint a felszentelés előtt álló papnövendék.

Irigylésreméltó ilyenkor a lelki élete. Már előbb is iparkodott gyermek- és ifjukori botlásait jóvátenni, de most még elszántabb az önmeg-

tagadásban, most még bensőbben szakad fel lelkéből a sóhaj: «Ifjuságom vétkeiről és tudatlanságaimról ne emlékezzél meg». (24 zsolt.) És ebben a nemes bánatban és férfias elégtételben lelke megtisztul, mint az arany a tüzben, megtisztul nemcsak a multnak hibáitól, hanem azoktól a tökéletlen vágyaktól is, melyeket a világ nem itél el, de a melyek a papnak munkáját mégis megrontják s megakadályozzák azt, hogy papi müködése teljesen ép, egészen szép gyümölcsöt hozzon, olyant, a melyen a mennyországban sem találnak kivetnivalót.

Hitünk legdrágább kincse, a legméltóságosabb Oltáriszentség lesz nemsokára gondoskodásának legfőbb tárgya és fáradozásának legméltóbb jutalma. Azért élete már most is e körül forog. A legfölségesebb Oltáriszentségre való tekintettel végzi munkáját. Azért tanul oly kitartóan, hogy méltóképen hirdethesse a szentségi Jézus szeretetét a szószékről, hogy helyesen készitse el a sziveket a szentségi Jézus látogatására a gyóntatószékben, hogy a legkisebb dolgokra is kiterjedő hüséggel tarthassa meg az egyház előirásait a szentmisében. Bármit tanul, bármit olvas, gyengéd szeretete megtalálja a kapcsolatot a tanultak és az oltárszekrény csendes Lakója között. Szentséglátogatásaiban, oh, de jól érzi magát. Milyen bizalmasan beszélget ilyenkor azzal, a kit annyira szeret, a kinek le akarja magát kötni örökre. Mily édes szeretetvallomásokat, mily mélységes hüségi igéreteket és meghallgatást érdemlő kéréseket hall ilyenkor tőle a szent ostyából szeretettel feléje néző Jézus. Szent áldozásaiban egészen boldog. Hite szilárd, mint a gránitszikla, szeretete zavartalan, mint a hegyipatak vize. Jézusnak birtokában egészen boldog. Szent áldozásaiban előre élvezi jövendő pályájának legfőbb édességét. És ő most gyakran részesül a nagy szerencsében, hetenkint többször járul a szent áldozáshoz; gyakorolja magát abban, a mit majd nemsokára naponkint megtehet. Joggal teszi ezt már most is, hisz féltő gonddal tartja távol szivétől, a mi őt méltatlanná tenné. Gyakorolhatod, gyakorold is ifju levita-lélek ez édes egyesülést. Bárcsak soha ne találná Üdvözitőd szivedet készületlenebbnek, mint most.

Csak folytasd ezt a szép törekvést, szentekhez illő munkát, mert már közeledik a te nagy napod, első szentmiséd napja. Akkor majd beteljesedik gyermekéveid legszebb álma, ifjuságod legforróbb vágya és férfikorod első nagy tette.

A szentmisében egyik legmegragadóbb jelenség Krisztus Urunk határtalan megalázkodása s vele ellentétben a misező papnak felmagasztalása. Bizonyos tekintetben jobban megalázza magát az Istenfia a szentmisében, mint a keresztáldozatban tette. A keresztrefeszitésit a hóhérok csak akkor hajthatták végre, mikor az Ur megengedte nekik. Hasztalan emelték fel ellene kezüket, mig nem jött el az ő órája. De a szentmise számára előre lekötötte magát a világ végéig. A melyik pap akarja, a mikor, a hol akarja,

ha komoly szándéka van, az átváltoztatást eszközölni, megteheti. Mintegy a pap parancsszavára jelenik meg Jézus az oltáron. Ez a csodálatraméltó alázatosság minden szentmisében megfoghatatlan nagy dolog, ez a páratlan hatalom mindenkor mint Istentől kitüntetett férfiut mutatja be a papot; de az első szentmisénél ez jobban szemünkbe ötlik.

Emberek vagyunk. Megszokás folytán a legszentebb dolgok is veszitenek előttünk, nem tudják ugy lekötni figyelmünket, áhitatunkat, mint eleinte. Igy vagyunk a szentmisével is. Az isteni irgalmasságnak és szeretetnek ezt a csodáját is idővel megszokja a pap és a hivő egyaránt s ennek következtében még ez az angyalok csodálta esemény is idő multán hidegen hagy bennünket. Az első szentmisénél, a legmagasztosabb papi müködés küszöbén, azonban jobban észreveszszük a nagy különbséget, a mely az egyszerü hivő és a pap között van. Néhány nappal előbb még érintenie sem volt szabad az ujmisésnek az Istenembert e rejtett alakjában, most pedig érintheti, oda teszi, a hova akarja; néhány nappal előbb szent félelem szállta meg, ha egy pap nagy csendben kimondta a csodatevő szavakat, most már maga is kimondja őket; ezelőtt remegve közeledett az oltárhoz, hogy Isten szolgájának kezéből elfogadja e mennyei eledelt, most maga nyujtja másoknak. A hivatás kegyelmének nagyságát nem akkor érzi a pap legjobban, mikor a papi hatalmat kapja, hanem akkor, mikor azt először gyakorolja.

A Fiuisten alázatossága egyrészt, a nagy hatalom fönsége másrészt, saját méltatlanságának érzetét oly élénken hozzák a papnak öntudatára, hogy visszarettenne s nem merne ez isteni müben oly lényegesen közremüködni, ha nem csengne fülében Krisztus Urunk bátoritó szava: «Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket» (Ján. 15, 16.) és határozott parancsa: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre». (Luk. 22, 19.) E biztatásra leküzdi ugyan jogos vonakodását, s mint Mózes Horeb hegyén elvállalja ugyan az isteni megbizatást, de méltatlanságának eleven érzése azért nem tünik el, hanem mint jótékony alaphangulat marad meg lelkében, melyből az első szentmise ájtatos gondolatai és érzései fakadnak.

Bárcsak láthatnók, mi megy végbe lelkében e szent órákban. Milyen hálával mondja ki először az angyali ének szavait: «Gloria in excelsis Deo», mily meggyőződéssel mondja a «Credo»-t. Minél jobban közeledik az átváltoztatáshoz, annál forróbb lesz az áhitata, annál jobban visszatükröződik arczán a szent öröm érzése . . . Már vége az első memento-nak, megemlékezett már azokról, kik példájukkal, áldozatkészségükkel e magas méltóságra segitették. A csengetyü megszólal. Ő kezébe veszi a kenyeret, mint Krisztus Urunk az utolsó vacsorán, a keresztre emeli tekintetét — de sokat mond ez a tekintet — megáldja a kenyeret, lehajol és remegő ajakkal kimondja az átváltoztatás szavait. Maga is hiszi, hogy szavára Jézus megjelent az oltáron, azért imádó hódolattal nyomban térdet hajt és reszkető kézzel

mutatja fel Krisztus testét a hiveknek. Ezalatt megszólal a templom nagyharangja. Kevés ember van otthon a községben; azok is letérdelnek a konyhában, az udvaron, az egész község népe e perczben egy fenséges imádságban egyesül; mindnyájan köszöntik Jézust, ki községük szülöttjének szavára most szállt le az oltárra, mindnyájan szivből hálát adnak Istenek, hogy közülük méltóztatott magának ily hatalommal megáldott szolgát választani. Még az angyalok is örülnek e látványon, ők tudják, mily kedves ez áldozat a teljes Szentháromságnak ... Áldozáskor ismét uj öröm vár az uj papra, nem egyszerü hivő többé, őneki a bor szine alatt is szabad áldoznia, Krisztust szomjuhozó lelke lecsillapithatja szomjuságát: a bor szine alatt Krisztus vére áztatja ajkait.

Az ujmisést első szentmiséjénél szemlélve, az embernek önkénytelenül Krisztus szava jut eszébe: «Békeséget hagyok nektek, az én békeségemet adom nektek, nem mint a világ adja, adom nektek». (Ján. 14, 27.) Valóban békeség, boldogság ömlik el egész valóján. Békeség, boldogság, a minőt a világ nem ismer, a melyet méltán irigyelnek azok, a kik a lelki élet édességét már megizlelték.

Az első szentmise ünnepnapja nemcsak az ujmisésnek, hanem ünnepe az egész községnek, az egész vidéknek. Jó magyar népünk mindig különös szeretettel dédelgeti a papnövendékeket és éveken át számon tartja, hogy a harmadik faluban lakó kispapnak mikor lesz az ujmiséje. És ha eljön az ideje, arra elmegy, ha mindjárt órákon át kell is gyalogolnia. Ez a buzgóság nem tulzás, természetszerü megnyilatkozása az egyházias érzésnek.

Maga az anyaszentegyház is kiváltságokkal tünteti ki az első szentmisét. Dicső emlékü XIII. Leo pápa 1886-ban a szokott feltételek alatt teljes bucsut engedélyezett az ujmisésnek és vérrokonainak harmadizig bezárólag és hét év és hétszer negyvennapi bucsut mindazoknak, a kik az ujmisén jelenvannak és töredelmes szivvel a szentatya szándékára imádkoznak. Loyolai szent Ignácz a szent gyakorlatokhoz adott utasitásai végén szabályokat ad, hogyan érezzünk az egyházzal. A tizennyolcz szabálynak vezérelve: Dicsérni, a mit az egyház dicsér, kárhoztatni, a mit az egyház kárhoztat. Az egyház nagyrabecsüli az első szentmisét, becsüljük nagyra mi is.

És még egyet. Az egyház imádkozik és bőjtöl, hogy az Isten jó papokat adjon neki. Iskolai rendszerünknél fogva junius és julius hónapokban lesz hazánkban a legtöbb ujmise. Imádkozzunk különösen ez időtájban azokért a lelkes fiatal emberekért, kik néhány hét mulva saját elhatározásukból egészen Istenéi lesznek. «Az aratás ugyan sok, de a munkás kevés. Kérjétek azért az aratás urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába».

Wagner Mihály.

FALU TEMPLOMÁRÓL

Tornya túllát a határon,
Keresztje az égnek int;
És öregje és apraja
Áhitattal rátekint.
S rejtve titkos szentélyében,
Ki ismeri hiveit;
Kihez semmi minden század:
Nem átallja ezt a házat:
Itt van rejtve, itt van, itt!

Körül versenyt turbékolva
Galambok raja kering;
S túl amottan, alább, alább
A kalászok zöldje ing: —
Ti a szentély belsejébe
Jertek, hivja hiveit:
Galamblelkek szent tanyája,
Az életnek gabonája,
Itt van rejtve, itt van, itt!

Viharverte párkányára
Vadkörtefa-pár borul;
És százados koronájok
Szolgál enyhe sátorul.
Oh higyjétek, hogy e hajlék
Üdvösségünk sátra itt:
Menedékünk, ha vihar ver,
És árnyékunk, ha nap perzsel:
Minden áldás itt van, itt!

Alkonyuló félben a nap,
Bibor tűzben van az ég;
Hegyormokon — oltárokon —
Áldozatunk lángja ég;
S rejtve kisded szentélyében
Ki megváltá hiveit:
A szeretet áldozatja,
Ő, a lelkek örök napja,
Itt van rejtve, itt van itt.

Letérdelek a pázsiton,
imádni a sziv Urát:
Kit körülem a természet
Titkos nyelvén hőn imád.
És levetem itt előtte
Belkem vétkes vágyait:
Az életnek kútforrása,
Belkem minden óhajtása
Itt van rejtve, itt van, itt!

Nagyfalusi Lajos.

Első áldozásra

I.

Ugyebár örülnétek, ha Krisztust láthattátok és vele beszélhettetek volna? Vagy nem dobban meg szivetek arra a gondolatra: Istenem! mily boldogok voltak azok a gyermekek, kiket édes anyjuk odavezethetett az Üdvözitő elé, hogy forró szeretetével magához ölelje s jóságos kezével megáldja őket?! Vagy nem gondoltok-e epedve azokra a jeruzsálemi gyermekekre, kik az első virágvasárnapon a tavasznak a legszebb ékességét szórták az Üdvözitő elé s ünneplő énekekkel kisérték végig városuk utczáin?

Ugyebár szeretnétek, ha Jézus titeket is magához édesitene s szives mosolyával, kedves társaságával megörvendeztetne?

Az Üdvözitő jól tudta, hogy ti vágyódni fogtok utánna s lelketeknek ezt az óhajtását teljesitette is. Azok a bibliai gyermekek láthatták Jézusnak isteni tekintetét, hallhatták az ő mennyei beszédét s boldogságuk kimondhatatlan volt. Mennyivel nagyobb azonban a ti boldogságtok! Nektek ma Krisztus odaadja magamagát, testét és vérét, istenségét és emberségét. Szemmel ugyan csak kerek kis ostyát fogtok látni, de ott cseng a fületekben az isteni szó: Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem! Az a Jézus, ki Betlehemben a jászolban feküdt, kit szüz Mária karjain ringatott, ki nagypénteken érettünk meghalt, de husvét vasárnapján sirjából dicsőségesen föltámadott, az a Jézus, ki a mi Urunk és Istenünk, az a Jézus — néhány percz mulva szivetekbe száll. Nagy szeretetében nem elégedett meg azzal, hogy csak onnan a magas mennyországból szeressen titeket, hanem elrejtőzött oltárunkon az ostyának alakjába, hogy az Oltáriszentségben hozzátok betérhessen s titeket megszentelhessen.

Mennyire szeretett titeket az a Jézus! Ti még nem is éltetek és ő már is szeretett s miután a rövid 10—12 esztendő alatt elhalmozott benneteket a legkülönbözőbb jótéteményekkel, föntartotta még számotokra ezt a fehérvasárnapot is, a földi életnek legboldogabb napját. Az a diszes ünnepi oltár, illatos virága, tündöklő gyertyafénye, édes jó szülőitek szivének elrejtett öröme, előcsillanó könnye, mind-mind azt hirdeti, hogy ez a nap szép, szent s mindenekfölött boldog nap. Mert lehet-e nagyobb boldogság, mint szivetekhez ölelni azt a Jézust, ki legnagyobb jótevőtök s legőszintébb barátotok! Lehet-e nagyobb öröm, mint résztvenni azon az isteni lakomán, melyen Krisztus Urunk saját testét és vérét adja ételül-italul. Estére ugyan ez a boldog nap is elmulik, ó de az emléke ne muljék el soha!

Kér valamit Krisztus cserébe azért a nagy kincsért, melylyel ma lelketeket meggazdagitja? Kér valamit a maga testéért-véréért, melylyel ma szivetket megajándékozza? Nem kér mást, csak azt az egyet, hogy ő benne higyjetek, reméljetek, őt teljes szivetekből szeressétek!

A napot az égre azért teremtette Isten, hogy világitson és melegitsen. Nap nélkül a sötétben botorkálnánk s nem volna semmi virág, semmi termés. A mi a nap az égen, az a mi igaz katholikus hitünk a lélekben. Ez a hit világositja meg értelmeteket s heviti szépre, jóra szivetket. Ez a hit mondja nektek, hogy a hatalmas Isten a ti jóságos mennyei atyátok, ez a hit mondja nektek, hogy a miért teremtve vagytok, az nem ez a föld, hanem a szép mennyország, ez a hit ad majd nektek erőt a szenvedések türelmes elviselésére s ez a hit önt erőt és kitartást belétek, hogy az élet küzdelmeiben el ne csüggedjetek, hanem bátran és lelkesen harczoljatok Jézusért. Hunyadi Jánosnál nem volt a magyar nemzetnek nagyobb hőse s szüz szent

Margitnál nem volt a magyar nemzetnek kedvesebb leánya. És tudjátok, mi tette az egyiket legnagyobb hősünkké, a másikat a legkedvesebb szentünkké? Az a szent hit, a melyet Jézus tanitott és az egyház hirdetett. Ez a szent hit, acélozta meg Hunyadink karjait s hevitette lelkét csodálatos vitézi tettekre. Hunyadi Jézushoz imádkozott a béke idején s hiyő lélekkel hivta segitségül Jézust a harcznak tüzében. Szentmiséjét nem mulasztotta el soha s ha ütközetre került a sor, előbb megáldozott ő is, hadserege is. És annak a szent szüznek, boldog Margit királyleánynak oly erős volt a hite, hogy még haló porában is ott akart pihenni az oltár mellett, a legméltóságosabb Oltáriszentségnek közelében. Ezeknek példáját kövessétek! Örömmel mondjátok magatokat katholikus hiveknek s ragaszkodjatok szivvel-lélekkel az egyházhoz, mert Krisztus igazságát hirdeti nektek. Soha el ne tántorodjatok kath. hitetek megvallásában, mert ha ti nem valljátok meg Krisztust, akkor ő sem fog titeket megvallani mennyei atyja előtt.

Bizzatok is Jézusban! Van, a ki jobb nála? Nincs. Vagy van talán, a ki hatalmasabb nála? Nincs senki. Ne másban bizzatok tehát, hanem csak Jézusban. Ha gazdag vagy, ne bizzál a pénzben, mert az nem boldogit, ha szegény vagy, el ne csüggedj, mert Jézusnál szegényebb ugy sem vagy. Bizzatok a becsületes munkában s bizzatok Jézusban, a ki megsegit titeket! Kérjétek, a mire csak szükségtek van és bizzatok, hogy ő megadja nektek. Az a Jézus, ki vakokat látókká, süketeket hallókká, halottakat élőkké tett, az a Jézus segiteni fog rajtatok is. Rövid idő mulva szivetekbe fogadjátok s akkor kérjétek, hogy adja meg nektek az ártatlanság ajándékát, szülőiteknek a lélek békéjét, mindnyájunknak a szükséges kegyelmet s gondoskodjék a mi mindennapi kenyerünkről is! Bizzatok, ő meghallgat titeket!

És végül: szeressétek Jézust teljes szivből, egész lélekből és minden erőből! Gyuljon ki bennetek a szeretet tüze és hevitsen arra az erős fogadásra, hogy ti Jézus szeretetében lankadni nem akartok, hanem gyarapodni akartok az ő szeretetében mindvégig. És mert ti Jézust szeretni akarjátok, azért szeressétek azt, a mit Jézus szeret és gyülöljétek, a mit Jézus gyülöl! Gyülöljétek a bünt, mert ez az egyetlen, a mit gyülöl Jézus. Ne engedjétek, hogy bün lopódzék szivetekbe, mert a ki megtüri a bünt, az elüzi vele az ő Krisztusát, elüzi Krisztussal az ő békéjét itt e földön és az örökkévalóságban!

Oh, csak kérjetek magatoknak minél több hitet, reményt, szeretetet! Énekszóval is kérjétek az Urat: Ezen hitben, reménységben, szeretetben erősits!

Immár befejezem szavaimat, mert az oltárnak szentségházából felém hangzik Krisztusnak hivó szózata: Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket!

Édes Jézus! Hozzád engedjük . . . Vonjad őket atyai kebledre s áldd meg, hogy benned hinni, remélni, téged egész szivből, szeretni soha meg

ne szünjenek! Add nekik a kegyelmet, hogy a te szent testeddel és véreddel méltókép táplálkozzanak most és ezentúl mindig! Jutalmul pedig tedd őket boldogokká siron innen, siron tul!

Áldd meg egyuttal a szülőket is, kik annyi gond és fáradság közt nevelték őket! Áldd meg tanitóikat! Áldj meg bennünket is, kik szent nevednek dicsőségére oktatjuk őket.

Add áldásodat mindnyájunkra és segits, hogy ezekkel az először áldozó gyermekekkel neked éljünk, neked haljunk, élve-halva a tieid maradjunk. Amen.

II.

Az emberi szivnek egyik legszebb virága a hála s a ki az elvett jótéteményekért nem hálás, az nem érdemel meg ujabb ajándékot. Drágább ajándékot pedig nem adhatott nektek Jézus, mint mikor saját testével és vérével szállást vett szivetekben. Oh, adjatok hálát ezért az angyali ajándékért! Hálátok azonban ne legyen puszta szó, hanem legyen azaz erős elhatározás, hogy ti Jézusnak kedvéért, az ő példája szerint, jámborok, engedelmesek és szorgalmasok lesztek. Ezzel fogjátok igazán megmutatni, hogy ti az első szent áldozásnak kegyelméért hálásak vagytok! Jézus él most szivetekben! Járjatok kedvében és azt tegyétek, a mit ő tett, mikor a ti korotokban volt. Igy fogjátok magatokat méltóknak mutatni arra a nagy kitüntetésre, melyben az imént részetek volt.

Mikor Jézus 12 éves volt, örömmel ment az ő mennyei Atyjának házába imádkozni. Messze lakott ugyan a jeruzsálemi templomtól, mégis elment s nem egy-két perczig volt benn, hanem a mig az ünnepi Istentisztelet megkivánta. Tündöklő példát adott nektek, hogy ti is igy tegyetek! Szeressétek a templomot és imádkozzatok benne buzgó szivvel, mert Jézus iránt tartozó köteles hálátokat csak igy rójjátok le!

A szivetekben élő Jézus engedelmes volt szülőinek. Ebben is kövessétek őt! Isten után szülőiteknek köszönhettek mindent s habár reátok forditott gondjukat soha az életben eléggé meg nem hálálhatjátok, engedelmességtekkel legalább fölkeltitek lelkükben a reményt, hogy fáradságuk nem lesz hiábavaló.

És bizonyitsam nektek, hogy Jézus szorgalmas volt? Nem volt-e szent Józsefnek, az ácsmesternek, legbuzgóbb segitője a mindennapi munkában? S vajjon hogyan növekedhetett volna kedvességben és szeretetben Istennél és az embereknél, ha tanulni és dolgozni nem szeretett volna?

Jámborság, engedelmesség és szorgalom: ez a három tulajdonság jellemezte a gyermek Jézust. Járjatok az ő nyomában s azzal mutassátok meg hálátokat, hogy ti is jámborságra, engedelmességre és szorgalomra törekesztek.

Halljatok csak igaz történetet. Beteg volt a családnak egyetlen gyermeke. A szülők gyorsan orvost hivattak, ki a beteg számára orvosságot rendelt. A gyermek azonban elfordult az orvosságtól s bár igértek neki szépet és jót, nem akarta magához venni az orvosságot. Végre odament hozzá az édes anyja és kérte a gyermekét: Ugy-e szeretsz, édesem? Ugy-e az én kedvemért beveszed az orvosságot? A beteg gyermek az édes anyja kedvéért bevette az orvosságot és meggyógyult.

S ti Jézus kedvéért nem akarnátok jámborok, engedelmesek, szorgalmasok lenni? Az a beteg gyermek az édes anyja kedvéért bevette a keserü orvosságot s ti Jézus kedvéért nem tennétek meg, a miért csak elismerést és jutalmat kaptok? Lehetetlen!

Még valamit mondok. Beszélik, hogy a régi római császárnak vadaskertjében volt egy szarvas, melynek agancsai közt réztáblácskán ez a fölirás volt: én a császáré vagyok. Ha belátnék a lelketekbe, azt olvasnám ott: Én Jézus Krisztusé vagytok.

Maradjatok is az övéi mindig! El ne válaszszon titeket Jézustól semmi se! Ragaszkodjatok hozzá hüségesen s el ne ereszszétek őt magatoktól semmiért! Jézus legyen a ti vezéretek és oltalmazótok, ő legyen a ti segitőtök és pártfogótok is! Ráhagyatkozzatok és őt kövessétek, mert ha vele éltek, vele fogtok meghalni és vele fogtok örökké boldogok lenni. Ugy legyen!

ADORATIO

Elrejtőzve kenyérszinben
Az oltáron itt van közfünk
Édes Jézus, imádással,
Mély alázattal köszöntünk.

Néma csend ül a templomban,
Hol előtted letérdelünk
Fejethajtva, feltekintni
Szent testedre nem is merünk.

Megbántottunk sokszor, nagyon.
Megtört szivvel beismérjük.
Légy irgalmas! megbántuk már,
Bocsánatod esdve kérjük.

S az a csend, mely körüllengi
Az oltári nagy szent szentséget
Olyan édes megnyugvást önt
Bus szivünkbe s reménységet:

Imáinkért, a melyekkel
Szent testedet dicsőitjük
Megbocsátod sok bününket,
Égbe juttatod lelkünket,
Élő hittel, bizva hisszük.

Krizs Árpád Viktor.

A miről a füzek suttognak...

ÜTÖTT-KOPOTT szent szobor áll már csak ott. Régi is, csonka is, moh lepte be már, mintha védeni akarná az idő vasfoga ellen. Régen volt, mikor egy jámbor lélek renováltatta s nevét a régi kőbe véseté; irigy kezek azt is lekaparták róla... Ép azon a ponton áll, a hol a hegy oldaláról lefutó két gyalogut keresztezi egymást. A hegy peremét illatos ákáczok koszoruzzák. A kies völgyben, alig száz-százötven lépésnyire a szobortól kicsike patak folydogál az üde pázsitok között. Játszi enyelgéssel integetnek felé a parti virágok s a könnyelmü patak mesél nekik szépet, tündérit, mit messze tájakon látott. Mindkét parton százados füzek mártogatják szomoruan csüngő galyaikat a vidáman csevegő patak fodraiba. S a kis hamis ezeknek is regél régi jó időkről s régi jó időknek régi jó embereiről... Mikor megunja a komoly társalgást, kedélyesen kiveti a hallgatag füzek lombjait s tovább csapodárkodik a nyiló virágokkal....

***

Kellemes est követte a forró nyári napot. A völgyben langyos szellő lengedez a füzes lombjaival ingerkedve. Erre azok suttogni kezdenek. Lassan, halkan, végre egészen tisztán érthető regéjük, a régi rege, a szomoru történet...

— Kolostor állott itt hajdan — veszi kezdetét a regélés — jámbor szüzek hajléka. Ma már nyoma sincs, még a hagyomány is hallgat róla. Talán még az a magában álló kőszobor beszélhetne egyet-mást, de az néma. Elhagyatott, árva. Nem illik be már az uj időkbe. Hol vannak a napok, mikor még az Ur szentegyháza égbetörő két tornyával illeszkedett a népes zárda szárnyai közé... Mikor még megcsendült a kolostor kis harangja imára szólitva a néma, csendes lakókat; mikor még felzendült a zsolozsma édes hangja s szállt a dallam holdvilágos éjszakákon keletnek, nyugatnak, éjszaknak és délnek; mikor még... Talán az a hideg kő is érez erre valami fájdalmasat. Ki tudja, nem lebben-e a csendes éjeken a jéghideg ajkakról egy-egy gyönge sóhaj, hiszen szólni ugy sem tud?... Szegény, néma!

Egy perczre elcsendesül a suttogás. Szellő lebben, harmatcsepp hull... Talán a füzek is könnyeznek... Ismét kezdik:

— A szent Szüz csodatevő képe volt a kápolna vonzó kincse. A kit keserüség gyötört, a kit a bün sulya nyomott, a ki vigaszt keresett az élet nyomoraira, eléje járult, kitárta lelkét, imádkozott szivből, melegen... s a szent Szüz segitett. A ki fájdalommal jött, vigadozva távozott, a ki nyomorult volt, épen tért vissza.

— Mikor a szép nyári délutánok után ráborult az est a kápolnát övező erdőre, mikor már elnémult a zaj s átvette birodalmát az áhitatos csend, megjelent a szent Szüz legbuzgóbb látogatója, egy fiatal leány. Szegény csak kocsin jöhetett, mert féllábára már születése óta sánta. A kocsiban jobbára atyja ült, Lenkey gróf, a vidék ura. Arcza zord, szemöldökei haragosan egymásba nyúlók, ajkai idegesen csukódnak össze. Egyetlen egy szót sem szól. A komornával együtt kiemeli a szerencsétlen béna leányt, de csakis a kápolna ajtajáig kiséri. Ott a leány komornája karjaira támaszkodva, a szent Szüz oltára elé vánszorog. Kisérőjét kiküldi a kápolnából, mert egyedül akar beszélgetni szüz Anyjával...

Égkék tiszta szemeit a szent Szüz szobrára szegezi, ajkai imát rebegnek, kér, könyörög, de panaszhangra nem nyilik meg szája. A leáldozó nap utolsó sugara is rátéved a kápolna picziny ablakán át s bearanyozza az imádkozó leány kedves alakját. Oly szép, oly elragadó volt ebben a perczben! Mintha nem is földi lény lett volna!...

Nyilik a kápolna ajtaja s a komorna lépteinek zaja felébreszti a szegény leányt szelid merengéséből. Még egy reményteljes tekintet a szent Szüzre, még egy forró sóhaj s komornája segitségével elhagyja a kápolnát. A gróf — ki ezen időt rendesen a közeli erdőben szokta vadászgatással tölteni — magához emeli a kocsiba leányát s kastélyába hajtat.

Ez majdnem nap-nap mellett megismétlődött. A leány remél. Lenkey mindig csak az a rideg, kőszivü gróf, a kit először láttunk.

— Elmultak már a nyári szép napok s ködös tájék lett a madárdalos, erdős vidékből. Az ismerős kocsi már ritkábban jelent meg. Midőn abban az évben utóljára láttuk kiszállani kocsijából a szegény leányt, szokatlan öröm és vágy csillogott szemében! Olyan nagy ellentét volt sugárzó arcza s a magával hozott halvány őszirózsa-koszoru között. Mintha a világ legépebb teremtése volna, röpülni akart Szüz anyja elé. Valami különös sejtelem biztatta őt annyira!

Alig nehány perczre, hogy a gróf eltünt a már unalomig ismerős erdő sárguló bozótai között, egyszer csak nyilik a kápolna ajtaja. Még pedig belülről kifelé. Kilépett — a Lenkey-leány. Mint a legvigabban szökdécselő őzike szaladt atyja után a sárguló erdőbe. A kit még nem ért öröm s ha egyszer öröme teljes, igazi, nem bir önmagával. Gyermekies, játszi, enyelgő lett az eddig szelid, bánatos leányka; örömujjongásait százszorosan visszhangozzák a völgyet szegélyező hegyek. A gróf zordon arcza egy pillanatra kiderül s könnyezve szoritja keblére egyetlen leányát. De mintha szégyelte volna magát leánya előtt, könnyeit gyorsan kitörölte szeméből. Oh, ti kemény szivek, ti nem ismeritek a könnyek vigaszát! Előttetek gyáva gyengeségnek jele az a néhány cseppecske, pedig már keményebb szivekről is leolvasztotta az a néhány csepp a vastag jégkérget!...

— Másnap egyedül láttuk a leányt megtérni a kápolnába. Hosszabban időzött benn, mint rendesen szokott. A mikor kilépett, épen olyan szelid, bánatos volt, mint mikor könyörögni járt oda. Pedig most áldozatot hozott a szent Szüznek... *tiszta szivét hozta áldozatul.*

— A mikor csak a hideg, havas tél enyhe perczei megengedték, megjelent a deli lányka. Ha senki sem látta, körüljárta a kis kápolnát, nézegette a helyet, mintha valami szándéka volna vele.

***

— Tavaszodott. Eddig madárdal volt az első tavaszi hang a kápolna környékén, most munkások zaja hallatszik napestig a kis kegyhely körül. Épitenek. A kis kápolna templommá tágasul, jobbról-balról két szárny emelkedik mellette. S a munkásnép közt egyre terjed e titkos hir: Fátyolt ölt a gazdag Lenkey gróf leánya magára...

— —

— Egy szép napra, alig másfélévre a történtek után, arra ébredt a környék, hogy a Lenkey-kastély szokatlanul népes. Éjjel érkeztek a vendégek hosszu kocsisorban. A nép sug-bug. Ugyanaz a jobbágy, a ki alig másfél évvel ezelőtt azt suttogta, hogy fátyolt ölt a Lenkey-leány, most hüledezve adja szájról-szájra a hihetetlen hirt: Férjhez megy a Lenkey gróf lánya...

***

— Utóljára láttuk itt. Már nem a kápolnában, hanem a kéttornyu templomban. Titokzatos homály borongott benne. Mikor a leány belép, félelmetes borzongás fut végig egész testén. Félt a magánytól, a titokzatos félhomálytól... Pedig ugyanaz a Mária tisztaságos szeme tekint le onnan az oltárról, a ki valamikor megnyitá a béna lány előtt ajakát: Eredj leányom, isteni Fiam megjutalmazta szeretetedet... Ugyanaz a szent Szüz, ki édes mosolylyal fogadta el valaha a leány ajándékát: Elfogadom leányom tiszta szivedet... S ő most *erre a szivre ment alkudozni*... Elborult az ég, eltünt a mosoly Mária ajkán, könnyezett. Siratta az elpártolt szivet...

***

Szellő lebben, harmatcsepp hull... Tán a füzek is könnyeznek?... Szomoruan hajtogatják százados koronájukat s utána ismét kezdik:

— Igen, emlékszünk. A miről csak titokban beszélt a nép, valóra vált: a Lenkey gróf leánya menyasszony. Az ősi hajlék csarnoktermei muzsikaszótól visszhangoztak. Szilaj nóta és a táncz járta. Gondüző bor a kupákban, kitörő öröm a szemekben. Lenkey gróf arca is kiderült, pedig csak a nóta járta... künn pedig borult az ég. Felhők tornyosultak a Lenkey-kastély fölé. Ugyan ki törődnék most az idővel?... Villámcsapás... égdör-

Május királynője.

renés... összerezzen a mulató sereg. Lenkey arcza is beborul; szemei leányát keresik... Lélekszakadva rohan a terembe a komórna. Kétségbeejtő tekintete veszélysejtető. Csak annyit tud mondani, hogy... meghalt... utolsó tekintete is Mária templomára vetődött...

***

Néma csend. A szellő is elült. A patak fodrai is kisimultak, hogy csobogásuk se zavarja a szomoru gyász emlékét...

— Ravatal lett a nászágyból. A ravatalról odakerült annak a titokzatos homályu templomnak sirboltjába. Azután zengett felette a zárda lakóinak szomoru éneke: Requiem aeternam dona ei Domine!

— Lenkey gróf már ősz. Arcza sem zordon, de tanyát ütött rajta az önvád maró fájdalma. Most már nemcsak a templom ajtajáig megy, mint valaha. Bemegy; s ha egyedül van, leborul a hideg kőre s zokogva tördeli: Adj Uram örök nyugalmat neki... Most már könnyezik is...

***

Elnémultak a füzek s üditő eső kezdett alápermetezni az égből...

Szentiványi Béla.

A MAGYAR LÁNYOKHOZ

Lányok, lányok, magyar lányok
Hozzátok beszélek,
Vegyétek a szivetekbe
A mire most kérlek:
Fakadjon ki lelketekből
Az ima virága
S vigyétek ezt május hóban
Mária oltárára.

Odakint a nagy mezőben
Süt a nap sugára,
Mint az aranyeső hull le
Minden füre, fára

S látjátok, hogy a nyomában
Zöld levelek nőnek
Fejledeznek, fesledeznek,
Viragga fejlődnek.

Ezeket is hozzátok el
A szép szüz anyának.
De nagyobb ám az értéke
A sziv imájának;
Fonjátok hát egybe ezt a
Kétféle virágot.
Akkor lesznek csak szépek a
Májusi oltárok.

K. A. V.

Pünkösdi elmélkedés az Oltáriszentségről.

Meschler M. jézustársasági pap «A Szentlélekisten» czimü könyvéből.

A LEGMÉLTÓSÁGOSABB Oltáriszentség egyrészt lényegénél és tartalmánál fogva, mely nem kevesebb, mint maga Krisztus, másrészt kiváló hatásainál fogva a legfönségesebb, legmagasztosabb szentség. Az összes szentségek czélja és koronája. Azért a legméltóságosabb Oltáriszentségnél is figyelembe kell vennünk a Szentlélek szerencsét, mely kétféle módon is érvényesül: 1. a legméltóságosabb Oltáriszentség eredetében és általános jellegében; 2. hatásaiban.

1. Az Oltáriszentség lényege Krisztus Jézus igaz teste és vére: maga Krisztus, ki a kenyér és bor szinében egész lényével jelen van, hogy magát föláldozza s nekünk eledelül adja. Az Oltáriszentség áldozat és szentség egyaránt. Az áldozat az átváltozásban történik, mely alatt Krisztus a kenyér és bor szine alá rejtőzik az áldozásban pedig kiosztatik és magunkhoz veszszük a szentséget. Ezen a helyen az Oltáriszentségről, mint kegyelemeszközről szólunk.

Már az Oltáriszentség eredete és jellege is a Szentlélekre utal. Krisztus, az Istenember, alapitotta a szentséget s hatásait tisztán isteni erejével idézte elő, noha szent embersége is közreműködött, mint fönséges eszköz. Csak isteni erő művelheti azokat a csodákat, melyek a szentség alapitásában rejlenek. És mikép Krisztus az Oltáriszentséget mint Isten rendelte el, akkép, mint Isten vette már eleve tervbe.

Az Oltáriszentség mindenekelőtt a szeretet, az örök, véghetetlen szeretet szentsége, mely itt mindent egy gyúpontba akar egyesiteni s ebben találékonyságának s működésének foglalatját adni.

Az Oltáriszentségben lángol Istennek önmaga iránt való legforróbb szeretete, mert Isten itt megdicsőiti önmagát, bölcseségének, hatalmának és jóságának kinyilatkoztatásával s azon imádással és hódolattal, melyet az emberek részéről tapasztal. Hisz' a Oltáriszentség nagy, Istenhez egészen méltó, végtelen értékü áldozat, mely Istent oly tiszteletben részesiti, a milyen őt csak megilleti; foglalatja, betetőzése, fénypontja az egész istentiszteletnek, melyet ég és föld bemutathat; örök áldozat, mely a földet élő templommá avatja, hol ezer és ezer oltáron imádva és hódolva járul az Atya elé vele egylényegü Fia; áldozat, telve Isten dicsőségével, annyira, hogy maga az Isten is kedvét leli benne, sőt vele még dicsekszik is. (Mal. 1, 11.) Sehol sem valósul meg ugy a teremtés czélja, mint e szentségben. Az Oltáriszentségben az Egyház iránt is ég a szeretet. Mily dicsősége és öröme az Egyháznak, hogy az Istenember mindig nála tartózkodik, hogy hatalma van Krisztus igaz testére, midőn feláldozza, tabernakulumaiba rejti s eledelül

veszi! Az Egyház életének mily jótékony forrása, az Egyház egységének mily szilárd oszlopa e szentség! Igy nem az Egyház-e a jelenlevő Krisztus igaz vallása, igaz jegyese s a világ dicső papnője? E szentség birtokában nem irigyli az ószövetség szövetségsátorát, sem a menny boldog lakóit.

Az Oltáriszentségben ég az Isten szeretete az egyes emberek iránt is. E szentség Krisztusnak legdrágább eszköze, melyben magát minekünk egészen átadja és a melyben saját magát teszi kegyelmeinek eszközévé s minket személyesen tüntet ki. Mekkora lehet az a szeretet, a mely saját testével akarja táplálni a keresztség szentségében ébresztett lelki életet, a mely fölkeresi földi létünk viszontagságait, hogy jobban közeledhessék hozzánk, hogy szivünk rejtekeibe tekintsen, velünk a legbensőbben egyesüljön s ezen egyesülés által minket megtiszteljen, megvigasztaljon, szeretetének összes kincseivel elhalmozzon s az örök boldogság zálogául adja oda önmagát. S mindebben nem tekinti, mily méltatlanul és készületlenül járulunk hozzá, mily hidegen fogadjuk, szeretetével és bizalmával mily sokszor visszaélünk! Még az anyagi világot is szeretetének körébe vonja, az által, hogy ezt magához ragadja, az Oltáriszentségben való sajátos létének alkotó részévé teszi és saját testében a legnagyobb tökéletességre, egy a szellemihez hasonló létezésmód kiváltságára emeli. Az Oltáriszentség egész uj kapcsot alkot Isten és az anyagi világ közt. De az Istenember maga is élvezi szeretetének következményeit. Teste az Oltáriszentségben oly csodálatos létnek örvend, milyennel bizonyos tekintetben még az égben sem dicsekedhetik. Működése e szentségben oly fenséges, hogy folyton a kegyelem és szentség csodálatos világát teremti s ugyanitt annyi tiszteletet, szeretetet és imádást tapasztal, a mennyit keserves kinszenvedéssel és gyalázatos halálával kiérdemlett. A keresztény oltár a hivők minden hódolatával együtt kárpótolja őt szenvedéseiért és a kereszt gyalázatáért. Tehát az Oltáriszentség az isteni szeretet összes terveinek koronája, fénypotja, a szerető irgalom összes műveinek foglalata, megerősitése, az isteni szeretet óriási napórája, melynek arany mutatója a világ minden részét bejárja s a teremtményeket az igaz napfény felé vezeti.

Az Oltáriszentség Isten szeretetének fenséges műve. De a Szentlélek Isten s mint ilyen ő is tervezte, ő is elhatározta, sőt mint a szeretet művét különösen neki tulajdonithatjuk. Gondoljunk csak a Szentlélek neveire s azonnal fölfedezzük a rokonságot közte és az Oltáriszentség között. Ő maga a szellemiség és szentség, Isten szeretete s az Oltáriszentségben minden szellem és élet (Ján. 6, 64.), még az anyag is szellemi tulajdoságokkal dicsekszik.

Maga a Szent lakik benne, ki minden szentség forrása az Egyházban, az összes adományok adománya, maga az örök szeretet. De még tovább is kutathatjuk a Szentlélek szerepét e szentség alapitásánál. Tudjuk, hogy az

Udvözitő istenemberi működésében egészen a Szentlélek vezetésére bizta magát, hogy egész lelki élete az ő befolyása alatt állott. Nemcsak csodáit művelte a Szentlélek erejével, hanem még kedélyállapota is a Szentlélek hatása alatt változott, hol gyengédebb, hol szenvedélyesebb szeretet, szánalom és szent lelkesedés között. (Luk. 10, 21.) A legméltóságosabb Oltáriszentség alapitásakor, az első áldozat bemutatásánál kétségtelenül beállott ilyen változás. Krisztust az utolsó vacsorán, a legméltóságosabb Oltáriszentség alapitásakor, nem is képzelhetjük máskép, mint mély áhitatba merülve, áthatva végtelen szeretetétől Isten és az emberek iránt s a mennyei öröm ragyogó sugaraiban megdicsőülve. Mert egészen uj, csodálatos, a világ végezetéig tartó létnek kezdetén állott, szeme előtt lebegtek az Istenség tervei, czéljai, szándékai, teljes megvilágitásban és szépségben, egész fontosságukkal, lelke előtt a kegyelem, szentség, vigasz, tisztelet és dicsőség csodálatos világa nyillott meg, mely e szentségből támad az Isten és emberek számára a világ végéig. Ki ne örvendett volna ez uj, dicső teremtés láttára, mely ekkor kezdett valóra válni! Igy az Üdvözitő szép szava, melyet a Szentirás ez alkalomról följegyzett: «Kivánva kivántam e husvétet megenni veletek, mielőtt szenvedjek» (Luk. 22, 15.), csak jele az érzelmek erős hullámzásának, melyet a Szentlélek istenemberi szivében keltett. E szép szerep az Oltáriszentség magalapitásánál kétségtelenül a Szentlelket illeti. Azért joggal mondja az Egyház napi zsolozsmáiban az Oltáriszentségről: «Uram, mily kegyes a te Lelked. Hogy izleltessed gyermekeiddel a te édességedet, a menny izletes kenyerével csillapitod éhségüket».

S a Szentlélek még most is sokat tesz az Oltáriszentségért. Egykor az Istenember szivét arra birta, hogy a Szentséget megalapitsa, most a hivők szivét nyeri meg az Oltáriszentségnek. Ő készíti elő szivünket a szent áldozásra a többi szentségek révén. Ezek mind csak feltételei az Oltáriszentségnek s mint előkészitő tényezők sorakoznak melléje, hogy egyrészt a szentség méltó vételére képesitsenek, másrészt hatását bennünk lehetővé tegyék. Aztán, ha a hivők szivében az Oltáriszentség eleven hite fölébred, ha felismerik Isten magasztos czéljait és szándékait, ha felértik e szentség kincseit és dicsőségét, ha keblökben az a forró vágy támad, hogy az Üdvözitőt szivükbe fogadhassák, ha alázattal, gyermeki bizalommal, szeretettel és örömmel járulnak az isteni vendéghez: mind ez csak a Szentlélek müve, a Szentlélek szava a mi szivünkhöz, mely hazánkba, lelkünk jegyeséhez hiv. A lélek és a jegyes igy kiáltanak: «Jöjj el, Uram Jézus!» (Jel. 22, 26.) A Szentlélek, ki bennünk lakozik, forrásához kivánkozik, hozzá akar visszatérni, kitől származik. Azonkivül mily sok szokást honositott meg a Szentlélek az Egyházban, melyek czélja az Oltáriszentség iránt az áhitatot fenntartani, élesztení. Ilyenek a különféle szép ájtatosságok: a negyven órai ima, az ünnepies körmenetek, az örökimádás, különösen az Urnapja s annak

nyolczada. A Szentlélek örökké közöttünk és a tabernakulum között lebeg, a mint már az ószövetség templomát is a legfölségesebb titokról szóló jövendölésekkel és képekkel töltötte be. Az ároni papi intézmény templomával, ünnepeivel, áldozataival, azután a manna, a husvéti bárány, a frigyszekrény, az életfája, Melkizedek áldozata mind-mind a Szentlélek művei voltak, hogy igy a fönséges titok utját a világban előkészitse.

2. Még inkább érintik a Szentlelket a legfölségesebb Oltáriszentség hatásai. Az Eucharistia nagy csodájának megvalósitásánál a Szentléleknek semminemü küldetése nem érvényesül, hanem igenis az áldozás hatásainál. A szentáldozás hatása általánosságban a megszentelő malasztnak és a kegyelem állapotának megőrzésében és öregbitésében van. Akkora mértékben egyetlen szentségnek sincs meg e hatása, mint épen a legfölségesebb Oltáriszentségnek. Már az isteni Megváltó is e szentségét nevezi az élet szentségének. «A ki eszi az én testemet és issza az én véremet, énbennem lakik ... örökké él.» (Ján. 6, 57. k.) A mint a megszentelő malaszt mintegy csirájában minden többi természetfölötti kegyelmet magában foglal, ugy tetőzi be e szentség a többinek hatásait, mert czéljuk és koronájuk. A hatás e teljességét jelzik még a külső jelek is, a kenyér és bor, az élet és erő szimbolumai. A mint a test tápláléka földi életünket megőrzi és tovább fejleszti, ugy pótolja és gyógyitja, megőrzi és erősiti, kiterjeszti, megtermékenyiti és megpecsételi e fölséges szentség is a lélek természetfölötti életét. Az áldozás a legbensőbb egyesülés Krisztussal; nem csupán morális, hanem fizikai egyesülés is, melyet csak a mennyei boldogságban végbemenő egyesülés mul felül. Ép azért kell a hatásnak is igen-igen különösnek és fölöttébb nagynak lennie. Mily nagy csodát művelt az isteni Megváltónak egyszerü megjelenése és szent emberségével való közvetlen érintkezése egy szent Magdolnán, szent Tamáson, szent Péteren és annyi betegen, halotton és bünösön! Nála bizonyára meg van az az erő, mely minden más erőnek bárminemü hiányát pótolja és a lelki életet szokatlan virágzásra emeli. A többi szentség a kegyelemnek csak csermelye, ez maga a forrás. Mi pedig tudjuk, hogy valahányszor a malaszt lelkünkben működni kezd, vagy öregbül, mindannyiszor a Szentlélek munkálkodik bennünk.

De ez a szent áldozásnak csak általános hatása, vannak még különös, egészen sajátságos hatásai is. Az első a szeretet növelése az Istenember iránt, épen azért, mert a szent áldozás oly szorosan egyesit isteni Megváltónkkal. Az érintkezés és egyesülés pedig mindig szeretetet hoz létre. Ezen fölül az Eucharistia egész lényéből oly határtalan isteni szeretet árad ki, hogy az embernek vaknak és érzéketlennek kell lennie, ha viszontszeretetre nem gerjed. A második hatás az öröm. Öröm, élvezet és gyönyör mindig a szeretet gyümölcse és a jelen esetben külsőleg is kifejezésre jut az étel és bizalmas vendégség által, melyet nekünk az isteni Megváltó készit, hogy barátságát kimutassa és velünk szorosabbra füzze. Ez az öröm gyakran édes, mélységes béke, mely lelkünk mélyén veti alapját és melyet semmi mulandó meg nem bont; majd pedig a méltóság és megelégedés érzésévé válik, melyen a világ minden csábitásai hajótörést szenvednek, mert nagyon jól tudjuk, hogy a tiszteletnek, szeretetnek mily megnyilvánulásaira lettünk méltókká s érezzük, hogy ezekben mindannál jobbat nyertünk, mit a világ nekünk adhat; majd ismét egykedvüség a veszély és áldozatok közepette; majd kielégithetetlen vágy a jónak gyakorlására és a Megváltónak tetszhetni; majd legyőzhetetlen erő, mi több, vágyakozás szenvedhetni, mint hitünk szent vértanuinál igen gyakran tapasztaljuk. Mielőtt a vesztőhelyre vitték volna őket, az Ur testével erősitették magukat és aranyszáju szent János szerint tüzet lehelő oroszlánokként jelentek meg, az ördögnek s világnak egyaránt rémületére és borzalmára. Teljes joggal mondhatjuk: szivükben hordták a küzdő egyház egyesitett erejét.

Ám nemcsak egyesek, hanem az egész egyház is sajátságos vonással festi a legfölségesebb Szentséget. Nevezhetnők eucharistikus szinezésnek. Olyan szépségre akadunk a katholikus egyházban, mint sehol másutt. A szeretet szárnyalása, mondjuk rajongása, ez az eucharisztikus szinezés, mindent meghaladó áldozókészség, mely a keresztény szeretet kiáradó bőségében és szüzességében, az evangéliumi tanácsok szemmeltartásában és a vértanuságban nyilatkozik meg. (Oswald: Die heiligen Sacramente I. 4. r. 2. f.)

A katholikus egyháznak ez a páratlanul álló és utánozhatatlan szépsége, az eucharisztia szerétettitkának virága és gyümölcse. Egyetlen szent áldozás kárpótolja minden reményünket és megédesiti összes áldozatainkat. Igy megy végbe a szent áldozás által lassan-lassan a legbensőbb egyesülés Krisztussal és oly életet kezdünk, mely Krisztusban van és Krisztustól ered, mint azt maga mondja: «A mint engem küldött az élő Atya és én élek az Atyáért: ugy a ki eszik engem, ő is él énérettem.» (Ján. 6, 58.) A mint magam is az Atyából isteni életet nyertem és belőle emberségemnek is juttattam, ugy lesz részesévé isteni életemnek az, ki emberségemet a szentségben magához veszi. Akkor ugy gondolkodik és érez ő is, mint én; az én gondolataim, nézeteim, itéleteim, tetteim és czéljaim az övéi is. Épen ez az élet, melyről szent Pál mondja: «Már nem én élek, hanem Krisztus él énbennem.» (Gal. 2, 20.) Bizonyára ez a legszebb és legfönségesebb a kereszténységben! Szeretet, öröm, béke és bátorság, ezek a szent áldozásnak különös hatásai. Ebben nyilatkozik meg a Szentlélek szép küldetése, mely az Oltáriszentség vételénél a keresztény embernek szivében végbemegy. E nagyszerü gyümölcsök mind-mind a Szentlélek hatásai.

Ime a megfelelő és méltó tanulság, melyet elmélkedésünkből meritünk: gyakran és buzgón vegyük magunkhoz az Oltáriszentséget, azon szándékkal, hogy hatásaiban és a Szentlélekben részünk legyen.

A szent áldozás a legtisztább és legelőkelőbb eszköz a Szentlélek vételére. A hogy annak idején, pünkösd napján a Megváltó isteni Szivéből a Szentlelket az egyházba leküldte, ugy részesit benne mindenkit az Oltáriszentség által. Ránk nézve a szent áldozás bizonyos értelemben pünkösdi ünnep. Az Üdvözitő megkeresztel bennünket a Szentlélekben és szeretete tüzében. Bizonyára nincs alkalmasabb eszköz a Szentlélek és a malaszt, a szeretet és a béke uralmának szivünkben való megalapitására és megszilárditására, mint épen a legfölségesebb Oltáriszentség gyakori és méltó vétele.

Adjunk hálát a Szentléleknek mindazért, a mivel a legfölségesebb Oltáriszentségben megajándékoz és azon megszámlálhatlan jóért, melyben általa részesit.

És ha néha ugy érezzük, mintha a szentségek gyakori vételére ösztönözne valami, sohase felejtsük, hogy ez az érzés a Szentléleknek intése és hivása. Ő készíti elő a lelkeket a Megváltó méltó vételére, mint egykor eljövetelére. Kérjük, készitse elő maga szivünket, áraszsza rá kegyelme és fényessége, melege és szeretete sugarát, hogy a Megváltó a maga isteni lakóhelyének pompájából, édességéből és gyönyöreiből egy csöppet a mi szivünkben is föltaláljon. Főkép pedig kérjük a Szentlelket, adja meg halálunk óráján a boldog kimulás nagy kegyelmét.

Szentségi egyletek

4. A lambachi örökimádás-társulat.

I. Története. IX. Pius pápa 1877 szept. 4. brévéjével a lambachi örökimádás-társulatot Magyarország és az osztrák tartományok területére vonatkozó joghatósággal főtársulati rangra emelte. A monarchia területéről minden hasonló czimmel és azonos czéllal alakuló társulat a lambachi főtársulatba kebelezendő, szem előtt tartva természetesen a VIII. Kelemen pápa előirta bekebelezési szabályokat. A főtársulat tehát jogi szempontból csak helyi jellegü, mivel bekebelezési joghatósága csak a monarchia területére érvényes. Az egész világra kiterjedő bekebelezési joghatóságot rendszerint csak a Rómában, a keresztény világ központjában, székelő főtársulatok kapnak. A kivételek ez alól ritkák.

II. Czélja. A társulat az imádás és engesztelő megkérlelés jellegével bir. Alkalmat akar nyujtani, hogy az emberiség a legfölségesebb Oltáriszentséget imádja és a tisztitóhelyen szenvedő lelkeknek segitségére legyen. Ép azért kettős föladata van: *a)* isteni Üdvözitőnket a szeretet Szentségében bensőleg tisztelni s elégtételt nyujtani mindazon tiszteletlenség és hálátlanságért, melylyel az emberek illetik; *b)* a megholt hiveket a tisztitóhelyből kimenteni.

III. Fölvételi föltételek. Magyarország és az osztrák tartományok területéről a társulatba fölvesznek minden katholikus hivőt, eltekintve a kortól vagy állástól, ha az illető keresztnevét és vezetéknevét, továbbá plébániája nevét a társulat törzskönyvébe a társulati igazgató vagy erre fölhatalmazott pap által beiratja. A fölveendők személyesen jelentkezzenek a társulati igazgatónál vagy a fölvételre fölhatalmazott papnál; ha személyes jelentkezés nem volna lehetséges, ugy a fölvétel közvetett uton vagy levélileg is jogérvényesen eszközölhető. A fölvétel teljesitésére fölhatalmazást nyer bármelyik miséspap, ki e czélból a lambachi főtársulat igazgatójához fordul.*

IV. Társulati ájtatosságok. Valami különös vagy mindennapra megszabott társulati ájtatosság nincsen előirva. Csupán fölvételkor nyilatkozattal kötelezik magukat a tagok, hogy hajlandók évenkint legalább egy imaórát végezni. Az imaóra idejének s az alatta végzendő imádságnak megválasztása a tagok tetszésére van bizva. Az imaórát tulajdonképen a templomban kell végezni, de akadályoztatás esetén lehet otthon is. Ha valaki imádási óráját a kitüzött időben nem végezhetné, köteles azt minél előbb pótolni.

V. Társulati jelvény. A társulatnak fővédőszentje a nagy rendalapitó, szent Benedek, ki az Oltáriszentségnek buzgó tisztelője volt s a felebaráti szeretet és önmegtagadás gyakorlatában ragyogó példaképünk. A tagok társulati jelvény gyanánt *szent Benedek-érmét* hordozzák, melynek viseléséhez bőséges bucsukegyelmek vannak fűzve.

VI. Bucsuk. A társulat igazán bővelkedik bucsukedvezményekben.

A) Birja a benczés-apáczák *arrasi* templomában keletkezett örökimádás-társulat bucsuit, mint a melybe a lambachi társulatot 1862 nov. 17-én bekebelezték. Ennek bucsui pedig a következők.

Teljes bucsu: 1. a fölvétel napján; 2. azon napon, melyen az imaórát tartják; de helyébe választható a nyolczad bármelyik napja; 3. a halál óráján; 4. urnapkor; 5. karácsony ünnepén; 6. ujévkor; 7. vizkereszt ünnepén; 8. hatvanadvasárnapra eső csütörtökön; 9. husvét ünnepén; 10. Urunk mennybemenetelének napján (áldozócsütörtökön); 11. pünkösd ünnepén; 12. az urnapi körmenet napján (minthogy ezt sok helyütt nem az ünnepen, hanem a rákövetkező vasárnap tartják meg); 13. urnap nyolczadát követő vasárnapon (ekkor üli meg a társulat Jézus Szive ünnepét); 14. jan. 15-én (szent Mór apát napja); 15. febr. 8-án (szűz Mária szeplőtelen szive ünnepe); 16. febr. 10-én (szent Skolasztika napja); 17. márcz. 19-én (szent József napján); 18. márcz. 21-én (szent Benedek rendalapitó napján); 19. márcz. 25-én

* Czim: An den Generaldirektor der Erzbruderschaft von der ewigen Anbetung . . . Lambach (Oberösterreich).

(Gyümölcsoltó Boldogasszony napja); 20. jul. 11-én (szent Benedek emlékezetét e napon ülik meg Németországban nyilvánosan; Svájczban és Franciaországban pedig szent Benedek ereklyéinek átvitelét ünneplik e napon); 21. aug. 15-én (Nagyboldogasszony ünnepe); 22. szept. 8-án (Kisasszony); 23. szept. 29-én (szent Mihály főangyal napja); 24. az őrzőangyalok ünnepén; 25. okt. 25-én (szent Placzid és vértanu társai napja); 26. nov. 13-án (a Benedek-rendi szentek ünnepe.)

Ehhez járul még sok *nem teljes bucsu*. Mindezen bucsukat X. Kelemen, XII. Leo és XVI. Gergely pápák engedélyezték.

A fölsoroltam bucsuk elnyerése a következő föltételekhez van kötve: gyónás, áldozás, szentséglátogatás a társulati vagy más nyilvános templomban s ott a szokásos bucsuimádságok végzése. A betegek a templomlátogatás helyett 1 Miatyánkot, Üdvözlégyet és Hiszekegyet imádkoznak. A bucsuk a tisztitóhelyi lelkek javára is fordithatók.

B) Birja a társulat a tisztitó helybeli lelkek segitésére *Rómában* (S. Maria Monterone) alakult társulat bucsuit, melybe a lambachi társulat szintén bekebeleztette magát.*

C) A tagok végül elnyerik a *szent Benedek-érem* viseléséhez kötött bucsukat. (Helyszüke miatt azonban ezeket részletesen föl nem sorolhatom.)

VII. Kiváltságok. Számos lelki kegyelemben részesülnek a tagok. Igy többi közt részük van a szent Benedek-rend, szent Ferencz-rend, Kapuczinus-rend, Karmelita-rend, továbbá az örökimádás-apáczák szerzetes társulata jócselekedeteinek érdemében.

A Karmelita-rend egyetemes főnöke 1878 okt. 26. okmányával fölhatalmazást adott mind a lambachi főtársulat igazgatójának, mind az abba bekebelezett társulatok vezetőinek, hogy a Kármelhegyi Boldogasszony skapuláréját a tagoknak föladhassák, egyuttal a szombati bőjt kötelezettségét más jócselekedetre változtassák és a skapulárét viselőknek halálos ágyukon áldást osszanak.

T. Kálmán.

* Ilyetén bekebelezés két vagy több társulatba közönségesen tiltva van. Ez esetben IX. Pius pápa 1877 szept. 4. brévéjével azt kivételesen megengedte.

INNEN-ONNAN

Mária Terézia Sarolta első áldozása. XVI. Lajos franczia királynak leánya († 1851), az ujkori történelemnek egyik legnemesebb alakja, a Tuileriákba vonulást követő tavaszon, 1790 április 8-án járult az első szent áldozáshoz. A királyné (Mária Antonia, Mária Terézia királynőnk leánya), leányát XVI. Lajoshoz vezette. «Leányom, szóla hozzá, borulj le atyád lábaihoz és kérd áldását.» Ekkor a király az előtte térdelő gyermek fejére tette kezeit s igy szólt: «Kedves gyermekem, szivem mélyéből adom reád áldásomat, s kérem az Istent: adjon kegyelmet, hogy méltóan végezhessed a szent tényt, a melyre készülsz. Isten szemében szived ártatlan és tiszta: imádat ő kedvesen fogja fogadni. Ajánld föl neki imáidat anyádért és érettem. Kérd őt, adjon nekem kegyelmet, hogy biztosíthassam azok boldogságát, kik fölött hivatva vagyok uralkodni, s kiket kötelességem gyermekeimnek tekinteni. Imádkozzál hozzá, hogy tartsa meg ez országot a vallás tisztaságában és emlékezzél meg, gyermekem, hogy a vallás a boldogság forrása, támaszunk az élet fájdalmaiban. Ne hidd, hogy a szenvedésektől ment leszesz. Még nagyon fiatal vagy és már is többször láttad atyádat szenvedni. Azt nem tudod, leányom, hogy a Gondviselés mily sorsot tart fönn számodra; nem tudod, itt maradsz-e ez országban vagy máshol kellend laknod. De bárhová vezet is Isten keze, emlékezzél meg, hogy példáddal mások épülésére kell lenned, hogy jót kell tenned, valahányszor arra alkalom kinálkozik. Különösen teljes erődből segíts a szerencsétleneken. Isten azért helyezett bennünket ezen magas állásra, hogy az ő boldogságukért munkálkodjunk. Menj, gyermekem, az irgalmas Isten, mennyei Atyád oltárához és kérd őt, hogy szentelje meg szivedben földi atyád ezen gyöngéd intelmeit.» (Nettement: Vie de Marie Thérèse. Paris. 1859.) Szokásban volt első áldozás alkalmával a királyi család leánygyermekeit gyémánt ékszerekkel megajándékozni. XVI. Lajos szakitott e szokással. «Leányom, szóla, sokkal okosabbnak ismerlek, mintsem higyjem, hogy azon pillanatban, midőn egész lelked fölékesitésére kell gondolnod, hogy azt az Isten szentélyévé tegyed, sokat adnál a mesterséges ékszerekre. Különben is, gyermekem, a közönség nagy, sok a szegény s te bizonyára szivesebben nélkülözöd az ékszereket, mintsem tudnod kelljen, hogy a szegényeknek nincsen kenyerök.» Az első áldozás alkalmával mondott atyai intelmek, melyeket Isten kegyelme a gyermek lelkében megszentelt, kisérőül szolgáltak egy szorongattatásokkal, szenvedésekkel telt hosszu életre. Még nem volt tizenkét éves s már közel látta a királyi ház bukását, utóbb szüleinek, nagynénjének (Erzsébet herczegnő) kivégeztetését, testvé-

rének (XVII. Lajos) szánalmas elhunytát. Mind e csapásokat majdnem emberfölötti erővel viselte el.

A világ legnagyobb templomai. A római szent Péter-templom 54 ezer, a római szent Pál-templom 38 ezer, a milanói székesegyház 37 ezer, a kölni székesegyház 30 ezer, a londoni szent Pál-templom s bolognai Petronius-templom 25—25 ezer, a konstantinápolyi Szofia-templom 23 ezer, a római lateráni szent János-templom szintén 23 ezer embert fogadhat be. Nem régiben hire ment, hogy New-York katholikus hivei főszékesegyházat készülnek érseki méltóságban levő főpásztoruk számára épiteni. Ez a templom a világ legnagyobb temploma lesz, a mennyiben hossza 547, magassága 475 lábnyira van tervezve. Magasságra nézve a római szent Péter-templomot 40 lábbal fogja fölülhaladni.

A brüsszeli szent ostyák képe hazánkban. Az «Örökimádás» tavalyi (VI.) évfolyamának 216—218. lapján a brüsszeli oltáregyesületi kápolna történetével kapcsolatban szó volt arról a csodáról, melyet a Gondviselés az Üdvözitőnek az Oltáriszentségben valósága jelenléte érdekében művelt. A csodás szent ostyák emlékezetének megörökitésére Áldozócsütörtököt követő vasárnapon pompás körmenetet rendeznek Brüsszelben s ez alkalommal az összeszurkált szent ostyák közül hármat körülhordoznak drágakövekkel diszitett aranyos szentségtartóban, melyet szent Gudula templomában őriznek a szentségi oltáron. Érdekes, hogy *Szepes vármegye művészeti emlékei* cz. diszműnek imént megjelent II. kötetében (23. lap) a következő magyar vonatkozásu részletet olvassuk a három szent ostyáról: A lőcsei szent Jakab-templom szentélyének oldalfalait és az apszis három oldalát négy sorban diszitik falképek. Sajnos, ezek az 1869-ben fölfedezett festmények oly rongált állapotban kerültek elő, hogy a hivek iránt való tekintetből csak erősen restaurálva maradhattak helyükön. A restaurálást a Szepesmegyei Történelmi Társulat kezdeményezésére Storno végezte, a ki kényszerüségből egész sor régies szellemben, de ujonnan festett alakkal pótolta a képsorozat hézagait. A szentély északi falának legfelső képsora két-két vértanu szent szűz között korai gót urmutatóban a három vérző szent ostyát ábrázolja, a melynek csodája a brüsszeli szent Gudula-templomban 1370-ben történt meg. Az esemény hire gyorsan terjedt el Európában s igy ábrázolása Lőcsén alig tehető későbbre, mint a XIV. század hetvenes éveibe. A festett úrmutató alatt lehetett templomunk régi fülkealaku szentségháza, a melyet a XV. század végén a mai toronyalaku szentséghházzal pótoltak.

Valamint a deizmus a távollevő Isten vallási rendszere, mely Istentagadásra vezet, ép ugy a felekezet, a mely a legméltóságosabb Oltáriszentséget tagadja vagy bármint csorbitja, a távollevő Krisztus tana, mely Krisztustagadásra vezet.

Hettinger.

IRODALOM.

A szent kehely. Irta dr. Némethy Gyula. Külön lenyomat a «Religio-Vallás»-ból. Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából. 1904.

Ez a három nyomtatott ivnyi terjedelmű tanulmány a szentmise-áldozat edényéről, a szent kehelyről tárgyal régészeti, szertartástani és végül jelképi szempontból. A keresztény régészet az utolsó vacsora kelyhéről egyebet nem mondhat, mint hogy az a Jézus korabeli zsidó ivópohár tipusához hasonlitott. A legrégibb ránk maradt liturgikus kehely a Catacumba Ostriana-ban jó két századdal ezelőtt talált füles talpas üvegpohár; ugyan e századból való két fületlen kehely, melyek a mi kelyheinktől főleg karcsuságukkal különböznek. A mi az első századokban készült kelyhek anyagát illeti, kétségtelen, hogy e részben a legnagyobb szabadság uralkodott. Később azonban az egyház elrendelte, hogy a kehely nemes fémből, azaz aranyból vagy ezüstből legyen, vagy legalább a kehely csészéje, kuppája legyen ezüst; szegénység esetén ugyan megengedi vagy elnézi az egyház, hogy a kehely ónból készüljön, de a kuppa belsejének mindenesetre aranyozottnak kell lennie. A jelenlegi egyházfegyelem szerint a kehelyszentelésre csak a fölszentelt püspöknek van hatalma, mivel a kehelyszentelés kenéssel van összekötve. A püspök ezt a hatalmat áldozópapra nem ruházhatja át s igy egyszerü áldozópapnak csak pápai kiváltság révén lehet hatalma kehelyszenteléshez. Az üdvözitő tanitása szerint a szentmise-áldozat kelyhe emléke és jelképe a véghetetlen szenvedések és keserüségek, a kínos halál kelyhének, melyet ő, érettünk, valóban utolsó cseppig kiüritett.

Az érdekes monografiát olvasóink szives figyelmébe ajánljuk. A szerzőnél kapható Nagyváradon. (Papnevelő).

A miseruha (casula). Irta Némethy Gyula dr. Különlenyomat a Religio-Vallás-ból. Budapest, 1905. Kapható a szerzőnél, Nagyvárad, Papnevelő-intézet. Ára 2 korona. Lapszám: 170.

A misemondáshoz szükséges öltözetdarabok legfőbbjéről, az áldozópapok jellemző, kizárólagos szertartási öltözetéről szól e széleskörü olvasottsággal, szigoru kritikával és mindvégig őszinte lelkesedéssel megirt könyv. Első fejezete a miseruha eredetével foglalkozik. Bizonyos, hogy egyetlenegy ószövetségi szertartási öltözettel sem lehet kapcsolatba hozni, az ószövetségi zsidó-papságnak nem is volt liturgikus felsőruhája, a zsidó főpapok felöltője (meil) pedig legföljebb a dalmatikára hasonlit. A közelebbi származásra vonatkozó vizsgálatnak eredménye csak annyi, hogy a casula valamelyik római felsőruhából származik. Az eredetről szólva,

hivatkozik szerzőnk arra a tényre, hogy az V. század elejéig egyáltalán semmi nyoma sincs annak, hogy a keresztény istentiszteletet a világitól különböző öltözetben tartották volna; a 400-as évekig külön liturgikus öltözetről emlitést sem találunk. A II. fejezet a miseruha elnevezéséről szól A gallikán szertartásban Nagy Károly előtt a miseruha amphibalus néven fordul elő. A XI. századtól kezdve sok helyen az infula név terjedt el a miseruha jelölésére; Itáliában pedig egészen a XI. századig egyedül a planeta használatos a miseruha megnevezésére. A casula valószinüleg Galliában támadt elnevezés, a minthogy a XI. századig csak az Alpeseken innen, tehát Itálián kivül volt elterjedve. A III—VII. fejezet a miseruha történetével foglalkozik. Az első pozitiv adatot arra nézve, hogy a templomi öltözetek a mindennapiaktól különböztek, Palladius, Aranyszáju szent János életrajzirója szolágaltatja. A miseruha alakja a IX. századig ilyen: szétteritve, köralaku felsőruha, a fej részére kerek vagy négyszögletes kivágással; köröskörül térden alul ért s ha leeresztették a kezeket, természetesen egészen eltakarta s ha a pap kezét használni akarta, föl kellett emelni a miseruha szegélyét vagy föl kellett gyürni. Különben csak a X. század után lett a casula az áldozópapok és püspökök kizárólagos liturgikus öltözetévé. A liturgikus szinek a XIII. században kezdenek kifejlődni s a XIV. században a casula már meglehetősen távolodik a harangalaktól. A XV. században meglehetősen megkurtult, jobbról-balról pedig kivágatván, a kezeket legalább is födetlenül hagyta, később pedig már a könyöknél véget ért. A vallásos müvészet iránt érzéketlen XVIII. században a kazula is elfajul; de a XIX. század második fele ezen a téren is jelentékeny haladást tüntet föl mind müvészi, mind pedig vallásos, liturgikus szempontból. További fejezetek a miseruha alakjával, anyagával, szinével, diszitésével, himzésével és megáldásával foglalkoznak. Legyen a modern casula szélessége legalább 73—75 cm. Casulánál a félselyem alkalmazását csak szegénység esetében engedi meg az egyház, a közönségesebb és olcsóbb anyagot azonban határozottan tiltja. A liturgikus szineknek általános és végleges megállapitását csak a misekönyv reviziója hozta meg a tridenti zsinat után. A casula szinére vonatkozó rubrikák praeceptiv jellegüek, de csak bocsánatos bün terhe alatt kötelezők, föltéve természetesen, hogy megszegésükkel nagy botrányt nem idézünk elő. A casula megáldása a püspök jog és hatalmi köréhez tartozik s a püspök csak a pápától nyert engedély révén hatalmazhat föl más egyszerü áldozópapot arra, hogy a casulát megáldhassa. Meg nem áldott miseruhával semmi szin alatt sem szabad misézni s profán világi célokra a megáldott miseruhának egyetlen foszlányát sem szabad felhasználni. A könyv utolsó fejezete a miseruha szimbolikájával foglalkozik igen behatóan. Részletesebben ismertettük Némethy dr. könyvét, hogy ilyképen is föllhivjuk rá olvasóink érdeklődését.

Oltáregyesületi ügyek.

A budapesti központi Oltáregyesület választmánya május 14-én tartotta rendes havi gyülését őrgróf *Pallavicini* Edénné elnöklete alatt. Örvendetes tudomásul szolgált, hogy József főherczegék 150 koronát ajándékoztak az Oltáregyesületnek, egy ismeretlen pedig 200 koronát ajánlott föl az egyesület czéljaira. A kiállitással kapcsolatos számlák bemutatása után *Kánter* Károly apát, igazgató jelentette, hogy Pozsonyban, junius 7-én, eucharisztikus kongresszus fog tartatni. Az igazgató egyuttal fölhivta a választmány figyelmét a Cziráky grófné lelke üdvéért junius 6-án (d. e. 10 órakor) mondandó szentmisére s az Urnap alkalmából kezdetét vevő novenára. Május 21-én a terjesztőnők gyülése volt. Ez alkalommal Kánter apát az Oltáriszentség fönséges ünnepéről beszélt a jelenlevőknek s őket a körmeneten buzgó részvétre lelkesitette.

A kalocsai oltáregyesület kiállitása. A kalocsai oltáregyesület kiállitását a Miasszonyunkról nevezett iskolanénék intézetében április hó 7-én d. u. 4 órakor nyitotta meg *Városy* Gyula kalocsai érsek. A főpásztort megérkezésekor dr. Kis-Erős Ferencz oltáregyleti igazgató üdvözölte, mire Ő exczellenciája válaszában nagy elismeréssel adózott az oltáregylet működésének, a tagok buzgalmának, kik oly nagy áldozatkészséggel szolgálják az egyesület magasztos czélját, Azután megáldotta a kiállitott tárgyakat. A kiállitást másnap este 7 óráig tekinthette meg a közönség.

A kiállitott tárgyak a következők voltak: Jézus Szive, fájdalmas szűz Mária, szent János, szent Antal szobrok, több pluviale, 20 diszes misemondóruha minden egyházi szinben, több himzett és egy bársonyra festett antipendium, több egyszerü és kettős stóla, velum, ciboriumköpenyke, piros, viola és fekete ministransruhák, több aranyozott gyertyatartó, több feszület és pacificale, egy misekehely, egy ciborium, több füstölő és szenteltvíztartó, örök lámpa, több oltárcsengetyü, misekönyvek támlával, misekannácskák, szőnyeg stb., végre mindenféle egyházi fehérnemü.

Az egyházi szereket ajándékaikkal gyarapitották: Franz Mária Terézia tartományi főnökné, *Kajuch* Józsefné, *Sziklay* Zoltánné, *Petrovácz* Józsefné, *Joachim* Ágostonné, *Reichl* Konrádné.

Az egyházi ruhákat nagyobbrészt az oltáregyesületi tagok maguk készitették és bocsátották az egyesület rendelkezésére. Kivülök más urihölgyek is buzgólkodtak a fehérnemüek és ruhák készitésében, nevezetesen: Almásy Károlyné, Helle Jánosné, Sztankovich Gézáné, Habram Ilona, Horváth Irén, Kenedi Aura, Uhl Nina.

A kiállitási tárgyakból leginkább a kalocsai egyházmegye területén levő szegényebb templomok és kápolnák részesültek ajándékokban. De jutott

másfelé is: Nagy-Bakon, Sopron, Szombathelyre, sőt még az ország határán tul is: Bijelo-Polje és Travnik templomainak. Azonfelül már évközben 8 szegény templom részesült a kalocsai oltáregyesület adományaiban.

A tordai Oltáregyesület hangversenye. Az «Alkotmány» 1906 május 3-iki száma a következő értesitést hozta: A tordai Oltáregyesület fáradhatatlan tevékenységü igazgatója, Balázs Endre főesperes-plébános, fényes sikerü hangversenyt rendezett Tordán, szombaton este az ottani Vigadó disztermében. Az estélyen, melynek ötszáz korona tiszta jövedelme volt, Torda városának szinejava megjelent, igen sokan a nem katholikusok közül is. A rendezés körül nagy érdemei vannak Gombos Lászlóné, Szederjessy Ödönné, Polonyi Sándorné urnőknek. Az értékes müsoron szerepeltek egy kitünő élőképben Vertán Endréné dr.-né és Pál Gábor dr. A mükedvelők vonós zenekara többklasszikus darabot adott elő. Kiss Menyhért dr. kolozsvári szerkesztő négy költeményével viharos, tüntető tapsokra ragadta a fellelkesitett, előkelő publikumot. Petőfi a «Hortobágyon» czimü melodrámáját Kratofil Dezső, Berényi Dezső, Biró Kálmán dr. és Tatár Gerő dr.-né interpretálták. Egy hétéves gyönyörü gyermek, Bardócz Ervinke négyes zenekiséret mellett mint füttymüvész excellált.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1905 október és november hóban befolyt dijak.

Özv. Koványi Józsefné 2 k, özv. Boros Miklósné 1 k, Traxler Kornélia 2 k, Simon Gergely 8 k, Auer Elek 20 f, Kolbinger Paula 50 f, Zimányi Gábriella 50 f, Vargai Piroska 2 k, özv. Bán Amália 1 k, Hacskó Ilona 2 k, Balla Jolán 2 k, Vaymár Gizella 2 k, Kolozsváry Margit 2 k, Kolozsváry Andorné 2 k, Tamás Mária 4 k, Bencsik Mariska és Szabó Lajosné 2 k, Kiss Mária 2 k, Bogdán Istvánné 1 k, Böde Mária 40 f, Végh Pálné 40 f, Szél Józsefné 40 f, Jobbágy Józsefné 1 k, Szabó Józsefné 1 k, Bogdán Józsefné 80 f, Holba Anna 40 f, Tóth Mihályné 60 f, Gelencsér Anna 60 f, Dicsérdi Piroska 60 f, Molnár Rozi 40 f, Gerics Julia 40 f, Molnár Ágnes 1 k, Schweiger Károlyné 4 k, Csuvara Irma 2 k, Weszely Mária 2 k, Mikosics Ilona 1 k, Rubel Mária 3 k, Brauch János 10 k, Knoll János 4 k, Kolesza Mária 2 k, Veling Mária 1 k, Hajnal Irén 2 k, Bresztyák Mária 4 k, Kovács Karolin 1 k, Barna Lászlóné 1 k, Steinkugler Edéné 1 k, Kurapatka Mária 4 k, Bernhardt Antalné 4 k, özv. Weisz Rozina 2 k, Narovcsik Verona 3 k, Komora Johanna 5 k, özv. Balogh Károlyné 2 k, ftdő Kovács István ur által Nagy-Szent-Miklósról: Bachmann Erzsébet, Galmann Borbála, Lammersfeld Borbála, Götz Anna részéről 8 k, Gabriel Magdona 40 f, Kanitz Józsefné 3 k, Labanovich Anna 3 k, Bors Anna 1 k, Charamza Francziska 6 k, Sóos Janka 10 k, S. Veress Erzsébet 4 k, Pap Mária özv. Skrabák Sándorné 10 k, özv. Susztrovics Antalné 1 k, Fülöp Magdolna 2 k, Surányi Tivadar 1 k, Budai Lujza 12 f, Bader Anna 24 f, Halácsy Ilona 3 k, Flaschitsch Antonia 1 k, Petsch Jozefin 1 k, Egerzeiger Józsefné 2 k, Egerzeiger Gizella 2 k, Nazarcsik Zsuzsanna 2 k, Varga Mari 2 k, Kubesch Katalin 2 k, Hanák Antalné 1 k, Máté Anna 4 k, Szabó Mária 1 k, Sára Irma 1 k, Knapetz Ursula 30 f, Knapetz

Karolin 30 f, Déri Paula 40 f, Kosárka Anna 2 k, Földvári Zsuzsanna 1 k 20 f, Göncz Jánosné 2 k, Szlimák Irma 2 k, Szlimák Margit 2 k, Német Józsefné (Polgárdi) 1 k, Eszterházy György gróf (Oszlop) 10 k, Friesz Károlyné (Bpest) 2 k, Burdet Eugénia 2 k, Szafranszki Anna 1 k, ftdő Plent István esp.-plébán. püspöki megbizott ur által (Kassa egyházmegyéből) 300 k, Dudás Erzsébet (Esztergom) 2 k, özv. Méhes Jánosné (Komárom) 4 k, ftdő Székely János gör. sz.-lelk-nyirábrányi tagok részéről 8 k 24 f, ftdő Moys Jakab pléb. ur a gálszécsi tagok részéről 14 k, ftdő Babura László dr. ur püsp. megbizott által: Viszolajszky Károly felső-szemerédi plébános az ottani tagoktól 112 k 38 f, Vida János nyitraegerszegi plébános az ottani tagoktól 41 k, Ravasz István alsókorompai s.-lelkész az ottani tagoktól 15 k 16 f, Spuller Gyula garamszöllősi plébános ur az ottani tagoktól 6 k, ftdő Damits József ur által a bukóczi tagok részéről 5 k 76 f. Sebökné Hevesi Erzsébet 1 k 20 f, Prém Adrienne 6 k, Ságyné Prém Irén 2 k, Császár Zsófia 2 k, özv. Jálics Kálmánné 10 k, özv. Bötzer Ferenczné 10 k, özv. Vuk Alajosné 20 k, Bayer Arnoldné 10 k, Jálics Ferenczné 10 k, Tömöry Károlyné 200 k, özv. Heinrich Ferenczné 200 k, Konopy Kálmánné 4 k, Heinrich Béláné 4 k, Heinrich Mária 4 k, Heinrich Aladárné 4 k, Heinrich Kornélia 4 k, Heinrich Ferencz 4 k, Heinrich Aladár 4 k, Heinrich Dezső dr. 4 k, Heinrich Gábor 4 k, Töry Gusztávné 4 k, Rosenfeldné 4 k, Szeniczeyné 4 k, Szerb Györgyné 4 k, Bancalari Ádlerné 4 k, Körömy Ferenczné 2 k, Bieber Mari 2 k, Freyler Emília 2 k, Ellenbacher Adél 4 k, Láng Margit 2 k, Galambos Mária 16 k, Cseri Mihályné (Héviz) 1 k, Spuller Istvánné 2 k, Spuller Józsefné 2 k, Schibinger Antalné 2 k, Hendlhoffer Antalné 2 k, Barabás Ágnes 1 k, Ujvári Miklósné 25 f, Ujvári Etelka 25 f, Schweitzler Terézia 2 k, Tankó Mária 1 k, Marton Ilona 2 k, Pimbert Györgyné 2 k, Tóth Julianna 2 k, Rosenbaum Lujza 4 k, özv. Benedikty Gyuláné 20 k, ifj. Bánó Józsefné 20 k, özv. Huszár Miklósné 10 k, özv. Kürthy Antalné 10 k, Kürthy Istvánné 5 k, Erdélyi Teréz terjesztőnő által: Nyers Marczel 40 f, Árpás Magdolna 40 f, Tót Viktória 40 f, Tót Rozália 40 f, Nagy Mari 40 f, Vizi Erzsébet 40 f, Erdélyi Ignácz 2 k, Ürge Borbála 2 k, Ürge Magdolna 2 k, Erdélyi Angela 2 k, Erdélyi Ágnes 2 k, Ürge Angela 2 k, Deák Emilia 2 k, Erdélyi Józsa 2 k, özv. Ürge Mari 2 k, özv. Ürge Dávidné 4 k, Morvai Matild 2 k, özv. Bányay Miklósné urnő által: Király Juliska 4 k, Pejcho Anna 2 k, Majoros Katalin 4 k, Pejcho Anna és József 4 k, Berger Anna 2 k, Kroszonszki Jozsefin 4 k, Pataki Ferencz 2 k, Lengyel Lászlóné 8 k, Szongod Gyuláné 6 k, Csiki Rozália 2 k, Spolarits Vilmosné 5 k, Lázár Jánosné 2 k, Braun Teréz 4 k, özv. Pataki Károlyné 4 k, Nagy Mária 4 k, Eránusz Mária 10 k, Pál Joahimné 4 k, Mészölyi Mária 10 k, Magos Mária 6 k, Zisselsberg Eliz 4 k, Spiesz Teréz 2 k, Kapatics Anna 2 k, Varga Teréz 4 k, Sembery Miklósné 10 k, Bucsinszky Vigtorné 2 k, Bucsinszky Mária 1 k, Weber Mariska 1 k, Balla Róza 2 k, özv. Bányai Miklósné 5 k, Musza István 26 f, Metz Mária 4 k, Horváth Julia 1 k, özv. Krupai Istvánné 2 k, Gebra Anna 2 k, Garder Józsefné 1 k, özv. Hlavács Gyuláné 1 k, Cseplák Amália 2 k, Budai Dezső 6 k, Budai Gizella 2 k, Fekete Esther 3 k, T. E. 1 k, özv. Klär Józsefné terjesztőnő által: Vinczencz Mária 2 k, Simonosi Teréz 2 k, Turner István 2 k, Turner Istvánné 2 k, Lukács Giza 1 k, Turner Teréz 1 k, Grimm Gusztáyné

4 k, König Henrikné 4 k, Franke Pálné 4 k, Jekl Terézia 1 k, Lafrankó Károlyné urnő által: Horváth Alajos 2 k, Walther Ernőné 10 k, Lafrankó Károly 4 k, Lafrankó Károlyné 4 k, Lafrankó Margit 2 k, Lillek Istvánné 4 k, Hornyák Istvánné terjesztőnő által: Vrábel Mária 1 k, Jori Mária 80 f, Horváth István 40 f, Kocsis Katalin 40 f, Vrábel Erzsébet 40 f, Kocsis Katalin 40 f, Szlama Erzsébet 40 f, Szlama Ilona 40 f, Pelikán Mária 40 f, Lang Erzsébet 40 f, Rip Teréz 40 f, Zolenka Verona 40 f, Sztancsik Ilona 40 f, Rendek Verona 40 f, Gardik Katalin 40 f, Kálvin Anna 40 f, Beles Mária 40 f, Szmicska Mária 40 f, Horváth Anna 40 f, Kocsis Mária 40 f, Kajdácsi Mária 40 f, Hajdá Mária 40 f, Hanyik Mária 40 f, Uleiska Verona 40 f, özv. Prosinszki Andrásné 1 k, Presinczki Róza 1 k, Sumayer Karolin 1 k, Borbély István és neje 2 k, Kovács Jánosné 1 k, Garcsár Ilona 2 k, Hornyák Istvánné 1 k, Szedlacsek Antalné 40 f, Olibériusz Zsuzsanna 40 f, Kálmán Istvánné 1 k, Kálmán Györgyné 1 k, Borbély Károlyné 1 k, Kucsera Pál és neje 2 k, Suhajda Mihály 3 k, Zubrinczky Józsefné urnő által: Krantz Józsefné 4 k, ifj. Zubriczky Józsefné 2 k, Maly Lajosné 1 k, Katinszky Etelka 1 k, Sik Lina 60 f, Jankovich Jánosné 2 k, Bodnár Istvánné 2 k, Zubinczky Józsefné 8 k, Thorma Györgyné 10 k, Tihányi Béláné 10 k, Laub Jánosné terjesztőnő által: Sitz Gézáné 4 k, özv. Weizer Rezsőné 2 k, Kameter Katalin 2 k, Birkl Istvánné 2 k, özv. Kriszta Ignáczné 6 k, Hasman Ferenczné 2 k, Gigler Istvánné 2 k, Danczer Alojzia urnő által: Drafnek Mária 1 k, Takács Julia 1 k, Krajnyák Anna 2 k, Abt Katalin 2 k, Varga Teréz 1 k, Harti Ferencz 1 k, Mayer Anna 2 k, Tőzsér Éva 1 k, Pintér Zsuzsanna 1 k, Habel Jozefin 2 k, Oberhauser Eleonora 24 f, Lesse Anna 2 k, Balázs Teréz 1 k, Török József 1 k, Török Anna 1 k, Pintér Ilona 1 k, Dobos Anna 2 k, Hardy Ferencz 1 k, Nagy Andrásné 2 k, Tóth Mária 40 f, Ócsay Szekacs Róza 4 k, Pletenik Etel 24 f, Szabó Teréz 2 k, Danczer Alojzia 2 k, Kocsis Ferenczné terjesztőnő által: Koch János 5 k, Strba Fáni 2 k, Cserne Klára 2 k, Kocsis Katalin 2 k, Jiraszek Mari 2 k, Gervay Lujza terjesztőnő által: Takács Zsuzsanna 1 k, Bosoky Paula 24 f, Fésli Mari 1 k, Bosor Borbála 1 k, Lustig Borbála 24 f, özv. Lubinszky Györgyné 2 k, Gebel Lujza 1 k, Fahrmann Katalin 24 f, Melcher Teréz 1 k, Melcha Irma 1 k, Gervay Lujza 2 k, Jungmayer Mihályné urnő által: Szlamár Antal 1 k, Szlamár Teréz 1 k, Dávid Erzsébet 2 kor., Radovits Emilia 1 k, Radovits János 1 k, Proksch Leopoldin 3 k, Walther Gida 5 k, Butz Ferenczné 2 k, Herold Mária 2 k, Jungmayer Mihályné 1 k, özv. Lafrankó Jánosné terjesztőnő által: Hulitius Károlyné 4 k, Tölgyesi Károlyné 4 k, özv. Lafrankó Istvánné 10 k, Lafrankó Erzsike 4 k, Tirschl Jozefa 4 k, Moran Antónia 2 k, Retter Anna 2 k, özv. Lafrankó Jánosné 10 k, Király Juliska 4 k, Skorupa Anna 2 k, főtisztelendő Hebrony Kálmán plébános ur a jászfényszarui tagoktól 14 k 44 f, ftdő Tóth József egyházmegyei megbizott ur által: Rámból 54 k 38 f, Becz Károly 4 k, Kukmérból 53 k, Szentelekről 80 k, Vachtel Mária 2 k, Hoffmann Teréz 2 k, Hadviger Matild 2 k, Krämer Emil 2 k, Krämer Samuné 4 k, Papst Ágnes 50 f, Pabst Karolin 50 f. (Folyt. köv.)

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, hogy kötelezettségüknek minél előbb eleget tenni sziveskedjenek.

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Kiskunmajsán.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

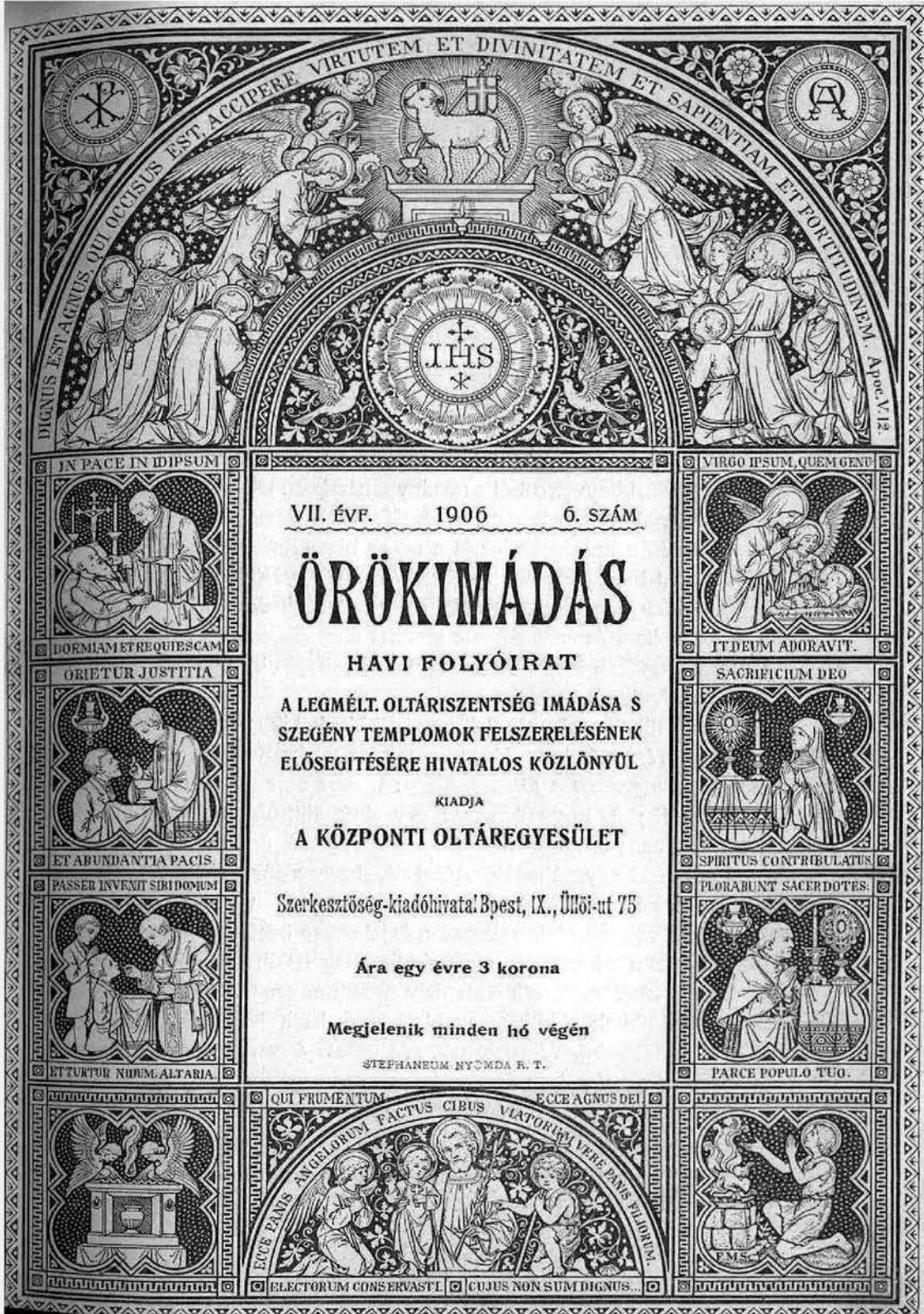

VII. ÉVF. 1906 6. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. JUNIUS. 6. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Dr Franciscy Lajos: Jézus Szivének zászlóiról. — Agárdy László: Úrnapján. — Rogács Ferencz: Oltáregyesületek a leányiskolákban. — Füredi Sándor: A nagy szentség ünnepén. — Az utolsó vacsora. — T. Kálmán: Szentségi egyletek. — Innenonnan: A nemzetközi eucharisztikus kongresszusok. Különbség a katholikus és protestáns vallás között. Apróságok Magyarország egyháztörténetéből. Főherczegek mint minisztránsok. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

Jézus Szivének zászlóiról

Az OLTÁREGYLETEK kimutatásaiból a templomi zászlók, mint ajándékozott tárgyak, nem szoktak hiányozni. A zászlók minden időben kedvelt ékességei voltak a keresztény templomoknak. Már a katakombák képein az Agnus Dei, az Isten Báránya két szárnyu zászlót tart, a bűn és a halál fölött aratott győzelmének jeléül. A keresztény középkorban a zászlókat ott látjuk a templomok tornyain és tetőin s a XVI. században bevonulnak már a templomokba is s diszitik a falakat, az oltárokat, tulajdonképeni rendeltetésük azonban az, hogy a körmenetek alkalmával a hivő nép tiszteletének és hitbeli egységének jelvényei gyanánt szerepeljenek s emeljék a körmenet külső fényét.

A zászlókat ősidőktől kezdve az Üdvözitőnek, vagy a bold. Szűznek, vagy valamely szentnek a képe disziti. A XIX. század második felében használatba jöttek a hittitkokat, pl. a Szentháromságot, vagy az Oltáriszentséget ábrázoló zászlók is. A mennyiben azonban ilyen hittitkokat, vagy hittárgyakat ábrázoló zászlókról van szó, legjobban azok terjedtek el, melyeket Jézus legszentebb Szivének képe diszit. Ezekről akarunk ez alkalommal néhány szót mondani.

A legszentebb Sziv képével ékesitett zászlókon az ábrázolás épen olyan, mint általában a Jézus Szivét ábrázoló képeken. Egy lángoló sziv, melyet töviskorona fon körül, ez a kép ábrája. Miért épen egy lángoló sziv? Miért nem egy csendesen égő, egy lassan emésztődő sziv? A történeti oka ennek az ábrázolásnak azokban a jelenésekben rejlik, melyekkel Üdvözitőnk az ő alázatos lelkü, hű szolgálóját, b. Alacoque Margitot megörvendeztette. Ezen jelenések alatt Jézus Szive egy lángoló szivnek képében mutatkozott be. De *jelképi* oka is van ennek az ábrázolásnak.

A láng, mint tudjuk, a tüznek az erőfeszitése. Minél több erő, több hév van a tüzben és minél fokozatosabb tevékenységet fejt ki ez az erő, annál nagyobb a tüz lángja. Ha most már a sziv általában a szeretetet és ha egy tüzes sziv az égő szeretetet jelképezi, akkor egy lángoló sziv, a szeretet erőfeszitését állitja érzéki képben szemünk elé.

Ennélfogva, ha egy szent Sziv-képet látunk és azon egy lángoló szivet, mindjárt eszünkbe jut, hogy ime: az Istenember szivében a szeretet erőlködik, erőfeszitéseket tesz.

Most már az a kérdés, vajjon Üdvözitőnk Szivében a szeretet valóban erőlködik-e? Kétségen kivül. Hiszen Üdvözitőnk Szivének szeretete isteni szeretet, ennek pedig elmaradhatatlan sajátsága az erőlködés, az erőnek fokozatos és mindig nagyobb kifejtése.

Mindig magasabbra való fokozás, erőfeszités van az isteni szeretet műveiben, a mi gyengeségünk miatt. A nap hevét el nem birnók, ha egyszerre tűzne le ránk izzó koronájának egész tüzével. De ha fokozatosan emelkedik a heve, hozzászokunk lassan, ugy hogy midőn forró nyári napon a delelőpontról árasztja ránk tikkasztó sugarait, ha éget is, ha áthevit is minket, még sem tesz kárt bennünk, mert testszervezetünk az égető hőségre elő van készitve.

Igy készíti elő szivünket is az Uristen a szeretet műveire. Az isteni szeretet műve volt a világ és az ember teremtése. Ennél az isteni szeretet hatalmas. «Az Ur szavától erősödtek meg az egek», mondja a zsoltáros. Ez a hatalom kifejezése. Az isteni szeretet műve, a második isteni személy megtestesülése és a világra való jövetele. Ennél a műnél a szeretet már égő szeretet. «Tüzet jöttem bocsátani a földre», mondja az Üdvözitő, «és mit akarok, ha nem, hogy meggyuladjon». Gyulasztani akar. Ám gyulasztani az anyagi világban egy szikrával is lehet, de a lelkek, a szivek meggyulasztásához égő tüzre van szükség.

Ennek az égő isteni tüznek a heve fokozódik Üdvözitőnk kereszthalálánál. «Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint a ki életét adja oda barátaiért.» Az égő isteni szeretet a Kalvárián már lángokban tör ki, mert elérte hevének legmagasabb fokát, teljesen kifejtette az erejét.

Van tehát valóban fokozatos erőkifejtés az isteni szeretetben, van fokozatos erőkifejtés az Üdvözitő isteni Szivében. Az az isteni Sziv, mely a jászolban égett, földi zarándoklásának utjain hevült, az a Kálvárián lángolóvá lett.

Azért, ha a legszentebb Szivet ábrázoló képeken lángoló szivet látunk, értsük meg, hogy ez a kép Jézus kalváriai Szivét ábrázolja.

De ábrázol még mást is. Az isteni Szivnek lángolása nem ért véget a Kalvárián, a minthogy a kalváriai áldozat sem mult el, nem lett megtörtént és többé nem ismétlődő eseménynyé, hanem inkább állandó valósággá lett,

egy folyton megujuló, mindennap ismétlődő ténynyé lett, szent intézménynyé, melynek áldásaiban és kegyelmeiben mindennap részesülhetünk. Az Isten báránya, a ki a Kalvárián feláldozta magát a világ bűneiért, ezt az áldozatot mindennap megujitja és mennyei Atyjának bemutatja a mi oltárainkon. Egy az áldozó mind a két helyen, egy az áldozat is, csak a hely más és a feláldozás módja más. Amott a Kalvária, emitt az oltár az áldozati szinhely, amott vérontással történik a feláldozás, emitt vérontás nélkül.

A Kalvária ennélfogva és a mi templomaink oltára, a kalváriai áldozat és a szentmise egy és ugyanazon isteni Szivnek, egy és ugyanazon isteni szeretetnek a művei.

Ámde tudjuk már, kogy a Kalvárián Jézus Szivének szeretete lángokban tört ki; tudjuk már, hogy ha egy lángoló szivet látunk valamely képen, ez a kép Jézus kalváriai Szivére emlékeztet minket. Ha most már a Kalvária és az oltár egy és ugyanazon isteni szeretetnek a művei, akkor nyilvánvaló, hogy a lángoló szivnek a képe nem csak a kalváriai isteni szivet ábrázolja, hanem ábrázolja Üdvözitőnknek az Oltáriszentségben élő eucharisztikus szivét is. Bizonyos ennélfogva, hogy nemcsak a kalváriai áldozat az isteni szeretetnek legnagyobb erőkifejtése, hanem ugyanilyen erőkifejtés a szentmise-áldozat is, az Oltáriszentséggel egyetemben.

Összefoglalva a mondottakat, a lángolás a Jézus Szivét ábrázoló képeken jelképezi Üdvözitőnknek kalváriai és szentségi eucharisztikus Szivét.

Ámde a Jézus Szivét ábrázoló képeken nem csak lángolást látunk, hanem *töviskoronát* is, mely a legszentebb Szivet körülfonja, mint zománcz az ékszerszekrényt.

Ez a töviskorona Üdvözitőnk szenvedésének az emlékjele és középen, a lángok alatt fonja át a szivet. Láng és töviskorona, hogyan illenek ezek össze? Oh nagyon is összeillenek. Szeretni nem lehet szenvedés nélkül, nagyon szeretni nem lehet sok szenvedés nélkül. Igaz, hogy a szeretet tüz, a szenvedés viz és igaz, hogy a viz oltja a tüzet, a szenvedés csökkenti a szeretetet, de csak azt a szeretetet, mely mulandó emberi szempontokon és érdekeken alapszik. Az ilyen szeretet, a mint nem türi meg a szenvedést, ugy nem is szül szenvedést, mert a mikor szenvednie kellene, szétfoszlik, megsemmisül, mint a pára, melyet felszivott a száraz levegő.

De az Istenre épitett szeretet másminő természettel bir. Ez nem csak megtüri a szenvedést, de azt létre is hozza, megszüli. Ennek a szeretetnek szenvedés kell, mint moh a száraz tölgynek. Innét van, hogy a szeretet erejét mindig a szenvedés próbakövével szokták vizsgálni és a szenvedés fokát a szeretet hőmérőjével szokás mérni. Szent Terézia évek hosszu során át félt attól, hogy ő nem szereti eléggé az Istent. És mikor figyelmeztették őt arra, hogy az imádságai, áhitatgyakorlatai, nagy tervei és fáradalmai

talán mégis csak a mellett szólnak, hogy forrón szereti az Istent, azt felelte, hogy imádkozni és dolgozni hideg szivvel is lehet. De mikor azután az Isten hosszan tartó szenvedésekkel látogatta meg őt, akkor megnyugodott. Most már tudom — ugymond — hogy van a szivemben egy szikra, melyből az Isten iránti tiszta szeretet tüze néha-néha kigyuladhat, van a szivemben egy érzés, mely talán méltó arra, hogy az Istennek kedves legyen.

És igy van ez az emberi élet más állapotaiban is. A kik az Istenért szeretik egymást, vagy felebarátjokat, azokat a szenvedések nem választják el egymástól, sőt inkább közelebb hozzák őket egymáshoz. Hitvestársak, szülők és gyermekek, jóbarátok és bajtársak között soha sem olyan erős, soha sem olyan önzetlen, olyan megelégedett és boldog a szeretet, mint akkor, ha már évek során át egymásért és sokszor egymástól is sokat szenvedtek.

A szeretetnek tehát szenvedés kell és a szenvedésnek szeretet kell, a lángok alatt töviskoronának kell egybefonódnia, lángok csak a szenvedő szeretet kráteréből törhetnek ki.

Ez az oka annak, hogy Jézus Szivének heve egyidejüleg növekedik az ő szenvedésének mélységével. A jászolban, a hol a szenvedés nem haladja meg az emberi megaláztatások méreteit, Jézus Szive ég. Később, midőn az emberekkel érintkezik s ezektől a legfelháborítóbb hálátlanságot szenvedi, Jézus Szive már lobog. Lobogását az egész világra szeretné kiterjeszteni. «Még más juhaim is vannak» mondja, «melyek nem ebből az akolból valók, azokat is ide kell vezetnem, hogy hallják az én szavamat és legyen egy akol és egy pásztor.» Az utolsó vacsorán, keserves kínszenvedésének előestéjén, Jézus Szive már hevül. «A mint engem szeretett az Atya, én is szerettelek titeket.» A Kalvárián végre, a hol megnyilik előtte a szenvedések mélységes örvénye, Jézus Szive, mint már kimutattuk, lángol.

Nyilvánvaló tehát, hogy a szenvedések mélységeiből tör ki Jézus Szivének tüze. Minél nagyobb a szenvedés mélysége, minél örvényesebb, annál izzóbb és lobogóbb a tüz.

De minthogy láttuk már azt is, hogy lángoló isteni tüz nem csak a kalváriai Szivben van, hanem az oltáriszentségi Szivben is, ennélfogva a szenvedésnek mélységeit joggal kereshetjük és biztosan megtaláljuk az Oltáriszentségben is. És valóban, azok a bántalmak, az a hitetlenség, tiszteletlenség és közöny, melylyel Jézus az Oltáriszentségben találkozik, olyan örvényes szenvedést zuditanak az ő Szivére, mint a minőbe temették őt a kalváriai fájdalmak és kínok. Hiszen csak feszitse meg a szeretet az ő végső erejét és találkozzék hálátlansággal, rögtön elmerül a szenvedések tengerébe. Szeretni lángolón és jutalmul hálátlanságot kapni, ez az a suly, ez az a teher, mely a szeretetet lehuzza a szenvedés örvényébe.

És ezzel most már annak a töviskoronának a jelentőségét is ismerjük,

mely a Jézus Szivét ábrázoló képeken az isteni Szivet a lángok alatt körülfonja.

Valahányszor tehát egy szent Sziv-képet látunk, akár zászlókon, akár másutt, mindig jusson eszünkbe az Oltáriszentség szent titka, a hol Üdvözitőnk Szive lángol és szenved.

Ha mi most már ezt a képet ráhimezzük a templomi zászlókra, akkor ezzel mindig az Oltáriszentség imádandó titkát is tiszteljük. Az oltáregyletek ennélfogva hivatásuk legsajátosabb feladatát teljesítik, midőn a szegény templomoknak Jézus szivének képével ékesitett zászlókat ajándékoznak, mert minden ilyen zászlóval az Oltáriszentség kultuszát is terjesztik.

Igen, de az oltáregyletek nem áraszthatják el müködésük területét ilyen zászlókkal. Adhatnak egyet, kettőt, de nem adhatnak század-ezret, mert az anyagi erejük utóvégre is korlátolt. És mégis olyan szép, az Üdvözitőnek nagy örömet szerző dolog volna, ha templomaink szent Sziv-zászlókkal volnának tele, ha ilyen zászlóknak az erdeje lombozná be a tabernakulumot. Vajjon, hogyan teremtsük elő ezt a zászló-erdőt?

Bizonyára csak ugy teremthetjük azt elő, ha saját szivünket felékesitjük Jézus Szivének képével. Láng törjön ki az oltáregyletek tagjainak szivéből, a buzgóság lángja, melynek hevétől mindig uj gerjedelmeket kaphat az egylet iránti szeretetünk és érdeklődésünk. A lángoló szeretetet nem kell félteni attól, hogy csökkenni fog, az megtartja hevét állandóan és épen a szeretetnek erre az állandóságára van szükségük az oltáregyleteknek, mint általában minden társadalmi intézménynek.

Azután fonja körül az oltáregyletek tagjainak szivét töviskorona. Minden fáradság türést és önmegtagadást kiván, sőt vannak fáradalmak, melyek szenvedéssel járnak. Az élet tele van ilyen fáradalmakkal, tele van szenvedésekkel. Ha az oltáregyleti tagok ezekhez az életfáradalmakhoz még azokat is hozzáadják, melyeket az egylet érdekében vállaltak el, akkor talán nem is terhelik meg magukat nagyon és a töviskoronájukba, melylyel az élet szivüket körülfonta, mégis nehány érdemszerző, értékes szálat illeszthetnek be.

Viruljon minden oltáregylet Jézus Szivének oltalma alatt, a buzgó egyleti élet jegyében. Tagjaik törekvéseiben tükröződjék vissza a legszen- Sziv képe: lángoló és töviskoronával átfont Sziv, mely az egylet iránti szeretet oltárán tiszta tüzet gyujt és az egyletért való munkálkodás mezőin nemes fáradalmak gyümölcseit érleli meg.

Dr. Franciscy Lajos.

ÚRNAPJÁN

Dalos madár, kék ég, virág,
Ifju, öreg — a nagy világ
Ma ünnepet ünnepel.
Bús egyedül a kárhozat,
Hogy meggyőzted szent Áldozat
S Érted buzog a kebel.

Téged dicsér a gondolat,
Téged környez a hódolat,
Véghetetlen Szeretet.
A kis madár Érted fárad,
Virágillat Néked árad,
Hogy dicsérje szent neved.

Kong a harang, sürg a sereg,
A szemekből könycsepp pereg,
Áhitat az arczokon.
S ének csendül s vonul végig,
Harsogva búg fel az égig,
Szivből jövő hangokon.

... Dicsérd Sion Megváltódat,
Vezéredet, kormányzódat,
Mondj ma hangos éneket.
Bár gyönge vagy, hogy dicsérjed
S bárha éjjel-nappal kéred
Igy sem tettél eleget...

Ki fényben ülsz diadalmat,
Kit természet s ész megvallnak,
Halld meg mégis hő imánk.
Légy oltalmunk, légy vezérünk
S vezess oda, kérve-kérünk,
Hol boldogság vár miránk!

Agárdy László.

Oltáregyesületek a leányiskolákban.

Az Ur Jézus szeretetét a lelkekben meggyökereztetni imádás, szentáldozás és irgalmasság révén: ez az Oltáregyesület föladata. Keresztény iskolai nevelés magával hozza az imádást és a gyakori szentáldozást a tanuló ifjuságnál akár az Oltáregyesület keretén kivül is; de az irgalmasság gyakorlását az Oltáriszentség iránt — az Oltáregyesület keretébe állitva — a leányiskolákba szeretném beiratni.

Sok szó esett róla, hogy az Oltáregyesületben a nők vezetnek. Nincs különben. Imádásban, szentáldozásban ugyan örvendetesebb volna férfiak és nők közt a vetélkedés; de az irgalmasság terén őket illeti a vezető szerep. Az oltárok felruházása csendes munka, melyet az «egyházban hallgatva» is lehet végezni s a ki hittel végzi, hasznát látja. Kegyelmet szerez magának, az imádás és a jó szentáldozás kegyelmét.

A szegény oltárokat ruházni: ez az irgalmasság gyakorlása az Oltáriszentség iránt. Ezt a ruhát készitse a nő, ügyességétől kitelhető müvészettel; «lent keressen és munkálkodjék önkezei ügyességével», legyen meggyőződésévé, hogy «jó ez az ő foglalkozása» és jutalmul «dicsérjék őt cselekedetei».

(Péld. 31., 13., 18., 31.) Hogy pedig az irgalmasságnak ilyetén gyakorlása mentől általánosabb legyen, az iskolában kell megkezdeni.

Maradandó értéke különben is csak a gyakorlati hittantanitásnak van. Egyszerü tanulás mellett a hittan üres tudás marad és hamar eltünik az emlékezetből. A hitoktatónak a föladata megmutatni, hogyan lehet a gyakorlatban hasznát venni annak, a mit elméletben tanulnak. A gyakorlati vallásosságnak az iskolában kell gyökeret vernie. Ha azt akarjuk, hogy a felnőtt ne elégedjék meg csak a husvéti szentáldozással, szoktassuk hozzá, hogy a kötelező szentgyónásokon kivül a kiemelkedőbb alkalmakat, a névnapját, születésnapját, első szentáldozása évfordulóját, szülei névnapját szentáldozással ünnepelje meg a gyermek; ha a boldogságos Szüz tiszteletét akarjuk nála biztositani, olyan élő szentolvasó-társulat félével hozzászoktatjuk, hogy naponkint egy tizedet elmond a szentolvasóból; ha azt akarjuk, hogy lelki életet éljen, megismertetjük és gyakorlatba vétetjük vele a lelkiismeretvizsgálatot. Ha mind nem kel is ki, de a nagy részénél jó földbe esik az igy elvetett mag.

Az Oltáregyesület manap számottevő tényező a hitéletben; fejlettebb tanulókkal meg kell ismertetni. Ha mással nem is, rövid szentséglátogatásokkal gyakorolják aztán magukat az Oltáregyesület czéljának megvalósitásában. A mennyiben pedig az Oltáregyesület az irgalmasság cselekedete, a leányiskolák felsőbb osztályaiba vezesse be a hitoktató. A gyakorlati módja az, hogy a kézimunkát hajtsa az oltár szolgálatába; nem azért, hogy az Oltáregyesület nyerjen vele, hanem a tanulóknak váljék hasznára, hogy részesüljenek azokban az áldásos eredményekben, a melyek ennek a csekély fáradozásnak és áldozatnak a nyomában kelnek.

A mit egy-két helyen gyakorolnak, az iránt szeretném az érdeklődést mentől szélesebb körben fölkelteni. Nem nagy dolgot, inkább jóakaratot kivánunk: leányiskolákban évenkint lehetőleg minden tanuló készitsen egy kis darab egyházi fehérnemüt, akár korporálét, akár pallát, akár kehelykendőt izlésesen himezve. Ezt nevezem én Oltáregyesületnek a leányiskolákban.

Mit akarok vele elérni? Iskolaév végén a készitett dolgokat a kis müvésznők névsorával vagy az Oltáregyesülethez küldjük, vagy az illető egyházmegye püspöki hivatalához, a melynek utján minden évben egy-két szegény templomban ha más nem, a szent test és vér kelengyéje biztositva van. De ennél sokkal fontosabb a munkának erkölcsi nevelő hatása. A ki ismeri a fiatal lelket, tudja, hogy abban eszményi gondolkodás, áldozatkészség van. Ezt a lelkesedést nem szabad üresen hagyni s itt a módja, hogy az oltár szeretete, az Ur Jézus ügyei iránt érdeklődés, az irgalmasság legszebb gyakorlása fejlődjék belőle.

Meg akarom győzni továbbá a tanulókat, hogy «jó ez az ő foglalkozásuk» (Péld. 31., 18.), hogy annak értéke van. Ha az Ur Jézus nagyra-

becsüli, mikor a szegényeket fölruházzuk és a mit egynek a legkisebbek közül teszünk, annyiba veszi, mint ha neki tettük volna: akkor hogyne tartaná többre, ha nemcsak a szegények személyében, hanem róla magáról gondoskodunk, ha szószerint mondhatja: «Ruhátlan voltam és fölruháztatok engem».

Az egyházi művelődés szolgálatában némi szerepet akarok nékik juttatni.

Nagyrabecsülöm azt az emberbaráti szeretetet, hogy szegények ruházására «rongyos-egyesületek» alakulnak. Nos, ilyen rongyos-egyesületek elkelnének, de nagyon, akárhány templomban. Mert a művelődés elhat a legutolsó viskóba, csak egyes templomok oltárára nem tud elhatni, nem hiába, hogy naphosszat erősen zárva is tartják őket.

A gyermekek ajkai által viszi végbe Isten az ő dicséretét (8. zsolt. 3.); az ő kezükkel teremtse meg házának ékességét, hogy megszégyenítse a bölcseket.

Még egy hasznát akarom ennek a kis Oltáregyesület-félének. Iskolaév végén a készitett dolgokat a kézimunka-kiállitáson egy külön csoportba közszemlére kell tenni, mert hiába, a tanulóknak az a fő, hogy az ő müvészetük kiállitásra kerüljön. Jó hatással lesz a kiállitás elsősorban a szemlélőre: legalább fölkelti mindegyiknek a figyelmét, ha nem is valamennyinek, az érdeklődését. Jó hatással van a növendékekre, hiszen egész kis hitvallás ez a kiállitás. Ne vegyük nekik rossz néven, ha a főczélon, a jó Isten dicsőségén kivül egy kis önzés is hozzáférkőzik, mert tudvalevőleg a dicséret, a kitüntető elismerés szintén nevelő hatásu.

Nem tagadom, a tapasztalat tanitott meg rá, nem egy akadályba ütközik az ilyen iskolai Oltáregyesület, de a leküzdésük megérdemli a fáradságot. Az első akadály a költség, jóllehet egy kehelykendő anyaga nem sokba kerül. A legtöbben szivesen meghozzák ezt az áldozatot, ha meggyőzzük őket, hogy az ilyen költség a legnemesebb alamizsna, a szegényeknek pedig némi áldozattal a hitoktató szerezze meg a szükséges anyagot. Igaz, hogy a hitoktatók szegény emberek, de régi dolog, hogy szegény papnak mindig kerül alamizsnára. Egy második akadály — de csak a községi vagy vegyes iskolákban — az iskola vezetősége és a kézimunka-tanitónők, ha az oltárnak nem nagy barátai. De a hitoktató ügyessége és tapintatos eljárása talál utatmódot az akadály elháritására. Harmadik akadály is van, az idő kérdése. Mert ugy szokott lenni, hogy a munkaidő számlája mindenféle tételt megtür, csak azt nehéz megértetni sok emberrel, hogy az Ur Istenért eltöltött idő nem időveszteség. A kézimunka-óráknak gyakorlás a főczéljuk, egyremegy az ügyességet min gyakorolják s a főczél nem vall kárt, ha néhanapján hasznavehetetlen dolgok helyett kehelykendőn gyakorolják is a himzést. Ha emberbaráti intézmények és müvelődésczélok számára nevelő eszköznek tartják a tanulók közremüködését, nem egyszer pénzáldozatát, akkor hitélet szempontjából egy iskolaéven át egy jelentéktelen egyházi

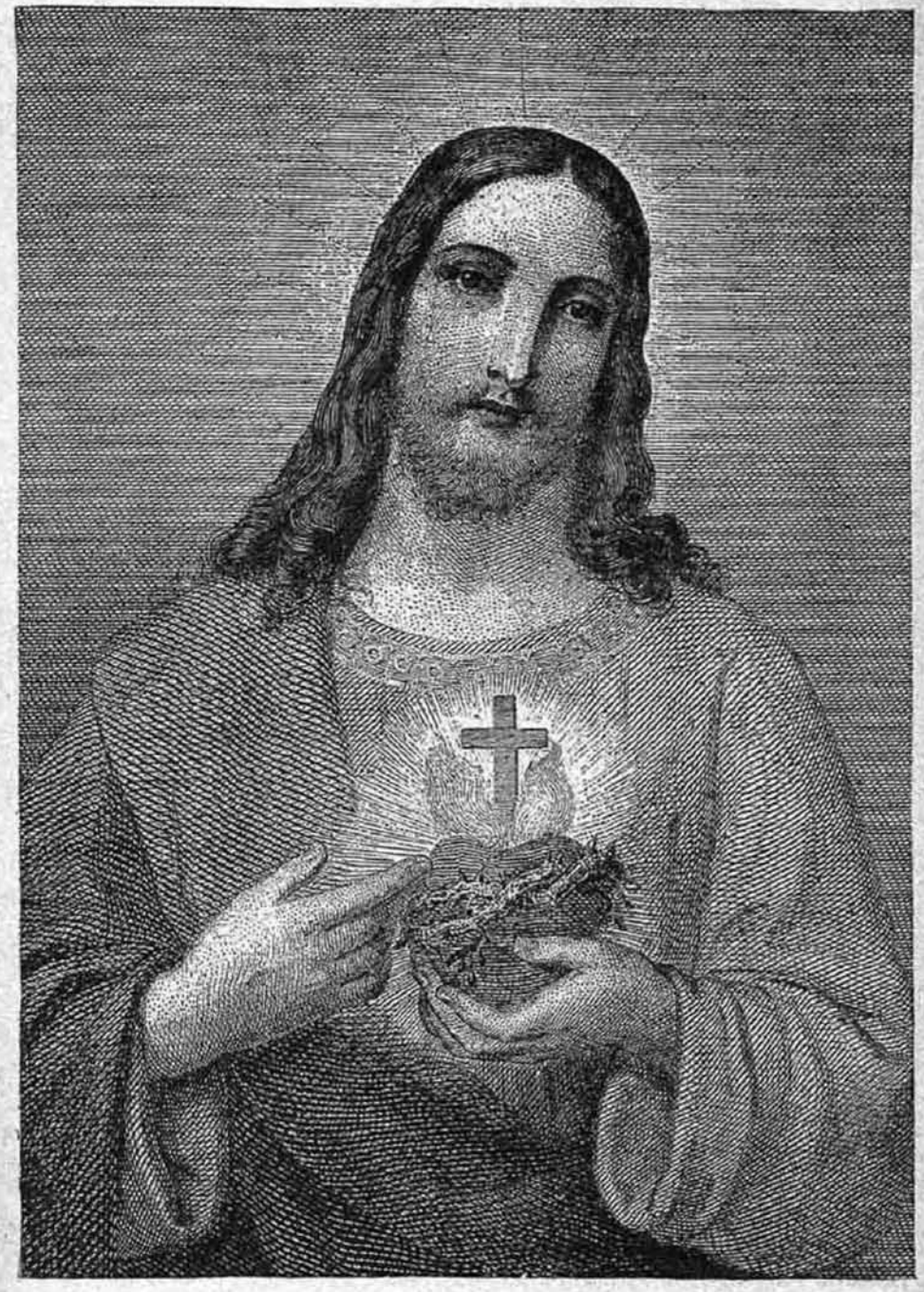

ruhadarab izléses meghimzése nem utolsó nevelő eszköz. Még egyebek közt számbaveendő akadály van nem egyszer néhány szülő részéről; de ez igazán csak a kezdet nehézsége. Sajátságos, rendesen az előkelőbb szülők nem nézik szivesen, ha leányuk az oltár számára dolgozik, szegény szülők inkább örülnek neki. Pedig azok az ellenkező szülők akárhányszor nem kimélnek áldozatot és fáradságot, ha egy-egy szintelen emberbaráti intézmény részére hangversenyt vagy májusi vásárt kell rendezni és nem tudnak hova lenni a boldogságtól, ha leányuk közreműködhetik benne. Csakhogy természetesen a világ a fáradozásukat azonnal megfizeti egy-egy elismerő szóval, az Ur Jézus pedig nem fizet mindjárt. Szerencsére ezzel az akadálylyal legkönnyebb megküzdeni, mert csak azok a növendékek dolgoznak, a kik önként, a szülők beleegyezésével vállalkoznak, s ilyenek az iskolának mindig a zömét teszik. Aztán a gyermeknek, a kinek az arczáról még lemosolyog a kegyelem, van vallásos érzése, az nem ismer emberi félelmet, nem szégyenli a hitvallást, akárhányszor nemesebben gondolkodik néhány szülőnél; az ő lelkét bántja, hogy őt kizárják ennek a nemes czélnak a szolgálatából, az ő leleményes, ellenállhatatlan kérése — tapasztalat igazolja — megtöri a szülők akaratosságát.

Örömmel dolgoznak a növendékek ezeken az egyházi fehérneműkön. Lelkesiti őket az a tudat, hogy munkájuknak igazán a zsengéjét a jó Istennek ajánlhatják; hogy saját kezük munkájával ők is hozzájárulnak az Ur háza ékességéhez és pedig nem muló jutalomért, hanem szeretetből a szentségi Üdvözitő iránt. Nemes versenyt alkot ez a lelkesedés, a melyet idővel nem unszolni, inkább mérsékelni kell.

Kedves jelenet volt, sohasem felejtem el. Kispap koromban egy nagy terembe tévedtem, a hol főrangu hölgyek fehérneműkön himeztek az Oltáregyesület számára. Előkelő pap, oltáregyesületi életünk egy kiváló alakja beszélt nekik arról, mennyire megfelelő a nő hivatásának, mennyire érdemszerző a munkájuk az Ur szine előtt. Leányiskolákban a hitoktatónak kerül alkalma, nem egy, a mikor egy-egy osztály katholikus tanulói vannak együtt. Ha másképen nem, hónaponkint akad szünetnap délután egy óra, a mikor összejönnek, azon az ő kis munkájukon dolgoznak a kézimunka-tanitónő felügyelete alatt, a hitoktató pedig élvezetes előadással teszi hasznossá azt az órát, a melyet máskor üres beszéd, vagy fölolvasás mellett töltenek el. Meggyökerezteti a gyermekekben azt a gondolatot, hogy a nőnek nincs szebb hivatása, mint ha hivalkodás helyett az irgalmasság gyakorlásával tölti el a szabad idejét; hogy az oltár fölruházása a legtisztább szeretet ténye, nemcsak a papnak, hanem minden keresztény hivőnek és elsősorban a keresztény nőnek kötelessége; hogy az Ur Jézus nem hagyja jutalom nélkül a ráforditott fáradságot; hogy az érte végzett munkáért cserébe adja az ő szeretetét, kegyelmét és barátságát.

Rogács Ferencz.

A NAGY SZENTSÉG ÜNNEPÉN.

Teleléd sir e szív: a kis ostya szinében
Rejtőzve jelen lakozó örök Isten!
Te vagy élete, üdve, vezére, királya,
A Te trónod elé futok én csak imára.

Valamerre a sors kerekén fut a pályám,
Ha magaslatokon vagyok itt avagy árván,
Egyebütt örömökre e szív nem is óhajt,
Szeretet, bizalom csak örökre Feléd hajt,

Te dicső csoda, irgalom édeni kertje,
Remegésteien állni Elédbe ki merne?
Ki sugárözönével az isteni fénynek
Lejövél vigaszára a bánatos éjnek.

A világra te szánakodón lehajoltál,
Kegyeid mély tengere itten az oltár,
S a ki sebborította szivét idehozza:
Felüdül, megerősbül a mennyei csókra.

Ide nem követett hatalom ragyogása,
Hanem élsz e siralmak ölén megalázva,
Hogy a föld fia búban, akármi veszélyben
Kebeledre, baráti szivedre siessen.

Jöhet árva, szegény bizalommal elédbe,
Vigaszát nyeri mindig, alázatosan esdve;
S nem elég, hogy ezek kezeidbe fogódznak,
Hanem önmagad osztod a roskadozóknak.

Ki pedig szive rejtekeit hiven őrzi
S liliomdisz a báj, mely a lelket elönti:
A te templomod épül a tiszta kebelben,
S örömest veszesz ott lakozást kegyes Isten.

De mi hálaadást von a sok kegyelem ránk?
Magasan lobogó legyen a szeretetláng!
Ha e láng leszen itt vezetésre tűzoszlop,
Eget ér el utána a lélek, a boldog...

Valahány szive dobban az emberiségnek,
Valahány ajakon vigadozva kel ének,
A madár dala és a virág üde bája,
Oltárok Urát ez a földkerek áldja!!!

Füredi Sándor.

Az utolsó vacsora

P. Berthe-Szeghy Ernő dr. «Jézus Krisztus élete, szenvedése, győzelme» cz. művéből.

A Szanhedrin szerződése Judással. — A szomoru szerdai nap. — Az utolsó vacsora terme. — A törvényszerinti husvét. — A lábmosás. — Az Oltáriszentség szerzése. — Jézus megjósolja, hogy tanitványai közül egy eláruija őt. — Judás elhagyja a termet. (Máté 26. — Márk 14, 10. — Lukács 22. — János 13.)

Kedden este, ugyanakkor, a midőn Jézus kijelenté tanitványainak, hogy két nap mulva meghal, a papi fejedelmek, az irástudók és a nép vénei tanácsot tartottak a főpap palotájában. A Szanhedrin helyzete a prófétával szemben napról-napra nyugtalanitóbb lett. Ez a kiközösitett, mondák, ez az ember, a ki már két hónapja halálra van itélve, három nap óta uralkodik a templomban; valósággal királyi hatalmat gyakorol; fanatizálja a népet s lázadásra ingerli papjai és tanitói ellen; ezeket pedig kigunyolja és nevetségessé teszi beszédeiben. Nem szórta-e épen a mai napon a leg-

gyülöletesebb átkokat az irástudók és a farizeusok ellen? Választani kell: vagy mentül előbb végrehajtják ezen lázadó ellen hozott itéletüket, vagy pedig megvetés tárgyává lesz a Nagytanács a közönség szemében.

Igy tanácskoztak ezek a gonosz zsidók, a kiket Jézus az imént ostorozott meg és hallgattatott el az egész nép jelenlétében. Mindnyájan egyetértettek abban, hogy mentül előbb végezni kell vele, de azt is belátták mindnyájan, hogy rendkivül nehéz lesz e pillanatban föllépniök ellenségükkel szemben. Nagyszámu hivei nem néznék ezt tétlenül. Nyiltan elfogni őt lehetetlen volt, hacsak nem akartak általános lázadást kelteni. Elhatározták tehát, hogy csellel keritik kézre, az éj sötétjében, valami félreeső helyen s börtönbe vetik, a nélkül, hogy a nép megtudhatná. Mivel pedig az ilyen titkos elfogatás alig látszott kivihetőnek e roppant zarándokcsereg közepette, a mely Jeruzsálemben és környékén táborozott: a gyülekezet elhatározta, hogy a tervnek végrehajtását a husvéti ünnepek utánra halasztja, a mikorra az idegenek nagy része már elhagyja a szent várost.

Azonban Jézus, valamint önként akart meghalni, nem pedig gonosztevő gyanánt, a ki kényszeritve van a büntetés elszenvedésére, ép ugy a maga órájában akarta elfogadni a halált, nem pedig abban, a melyet a Szanhedrin jelölt ki. Kijelentette apostolainak, hogy két nap multva hal meg, az ünnepek alatt, az egész nép jelenlétében; azért is egy váratlan körülmény következett be, a mely arra birta a tanácsot, hogy kisértse meg azonnal Jézusnak elfogatását, a melyet későbbre akart halasztani.

Épen széjjel akartak oszolni, midőn jelentették nekik, hogy egy idegen ember fontos dolgot akar közölni a Nagytanácscsal. Ez az ember Judás apostol volt. A sátán végre teljesen hatalmába keritette ennek a szerencsétlennek lelkét. Már egy éve mult, hogy Judás kisérte ugyan Mesterét, de nem hitt többé benne. Nagyravágyó és kapzsi volt s azért Jézusnak országában valami zsiros hivatalra számitott; azonban midőn Jézus visszautasitotta a koronát, nem látta többé benne a megigért Megváltót s ő volt az első azok között, a kik morgolódtak azon eucharisztikus kenyér ellen, a melyet Jézus akkor a kafarnaumiaknak igért. Ez alkalommal mondotta Jézus a tizenkettőnek: «Egy ördög van közöttetek». Judás megérezte, hogy a Megváltó belelátott szivébe s a hitetlenséghez most a megvetés és a gyülölet csatlakozott az ő személye iránt. Vad szenvedélye, a kapzsiság, lett bálványa ettől a perczttól kezdve; lelkiismeretfurdalás nélkül dézsmálgatta azt a pénzt, a melynek gondozását az apostolok reá bizták; haragra lobbant Mária Magdolna és tulságosan drága tiszteletnyilvánitása ellen, végül pedig elhatározta, hogy elhagyja ezt az ábrándos embert, a ki egy ország megalapitásáról beszél s ugyanakkor előre mondja, hogy keresztre fogják őt feszíteni. Ideje volt már, hogy elhagyja, hacsak nem akart vele együtt elveszni. S a mint ott bolyongott Jeruzsálem utczáin, puhatolódzva, hogy

milyen hangulatban vannak a zsidók a templomban történt heves vitatkozás után, megtudta, hogy a Szanhedrin épen most értekezik arról, hogyan tudná feltünés nélkül kézrekeriteni a názáreti prófétát. Az ördög rögtön eszébe juttatta, hogy itt alkalom kinálkozik a pénzszerzésre s azért kihallgatást kért a Nagytanácstól.

Az összeesküdtek örömmel fogadták az árulót, a ki fölajánlotta nekik szolgálatait. Valóságos ördögi czinizmussal alkalmazkodott az ő felfogásukhoz s beszélt Mesteréről, a mint ők szoktak róla beszélni s megigérte, hogy elvezet majd egy csapat katonát arra a helyre, a melyen éjjelenkint rejtőzni szokott: mindenekelőtt azonban tudni akarta, hogy mi lesz jutalma ezért az árulásért. «Mit akartok nekem adni? — kérdé — s én őt kezetekbe adom.» Harmincz denárt ajánlottak föl neki, vagyis harmincz pénzdarabot, a melynek értéke körülbelül száz koronának felel meg a mi pénzünk szerint. Nevetséges kis összeg volt ez, épen annyi, a mennyi egy urnak járt kárpótlásul, ha valaki megölte rabszolgáját; de a papi fejedelmek azt hitték, hogy a nyomorult áruló, a ki urát adja el, eléggé meg van fizetve ezzel, Judás pedig nem követelt többet. Sem a zsidók, a kik ezt az összeget fölajánlották, sem Judás, a ki azt szó nélkül elfogadta, nem gondoltak arra, hogy teljesitik a jóslatot, mely igy hangzik: «És béremül harmincz ezüstpénzt mértek». Miután megkapta árulásának bérét, Judás kötelezte magát, hogy kezükre fogja szolgáltatni az áldozatot, a melyet eladott nekik s e pillanattól kezdve másra sem gondolt, mint arra, hogy kedvező alkalmat találjon tervének kivitelére. Ezt az alkalmat meg fogja találni, de majd csak akkor, ha Jézus maga adja meg azt neki, azon órában, a melyet erre a Gondviselés tüzött ki öröktől fogva.

A szerdai nap keserüségnek és szomoruságnak napja volt. Az a tegnapi rettenetes szó: «Holnapután kezükbe kerülök és keresztre feszitenek» — mindnyájuknak szivét összeszoritotta. Mindeddig azt hitték az apostolok, hogy Jézusnak szenvedésére és halálára vonatkozó kijelentései valami titkot rejtenek magukban, a melynek magyarázatát majd megadják a jövő eseményei; azonban Mesterüknek oly világos szavai után nem hitegethették többé magukat. Ha Jézus elhagyja őket, vajjon mi lesz belőlük ebben a Jeruzsálemben, a hol mindenesetre üldözni fogják a prófétának barátait, a mint üldözték őt magát. Jézus értette aggodalmaikat és mély fájdalmukat, azért gyengéden vigasztalta s azzal az igérettel bátoritotta őket, hogy az elválás nagyon rövid ideig fog tartani s viszont fogják őt látni rögtön föltámadása után. Bethániában minden szem tele volt könyekkel. Ott bucsuzott el Jézus nemcsak az ő kedves barátaitól, hanem a szent galileai asszonyoktól is, a kik az Isten anyjával együtt voltak Lázár házában. Szűz Mária ott sirdogált barátnőinek közepette; a kard, a melyről az agg Simeon szólt, már átjárta lelkét, de azért szent megadással hallgatta az isteni Mesternek

vigasztaló szavait. Egyesitette áldozatát Fiának áldozatával és együtt imádkozott vele azokért, a kiknek váltságáért kellett vérét ontania. Igy várták, könyek és vigasztalások között, az elválás pillanatát.

Másnap, csütörtök este, meg kellett tartani a husvéti vacsorának ünnepét. Jézus tehát igy szólt Péterhez és Jánoshoz: «Menjetek és készitsétek el nekünk a husvéti vacsorát.» Judás lévén a pénztáros, őt kellett volna megbizni az előkészületekkel. A bizalmatlanságnak ezen nyilt jeléből azt következtethette, hogy a Mester tudott tegnapi utjáról és üzletéről. A két megbizott pedig igy szólt Jézushoz: «Hol készitsük el a husvéti vacsorát?» Jézus titokzatosan igy felelt: «A mint beléptek a városba, találkozni fogtok egy emberrel, a ki vizzel telt csöbröt visz; kisérjétek őt egészen addig a házig, a melybe belép s mondjátok a ház urának: Az Ur azt izeni neked, hogy közel van az ő ideje s tenálad akarja megülni a husvétot tanitványaival együtt: hol ehetné meg velük a husvéti bárányt? Erre ő egy nagy termet fog nektek mutatni, a mely szőnyegekkel van diszitve: ott tegyétek meg a szükséges előkészületeket.» Judás feszült figyelemmel kisérte az utasitásokat, a melyeket a Mester adott, azt remélve, hogy ezek majd titkos tervének megvalósitására szolgálhatnak, azonban Jézus teljes bizonytalanságban hagyta őt azon helyet illetőleg, a hol a vacsorát fogja megtartani, nehogy az áruló meglephesse őt a vacsora vége előtt s megzavarhassa ama titkokat, a melyeket ott végezni akart.

Péter és János megtalálták a város kapujánál a csöbrös embert; követték őt, azután vele együtt bementek urához, a ki megmutatta nekik a termet, a melyben el kellett készíteniök az esti étkezést. Ez a Sion hegyén volt, Dávid városában, közel azon palotához, a melyben a frigyszekrény állott sokáig, ott, a hol a királyi próféta zengedezte Istentől sugallt zsoltárait a Messiás jöveteléről és kinszenvedésének borzalmairól.*

A nap a zsidók számitása szerint hat órakor este kezdődött. Midőn a legelső csillagok jelezték a pénteknek, a kovásztalan kenyerek első napjának beálltát, Jézus apostolaival együtt elment a kijelölt étterembe. Helyet foglalt az asztal közepén; Péter és János melléje ültek, a többiek pedig utánuk sorakoztak, félkörben a Mester körül. A szivek épenséggel nem voltak örömmel eltelve ezen szomoru körülmények között, de azért mindegyiknek azt sugta előérzete, hogy nagy dolgok fognak megtörténni ezen vacsora alatt: a szeretet, a melynek Jézus annyi bizonyitékát adta irányukban,

* A husvéti vacsora terme, melyben Nagycsütörtök fenséges eseményei végbementek, egyuttal első találkozóhelye volt a születő Egyháznak. Abban jelent meg Jézus föltámadása után az apostoloknak, ott szállott le a Szentlélek a tanitványokra. Ugyanebben a teremben találta föl a börtönéből angyali segitséggel kiszabadult Péter testvéreit, a mint őérette imádkoztak. Szent Epifánius állitása szerint ezt a cenakulumot a rómaiak megkimélték Jeruzsálem pusztulásakor.

szinte kicsordult szivéből s jobban sugárzott szent arczáról, mint bármikor azelőtt. «Vágyva vágyódtam azután — mondá nekik — hogy megegyem veletek ezt a husvétot, mielőtt meghalnék. Mert — füzte hozzá szomoruan — ez az utolsó eset, hogy veletek ülöm meg a husvétot, mignem együtt eszszük majd meg azt az Isten országában.» Azután kezébe véve a serleget, a melyet a lakoma elején volt szokásban körüladni, hálát adott s apostolainak nyujtá e szavakkal: «Nem iszom többé veletek a szőlő terméséből, mig el nem jön az Isten országa». Az apostolok nem értették meg, hogy milyen országról beszél, de azt fölfogták, hogy bucsulakománál ülnek s szivük mindinkább megtelt szomorusággal.

Erre megkezdődött a husvéti lakoma, emlékére ama nagy napnak, a melyen Jehova kimentette Izraelt Egyiptom szolgaságából. A szertartások és az ételek mind fölidézték annak az utolsó vacsorának emlékeit, a melyet a zsidók tartottak szabadulásuk napján. Jézus maga szolgáltatja föl apostolainak először a vad salátát és más keserü füveket, ama keserüségek emlékezetére, a melyekkel az egyiptomiak halmozták el atyáik életét; azután a kovásztalan kenyeret, mert az első husvét napján a zsidóknak, üldözőik elől menekülve, nem volt idejük megkeletni a tésztát; végül pedig a husvéti bárányt, a melynek vére visszatartotta az öldöklő angyalt a zsidók házaitól. Azonban a zsidó husvétnak ezen szigoruan megtartott szertartásaiban Jézus csak az uj husvétnak előképeit látta; előképeit a megváltásnak, a melyet ő hozott a világnak. Az igazi rabság nem az egyiptomi volt, hanem a pokol rabsága s hogy az ember megszabadulhasson az öldöklő angyaltól, ahhoz annak az igazi husvéti báránynak vérére volt szüksége, a melynek a templomban föláldozott bárány csak előképe volt. Ez volt az a nagy titok, a melyet Jézus ki akart jelenteni apostolainak, mielőtt elhagyta volna ezt a világot.

Abban a pillanatban, midőn az Ujszövetség husvétját készült megünnepelni, elő akarta készíteni földi eszmékkel tulságosan eltelt szivüket a mennyei dolgok megizlelésére. Vacsora közben ugyanis vitatkozás támadt köztük, a mely alkalmul szolgált neki, hogy örökre felejhetetlen oktatásban részesitse őket. Ismét arról volt szó, hogy ki lesz közülök az első, a legnagyobb az uj országban. «A nemzetek királyai mint urak parancsolgatnak — mondá nekik Jézus — de közöttetek nem igy kell lenni a dolognak. A ki a legnagyobb, az tegye magát a legkisebbé s a ki uralkodik, az legyen mindenkinek szolgája. Vajjon ki a nagyobb, az-e, a ki fölszolgál, vagy pedig az, a ki az asztalnál ül? Ugyebár az, a ki az asztalnál ül? Tehát lássátok, én, a ti Mesteretek, akarok nektek szolgálni.»

Szavait követte a tett; fölkelt az asztaltól, levetette köntösét s egy gyolcsot kötött dereka köré. Azután pedig vizet töltött egy edénybe, maga köré ültette tanitványait s mint egy rabszolga, a ki minden este meg szokta

mosni urának lábait, letérdelt, hogy lábaikat megmossa és megtörülgesse az övéhez kötött gyolcscsal. Meghatottságtól némán nézték őt mindnyájan. Odalépett Péter apostolhoz, a ki élénken kiáltott föl:

— Uram, te akarod megmosni lábaimat? Soha!

— Péter — mondá neki Jézus — most nem érted még ezt, de meg fogod érteni nemsokára.

— Soha, Uram, soha meg nem mosod az én lábaimat.

— Akkor — mondá Jézus — nem lesz részed az én barátságomban.

Ez a fenyegetés megrémitette az apostolt s ő szokott tüzességével válaszolt: «Mosd meg hát nemcsak lábaimat, hanem fejemet és kezeimet is».

— Nem — mondá Jézus — a ki a fürdőből kiszáll, annak csak lábait kell megmosnia, hogy egészen tiszta legyen. Tiszták vagytok a sulyos bünöktől s igy csak a tökéletlenségeknek ama porától kell még megtisztulnotok, a mely minduntalan ráragad az ember lábaira.

A mint elmondotta e szavakat, mindjárt szomoru hangon füzte hozzá: «Tiszták vagytok, de nem mindnyájan!» Világos czélzás volt ez arra, a ki elárulni készült őt. Azonban Judás ugy tett, mintha nem értené, s engedte, hogy Jézus megmossa lábait, a hogy megmosta a többiekét. Miután pedig elvégezte az Ur ezt a rabszolgai munkát, fölvette köntösét, az asztalhoz ült s igy szólt apostolaihoz: «Tudjátok, hogy mit tettem én? Ti engem Mesternek és Urnak neveztek s helyesen neveztek igy, mert az vagyok. Ha tehát én, a Mester és az Ur, megmostam lábaitokat, tinektek is meg kell mosnotok egymás lábait. Példát adtam nektek, hogy tegyétek meg azt, a mit én tettem. A szolga nem lehet ura fölött, sem az apostol a fölött, a ki őt küldi. Boldogok lesztek, ha meg tudjátok tenni is azokat, a mikre most tanitottalak benneteket. Nem mindnyájatokhoz beszélek, csak azokhoz, a kiket kiválasztottam, mert be kell teljesednie az Irás szavainak: A ki az én kenyeremet eszi, az fogja fölemelni lábát ellenem. Azért mondom ezt nektek előre, hogy ha majd beteljesedik, higyjétek el, hogy a ti Mesteretek csakugyan a Krisztus. Ti, a kik hiveim maradtok minden veszély közepette, tegyétek azt, a mit én most tettem, s én be foglak vezetni benneteket abba az országba, a melyet az én Atyám készit számomra, hogy egykor majd az én asztalomnál, az én országomban egyetek és igyatok, s tizenkét trónuson itélkezzetek, Izrael tizenkét nemzetsége fölött».

Ez a megható jelenet azonban csak előjátéka volt egy másik, még sokkal magasztosabb és meginditóbb jelenetnek. A lábmosás csupán külső jeléül szolgált a sziv megtisztulásának, a melyet Jézus apostolaiban létrehozott, hogy méltókká tegye őket azon magasztos ajándékra, a melyben távozás előtt még részesiteni akarta őket. A husvéti bárány, a melyet az asztalon levő századok óta csak jelképezett, maga Jézus volt. Az ő vérének kellett holnap folynia a világ üdvösségéért. De ez nem volt elég az Isten

Bárányának; állandóan, élve akart az emberekkel maradni, folytonosan föl akarta magát áldozni büneikért, eledelük akart lenni mindig, hogy erőt adjon nekik az igéret földje felé való utazáshoz. Elérkezett az idő, hogy beváltsa egy alkalommal tett igéretét, hogy testét eledelül, vérét italul fogja adni övéinek.

Miután megmagyarázta apostolainak a szeretet csodáját, a melyet tenni készült, a vacsora végén Jézus egy kovásztalan kenyeret vett szent és tiszteletreméltó kezeibe, megáldá, megszegé, s apostolainak adá, mondván: «Vegyétek és egyétek mindnyájan, ez az én testem, ugyanaz a test, a melyet oda fogok adni érettetek». Azután pedig vevé a borral telt kelyhet, megáldá, s odanyujtá nekik, mondván: «Vegyétek és igyatok belőle mindnyájan: ez az én vérem kelyhe, az Ujszövetségnek vére, a mely ki fog ontatni büneitek bocsánatára».

Azután pedig hozzátette: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre», hogy az apostolok és utódaik, az Ujszövetség papjai, megörökitsék emlékét az ő áldozatának, nem többé egy jelképi husvét által, mint tették azt a régi törvény papjai, hanem ismételt föláldozása által az isteni Báránynak, a ki eledele lesz a lelkeknek s megőrzi őket az örök élet számára.

A vacsora végéhez közeledett. Az apostolok gyöngéden társalogtak Mesterükkel, de csakhamar mély szomoruságot vettek észre arczán. Jézus nem tudott Judásra gondolni, erre a szivre, a melyet semmi sem volt képes meghatni, arra a szentségtörésre, a melyet épen az imént követett el, arra a gaztettre, a melyet elméjében forgatott, a nélkül, hogy szive ne vérzett volna a fájdalomtól. Még egy kisérletet tett, hogy bünbánatra inditsa, szemei elé állitva bünének rettenetességét s azt a borzasztó büntetést, a mely reá vár. Igy szólt tehát az apostolokhoz fordulva: «Bizony mondom nektek, hogy közületek, a kik itt ültök és esztek velem ennél az asztalnál, egy elárul engem s kiszolgáltat ellenségeimnek.» Erre a nyilatkozatra az apostolok megrendülve és elszomorodva tekintettek egymásra, azt kérdezve magukban, vajjon akadhatna-e közöttük olyan alávaló áruló, a ki képes volna Mesterét eladni. Mivel pedig a gyanu mindnyájukat érte, valamennyien igy kiáltottak föl: «Talán én vagyok az, Uram?» Jézus komoly és szigoru hangon mondá: «Ismételve mondom nektek, egyik közületek, a kik itt vacsoráztok velem». Azután ezt a lesujtó szót mondá: «Az ember fia elmegy ugyan, a mint meg van irva felőle, de jaj annak az embernek, a ki elárulja az ember fiát! Jobb lett volna neki, ha nem született volna az az ember».

Mindnyájan le voltak sujtva, csak Judás maradt nyugodtan. Sőt annyira ment merészsége, hogy együtt kérdezte a többivel: «Én vagyok az, Uram?» Hangja elveszett a zajban, de Jézus odafelelt neki ugy, hogy csak ő maga hallhatta: «Te mondád, te vagy». Ez a felelet, a melynek szét kellett volna zuznia őt, még csak egy sóhajt, egy könyet, a meglepetésnek és

irtózatnak egy kifejezését sem csalta ki belőle, ugy hogy a többi apostolnak semmi oka sem volt jobban gyanakodni reá, mint a többire.

Péternek majdnem a szivét repesztette meg ez a bizonytalanság, s azért minden áron meg akart tőle menekedni; intett tehát Jánosnak, kérdezze meg a Mestert. János odahajolt Jézus keblére és igy szólt hozzá: «Ki az áruló?» «Az — felelé Jézus — a kinek átnyujtok egy darab lébe mártott kenyeret.» S ezzel belemártott egy darab kenyeret egy tálba s Judásnak nyujtotta, a ki a legkisebb megindulás nélkül fogadta a barátságnak ezen ujabb bizonyitékát. Alig nyelte azonban ezt a falatot, vak eszköze lett a Sátánnak, a kinek eddig csak rabszolgája volt. Jézus pedig látva, hogy a szerencsétlen menthetetlenül el van veszve, igy szólt hozzá: «A mit tenni akarsz, tedd gyorsan». Az apostolok nem értették meg ezen szavak értelmét; azt hitték, megbizást ád Judásnak, hogy vásároljon valamit a lakomához, vagy pedig hogy alamizsnát adjon a szegényeknek. Az az átokverte tanitvány pedig sietve hagyta el a termet s odament egyenesen czinkostársaihoz, megbeszélni velük az utolsó részleteket, hogy Jézust még ezen az éjjelen elfoghassák.

Még néhány óra, s a gaztett teljesedésbe megy.

Szentségi egyletek

5. A katholikus nemzetek engesztelő imaszövetkezete.

I. Czime. A hivatalos latin elnevezés: *Sodalitium ab Adoratione Reparatrice* gentium catholicarum. Ezt olaszra igy forditották: L'adorazione riparatrice delle nazioni cattoliche.

II. Története. Tulajdonképen a negyvenórás szentségimádásból fejlődött ki e társulat. A negyvenórás szentségimádás Rómában VIII. Kelemen pápa kivánságára jött szokásba; 1592 óta szakadatlanul folyik a szentségimádás ezen módja az örökvárosban. Az engesztelő imaszövetkezet maga azonban csak 1883-ban jött létre Rómában. Csakhamar ismeretessé lett e társulat az egész világon: kivált Francziaországban, Olaszországban és Németországban; 500 különféle egyházmegyéből csatlakoztak a hivek plébániánként s az egyházi intézetek tagjaikkal. XIII. Leó pápa több izben áldását adta a társulatra s azon óhaját nyilvánitotta, vajha elterjedne az engesztelő imaszövetkezet az egész katholikus világban.

III. Czélja. Valamint a negyvenórás szentségimádás azon czélból honosult meg, hogy az egyháznak szorongatott helyzetében segitségért esdjenek a hivek s az Ur haragját nyilvános és folytonos megkérlelő imádással kiengesztelják: ugy ez a társulat is az összes nemzeteket be akarja vonni az

ünnepies engesztelő szentségimádás körébe. Ezen czélra az egyes nemzetek számára a hét valamelyik napja van kitüzve.

IV. Működése. A társulatnak Rómában időző tagjai a nemzetük részére kijelölt napon fölkeresik azt a templomot, melyben akkor épen negyvenórás szentségimádást tartanak s ott legalább egy félórát töltenek a Szentség előtt imában. A Rómán kivül élő tagok szintén a hétnek megfelelő napján félórai imádást végeznek oly templomban, melyben az Oltáriszentséget őrzik.

Az engesztelő imádás a napok és országok szerint igy van fölosztva:

Vasárnap: Olaszország, Francziaország, Spanyolország, Portugália és Belgium. — Hétfő: Európa többi országa és szigete; tehát Magyarország is. — Kedd: Ázsia. — Szerda: Afrika. — Csütörtök: Észak- és Közép-Amerika. — Péntek: Dél-Amerika, — Szombat: Ausztrália.

Ha valaki a ráeső napokon a szentséglátogatásban fontos okokból akadályozva volna, más napon is végezheti azt.

V. Szervezete. A társulat középpontja Rómában van szent Joakim templomában, mely XIII. Leó pápa püspöki jubileuma emlékezetére épült. XIII. Leó pápa 1898. jul. 20-án kelt határozatával a templom s ezzel együtt a társulat vezetését a redemptoristák szerzetestársulatára (Congregátio SS. Redemptoris) bizta; ugyanakkor a Szentatya helybenhagyásával a társulat uj szabályokat kapott. A szent Joakim-templom igazgatója egyuttal a társulati főigazgató. Jogában áll minden egyházmegye, sőt a külmissiók területére is egyházmegyei megbizottakat kinevezni.

A *fölvétel* ügyében a megbizottakhoz, vagy egyenesen a társulati főigazgatóhoz* kell fordulni. A megbizottak juttatják a főigazgató kezéhez a tagok önkéntes adományát. Az ekként begyült összeget a szent Joakim-templom ékesitésére forditják, főleg oly irányban, hogy az engesztelő szentségimádást a társulat székhelyén minél fényessebben lehessen megtartani.

VI. Társulati ájtatosságok. Szent Joakim-templomában, mint társulati templomban a következő ájtatosságok folynak le. Estefelé engesztelő ájtatosságot tartanak; vasárnapokon és ünnepeken délelőtt ki szokot téve lenni a Szentség mise alatt. Minden csütörtökön a mise alatt kiteszik a Szentséget s a kitett Szentség előtt a «Miserere» kezdetü zsoltárt éneklik; délután három óra hosszat van kitéve a Szentség imádás végett; végeztül a szentolvasót mondják el, mire áldás zárja be a napot. Szakasztott ily módon végzik a farsangi szentségimádást is.

A társulat főünnepei: vizkereszt és szent Joakim napja.

VII. Bucsuk. A társulat első izben XIII. Leó pápának 1886. márczius 6-ki brévéjével nyert bucsu kedvezményeket, de 1898-ban, mikor a társulat uj szervezetet nyert, ehhez ujabbak is járultak. A társulat módositott

* Czim: R. P. Direttore della chiesa di S. Gioacchino, (Prati di Castello) Roma

bucsujegyzéke a szent bucsu-bizottságnak 1898. szeptember 19. leirata szerint a következő.

1. A Rómán kivül élő tagok, kik a társulat szabályai értelmében ájtatos szivvel látogatnak egy templomot, melyben Szentség van s az előtt félóráig imádkoznak, naponként elnyerhetik a negyvenórás szentségimádásban részvételért engedélyezett bucsukat, még pedig: a) *teljes bucsut*, ha a többi föltételt is hiven teljesitik, t. i. a félórai szentségimádáson kivül még gyónnak és áldoznak is. b) Minden további látogatásért pedig, ha a Szentség előtt némi ideig imádkoznak, *10 évi és 10 quadragenai bucsut* nyerhetnek.

2. A Rómában élő tagok, ha gyónás és áldozás után hetenkint a részükre kijelölt napon (vagy akadályoztatás esetén egyéb napon is) végzik félórai imádásukat Rómának valamelyik templomában, melyben épen a negyvenórás szentségimádást tartják, a negyvenórás szentségimádás végzéseért engedélyezett s föntebb leirt bucsukon kivül még a hónapnak tetszés-szerinti napján *teljes bucsut* is nyerhetnek.

Mindazon tagok, kik betegség vagy bármi más okból akadályozva vannak abban, hogy Rómában a negyvenórás szenségimádásban résztvegyenek, helyette gyóntatóatyjuk megkérdezésével valami egyéb jócselekedetet végezhetnek. (A szent bucsu-bizottságnak 1899. márczius 14. leirata).

3. Rómában a társulati tagok és minden hivő számára még több bucsut és kiváltságot is engedélyeztek: nevezetesen *7 évi és 7 quadragenai bucsut*, valahányszor a szent Joakim-templomban a társulati ájtatosságok valamelyikén jelen vannak. Ezen bucsukedvezményt XIII. Leó pápa a szent bucsubizottság 1899. augusztus 18. leiratával Rómán kivül is minden templomra kiterjesztette, a hol t. i. ezen társulat szervezve van s hasonló társulati ájtatosságok tartatnak.

Mindmegannyi bucsu a tisztitóhelyi lelkek javára fölajánlható.

T. Kálmán.

INNEN-ONNAN

A nemzetközi eucharisztikus kongresszusok elnökévé és protektorává, az elhunyt Lavigerie bibornok helyébe, X. Pius pápa Vincenzo *Vannutelli* bibornokot nevezte ki. Vincenzo Vannutelli 1836 decz. 5-én született Gennazanóban s 1900 óta a bibornokpüspökök közé tartozik.

* * *

Különbség a katholikus és protestáns vallás között. Az Oltáriszentségről szóló tant illetőleg mi a főkülönbség a katholikusok és protestánsok között? A katholikus Egyház tanitja, hogy az Oltáriszentségben Krisztus teste és vére igazán, valóságosan és állagilag jelen van lelkével és istenségével együtt; hogy a megszentelésben a kenyérnek és bornak állaga megszünik és a kenyérnek és bornak csupán külszinei (alak, szin, iz, szag stb.) visszamaradása mellett lesz jelenlevővé Krisztus teste és vére (ez átváltozást leghelyesebben átállagulásnak: transsubstantiationak nevezzük); — s végre, hogy Krisztus teste és vére addig marad jelen, mig a szinek el nem romlanak.

A protestánsoknál különféle vélekedések vannak. Luther azt tanitotta, hogy Krisztus testének állaga az Oltáriszentségben a kenyérnek még meglevő állagában és alatta és vele együtt van jelen, épen ugy, *mint a tüz az izzó vasban*, de csupán a vétel pillanatában. Zwingli Krisztus valóságos jelenlétét tagadta, hanem jelképes vagy képletes jelenlétét fogadta el, mondván: «abban a perczben, midőn az ostyát veszszük, a Szentlélek különös müködésével és a lelki vétel folytán bizonyos, a Krisztus megdicsőült testéből jövő erőt nyerünk».

A protestánsok eme vélekedései mind tévesek, mert Krisztus egyszerüen és világosan mondotta: «Vegyétek és egyétek, ez az én testem. Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre». (Máté 26, 26—29; Márk 14, 22—24; Lukács 22, 19—20.)

Hogy Krisztus vérét vegyük magunkhoz, kell-e nekünk a kehelyből innunk, mint a protestánsok vélik?

Nem, mert az egész Krisztus minden egyes rész alatt jelen van. Bizonyitja a Szentirás (Ján. 6.), a hol legalább alattomban ki van fejezve, hogy a ki a kenyeret eszi, Krisztust eszi, mert ennek felelnek meg e szavak: «a ki engemet eszik» és: «aki e kenyeret eszi»; továbbá szent Pál Kor. I. 11, 27. szavaiból: «A ki tehát méltatlanul eszi e kenyeret vagy iszsza az Ur kelyhét, vétkezik az Ur teste és vére ellen», a hol a szétválasztó vagy szócska vilá-

gosan mutatja, hogy Krisztus teste és vére, következőleg az egész Krisztus van mind a két szin alatt.*

Krisztus az Oltáriszentséget csak azért rendelte, hogy a szent áldozásban lelkünk tápláléka legyen?

Nem; azért is rendelte, hogy a szentmisében érettünk föláldozza önmagát.

Miért vetették el a protestánsok a szentmisét?

Mert szent Pálnak a zsidókhoz irott levele némely pontját tévesen értelmezték. «Egyszer cselekedte ezt, önmagát föláldozván» (7, 27.), mondja szent Pál a szentmise-áldozatról az ó-szövetség sokféle áldozataival szembeállitva. A katholikusoknak is csak egyetlenegy áldozata van, mely egykor a keresztfán véres módon váltott meg bennünket; mert a szentmise nem egyéb, mint az uj-szövetség örök áldozata, melyben a mi Urunk Jézus Krisztus a kenyér és bor szine alatt a pap által magát mennyei Atyjának vérontás nélkül föláldozza, a mint egykor a keresztfán vérét ontva magát föláldozta.

Isten megigérte-e a szentmise-áldozatot?

Igen; a szentmise-áldozatnak az ó-szövetségben többféle jelképe volt, legfőbbek: Malakiás próféta (1, 10. s köv.) előre megjövendölte: «Nem akarlak benneteket (papokat) — igy szól a seregek ura — s az áldozatot nem fogadom el a ti kezeitekből, mert napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a népeknél (nem zsidóknál) minden helyen tiszta áldozat szenteltetik és ajánltatik fel nevemnek».

Ki szerzette a szentmise-áldozatot?

A szentmise-áldozatot Jézus Krisztus szerzette, midőn az utolsó vacsorán önmagát a kenyér és a bor szine alatt mennyei Atyjának feláldozá s apostolainak megparancsolá, hogy ezt cselekedjék ők is az ő emlékezetére.

Mi által bizonyitjuk, hogy a katholikus Egyház mindenkor megünnepelte a szent áldozatot?

Ezt bizonyitják: 1. Szent Pál szavai, (Zsid. 13, 10.) «van oltárunk, a melyről nem szabad azoknak enniök, kik a sátornál szolgálnak (vagyis a zsidóknak)». Tehát az apostol szavai szerint a legméltóságosabb Oltáriszentség áldozati lakoma (étel), következéskép, midőn azt két szin alatt megszentelik, valóságos áldozat s az asztal, melyen megszentelik, valóságos oltár, vagyis áldozati hely; 2. a szentatyák tekintélye, zsinatok határozatai, az ősrégi mise-imák, kelet és nyugat sok más egyházi emlékei. (A katakombákban valóságos oltárokat találtak.)

Mi a legnagyobb kincs, melyet Krisztus egyházának hagyott?

* Tehát nem általános parancsolat, midőn Krisztus igy szól: «Igyatok ebből mindnyájan», hanem csak az apostolokat és utódaikat illeti, midőn a szentmisét olvassák.

A szentmise-áldozat, mely központja a katholikus istentiszteletnek, iskolája és forrása a katholikus életnek. «Tudd meg, keresztény lélek, hogy a világ minden kincsei között egy sem értékesebb, mint a szentmise-áldozata és hogy a világ kárai között egy sem nagyobb, mint a legszentebb áldozat nem ismerése.» P. Cochem.

* * *

Apróságok Magyarország egyháztörténetéből. A benedekrendüeknek 1211 táján irt misekönyve, az ugynevezett Pray-kódex szerint a szentmisében még nem volt meg az Urfelmutatás. Tehát ez csak a XIII. század végén jött nálunk szokásba. Magyarázatul megjegyezzük, hogy az Urfelmutatás (Elevatio maior) a XI. század előtt másutt sem volt ismeretes. Az Urfölmutatást csak a XI. század második felében rendelte el az Egyház, miután a büszke Berengár, az angersi főesperes (meghalt mint bűnbánó 1088-ban, a Tours melletti Saint-Come szigetén) az Oltáriszentségről téves tanokat hirdetett. Az 1083 táján tartott zsinat elrendelte, hogy a három nagy ünnep idején, Karácsonykor, Husvétkor és Pünkösdkor minden keresztény gyónjék és áldozzék. Ebben az időben az ünnepnapok is még jóval nagyobb számban voltak. Misehallgatással és a köznapi munkától való megtartóztatással ülték meg az összes apostolok ünnepét, szent György napját, a szent kereszt föltalálása és fölmagasztalása ünnepét, Keresztelő szent János, szent Mihály, szent Lőrincz, szent Gellért, szent Márton és szent Miklós ünnepeit. Az 1083 táján és az 1092-iki zsinatokon a magy. kath. Egyház erősen tiltotta — szükség esetét kivéve — a sátorokban való misézést. Ekként a keresztény vallás inditotta meg hazánkban az állandó épitést, vele együtt az ipart, majd a müvészetet is. Rudolf királyunk (1576—1608) a spanyol udvar körében erős vallásosságot szitt magába és vallásos buzgósága miatt nem egyszer állt ellentétben a protestantizmushoz hajló apjával, Miksával (1564—1576). Rudolf maga járt elől jó példával a katholikus restauráczió munkájában. A legnagyobb hidegben hajadonfővel vett részt a körmenetekben és ájtatosságával az emberek csodálatát vivta ki magának. Különös fénynyel, szokatlan részvéttel ünnepelte meg az 1578-iki év Urnapját. Papok, szerzetesek, tolongó népsokaság között kisérte végig az utczán a legfölségesebb Oltáriszentséget. A régi magyar vallásosságnak szokatlan jelenete ujult meg most Bécs városában. Ennek az Urnapnak megünneplése emlékeztetett azon körmenetekre, melyek a XVI. század első tizedeiben Magyarországban még előfordultak. Akkor legelőkelőbb főuraink, névszerint Batthány Ferencz, Balassa János, Országh Kristóf, Nádasdy Kristóf stb. legnagyobb kitüntetésnek tartották a körmenetekben bármely csekély szolgálat teljesitését és vallási áhitatukból kifolyólag az Oltáriszentség elé rózsákat hintettek.

* * *

Főherczegek mint minisztránsok. Bécsből irják: Lipót Salvátor főherczeg két legidősebb fia, a tizenegyéves Rajner Károly és a kilenczéves Lipót május hónapban minden vasárnap és ünnepnapon a Kapuczinustemplomban minisztráltak. Mint közlik, a két főherczeg által igy szerzett babérokat megirigyelte az ötéves Antal főherczeg és sikerült is neki kieszközölni, hogy ő is minisztrálhasson testvéreivel. Pontosan meg is jelent és boldog volt, a mikor a vörös minisztánsruhát felöltötte. Urnapján mind a három főherczeg az emlitett bécsi templomban minisztrált.

Oltáregyesületi ügyek.

A nyitrai oltáregylet közgyülése és kiállitása. Valamint minden év meghozza a tavaszi időszak virágzását, ugy minden jó törekvés, mely akár egyes emberek, akár egész testületek, egyletek és társulatok kebelében életre kel, megtermi áldásos gyümölcseit.

A nyitrai oltáregylet az áldásos jótékonyság egylete. Virágzik évről-évre ez a nemes buzgalmu egylet és gazdag gyümölcsöket hoz a hitéletnek s a szegénység istápolásának azon a terén, melyen az istápoló ember ugyszólván adósává teszi az Istent. Mert minden adomány, melyet az Ur hajlékainak szánunk, közvetlenül az Istennek szól, őt gazdagitjuk vele, őt diszitjük s minthogy ő a nagylelkűségben nem hagyja magát felülmulni, minden ilyen adományért irgalmasságának kincseivel fizet vissza.

Május 13-án mutatta be a nyitrai oltáregylet ujabb egy évi buzgó tevékenységének gazdag eredményét. Az egylet közgyülésén megjelent az ősz főpásztor is, Bende Imre püspök ur, a kit Kútvaszer István t. kanonok, egyleti igazgató hódolatteljes szép szavakkal üdvözölt. Diszes és előkelő közönség képezett szinteret az elnöklő főpásztor előtt, mig mellette az elnöki asztalnál a tisztviselői kar foglalt helyet.

Fiatal lelkesedéstől hevülő szivre vall az a beszéd, melylyel a püspökvédnök ur a közgyülést megnyitotta. Mindig örömmel jövök — mondotta — ennek a magasztos czélu egyletnek a közgyülésére s a jelen alkalommal örömöm annál élénkebb, mert már attól kellett tartanom, hogy betegségem miatt meg nem jelenhetek körükben. Az Isten azonban megsegitett s igy most hő vágyam teljesül, midőn az egyletet mai ünnepén főpásztori szivem egész melegével üdvözölhetem.

A lelkes szavak után, melyek őszinte örömre hangolták a jelenvoltakat, dr. Bangha Istvánné elnöknő terjesztette elő jelentését, melyben az ő sajátos szerénységével és tapintatával számolt be az egylet mult évi

működéséről. Nem volt ebben a jelentésben egy szónyi kérkedés sem, de annál több sulyos adat, melyekből az egyleti tevékenység vigasztaló képe világlik ki. A hitélet és az anyagi áldozat terén az egylet elérte a mult évek eredményét, sőt ha az ingyen ajándékozott munkákat tekintjük, azt meg is haladta. Köszönetet mondva ezután tisztviselőtársnőinek, a választmánynak és az egylet minden tagjának, lelkes éljenzése között fejezte be tartalmas jelentését.

Sorra kerültek ezután a többi jelentések. Kubinyi Endréné titkárnő az egyleti tagok számáról, beleértve a fiókegyleteket is, terjesztett elő szépen csoportositott kimutatást. Az anyaegylet 1316 rendes, 75 résztvevő és 136 jótevő tagot számlál. Fiókegylet a mult évi közgyülés óta Nyitra-Ivánkán alakult 180 taggal. Az uj egylet az anyaegyletnek 64. fiókja. A régi fiokegyletekbe 12 helyen iratkoztak be uj tagok. Legnagyobb a szaporodás Nagy-Apponyban, a hol 198 uj tag iratkozott be.

A mindvégig élénk figyelemmel és érdeklődéssel kisért jelentés után Tipula Amália pénztárosnő számolt be az egylet anyagi viszonyairól. A bevételekben, a mult évhez viszonyitva, többlet mutatkozik, jóllehet az ezévi költségvetési előirányzat 200 koronával haladja meg a mult évit és jóllehet az 1905-iki 146 koronára rugó túlkiadás is az ezévi bevételekből fedeztetett. Bevett az egylet 8169 kor. 88 fillért, kiadott 4168 kor. 20 fillért. Pénztári maradvány 4001 kor. 68 fillér.

A közgyülés a nagy buzgalommal fáradozó pénztárosnő adatait lelkes örömmel tudomásul vevén, következett a tisztikar és a valasztmány választása. Az elnöklő püspök a meleg elismerés hangján szives szavakkal ajánlotta az eddig oly lelkes buzgósággal, teljes odaadással müködött hölgyek megválasztását s mondanunk sem kell, hogy ajánlata a közgyülés tüntető helyeslésével találkozott. Eszerint ujra megválasztattak: Dr. Bangha Istvánné elnöknő, Sándor Pálné társelnöknő, Kubinyi Endréné titkárnő, Tipula Amália pénztárosnő. Választmányi tagok: özv. Braunsteiner Jánosné, Francisci Jenőné, Huszár Istvánné, Jakubovics Sándorné, Kiss Mihályné, dr. Klobusiczky Károlyné, Majthényi Gézáné, Lakits Attiláné, Névery Ignáczné, Simonffy Gyuláné, özv. Szaitl Arnoldné, Tombor Kornélné.

Ezután még dr. Franciscy Lajos tartott előadást a templomi zászlókról. Előadásába beleszőtte az országszerte fölkarolt és Nyitrán is tért hóditó tulipánmozgalmat is.

A közgyülés után, mely a püspök úr áldásával ért véget, a jelenvolt közönség az egylet gazdag kiállitását szemlélte meg. A sok diszes tárgy között nagy érdeklődést keltettek az ajándékozott ingyen-munkák, csipkék és himzett tárgyak, antipendiumok, ciborium köpenykék stb., melyek a különben is szép kiállitásnak igazán kiváló ékességét alkották.

Az egylet nagyérdemü elnöknője, a ki már kilencz év óta fáradozik páratlan önfeláldozással, a türelem-

nek és áldozatkészségnek csodálatot keltő nemes tetteivel az Ur szegény házainak diszitésén azzal a boldogitó öntudattal mutathatta be ezidén is a közönségnek az egylet működésének eredményét, hogy mindaz, a mi ezen ujabb egy év alatt az egylet kebelében történt, méltó arányban áll a vezetőség nagylelkü fáradalmaival, a tagok buzgósága és az egyleti czélok magasztosságával.

A nyitrai oltáregylet a kiállitás alkalmából nyomtatásban is kiadta az 1905/1906-ik évi kimutatást. A 34 oldalra terjedő füzetből a következő két részletet közöljük:

Kimutatás a nyitrai Oltáregylet részéről adományozott egyházi szerekről és ruhákról.

Az egylet választmánya 1905. évi december hó 9-én tartott ülésében a következő tárgyakat adományozta:

A csápori plébánia templomnak: 1 vörös ünnepi miseruhát.

A chinoráni plébánia templomnak: 1 pár viola ministránsruhát karinggel, 1 pár fekete ministránsruhát karinggel, 8 kehelykendőt.

A csaczai plébánia templomnak; 1 viola palástot, 1 fehér ünnepi palástot.

A domanissi plébánia templomnak: 1 fekete miseruhát, 1 Velumot, 1 halotti misekönyvet, 2 diszes zászlót.

A driethomai plébánia templomnak: 1 vörös ünnepi miseruhát.

A felső-elefánti plébánia templomnak: 1 menyezetet.

A kisugyicsai plébánia templomnak: 2 zászlót.

A nagybittsei plébánia templomnak: 1 Velumot.

A nagybossányi plébánia templomnak: 1 fehér miseruhát, 1 Ciborium köpenykét.

A nagychlivéni plébánia templomnak: 1 Velumot.

A nagydivinai plébánia templomnak: 1 misekönyvállványt, 1 csengetyűt.

A neszlusai plébánia templomnak: 2 miseinget, 1 dupla Stolát, 1 fekete miseruhát, 1 pár fekete ministránsruhát karinggel, 1 Antipendiumot.

A nyitra-alsóvárosi plébánia templomnak: 1 vörös miseruhát, 1 fehér palástot, 1 diszes karinget, 4 vállkendőt, 6 Corporalét, 12 kehelykendőt, 6 dupla Pallát.

A predméri plébánia templomnak: 1 fehér palástot, 1 viola miseruhát, 2 miseinget, 3 Corporalét, 6 kehelykendőt, 6 kéztörlőt.

A pruzsinai plébánia templomnak: 1 menyezetet.

A rakovai plébánia templomnak: 1 diszes selyem zászlót, 1 misekönyvet, 1 hallotti misekönyvet.

A riecsniczai plébánia templomnak: 1 készlet kanontáblát, 1 misekönyvet, 1 halotti misekönyvet, 6 gyertyatartót.

A szeleczi plébánia templomnak: 1 fehér palástot, 4 oltárteritőt, 1 csengetyűhuzót.

A szkalitei plébánia templomnak: 2 dupla Stolát, 1 karinget.

A sztrecsnói plébánia templomnak: 1 misekönyvet, 1 pár ministránsruhát karinggel, 1 Velumot.

A törvényszéki börtön kápolnája számára: 1 kézmosó készüléket a sekrestyébe.

A trencsén-teplai plébánia templomnak: 1 szebb karinget, 1 Velumot, 1 füstölőt, 1 misekönyvet.

A teplicskai plébánia templomnak: 1 fehér miseruhát, 1 miseinget, 3 vállkendőt.

A terchovai plébánia templomnak: 1 ünnepi vörös miseruhát.

Az ujbeszterczei plébánia templomnak: 2 oltárteritőt, 1 zöld miseruhát, 1 pár viola ministránsruhát karinggel, 1 füstölőt.

Az ujkrásznói plébánia templomnak: 1 ünnepi fehér miseruhát, 1 állványt, 1 perselyt, 6 vállkendőt, 6 Corporalét.

A visnyói plébánia templomnak: 1 fehér palástot.

A viszocsáni plébánia templomnak: 1 Velumot, 1 ünnepi fehér miseruhát, 1 Ciborium köpenykét.

A zákopcsei plébánia templomnak: 1 ünnepi fehér miseruhát, 1 pár vörös ministránsruhát karinggel, 2 Antipendiumot.

A zsérei plébánia templomnak: 1 fekete miseruhát, 2 keresztelő ingecskét, 6 Pallát, 1 sekrestyésöltözetet karinggel.

A nyitrai Oltáregylet tagjainak és fiókegyleteinek statisztikája.

I. Az anyaegyletnek van 1316 rendes, 75 résztvevő és 136 jótevő tagja.

II. Fiókegyletek:

Ó-Beszterczei. Megalakult: 1895. Tagok száma: 238. Uj-Beszterczei. 1894. 316. Dlhepolei. 1898. 251. Misseni. 1898. 79. Bellusi. 1898. 99. Zákopcsei. 1898. 220. Pruzsinai. 1898. 190. Turnai. 1898. 52. Gerencséri. 1898. 21. Darázsi. 1898. 42. Koloni. 1898. 128. Pruszkai. 1898. 270. Tökés-Ujfalusi. 1898. 24. Felső-Vadicsói. 1898. 38. Ledniczi. 1898. 135. Ochodniczai. 1898. 112. Nemes-Kottesói. 1899. 108. Dubniczi. 1899. 609. Bossáczai 1899. 201. Rovnei 1899. 650. Rakovai. 1899. 288. Kosztolna-Miticzi. 1899. 76. Uj-Krásznói 1899. 168. Csaczai 1899. 293. Neszlusai. 1899. 216. Nagy-Bittsei 1900. 111. Kisucza-Ujhelyi. 1900. 323. Papradnói. 1900. 114. Csápori. 1900. 259. Nagy-Apponyi. 1900. 228. Nagy-Divinai. 1900. 110. Podszkali. 1900. 37. Viszokai. 1900. 158. Teplicskai. 1900. 154. Zsérei. 1900. 46. Felső-Szrnyei. 1901. 105. Zliechói. 1901. 72. Kosztolnafalusi 1901. 104. Vágujfalusi. 1901. 42. Felső-Marikovai. 1901. 68. Bélapatakai 1901. 135. Felső-Elefánthi. 1901. 75. Kochanóczi. 1901. 138. Nagy-Bossáni. 1901. 270. Facskói. 1901. 168. Zzolnai. 1901. 177. Drietomai. 1901. 100. Domanissi. 1902. 500. Szoblahói. 1902. 392. Morva-Lieszkói. 1902. 70. Riecsniczai. 1902. 197. Alsó-Körösfkényi. 1903. 60. Trencsén-Teplai. 1903. 87. Predméri. 1903. 165. Visnyói 1903. 100. Szeleczi. 1903. 43. Chinoráni. 1903. 510. Terchovai. 1904. 68. Kis-Ugyicsai. 1904. 50. Rajeczi. 1904. 346. Lutissai. 1904. 65. Viszocsáni. 1904. 67. Sztrecsnói. 1905. 100. Nyitra-Ivánkai. 1905. 180.

Eucharisztikus kongresszus Pozsonyban. A pozsonyi adoráló papok az eucharisztikus Jézus szeretetének ápolására f. 1906. évi junius hó 7-én eucharisztikus összejövetelt tartottak a következő programmal:

Délelőtti sorrend: 1. Reggel 3/4 9 órakor gyülekezés a Jézus-társasági atyák sekrestyéjében.

2. 9 órakor kitett legméltóságosabb Oltáriszentség előtt pontifikális mise, e közben magyar szentbeszéd, mondotta: főtisztelendő Gerebenics Sándor, szerkesztő.

3. 1/2 11 órakor eucharisztikus konferenczia, a melyen a jelenlevők üdvözlése után: *a)* főtisztelendő dr. Molnár Ignácz győri kisszemináriumi igazgató tartott eucharisztikus értekezést; *b)* főtisztelendő P. Julius Müllendorff S. J. dogmatice értekezett a legméltóságosabb Oltáriszentségről; *c)* az Oltáriszentséget érdeklő praktikus kérdések megvitatása, mint például az Oltár-Egylet minél tágabb

terjesztése, az iskolásgyermekek adorálása stb.

4. 1 órakor közös ebéd.

Délutáni sorrend: 5. 3 óra előtt gyülekezés előbb nevezett sekrestyében.

6. 3 órakor a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele, német szentbeszéd, letenye Jézus legszentebb Szivéről és Te Deum.

Az erdélyi püspök ur megnyitó szavai. Mintha csak valami kedves meglepetést akart volna szerezni a halálon diadalmaskodó Ur Jézusnak, épen Nagyszombaton a föltámadás körmenete előtt nyitotta meg gróf Majláth Gusztáv püspök ur a gyulafehérvári oltáregyesület egyházi készleteinek kiállitását. A megnyitás alkalmából a következő nagy jelentőségü szavakat mondotta: «Örömmel nyitom meg — ugymond — a kiállitást, hogy az emberek elismerése is jutalmazza a nemes fáradozókat s hogy mindazok, kik ezt a kiállitást megtekintik, az Isten iránti áldozatos szeretetre buzduljanak.»

Oltáregyesületi estély Brassóban. Immár második estélyét tartotta a brassói Oltáregyesület ez idén s mind a kétszer meglepő szép sikerrel. Május 27-én estefelé a szép május Királynőjének tiszteletéről hatalmas rajokban özönlött az ájtatos közönség a Central szálloda nagytermébe. Ezt az óriási termet is szinültig megtöltötte a diszes nagyközönség. Más vallásút is igen sokat láttunk. Ez az érdeklődés érthető, mert a mit a szereplők ezuttal is nyujtottak, minden tekintetben kitünő volt. A programm szavalatokból, ének- és zeneszámokból telt ki. Az estély főpontja Tersztyánszky Sándor főgimn. tanár fölolvasása volt. Római uti karczolatokat igért a programm s már fáztunk, félve, hogy ujra találkozunk régi uti karczolatos ismerősünkkel, a jó Bedekkerrel. Kellemesen csalódtunk. Sziporkázó ötletességü, egészséges, szelid humoru kedves felolvasás volt ez, mely a diszes közönséget mindvégig derültségben tartotta, sőt néhány helyi vonatkozásu czélzásnál ez a derültség hangos kaczajjá fokozódott. Szóval az egész estély igaz gyönyörüséggel töltötte el a nagyszámu hallgatóság lelkét.

Derült jókedvben oszlott szét a közönség, hálás érzülettel telve el a szereplők, de főleg azok iránt, kik a rendezőség nehéz munkát végezték.

—or.

Az Örökimádás-templomra adakoztak: N. N. 3 k 60 f, özv. Brauch Károlyné 2 k, Budai Dezső 6 k, Éberling Józsefné urnő ivén: Lillék Istvánné 2 k, Éberling Jenő 3 k, Éberling József 10 k, Bubba Irma 3 k, Kunzel Teréz 6 k, Lajos 2 k, N. N. 2 k, Miklós 2 k, összesen 30 k, Fábry Sarolta által Komáromi J. 2 k, N. N. 40 f, Frafiodi M. 1 k, Deák G. 1 k, K. 2 k, összesen 6 k 40 f, Basselly bárónő 39 k, Gosztonyi Mihályné 50 k, Budai Teréz 1 k, Hirsch Anna 20 k, Zablar József, plébános ur Sztarcsova Torontálm. gyüjtés utján 6 k 20 f, a váczi püspöki hivatalból 8 k 50 f, Mészáros Károlyné 20 k, Holenda A. 1 ezüst kanál, özv. Sághy Gáborné Győrből 1 széles tüllcsipke, ntdő. Schik Emil, Eger egy értékes rózsafüzér (30 korona értékben), T. E. 1 k, Marecky Josefa 10 k, N. N. szt. József nevében 30 k, Tapert Emilia 1 k, özv. Németh Károlyné 20 k, ftdő Kianicska Szaniszló plébános ur, turóczszécsényi hiveinek összegyüjtött adománya 18 k 56 fillér.

* * *

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1905 deczember és novemberben befolyt dijak.

Miskó Józsefné terjesztőnő által: özv. Malmarits Jánosné 1 korona, Kreisz Éva 2 k, özv. Csécsey Ferenczné 2 korona, Killender Hermin 2 k, özv. Varásdy Lipótné 4 k, özv. Nagy Lajosné 10 k, Prohaszka Jánosné 2 k, Hecker Katalin 5 k, Hecker Aurelia 2 k, Pelczer Gyula 2 k, Pelczer Gyuláné 2 k, Hochstein Barbara 4 k, Kliment Pál (Losonczapáth) 1 k, Csizmadia Anna (Budapest) 2 k, főtisztelendő Binder András ur egyházmegyei megbizott által a sárosoroszi tagoktól 27 k 72 f, a fancsikaiaktól 15 k 80 f, özv. Zuber Kálmánné terjesztő urnő által (Debreczenből) 18 k, főtisztelendő Széles Elek ur által a békési tagoktól 30 k, a selmeczbányai Irgalmas Nővérek által: dr. Schwartz Ottóné 1 k 20 f, Horváth Kálmánné 2 k, Kubányi Józsefné 2 k, özv. Biszterszky Mária 2 k, özv. Richter Paula 2 k, Lander Irén 2 k, Colinázy Flórisné 1 k, özv. Reisinger Jánosné 2 k, Wudy Autalné 2 k, Karkis Malvin terjesztő urhölgy által: Haindl Mihályné 1 k, Burcsák Andrásné 40 f, Pacher Gyuláné 2 k, Radineczki Margit 24 f, Eigen Margit 2 k, Deák Mária 24 f, Radna Józsefné 2 k, özv. Szelestei Gézáné 2 k, Urbanok Erzsébet 24 f, Grósz Mária 1 k, Mayer Jolán 24 f, Száki Mária 30 f, Száki Istvánné 1 k, Száki Anna 40 f, Deli Teréz 2 k 20 f, özv. Telkessy Ivánné 2 k, Höffer Lujza 30 f, Priviczki Margit 24 f, Karkis Malvin 5 k, Nyigri Teréz 60 f, Bizeell Margit 5 k, Radnay Gizella 2 k, ftdő Bősz Emil plébános ur a jobbágyi tagoktól 6 k, Radnay Jánosné 2 k, ftdő Darabanth György a nagyváradi tagok részéről 43 k 28 f, ftdő Bányai Gábor plébános ur a zimiani és bátei tagoktól 12 k 20 f, Holly Emma 1 k, Mayer Juliska 1 k, Deutsch József 2 k, Varga Erzsike 2 k, Lukács Zsuzsanna 40 f, Krajicsek Mária 2 k, ftdő Repák Jenő dr. theol. tan. püsp. megbizott ur Eperjes egyházmegye területéről 100 k, Niessenberger Irma 4 k, ftdő Bobák János gk. lelkész ur a viszlói és pámlényi tagokról 20 k, Karnich Hermina 4 k. Kozma Erzsébet 2 k, Nagy Julianna 4 k, Kollatsek Róza 2 k, Sinka Viktoria 2 k, Tapezt Emilia 2 k, Marthon Mariska 4 k, Szaffiodi Mária 10 k, Bronts Antónia 2 k, Chimáni Romána 2 k, Chimáni Elis Alsó Ausztria 2 k, Dunkl Ida 2 k, Komáromi Julianna 1 k, Varg Mária 2 k, Morvay Béláné 4 k, Weidinger Erzsébet 1 k, Muha Mária 3 k, özv. Táborszky Nándorné 2 k, Táborszky Andrea 2 k, Schelly Irma 6 k, Engländer Erzsébet 2 k, Matyko Karolina 2 k, Tapló Erzsébet által 13 tag részéről, Hembáról, 3 k 12 f, ftdő Darabanth György ur Nagyváradról 20 k, Farkas Józsefné 1 k 20 f, Farkas Anna 1 k 20 f, özv. Hergerth Józsefné 4 k, Hergerth Szeréna 4 k, Mihálovics Béláné 4 k, Hanák Kolozsné 4 k, Győrffy Kálmánné 4 k, Schober Paula 4 k, Budai Lujza 24 f, Prehovszky Nándor 24 f, Vay Kázmér 6 k, Ottinger Béla 1 k, Száder Apollónia 4 k, Hanák Antalné 1 k, Gergely Gizella 2 k, Gyarosovits Antalné 10 k, Gyarosovits Antal 10 k, Elek Rozália 2 k, özv. Rudnyánszky Ferenczné 20 k ftdő dr. Rolny Erigyes püsp. megbizott ur Szepesegyházmegye 77 k 65 f, ftdő dr. Tóth József püspöki megbizott ur által, Öri Szent Márton 20 k, Rohoncz 34 k 50 f, Sámfalva 10 k 73 f, Felső-Szénégető 20 k, Halász Lajosné 4 k, Rákos János sz. nógrádbussai tagoktól 9 k, Gróf Julia (Budapest)

2 k, ns. és ftdő Boros János kanonok ur Lugosegyházmegye területéről 156 k, Dumicsek Gyula 50 f, Kis Józsefné 4 k, Mezey Antalné 6 k, Takács Gizella 2 k, Csiz Mária 1 k, Csiz Katalin 4 k, Messik Gyuláné és Diósy J.-né 4 k, báró Manndorff Gézáné Kis Vel. 16 k, özv. Tauffer Emilné 2 k, Tauffer Károlyné 2 k, özv. Suján Gusztávné 2 k, Szabó Mária 1 k. Kovácsics Teréz 60 f, Spillenberg András 6 f, Kerekes Lajosné (Ercsi) 2 k, Haidecker Elza 2 k, Benke Bertalanné (Jászberény) 2 k, Gosztonyi Ilona 4 k, Becsei Istvánné 2 k, Rákos Margit 40 f, Marosi Mihalyek Matild 1 k, Agrikola Mária 2 k, Csizmadia Anna 1 k, Petkovich Mária 2 k, Kolozsváry Ödönné 2 k, Szabó Jánosné 1 k, Holló Györgyné 2 k, Szeg Erzsébet 3 k, Szőke János és Klimkovics Rozália 4 k, Szőke István és Majercsik Katalin 48 f, Lutz Ilona 2 k, Droppa Gizella 2 k, Droppe Margit 2 k, Szervinszki Anna 1 k, Kaczvinszki Zsuzsanna 1 k, Spánitz Irma 2 k, özv. Baracska Verona 2 k, Juhász Teréz 2 k, Eckhardt Károlyné 1 k, özv. Barna Jánosné Károlyné 1 k, özv. Barna Jánosné 4 k, Galba Józsefné 2 k, Kubanek Károlyné 2 k, Kubanek Károly 2 k, özv. Révfyné (Tápió Szele) 2 k, Huber Antalné 1 k, Csekonics Cziráky grófnő 40 k, Jobert Julia 10 k, Miszoglád Anna 1 k, Dobis Mari 2 k, Pap Julia 2 k, Vincze Mária 40 f, Gazder Józsefné 1 k 40 f, Benus István 4 k, Gervay Lujza terjesztő urhölgy által Perger Gáborné 24 f, Perger Juliska 24 f, dr. Emmer Kornélné 24 k, Schmidt Jozefa 2 k, Kraemer Géza 10 k, Kraemer Gézáné 10 k, Kis-Hirdi tagoktól 12 k, 32 f, Králik Beatric 10 k, Bagyula Franciska 1 k, Bregovics János 24 f, Bregovics Ida 24 f, Deklena Adél 2 k 20 f, Hegyessy Flóra 20 k, Szelmayer Károlyné urnő által Schanschek Matild 2 k, Zlinski Leopoldina 2 k, Reiner Rozina 2 k, Szelmayer Károly 4 k, Szelmayer Irma 4 k, Faba Rezsőné 4 k, Szelmayer Mária 2 k, Szelmayer Gizella 2 k, Kerék Teréz 76 f, Zloch Aloisia 24 f, Janik Mária 2 k, Huber Jozefa 4 k, a szentiváni tagoktól 40 k 64 f, Galli Betti terjesztőnő által Vértessy Ferenczné 4 k, Turtsányi Gyuláné 4 k, Hoffmann Irma 2 k, Galli Vilma 2 k, Galli Betti 4 k, özv. Tóth Istvánné 4 k, Kubis Anna 4 k, gróf Cziráky Almássy Erzsébet a Kétegyháza-i tagoktól 34 k, 88 f, özv. Major Ferenczné terjesztő urnő által Rosvurm Károly 40 f, Rosvurm Vilmos, Ilonka és Rezső 30 f, Linczer Paulina 30 f, Miller Gizella és Róza 60 f, Braun Steiner Klotild 30 f, Than László és Lászlóné 1 k, Kováts Anna 2 k, Bencsik Etelka 1 k, Mákos Róza 2 k, Grácser Mari 2 k, Tóth Arthurné 30 f, Bocskai Józsefné 30 f, összesen 12 k 10 f, Hermann Lászlóné urnő által Schmalhofer Ferencz 4 k, Hermann Lászlóné 4 k, Schmalhofer Ferenczné 2 k, összesen 10 k, özv. Edvi Illés Gyuláné 10 k, Vrasich Jenőné 4 k, Karácsonyi Ignáczné 3 k, Melhardt Pálné 1 k, Lőrincz Julcsa 60 f, Helene v. Sch. (Nagyvárad) 4 k, Szabó Erasztné (Kelecseny) 2 k, özv. Kasztovszky Béláné 2 k, Mészáros Tiborné 2 k, özv. Mayláth Györgyné 200 k, Kovács Anna 2 k, ftdő Vikás Ágoston g. k. lelkész a hidvégh-i tagok részéről 12 k 13 f, ftdő Hutyán Pál megbizott ur beszterczebányaegyházmegyei tagok részéről 58 k, Kollmann Jánosné 2 k, Dávid Józsefné 1 k, Mális Mária 1 k, 60 f, özv. Schäffer Mária, ftdő Geiger Alajos csanádegyházmegyei megbizott ur által Lippa 6 k 72 f, Uj-Arad 3 k 98 f, Németh-Czernya 3 k 18 f, Lindner Eleonora 2 k, Billa Zsuzsanna 2 k, Mária-Radna 29 k 90 f. (Folyt. köv.)

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Kiskunmajsán.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

VII. ÉVF. 1906 7—8. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllöi-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. JULIUS. 7. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Saly László: Az Oltáriszentség és a keresztény megujhodás. — Pallmann Péter: A szent áldozás a keresztény multban. — Kimutatás a budapesti Központi Oltáregyesület által az 1906. évben ajándékozott tárgyakról. — Az Örökimádás temploma. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

Az Oltáriszentség és a keresztény megujhodás.

(A VI. kath. nagygyülés — szept. 23—26. — alkalmából.)

Izsóf Alajos, ez a csupa tűz, csupa energia ember, mondotta a napokban, hogy az élő Jézust mutassuk meg az ifjuságnak; mi, a hit tanitói csak hozzuk össze az ifjakat az élő Ur Jézussal, ők majd megértik egymást. De nemcsak a hittanórán, nemcsak az ifjuság lelkében kell megeleveniteni az Ur Jézusnak a modern korban mesterségesen elhomályositott, mozdulatlanná, szinte szoborrá merevitett alakját, az élő Jézusnak kell a keresztény társadalmi mozgalmakat is vezetnie, ugy «mintha most is köztünk járna». Ezért legyen áldott az a finom papi lélek, a ki a legméltóságosabb Oltáriszentség imádását sietett összekapcsolni az országos katholikus nagygyülésekkel. Mert, a Szentség külső mozdulatlanságában egy tökéletes istenemberi élet rejtőzik, sőt nemcsak a legtökéletesebb élet, hanem forrása az életnek és az életszentségnek. Ha tehát mi a kereszténykek ezreit és millióit életre akarjuk kelteni, mutassuk meg nekik az élő Ur Jézus életét szónoklatokban, egyesületek alakitásában, sokféle társadalmi munkásságban, — de legfőképen az Oltáriszentségben.

Bármily szép feladat legyen a felebaráti szeretet intézményes megvalósitása szociális bajaink orvoslására, ez a felebaráti szeretet az egész kereszténységnek nem a leglényegesebb alkotó eleme. A kereszténység Krisztus életének kialakitása az egyénekben és az ő utánzása által dicsőitése a Szentháromságnak. A felebaráti szeretet Isten közvetett dicsérete, az Oltáriszentség szeretete közvetlen Isten tisztelete. Az elsőség kétségen felül a mi nagy Szentségünket illeti meg és bár sohasem tévesztenők szem elöl társadalmi munkásságunkban a szeretetnek ezt a sorrendjét. Hogy Krisztus győzzön, hogy Krisztus uralkodjék a szivekben, ez a főprogrammunk, a többi erre való eszköz. Foglalkozzunk csak még nagyobb buzgósággal a nép felvilágositásával katekézis, népgyülések, egyesületek, szövetkezetek által, foglal-

kozzunk anyagi bajainkkal szeretettel, — de szemünk mindig az oltáron legyen és oda irányitsuk a magunk és mások életét, hozzászabjuk gondolkozásunkat és magunk viseletét. A kik beállanak ugyan a keresztény társadalmi reformerek táborába, de nem a legméltóságosabb Oltáriszentség gondolkozásuk középpontja, cselekvésük főinditója, azok sokszor hitelét veszik a legszentebb ügynek és épen azért helyrehozhatatlan károkat okoznak.

De nemcsak azért kell a keresztény megujhodás munkájában mindig az Oltáriszentségre tekintenünk, mivel ő a mi összes törekvéseink végső czélja, hanem azért is, mert az Oltáriszentség iránt való tisztelet fokozása, a gyakori szent áldozás társadalmi munkásságunk leghathatósabb eszköze. Egyik szövetkezeti vezérfiutól hallottam, hogy a szövetkezetek egészséges fejlődésének szükségszerü feltétele a hitelszövetkezet, mert innen jő a pénz. Azt gondolom, a mi a hitelszövetkezet a többi szövetkezetnek, ugyanaz az Oltáriszentség a mi társadalmi tevékenységünknek. Innen kapjuk az együttmüködéshez szükséges erényeket, természetfölötti megvilágitást, segitséget, egyetértést és tanulékonyságot. Mikor még szocziális kérdés nem volt, de szocziális bajok mindig voltak, akkor is a legméltóságosabb Oltáriszentség mellől keltek a világra a szenvedő emberek legnagyobb jóltevői. Most is azok az igazi apostolok, a kik a Szentség lábainál nyerték küldetésüket, azok a legnagyobb tanitványok, a kik az Ur Jézusért és az Ur Jézussal fáradnak. Ott ér el a társadalmi müködésünk is állandó eredményeket, a hol az emberek élő Istennek nézik az Oltáriszentséget.

Végre szükséges az Oltáriszentséghez mennünk akkor is, ha munkánk látszólagos eredménytelensége bennünket el akar kedvetleniteni, ha elismerés helyett ujabb méltatlansággal illetnek. Mily jól esik hallani: «jöjjetek hozzám, kik fáradtak vagytok», mily kellemes tudni: «én leszek a te nagy jutalmad». Ha valaki azzal a szándékkal veti magát bele a társadalmi munkálkodásba, hogy neki kell eredményt elérnie s az Ur Jézust, ki növekedést ad, kifelejti, egész életében keserves csalódásokban lesz része. Viszont, ha valaki megtanulta, hogy az Ur Jézus akaratán kivül nincsen akarat sem égben, sem földön, sokszor váratlan eredményeket ér el, s állandóan kitartó következetességgel végzi dolgát a látszólagos eredménytelenségben is. Mert eredménye mindig van az önzetlen munkásságnak, csak sokszor a mennyország számára jegyzik föl.

Szeretném, ha csak egy gondolatot jegyezne meg, a ki e sorokat elolvassa. Hogy a Miatyánkban először van «Szenteltessék meg a te neved», aztán jő «mindennapi kenyerünket ad meg nekünk ma». Egy a szükséges: az Ur Jézus imádása.

Saly László.

A szent áldozás a keresztény multban.

(Hoffmann Jakab dr. Die heilige Kommunion im Glauben und Leben der christlichen Vergangenheit czimű műve nyomán.)

Krisztus Urunk az utolsó vacsora termében, Jeruzsálemben, saját testét, a kenyér és bor szine alatt, valóságos áldozatul Istennek bemutatta és az apostoloknak eledelül átnyujtotta. Egyuttal megparancsolta nekik is, utódaiknak is, hogy ugyanazt mindvégig cselekedjék. Az egyház ezt az áldásos parancsot szakadatlanul be is tartotta. Kettős az a ténykedés, a mely ilyenkor történik: az áldozat bemutatása és az áldozati lakoma megünneplése. Az egyház ezen eljárásával az Ur Jézus végrendeletének hű foganatositója. Lássuk most főbb vonásokban, hogy milyen módon ünnepelték meg az áldozati lakomát, t. i. a szent áldozást, miképen vettek benne részt, milyenek voltak az adományok, a melyeket e célra felhasználtak és végre hogyan használták egyik avagy a másik szint.

I. A szent áldozás, mint az áldozati ténykedés betetőzése.

Az Üdvözitő áldozatul adta az Oltáriszentséget; mivel azonban a husvéti bárány evéséhez csatolta, a lakoma jellege igen előtérbe nyomul az egész ünneplésnél. Kiváltképen látjuk ezt az egyház első századában, hiszen maga szent Pál röviden csak az «Ur lakomájának» nevezi. Ez a jelleg még jobban kidomborodott akkor, mikor az Oltáriszentség megünnepléséhez az agapét, az ugynevezett szeretetlakomát csatolták. Az egyes hivők ugyanis ételt és italt hoztak magukkal, a melyet azután közösen fogyasztottak el, amelynél a gazdagok részesitették a szegényeket is. Ez utóbbi ellen vétettek a korintusiak, a miért azután szent Pál meg is dorgálta őket (a mint ezt szent Pálnak a korintusiakhoz irt I. levelében olvassuk 10. fej. 20. vers). Ez a lakoma nagyon előtérbe lép, de a II. század elején a szent áldozástól elkülönitették, a nélkül azonban, hogy eltünt volna. Hogy az isteni tiszteletet mennyire tekintették lakomának, azt az a körülmény is bizonyitja, hogy az egész cselekményt «kenyértörésnek» nevezték, azon szokásból kifolyólag, hogy a szent áldozásnál jelenlevőknek letört kenyeret nyujtottak.

Nagyon tévedtek a szentmisének ellenségei a XVI. század óta, mikor ebből a körülményből (hogy t. i. a szent áldozásban a lakoma jellege kidomborodott) azt következtették, hogy az Oltáriszentséget az ősegyházban tulajdonképen csak olyan szent lakomának tekintették, a melyen a keresztény község résztvett. Hogy milyen volt a szent áldozás viszonya az egész ünnepléshez, azt azokból a közlésekből tudjuk meg, melyek a végbemeneteléről szólnak. Már szent Jusztin (163—167 között szenvedett vértanusá-

got Rómában) mondja: «Vasárnap a keresztények a városból és a faluról egy helyen összegyülekeznek. Itt az apostolok és a próféták irataiból olvasnak fel, a mire az előljáró beszédet mond. Azután valamennyien felállunk és imába merülünk. Majd kenyeret és bort hoznak és az előljáró imákat és hálaadást végez, a nép pedig azt feleli: Amen. Ezután azt, a mi fölött a hálaima kimondatott, a jelenlevők között szétosztják, a távollevőknek pedig a diákonusok (szerpapok) elviszik». (Igy találjuk Apologiájában I. fej. 67. pont.) A szent tanitó és vértanu ezen szavaiból nem nehéz megérteni, hogy a szent adományok átvétele és elköltése az egész ünneplésnek csak egy részét képezte: a bemutatott áldozaton való résztvevést. A jelenlevők — mint később bővebben kifejtjük — valamennyien részesültek ebben, de a jelenlevőknek ezen az áldozatban való részesitése egyáltalában nem volt szükséges a szent ténykedés tökéletességéhez. Az átváltozás után ugy tekintették az áldozatot, mint a mely be van fejezve. Ennélfogva már nagyon régen szokásban volt az ugynevezett magánmise, a melyen csak az áldozatot bemutató pap áldozott. Hogy pedig az ősegyház mégis megkivánta a jelenlevőktől a szent áldozásban való résztvételt, az csak azért történt, mert szent Pálnak «az Ur lakomájáról» mondott szavainak hatása alatt állt.

Felszinre került olyan vélemény is, a melynek értelmében az áldozatban való legtökéletesebb résztvevésnek csak azt lehetne tekinteni, ha a jelenlevők az azon készitett lakomát fogadják magukhoz. Az egyház maga sem mondott le sohasem ama óhajáról, hogy a szentmisénél legalább néhány hivő vegye magához az Oltáriszentséget.

Ha most az eljárást és a módot kutatjuk, a melylyel a szentáldozás az egész ünnepség keretében végbement, az eddigieknél nem kevésbbé magasztos feljegyzésekre találunk. E tekintetben is a görög egyházhoz — a régi görög egyházat kell értenünk — fordulunk legelőször, mert szertartásokban gazdagabb volt, mint a nyugati és mert innen tudunk ezen dolgokra vonatkozólag legtöbbet. A lakomának a szent áldozástól való elválasztása után az áldozati ténykedés terjedelmesebb lett és jobban szembeötlött. Minden bizonynyal a II. század elején történt ez meg. Azok az imák, a melyeket ez alkalommal elmondtak, hasonlitottak az ószövetségi husvétünnepeken szokásos imákhoz. Krisztus Urunk a legméltóságosabb Oltáriszentséget a husvéti bárány elköltésével kapcsolatban szerezte, ép azért nincs mit csodálni, ha az apostolok a husvéti bárány elköltésénél megszokott dicsőitő énekeket és imákat is átvették, a melyek ilyenformán mintegy gyökeret képeznek, melyből nemcsak azok a szavak sarjadoznak, a melyeket a szent áldozás alkalmával Istenhez intézünk, hanem azok is, a melyek egyáltalában a szentmise lefolyása alatt alkalmazásba jönnek.

A II. század másik felétől kezdve a szent áldozás lefolyása a következő volt. Az apostoli konstituciók szerint — a melyek bár legnagyobbrészt a

IV. században iródtak, de az egyház első időinek szokásait is feltárják — a diákonus (szerpap) a következő szavakkal figyelmezteti a népet a szent áldozás közeledésére: «Legyünk figyelmesek!» A pap vagy püspök pedig kiáltja: «A szentek szentje!»; ez figyelmeztetés a tiszta szivvel való odalépésre. A nép igy felel: «Egy a szent, egy az Ur, egy Jézus Krisztus az Atya Isten dicsőségében; dicsőittessék örökké. Amen». (A VIII. fejezet 13. részében). A hivők egyenesen megállva fogadták a szent áldozást. Az első időkben a diákonusok voltak a kiszolgáltatók, a kiket ép ezért szent Ignácz (antiochiai püspök, kit Traján császár alatt Rómában, körülbelül 107-ben Krisztus után a vadállatok elé dobtak): «Jézus Krisztus titkainak szolgái, nem az étel és ital (t. i. a bor és kenyér szine jelenlevő test és vér) szolgái»-nak nevez (Trallián hoz intézett levélben a II. fejezet). Később a püspök vagy az áldozópap nyujtotta át az Ur testét, a szerpap pedig a kelyhet. Általános volt a szokás, hogy az áldozónak kezébe adták az Ur testét. Ez mintegy megszentelése volt a testnek és figyelmeztetésül szolgált, hogy kezüket a bűntől, különösen a bálványáldozattól tisztán megőrizzék. De nemcsak a kezeket akarták ilyen módon megszentelni, hanem azon voltak, hogy ezt a megszentelést a többi érzékre is átvigyék. Jeruzsálemi szent Czirill, mint jeruzsálemi püspök 386-ban halt meg, ad felvilágositást az ujonnan kereszteltekneк a szent áldozásra vonatkozólag. «Ha (a kehely vétele után) még egy csepp ő tőle ajkadon maradna, érintsd meg kezeddel és szenteld meg vele szemedet, homlokodat és többi érzékeidet.» (Katechesis-eiben 21. fejezet.) A vétel előtt meg is csókolták az Ur Jézus testét. Mindezekben mély bizalom, gyermekies vonzódás nyilvánult meg az Üdvözitő iránt. Vajjon ki ne irigyelné az első keresztényeket ezen szent szabadságért az Üdvözitő teste és vére iránt? Mégis idő folyamán oly szempont is érvényre emelkedett, a mely szerint ez eljárást meg lehet birálni. Önkénytelenül is azt kérdezték önmaguktól, hogy ilyen eljárás mellett nem csorbul-e a tisztelet az Istenember iránt. Ilyenféle aggodalmak először is olykép nyertek kifejezést, hogy az asszonyok a szentáldozás vételénél kendővel födték le kezüket, a mely «dominikale» nevet viselt. Majd meg azt is megkisérelték, hogy az Ur testét arany vagy ezüst edénynyel vették át; de ezt a szokást az egyház sohasem hagyta jóvá. A VII. század óta mindjobban általánossá vált a mai szokás, hogy az áldozónak nyelvére helyeztessék a szent test.

A II. századból származó tanubizonyságok értelmében a pap a konszekrált kenyér átnyujtásánál igy szól: «Krisztus teste!» Az áldozó azt feleli: «Amen!» A kehelynél a következő szavak kiséretében: «Krisztus vére, az élet kelyhe!» Ebben a Krisztus jelenléte iránti hit tényét látjuk, mert mi mást jelent az átadási formára mondott Amen, mint: Igen, hiszem és vallom, hogy ez a Te tested, a Te véred, ó Krisztusom! A zsidók a husvéti bárányt zsoltárok kiséretében költötték el és ugyan ugy jártak el a szent áldozás meg-

ünneplésénél. Hálaadással fejeződött be; erre figyelmeztetnek a legrégibb liturgiák, kezdve az «Apostolok tanításától».

Az eddig felhozott tanúság mindmegannyi épületkő, a melyekből a IV. század óta az a szép és bölcsen elrendelt szertartás alakult ki, a mely szerint a hivők résztvesznek az Ur lakomáján. Gazdag forrás áll e tekintetben rendelkezésünkre; ilyen kiváltképen a megőrzött miseformulák nagy száma. Szivesen állitanók ezekből össze a szent áldozás lefolyását; ez mindenesetre hű képe volna annak a nagy szeretetnek és tiszteletnek, a melylyel az Oltáriszentség iránt viseltettek. Ezt azonban csak nagy vonásokban tehetjük. Mikor elhangzott a felszólitás a tiszta szivvel való közeledésre, akkor a jelenlevő Üdvözitőt az áldozár, a szerpap és a nép imádta. A nép egész a rácsozatig ment előre, a mely a templom hajóját a karzattól elválasztotta. Általában ez volt a nép áldozására szánt hely s csak a gall templomokban bocsátották be a karzaton belül is a laikusokat, a férfiakat és nőket. Már nagyon régen szokássá vált az áldozók között a békecsók, a szeretet és a barátság jeléül, hogy egy kenyérben részesülve, egy testté legyenek. Az áldoztató és az áldozó között is hosszabb ideig szokásban volt. Rámutatott arra a belső kapocsra, a mely a papot és a népet egymáshoz fűzi, a melynek ép itt van a legnagyobb ereje és itt nyeri a legszebb érvényesülését. Épen az Oltáriszentségben gyökerezik leginkább a szeretet és a tisztelet, a mely a katholikus népet a paphoz lánczolja.

A szent áldozás kiszolgáltatásánál a formulának más kibővitett alakja, valamint az átvevő felelete a Krisztus jelenlétében való hitet még határozottabban kifejezésre juttatja. Aranyszáju szent János szerint (Antiochiában született 344 és 347 között, mint konstantinápolyi patriarka, 405-ben halt meg) a kiszolgáltató igy szól: «Végy részt, Istennek szolgája, N., a mi Urunk és Megváltónk, Jézus Krisztusnak testében és vérében, a bünök bocsánatára és az örök élet elnyerésére». Ezek a szavak a keleti egyházban meghonosodtak. Az áldozó igy felel: «Hiszem és vallom, hogy Te vagy itt, Jézus Krisztus, az élő Istennek fia, a ki e világra jött, hogy megváltsa a bünösöket, a kik közül én vagyok a legnagyobb». A nyugati egyházban régóta az a formula, a mely most is megvan még: Nagy Szent Gergely (meghalt 604-ben) idejében azt mondták: «A mi Urunk Jézus Krisztus teste őrizze meg a te lelkedet».

Mit hirdetnek nekünk mindezek a szertartások és imák? Tanuságot tesznek arról, hogy az egyházban szakadatlanul élő volt a hit: «Végrendeletében az Ur maga magát adta nekünk; ételül adta magát». Az utókor szemei elé állitják a letünt idők keresztény hiveinek szeretetét és tiszteletét. Bizonyságot tesznek arról, hogy bár az ünnepelés külső alakjai a korok, nemzetek és vérmérséklet szerint változtak, de mindenhol és mindenkor hasonló érzelmek nyilvánultak meg. A mai egyház a legbensőbb kapocsban van a kereszténység elmult századaival s ez termékeny gondolat hitünk számára.

Az a felfogás, hogy a szent áldozás az áldozatnak alkotó része, mindenesetre azt eredményezte, hogy megünneplését a szentmiseáldozattal, az áldozati lakomát az áldozati ténykedéssel iparkodtak egybekötni. Mindamellett semmi akadály nem volt arra nézve, hogy a szent adományok részeit megőrizzék és a szent áldozásra forditsák a szentmise után vagy azon kivül. Ez a szokás mindjobban elterjedt. Szent Jusztinnak már egyszer emlitett irata szerint a szerpapok a keresztény község azon tagjainak, a kik a szentmisén részt nem vehettek, Krisztus testét és vérét lakásukra elvitték. Hiszen tudjuk azt is, hogy az üldözések korában hosszu időn át szokásban volt, hogy a hivők, a kik a szentmise-áldozaton résztvettek, az Oltáriszentséget magukkal vitték. Bármilyen engedékeny volt is az egyház ebben a dologban, évszázadokon át érvényes volt az alapelv: Ha a legméltóságosabb Oltáriszentséget istenitiszteleti cselekménynél szolgáltatják ki, ugy annak mindig a szentmisében a pap áldozása után kell megtörténnie. A kiszolgáltatott adomány az a szentség, a mely ugyanazon áldozatnál elkészült. Ez által külsőleg is megnyilvánult a benső összefüggés a szent áldozás mint áldozati lakoma és a szentmiseáldozat között.

A XI. század elején tértek el először ettől az általános szokástól. Ez időtől fogva kiszolgáltatták az Oltáriszentséget olyan partikulákkal is, a melyeket valamely megelőző szentmisében konszekráltak és megőriztek. A koldulórendek nagyon rajta voltak, hogy a szent áldozásnál való részvevést, a mely nagyon meggyérült, jobban előmozditsák. A szentmiseáldozaton kivül is kiszolgáltatták az Oltáriszentséget. Ez a XIII. században történt. Az egyház a változtatást, ha alapos okról volt szó, helybenhagyta. Ama óhaja, hogy gyermekei minél többször vegyenek részt a szent lakomán, jobban a szivén feküdt az egyháznak, mint a külső alak. Sohasem szabad azonban elfeledni, hogy a szent áldozás szentmise-áldozaton kivül az egyházban csak engedmény, a melyet az emberi gyöngeség és a földies gondolkodás tekintetbevétele folytán még a legszentebbnek és kegyelemmel elhalmozottnak is megengedett.

II. A szent áldozás látható elemei: kenyér és bor.

Krisztus Urunk az Oltáriszentség szerzésénél kenyeret és bort változtatott át. Az egyház Krisztus Urunk akarata szerint járt és ehhez szilárdan ragaszkodott, csak a kenyér külső alakját és egyéb elkészitését és az oltáron való feláldozásának módját illető mellékkörülmények mentek át valami csekély változáson az idő folyamán. Lássuk néhány vonásban a jelzett fejlődést.

A középkor derekáig szokásban volt, hogy a hivők magukkal hozták és feláldozták a szentmiséhez való adományokat. Annál is inkább szükségesnek bizonyult ez az eljárás, mert kezdetben a szentmisével lakoma volt összekapcsolva. De a lakomának a szentmisétől való szétválasztása után is divott ez a szokás, sőt egy meglehetősen késő korból fönmaradt följegyzés az adományok föláldozásának módját is leirja. Ezen leirás szerint mindannak, a ki a szent áldozáshoz járult, akár gazdag vagy szegény, fiatal vagy öreg, férfi vagy nő, egyházi vagy világi, adományt hozott magával; de csakis annak volt ez megengedve, a ki a szent áldozáshoz járulhatott. Az áldozatnál való részvétel a szent áldozásban való részesülés engedélyét magában foglalta, azért már a fölajánlás előtt el kellett távoznia annak, a ki nem vehetett részt a szent áldozásban, sőt még a vasárnapi szentmisén sem vehetett részt. A fölajánlás után fölolvasták azok neveit, a kik az adományokat feláldozták és imádkoztak érettük.

A 11-ik század óta nagyon vitatott kérdés, hogy vajjon az ősegyházban kovászos vagy kovásztalan kenyeret használtak-e a szentmisénél. A mostani szokás szerint a keleti egyház majdnem kivétel nélkül kovászos kenyeret használ, mig a nyugati (latin) egyház kovásztalan kenyeret használ, de a keleti egyház eljárását nem helyteleniti. A görögök eljárásuk igazolására szent János evangélistának egy versére hivatkoznak, a melyből azt következtetik, hogy az Üdvözitő az utolsó vacsorát husvét ünnepe előtt tartotta meg, ebből azután önként folyik, hogy Krisztus Urunk tanitványaival a husvéti bárányt egy nappal a szokásos idő előtt költötte el. De ez a föltevés helytelen: az Ur a zsidókkal egy időben ült az utolsó vacsorához. De meg ha egy nappal előbb ülte volna is meg, akkor is kovásztalan kenyeret használt volna, mert ez nem a nap miatt, ha a husvéti bárány elfogyasztása miatt volt előirva. Az áldozati kenyeret buzalisztből készitették. Ez volt a szabadok és előkelők eledele, mig az árpakenyér rabszolgaétel volt.

Mint már emlitettük, az áldozók sokáig maguk hozták el a szentmiséhez szükséges adományokat. Azonban a buzgalom ellanyhulása és a kenyér elkészitésénél előforduló tiszteletlenségek változást idéztek elő: az egyházi férfiak és a szerzetesek vették át a készitést, vagy legalább is azok felügyelete alatt történt. Részletes előirás volt a készités módjára, a buzaszemek megválasztására vonatkozólag. Az áldozatnál való résztvevés miatt egyes családok lisztet áldoztak, később pénzt. A pénz felajánlását titokzatosan értelmezték: «El lőn határozva — mondja az egykorú autuni Honoriusz — hogy a hivek liszt helyett pénzt áldozzanak, mert pénzért árulták el az Urat. A pénzt vagy a szegények között kell kiosztani, mint a kik tagjai Krisztusnak, vagy az áldozathoz szükséges dolgok beszerzésére». Innen fejlődtek a mai nap is szokásban levő áldozati vagy misestipendiumok.

A 11. századig csak azzal a kenyérrel áldoztattak a szentmisében, a melyet az illető szentmisében ajánltak föl és változtattak át. Ezt ugyanis annyi darabra tördelték szét, a hány áldozó részt vett benne. Az a rész, a mit egyesnek nyujtottak, nagyobb volt a mai ostyánál. Eleinte több kenyér volt. Később ugy a papság, mind a nép számára csak egy az egyház egységének jelképezéséül. A ma uralkodó szokás felé az által közeledtek, hogy a klérusnak is, még a hivőknek is külön hoztak kenyeret az oltárra, de még nem szántak külön-külön minden hivőnek egyet-egyet, hanem letördeltek darabokat.

A mostani szokás a 12. század elején vált általánossá. A tördelésnél sokszor előfordulható kenyérdarabocska lehullását akarták ilyen módon különösen meggátolni. Persze a szent áldozásnak, mint közös lakomának jellege ez által kissé elhalványult, de ez egyáltalában nem érintette a dolog lényegét. Szent Pál ugyan «*egy kenyérről*» beszél, de ezt nem a tulajdonképeni kenyérről érti, hanem Krisztusnak «*egy testéről*» a kenyér szine alatt, a kit minden áldozó magához vett. Mióta a szentmiséhez külön kenyeret készitettek, kerek alakot öltött fel. Sőt ebben is misztikus jelentést kerestek. A mennyei király tallérjainak tekintették, miként azokat, a melyekért Júdás elárulta az Üdvözitőt. Sőt Krisztus jelképének is tekintették, a ki mint igazi tallér, a szőlő munkásainak bérül adja magát. Igy és hasonló módon magyarázzák a jámbor szivek a kenyér eme sajátságát. A kenyérbe bizonyos jegyek és mondatok voltak vésve; kivált a kereszt alakja vagy Krisztus szenvedésének egyik-másik eszköze, az Oltáriszentség előképei; sőt az igéret és a szerzés szavait is belenyomták; de a 13. század óta a keresztre feszitett Krisztus alakja jelent e felirással J. N. R. J., mint az ostyának legszokottabb része.

Vessünk egy pillantást még a görög egyházra! Mint másban, ugy abban is a régi szokáshoz mereven ragaszkodtak.

Most is egy kenyeret áldoznak még fel, a melyet a szent lándzsával a Máriának felajánlott áldozati kenyérből kivágnak, ennek a neve agnus, azaz bárány. A szent ostya keresztalakban négy részre oszlik. Az első részt a pap és a szentmisénél szolgáló papi emberek fogyasztják el, a másodikat a kehelybe helyezik, a harmadik és a negyedik a hivők megáldoztatására szolgál, ha vannak jelen olyanok, a kik részt akarnak venni, mert ellenkező esetben szintén a papok költik el ezeket a részeket. Az egész kenyérbe e görög szavak vannak belenyomva: Jézus Krisztus győz! A «bárány»-nak nevezett kenyérdarab (a melyet átváltoztattak) levágásán kivül megmaradt kenyérrészeket megáldották és a mise végén szétosztották a jelenlevők között. Neve eulogia (szeretet-lakoma) volt.

III. A szent vér kiosztása a szent áldozásnál nem általános szokás.

«Igyatok ebből mindnyájan», mondta Krisztus Urunk az utolsó vacsoránál és átnyujtotta asztaltársainak a kelyhet. Vajjon nem kivánja-e tehát az Ur maga is, hogy az Oltáriszentséget a bor szine alatt is magunkhoz vegyük? Mielőtt a feltett kérdésre feleletet adnánk, előbb lássuk, hogy az egyház, ama végrendelet végrehajtója, miként valósitotta ezt meg. Az ősegyház szokását röviden foglalhatjuk össze: a hivők mindkét szin alatt áldoztak, ha az áldozat bemutatásánál jelen voltak; de a szentmise-áldozaton kivül és a templomon kivül csak egy szin alatt részesültek a szent áldozásban. Ez utóbbi eset nem fordult elő sürün, inkább csak kivételkép történt. Talán megtörtént, hogy a szerpapok a kereszténység első századában kis hitközségekben a szentmise után még az átváltoztatott borból is vittek a távollevő hiveknek. Talán erre a czélra szolgált a katakombákban talált sok arany serleg. Arról is van okmányunk, hogy a szentmise alatt is csak egy szin alatt áldoztak — kivételesen. — Maga szent Pál is, mintha erre czélozna, mikor a korintusiakhoz irt első levelében azt mondja: «Egy kenyér, egy test vagyunk sokan, mi mindnyájan, a kik egy kenyérből részesülünk». (10. fej. 17. vers); ugyanabban a levélben fejtegeti: «A ki méltatlanul eszi e kenyeret, vagy iszsza az Ur kelyhét, vétkezik Krisztus teste és vére ellen». (11. fej. 27. vers). Ezek a szavak mindenesetre az egy szin alatti áldozás lehetőségét jelzik. Joggal mondhatta tehát a tridenti zsinatnak egyik szónoka, hogy az egy szin alatt való áldozás eredete és kezdete nem emberek emlékezetében, sem tudósok irataiban van, sem pedig történetirók évkönyveiben (hanem a szentirásban).

A két szin alatt való szent áldozás a szentmisében a következő időkben is szokásban maradt, de a kivételek is ismétlődtek. Sőt később is előfordult, hogy távollevő betegek is két szin alatt áldoztak, de csak ha ez közvetlenül a szentmise után történt. Másrészt pedig tudnunk kell, hogy az ujonnan keresztelt gyermekek csak a bor szine alatt áldoztak. Továbbá az előreszenteltek miséjén (azaz a már átváltoztatott adományokkal végzett mise) a mi a nyugati egyházban nagypénteken, a keleti egyházban pedig a nagybőjt, negyvennapos bőjt minden napján szombat és vasárnap kivételével történik, az Ur testét csakis a kenyér szine alatt veszik magukhoz. Sőt már előbb is oly egyének, a kik a bortól undorodtak, engedélyt adtak az egy szin alatt való áldozásra.

Egyébiránt az egyház az első évezredben nagyon ragaszkodott az Oltáriszentségnek két szin alatt való vételéhez, a mint ezt gyakran olvashatjuk. Ez a felfogás erősen megnyilvánult I. Leó és Gelasius pápa rendeleteiben. I. Leó mondja: «Mikor azok (manicheus eretnekek) hitetlenségük leplezésére hozzánk merészkednek és összejöveteleinknél résztvesznek, akkor, hogy föl ne fedezzük őket, méltatlan ajakkal magukhoz veszik az Ur testét, de megváltásunk szent vérének vételét nagyon gyalázzák». (A kán. jogban.) Ugyanigy beszél Gelasius. Ugy látszik, igen kemény megitélésben részesülnek azok, a kik az Ur testét csak kenyér szine alatt veszik magukhoz! Bizonyára, de ez csak azokat illette, a kik ezt téves hitből tették. Ezeket a rendeleteket a manicheus eretnekek maradványai ellen bocsájtották ki, a kik minden anyagot, kivált a bort, mint valami ördögi dolgot nyilvánitottak ki. Mivel pedig ezek az eretnekek az egyház kebeléből kilépni nem akartak, időnkint a szent áldozáshoz járultak, de csak a kenyér szine alatt áldoztak. Arra késztették tehát őket a pápák, hogy vagy elhagyják tévedéseiket, vagy egészen kilépnek a hivők közösségéből. Ha pedig ilyen rendeletekre szükség volt, akkor világosan kitünik e körülményből, hogy ezeken a kérdéses személyeken kivül mások sem vették magukhoz a szent vért, különben mindenki felismerte volna az eretnekeket. Mikor tehát a parancs alapja, t. i. a tévhit megszünt, akkor már magától is elveszitette érvényét.

Az első évezred utolsó idejében az egy szin alatt való áldozásra az átmenet már szokásba jött. Ennek nyomát abban látjuk, hogy a konszekrált borhoz más közönséges bort is vegyitettek. Ez azért történt, mert nem volt elég. A római egyház hivatalos könyvei szerint Krisztus véréből először csak keveset öntöttek abba az edénybe, a melyben az áldozók boradománya volt; a mi a papság áldozása után még megmaradt, azt a konszekrált kehelyből hozzáöntötték és ebből áldoztatták meg, vagy — mint kifejezve van — konfirmálták a népet. Az igy keletkezett vegyületet nem lehetett Krisztus vérének tekinteni, tehát az azzal való megöntözés folytán a bor csak meg volt szentelve. Később, bár egész nyugaton a kehely használata szokásban volt, de abban csak közönséges bor volt. Sok rendeletben figyelmeztette az egyház a papokat, hogy e tekintetben oktassák ki a népet. Igy fejlődött lassankint a ma uralkodó szokás; alapja a hit, hogy Krisztus Urunknak *élő* teste van jelen a kenyér szine alatt, a melyben test és vér egyesülve van az ő lelkével és istenségével. Az egyetlen kifogást, a mit néhány egyháztanitó ezen kifejlődés ellen felhozott, az volt, hogy az Ur vérét nem iszszuk, miként azt Krisztus kivánta, habár magunkhoz veszszük, és hogy *szentségileg* nincs jelen a kenyér szine alatt, habár valóságban Krisztus testével össze van kapcsolva.

A görög egyház mindig két szin alatt áldoztatta meg hiveit. Azonban itt már igen korán, valószinüleg már Aranyszáju szent János idejében az a sajátos szokás fejlődött, hogy annnyi darab konszekrált kenyeret bocsájtottak a kehelybe, ahány áldozó jelen van és igy a kettőt egyszerre, keverve vették magukhoz egy kanál segitségével, a melynek vége kereszt alakban végződött, a melyet a hivők szájához emeltek.

A bor használatának megszünte után nemsokára annak használatát

követelő hangok hallatszottak nyugaton, de nem az egyházban, hanem különböző felekezetek között, a melyek a későbbi időkben keletkeztek. Nem egyeznek meg abban mindnyájan, hogy vajjon az albingensek és waldensek a 12. és 13. században megkivánták-e a bor használatát a hivők számára is; sőt még azt sem mondhatni bizonyossággal, vajjon az angol tévtanitó Wiklif († 1384.), vagy Huss († 1415.) Csehországban foglalkoztak-e ezzel a gondolattal. De tény, hogy Mies Jakob, a kit Jakobbel névvel is illettek, mikor Huss a konstanczi zsinatra eltávozott, Prágában a népet a bor szine alatt is megáldoztatta és a hivőket erre megnyerte. Huss a dolognak nem tulajdonitott nagy fontosságot, mikor tudtára adták neki, mégis azt vélte, hogy a bor használatára bullában nyerendő engedély kérését kellene megkisérleni, mivel ugy a szentirás, mint az ősegyház eme szokás mellett bizonyit; de a vér vételére szükség nincsen, mivel Krisztus mindegyik szinben egészen és osztatlanul jelen van. A konstanczi zsinaton is szóba került, a mely a 13. ülésében a hivek számára kért bor használatát eltiltotta és az egyház szokását olyankép értelmezte, mint a mely «megfontolt okkal a veszélyek és botrányok elkerülésére lett bevezetve.» Ettől kezdve a csehek elkeseredett küzdelmet folytattak, kivált mikor Huss maga is határozottan a szentáldozásnak két szin alatti vétele mellett foglalt állást. A cseh nemzet főkövetelése hosszu időn át a bor használatának engedélye volt s ezért sok véres küzdelmet vivott. Eme követelés látható kifejezésekép a prágai várfalon egy nagy kőből való kehely volt, ez volt a harczosok jele is. A husziták a kelyhesek nevét kapták: «calixtinus» a latin «calix»-kehely szóból, az «utraquista» nevet is kapták, mivel sub utraque specie, vagyis mindkét szin alatti szentáldozást követeltek. A baseli zsinaton a csehek ujra előálltak régi óhajukkal. Habár ez a zsinat sem adhatta meg erre az engedélyt, mégis a bor használatára az engedélyadás utját egyengette. 1436-ban az iglói egyezkedők által a mérsékelt husziták olyan feltétel alatt nyerték meg erre az engedélyt, ha minden egyes esetben megvallják, hogy Krisztus egy szin alatt is egészen jelen van és hogy következésképp teljesen részesülnek a szent áldozásban, ha csak a kenyér szine alatt járulnak az Oltáriszentséghez. Az egyház e téren engedékeny volt és az emberi gyarlósággal számolt. De mivel ennek semmi eredménye nem volt, azért az engedélyt 1462-ben II. Pius pápa ismét visszavonta.

A hitujitás korában a bor használatának követelése az áldozásnál jelentős mozzanat volt a küzdelemben. Ép ugy mint Huss, Luther eleinte nem foglalt e mellett határozottan állást, csak lassankint érlelődött meg benne az a meggyőződés, hogy a bor használata Krisztus Urunk és a szent atyák szerint szükséges; de sok ideig óvást sürgetett, hogy tekintettel kell lenni a «gyengék» iránt és a szent áldozást csak egy szin alatt kell nekik kiosztani. Sőt még azt is állitotta, hogy ha megesnék, hogy valamely

zsinat mind a két módot megengedné, ilyen határozatot inkább el kellene vetni, semhogy emberi törvény Krisztus rendelkezése fölé helyeztessék. Az ilyen hangok természetesen több gyülöletet és daczosságot árulnak el, mint a kivánt dolog szükségességét. Mind a mellett az áldozásnál a vér vételének követelése igen lényeges mozzanata maradt ama áldatlan kornak Sok katholikus még később is ama véleményben volt, hogy az engedékenység e tekintetben a vallási egységet helyreállithatná, maga Károly császár, öcscse Ferdinánd és a bajor herczeg is ama hitben voltak. Károly császár (1548-ban) «Interim» czimü okmányt adott ki Augsburgban alattvalóinak, a melyben a felsorolt engedmények között, a bor használata is meg volt. De az «Interim» a guny tárgya lett.

Ilyen előzmények után került a vér vételének kérdése a tridenti zsinat elé, a mely a 21. ülésben tárgyalta a kérdést. Röviden és egyhanguan foglaltak állást a mellett, hogy nem szükséges a bor használata a hivek áldoztatásánál. Nagy mozgalmat okozott ugyancsak e tárgynál az a kérdés, vajjon nem volna-e tanácsos a bor használatát azoknak legalább megengedni, a kik jámborságból óhajtották. Sokan voltak a zsinaton jelenlevők között, a kik azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy ez által legalább az ingadozókat meg lehetne menteni; a császár óhaja is számottevő tényező volt. Végre abban egyeztek meg, hogy a pápára bizzák a döntést. A pápa. IV. Pius, tényleg megadta az engedélyt, hogy még látszata se legyen annak, mintha nem követnének el mindent az egység helyreállitására. De mivel eredmény most sem volt, megvonta az engedélyt.

Idők folytán a protestáns egyházak többjében is olyan hangok hallatszottak, a melyek idővel mind sürübbek lettek, kivált napjainkban, a melyek a bor használatának eltörlését kivánták, vagy legalább is minden áldozónak külön kelyhet óhajtottak. Ez persze nem annyira azért történt, mintha az isteni titok iránt elkövethető tiszteletlenséget foglalna magában, hanem egészségi szempontból. Eme követelésük fő és inditó oka tehát az egymástól való undorodás és az a félelem, hogy ragályos betegséget kaphatnak egymástól. «Visszataszitó jelenségként tünik fel, hogy előkelőbb állásu leányok és asszonyok közvetlenül a kehelyből való áldozás után erélyesen, sőt mondhatnim görcsösen dörzsölik le ajkukat, nehogy csak valami kis bormaradék is maradjon meg ajkukon». Igy olvassuk ezt egy evangelikus pap irataiban, ki az áldozásról és közegészségről adott ki könyvet. Mikor az orvosok szakvéleménye is odanyilatkozott, hogy a közös kehelyből való áldozás csakugyan inficiálás veszélyének teszi ki a hivőket, különféle utonmódon küzdöttek ez ellen. Legáltalánosabban elfogadott nézet az, hogy az áldozók mindegyike szerezzen be magának külön kelyhet. A tervnek megvalósitása az áldozók számának csökkenését és az egész ünnepség ellaposodását vonja maga után. Angolország e tekintetben gyökeres eljárást követ,

határozottan a bor használata ellen foglalt állást azzal az érdekes megokolással, hogy a szentirás szerint az áldozásra elég a kenyér! Sok protestáns körben a legnagyobb megütközést keltette ez a lemondás épen arról, a miért a reformáczió korában «*vagyont és vért nem kimélve*» annyit küzdöttek. Ime — az egyház kebelén kivül — a bor használatának kérdése menynyire mutatja az emberi felfogásnak az isteni elembe való betolakodását.

Az előzményekből kitünik, hogy az egyház a bor használatának kérdésében állandó szokást nem rendelt el. Ugyan hát, hogy lehetséges ez? Talán bizony nem volt a dologgal tisztában? Eljárásának módja mindenesetre azt bizonyitja, hogy ugy az egy szin, valamint a két szin alatti szent áldozást megengedte, csakhogy a körülmények szerint hol az egyik, hol a másik látszott megfelelőbbnek. A mi most már az egy szin alatt való szent áldozás módját illeti, két kérdés jöhet tekintetbe. Az első kérdés, vajjon az Oltáriszentségről szóló tan értelmében megengedhető-e? Másodszor azt kérdezzük, vajjon Krisztus Urunk nem rendelte-e el határozott parancs alakjában a bor használatát.

Az első kérdésre azt feleljük, hogy az egyházban szakadatlanul élt a hit, hogy az Oltáriszentségben magát az Ur Jézust fogadjuk magunkhoz; még pedig az élő Krisztust (halottaiból feltámadt és *megdicsőült*), a kiben hus és vér, test és lélek, istenség és emberség elválaszthatatlanul egyesülve van. A ki tehát csak kenyér szine alatt fogadja magához, az az egész Krisztust fogadja magához. Ugyancsak ez áll a konszekrált bor magunkhoz vételénél is. Az Oltáriszentség lényegéről szóló tan tehát a szent áldozáshoz nem kivánja meg a kehely vételét; hiszen ezt elfogulatlan ellenfelek is megvallják.

A másik kérdés azzal fordul hozzánk, hogy hát ha már e szempontból a két szin alatt való szent áldozás nem szükséges, nem egyenesen megparancsolja-e az Ur e szavakkal: «Igyatok ebből mindnyájan!» Erre feleletül azt mondjuk, hogy az Üdvözitő szövetségének szerzése által először ünnepelte a szentmisét, a miért is bort és kenyeret változtatott át. Mivel pedig maga nem áldozott, azért átnyujtotta az apostoloknak a kelyhet, hogy igyanak abból. Az idézett szavaknál nincs a «*mindnyájan*» szón különös hangsuly, mert Krisztus szavai csak egyszerü felszólitás voltak asztaltársaihoz, hogy az isteni adományokat költsék el. Mivel tehát sem a szentség lényege, sem Krisztusi parancs nem kivánja mind a két szint, az egyház Krisztus végrendeletének foganatositásában szabadon határozhatja meg, hogy vajjon átnyujtsa-e hivőinek a kelyhet vagy ne.

Mégis lássuk az okokat, a melyek nyugaton a mostan uralkodó szokást megteremtették? Leglényegesebb szempont mindig az Oltáriszentség iránti tiszteletlenség volt, a mely a megőrzésnél, de még inkább az áldozatásnál előfordulható kiöntés által történt volna meg. Ki ne dicsérné az egyházat azért, hogy minden erejével elejét veszi minden előfordulható tiszteletlenségnek az Oltáriszentség iránt? Ezen szokásával egyuttal ama hitének adott kifejezést és pedig bármilyen világos magyarázatnál jobban, hogy az Ur Jézust mind a két szin alatt egészen magunkhoz veszszük. Továbbá az egy szin alatt való szent áldozás az Oltáriszentségről tévesen tanitók folytonos és tényleges elitélése volt. Azonban azt mondhatná valaki, hogy arra nem voltunk tekintettel, vajjon a szent vér vétele nem hoz-e számunkra gazdagabb kegyelmet? Talán olyantól foszt meg minket az egyház eme eljárása által, a mit az Üdvözitő végrendeletében nekünk szánt? De ez sem áll! A tridenti zsinat tanitja, hogy a most uralkodó Oltáriszentségvételnél «semmiféle az üdvösségre szükséges kegyelem» nem hiányzik és a hittudósok mind megegyeznek abban, hogy az Oltáriszentségnek sajátos gyümölcse mind meg van. Meglehet, hogy a szent áldozást kisérő és vele mellékesen egybekapcsolt kegyelmek a szent vér vétele által gazdagabbak. Ezt az esetleges hiányt azonban tökéletesen pótolja a gyakoribb szent áldozás és az abban tanusitott nagyobb buzgóság. Mind a kettőre minduntalan figyelmezteti az egyház hiveit, mig a protestánsoknál az áldozás mindig gyérebb lesz — még a jobbaknál is.

A hitujitók azzal vádolták az egyházat, hogy az Oltáriszentséget megcsonkitja, a népet megcsalja, mivel a szent vér használatát a hiveknek eltiltotta. Ime, mekkora önámitás, de egyuttal önvádolás! A katholikus egyház szakadatlanul megosztja hiveivel, gyermekeivel Krisztus testamentumának tartalmát; azok pedig a kik ilyen vádakkal állnak elő, a felhatalmazás igazi, lényeges tartalmát feladták, vagy pedig tagadják, hogy általában ilyen felhatalmazást kapott volna az egyház Krisztustól.

Pallmann Péter.

KIMUTATÁS

a budapesti Központi Oltáregyesület által az 1906. évben ajándékozott tárgyakról.

Esztergomi-egyházmegye.

Assakürth (Nyitra vm.):
1 ün. fehér miseruha,
1 szenteltviztartó hintővel,
2 fekete ministránsruha,
2 ministránsing,
1 karing.

Nagybajcs (Győr vm.):
1 ün. fehér miseruha,
1 misekönyv,
1 füstölő tömjéntaróval.

Hrádek (Nyitra vm.):
1 kehely patenával,
1 vörös miseruha,
1 velum.

Selmeczbánya (Hont vm.): A kórházi kápolna részére:
1 fehér vecsernyepalást stolával.

Érsekujvár (Nyitra vm.): A kórházi kápolna részére.
1 ciborium,
1 álló feszület,
1 olajtartó O. J.,
3 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő.

Vámos-Mikola (Hont vm.):
1 fekete miseruha,
1 velum,
1 karing.

Alsó-Várad (Bars vm.):
1 viola vecsernyepalást stolával,
1 hármas sz. olajtartó,
2 corporale,
2 ministransing,
1 oltárteritő,
1 antipendium,
2 viola ministransruha.

Merőcze (Nyitra vm.):
1 viola vecsernyepalást stolával,
1 viola magánstola,
2 ministránsing,
2 oltárteritő,
1 antipendium.

Nagy-Ölved (Esztergom vm.):
2 viola ministransruha,
1 alba,
1 karing.

Hrachovistye (Nyitra vm.): A krajnai filia részére:
1 viola vecsernyepalást stolával.

Ó-Bars (Bars vm.): Garam-Kelecsény filia részére:
1 vörös miseruha,
1 alba,
1 öv.

Kis-Apáthi (Bars vm.): Ebedecz filia részére:
1 mennyezet 2 ruddal,
1 beteglátogatási szelence,
1 olajtartóval O. J.,
2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
2 palla.

Kis-Keresnye (Bars vm.):
1 tabernaculum,
2 tabern. gyertyatartó,
1 ciboriumköpenyke,
1 burza,
1 viola-fehér magánstola,
3 kanontábla,
1 pulpitus,
1 oltárteritő,
6 kehelytörlő,
2 taberu corporale,
1 beteglátogatási szelencze,
1 feltámadási szobor.

Héregh (Komárom vm.):
1 velum,
1 ciboriumköpenyke,
1 viola-fehér magánstola.

Balassa-Gyarmat (Hont vm.):
1 sárga miseruha,
2 sárga dalmatica,
1 sárga vecsernyepalást stolával,
3 egyenlő alba.

Garam-Szöllős (Bars vm.):
1 vörös miseruha,
1 viola miseruha,
2 oltárra kanontábla.

Budapest I., Verbőczy-utcza 23. A budai Mária-kongregáczió konviktusi kápolnája:
1 vörös miseruha,
1 fehér miseruha,
1 füstölő tömjéntartóval.

Budapest. Tolonczház. A tolonczházi kápolna részére:
1 kehely patenával,
1 fehér miseruha,
1 fekete miseruha,
1 misekönyv.

Budapest VIII., Szentkirályi-utcza 22. Érseki hitoktatási felügyelőség:
4 kehely patenával,
4 fehér miseruha,
4 alba,
4 misekönyv,
4 karing,
8 vállkendő,
8 corporale,
24 kehelytörlő,
24 kéztörlő,
8 palla,
4 öv,
8 oltárteritő.

Hédervár (Győr vm.):
1 mennyezet 4 ruddal.

Csév. (Esztergom vm.):
1 vörös miseruha,
1 velum,
1 alba,
1 karing
1 oltárteritő.

Aszos (Nyitra vm.):
1 fehér miseruha,
2 corporale,
2 vállkendő,
3 kehelytörlő,
3 kéztörlő.

Budapest VIII., Jázmin-utcza. A Jázmin-utczai népiskola részére:
1 misekönyv.

Nyitrai-egyházmegye.

Felső-Elefánth (Nyitra vm.):
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 velum,
6 corporale.

Nagy-Bossán (Nyitra vm.):
1 ciborium,
1 misekönyv.

Bossácz (Trencsén vm.):
1 viola vecsernyepalást stolával,
1 misekönyv,
2 ministransing.

Váczi-egyházmegye.

Kis-Pest (Pest vm.): P.-Szent-Lőrincz részére: 1 misekönyv.

Székesfehérvári-egyházmegye.

Tétény (Pest vm.): Kis-Tétény uj filiatemplom részére:
1 kehely patenával,
1 fehér miseruha,
1 fehér vecsernyepalást stolával.

Martonvásár (Fehér vm.): Az intézeti kápolna részére:
1 kehely patenával,
1 ciborium,
1 fehér miseruha,
3 kanontábla,
1 tálcza ámpolnával.

Szigetcsép (Fehér vm.):
1 egyszerü feh. miseruha,
1 fekete miseruha,
1 velum,
1 burza,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 fehér-viola magánstola,
1 alba,
1 karing,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
2 fekete ministránsruha.

Győri-egyházmegye.

Sopron (Sopron vm.): A Mária Jozefinum kápolna részére:
1 kehely patenával,
1 viola miseruha,
1 szenteltvizt. hintővel,
1 pulpitus,
1 alba,
1 karing,
2 vállkendő,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
2 ministránsing.

Sopron-Iván (Sopron vm.): 1 fehér vecsernyepalást stolával.

Sopron Bánfalva. (Sopron vm.): A sarutlan kármeliták szombathelyi kápolnája részére:
1 fehér miseruha,
1 fekete miseruha,
1 viola miseruha,
3 kanontábla,

2 ámpolna tálczával,
1 füstölő tömjéntartóval,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 burza,
1 cziborium,
2 alba,
1 karing,
4 corporale,
4 vállkendő,
12 kehelytörlő,
4 palla,
1 öv,
1 oltárteritő,
1 oltárcsengetyü.

Kalocsai-egyházmegye.

Ó-Becse (Bács vm.) : A szegényházi kápolna részére:

1 vörös miseruha, 1 viola miseruha, 1 alba, 1 oltárteritő.

Veszprémi-egyházmegye.

Szápár (Veszprém vm.):
1 fekete palást,
2 vörös ministránsruha,
2 fekete ministránsruha.

Somogy-Taszár (Somogy vm.):
1 füstölő tömjéntartóval.

Beszterczebányai-egyházmegye.

Ruttka (Turócz vm.): Uj plébánia-templom részére:
1 kehely patenával (góth),
1 fehér miseruha,
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 pacificale.

Neczpál (Turócz vm.): Bella filia részére:
1 ciborium,
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 füstölő tömjéntartóval.

Lopér (Zólyom vm.):
1 fehér miseruha,
2 vörös ministránsruha,
1 oltárteritő a főoltárra,
2 oltártéritő a mellékoltárra.

Dóval (Zólyom vm.): Bulló filia részére:
1 fehér miseruha,
1 fekete miseruha,
1 misekönyv.

Turócz-Szent-György (Turócz vm.):
1 ün. fehér miseruha,
1 köznapi vörös miseruha,
1 füstölő tömjéntartóval.

Breznóbánya (Zólyom vm.):
1 viola miseruha,
1 vörös miseruha.

Jánoshegy (Turócz vm.): Felső-Turcsek filia részére:
1 kehely patenával,
1 öröklámpa,
6 oltárgyertyatartó,
1 pacificale,
1 fehér miseruha,
1 fekete miseruha,
2 alba,
2 karing,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
3 kanontábla,
2 vörös ministránsruha,
1 pultitus.

Csanádi-egyházmegye.

Horváth-Nerizina (Torontál vm.): Jarkovácz filia részére. Uj templom:
1 kehely patenával,
1 fehér miseruha,
1 viola-fehér magánstola,
1 fehér-fekete magánstola,
6 oltárgyertyatartó,
1 misekönyv,
3 kanontábla,
1 oltárkereszt,
2 ámpolna tálczával,
2 alba,
1 karing,
4 corporale,
2 vállkendő,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
1 oltárteritő,
1 öröklámpa,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval,
1 burza.

Saág (Torontál vm.): Parácz filia részére:
1 ciborium,

1 fehér miseruha,
1 viola-fehér magánstola,
1 ciboriumköpenyke,
1 burza,
1 velum,
1 misekönyv,
1 alba,
1 karing,
2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
1 öv,
1 antipendium,
1 füstölő tömjéntartóval,
1 hármas sz. olajtartó,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval.

Mokrin (Torontál vm.):
6 oltárgyertyatartó,
1 fekete miseruha,
1 viola miseruha,
2 alba,
2 karing,
6 vállkendő,
12 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
4 ministransing.

Eibenthal (Krassó-Szörény vm.):
1 vörös miseruha,
1 pacificale,
2 vörös ministránsruha,
1 alba,
2 corporale.

Szabadfalu (Temes vm.): Kissoda filia részére:
1 fehér miseruha,
1 viola miseruha,
3 kanontábla,
1 alba.

Szombathelyi-egyházmegye.

Páka (Zalavm.): Szent Adorján.
1 kehely patenával,
1 fehér miseruha.

Szombathely (Vas vm.): A szent Domonkos-rendi apáczák kápolnája részére:
1 ciborium,
1 fekete miseruha,
1 viola miseruha,
1 ciboriumköpenyke.

Kukmér (Vas vm.): Hárspatak filia részére:
1 ün. fehér miseruha,
1 ciboriumköpenyke,
1 viola-fehér magánstola,
2 vörös ministránsruha,
1 gyászmisekönyv,
1 karing,
6 corporale,
3 vállkendő,
12 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
1 öv.
2 minstránsing.

Csehi-Mindszent (Va vm.): I. A mater részére:
1 ün. fehér miseruha,
1 fehér magánstola,
2 alba,
2 karing.

II. *Csehi* filia részére:
1 kehely patenával,
1 alba,
1 karing.

III. *Csipkereki* filia részére:
1 ciborium,
1 monstrancia,
1 fehér miseruha,
2 vörös ministransruha,
1 alba,
1 karing,
2 ministransing.

Kercza (Vas vm.):
A mater részére:
1 ciboriumköpenyke,
1 velum,
1 oltárteritő.

II. *Velemér* filia részére:
1 fehér miseruha.

III. *Domonkos* filia részére:
1 fehér miseruha.

Szent-Sebestyén (Vas vm.):
1 tabernaculum (barok),
2 tabern. gyertyatartó,
1 fehér miseruha,
1 tabern. corporale.

Alsó-Szölnök (Vas vm.):
1 szenteltviztartó hintővel,
1 misekönyv,
2 vörös ministránsruha,
2 fekete ministránsruha,
1 alba,
1 oltárteritő a főoltárra,
1 oltárteritő a mellékoltárra.

Rohoncz (Vas vm.): Csajta filia részére:
1 fekete miseruha,
1 velum,
1 burza,
2 alba,
1 karing,

6 kéztörlő,
1 oltárteritő.

Egyházas-Szecsőd (Vas vm.):
1 monstrancia megaranyozása,
1 kehely és patena megaranyozása.

Kupfalva (Vas vm.):
I. A mater részére:
1 füstölő tömjéntartóval,
2 vörös ministránsruha,
2 viola ministránsruha.
II. *Letér* filia részére:
1 öröklámpa.

Szent-Elek (Vas vm.):
1 tabernaculum (nagy),
2 háromágu tabern. gyertya,
6 oltárgyertyatartó,
3 kanontábla,
2 tabern. corporale,

Szarvaskend (Vas vm.):
1 fehér miseruha,
1 ciborium,
1 monstránciafátyol.

Egri-főegyházmegye.

Bükk-Szent-Erzsébet (Heves vm.): I. A mater részére:
1 fehér miseruha,
1 szenteltviztartó hintővel,
1 alba,
1 karing,
6 kéztörlő,
2 vállkendő,
1 öv,

II. A *tarnaleleszi* filia részére:
1 ün. fehér miseruha,
1 fehér magánstola.

Apátfalva. (Borsod vm.): I. A mater részére:
1 viola miseruha,
1 alba,
2 vállkendő,
1 öv.
II. A *mikófalvi* filia részére:
1 fekete palást,
1 pacificale.

Visonta (Heves vm.):
I. A mater részére:
1 monstracia,
1 ciborium.
II. *Gyöngyös-Halmaj* filia részére:
1 ciborium,
1 burza,
2 ostyavágó.

Sályi (Borsod vm.):
1 fekete palást stolával,
1 ciboriumköpenyke,
3 vállkendő,
2 corporale,
2 palla.

Eger (Heves vm.): Az árvaházi-kápolna részére:
1 fehér miseruha,
1 karing.

Kis-Várad (Szabolcs vm.):
1 zöld miseruha.

Szatmári-egyházmegye.

Mármarossziget (Mármaros vm.): A vármegy. kórházi kápolna részére:
1 kehely patenával,
1 vörös miseruha.

Zajta (Szatmár vm.):
1 ün. fehér vecsernyepalást stolával,
1 viola vecsernyepalást stolával,
1 viola-fehér magánstola,
1 ciboriumköpenyke,
4 vörös ministránsruha,
1 öv.

Darah (Szatmár vm.):
1 ün. fehér miseruha,
1 velum,
6 oltárgyertyatartó,
1 öröklámpa,
1 feltámadási szobor.

Kökényesd (Ugocsa vm.):
3 kis kanontábla,
1 tálca,
1 karing,
6 kéztörlő,
4 palla,
1 öv,
1 oltárteritő.

Fekete-Ardó filia részére:
1 fehér miseruha,
1 alba,
1 karing.

Nevetlenfalu (Ugocsa vm.):
1 viola miseruha,
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 fekete palást stolával,
1 alba,
1 karing.

Tecső (Mármaros vm.):
1 beteglát. szelencze,

1 olajtartóval O. J.,
1 burza,
1 füstölő tömjéntartóval,
1 kettős sz. olajtartó,
2 vörös ministránsruha,
2 fekete ministránsruha,
2 alba,
2 karing,
1 öv,
2 ministránsing,
1 pacificale.

Remetevasgyár (Ung vm.):
1 ün. fehér miseruha.

Visk (Mármaros vm.):
1 fehér vecsernyepalást stolával.

Tiba (Ung vm.): I. Az *ördögvágási* filia részére:
1 kehely patenával,
1 ün. fehér miseruha,
1 viola-fehér miseruha,
1 ciboriumköpenyke,
2 ámpolna tálcával,
1 alba,
1 karing,
2 vállkendő,
2 corporále,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
1 oltárteritő.
II. A *szobráczi* filia részére:
1 ün. fehér miseruha,
1 ciboriumköpenyke,
1 tálcza,
1 misekönyv,
1 karing,
2 vállkendő,
6 kéztörlő,
1 oltárteritő,
2 vörös ministránsruha,
2 ministránsinggel.

Madarász (Szatmár vm.):
1 ciborium,
1 ciboriumköpenyke,
1 ostyasütővas késekkel,
1 antipendium.

Csap (Ung vm.):
1 monstrancia,
1 ciborium,
1 ciboriumköpenyke,
1 szenteltvizt. hintővel.

Rozsnyói-egyházmegye.

Rákos (Gömör vm.):
1 mennyezet 2 ruddal,
6 oltárgyertyatartó.

Gömör-Ráhó (Gömör vm.):
1 viola miseruha,
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 velum,
1 ciboriumköpenyke,
1 burza,
1 öröklámpa,
1 öv,
1 mennyezet 4 ruddal,
1 vecsernyepalást javitása.

Szent Simon. (Gömör vm.): I. A mater részére:
1 tabernaculum,
1 vörös miseruha,
2 tabern. gyertyatartó,
6 oltárgyertyatartó,
1 öröklámpa,
2 tabern. corporale.
II. A *hangonyi* filia részére:
1 vörös miseruha,
1 ün. fehér miseruha,
1 viola miseruha,
1 fekete miseruha,
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 velum,
1 burza,
2 alba,
2 karing,
6 vállkendő,
6 corporale,
6 kehelytörlő,
1 oltárteritő,
1 olajtartó O. J.

Egyházasbást. (Gömör vm.):
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 pacificate,
1 misekönyv,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
1 oltárteritő,
2 ministránsing,
1 pulpitus.

Torna Ujfalu. (Abauj-Torna vm.):
1 fehér miseruha,
1 fehér magánstola,
3 cánontábla,
1 karing.

Rimaszombat. (Gömör vm.): A kőzkórházi kápolna részére:
1 misekönyv.

Salgó-Tarján. (Nógrád vm.):
2 alba,
2 karing,
2 oltárteritő,

2 vállkendő,
2 corporale,

Kis-Lomnicz. (Szepes vm.):
1 fehér miseruha,
1 velum,
4 oltárgyertyatartó,
1 misekönyv,
4 corporale,
1 öv.

Majerka (Szepes vm.):
I. A mater részére:
1 ün. fehér miseruha,
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 viola vecsernyepalást stolával,
1 burza,
1 velum,
1 ciboriumköpenyke,
2 vörös ministránsruha,
6 corporale,
12 kehelytörlő,
4 palla.
II. A *leibniczi* kénfürdő részére:
1 vörös miseruha,
2 vörös ministránsruha,
6 kehelytörlő,
2 palla.

Ludrófalu (Lipót vm.):
I. A mater részére:
1 velum,
2 alba,
2 karing,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
4 ministránsing,
1 himzet stola.

Szepesi-egyházmegye.

2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
2 palla,
2 oltárteritő.

II. A *mindszenti* filia részére:
1 viola miseruha,
3 kanontábla,
1 alba,
1 karing,
2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
2 palla,
2 oltárteritő.

III. A *Kuth-pusztai* Nep. Szent János-kápolna részére:
1 fekete-fehér magánstola,
1 viola magánstola,
1 alba,
1 karing,
2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
2 palla,
2 oltárteritő.

IV. A *nagyselmeczi* Jézus szent Szive kápolna részére:
1 fekete miseruha,
1 fehér magánstola,
1 fekete magánstola,
1 viola magánstola,
1 alba,
1 karing,
2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
2 palla,
1 öv,
1 antipendium.

Klaknó (Szepes vm.):
I. A mater részére:
1 misekönyv.
II. A *hrisóci* filia részére:
1 fehér miseruha,
1 fekete miseruha,
1 fekete palást stolával.
III. A *Szt. Anna*-templom részére:
1 fehér miseruha,
1 misekönyv,
1 alba,
2 vállkendő,
1 öv.

Tresztena (Árva vm.): A szt. Ferenczrendiek temploma részére:
1 fehér miseruha.

Kassai-egyházmegye.

Kapronca (Sáros vm.):
1 vörös miseruha,
1 viola miseruha,
2 alba,
2 karing,
2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
2 palla,
1 öv.

Bártfa (Sáros vm.): A városi kórházi kápolna részére:
1 ciborium,
1 vörös miseruha,
1 alba,
1 oltárcsengetyű.

Bártfa (Sáros vm.): A Bártfa-Ujfalusi filia részére:
1 vörös miseruha,
1 fehér vecsernyepalást stolával,
1 fekete palást stolával.

Alsó-Mizslye (Abauj Torda vm.): Eszkáros uj filia részére:
1 kehely patenával,
1 monstrancia,
1 fehér miseruha,
1 vörös miseruha,
1 füstölő tömjéntartóval,
3 kanontábla,
2 alba,
1 karing,
2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
1 öv.

Szilvás-Ujfalu (Zemplén vm.): I. Kozma uj filia részére:
1 fekete miseruha,
1 alba,
6 kehelytörlő,
II. A mater részére:
1 alba,
1 karing,
3 corporale,
3 kehelytörlő,
3 kéztörlő,
3 vállkendő.

Nagy-Tárkány (Zemplén vm.): Az agárdi filia részére:
1 kehely patenával,
4 oltárgyertyatartó,
1 fehér miseruha,
1 fekete miseruha,
1 misekönyv,
1 pulpitus,
1 alba,
2 vállkendő,
2 corporale,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
1 oltárteritő.

Ó-Radna (Besztercze-naszód vm.):
2 vörös ministránsruha,
2 fekete ministránsruha.

Erdélyi-egyházmegye.

Erzsébetváros (Kis-Küküllő vm.):
1 fehér miseruha.

Türkös (Brassó vm.):
1 feh. vecsernyep. stol.
1 alba,
1 karing.

Misszió.

Nazareth-kolostor (Bosznia, Banjaluka mellett). I. Plébánia-templom részére:
1 ciborium,
6 oltárgyertyatartó,
1 fehér miseruha,
1 fekete miseruha,
1 velum,
2 alba,
2 karing,
II. A zárda kápolnája részére:
1 kis monstrancia,
1 velum.

Serajevó (Bosznia.)
1 fehér miseruha,
1 vörös miseruha,
1 viola miseruha,
1 velum,
2 alba,
2 karing,
4 vállkendő,
4 corporale,
12 kehelytörlő,
12 kéztörlő,
4 palla.

Bukareszt (Románia.) A magy. Iskola testvérek kápolnája részére:
1 kehely patenával,
1 ciborium,
1 fehér miseruha,
1 velum,
1 misekönyv,
1 alba,
2 vállkendő,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
2 palla,
1 öv.

Travnik. Bijelos Poljl plébánia részére:
1 monstrancia,
1 vecsernyepalást stolával,
1 velum,
1 füstölő tömjéntartóval,
1 alba.

Daruvár (Pozsega vm.): A Gyulaveszi filia részére:
1 viola miseruha,
1 alba.
Bugojnó (Bosznia.):
1 viola miseruha,
1 vörös miseruha,
1 velum,
1 magánstola.
Konstantinápoly (Törökország): A kórházi kápolna részére:
1 kehely patenával,
1 ciborium,
1 fehér miseruha,
1 fekete miseruha,
2 alba,
1 karing.

Eperjesi-egyházmegye.

Lubócz (Sáros vm.):
1 kehely mindennel,
1 fehér felon,
1 alba.
Mátyáska (Sáros vm.):
I. A mater részére:
1 világos felon,
1 alba,
2 vállkendő,
1 öv,
1 oltárteritő.
II. A *detreki* filia részére:
1 ciborium,
1 ciboriumköpenyke,
1 alba,
2 vállkendő,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
1 oltárteritő,
1 corporale.

Nagyváradi görög szert. róm. kath. egyházmegye.

Nyirábrány (Szabolcs vm.):
1 szines felon,
1 burza,
1 alba,
1 olárteritő.
Felső-Derna (Bihar vm.):
1 kehely mindennel,
1 ciborium,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval O. J,
1 burza.
Sástelek (Bihar vm.):
1 tabernaculum,
1 világos felon,
2 tabern. corporale.
Nadántelek (Bihar vm.):
1 ciborium,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 burza.
Gyulicza (Arad vm.): Dumbrovica filia részére:
1 tabernaculum,
1 kehely mindennel,
1 ciborium,
1 szines felon,
1 alba,
1 oltárteritő.
Kis-Dombrovicza (Bihar vm.):
1 tabernaculum,
1 kehety mindennel,
1 pacificale,
1 vörös felon,
2 ámpolna tálczával,
2 alba.
1 oltárteritő,
2 tabern. corporale.
Portelek (Szatmár vm.): Iriny filia részére:
1 kehely mindennel,
1 füstölő tömjéntartóval,
1 alba,
6 kehelytörlő,
1 oltárteritő.
Amác (Szatmár vm.):
1 fekete felon,
1 füstölő tömjéntartóval,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő,
1 corporale.

Lugosi-egyházmegye.

Battonya Csanád vm.):
1 fekete felon.
Sziklás (Temes vm.):
1 világos felon,
2 alba,
2 oltárteritő.
Nagy-Zorlenc (Krassó-Szörény vm.):
1 kehely mindennel,
1 fehér felon,
1 öröklámpa.
Liget (Temes vm.):
1 vörös felon,
1 pacificale,

1 füstölő tömjéntartóval,
1 alba,
6 kehelytörlő,
1 oltárteritő,
2 corporale.
Párácz (Temes vm.):
1 kehely mindennel,
1 szines felon,
1 öröklámpa.
Folya (Temes vm.):
1 pacificale,
4 oltárgyertyatartó,
1 szines felon.
Nagy-Kostély (Krassó-Szörény vm.):
1 világos felon,
1 burza,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 öröklámpa,
1 oltárteritő.

Szamosujvári-egyházmegye.

Detrehem (Szilágy vm.):
1 kehely mindennel,
1 ciborium,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 burza,
1 füstölő tömjéntartóval.
Perecseny (Szilágy vm.):
1 fekete felon,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 burza,
1 alba,
6 kehelytörlő,
6 kéztörlő.
Felső-Szék (Szilágy vm.):
1 kettős sz. olajtartó,
2 ámpolna tálczával.
Kraszna (Szilágy vm.):
1 tabernaculum,
1 kehely mindennel,
1 ciborium,
1 ciboriumköpenyke,
2 tabern. corporale.
Gurzófalva (Szilágy vm.):
1 taberuaculum,
1 kehely mindennel,
1 ciborium,
1 ciboriumköpenyke,
4 oltárgyertyatartó,
1 oltárkereszt,
2 tabern. corporale.
Sereden (Szilágy vm.):
1 vörös felon,
4 oltárgyertyatartó,
6 kehelytörlő.
Alsó-Bán (Szilágy vm.):
6 oltárgyertyatartó.
1 oltárteritő.

Munkácsi-egyházmegye.

Határszeg-Bosztoka (Bereg vm.):
1 kehely mindennel,
1 világos felon.
Csicser (Ung vm.):
1 lándzsa,
1 kanál,
1 beteglát. szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 burza,
1 corporale,
6 kéztörlő.
Kovácsrét (Mármaros vm.):
1 vörös felon,
1 hármas sz. olajtartó,
2 kanna tálczával,
6 kehelytörlő,
1 oltárteritő,
1 alba,
2 ministránsing,
1 párna.
Uj-Kemencze (Ung vm.): I. A mater részére:
1 tabernaculum,
1 öröklámpa,
2 ámpolna tálczával,
1 oltárteritő,
2 tabern. corporale,
II. A *mércsei* filia részére:
4 oltárgyertyatartó,
1 világos felon,
1 öröklámpa.
Sztánfalva. (Bereg vm.):
1 kehely mindennel,
1 sárga felon,
2 alba,
2 vállkendő,
2 corporale,
2 öv.
Ungvár (Ung vm.): A papárvafi intézet kápolnája részére:
1 tabernaculum,
1 kehely mindennel,
1 coborium,
6 oltárgyertyatartó,
1 öröklámpa,
1 világos felon,
1 füstölő tömjéntartóval,

1 szenteltviztartó hintővel,
2 ámpolna tálcával,
2 tabern. corporale.

Turja-Sebes (Ung vm.): I. A mater részére:
1 kehely mindennel,
1 beteglát.-szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 burza,
1 világos felon,
1 füstölő tömjéntartóval.
II. A *turjamezői* filia részére:
1 kehely mindennel,
1 beteglát.-szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
1 burza,
1 füstölő tömjéntartóval.

Csepe (Ung vm.): I. A mater részére:
1 fekete felon,
1 beteglát.-szelencze,
1 olajtartóval O. J.,
2 ámpolna tálczával.
II. A *csomai* filia részére:
1 ciborium,
1 patena,
1 csillag,
1 olajtartó O. J,
2 ámpolna tálczával.

Bereghalom (Bereg vm.): Bereghalmi filia részére:
1 világos felon,
4 oltárgyertyatartó.

Felső-Némethi (Ung vm.):
1 fekete felon,
1 pacificale,
1 füstölő tömjéntartóval,
1 alba,
3 vállkendő.

Mártonka (Bereg vm.): I. A mater részére:
1 világos felon,
1 alba.
II. A *nagy tibavai* filia részére:
1 fekete felon,
4 oltárgyertyatartó,
1 áldoztatókanál.

Határszög (Ung vm.):
1 kehely mindennel,
1 vörös felon,
1 alba,
6 kehelytörlő,

Bező (Ung vm.): Magasrév filia részére:
1 tabernaculum,
4 oltárgyertyatartó,
1 tabern. corporale.

Mező-Zombor (Zemplén vm.):
1 fehér felon,
1 fekete felon,
1 áldozó kés,
1 áldozó-kanál,
1 pacificale,
1 alba,
2 vállkendő,
5 kehelytörlő.

Nagy-Peleske (Szatmár vm.):
1 kehely mindennel,
1 fekete felon.

Az örökimádás temploma.

Miskó Józsefné urnő gyüjtése az Örökimádás templomra.

Miskó József és neje 100, özv. Gürsch Jánosné 20, † Gürsch Károly 50, Gürsch Gyuláné 10, Gürsch Ferenczné 2, Hang János és neje 20, † özv. Lentner Alajosné 20, Hang Jánosné 20, 20, Ismeretlen 4, özv. Göttficher Anna 15, özv. gróf Keglevich Ödönné 14, Bartolotti Edéné 10, † Somlaky család 20, Bruckbauer Mátyás 4, özv. Tragi Mária és Havas József 2, Gyurosovits Antal és neje 4, Hauke Terézia 10, Hauke Ferencz 6, Szücs Franczíska 2, Vladár Mártonné 2, Szücs Erzsébet 5, Meszner Julia 5, Meszner Mária 2, Stepán Frigyes 3, Sipos István és neje 10, Sterl Terézia 4, Sterl Károly 2, Sterl Katalin 2, Fühl Pál és neje 20, Fühl József 10, † Fühl Ferencz és neje Magdolna 20, Nagy Jenőné 5, Kulcsár Ágnes 2, Győrfi József és Antal 2, Malmárits Ignáczné 20, † Malmárits Ignácz 20, özv. Fill Ferenczné 2, Fill Ferencz 5, Jauernik Nándorné 2, özv. Zettl Ágostonné 20, † Dörflinger István 20, özv. Kabon Józsefné 10, Áry Szidonia 20, Schuszbek István 6, Steily Mihályné 2, Schuszbek Terézia 1, Löwenstein Antalné 20, özv. Varásdy Lipótné 20, † Varásdy Lipót 20, Varásdy Kálmán 20, † Varásdy Géza 20, Házmánn Kornélné 20, özv. Zaitz Józsefné 12, Zaitz Katalin 5, Prohaszka János és neje 4, Gieling Istvánné 13, özv. Pfanzelt Jánosné 10, † Pfanzelt János 10, özv. ifj. Gaumauf Károlyné 4, Tomka Antal 4, Reigel Gyula 6, Wandra Lajos és neje 10, † özv. Klajó Rozália 4, özv. Lehotzky Józsefné 3, Kofsák Viktor 2, Hegyesi Ferencz 4, Gmeiner testvérek 4, Hernik Rozála 4, özv. Szabó Péterné, 4 Tornyi Lászlóné 3, Illy Katalin 4, Stekly Berta 4, Winkler Mihály 8, Farkas Lujza 2, Kaschek Antal 2, Tittl Lipót 1, özv. Siegl Ferenczné 12, † Siegl Ferencz 12, Miksits Anna 3, Bradács Mária 2, Watai Gáborné 3, Tóth Gyuláné 2, Szikora Julia 2, Praxl Rozália 3. † Gyahán János és Rozália 10, Gyahán Magdolna 10, Kertész Paula 2, Kertész János 1, Tóth Jánosné 2, Ott Franczíska 2, Fischböck Ferencz 10, Fischböck József 5, Fischböck Cecilia 5, Habrovszky Nátalia 2, Száki Istvánné 1, Fekete József 1, Józsa 2, † Batyay Zsigmondné 20, † Pajor Krisztina 10, Dvorzsak Ignácz és neje 12, Lillek Istvánné 4, Szabó Józsefné 5, Gáspár József és neje 4, Gratzer Béla és neje 4, Friedler Konrád 6, Schvartz Erzsébet 4, Petz Nándorné 2, Albecker Antal 4, özv. Vlasek Edéné 8, Pollák István 4, Fazula 4, Scheidl József 2, Gondon Eleomora 2·40, Brandmeier Katalin 2, Csik Józsefné 2, Ürményi Gyuláné 2, Heszman Károly 2, N. N. Georg 2, Toszt Vilmosné 1, Rantzinger Katalin 1, † Kranicz Czeczilia 5, † Schilberszky Zsuzsanna és Ilona 4, Sipos Adel 2, Jakabovics Jánosné 6, Gräfl Matild 4, Weszolowszky Mihályné 2, † Jankovics Terézia 6, Engel Mihály 4, özv. Lázár Albertné 1, özv. Mágvassy Mihályné 4, Duschl Mina 1, Weisz Anna 2, Hafner Antalné 2, Brakl Terézia 2, Weiroszta Mihály 2, Fuchs Antalné 4, Seidl Katalin 2, Gonda Elmilia 2, Schäffer Mária 3,

A † jelzettek elhaláloztak.

Benedek Gizella 2, Zsula Mária 1, Joanovits Terézia 1, W. Mária 2, M. Regina 1, Boluszek János 1, özv. Pafkoné 1, Csermak János 1, Schmidt Terézia 2, Kopper Julia 1, Török Terézia 2, özv. Korzenszky Antalné 50, † Korzenszky Antal 5, ifj. Korzenszky Antalné 10, † Posch József 5, † Posch Józsefné 5, † Posch Mária 3, † Posch Sándor 3, † Posch Róza 3, † Posch Julia 3, † Posch Paula 3, † Posch Elizabeth 3, † Posch Ludmilla 3, † Posch Rudolf 3, özv. Kolosváry Károlyné 10, † Kolosváry Károly 10, Blaumann Mária 1, † S. Magdolna és Novotni 2, Koch János és neje 4, Halovszky Istvánné 1, Grabmeier Mária 2, Schneider Katalin 1, Pichler Nándor 2, Hübner Ferenczné 3, Killender Hermin 3, † Killender Mátyás és neje 2, Gräfl Mária és Sturm N. 2. Fabian Mihályné 2, Rácz Antalné 2, Micskó Mária 3, Berger Andrásné 2, D. Mária 6, Netz Alajos 2, Bősze Terézia 2, Bősze Antal 2, Bősze Antalné 2, B. Adolf 2, Münich József 2, Kosir Mára 2, Mann Istvánné 2, Schwendtner Mihály 4, N. Katalin és Mária 3, Teufel Florián 2, Bakos Péter 2, Mireiter Róza 1, Meier Erzsébet 2, Slunka Alajos 1, Baracskay Mária 2, W. Anna 22, özv. Vogl Ferenczné 10, Vogl Ferencz és testvérek 10, † Vogl Ferencz 10, özv. Valentin Antalné 100, † Valentin Antal 20, Valentin Julia 2, † Zöldági Ferencz és Borbála 20, Mansdorf báróné 4, Hofflinger Istvánné 1, Valentin Antal 10, Avar László 10, özv. Malmarits Jánosné 10, besenyei Szabó Kálmánné 30, Pomp Miklós és Magdolna 10, Pomp Sándor és Erzsébet 10, Pomp Géza és Lajos 10, Németh Emma 30, Rehm Zsigmondné 2, Koszman Mária 2, Schmidt Franciska 2, Vágó Jánosné 40, Hepesi Antal 6, Fölkér Józsefné 2, Heinisch Nándor 2, Köck Lajos és neje 6. Konessny és neje 9, Dalia Antalné 2, özv. Reuter Józsefné 1, Fehér Erzsébet 2, Himberger Magdolna 1, Szandtner Vendelin 1, Scheich Ádám 1, Jung Krisztina 2, Poszlowszky Ignácz és neje 10, Kronawetter Gyuláné 15, özv. Gabel Mária 2, Hochstein Károlyné 10, Kürt Mihály és neje 10, Németh Ilona 5, Moricz József 5, Langy Emilia 1, Leb Ágoston 1, Árnold Robertné 4, Mezihradszky Zsófi 2, Sehr Ágoston 2, Rohrbeck Anna 4, Kuhn József 4, Hodusz Gyula 1, Peer Mária és Anna 3, Holczer Ferencz 5, Krenedics Anna 4, Schramek Istvánné 2, Bahot Gáspár 2, Krisztián Sándor 2, Farkas Mária 1, Bernhardt Károlyné 10, Pápa Antal 3, Bartos Ádám 2, Windisch Jánosné 2, Schleisz Mihályné 4, Tóth Jánosné 2, Szilvásy Mártonné 1, Soóky Józsefné 2, Eibl Erzsébet 2, özv. Barinka Istvánné 2, Meier Károlyné 2, † Meier Anna 2, Juhász Mária 3, Török Anna 1, Götz Lázárné 2, Felderer 2, Varga János 1, Pinkay Imre és neje 10, Pinkay Mária és Erzsébet 10, Pinkay Róza 10, Nagy Jánosné 10, Gancsu Henrikné 5, Devits Julia 10, Muzslay Ferencz és neje 50, Pálinkás András és neje 20, Müller Vilma 4, Müller Péter és neje 4, Ertl Ferenczné 6, özv. Cseh Andrásné 6, Szvoboda Emita 5, Kreisz Éva 5, Proskó Mária 2, Göndöcs Katalin 10, Kaloisi Etel 2, Fühlkorn Jánosné 10, özv. Nagy Lajosné 20, † Nagy Lajos 20, Sommer Jánosné 4, Sommer Margit 2, özv. Radnay Jánosné 5, Takács Róza 2, Mank Lajos és neje 5, Cuculinus Ginga 10, Cuculinus Antal 4, Hartmann nővérek 3, Paraubek Jakabné 6, † Paraubek Jakab 1, Braun Ferenczné 30, Gruber Szilárd 10, † Gruber Antal 10, özv. Del Medico Ágostonné 20, Rohn Julia 5, † Rohn Gergely 5, † Rohn Gergelyné 5, Rieder Barbara 6, Szécsy Ferenczné 3, Deák Gáspár 2, Havásy J. Mária 2, Petanek Lujza 2, Schnitchen Katalin 3, Straub Gyuláné 2, Orsovits

Péter 1, Perczel Mária 1, Simon Katalin 1, Tóth Mária 2, özv. Schroll Károlyné 1, Kiss Anna 1, Bürdet Eugenia 2, Fribisz Emilia 1, özv. Andresz Antalné 1, Weher V. 1, Berner Erzsébet 1, Noszek Ignáczné 4, Andresz testvérek 2, Frank Adolf 2, Kőváry Henrikné 2, Szlobodnyi Zsuzsanna 8, Pesendorfer Ferencz 20, Goldschmidt János és neje 20, özv. Goldschmidt Terézia 14, Hecker Györgyné 15, Nagy Julia 2, özv. Ertl Jánosné 2, Ertl Béla 2, Schödl Viktorné 4, Weisz Frigyes 2, Fuith Lajosné 20, Pálházy Józsefné 20, özv. Pálházy Andrásné 20, Szabó Jánosné 10, Lutter Nándorné 2, Nagy Ottilia 4, P. Gyula 1, Agripolis Mária 1, N. Emilia 1, Lachnit Mária 1, özv. Salve Józsefne 1, Salve Adel 1, Bonics Pálné 3, Schmidt Gyuláné 5. Minikus Ernő 2, özv. Meindl Jakabné 2, Kovács Sándorné 2, Bogisich Mária 3, Koós Brigita 3, Fejes Erzsébet 2, Lohr Mária 2, † Blecha Ferencz 5, † Stökl Ferencz 5, † Seregi Anna 7, † Gravach Vilmos 3, Bachmaier György 1, Grim Gusztávné 4, König Ágoston 4, Franke Pál 2, † Beier Leopoldin 10, Cuculinus Antal 2, Thalwieser A. 1, Koroczky Sámuelné 2, Daum József 1.20, Kunszt J. 1, Weber Franciska 3, Klobasek Jozefin 3, Habernik Emma 3, Kapocsányi Franciska 1, Luzár A. 1, özv. Dániel Mártonné 5, † Szarvas Gyula 5, † Steidler Cecilia 1, † Fischer Péter 1, Rizek Rezsőné 2, Cseplő Mariska 3, † Cseplő Pál és Veronika 2, Jakab Julia 2, Jakab Anna 1, Zsuzsánits Zsuzsanna 2, Nadárcsek Zsuzsanna 2, Gergely testvérek 4, † Gergely József 4, † Gergely Józsefné 4, Gergely Sándor 2, Gergely Mária 2, Borhy István és neje 6, ifj. Borhy István 6, Endresz Magdolna 10, Endresz Katalin 1, Endresz Erzsébet és Ilona 2, Jakovits Ede 1, Laufer Károlyné 2, Kovács Luczia 3, Müller Klára 2, Thoman Franciska 3, Kollár Gáborné 2, Taubner Gizella 1, Damisz Lászlóné 1, Juracska Károly 1, Lovászy Istvánné 2, Vajda Gizella 2, † Sorencz József 2, † Sorencz Lajos 2, özv. Sorencz Lajosné 2, † Felner Károly 2, Tychy Mihályné 1, Nagy József és neje 4, Heger Gusztávné 2, Morvay Béla 10, Morvay Béláné 10, Lumpolcz Vilmosné 2, Ott Alajos 1, Bányai Erzsébet 2, Niederkirchner Antal 2, Szalay Árpád 2, Krausz Lajos 1, Goschny Miklós 1, Ernszt Anna 2, Friesz Mihályné 8, Rapsky Zsigmond 1, Tóth Ágoston 1, Palaczk Sándor 2, Tatay Ferenczné 2, Meier Ferenczné 2, Csóry Nándorné 2, Péntz Nándor 3, Weisz Frigyes 1, Putz Leopoldin 1, Polonyi Anna 2, † Miskó Miklós és Johanna 10, Hoyer Rezsőné 5, Hirschkovits Károlyné 5, Goblowszky József és neje 10, T. N. Julia 3, Dáncs Janka 2, † Molnár Vilma 5, Fojt Ferencz és Rozália 10, † Horkay György és Barbara 2, Majer Erzsébet 2, Reiter Terézia 30, Kovald Ferencz és neje 12, Grancs Julia 2, Laner Antalné 2, Sik Anna 2, Sik József és Rozália 2, Gugenberger Barbara és Karola 2, özv. Deimel Ferenczné 5, † Deimel Ferencz 5, Heb Mihály és Mária 2, Heb Katalin és Erzsébet 2, László Katalin 2, Bede Paula 2, Horics Istvánné 1, özv. Fischer Istvánné 2, Roszival Paula 2, Brüner Mária 2, Miesz Alfrédné 2, Hoszer Viktor és neje 5, † Wagner család 20·10, † Kraker Lipoldin 10, K. M. 50 koronát. † Gürsch Ferencz és Judit 30 koronát. Utólagosan K. K. 13 koronát, összesen: 2864 korona † Schachnik Károlyné 1 gyűrű és 1 pár fülbevaló.

Az Örökimádás templomra adakoztak:

Ambrozia Viktoria arany függő és gyűrű, T. E. 2 korona, Brau ur Minye Ilona által 10 k, Tornai János és családja 10 k, Székelyi Miklósné 2 k, Thamann Erzsi 10 koronát.

Oltáregyesületi ügyek.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1905. november- és deczemberben befolyt díjak.

Magyar-Pécska 33 korona 95 fillér, Arad-Szent-Márton 63 kor. 38 fillér, Gattája 17 k, Pusztaföldvár 12 k 84 f, Szapáryliget 6 k, összesen 180 k 65 f, Török Hermin grófnő 4 k, Farkas Edith 2 k, Vavrineczné 4 k, Stoffer Miczi 2 k, Holló Ilona 2 k, II. ker. patronage 1 k 50 f, összesen 11 k 50 f, Weber Franciska 4 k, Párdusz Mária (Rimaszombat) 2 k, Bellaagh Istvánné (Budapest) 6 k, ftdő Hámon Ferencz plébános ur által (Felső-Eőr, Vasm.) 7 k 40 f, Heinrich Ida és gróf Wartensleben Ida (Domoszló, Hevesm.) 4 k, Bolvári Gézáné (Budapest) 2 k, Miskó Józsefné terjesztő urnő által Hecker György 5 k, Hang Jánosné 4 k, Heinisch Karolin 2 k, Goblomoski Józsefné 5 k, Goblowski Mária 2 k, Csifár Amália 4 k, Jakabovits Katalin 2 k, Korzenszky Antalné 4 k, Németh Emma 2 k, Rieder Barbara 2 k, Kesztler Magdolna 2 k, Del Medico Ágostonné 10 k, összesen 44 k, Kóczán Jusztina 2 k, Deák Gáspárné Erzsébet 2 k, Deák Gáspár 2 k, Háder Jolán 1 k, ftdő Kasztl Dezső ur által a gyöngyhalmáji tagok részéről 9 k 60 f, ftdő Lahocsinszky Béla ur remetesasgráz-i tagoktól 8 k, Molnár Erzsébet, Budapest, 4 k, Solymosi Janka 2 k, Lutz Henriette 24 f, Konarszky Szaniszlóné 24 f, Hirsch Anna Matild 4 k, Szüts Erzsébet 2 k, Szüts Fáni 2 k, Szüts Anna 1 k, Messner Johanna 2 k, Kunet Julia 1 k 40 f, Poss Margit 24 f, Molnár Etel 24 f, Melhardt Pálné 60 f, Rezső Erzsébet 2 k, gróf Széchényi Andor Pálné 20 k, ftdő Vajda Tivadar g. k. lelkész ur a bagolyfalui és boronamezei tagoktól 8 k, Schöner Jozefin 1 k, Schlovencsák Józsefné 1 k, Spillenberg András 30 f, Pemser Verona 16 f, Kutsár Mária 20 f, Mallér Mária 2 k, Nicora Józsefné 2 k, Kis János 2 k, Kozma Berta 2 k, Kaizer Antal és Antalné 2 k, Magyar Erzsi 1 k, ftdő dr. Tóth József ur Szombathely egyházmegyei püspöki megbizott által Salomvárról 41 k 8 f, Szombathely 40 k 60 f, Szécsi-Sziget 19 k 80 f, Kapui Növérek 6 k, Szt. Sebestyénről 8 k, Város-Szalonak 14 k, Máriafalva 22 k 62 f, összesen 151 k 76 f, ftdő Csomó Sándor X. ker. helyi igazgató ur által Hanig Pálné 40 f, Szabó Karolin 40 f, Lisinszki István 1 k, Vacula Jánosné 2 k, Molnár József 24 f, Molnár Józsefné 24 f, Galambos Imre 24 f, Koller István 1 k, Mezei József 60 f, Tisziak Istvánné 40 f, Kubat Jozsefin 1 k, Jelen Józsefné 40 f, Brezina Julia 2 k, Bek Mária 80 f, Kucserka Istvánné 40 f, Mosinszki Lujza 2 k, összesen 13 k 12 f, Bohne Frigyesné 24 f, Varga Adél 4 k, Rabold Ferenczné 4 k, Rabold Margit 2 k, Potoky N. 4 k, Bali Istvánné 2 k, Martinovits Elekné 4 k, Molnár Imre 2 k, ftdő Kiss Imre ur a kecskeméti tagoktól 6 k, ftdő Moldován János g. k. plébános ur Alsó-Bánról 30 k 96 f, ftdő Kossitzki Lajos plébános ur, Beyák, Nógrádm. 6 k, Fonderschmid Károly 4 k, Mészáros Sándor, Nagylucsé 24 f, ftdő dr. Tóth József ur a cserencsóczi tagoktól 64 k, Csémi Béláné 1 k, Asbóth Jánosné, Videfalva 20 k, özv. Spitz Jakabné, Budapest, 5 k, Fronn Julianna 2 k.

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Kiskunmajsán.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig**. Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Szerkeszti [illegible] Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. AUGUSZTUS. 8. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Karkecz Lajos: A legfölségesebb Oltáriszentség, a mennyiben szentség. — Liguori szent Alfonz. — Mise a legméltóságosabb Oltáriszentségről. — Oltáregyesületi ügyek: A kalocsai Oltáregyesület köréből. — Az Oltáregyesület a pécsi egyházmegyében. — Az Oltáregyesület a szatmári egyházmegye területén. — Halottaink.

A legfölségesebb Oltáriszentség, a mennyiben szentség.

Az «ÖRÖKIMÁDÁS» 1906. évi 5-dik számában Meschler M. jézustársasági pap «*A Szentlélekisten*» czimü könyvéből szemelvényképen felvett elmélkedést olvastam, mely azt a gondolatot érlelte meg bennem, hogy e becses lap hasábjain időközönkint bizonyos rendszerben, a legfölségesebb Oltáriszentségről nagyobb terjedelemben kellene szólani, hogy az ájtatos olvasók minden irányban tájékozást nyerhessenek a végtelen szeretet szentségéről, mely, mint a nevezett szemelvényben is olvasom, «*nagy, Istenhez egészen méltó, végtelen értékü áldozat, mely Istent oly tiszteletben részesiti, milyen őt csak megilleti; foglalatja, betetőzése, fénypontja az egész istentiszteletnek, melyet ég és föld bemutathat; örök áldozat, mely a földet élő templommá avatja, hol ezer és ezer oltáron imádva és hódolva járul az Atya elé vele egylényegü fia; áldozat, telve Isten dicsőségével, annyira, hogy maga az Isten is kedvét leli benne, sőt vele még dicsekszik is*». (Mal. 11.)

Ha a szerkesztőség azt nem véli, hogy ezzel fölösleges munkát végzek; ha az olvasóközönség ugy nem érez, hogy e becses lap hasábjain ugy is kizárólag a Legfölségesebbről van szó: elmondom, mit nálamnál a tudományban jártasabbak már régi időben elmondottak, de a melyekről az ájtatos olvasónak eddig aligha volt alkalma közvetlen közelségből tudomást szerezni. Elmondom mindazt, mit neves irók munkáiban a legfölségesebb Oltáriszentség lényege, anyaga, alakja, tartalma, kiszolgáltatásáról feljegyeztek. Megadom a feleletet ezen fontos kérdésekre: kik részesülhetnek sikerrel a végtelen szeretet lakomájában? melyek az angyali vendégség gyümölcsei? mily feltételek szükségesek ahhoz, hogy valaki a mennyei asztalhoz ülhessen a nélkül, hogy ott kárhozatot és itéletet ne egyék magának? Megvitatom, szüksége van-e az emberiségnek az uti eledelre s mily kegyelmektől fosztják meg magukat azok, kik vagy sohasem járulnak vagy nem a megszentelő

malaszt birtokában, tehát nem akkor, mikor szivük tiszta és ártatlan, járulnak a szentségi Jézust éldelni? Végül szándékozom kitérni arra is, mily lélekemelő szertartások mellett osztja ki az Egyház az ő lelki gyermekeinek az örök élet kenyerét? Tagadhatatlan ugyanis, hogy sokan vannak sorainkban, kik az Egyház mély értelmü, lélekemelő szertartásainak tulajdonképen való értelmét nem értik vagy érteni nem akarják.

Mielőtt azonban igéretem szerint a jelzett kérdés bármelyikével is foglalkozhatnék, szükségesnek látom azt, hogy azon különböző elnevezéseket is elősoroljam, melyekkel ősidőktől fogva az Egyház gyermekei a legfölségesebb Oltáriszentséget lelki szemük elé varázsolni vagy a melyekkel e nagy szentséget, mint az egyházi élet jótékony forrását és az örök egység szilárd oszlopát érzékiteni szokták.

Az Oltáriszentséget «*Eucharistiá*»-nak szokták mondani, ettől a görög szótól származtatván az elnevezést: εὐχαριστια. Latinul: gratiarum actio; magyarul: hálaadás a vett jókért. Nem csodálkozom azon, hogy az ősök a végtelen szeretet szentségét igy nevezték el, mert vajjon mit adhatott volna még nekünk a szentségi Jézus akkor, mikor az Oltáriszentségben örök időkre lekötötte magát a mi lelkünk táplálására? Szent Bernárd azt mondja: «*Az Atyaisten az Ur Jézus Krisztust Mária által adta nekünk; nem adott-e Mária által nekünk mindent?*» S én azt mondom, hogy Jézus Krisztus az Oltáriszentségben önmagát örökre lekötötte, hogy lelkünk éhen el ne veszhessen s vajjon ezzel a végtelen értékü lekötéssel nem adta ő nekünk magát örökre? s nem adott meg nekünk ezzel mindent, a mit csak megadhatott? Vajjon kicsinyelhetjük mi azt a tényt, hogy egy ember, kit a Gondviselés papi méltóságra emelt és az ő szent szolgálatára kiválasztott, képes a végtelen szentség, mindenhatóság ügykörében akként elhelyezkedni, hogy a mikor akarja, és ott a hol akarja, ha komoly szándéka van, az átváltozást eszközlő szavak elhangzásakor parancsolhasson az Istennek, hogy az oltáron a kenyér és bor szine alatt megjelenjék?

E nagy kegy nagy hálára kötelez.

Ez vezethette őseinket az elnevezéshez, mely szerint az Oltáriszentséget «*Eucharistiá*»-nak, görögül εὐχαριστεῖν nevezték. Adjunk is hálát mindenkor Istennek, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentség szerzésével végtelen szeretetének ilyen felséges módon adott kifejezést; hogy annyi sok jóval halmozott el bennünket, kik inkább büntetésre, mint jutalomra vagyunk legtöbb esetben méltók.

Ilyen nagy szeretet nagy melegséget kiván részünkről.

Szent Ágostonnal szólok e helyen, ki Dardánushoz irván, ilyen módon nyilatkozik még. «*Ismerjétek meg, hogy mely szentségben szoktuk mondani: hálát adunk a mi Urunknak, Istenünknek.* «És szeretettel intelek benneteket Cipriánnal: «*Miként a közönséges kenyér, melyet naponkint élvezünk, a test élete, ugy a természetfölötti kenyér a halhatatlan lélek élete és az elme egészsége*».

Gratias agamus ergo Domino Deo nostro illetve adjunk hálát a mi Urunk Jézusunknak, ki kenyeret adott nekünk, hogy örök életünk lehessen. *Eucharistia*, εὐχαριστεῖν, *grátias agere* = hálát adok neked Uristen minden jótettedért, de különösen azért, hogy magadat örökidőkre lekötötted az én lelkem jövendő boldogsága érdekében.

Más helyen ugy találják, hogy a régiek a legfölségesebb Oltáriszentséget imádandó «*Vacsorá*»-nak nevezték el, valószinüleg azért, mert az isteni Mester ezen szentséget az utolsó vacsorán szerzette, midőn kezébe vette a kenyeret, megáldá, megtöré és tanitványainak nyujtá e szavakkal: «*Vegyétek és egyétek, ez az én testem*». Hasonlóképen kezébe vevé a kelhelyt és megáldá annak tartalmát, mondván: «*Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, mely éretlettek kiontatik*». Végre parancsot adott mondván: «*Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre*». Meg kell azonban jegyezni, hogy ezen elnevezés nem olyan gyakori a szent Atyák irataiban, mint az előbbi, mivel az Egyház bölcsőjétől a mai napig a hivek éhgyomorral járultak az «*Eucharistiá*»-hoz, mint ez Tertulliánnak a «*feleség*»-hez intézett szavaiból világlik, hol ezeket olvashatjuk: «*Ne tudja a férj (hitetlen férjről van szó), hogy titokban minden más eledel előtt milyen táplálékot veszesz magadhoz*». (Lib. 2. cap. 5.) Bármint álljon is a dolog, annyi tény, hogy az elnevezés rationabilis, észszerü, mert mindig üdvös és hasznos dolog megemlékezni arról a nagyszerü alkotásról, melylyel az Ur Jézus Krisztus az ő végtelen szeretetéből kifolyólag asztalt teritett az emberiségnek s ezen asztalra táplálékul önmagát helyezte el, hogy étlen és szomjan senki se szükölködjék, hanem mindenki háborittatlanul élvezhesse őt, hogy örök élete lehessen. Valahányszor tehát a legfölségesebb Eucharistiához járulunk, képzeljük lelki szemeink elé azt a lélekemelő jelenetet, mikor a világ Megváltója kinszenvedése előestéjén, mint a szerető édesanya, a szó szoros értelmében saját testéből és saját véréből táplálja a lelki gyermekeit; az édes anyatej dicső alakjában átönti belénk saját lényegét, hogy lelkünket táplálhassa.

Mások «*Communio*»-nak nevezik Aquinói szent Tamás szerint azért, mert az Eucharistia vételekor Krisztussal egyesülünk szent Pál következő szavai értelmében: «*Az áldás kelyhe, melyet megáldunk, nem a Krisztus vérében való egyesülés-e? és a kenyér, melyet megeszünk, nem az Ur testében való részesülés-e?*» (Kor. I. 10, 16.) «*Szent egyesülés*»-nek azért is neveztetik, mert az Eucharistiában különös módon egyesülnek a hivők Krisztusban, mint fejükben, nemcsak akaratban, hanem valóságban is. Az Eucharistiában tehát felséges alakban képződnek ki a hivek, mint Krisztus titokzatos testének tagjai. Egyesülünk, egyek leszünk a végtelen szeretet alkotásában. Mily fenséges egyesülés egymás között! Mily fenséges egyesülés a hivek tömegének

Krisztusban! Mily szánalmas helyzet teremtődik azok részére, kik nem járulnak az Üdvözitő Jézus szentségi testének élvezéséhez! Megfosztják magukat attól, hogy hozzájuk az Isten leszállhasson s legfőképen attól, hogy ők valóban felemelkedhessenek az Istenig. Megakadályozzák, hogy a természetfölötti egyesülésben az Isten és az ember összetalálkozhassék. Megfosztják magukat attól a kimagyarázhatatlan gyöngédségtől, melylyel az Isten az embert halhatatlan lelkére való tekintetből magához öleli. Széttépik vagy a legjobb esetben meglazitják azt a szeretetbeli köteléket, mely a hiveket a vallás tetőpontján a legfölségesebb Oltáriszentségben egybeforrasztja.

Egyesülésben rejlik az erő; a széthuzás a legnagyobb dolgokat is elsorvaszthatja. Érezték ezt a keresztény ősök is, azért, hogy az együvétartozandóság magasztos érzelmét fokozzák s a kivek közt fennálló testvéri érzés kapcsát mindig szorosan tartsák, szokásba vették, hogy az átlényegült kenyér részecskéit, vagy ha szabad igy kifejezni magamat, morzsáit a közösségben élő hivek között leendő kiosztás végett megőrizték. Ezen szokás még napjainkban is meg van a keleti egyházban. Nem több kenyeret változtatnak át a keleti egyház papjai az Ur Jézus szentséges testévé, hanem egyet, melyet aztán darabokra szelnek fel, hogy a közösségben élő hivek között azokat kiosztthassák. A széttagolás mérete a szerint változik, a mint a szent áldozásban részesülni szándékozók száma kisebb vagy nagyobb.

Itt azonban szükségesnek tartom megjegyezni, hogy jóllehet a «*Communio*«, a «*Szent egyesülés*» elnevezés az Eucharistiának tényleg megfelel, de azért az ősöknek és tudósaiknak nem minden megjegyzése, melyben a «*Communio*»-ról, a «*Szent egyesülés*»-ről van szó, vonatkoztatható az Eucharistiára, a legfölségesebb Oltáriszentségre, mert igen sok régi egyházatyánál ezen «*Egyesülés*», «*Communio*« szó egyéb értelemben is előfordul pl. világi vagy egyházi, politikai vagy társadalmi egyesülés jelzésére is.

Miért volt szükségem arra, hogy ezen kérdésnél kitérjek, később fogom érinteni, mikor a közönséges beszéd alakja azt javalja, hogy ne az Eucharistiára gondoljak akkor, mikor valamelyik egyházi iró «*Communio*-»ról tesz említést. A tárgyalás menetén a visszaemlékezést fogom majd alkalomadtán az ájtatos olvasótól kérni.

Az «*Eucharistiá*»-t a régiek igen gyakran «*Eulogiá*»-nak, «*Áldás*»-nak is nevezték. Minden valószinüség szerint azért, mert a legfölségesebb Oltáriszentség áldással, azaz a megszenteléssel (consecratio) létesül akkor, mikor a pap az ostya fölött elmondja az átlényegitő szavakat: «*Ez az én testem*». Alexandriai szent Cyrill szavait idézem, ki Nestoriushoz intézett levelében igy szól: «*A titokzatos áldáshoz, megszenteléshez (eulogias) járulunk és megszenteltetünk azzal, hogy a szent test és a mi Megváltó Krisztusunk szentséges vérének részeseivé lettünk*». Szükségesnek tartom itt e helyen azt is megjegyezni, hogy a kánonokban sok esetben ez a szó «*Eulogia*» az

«*Eucharistiá*»-tól elválasztva gondolandó, mert volt eset, mikor a kiosztandó kenyér nem volt az átlényegitő szavak mellett az Ur Jézus szentséges testévé átváltoztatva s igy nem is nevezhető Oltáriszentségnek, azért bizonyos szertartásszerü áldás kiséretében ki volt a kenyér véve a közönséges használatból, hogy aztán az a szent közösség némi jelképeképen a hivek között kiosztassék. Az ilyen kenyeret rendszerint a püspök osztotta ki azon hivek között, kik valamely ok miatt a szent áldozáshoz nem járulhattak. Ezen különleges módon s nem az isteni Mester végső rendelkezésének értelmében megáldott, át nem lényegült kenyeret is «*Eulogiá*»-nak nevezték legtöbb esetben és helyeken. Az ezen fajta «*Eulogiá*»-ról, melyet ma nekünk az «*Eucharistiá*»-tól különváltan kell gondolnunk, a negyedik században tartott laodiczeai egyetemes zsinat tesz említést, midőn a 15. kánonban ilyen határozatot hozott: «*Ne sancta instar Eulogiarum in festo Paschae in alias Parochias transmittatur.*» *Szorgosan ügyelni kell arra, hogy a legszentebb (Oltáriszentség) Eulogia (megáldott kenyér) alakjában husvét ünnepén más egyházközségekbe át ne küldessék.*

«*Mennyei kenyér*», «*Élet kenyere*», «*Angyalok kenyeré*»-nek is szokták nevezni a legfölségesebb Oltáriszentséget, tekintettel az anyagra, melyből készül, a külszinre, erejére, melynél fogva a lelki életet fentartja és növeli. «*Szent Test*»-nek, «*Legszentebb*»-nek, «*Ur testé*»-nek és «*Véré*»-nek, «*Legméltóságosabb*»-nak is mondjuk tekintettel arra, hogy kit foglal magában.

«*Uti eledel*»-nek is mondjuk, mert mikor a pap a haldoklónak átadja a legfölségesebb Oltáriszentséget, ezen szavakat mondja: «*Vedd testvér vagy nővér az uti eledelt (Viaticum), az Ur Jézus Krisztus szentséges testét, mely védjen meg téged a gonosz ellenségtől és vezessen be az örök életbe. Amen.*» Méltán neveztetik az Eucharistia Viaticumnak, uti eledelnek, mert a Legfölségesebb táplál bennünket az élet utain egyrészről, másrészről a hivő biztositékot nyer abban arra, hogy a tulvilágba lépvén az ismeretlen s ma még nem látható ellenségek rajta diadalmaskodni nem foghatnak. Mily nagy vértet ad az Egyház e szerint alapitójának rendelkezése értelmében lelki gyermekeinek?! Visszapattan erről az ember ősellenségének minden lándzsadobása; nem sebezheti meg halhatatlan lelkünket semmi a más világon, ha itt az utazás közben és a végső perczekben az «*Uti eledelt*» magunkhoz vesszük; ha szivünk tiszta és ártatlan. Azért tartja az Egyház a végső penitentiátlanságot a Szentlélek ellen elkövetett nagy bünnek, mert érzi, tudja, hogy a hitében és bizalmában megtörött ember mily nagymérvü kárt tesz önmagában azzal, hogy az *uti eledellel* magát az örök életre ellátni nem akarja.

Meg kell azonban e helyen is valamit jegyezni. Ezen név «*Viaticum*» «*Uti eledel*» az Egyház egyetemes zsinataiban és a szent Atyák irataiban igen gyakran a gyónás szentsége helyett és értelemben használtatik. Ezen

értelemben határoz az első nicaeai szent zsinat a 13-ik Canonban; ezen értelemben birálandó el Incze pápa levelének azon helye, hol Exuperiushoz irván, nyilatkozik a penitentiatartás szentségéről, mint «*Uti eledel*», illetve «*Viaticum*»-ról. Különben ezen kérdésre még egyszer valamikor vissza fogok térni. Most még csak azt jegyzem meg, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentséget sokan még «*Szent Áldozat*»-nak, «*Szent Ostyá*»-nak is hivják, mivel benne Krisztus magát mennyei Atyjának naponkint feláldozza. «*Ur asztalá*»-nak, «*Oltáriszentség*»-nek is nevezzük, mert az oltáron létesül és az oltár szekrényében tartjuk. Vannak helyek, különösen Aquinói szent Tamásnál (Summa Theol P. 3. qu. 73. a 4.), melyeken az Eucharistia szó nemcsak áldás és hálaadás, hanem, mint a jókegyelmek főforrása fordul elő azért, mert az Isten kegyelme az örök élet (Rom. VI. 22) vagy talán azért, mert Krisztus a malasztok teljességét valósággal magában foglalja.

Vannak helyek, hol Μεταλεψις-nek, azaz fölvételnek is mondatik a legfölségesebb Oltáriszentség azért, mert szent hitünk tanusága szerint ezzel Isten fiaivá, a mennyország örököseivé és az istenség részeseivé leszünk. Találtam helyeket, hol az Oltáriszentség jelzésére a neves egyházatyák a «*hal*» alakját használják. Nem minden mélységes értelem nélkül történik ez. A hal görögül Ιχθυς. Ezen szó betüi ezt jelentik: Ιησους Χριστος Θεου υιος σωτηρ. Jézus Krisztus Isten fia, Megváltó. Mutatván a szent Atyák ezzel azt, hogy az ősegyház hite a valóságos jelenlétről (realis et essentialis praesentia) ugyanaz volt, mit az Egyház ma hirdet, mert Jézus Krisztust Isten fiának, Megváltónak ismerték már az őskeresztény korban s hogy az Oltáriszentséget az Ur Jézus Krisztussal egyenlő módon tisztelték és imádták. Személyét, mint valóságos Istent és a valóságos jelenlétet, mint kétségbevonhatatlanul kinyilatkoztatott isteni igazságot hitték.

Vannak helyek, hol a szent Atyák az Oltáriszentséget σύναξις, vagyis latinul «*Collecta*» vagy «*Adunatio*», magyarul «*Szent gyülekezés*»-nek nevezik a hivek összetömörülésétől, kik rendszerint az őskeresztény korban bizonyos helyeken össze szoktak jönni «*Kenyértörés*»-re.

Ily felséges nevekkel halmozták el az őskeresztény egyház tagjai az isteni vallás tetőpontját, a legfölségesebb Oltáriszentséget, jelezvén ezzel azt, hogy nincs drágább kincse a keresztény léleknek a legfölségesebb Oltáriszentségnél, melyben magát az Isten egyszülött fiát, az Ur Jézus Krisztust, a világ Megváltóját, az emberiség legnagyobb jótevőjét ölelheti keblére, illetőleg veheti magához, hogy az istenségbe átlényegülhessen, mert hogy az Oltáriszentségben mindenkor lényegileg és valóságban jelenlevő istenember felszivja magába azt, a mi emberi s mintegy az emberit az emberben isteniti, az kétséget sem szenved.

Járulj azért szives olvasó gyakran az Oltáriszentséghez, hogy benned a mi emberi megtisztulhasson és Istenben felolvadhasson. *Karkecz Lajos.*

Liguori szent Alfonz

A KATHOLIKUS Egyház augusztus másodikán ünnepelte e nagy egyháztanitónak (1696—1787) emlékezetét. Az *Örökimádás* augusztusi száma kedves kötelességét teljesiti, midőn ebből az alkalomból a dicső szentnek eucharisztikus buzgóságáról emlékezik. Az életrajzíró (M. Jancard: Liguori szent Alfonz Mária szent agathai püspöknek, a «Legszentebb Megváltó»-ról nevezett társulat alapitójának élete. Érsekujvár, 1903.) erre vonatkozólag ezeket mondja:

Liguori szent Alfonz már ifjukorában nagy áhitatot tanusitott a legfölségesebb Oltáriszentség iránt. Mikor még a világban élt, legnagyobb gyönyörüsége volt ezen imádandó Szentség előtt időzhetni; mert hiszen az Istenfia is örömét találja az emberek közt lenni. Gyorsan repültek el az órák, melyeket Szentünk Istennel való legbensőbb egyesüléssel a kenyér szinébe rejtőzött előtt töltött. Pappá szenteltetvén, gyakran menekült az oltár zsámolyához, hogy ott időző Üdvözitőjét imádja; sőt még éjjeli álmát is félbeszakitá, csakhogy Ura imádására siethessen. Püspök korában is hasonlóképen cselekedett. Naponkint volt látható a székesegyházban vagy az egyházmegye valamely más templomában, miként térdre borulva, a szemlélőknek lelki épülésére, hosszabb időn át imádkozott. Püspöki méltóságának letétele után is, gyengélkedő agg korának daczára, naponként nyolcz órát töltött a Szent-Mihály templom karában. Hol térdelve, hol pedig ülve imádkozott, de mindig oly bensőséggel, hogy lelkének a szeretet által való emelkedettsége a szemlélőt is buzgalomra gerjesztette. Ellenállhatatlan érzelmek uralkodtak lelkén, melyek minden földi érzelmet messze fölülszárnyalva az Istenségbe mélyesztették. Néha ugy látszott, hogy előtte Jézus Krisztus nincs elrejtőzve a kenyér szinében, hanem már föllebbenhetett előtte a titkos fátyol és szinről-szinre látja az Urat. «Jöjjetek — mondá elragadtatásában — jöjjetek és lássátok, mily jó Ő; szeressétek Őt teljes szivetekből!» Néha erőszakkal kellett őt az Oltáriszentség imádásától a kocsijához vinni. Sétakocsizásai alkalmával utjának nem volt más czélja, mint azon templom, melyben az Oltáriszentség ki volt téve imádásra. Élete vége felé, mikor szobáját már el nem hagyhatá, csak az szomoritá leginkább, hogy nem végezhette ájtatosságait a különböző templomokban, azért csak oratoriumában végezte jámbor gyakorlalait. Meggyujtatá a gyertyákat és inasával és laikus testvérével végezte az ünnepies imádáskor szokásos imádságokat, melyekhez még másokat is csatolt.

Alfonz mindenütt kiváló gondot forditott a legfölségesebb Oltáriszentség imádásának terjesztésére; e czélból ott, a hol missziót tartott vagy más különben megfordult, azon volt, hogy a nép legalább esténként jelenjék

meg a templomban az Oltáriszentség közös imádására. A szószéken sem mulasztotta el az Oltáriszentség iránt való tiszteletét nyilvánitani. E szent buzgalma általánosan ismeretes lévén, a szent-agathai püspöki helynök, mihelyt megtudta, hogy Alfonz ezen egyházmegye főpásztorává neveztetett ki, előzékeny tiszteletből azonnal elrendelte a plébániákban az Oltáriszentségnek naponkénti látogatását. Alfonz a helynök e rendeletét megerősitette s azóta vetélykedtek a püspökök a szent agathai egyházmegye üdvös példájának követésében. Azon szándékkal irta «Az Oltáriszentség látogatása» czimü könyvét is, hogy ezen lélekemelő ájtatosság minél szélesebb körben elterjedjen. Itt azonban csak azon jámbor érzelmekről akarunk most emlitést tenni, melyek őt e magasztos mü megirására inditották. A bevezetésben ő maga mondja: Annyi bizonyos, hogy a szentáldozás után Istennek egy ájtatosság sem oly kedves és nekünk egy sem oly hasznos, mint a mi Urunk Jézus Krisztusnak az Oltáriszentségben való meglátogatása... «Tudjátok meg, hogy az Oltáriszentség előtt töltött negyedórai imádás által többet kieszközölhettek, mint egy egész napi lelkigyakorlat által.»

Ha szentünk már a legfölségesebb Szentség látogatásakor mély áhitatba merült, milyen volt a szent áldozásnál?! Mint áldozópap és később mint püspök soha, még utazásai közben sem mulasztotta el a szentmisét bemutatni. Utolsó éveiben, mikor ezt már gyengesége miatt nem végezhette, akkor naponként áldozott. Oly nehezére esett a szentmise bemutatását vagy a szentáldozást nélkülöznie, hogy nagyhéten a missiókról mindig a társulat valamely házába ment, hogy ott a szentáldozatot bemutathassa. Egyik nagypénteken, mikor nem is áldozhatott, heves láz lepte meg, mely érvágást tett szükségessé, baja azonban csak a nagyszombaton végzett szent áldozás után szünt meg. A szentmisénél előirt szertartásokat a legpontosabban megtartotta. Öreg napjaiban nehezére esett a térdhajtás, mégis térdre borult, fölállani ugyan már nem volt képes, hanem ugy kellett őt fölsegiteni. A konzekrácziót után már nem volt szüksége segitségre; az Urnak jelenléte testének is természetfölötti erőt kölcsönzött s arczán isteni fény ragyogott. A számos jelenlévő bámulatára lábai a földet nem érinték.

Irodalmi müveiben (ötvennél több kötetre terjedő munkát irt) is nagy szeretettel foglalkozott Liguori szent Alfonz az Oltáriszentséggel és a szentmisével. Ily irányu müve *A szentmiséhez való előkészület és hálaadás papok számára, A gyakori szentáldozás hasznáról,* azután *A szentmisénél szokásos szertartásokról* és hogy mily áhitattal kell azt bemutatni; továbbá Jézus Krisztus áldozatáról és a miseimádságok rövid magyarázata. Legkitünőbb *A legfölségesebb Oltáriszentség látogatása.* Ez a munka még szent Alfonz életében 22 olasz és számos franczia kiadást ért. Nálunk Dr. Nogáll János remek forditásában forog közkézen.

Mise a legméltóságosabb Oltáriszentségről.

A) Az előmise.

1. Lépcsőimádság.

A pap térdet hajt. A ministráns melléje térdel.

Az Atyának † és Fiunak † és Szentléleknek † nevében. Amen.

— Isten oltárához készülök lépni. — Istenhez, ki ifjuságomat örvendetessé teszi.

a) 42. Zsoltár.

— Szolgáltass nékem igazságot, Isten! és védelmezz meg engem az istentelen nép ellen; a gonosz és álnok embertől ments meg engem.

— Mert te vagy, oh Isten, az én erősségem; miért vetettél el engem? miért kell járnom buslakodva, az ellenségtől sanyargatva?

— Oh áraszszad ki világosságodat és igazságodat! Ezek elvezetnek engem és fölviszszek a Te szent hegyedre és a Te hajlékidba.

— Hárfa pengetése mellett dicsérlek Téged, Isten! én Istenem! miért vagy tehát szomoru lelkem és miért nyugtalanitasz engem?

— Dicsőség az Atyának és Fiunak és Szentléleknek.

— Isten oltárához készülök lépni.

— A mi segedelmünk az Ur nevében vagyon.

— Istenhez, ki ifjuságomat örvendetessé teszi.

— Bizzál az Istenben! mert még dicsérni fogom Őt, az én szabaditómat és Istenemet.

— Miképen vala kezdetben, most és mindenkor és mindörökön örökké. Amen.

— Istenhez, ki örvendetessé teszi ifjuságomat.

— Ki az eget és a földet teremtette.

b) Nyilvános bünvallomás.

A pap mélyen meghajol.

— Gyónom a mindenható Istennek, a boldogságos, mindenkoron szüz Máriának, szent Mihály arkangyalnak, keresztelő szent Jánosnak, szent Péter és Pál apostoloknak, minden szenteknek és nektek, atyámfiai, hogy fölötte vétkeztem gondolattal, szóval és cselekedettel.

A pap háromszor megüti mellét.

Én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem!

Kérem azért a boldogságos, mindenkoron szűz Máriát, szent Mihály arkangyalt, keresztelő szent Jánost, szent Péter és Pál apostolokat, minden szenteket és titeket, atyámfiai — imádkozzatok érettem a mi Urunk Istenünknél.

A pap fölegyenesedik.

— Amen.

— Irgalmazzon nektek a mindenható Isten és megbocsátván büneiteket, vezéreljen titeket az örök életre.

— Irgalmazzon néked a mindenható Isten és megbocsátván büneidet, vezéreljen téged az örök életre.

— Gyónom a mindenható Istennek, stb.

— Amen.

c) **Könyörgések bűnbocsánatért.**

A pap keresztet vet magára a ministránssal együtt.

— Vétkeinknek elengedését †, föloldozását † s bocsánatát † adja meg nekünk a mindenható és irgalmas Isten.

— Amen.

A pap kissé meghajol.

— Fordulj felénk, oh Isten! és mi megelevenedünk.

— És a Te néped örvendezni fog Te benned.

— Mutasd meg nekünk, Uram irgalmasságodat.

— És add meg nekünk a Te üdvösségedet.

— Uram, hallgasd meg az én könyörgésemet.

— És az én kiáltásom jusson eléd.

— Az Ur legyen veletek.

— És a te lelkeddel.

A pap fölmegy az oltárhoz s eközben mondja:

— *Könyörögjünk.* Kérünk Téged, oh Uram, vedd el tőlünk büneinket, hogy tiszta szivvel legyünk méltók bemenni a szentek Szentébe. A mi Urunk Krisztus által. Amen.

— Kérünk téged, oh Uram, hogy minden bünömet megbocsátani méltóztassál minden szenteknek és ama szenteknek érdemei által, kiknek ereklyéi itt vannak.

A pap megcsókolja az oltár ereklyeit és az oltár baloldalára megy.

2. Introitus.

80. zsolt. A gabona javával táplálta őket (alleluja) és a kősziklából mézzel elégitette meg őket (alleluja, alleluja, alleluja).

80. zsolt. Örvendezzetek a mi segitő Istenünknek; örüljetek Jákob Istenének.

— Dicsőség az Atyának és Fiunak és Szentléleknek, miképen vala kezdetben, ugy most és mindenkor és mindörökön örökké. Amen.

— Áldott legyen a Szentháromság stb.

3. Kyrie.

A pap az oltár közepére megy.

Uram irgalmazz nekünk!

— Uram irgalmazz nekünk!

— Uram irgalmazz nekünk!

Krisztus irgalmazz nekünk!

Krisztus irgalmazz nekünk!

— Uram irgalmazz nekünk!

Uram irgalmazz nekünk!

Uram irgalmazz nekünk!

4. Gloria.

— Dicsőség Istennek a magasságban és békeség a földön a jóakaratu embereknek!

Dicsérünk Téged, áldunk téged, imádunk Téged, dicsőitünk Téged. Hálát adunk Néked a Te nagy dicsőséged miatt.

Uristen, mennyei király, mindenható Atyaisten.

Ur Jézus Krisztus, egyszülött Fiu, Uristen, Isten Bárányа, az Atyának Fia.

Ki elveszed a világ büneit, irgalmazz minékünk!

Ki elveszed a világ büneit, hallgasd meg könyörgésünket!

Ki az Atya jobbján ülsz, irgalmazz minékünk!

Mert Te egyedül vagy Szent, Te egyedül az Ur, Te egyedül a legmagasabb, Jézus Krisztus † a Szentlélekkel † együtt az Atyaisten † dicsőségében. Amen.

5. Collecta.

A pap az oltárt megcsókolván, a hivekhez fordul.

— Az Ur legyen veletek. — És a te lelkeddel.

A pap az oltár baloldalára megy.

Könyörögjünk. Uristen! ki nekünk a csodálatos Oltáriszentségben kinszenvedésednek emlékezetét hagytad: adjad kérünk, a Te Testednek s Vérednek szentséges titkát ugy tisztelnünk, hogy megváltásodnak gyümölcsét magunkban szüntelen érezzük; ki élsz és uralkodol az Atyával és a Szentlélekkel egyetemben mindörökön örökké. — Amen.

6. Szent-leczke.

Leczke. Szent Pál apostolnak a korinthusiakhoz irt leveléből (1, 11.).

Atyámfiai! Én az Urtól vettem, a mit át is adtam nektek, hogy Ur Jézus, a mely éjjel elárultaték, vevé a kenyeret és hálát adván, megszegé és mondván: «Vegyétek és egyétek: Ez az én testem, mely értetek adatik, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.» Hasonlóképen a kelyhet is, minekutána vacsorála, mondván: «Ez a kehely az uj-szövetség az én véremben»; ezt cselekedjétek, valahányszor iszátok az én emlékezetemre. Mert valahányszor eszitek e kenyeret és iszátok e kelyhet, az Ur halálát hirdetitek, a mig eljő. A ki tehát méltatlanul eszi e kenyeret, vagy iszza az Ur kelyhét, vétkezik az Ur teste és vére ellen. Vizsgálja meg azért magát az ember és ugy egyék azon kenyérből és igyék ama kehelyből; mert a ki méltatlanul eszik és iszik, itéletet eszik és iszik magának, meg nem különböztetvén az Ur testét.

A pap hátratekint. — Hála Istennek!

feleli a minstráns és azután a pap háta mögé áll.

7. Graduale (lépcső-ének).

(144. zsoltár.)

Mindenek szemei Te benned biznak, Uram! és Te adsz azoknak eledelt alkalmas időben. Fölnyitod kezeidet és betöltesz minden élő lényt áldással (alleluja, alleluja). Ján. 6. «Az én testem bizonynyal étel és az én vérem bizonynyal ital». A ki eszi az én testemet és iszza az én véremet, én bennem lakik és én ő benne (alleluja)!

Hymnus.

(Ezt csak Úrnapjára s az úrnapi oktávára irja elő az egyház.)

Zsoltárt Sion, Megváltódnak,
Zsoltárt a te Pásztorodnak,
Istenitő szózatot!
Öntsd ki árját ihletednek,
Mondd Uradnak, Istenednek:
S méltán nem imádhatod!

Hirdesd őt az ének szárnyán,
Oltárának zsámolyánál
Az életnek élelmét;
Isten, ember, test, vér, lélek,
Megveti a hivő lélek
A kétségek félelmét.

Öltözzék a föld virányba,
Minden érzés zsolozsmába
A szivet ugy ragadja!
Ez az az ünnep, ez az a nagy nap,
A fölséges, krisztusi násznak
Ünnepnapja virrad ma!

Nem az óhusvét ünnepe,
Mikor az Ur öldökölve
Átvonult Egyiptomon;
Itt is átvonul Isten,
Ám a halál elretten
S áldás kél a szent nyomon.

Ki önmagát átadta
És örökbe nekünk hagyta,
Hinni ezt nem habozunk;
Nyomdokain szent szavának.
A szeretet csodájának
Áldozattal áldozunk.

Szava igaz, változhatlan,
Valósul ez áldozatban.
Élő test ez, élő vér;
Bár szemünket homály zárja,
A halandó gyáva pálya
Istenéhez föl nem ér!

A mit látunk, csak mutatja,
A mit mutat, nem láthatja
Földön járó gyöngeség;
Mutatóra bor és kenyér,
De egy a test, de egy a vér,
Egy a titkos istenség.

A ki veszi, nem sértheti,
Csupán a szint enyészthetí
S nem sérül meg teste is;
Ha egy veszi és ha ezer,
Annyit egy, a mennyit ezer,
Bár ezerszer vette is.

Bár milliók élnek véle
S a hány lélek, annyiféle,
Velük mégse változik;
Bár a jóknak örök élet
S bár szavában az itélet,
Melytől a rossz kárhozik.

Áldd az Urat az egészben,
Áldd az Urat minden részben
S az ostyának törésében
Lelked hitét meg ne törd!
Mi itt törik, az csak mutat
S nem törik meg, a mit mutat,
Áldd az Urat, áldd az Ulat,
Áldja őt az egész föld!

Oh, angyalok merő vágya
S zarándokok boldogsága!
Oszthatatlan kiváltsága,
Örök, örök hozsanna!
Nem hütelen, ó-zsoltáron,
Mert megváltál drága áron,
Te uj Izsák uj oltáron,
Uj Bárány és uj manna!

Édes Jézus! áldj meg minket!
Drága Mannánk! táplálj minket!
Táplálj minket, óvj meg minket,
És igazgasd lépteinket
Szent Atyád országába:
Még éjünknek éjén járunk
S már e porló szivbe zárunk;
S ha e porló szivtől válunk,
Szent Szeretet! szent Királyunk!
Végy Szenteid karába! Amen.

8. Evangélium.

A pap az oltár közepére megy és meghajolva mondja:

— Tisztitsd meg szivemet és ajkaimat, mindenható Isten! Valamint Izaiás próféta ajkait megtisztitád tüzes kövecskével: ugy tisztits meg engem is kegyes irgalmaddal, hogy méltóképen hirdethessem a Te szent evangéliumodat, a mi Urunk Krisztus által. Amen.

— Áldj meg Uram, engem!

— Az Ur legyen szivemben és ajkaimon, hogy méltó módon s illőképen hirdethessem evangéliumát. Amen.

A pap az oltár jobboldalára megy.

— Az Ur legyen veletek!

A ministráns ezalatt átviszi a misekönyvet az oltár jobboldalára.

A ministráns és a hivek fölállanak.

— És a te lelkeddel!

— Dicsőség Néked ó Uram!

(Részlet) János szent evangéliumából (6, 56.)

Az időben mondá Jézus a zsidók seregének: Az én testem bizonynyal étel és az én vérem bizonynyal ital. A ki eszi az én testemet és iszza az én véremet, én bennem lakik és én ő benne. A mint engem küldött az élő Atya és én élek az Atyáért: ugy a ki eszen engem, ő is él én érettem. «Ez a kenyér, mely az égből szállott alá». Nem ugy, mint atyáitok mannát ettek és meghaltak. A ki e kenyeret eszi, örökké él.

A pap megcsókolja a könyvet.

— Az evangéliumnak szavai törüljék el büneinket.

A pap az oltár közepére megy.

— Dicséret Néked, Krisztus.

9. Credo.

Hiszek egy Istenben, a mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak alkotójában. És az egy Urban, Jézus Krisztusban, Istennek egyszülött fiában, ki az Atyától öröktől fogva született Isten az Istentől, Világosság a Világosságtól valóságos Isten a valóságos Istentől; a ki született, nem alkottatott, a ki egy lényegü az Atyával: ki mindeneket alkotott. Ki érettünk, emberekért és a mi üdvösségünkért alászállott az égből. A pap itt térdet hajt.

És megtestesült szüz Máriától a Szentlélek által és emberré lett. Érettünk keresztre feszittetvén, Pontius Pilátus alatt szenvedett és eltemettetett. És harmadnapon föltámadott halottaiból, az Irás szerint. És fölment a mennybe: ül az Atyának jobbján. És ismét eljövendő dicsőségben megitélni az eleveneket és holtakat és országának nem lesz vége. — És a Szentlélekben, az Urban és éltetőben, ki az Atyától és Fiutól származik, ki az Atyával és Fiuval együtt imádtatik és dicsőittetik, ki a prófétáknak által szólott vala. — És egy, szent, katholikus és apostoli Egyházat. Vallok egy keresztséget a bünöknek bocsánatára. És várom a halottak föltámadását és a jövendő örök életet. Amen.

B) Az áldozati cselekvény.

I. A fölajánlás.

1. Bevezetés a fölajánláshoz.

A pap az oltárt megcsókolván, a hivekhez fordul:

— Az Ur legyen veletek! — És a te lelkeddel.

Visszafordul s az oltár közepén olvassa az *Offertóriumot:*

(Mózes III. 21.) Az Ur papjai Istennek jó illatot és kenyeret mutatnak be: és ezért szentek legyenek Istenöknek és meg ne fertőztessék az ő nevét (alleluja!).

2. Az áldozati adományok fölajánlása.

a) A kenyér fölajánlása.

A pap lefödi a kelyhet, a kehelytányéron nyugvó ostyát fölajánlja e szavakkal:

A ministráns csendit, fölkel és (az oltár közepe előtt illő tisztelgés után) a fölszolgáló asztalhoz megy. A kéztörlő-kendőt az oltár leczke-oldalán elhelyezi, elhozza a boros- és vizeskancsókat s a papnak nyujtja.

— Fogadd kegyesen, szent Atya, mindenható örök Isten, e szeplőtelen áldozatot, melyet én, méltatlán szolgád, fölajánlok Néked: élő és igaz Istenemnek, számtalan bünömért, sértéseimért és hanyagságomért és az itt körülállókért, valamint minden keresztény hivőért.

b) A bor fölajánlása.

A pap a leczke-oldalra megy bort, majd vizet tölt a kehelybe e szavakkal:

— Isten! ki az emberi természet méltóságát csodálatosan alkottad és még csodásabban megujitottad: add, hogy e viznek és bornak titka által részesüljünk Annak istenségében, ki kegyes volt részes lenni emberségünkben: a Te Fiad a mi Urunk, Jézus Krisztus, ki mint, Isten veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben. mindörökön örökké. Amen.

A boros-kancsót visszaviszi helyére. Aztán balkezébe veszi a tálczát és jobbjába a vizes-kancsót és igy várja a kézmosást.

A pap visszatér az oltár-középre s fölajánlja a kehely tartalmát ekképen:

— Fölajánljuk Néked, oh Ur, az üdvösség

kelyhét, kérvén kegyelmedet: hogy kellemes illattal szálljon isteni Fölséged szine elébe a mi és az egész világ üdvösségéért. Amen.

c) Önmagunk fölajánlása.

Leteszi a kelyhet és mélyen meghajolva mondja:

— Fogadd, Uram, alázatos szellemünket és oh, bár tetszenék Néked, Uristen a mi mai áldozatunk.

— Oh jöjj megszentelő, mindenható örök Isten! és áldd meg ezt az áldozatot, mely szent nevednek készittetett.

d) A kézmosás.

A pap most a leczke-oldal végére megy.

A ministráns vizet önt ujjaira.

A kézmosás után ujjainak megtörlése alatt elmondja a

e) 25. zsoltárt.

— Megmosom kezeimet az ártatlanokkal: és körülveszem, Uram! a Te oltárodat.

Hogy halljam a dicséret szózatát: és elbeszéljem minden csodádat.

Uram! szeretem a Te házad ékességét: és a Te dicsőséged lakhelyét.

Oh Isten! ne veszitsd el lelkemet az istentelenekkel és életemet a vérszopó férfiakkal.

Kiknek kezeiben gonoszság van: jobbjuk ajándékokkal van tele.

Én azonban ártatlanul jártam-keltem: oh válts meg engem és irgalmazz énnékem.

Az én lábam az egyenes uton járt: a gyülekezetekben áldalak Téged, Uram!

Dicsőség az Atyának és Fiunak és Szentléleknek! — Miképen kezdetben vala, ugy most és mindörökön örökké. Amen.

A ministráns illő helyre önti a tálczán levő vizet, helyére viszi az edényeket s azután leveszi az oltárról a törlőkendőt, összehajtja, helyére viszi és végre az oltár közepe elé térdel.

A pap visszatér a középre és mélyen meghajolva mondja:

— Fogadd kegyesen, oh Szentháromság, ezt

az áldozatot, melyet a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedésének, föltámadásának és mennybemenetelének emlékére — és a boldogságos s mindenkoron szűz Mária, keresztelő szent János, szent Péter és Pál apostolok, ezek és mindenszentek tiszteletére mutatunk be Néked, hogy nekik tiszteletünkre, nekünk pedig üdvösségünkre váljék és ők, kiknek emlékét üljük itt a földön, érettünk közbenjárni méltóztassanak a mennyekben. Ugyanazon Krisztus Urunk által. Amen.

f) **Orate fratres.**

A pap megcsókolja az oltárt és aztán a néphez fordul e szavakkal:

— Imádkozzatok atyámfiai! hogy az én és ti áldozatotok kedves legyen a mindenható Atyaisten előtt.

— Fogadja kegyesen az Ur kezeidből az áldozatot, az Ő nevének tiszteletére s dicsőségére és a mi hasznunkra és az egész Anyaszentegyházéra.

— Amen.

g) **Csöndes imádság (Secreta).**

— Oh Urunk Istenünk, kérünk Téged, szenteld meg szent nevednek segitségül hivása által e fölajánlott áldozatot s tégy általa minket is örök áldozatoddá. A mi Urunk Jézus Krisztus, a Te Fiad által, ki mint Isten Veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben, mindörökön örökké.

A ministráns visszatér a jobboldalra s állva marad.

— Amen.

3. Az előének (Praefatio).

a) **Bevezetés.**

— Az Ur legyen veletek!
— Föl a szivekkel!
— Adjunk hálát a mi Urunk Istenünknek!

— És a te lelkeddel.
— Fölemeltük az Urhoz.
— Méltó ez és igazságos

b) **Hálaének.**

— Valóban méltó és igazságos, illő és üdvös, hogy mi Néked, mindenkor és mindenütt hálákat adjunk, szentséges Urunk, mindenható Atya, örök Isten! Mivel a megtestesült Igének titka által, értelmünk szemeiben fényednek uj világossága ragyogott föl; hogy midőn Istent láthatólag megismerjük, ezáltal a láthatatlanok szeretetére ragadtassunk. És azért az angyalokkal és főangyalokkal, a trónokkal és uraságokkal és minden seregével a mennyei sokaságnak, dicsőséged énekét zengjük, vég nélkül mondván:

c) **Dicséret.**

— Szent, szent, szent! A seregek Ura Istene! Telve az ég és föld a Te dicsőségeddel! Hozsanna a magasságban! Áldott, ki az Ur nevében jő. Hozsanna a magasságban!

A ministráns letérdel és csendit egyet.

II. Kánon.

1. Az Úrfelmutatás előtt.

a) **Imádság az egyházért.**

A pap kiterjeszti kezeit s hallkan imádkozik:

— Azért téged, legkegyelmesebb Atyánk, a Te Fiad, Jézus Krisztus, a mi Urunk által alázatosan kérünk és esedezünk, hogy vedd kegyesen és áldd meg ez ajándékokat, ez adományokat, e sértetlen szent áldozatokat, melyeket különösen a Te katholikus anyaszentegyházadért mutatunk be Néked, hogy azt az egész világon föntartani, megőrizni, egyesiteni és igazgatni méltóztassál, a Te szolgáddal, N... pápánkkal és N... püspökünkkel, és N... apostoli királyunkkal és minden igaz hivővel és a katholikus és apostoli hitnek tisztelőivel egyetemben.

b) **Megemlékezés az élőkről.**

— Emlékezzél meg, oh Uram, N. N. szolgáidról

A pap összeteszi kezeit, egy ideig

magában imádkozik, majd ismét kiterjeszti kezeit s folytatja:

és az összes itt körülállókról, kiknek hite s áhitata ismeretes Előtted; kikért Néked bemutatjuk, vagy kik Néked bemutatják a dicséret ez áldozatát, magukért és övéikért, lelkük megváltásáért és üdvösségüknek és jólétüknek reményéért; és kik Néked, örök, élő és igaz Istennek tett fogadalmaikat teljesitik.

c) **Imádság a Szentek közbenjárásáért.**

— Ugyanazon egyességben résztvéve, tiszteljük emlékét mindenekelőtt a dicsőséges, mindenkoron szűz Máriának, a mi Urunk és Istenünk, Jézus Krisztus, szülőjének: valamint boldog apostolaidnak és vértanuidnak is, Péternek és Pálnak, András, Jakab, János, Tamás, Fülöp, Bertalan, Máté, Simon és Tádénak: Linus, Klétus, Kelemen, Xisztus, Kornél, Ciprián, Lőrincz, Krizogon, János és Pálnak, Kozmának és Damiánnak és minden szentednek emlékét, kiknek érdemei és esedezései által add, hogy mindenben pártfogásod segitsége erősitsen meg minket. Ugyanazon Krisztus Urunk által. Amen.

A pap kezeit a kenyér és bor fölé terjeszti.

— Azért tehát kérünk, Uram, vedd kegyesen szolgálatunknak és egész családodnak ez áldozatát és intézd napjainkat a Te békédben és méltóztassál minket az örök kárhozatból kiragadni és választottaidnak seregébe besorozni. A mi Urunk Krisztus által. Amen.

A pap most háromszoros keresztvetéssel megáldja a kenyeret s bort.

— Kérünk Téged, oh Isten, kegyeskedjél ezt a fölajánlást mindenképen † megáldottá † elfogadottá, † jóváhagyottá, okszerűvé és kedvessé tenni; hogy az a mi számunkra a Te szeretett Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak † testévé és † vérévé váljék. A ministráns csöndit egyet

2. Az Úrfölmutatás.

— A ki szenvedése előtt való napon szent és tiszteletreméltó kezeibe vette a kenyeret

A pap kezeibe veszi az ostyát.

és fölemelvén szemeit az égre, Hozzád, mindenható Atya-Istenéhez, Néked hálát adván, azt † megáldotta, megtörte és tanitványainak adta, modván: Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan:

Mert ez az én testem. A ministráns csönget először,

A pap térdethajt, csönget másodszor,

fölmutatja a szent-ostyát, csönget harmadszor.

térdethajt

és aztán a kelyhet veszi kezeibe, mondván:

— Hasonlóképen, miután vacsoráltak, e jeles kelyhet is szent és tiszteletreméltó kezeibe vette, Néked ismét hálát adván, megáldotta † és tanitványainak adá, mondván: Vegyétek és igyatok belőle mindnyájan:

Mert ez az én véremnek kelyhe, az uj és örök szövetségé, a hit titka, mely érettetek és sokakért ki fog ontatni a bünök bocsánatára.

Valahányszor ezt teszitek, az én emlékezetemre tegyétek. A ministráns

A pap térdet hajt, csönget először,

fölmutatja a kelyhet, csönget másodszor,

ismét térdet hajt. csönget harmadszor,

3. Az Úrfölmutatás után.

A pap széttárt kezekkel imádkozik:

a) **Imádságok az áldozat kegyes elfogadásáért.**

1. Ugyanazért, oh Uram, mi, a Te szolgáid, valamint szent néped is, megemlékezvén Fiadnak, ugyanazon Krisztusnak, ugy áldásos szenvedéséről, mint a halottaiból történt föltámadásáról, nemkülönben dicsőséges mennybemeneteléről: bemutatjuk kimagasló Fölségednek ajándékaiból és adományaiból ezt

a tiszta † áldozatot, szent † áldozatot, szeplőtelen † áldozatot, az örök életnek szent † kenyerét és az örök üdvösségnek † kelyhét.

2. Oh méltóztassál ezekre irgalmas és derült arczczal tekinteni és kegyesen fogadni, valamint kegyesen fogadtad jámbor gyermekednek, Ábelnek, ajándékait és ősatyánknak, Ábrahámnak, áldozatát is, melyet Néked, mint szent áldozatot és szeplőtelen adományt a Te főpapod, Melkiszedek bemutatott.

3. Alázatosan kérünk téged, mindenható Isten, parancsold meg, hogy szent angyalaid ezeket magasztos mennyei oltárod és isteni Fölséged szine elé vigyék, hogy mindannyian, kik ez oltárnál részesedvén, szentséges Fiadnak testét † és vérét † vesszük, minden mennyei áldással és kegyelemmel elteljünk. Ugyanazon Krisztus Urunk által. Amen.

b) Megemlékezés a halottakról.

— Emlékezzél meg, Uram, szolgáidról és szolgálóidról, N. N.-ről is, kik minket megelőztek a hit jelével és a béke álmát aluszszák . . .

— Esedezünk, oh Uram, hogy nekik és mindazoknak, kik Krisztusban nyugszanak, az enyhülés, a világosság és béke helyét megadjad. Ugyanazon Krisztus Urunk által. Amen.

c) Imádság bűnbocsánatért.

A pap megüti mellét.

Méltóztassál *nekünk is*, bűnös szolgáidnak, kik irgalmasságod kifogyhatatlanságában remélünk, némi részt és közösséget ajándékozni szent apostolaiddal s vértanuiddal: János-, István-, Mátyás-, Barnabás-, Ignácz-, Alexander-, Marcellinus-, Péter-, Felicitás-, Perpetua-, Ágota-, Lucia-, Ágnes-, Czeczilia-, Anasztáziával és minden szenteddel együtt, kiknek társaságába, kérünk, fogadj be minket — nem mint érdemünk méltánylója, ha-

A ministráns erre (ha Urfölmutatásra az oltárlépcső közepére térdelt) visszatér helyére.

nem mint a bocsánatnak megadója. Krisztus Urunk által.

Ki által mindezeket a jókat, Uram, teremted, megszenteled † élteted † megáldod † és nekünk adod.

A szent ostyával kereszteket vet a kehely fölé.

Ő általa † Ő vele † Ő benne † vagyon Néked † mindenható Atya-Isten a Szentlélekkel † egyetemben minden tisztelet és dicsőség. Mindörökön örökké. — Amen.

III. Az áldozás.

1. előkészület az áldozáshoz.

a) Miatyánk.

Könyörögjünk. Üdvös parancsok által megintve és isteni tanitás által oktatva bátorkodjuk mondani:

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a Te neved, jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, miképen a mennyben, azonképen itt a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nékünk ma. És bocsásd meg a mi vékeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek. És ne vigy minket kisértetbe, de szabadits meg a gonosztól. Amen.

— Kérünk, Uram, szabadits meg minket minden mult, jelen és jövő gonosztól; s a boldogságos és dicsőséges, mindenkor szüz Mária, Isten szülőanyjának és boldog apostolaidnak, Péter és Pálnak, meg Andrásnak és minden szenteknek közbenjárására, adj kegyesen békét a mi napjainkban, hogy irgalmad által támogatva, a bűntől mindig szabadok és minden háboritástól mentek legyünk.

A pap térdet hajt s a szent ostyát három részre töri, mondván:

— Ugyanazon Urunk, Jézus Krisztus, a Te

Fiad által, ki mint Isten, Veled él és uralkodik a Szentlélek egységében, mindörökön örökké. — Amen.

— Az Ur békéje † legyen † mindig † veletek! — És a te lelkeddel.

A pap a legkisebb ostyarészt a kehelybe ejti e szavakkal:

— A mi Urunk Jézus Krisztus testének és vérének ez az összekeverése és megszentelése szolgáljon nekünk, kik magunkhoz vesszük, az örök életre. Amen.

b) **Isten Báránya.**

A pap háromszor megüti mellét e szavakkal:

— Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit — irgalmazz minékünk!

— Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit — irgalmazz minékünk!

— Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit — adj minékünk békeséget!

a) **Imádságok az áldozás előtt.**

1. Uram, Jézus Krisztus, ki apostolaidnak azt mondottad: «Békét hagyok nektek, békémet adom nektek» — oh ne tekintsd vétkeimet, hanem anyaszentegyházad hitét és azt méltóztassál akaratod szerint békében megtartani és egyesiteni. Ki mint Isten élsz és uralkodol mindörökön örökké. Amen.

2. Uram, Jézus Krisztus, az élő Isten Fia! ki az Atya akaratából, a Szentlélek közreműködésével halálod által a világnak életet adtál, szabadits meg engem e szentséges Tested és Véred által minden gonosztól s add, hogy mindig ragaszkodjam parancsolataidhoz és soha se engedd, hogy Tőled elválasztassam. Ki mint Isten ugyanazon Atya-Istennel és Szentlétekkel élsz és uralkodol mindörökön örökké. Amen.

3. Oh Uram, Jézus Krisztus, testednek vétele, melyet én méltatlan magamhoz venni bátorkodom, ne váljék ítéletemre és kárhozatomra, hanem kegyességed szerint szolgáljon lelkem s testem oltalmára s gyógyulására. Ki mint Isten az Atyával s a Szentlélekkel egyetemben élsz és uralkodol mindörökön örökké. Amen.

2. Az áldozás.

a) **Uram, nem vagyok méltó.**

— Veszem a mennyei kenyeret és segitségül hivom az Ur nevét.

A pap kezébe veszi a szent ostyát és háromszor megüti mellét e szavakkal:

A ministráns mindannyiszor csönget.

1. Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem.

2, Uram, nem vagyok méltó, stb.

3, Uram, nem vagyok méltó, stb.

b) **Áldozás a szent testtel.**

A pap a szent ostyával keresztet vet magára és mondja:

— A mi Urunknak, Jézus Krisztusnak szent teste őrizze meg lelkemet az örök életre. Amen.

És magához veszi az Ur szent testét. Majd lefödi a kelyhet és térdet hajt.

Ekkor a ministráns fölkel, térdet hajt és elhozza a bort és vizet.

— Mivel viszonozzam az Urnak mindazt, a mit nékem adott?

c) **Áldozás a szent vérrel.**

— Veszem az üdvösség kelyhét és segitségül hivom az Ur nevét. Dicsérve hivom segitségül az Urat és ment leszek ellenségeimtől.

Kezébe veszi a kelyhet, keresztet vet vele maga előtt e szavakkal:

— A mi Urunknak, Jézus Krisztusnak

vére őrizze meg lelkemet az örök életre. Amen.

Magához veszi a szent vért.

d) **A kehely kiöblítése s az ujjak lemosása.**

Majd a ministráns felé nyujtja a kelyhet és mondja:

— A mit szájjal vettünk, Uram, fogadjuk tiszta lélekkel és a földi adomány szolgáljon nékünk örök orvosságul.

A ministráns bort önt a kehelybe.

Miután a bort kiitta, ujjait a hehely fölé tartva, a ministránshoz fordul e szavakkal:

A ministráns bort és vizet önt a papnak ujjaira.

— A Te tested, oh Uram, a melyet magamhoz vettem és a vér, a melyet ittam, hassa át bensőmet és add, hogy a vétkek szennye ne maradjon bennem, kit a szent és tiszta szentségek fölüditettek. Ki élsz és uralkodol mindörökön örökké. Amen.

A kancsókat visszaviszi a helyükre, azután a misekönyvet átviszi az evangéliumi oldalról a leczke oldalára, mely a paptól jobbra esik.

A kehely tartalmát kiissza, ujjait megtörli, a kelyhet kitörli és fölszereli.

3. Háladó imák.

a) **Communio!**

A pap a leczke-oldalra megy és olvassa:

(Szent Pál a korinth. I. 11. fej.) Valahányszor eszitek e kenyeret és isszátok e kelyhet, az Ur halálát hirdetitek, a mig eljő. A ki tehát méltatlanul eszi e kenyeret, vagy issza az Ur kelyhét, vétkezik az Ur teste és vére ellen (alleluja).

b) **Postcommunio.**

A pap az oltár közepén kifordul és mondja:

— Az Ur legyen veletek!

— És a te lelkeddel.

Ismét visszatér a misekönyvhöz.

Könyörögjünk. Uram! kérünk, engedj istenséged örök eledelével eltelnünk, melyet drága szent tested és véred ideig való vétele jelképez; ki élsz és uralkodol az Atyával és Szentlélekkel egyetemben Isten mindörökön örökké.

— Amen.

C) A mise befejezése.

a) **Elbocsátás.**

A pap becsukja a misekönyvet, az oltár közepére megy s a néphez fordul:

— Az Ur legyen veletek!

— És a te lelkeddel.

— Menjetek! Elbocsátás van!

— Hála légyen istennek!

A pap mélyen az oltár fölé hajol és ezt imádkozza:

(Ha a pap a misekönyvet nem csukta le, a ministráns átviszi az oltár másik oldalára.)

— Oh Szentháromság, bár tetszenék Néked szolgálatom teljesitése és add, hogy ez áldozat, melyet én méltatlan, Fölséged szemeinek fölajánlottam, Néked kedves legyen, nekem pedig s mindazoknak, kikért bemutattam, irgálmad által engesztelést szerezzen. Krisztus Urunk által. Amen.

A ministráns az oltárlépcső közepén letérdepel.

b) **Áldás.**

A pap megcsókolja az oltárt, kiterjeszti kezeit és mondja:

— Áldjon meg titeket a mindenható Isten:

Kifordul és megáldja a népet.

† Az Atya és † a Fiú és † a Szentlélek!

— Amen.

A ministráns föláll.

c) **Az utolsó evangélium.**

Az evangéliumi oldalon.

— Az Ur legyen veletek!

— És a te lelkeddel.

A szent evangéliumnak kezedete János szerint:

— Dicsőség Néked, ó Uram!

— Kezdetben vala az Ige és az Ige Istennél vala és Isten vala az Ige. Ez vala kezdetben az Istennél. Mindenek Ő általa lettek és Ő nélküle semmi sem lett, a mi lett. Ő benne vala az élet és az élet vala az emberek világossága és a világosság a sötétségben világit, de a sötétség őt föl nem fogta. Vala egy ember Istentől küldve, kinek neve vala János.

Ez bizonyságul jött, hogy bizonyságot tegyen a Világosságról, hogy mindnyájan higyjenek általa. Nem vala ő a Világosság, hanem bizonyságot tett a Világosságról. Igaz, világosság vala ez, mely megvilágosit minden e világra jövő embert. E világon vala és a világ Ő általa lett és a világ Őt meg nem ismerte. Tulajdonába jött vala és övéi be nem fogadták. A kik azonban befogadták Őt, azoknak hatalmat adott, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak kik hisznek az Ő nevében; kik sem vérből, sem a test ösztönéből, sem férfiui akaratából, hanem Istentől születtek. *És az Ige testté lőn.*

A pap térdet hajt.

És miköztünk lakozék s láttuk az Ő dicsőségét, mint az Atya egyetlen szülöttének dicsőségét, telve malaszttal és igazsággal.

— Hála légyen Istennek.

A ministráns elhozza a pap számára a csendes mise végeztével mondandó imák szövegét és a pap mellé térdel. Az imák elmondása után elmegy a süvegért, lehozza a miseköny vet balkarján, a térdhajtás után a süveget átnyujtja a papnak s visszatérnek a sekrestyébe.

Oltáregyesületi ügyek.

A kalocsai Oltáregyesület köréből. Dr. Városy Gyula kalocsai érsek a kalocsai Oltáregyesület eddigi elnökét, dr. *Kis-Erős* Ferencz polgári iskolai tanitóképző-intézeti tanárt nagy elfoglaltságára való tekintettel saját kérelmére felmentette elnöki állásától. Dr. Kis-Erős az utóbbi években elnöki, azelőtt meg alelnöki minőségben szerzett nagy érdemeket az egyesület vezetésében. Utódjául az egylet eddigi alelnökét, dr. *Kőszeghy* Mihály kisszemináriumi alkormányzót nevezte ki a főpásztor.

Nagy örömben is volt része a kalocsai Oltáregyesületnek. Ugyanis a királyi kegy a kalocsai Oltáregyesület alapitóját és első igazgatóját, dr. *Povischil* Rikárd kisszemináriumi kormányzót a kalocsai székeskáptalan kanonokjává nevezte ki.

Az Oltáregyesület a pécsi egyházmegyében. Az Oltáregyesület e megyében is meglehetős felkarolásnak örvend. Érdekes, hogy a pécsi egyházmegyében még a XVIII. századból fenmaradt néhány örökimádástársulat, ezek most az Oltáregyesületbe olvadva, azzal egyetemben vesznek részt az engesztelő és megkérlelő szentségimádás folytonossá tételében. Ilyen régi örökimádástársulat van a következő községekben: Németmárok 1733 óta; Tevel, alapitási éve ismeretlen. Az oltáregyesületi ájtatosság szervezve van a következő helyeken: 1. Szakcs 1865 óta; 2. Tengőd 1875; 3. Lovászhetény 1878; 4. Szabadszentkirály 1894; 5. Hásságy (plébánia: Olasz) 1895; 6. Pári 1895; 7. Laskafalu (pléb.) és Lőcs 1896; 8. Patacs és Magyarürög (plébánia: Ráczváros) 1896; 9. Kisnyárad és Liptód (pléb. Babarcz) 1897; 10. Nagymányok 1897; 11. Bonyhád 1898; 12. Hosszuhetény 1898; 13. Rácztöttös 1898; 14. Alsómocsolád 1899; 15. Bükkösd 1899; 16. Kővágószőllős (pléb.) és Cserkut 1899; 17. Pécs (Székesegyház) 1900; 18. Püspökszentlászló 1900; 19. Sásd 1900; 20. Szekszárd (Ujváros) 1900; 21. Szentlőrincz 1900, 22. Nagybicsérd 1901; 23. Szigetvár 1901; 24. Kisdorog 1902; 25. Vásárosdombó 1902; 26. Nak 1903; 27. Németbóly 1903; 28. Magyarhertelend (pléb.), Egyházbér és Kisdobolya 1905 óta. A szentségi művek vezetésére az egyházmegyében a *pécsi Oltáregyesület* a hivatott. Betöltött szerepéről külön évi kimutatásban szokott számot adni. Ez a beszámoló mindenkor tanusitja, hogy a pécsi Oltáregyesület meg is felel a beléje helyezett várakozásnak.

Az Oltáregyesület a szatmári egyházmegye területén. A legméltóságotabb Oltáriszentség imádása és a szegény templomok fölszerelésére alakult Oltáregyesület a szatmári egyházmegyében is tért hóditott. Az oltáregyesületi eszme legfőbb éltetője az egyházmegyében a *nagykárolyi Oltáregyesület.* Mindössze néhány évi multra tekinthet vissza, de máris a legéletrevalóbb hazai Oltáregyesületek sorába küzdötte fel magát. Kiállitásaival és hangversenyeivel szokott a nyilvánosság elé lépni. Évi müködéséről pedig külön értesitőben számol be. Nagykárolyon kivül még a következő plébániákon van szervezve az oltáregyesületi ájtatosság: Dobóruszka, Fancsika, Kálmánd, Sároroszi, Szaniszló és Vállaj. A tagok száma ezen falusi Oltáregyletekben általában közel jár a százhoz.

***

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1906 junius és julius hóban befolyt díjak:

Holzwarth Irén 2 k, Aigner György és Antónia 1 k, Szabó Mária 1 k, özv. Unger Leoné 4 k, Renelt Teréz 1 k, Baross Istvánné 1 k, Tomcsányi Janka 24 f, Barócsi Antal 50 f, László Katalin 1 k, Göndöcs Katalin 6 k, Farkas Teréz 2 k, Blahó Regina 24 f, Spillenberg András 40 f, gróf Wenckheim Gézáné 10 k, Groszits Klára 3 k, Viaszk Katalin 40 f, Jeruska Pálné 40 f, Tancsék Mária 2 k, Árolt Julianna 60 f, Röth Borbála 40 f, Géczy Teréz 1 k, Brecskó Mária urnő a barcsi tagoktól 18 k 4 f, Doleschal István 4 k, Körmendi Vilma 4 k, Farkas Ilona 2 k, Szabó Józsefné 5 k, Gammel Ferike 2 k, T. E. 2 k, Planner Anna 4 k, a központi papnevelőintézeti növendékek részéről T. Tóth Kálmán ur által 62 k 10 f, özv. Blah Gyuláné 40 f, Tapert Emilia 2 k, Lord Adolfné 10 k, Kozma Gizella 2 k, Kis Erzsébet 1 k, Vigkedvü Pálné 2 k, özv. Wittinger Károlyné 1 k 60 f, Landsteiner Gizella 2 k, Szabó

Gyula 1 k, György Ferenczné 1 k, Baligó Teréz 4 k, Adamovits Ádámné 4 k, Jakab Anna 1 k, Windisch Jánosné 2 k, Séner Erzsébet 2 k, Pásta Sarolta 2 k, György Ferencz 1 k, Unsafszki Nándorné 40 f, Szalassi Lujza 30 f, Boros Paula 2 k, Tomi Erzsébet 2 k, Gubicza Józsefné 3 k, Kubisch Tivadar 1 k, Brunkala Mátyás 1 k, Machal Jánosné 2 k, Schoretz Lajosné 4 k, Bubla Józsefné 2 k, Flaschits Anna 1 k, Trapli Józsefné 4 k, özv. Belhuzy Emilné 2 k, ft. Rokk István ur által a mező-petri-i tagoktól 7 k 11 f, Hegedüs Kálmán és neje 2 k, Micskó Mária 3 k, Tasnyi Istvánné 24 f, Csécsei Borbála 24 f, Lőrincz Borbála 30 f, Lőrincz Apollónia 30 f, Török Gizella 2 k, Polszki Irma 1 k.

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1906 január hóban befolyt díjak: Polonyi Anna 60 f, Kunsztl Róza 1 k, Kunsztl Erzsébet 1 k, Melhárdt Pálné 40 f, Melhárdt Pál 1 k, ft. dr. Repák Jenő megbizott ur eperjes egyházmegye területéről 155 k 49 f, Spitzer Mária 2 k, Kalats Mária 2 k, Kopanyicsák Mária 6 k, Bignio Gyuláné 4 k, Thinschmidt Gyuláné 4 k, Ledermeyer Margit 2 k, Burián Nándorné 2 k, Sooky Józsefné 2 k, Minsik Szalomea 2 k, Weisinger Anna 2 k, özv. Tóth Antalné 4 k, ns. és ftdő Boros János kanonok ur által Lugos egyházmegyéből, Ohabu Forgács 4 k, Román Omnicza 6 k, Csukics 4 k, Szekosán Miklós gk. plébános ur 2 k 30 f, összesen 16 k, ftdő Trásy György ur a Recsk és mátraderecskei tagoktól 5 k 08 f, Blahó János 50 f, Prezenszki Borbála 50 f, Lovrich Gusztávné 10 k, Angyecsko Istvánné 2 k, Pete Imréné 1 k, Muradin István 24 f, Nagy Rozsika 24 f, Keserü József 24 f, Britska Jánosné 60 f, Schmied Jánosné 60 f, Szüki Antalné 60 f, Gubicska Róza 80 f, özv. Gubicska Jánosné 80 f. (Folyt. köv.)

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai.

Az oltáregyesület elhunyt tagjai 1905-ben. Kókai Viktor, Kis Anna, Kóczián Anna, Kókai Anna, Kovács Margit, Kis Borbála, Kéri Julianna, Jászárokszállás, Vég Pálné B.-Ederics, Mizsei Anna Jászberény, Munták Mária, Molnár Anna Jákfalu, Miksi Anna Várasszó, Mihalkó Margit Magyarszirák, Móczár Ágnes Jászárokszállás, Micsó Mihály, Misuta Mária Nagykoszmály, Szekanina Viktória Bpest, Szikola János Nagykoszmály Szrighné, Farkas Mária Sajónémethi, Sváb Erzsébet Csány.

Az oltáregyesület elhunyt tagjai 1906. évben: Krizsán Ilona Békéscsaba, Kis Krisztina, Kis Teréz, Kis Esther Mátraderecske, Kunzli Irma Budapest, Lukács Andrásné Nagykoszmály, Laurinyecz Dorottya Békéscsaba, Liptai Erzsébet Budapest, Mihalik Anna Eszt.-Pöstyén, Ocsovszky Paulov Katalin Hont-Bozók, Stefko Magdolna Budapest, Tariska Mária Ignáczné Nagykoszmály, Illencz Erzsébet, Hesz Kata, Hohn Örzse, Hans Borbála, Hartmann Örzse Uj-Arad, Holló Erzsébet Recsk, özv. Gubinyi Tamásné, Gressner Józsa, Fodor Franciska Budapest, Fehér Mária, Csenyák Jánosné Gyöngyöshalmaj, Fekete Rozál Recsk, Dachs Ágnes Gyöngyösoroszi, Bauer Mariska Budapest, Borsos Mátyás Recsk.

Szerkesztő: Dr. Breyer István.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Kiskunmajsán.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meganyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

VII. ÉVF. 1906 9. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-út 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. SZEPTEMBER. 9. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Értesités. — Két eucharisztikus elmélkedés. — Karkecz Lajos: Az Oltáriszentség lényege. — T. Kálmán: Szentségi egyletek. — Koncz József: Áldozáskor. — A titkos mély Szentség villogásai. — Innen-onnan: Eucharisztikus szentek. — Kalazanczi szent József. — Fölhivás. — Az eucharisztikus kongresszus. — Fischer Ágoston: Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

ÉRTESITÉS

A Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége, mint a nagygyülések rendezője, értesiti a katholikus közönséget, hogy a

VI-ik katholikus nagygyülés

folyó évi szeptember hó 23—26-án fog Budapesten megtartatni. A nagygyülés szinhelye a fővárosi Vigadó. A nagygyülés rendezősége kétféle jegyet bocsát ki, ugymint:

1. *Belépőjegyet,* melylyel a nagygyülés minden ülésén részt lehet venni. *Ára 1 korona.* Ezt a jegyet a népszövetségi tagok ingyen kapják.

2. *Tagsági jegyet,* a mely a nyilvános üléseken a jegy számának megfelelő ülőhely állandó használatára és a záróülés előtt tartandó zárt ülésen való részvételre és szavazásra jogosit. *Ára 5 korona.*

A jegyek a Kath. Szövetségnél (VIII., Szentkirályi-u. 28.) előre megváltandók. A megváltott jegyek az utazási engedményre jogositó igazolványnyal együtt előre megküldetnek. Az általános programm a következő:

23-án, vasárnap: Délután szentséges körmenet a belvárosi plébániatemplomból. — Este a Keresztényszocziális Egyesületek nyilvános ülése. A Katholikus Ifjak Körének estélye.

24-én, hétfőn: Szentmise. *A nagygyülés megnyitása. Eucharisztikus diszgyülés.* Szakosztályok tanácskozása. *I. nyilvános ülés.* Hangverseny. Ismerkedési estély.

25-én, kedden: Szentmise. A Keresztény Szövetkezetek, legényegyletek, Iskolatestvérek és Regisi szent Ferencz és más egyletek párhuzamos közgyülése. Szakosztályok ülése. *II. nyilvános ülés.* A Budai Kath. Kör. müvészestélye.

26-án, szerdán: Szentmise után *zárt ülés*, melyen csak az ötkoronás jegygyel birók vehetnek részt. *III. nyilvános ülés.*

Katholikus Testvéreink!

Hozzátok száll hivó szózatunk. Jertek vallomást tenni Krisztus mellett, mert emlékezzetek meg arról, hogy a ki Őt megtagadja az emberek előtt, azt Ő is megtagadja mennyei Atyja előtt. Tegyük a nagygyülést valóban *nagygyá*. Ne sajnáljunk sem költséget, sem időt, mert *a mink van, azzal mind Istennek tartozunk*. Siessünk táborba, hogy az ellenség készületlenül ne találjon.

Viszontlátásra a VI. katholikus nagygyülésen!

Budapest, 1906. szeptember 1.

A Katholikus Szövetség.

Két eucharisztikus elmélkedés.

Dr. PROHÁSZKA OTTOKÁR-tól, mint az esztergomi papnevelő lelkiigazgatójától, 1902 őszén.

I.

AZ EZ IDEI budapesti eucharisztikus kongresszus a mi figyelmünket a «Mirae caritatis» kezdetü, apostoli körlevélre irányozta. Biztosit minket a Szentatya, hogy az a szeretet, mely benne él s «advigilat in tempora» (felügyel az időkre) észreveszi s szemmel kiséri a fejlődést; észreveszi, hogy mi kell neki, mit keres, s kimondja, hogy életet keres. Valóban ugy van. Tudomány mint systema, kultura mint gyakorlat, művészet mint az igaznak szép formába öltöztetése, életet keres. A művészet, mely eddig harmonizált vonalakat, szineket, hangokat, most hivatást érez magában, hogy ezentul harmonizál majd sziveket, gondolatokat, lelkeket, érzelmeket. A költészet keresi a legszebb éneket és a legszebb ének: az ének az életről. Azért mondja a pápa: kerestek életet? nem értlek titeket, hát minek keresitek azt, a mi van? «Lignum vitae (az élet fája), verbum vitae (az élet igéje), corona vitae (az élet koronája), panis vitae (az élet kenyere), semen vitae (az élet magva)», ki beszél erről? Az Ur Jézus óta egyre ezt rebesgetjük, kinálunk nektek életet, mint eleven magot, «semen vitae», nyujtjuk az élet kenyerét, óvjuk élteteket az ő biztositékával; hát kérlek, mit kerestek? Itt van az élet, az Ur Jézusban.

Azóta van élet, igazi, emberi, mélységes, szerencsés, gazdag élet, mióta az isteni élet az Ur Jézus lelkében emberi gondolattá lett; mióta az isteni szeretet az Ur Jézus szivében emberi érzéssé lett; mióta az isteni vágy teremteni embert, a melyet Ádám óta kivinni nem sikerült, Krisztusban szerencsésen érvényesült! Tehát hogyha kell élet gondolataitoknak, meritsetek itt; ha kell harmonikus érzés sziveiteknek, melegedjetek itt. Ha kell tökéletesség, ültessétek át ezt magatokba. S mindennek a módja s a nyitja: egyesülés Krisztussal! Ime az Eucharisztia semmi egyéb, mint egyesülés. Az Eucharisztiában a kenyér szine egyesülésre hiv: egyetek, de vigyázzatok, hogy az evés csak jel s egyesülést sürget, egyesülést, a hogy a lelkek, a hogy a szivek egyesülni szoktak. Lelkek akkor egyesülnek, ha egyet gondolnak; szivek akkor egyesülnek, ha egyet éreznek. Emberek akkor egyesülnek, ha szeretetben egyesülnek. Mi az Urvacsora? A lelkek egyesülése a gondolatok közlésében, szivek összeforrása az érzelmek egységében. Mi az igazi szent áldozás? Krisztus gondolataival való töltekezés, Krisztus érzelmeitől való felgyulladás, Krisztus hasonmásának kiverődése a szemen, homlokon, ajkon, beszéden, szereteten, sziven, életen, az egész életen, az egész emberen. Meg van tehát a programm, hogy hogy kell áldozni. Áldozni ugy kell, hogy az ember a lelkét eltölti az Ur Jézus gondolataival. Ugy menjetek áldozni, mint a kik mennek fölvilágosodni s ugyanakkor megnyugodni az Ur Jézus gondolataiban. A Krisztus-kép ott tárul föl előttünk; ott néz az Ur Jézus mélyen bele a lelkünkbe ugy, hogy képét soha többé el nem felejtjük. Ha nézek egy képet, akkor én a művész gondolataiban megnyugszom s nyugalmam valóságos élvezetté lesz, élvezek s gyönyörködöm. A mi felvilágosodásunk is ily megnyugtató s élvezetes kontempláció! Én nézem őt, ő néz engem. Je l'avise il m'avise. Valahányszor ily megnyugodva nézzük az Urat, mindannyiszor belénk folynak át az ő gondolatai s erőnket fokozzák. Ilyenkor lelkünk egyesül az Urral s megpihen benne.

Nézzék meg a Szentirásban a lélek megnyugvásának jeleneteit, valóságos Urvacsora-jelenetek. Ott ül Bethániában Mária az Ur Jézus lábainál. Ez Urvacsora. De hisz ott nem esznek! Az evés az egyesülés jele, az itt is megvan, a lélek itt is megnyugszik. Mikor Mária az Ur Jézus lábainál ül, s szeme az isteni Megváltónak nemcsak szemébe, hanem lelkébe is elmerül, a szerető lélek megpihen jegyesében. Pihenés a jegyesben, az Urvacsora. Térjenek be az első zöldcsütörtök estéjén az Urvacsora termébe. Az aggódó gondolatok ott elcsitulnak s 11 lélek függ a mesteren, ki értük imádkozik. Ez Urvacsora. Nem a vacsora miatt, hanem a lelkeknek megnyugvása miatt a mesterben. Nézzék a husvét reggelét, ez Magdolnának Urvacsorája. A kétkedő, reményeiben megtört lélek, hogyan tud Urvacsorázni, hogy tud egyesülni, hogy tud megnyugodni a mester gondolataiban, azokban a győzelmes gondolatokban. Nézzék husvét délutánján az emmausi tanitványok utját; két ember, a kik lemondtak reményeikről; hogy gyullad fel s hogy nyugszik meg azután két ily kislelkü sziv, egy nagy lélek közelében. Ez Urvacsora. És a husvét estéje az egész apostoli gyülekezetnek Urvacsorája. Mi megyünk Urvacsorázni, megyünk megnyugodni az Ur Jézus biztatós,

győzelmes gondolataiban. Megyünk a szent áldozáshoz, hogy világi nézeteinket, gondolatainkat sokszor meghasonlott, maga magával nem biró lelkünket Jézus szivén földeritsük s megnyugtassuk, hogy szent békénk legyen.

Az Oltáriszentség továbbá nemcsak azért nyugtatja meg lelkünket, mert gondolatainkat Jézusban megpihentetjük, hanem azért is, mert hitünket rendkivül megerősiti. «Est enim memoria mirabilium.» (Ugyanis csodás dolgok emlékezete.) Hitünk az Isten csodálatos müveivel áll szemközt. Ime az Oltáriszentség az Ur Isten csodálatos müveinek emléke. Nagy emlék, melyben megujul Krisztus megtestesülése és szenvedése. Nagy emlék, mert csodásan van jelen itt az Ur s jelenlétét is csodák bizonyitják, a milyennek nagyszerü emléke a felséges orvietói dóm. Nagy emlék, a melyhez az emberi lelkeknek annyi csodálatos tünete, az aszkézis annyi titka, az elragadtatások felséges sora füződik. Est fidei mysterium! A hit titka. Csodák alkotják, csodák kisérik e titkot. Ilyen a bolsanói csoda. A misező pap egyszer kételkedett, vajjon igazán van-e az oltáriszentségben Krisztus teste s vére s ime Urfölmutatáskor a bor a kehelyben piros vérré változott, felforrott, kiömlött s elárasztotta az oltárt; ennek emlékére épittette IV. Urbán pápa a felséges orvietói dómot. De nem annyira ezek a csodák, mint inkább azok az eleven csodák, a bámulatos szentek, bizonyitják az Oltáriszentség valóságát, kik nem ettek más ételt, mint Eucharisztiát, s kik oly erősek voltak, hogy legyőztek mindent.

Legyünk mi is az Eucharisztia eleven bizonyitékai buzgó életünk által, melyet az Oltáriszentségből meritünk. Változzunk el tőle. A mi gondolataink infirmae providentiae, gyenge gondolatok; szürke gondolatok, melyekben nincs meg a hitnek világa, a kétely gondolatai, világias, földies gondolatok, melyekben nincs lendület: nem értjük meg önmagunkat; mire való az Eucharisztia? Ki kell váltani az Ur Isten gondolatait. Igaz, hogy megtette ezt már az isteni Megváltó, mert az evangélium csupa isteni gondolat emberi kiadásban; csakhogy az Oltáriszentségben ezeket a gondolatokat mintegy tüzes bélyegzővel nyomja bele lelkünkbe. Nekünk az Eucharisztia az isteni, a krisztusi életnek organuma; magunkhoz veszszük s élni kezdünk. Valamint az orgona a búgó szelet zenévé változtatja, s a szem a sötétségből világosságot teremt: ugy Krisztusnak nagy lelke is a földi életbe isteni életet gondol és teremt. Hozzájárulunk s mondjuk: Gondolataink szavak, üres szél, teremts belém életet, sötét éther vagyok, legyek világosság! Mi nem akarunk ragaszkodni a mi gondolatainkhoz. Ezek annnyiszor kompromittáltak, annyit kinoztak; sötétségbe tereltek; mit szeressek rajtuk? A világ gondolatai sem imponálnak, hisz annyi sok ember szenvedett hajótörést miattok; mi súlya legyen a nagy világ itéletének előttünk, kik már kiéreztük, hogy az Ur Jézusban egy harmonikus, gazdag életnek világa áll

előttünk. Mit zavarjon engem ember, ki nagy szavakkal és nagy tehetségekkel kiindul világgá s életet akar teremteni, de azután maga magával sem bir? Mit menjek emberek után, a kik, ha nagy tehetségek is voltak, azzal a sóhajjal haltak el, hogy: «több világosságot!» Ily lelki élet, akármily költemények fakadjanak belőle, akármily szobrokat tudjon faragni, akármily szinekben tudja rálehelni ideálját fára és vászonra, nekem nem imponál. Nekem kell az élet, mely egész embert tud kialakitani. A mely az észt, ezt a végzetes tehetségét, melyet az Ur Isten adott, hogy őt megismerjük, melynek az a szerencsétlensége, hogy őt ritkán ismeri meg, le tudná foglalni, igaz tudománynyal tölteni és megnyugtatni; ezt végre is tökéletesen csak a hit teszi. Azért mi ugy akarunk áldozni.

Azonban nemcsak az emberi ész, hanem az emberi szív is követeli a maga részét. Ezt az emberi szivet kétféle érzelem, kétféle szeretet foglalja le: Charitas és cupiditas. A cupiditas — panaszkodik a pápa — olyan mint a tűzvész, mely az emberiségen nyilal, kéj- és élvezetvágy; tűz, mely emészt és perzsel, szomjassá tesz és kinoz; a világ csak ugy szivja és szomjazza e tüzet. Ennek következménye nemcsak a gőg, mely az észre veti az árnyekát, hanem egyszersmind a szenvedély, mely az emberi szivet teszi tönkre. Le kell foglalni az emberi szivet a szent szeretetben. Hogy az a másik szeretet, mely mohó és falánk, mely az állat szenvedélye, csökkenjen bennünk. Nutrimentum charitatis et imminutio cupiditatis... ubi charitas ibi cupiditas non est. (A szeretet tápláléka s az élvezetvágy csökkentése... a hol szeretet van, ott élvezetvágy nincs.) Ez nem fog egészen sikerülni, csak az égben, de biztos, hogy mihelyt a szeretet, a tiszta charitas kigyullad, annak a másik lángnak tápja elfogy s a láng eloltódik. Oh igen a szent szeretet elég hatalmas arra, hogy a szivek bomoljanak utána; elég hatalmas arra, hogy a világot felgyujtsa. Ezt főleg az Eucharisztiában teszi. Az Ur Jézus bennünk a szent szeretettel legyőzi az érzéki szeretetet. Ugy gyönyörködtet, ugy melenget, hogy más után nincs kivánságunk; megvan élvezete és gyönyöre, mást nem keres. A lélek olyan, hogy mint szent Gergely mondja: aut delectatur infimis aut summis (vagy felséges, vagy aljas dolgokban gyönyörködik) s ha megvan a «summum» (felséges) elfelejti azt, a mi «infimum» (aljas).

Az Oltáriszentség még az által is töri bennünk a rossz szenvedélyt, a szennyes szeretetet, hogy az Ur Jézussal egyesülve a castissima caro sopit concupiscentiam. A legtisztább, a legszüziesebb test érintése a mi forró vérünk törvényét megtöri.

Gondolom, hogy még sok mindenfélét lehetne emellett fölhozni; de végre is arra a következtetésre jutnánk, melyre a Szentatya «Eucharistia esi magnum vitae adjumentum», az életnek, annak a gazdag életnek segítsége. Akár lelkemet, akár szememet akarom megnyugtatni s azt derültté tenni,

akár a sziv szenvedélyeit akarom letörni, azután megnemesiteni: segitségem az Eucharisztia. Iparkodjunk tehát jól áldozni, az Ur Jézus gondolataival s az Ur Jézus szeretetével töltekezni. Tanuljunk meg szentáldozni, vagyis önmagunkat emancipálni gyenge gondolatoktól s a sziv rendetlen vágyaitól; az Ur Jézus gondolatinak békéje: ez lesz az igazi Urvacsora.

II.

Életet keresünk. Az Ur Jézus azért jött, hogy életünk legyen. Ő is azt akarja, a mit mi, hogy legyen életünk, adott hozzá kenyeret, az élet kenyerét. A zsoltáros igéri, hogy az Isten oly hatalmas, hogy a kőből vizet fakaszt és a sziklából mézet ad és a pusztát kertté változtatja. Rupem in fontes aquarum, petram in stagnum; igéri, hogy az élettelent föltámasztja s a meddőt megtermékenyiti; az isteni Megváltó az Oltáriszentségben ezeket a nagy föladatokat oldja meg lelkekben, kik átadják magukat neki. Mert ha kő is volt a lélek, forrást fakaszt belőle s ha puszta is volt, édenkertet alkot benne. Teszi ezt az Isteni Megváltó elsősorban az által, hogy az Eucharisztia által a hit szellemét fejleszti bennünk s erről már szóltam; azonban az élet nemcsak hit; a szép élet az erkölcsi élet. A hit annak az életnek csak egy tényezője, annak az édenkertnek csak egy virágos csemetéje. Szép erkölcs, ez a legszebb remekmű.

Van különféle szép remek márványból: pl. a medenczére szállt galambok a kapitoliumi muzeumben, a kigyókkal küzködő Laokon-csoport, Apolló vagy Héra; ezek remekek márványból. Lehet a szépet kialakitania az embernek a maga külsejében; lehet pl. valaki jó szinész, ki nem márványban, hanem saját megjelenéseinek hajlékonyságában alakit. Alakithat oly hüen, hogy benne szemléljük az illetőt. Lehet festékkel is alakitani úgy, hogy az ember a képben a valóságot véli látni. Ha lehet márványból és festékből s élő alakokból remekmüveket alkotni, hogyne lehetne azt abban a legszinpompásabb világban, melyet léleknek neveznek. Szép lélek, tiszta erkölcs, harmonikus élet, tiszta világ, ez az igazi remekmű. Azért az Ur Isten a szobrokat, a képeket lenn hagyja, a szinészek után nem vágyik, de az ég muzeumába a szép lelkeket viszi át. Mert a márvány-remekből meszet égethetnek, a képből rongy lehet, az emberből is nyomorult teremtés válhatik, de a lélek, mely az Ur Isten képére alakult, maradandó örök emlék lesz.

Tehát tiszta erkölcs, szép ember, szép lélek, harmonikus lélek: ez a remekmű, melyet az Ur Isten élvez. Az erkölcstelen ember az romlás és rothadás; nem alak, hanem alaktalanság; nem rithmus, nem arány. Ott a test viaskodik a lélekkel; a gondolatot elöli a szenvedély, az egyik szenvedély elöli a másikat; az erkölcstelen ember egy chaotikus, rendezetlen világ, hol erők küzdenek s kialakulni még sem birnak...

S hol teremnek azok a szép lelkek? Mindennek megvan a maga hazai földje, megvan a zónája, a hol a napsugár ugy éri, oly szög alatt, a mint jó neki. Ha nincs a hazai földben a növény, ha nincs a maga zónájában az élet, elcsenevész. Álljanak meg a kis, takaros zsurlók előtt s gondolják el, hogy voltak egyszer világok, mikor ezek a kis törpék óriási fák voltak. Mikor őserdőket képeztek, melyek kőszénéből mi most melegszünk! Ime, mily törpék lettek azóta. Tengődnek, mint az apró mécses világa, melynek kéklő lángját az olaj még nem nyelte el. Más csillagok voltak, más volt a föld melege, mely a zsurlót fává nevelte. Nézzék az oroszlánt valami állatseregletben, nézzék ezt az ütött-kopott állatot, fénytelen szemét. Nincs otthon, hisz ketreczben van. Neki puszta kell, végtelen pusztaság! Nézzék a halakat az aquariumban; az üvegfiókokban bugyborékol a sós viz, de a fiók nem óczeán.

Szent Jeromos áldozása.
(Domenichino festménye a Vatikánban.)

Vegyék az embert, a ki nagy városokban pinczelakásokban lakik s gyárakban dolgozik, a hol por és füst, foszlány uszik a levegőben. Adjanak neki tiszta levegőt, erdőt, napsugarat, adjanak neki életet, meleget, meglátják, hogy mi lesz belőle. Ha a zsurlónak kell a maga világa és az oroszlánnak a maga pusztája és az embernek tiszta levegő: mi kell a tiszta erkölcsnek? Van az erkölcsnek is hazai földje, zónája? Van annak is üdesége, friss folyása? Annak is van! Legyenek meggyőződve, sehol sincs az erény annyira otthon, mint az Oltáriszentség athmoszférájában.

Akarnak tiszta, harmonikus szép lelkeket s nekik való levegőt, vizet, napsugarat s gazdag energiát, vezessék be őket az Eucharisztia légkörébe, érezni fogják, hogy ez az. Ott megtalálnak mindent, a mi erős lelki élethez kell; mindenekelőtt nagy, széles látókört, nem fiókládát. Mert a léleknek az kell, a mi az oroszlánnak, a mi a halnak: végtelen, boldogitó szabadság! Nem sötétség, nem lebuj, hanem napfény. És mi az életre nézve a napsugár, az áttetszőség? Azok a nagy, felséges gondolatok, melyek lelkünkben teremtenek hatalmas világot, azt az öntudatot, hogy Isten van veled, te szabad lény vagy. Krisztus van veled, többet mondok, Krisztus van benned. Te Cézárnál, Napoleonnál nagyobb vagy. Nem a hatalmat, hanem az élet szuverenitását véve. Te a szabadság gyermeke vagy. Nemcsak a szabadságé, te az Isten gyermeke, az Isten temploma vagy. A benned suttogó imát jobban becsüli az Isten, mint szent Péter templomát, mint a katakombákat. És hol érzed azt, hogy benned ily érték rejlik, hogy benned ily hatalom lakik? Hol érzed azt inkább, mint a szent áldozásban? Ott ébred az ember saját méltóságának, gazdagságának, istenfiuságának öntudatára. Ez jó neki.

A ki ezt meg nem érti, az elfonnyasztja a kereszténységet. Nézzék azokat a sötét szektákat, melyek nem értették meg az Ur Isten nagy gondolatait; a nagy világból csináltak ketreczet és belegyömöszölték a lelket és megvonták tőle a napsugárt; bizalmatlankodtak az Isten kegyelmében, az Isten szeretetében. Még azok is elnyomoritották az embert, kik szent Ágostonnal dicsekedtek s a kegyelmet dicsőiteni akarták, leghevesebb ellenségei voltak a Jézus Szive tiszteletének. Oh, az ember bizalmatlankodik az Isten szeretetében, leereszkedésében, a velünk való s bennünk lakó Krisztus őszinteségében. Gyanakodom, hogy ez a nagy Isten megvet, hogy ez az Ur Jézus, mikor az Oltáriszentséget rendelte, nem az én számomra rendelte. Ez a hideg éj s sötét éjfél nem nekem való világ. Futok ezekből a jégvermekből, ez oltároktól, e hideg szikláktól. Nem fakadnak itt források, melyek föllocsolják bennem az életet. Oh másmilyen a tiszta lelkek hazája, ott fény van, meleg van.

Mi kell továbbá az életnek? Az életnek kellenek források, melyek tiszta vizet adnak. Az élet nem a pusztáé. Nekünk kellenek kutak, melyekben nincsenek tifuszbaczillusok; mert a ki azokból iszik, halált iszik. Források kellenek, melyek képesek bennünk a tiszta erkölcsöt fejleszteni. Ezzel a szent tisztaságra czélzok, mert a szent tisztaság a legüdébb, a legkedvesebb erkölcsösség. Az ember megvakul a szenvedélyektől, kivált a VI. parancs elleni vétektől; sürü lesz vére s kiszárad veleje. Belső világunk lapos és érzéki lesz, az élet szintelen és nem méltó hozzánk. Mi locsolja föl ezt a szárazságot? Az Oltáriszentség semmit sem lehel annyira, mint a szent tisztaságot. Quid pulchrum ejus, quid bonum ejus, nisi frumentum electorum et vinum germinans virgines. Ha vannak választott lelkek, ha vannak lelkek, melyeket a Pontificale Romanum «sublimiores animae» névvel jelez, ezek a sublimiores animae a szent tisztaság kedvelői. Az Oltáriszentség a szeplőtelen érintetlenséget, a lelki világnak szeplőtelen átlátszóságát teremti meg. A hol ez nincs, ott az erkölcsnek ereje, szépsége, harmóniája hiányzik.

Mi kell még a szép belső világhoz? Meleg lendület. A meleg, a hő csupa energia, a lendület csupa erő. Anélkül szabad világ nincs, nincs kiindulás, lelkesülés és bátorság. Az Eucharisztia által lelkünkbe fektetett meleg és energia az áldozat szelleme. Az embernek türni és szenvedni kell s hogy azt jól tehesse, meg kell találnia helyét, a hol fejének, szivének nyugalmat talál, a honnan erejét szivja. A mi szenvedő lelkünknek megnyugvása az Ur Jézus szive. Ha szivére borulok, szenvedésem megenyhül. Az a töviskoszoru, mely őt szurja, engem nem szur; az a seb, mely őt döfi át, engem kimél. A kereszt, melyet ő is hordoz, nekem könnyebb. Ez az érzés nekem lendület és erő. Az áldozat ez érzelmeire akar minket oktatni az Isteni Megváltó, midőn azt mondja: Hoc facite in meam commemorationem. (Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.) A szent áldozás nem nélkülözheti soha az Ur Jézus szenvedésének, türelmének motivumait. Azokat onnan számüzni nem lehet. De a türés, a szenvedés az áldozatnak csak alsóbb foka; van annak magasabb foka is s az az önkéntes áldozat. Ha az ember nemcsak tür, mert kereszt borul rá, hanem készakarva rászánja magát küzdelemre és szenvedésre egy nagyobb szeretetért, mely őt lelkesiti; testet érzékiséget, világot, a mennyiben ezek lépcsők lehetnek a léleknek, lábbal tapos s az által önönmagát, lelkét, életét sublimiorem facit. Ez az áldozatkészség volt az egyháznak nagyszerü hozománya! Oh beatam Ecclesiam! kiált föl szent Cyprián, fuit quondam in operibus fratrum candida nunc facta est in sanguine martyrium purpurea! Az Ecclesia ruhája fényes, ezüst- és aranybrokát; fuit quondam candida, a pünkösdi tüznek fényében; azután bele szőtte az Ur Isten abba az arany- és ezüstbrokátba a tüzes rózsákat, a vérpiros szálakat s facta est purpurea! Minden lélek, a mely az Ur Jézust szereti, az áldozatos jelleget hordozza homlokán s ez a szent áldozásban verődik ki rajta, mely az embert becsületessé, harczra s áldozatra készségessé teszi. Itt teremnek azok, a kikre a költő szavait alkalmazhatjuk: «magnae animae prodigi», kik pazarolják a lelket, az életet, de ugy, hogy aztán százszorosan megtérül az bennük. A mit adnak, azért százszoros kárpótlást kapnak. Minden áldozat, minden önmegtagadás fokozza az ember belső energiáját, a lélek küzdelmét már is a győzelemmel koronázza.

Valóban igaz tehát, hogy ha a zsurlónak van zónája és korszaka s az oroszlánnak hazája s a halnak oczeánja s az egészséges embernek a maga

légköre, ugy az erkölcsi életnek, az erkölcsös léleknek is megvan a maga levegője, légköre, fényes égboltja, üde forrása és napfénye. Legyetek meggyőződve, belőletek is azon mértékben lesznek szép lelkek, azon mértékben alakulnak ki Krisztus hasonmásaivá, a melyben a szent áldozásból tudjátok meriteni az élet erejét; mysterium vitae erit vobis magnum praesidium vitae. (Az életnek titka az élet nagy oltalma lesz számotokra.)

Az Oltáriszentség lényege.

Az EUCHARISZTIA az Ur Jézus Krisztus testének és vérének a kenyér és bor szine alatt a keresztény hivek halhatatlan lelke táplálására magától az Ur Jézus Krisztustól rendelt Szentség. Mondhatnók igy is: Az Oltáriszentség az uj-szövetségnek szentsége, melyet Krisztus rendelt, melyben teste és vére a kenyér és bor szine alatt lelkünk táplálására jelen van. (Dr. Katschthaller.) Elnevezhetnők másképen is, például azt mondhatnók, hogy az Oltáriszentség az uj-szövetségnek Krisztus által rendelt szentsége, a kenyérnek és bornak, előirt alak által Krisztus testévé és vérévé szentelt külszinei, melyek étel és ital módjára az ember belső és lelki táplálását jelzik és okozzák. (Gotti.)

Bármint adjuk fogalmát, az az egy világos, hogy az Oltáriszentség Krisztus által a lelkek táplálására rendelt szentség.

Lényege két tényezőből áll: a látható jelből és a láthatatlan malasztból.

A látható jel a kenyér és bor szine. A láthatatlan malaszt Krisztus teste és vére; maga az Istenember Jézus Krisztus, ki a pap által elmondott átlényegitő szavak után a külszinek alatt valósággal és lényegileg jelen van, hogy halhatatlan lelkünket az örök boldogságra előkészitse, képesitse s tényleg örökké boldoggá tehesse.

Nagy kegy a végtelen szeretettől, hogy önmagát adja nekünk eledelül a kenyér és bor szine alatt a legméltóságosabb Oltáriszentségben!

A komoly figyelő kenyér és bor szint lát s gondolkodóba esik, vajjon a két szin alatt nincs-e két szentség jelen?

Nincs, mert a kettős szin egy és ugyanazon szent dolognak jelei; ugyanazon szent czélra szolgálnak; ugyanazon egy hatása van, t. i. hogy az ember halhatatlan lelkét táplálja. Miként az étel és ital is kétféle, de egy tápláléka a testnek, ugy hogy ital nélkül ott lehet az étel és étel nélkül nem biztos táplálék az ital, ugy a külszinek nem különváltak, hanem egyik a másikba forrasztva táplálja a legfölségesebb Oltáriszentségben a halhatatlan lelket.

Aquinói szent Tamás a «*Summa Theol.*»-ban azt mondja, hogy: «*E szentséget egynek mondjuk, mert a lelki tápiálásra van rendelve, mely a testi táplálkozás módjára történik, a testi táplálkozáshoz pedig két dolog kivántatik, t. i. az étel, azaz a száraz táplálék és az ital, azaz folyékony tápláiek: azért ezen szentség teljességéhez két dolog járul, t. i. a lelki étel és lelki ital szent János szavai szerint*: **Az én testem valóban étel és az én vérem valóban ital**; *tehát a szentség többes ugyan anyagilag, de alakilag és a maga befejezettségében egy*» (v. ö. dr. Katschthaller «Kath. Ágazatos Hittan» IV. 373. lap.) A római kátéban II. r. 4. f. 10. sz. ezt találjuk: «*Valamint az étel és ital, melyek két különböző dolgok és csak egy czélra hasznosak, hogy tudniillik a testi erőt megujitsák, ugy megfelelő volt, hogy e szentségben két különböző külszin jeleljen meg nekik, melyek a lelki eledelt jelöljék, mely az értelmet fenntartja és megujitja*». (Lásd ugyanott.)

A szentmise imája először többesszámban szól: «*Tisztitsanak meg bennünket a szentségek, melyeket magunkhoz vettünk*» és aztán egyes számban, midőn igy folytatja: «*Ez a te szentséged, ne legyen nekünk büntetendő vétségül*».

Kiviláglik ebből az, hogy e szentség anyagilag több, de alakilag egy, mert a többség itt egynek jelölésére és eszközlésére irányul (v. ö. ugyanott).

Szükségét érzem e helyen az ájtatos olvasó előtt megemliteni, hogy ezen dolog felemlitésével nem akartam a két szin alatt való áldozás hiveinek képzelt igazát védelembe venni, mert később lesz alkalmam kimutatni, hogy a legfölségesebb Oltáriszentséget egy szin alatt is egész teljében élvezhetjük s egészen megfelelünk a legszentebb czélnak azzal, ha oltárszekrényeinkben csak a szent ostyát, illetve egy külszint őrzünk s hogy nem térünk el a szentségről kialakult hamisitatlan fogalmainktól akkor, mikor a második szint, illetve a bort oltárszekrényeinkben a lelkek táplálására nem őrizzük.

Addig, mig erről értekezhetünk, kérem az itélet felfüggesztését. Ma csak abban alakuljon ki bennünk az erős hitben megnyilatkozó meggyőződés, hogy az Ur Jézus Krisztus valóságos szent teste és vére a legfölségesebb Oltáriszentségben kettős anyagban a kenyér és bor szinében van jelen s hogy ezen ok miatt nem két Szentség, hanem csak egy van jelen, mert a természeti fajuknál fogva különböző dolgok, alakilag egyet képeznek, csak egy czélra és hatásra vonatkoznak.

De hagyjuk egy kissé ezen alapozást, mert jelenleg az a czélunk, hogy kimutathassuk, mi tulajdonképen a legfölségesebb Oltáriszentség lényege?

A hittantudósok között ezen kérdés körül nincsen összhang.

Szükséges azért, hogy a különböző felfogásokat ideigtassuk. Könnyebb dolog lesz így a szentség méltóságára való tekintetből a hit és józan ész világánál a legmegfelelőbbet elfogadni.

Egyik azt mondja: Az Oltáriszentség lényege *egyedül* a kenyér és bor külszineiben keresendő. Ezen felfogás mellett harczol Aquinói szent Tamás az ő «*Summ. Theol.*»-jában; ezt bizonyitgatja a «*Római Káté*». Itt ezt olvas-

hatjuk: «A lelkipásztoroknak szorgalmasan kell szemük előtt tartaniok, hogy több dolog van e szentségben a mit néha a szent irók szentségnek neveznek. Néha ugyanis az átváltoztatást és vételt, gyakran pedig magát az Ur testét és vérét, mely az Oltáriszentségben van, nevezik szentségnek. Állitjuk, hogy ugyanazon módon kell imádnunk e szentséget, t. i. az Ur testét és vérét értve alatta. Azonban világos, hogy mindezeket kevésbbé lehet tulajdonképeni értelemben vett szentségnek nevezni. Ellenben maguk a kenyér és bor külszinei birnak e név igazi és feltétlen jellegével».

A másik azt mondja: Az Oltáriszentség lényege a külszinekben *és* Krisztus teste és vérében áll. A második vélemény védelmezői a Trid. szent Zsinat 13. ülés 1. és 5. fejezet 1. Can. hivatkoznak, hol kimondatik, hogy *az Oltáriszentség az Ur testét és vérét magában foglalja* és az 5. fejezetben, hogy *a legfölségesebb Oltáriszentséget a legbensőbb imádás illeti meg.*

Ezen imádás pedig, miután egyedül Istent illeti meg az imádás, csak a valóságos jelenlétnek szólhat, csak az Istenemberre vonatkozhatik, ki a kenyér és bor szine alatt valóban és lényegileg titokteljesen jelen van.

Ne vitatkozzunk ma e felett, mert világos, hogy itt a nézeteltérés inkább a szavakban, mint a dologban keresendő. Ismerjük el, hogy a test a kenyér szine nélkül és a kenyér szine Krisztus teste nélkül nem szentség. Lássuk be, hogy e magasztos szentség lényege nem állhat másból, hanem csak abból, hogy a megszentelt szinek alatt Krisztus valósággal és lényegileg jelen van.

Mélységes titokképen imádjuk Krisztust az Oltáriszentségben és erősen hisszük és valljuk, hogy a megszentelt szinek Krisztus testével és vérével együtt képezik az Oltáriszentség lényegét.

Ezen szárazabb érvelésből szürekedjék le előttünk mindaz, mi lelkünket végtelen nagy örömre hangolja.

Krisztus az Oltáriszentségben azt akarja, hogy együk őt; hogy lelkünket ő vele tápláljuk az örök életre. Látható módon ezt nem tehette másképen mint úgy, hogy látható jel alá rejtőzködött, mert csak igy ehetjük meg őt. A látható jel alatt aztán adja nekünk a láthatatlan ajándékot, mely bennünket Isten fiaivá, a boldog mennyország örököseivé tesz.

Azért mondja szent Ciprián az «*Urvacsora*» fölött tartott szent elmélkedésében, hogy «*miképen a közönséges kenyér, melyet naponkint éhünk csillapitására magunkhoz veszünk a test élete, ugy a természetfölötti kenyér az Oltáriszentség, élete a léleknek és egészsége az észnek!* Azért mondja szent János evangelista, hogy «*ha valaki e kenyérből eszik, annak örök élete van*».

A külszinek tehát csak mutatók, fátyolok, melyek a valóságos jelenlétet takarják. Még e kenyeret és bort is vastagnak vélte. Azt gondolta, hogy nem eléggé közelithetjük meg őt, hogy ha a kenyér és bor állaga alá rejtőzködik. Megsemmisiti tehát még a kenyér és bor állagát is és csak a külszin alatt óhajt lelkünk táplálására jelen lenni. Még a mutatót is megritkitja anyagában, még a fátyolt is sürünek találja, mert csak a külszinben óhajt maradni, hogy semmi állag ne háborgassa őt az emberek iránt táplált végtelen szeretetének munkájában.

Ha magasabb szempont nem kényszerítette volna őt, még a kiritkitott mutatót, az áttetszővé tett fátyolt is elemelte volna, hogy semmi közbevetett se lehessen, mely közte és az ember között létrejött természetfölötti egyesülést akadályozhatná.

Mondom, végtelen szeretete még ezen nagy áldozatra is készneк mutatkozott, de nem tehette ezt még sem. Meghagyta azért az alig észrevehető válaszfalat közte és az emberek között; meghagyta a külszineket, hogy ezen szerfelett átlátszó fátyol alatt a külszinekben ehessük meg Őt.

'Mily kiváltsága ez a keresztény léleknek?

Nem kell neki a sötétségben botorkálni; nem kell aggódva keresni a hatalmas Istent.

Tudja, hogy hol kell keresni őt; tudja, hogy hol van.

A szelid és alázatos szivü Jézust megtalálva a legfölségesebb Oltáriszentségben, nem kell félelemtől leverten összehuzódni, mert az ő dicsősége nem sujtja le az embert, hanem égig emeli.

Ájtatos Olvasó! Boruljunk térdre a legfölségesebb Oltáriszentség előtt és imádjuk a fátyol alatt jelenlévő Istenembert, az Ur Jézus Krisztust, ki a kenyér és bor külszinei alatt istenségével és emberségével igazán, valósággal és állagilag jelen van.

Karkecz Lajos.

Szentségi egyletek

6. Az engesztelő szentáldozás szövetsége.

I. **Története.** Az engesztelő szentáldozás szövetségét P. *Drevon*, S. J. alapitotta. 1865-ben szabályszerüen megalakult e szövetkezet *Paray-le-Monial*-ban a Látogatásról nevezett apáczák templomában, hol egykor az isteni Üdvözítő megjelent boldog Alacoque Margitnak s arra kérte, hogy szentáldozásaival nyujtson elégtételt az emberek háládatlanságáért. Tehát az engesztelő szentáldozás maga visszanyulik boldog Margit idejére s az eszme tulajdonképen magától Jézustól ered.

E szövetség nagy lendületet nyert már az által is, hogy pápai brévékben több izben volt szó róla. Igy IX. Pius pápa (1864 jul. 7. breve) azon óhaját fejezte ki, vajha e jámbor gyakorlat mindnagyobb elterjedést nyerne. XIII. Leó pápa egyik brévéjében (1880 jul. 27.) mindazt jóváhagyta, mit

elődje e szövetség ügyében határozott s azonfölül a szövetséget kiváló dicséretben részesitette.

II. **Czélja.**[1] Az engesztelő szentáldozás szövetsége tagjainak az a főfeladatuk, hogy szentáldozásaikkal némi elégtételt nyujtsanak Urunknak és Üdvözitőnknek azon méltatlanságokért, melyekkel őt szent Egyházában, földi helytartójában, szentségeiben, de kivált a legméltóságosabb Oltáriszentségben illeti a hálátlan emberiség.

III. **A szentáldozás fölajánlása.** A szentáldozást a kitüzött napon arra kell fölajánlani:

1. hogy — Isten szentséges Anyjával, a boldogságos szüz Máriával egyesülve — Jézusunknak az emberek méltatlan eljárása által megsebzett Szivét az Oltáriszentségben vigasztaljuk;

2. hogy az Egyház és a Szentatya ügyes-bajos dolgaira hathatós imádságunkkal Isten áldását leesdjük;

3. hogy a bűnösök megtérését s hitünknek az egész világon, de főleg hazánkban való fönmaradását és terjedését kieszközöljük.

Jegyzet. E mellett azonban a papok a szentmisét, a szerzetesek pedig a szentáldozást teljes érvényességgel azon szándékban is fölajánlhatják, melyre egyébként kötelezve vannak.

IV. **Szervezete.** 1. A hol a szövetség szabályszerüen szervezve van, csupa *hetes* vagy *hónapos csoportból* áll. Heten vagy harminczan összeállanak s ugy osztják fel maguk közt, hogy a hét vagy a hónap minden napján egyikük a szentáldozáshoz járuljon.

2. Az egyes csoportok élén áll a *buzgólkodó* (zelator), kinek az a feladata:

a) hogy csoportja tagjaival megállapítsa, ki melyik napon járul a szentáldozáshoz, ugy, hogy a hét vagy hónap minden napjára essék engesztelő szentáldozás;

b) erről pontos jegyzéket vezet s egyuttal ellenőrzi, vajjon a tagok megtartják-e napjukat;

c) e jegyzék másolatát és a felvett uj tagok névsorát a szövetség lelkiigazgatójának átadja, mert e kötelezettség föltétele alatt ő is vehet fel tagokat.

3. Valamennyiüknek, a buzgólkodóknak s a csoportoknak élén áll a *lelkiigazgató.* A hol Jézus szentséges Szivének társulata vagy az imaapostolkodás létezik, ott közönségesen ezen egyletek igazgatója egyuttal az engesztelő szentáldozás szövetségének feje is. De különben ennek vezetését bármelyik pap is minden további külön felhatalmazás nélkül elvállalhatja. A papi vezetés feltétlenül szükséges, mert különben e szövetség jogérvényesen nem állhat fenn.

[1] Tóth Mike, S. J.: A szeretet lángjai.. Kalocsa, 1901. 116—121. l.

A lelkiigazgató jogai és teendői:

1. felügyel a csoportokra s gondoskodik, hogy a buzgólkodók kötelességüket hiven teljesitsék; e vegből időnkint átvizsgálja a buzgólkodók jegyzékét;

2. uj csoportokat alakit vagy jóváhagy;

3. a tagokat a szövetségbe felveszi;

4. a tagok névkönyvét vezeti, vagy annak vezetéséről gondoskodik és azt megőrzi.

V. **Fölvételi föltételek.** Ha valaki ezen szövetségbe belépni óhajt, annak:

1. előbb már tagjának kell lennie Jézus Szive társulatának vagy az imaapostolkodásnak;

2. vezeték- és keresztnevét be kell iratnia a szövetség tagjainak névsorába; ha e névsort Paray-le-Monial-ba beküldi a lelkiigazgató, ott azon kápolnává átalakitott szoba oltárán őrzik meg, hol boldog Alacoque Margit meghalt;

3. Köteleznie kell magát, hogy valamelyik kitüzött napon minden héten, vagy minden hónapban a szentáldozáshoz járul s azt a szövetség szándékára fölajánlja.

Jegyzet. a) Ha valaki a meghatározott napon esetleg akadályozva van, az a szentáldozást ugyanazon hét vagy hónap tetszésszerinti napján pótlólag végezheti. (1864. jul. 7. breve.) — *b)* Oly egyének, kik viszonyaiknál fogva csak vasárnapokon áldozhatnak, a szerzetesházak módja szerint, minden vasárnapra, vagy bizonyos havi vasárnapra irathatják be magukat. — *c)* A szerzetes rendek tagjainak szabadságában áll e szándékra a közös heti vagy havi szentáldozást felajánlani.

VI. **Megalakitás.** A szövetség bármely egyházmegyében szabályszerüen megalakitható s ez által a tagok részesülhetnek az engesztelő szentáldozás szövetségének bucsuiban és kiváltságaiban.

VII. **Bucsui.** Eleinte csak Francziaország területére szoritkoztak a bucsukedvezmények, de azokat IX. Pius pápa 1874 decz. 7. brévéje értelmében minden hivő elnyerheti, ki tagja a szövetségnek és a szentáldozást annak szándékára végzi.

1. A szövetség tagjai *teljes bucsut* nyernek mindannyiszor azon napon, mikor elvállalt kötelezettségük szerint a szentáldozáshoz járulnak, vagy akadályoztatás esetén a póthónapon; természetesen a szokásos föltételek mellett, hogy valamely templomot vagy nyilvános kápolnát meglátogatnak s abban a Szentatya szándékára a szokásos imádságokat elvégzik. (IX. Pius 1861 aug: 9. és 1863 máj. 18. brévéi.)

2. *Teljes bucsut* nyerhetnek a tagok a husvéti időben, ha az Egyházparancsának már eleget téve, még egyszer gyónnak és áldoznak s azt kárpótlásul felajánlják azok helyett, ki azt elmulasztják. A feltételek: gyónás,

templom látogatása és imádság a Szentatya szándéka szerint. (XIII. Leo, 1880. jul. 27. brévéje.)

Ezen bucsuk a megholt hivek javára is fölajánlhatók.

Jegyzet. Kétség sem férhet hozzá, hogy az imaapostolkodás tagjai, ha az engesztelő szentáldozás szövetségébe is csoportosulnak, minden további bekebelezés nélkül részesednek a fönnebb emlitett bucsukban; Jézus Szive társulatának tagjai azonban, ha engesztelő szentáldozás szövetségévé verődnek össze, czélszerü, hogy a lelkiigazgató bekebeleztesse őket vagy Paray-de-Monial-ban,[1] vagy ha tetszik, Rómában.[2]

VIII. **Kiváltságok.** Az engesztelő szentáldozás szövetségének tagjai egyszersmind részesei mindazon imádságoknak, szentáldozásoknak és jócselekedeteknek, melyeket Paray-le-Monial-ban a Látogatásról nevezett apáczák végeznek a zárdában, a hol boldog Margit élt és meghalt.

7. Engesztelő szentmise-szövetség.

I. **Czélja.** E szentmise-szövetség czélja a szentmise-áldozat többszörös hallgatása által jóvátenni azon bántalmakat, melyek a legfőbb Urat érik azok részéről, kik szentmisét még akkor sem hallgatnak, mikor erre egyházi parancscsal kötelezve vannak.

II. **Mibenléte.** A szövetség tagjainak egyedüli kötelezettsége és lényeges ájtatossága az, hogy vasárnapokon és ünnepeken még egy második szentmisét is hallgatnak azok helyett és azoknak nevében, kik e napon vétkes könnyelmüségből elmulasztják a szentmisehallgatást; teszik ezt azon különös szándékkal, hogy ezeknek büneért Istennek elégtételt nyujtsanak. Oly helyeken, a hol vasárnap is csak egy mise van, a második misét ugyanarra a czélra fölajánlott szentáldozással lehet pótolni vagy hétköznapi misehallgatással.

III. **Eredete.** E szövetség első terve 1862 junius havára vihető vissza, mikor is *Párisban* egy jámbor özvegy, ki mint dolgozó testvér a Norbertinák-rendjébe lépett s ott *Róza* testvér nevet kapott, kezdeményezte az engesztelő szentmisehallgatást. E mustármagból terebélyes fa bontakozott ki, melynek ágai beárnyékolják csaknem egész Európát, sőt kiterjednek más világrészekre is.

IV. **Szervezete.** Velencze püspöke 1886 április 27-én kelt határozatával a Marsonne melletti Boulieu helység (Francziaország, Drôme) szent Annáról nevezett plébánia-templomában keletkezett engesztelő szentmise-szövetséget szabályszerü egyházi társulattá emelte. XIII. Leó pápa pedig 1886 augusztus 24-ki brévéjével főtársulati czimmel tüntette ki a nevezett szentmise-szövetséget és megengedte, hogy Francziaország területén alakuló minden engesztelő szentmise-szövetséget bekebelezzen s azokat a főtársulat bucsuiban és egyéb lelki javaiban részesitse, de megtartva mindenkor VIII. Kelemen pápának idevonatkozó határozatait.

[1] Cim: Rde M. Superieure de «Notre Dame du Cénacle».

[2] Rssimo Monsignore Direttore del apost. d. pregh. Roma. S. Carlo ai Catinari.

Az apostoli Szentszék helybenhagyásával egyebütt is keletkeztek idővel ilyen főtársulatok. Angolország számára: *Manchester*; Belgiumban: *Tongerloo* (1890); Hollandiában: *Berne-Heeswyk* (1890) és a Magyar-Osztrák monarkia területére *Prága* (Strahov) székhelylyel. Prágában a hirneves strahovi premontrei kolostorban, hol rendalapitójuk, szent Norbert tetemei nyugosznak, 1894 julius 18-án alakult meg az engesztelő szentmise-szövetség s már 1894 deczember 18-án kelt apostoli brévével főtársulattá emelkedett. Joghatósága kiterjed Magyarország, Ausztria és az örökös tartományok területére. A főtársulat igazgatója a strahovi kolostornak mindenkori apátja.

V. **Felvétel.** A fölvételnek egyetlen föltétele az, hogy a ki belépni óhajt, nevét a szövetség névjegyzékébe beirassa és a társulati igazgatótól fölvételi czédulát nyerjen.

VI. **Bucsui.** XIII. Leó pápa 1894 deczember 18-ki brévéjével a Mária mennybemeneteléről czimzett prága-strahovi apátsági s egyuttal plébánia-templomban székelő főtársulatnak a következő bucsukedvezményeket adta:

A) *Teljes bucsu nyerhető:* 1. a felvétel napján; feltételek: gyónás és áldozás; 2. e négy ünnepen: Hétfájdalmu Boldogasszony napján (virágvasárnap előtti pénteken), nagycsütörtökön, husvét utáni harmadik vasárnap, mint szent Norbert diadalünnepén és Mária mennybemenetele napján (a prágai főtársulati templom védőszentje). Feltételek ezen napokon: gyónás és áldozás, a társulati templom látogatása (az első vesperától kezdve végezhető) és a szokásos imádság a pápa szándékára; 3. a halálos órán; föltétel: hogy az illető haldokló gyónást és áldozást végezve, vagy ha ez már nem volna lehetséges, legalább töredelmes bánatot inditva, hivja segitségül Jézus szent nevét, ha lehet szóval, vagy ha már erre nem kepes, ugy gondolatban.

B) *Nem teljes bucsuk.* 1. 7 évi és 7 quadragenarius bucsu a megyés püspök által kijelölendő 4 ünnepen. A prágai főtársulati templom részére ki van jelölve: szent Norbert (junius 6.), szent Anna (julius 26.), szent Ágoston (augusztus 28.) és szent János evangelista napja (deczember 27); feltételek: templomlátogatás és ima a pápa szándéka szerint. 2. 60 napi bucsu bármily irgalmassági vagy más jámbor gyakorlat végzéséért.

XIII. Leó pápa 1895 május 24-éről keltezett brévéjével kijelentette, hogy a szövetségnek Prágán kivül oly helyen élő tagjai, a hol ezen szentmise-szövetség még nincs behozva, a bucsukban még akkor is részesülnek, ha a társulati templom helyett a plébániai vagy bármelyik más nyilvános templomban végzik az előirt látogatást és imádságot.

Mindezen bucsuk segitségképen a megholt hivek javára is fölajánlhatók.

T. Kálmán.

ÁLDOZÁSKOR

Hitemnek fénye, üdvnek asztala,
Miként dicsérjen ajkam szózata?
Lelkem a vigság tengerén lebeg,
Eszem eláll és félve megremeg;
A hálaszó érzésbe olvad át,
Bámulva nézem ég és föld Urát,
Csak ajkamat mozgatják sóhajok:
Tudom, Uram, hogy méltó nem vagyok!

A porba hullok, mig az ég Ura
Szivembe száll és ott lesz trónusa,
Imát rebegnek lengő szellemek,
Helyettem szintén áldva zengenek!
A menny és föld érzése egybeforr,
Ugy áld az angyal, mint a gyenge por;
Csodás zenében összecseng szavok;
Tudom, Uram, hogy méltó nem vagyok!

Szivem hevül és lelkem éledez,
Te adtál neki ujból életet!
Szerelmedtől hullt szét a bünbilincs,
Imádandó szerelmes égi kincs!
Szivem egy égnek nyujtott lakhelyet,
Dicsfény van ott sötétlő árny helyett,
Kinek irgalma bünimnél nagyobb,
Uram, én erre méltó nem vagyok!

Derit az élet égi szent bora,
Hozzá hasonló nem terem soha!
Az édes nektár kedves gyöngyszeme
Szent érzelemmel, tüzzel tölt fele.
Ez lelki szomjat olt és kelteget,
Eltelni véle végleg — nem lehet.
A drága vért, mit Jézus hullatott,
Tudom, hogy inni méltó nem vagyok!

Tudom, tudom, de mégse csüggedek;
Derü oszlatja szét a felleget!
Szived sugára játszva int felém
És cseng ez égi büvös zengemény:
«Ha fáradoztok, hozzám jöjjetek,
Itt bizton nyertek enyhe nyughelyet!»
Tudom, tudom, de lelkem felzokog:
Uram, azért én méltó nem vagyok!

Koncz József.

A titkos mély Szentség villogásai.

Ezen a czimen Galambos Kálmán missiós pap tollából 177 lapra terjedő könyv jelent meg Győrött. Ára füzve 50 fill., kötve 80 fill. Kapható a győri kisszemináriumban. Az olvasóink kiváló figyelmébe ajánlott müből hadd álljon itt mutatóba a következő két fejezet:

A franczia nemzeti körmenetek jubileuma.

1897-ben ünnepelték Lourdesban a nemzeti körmenetek 25 éves jubileumát. Ez ünnepély emelésére 300 csodásan meggyógyultat szedtek össze, hogy ezek a franczia katholikusok nemes hálájának tanui és mintegy hivatott szóvivői legyenek; hiszen a hála jó szivre mutat, és a gyermekek köteles hálája jól esik az anya, a mennyei Anya szivének is. Ezek részére aug. 23-án nagyszerü körmenetet tartottak, melyen lengő zászlók alatt, vagy 40 ezer ember volt jelen. A 300 meggyógyultnak mindegyike kezében kis zászlót tartott és ruhája fehér kereszttel volt megjelölve. Ezek előbb vakok,

bénák, tüdővészesek, vizkórosok, rákfenések voltak; vannak közöttük férfiak, nők, gyermekek; a szegények legnagyobb számmal vannak képviselve, de látunk közöttük előkelő nőket, és egy orvost is: dr. Haquin-t Dinanból. A legfölségesebb Oltáriszentséget mennyezet alatt viszi Mgr. Bouvier, Tarantaise püspöke. Igy jönnek a pompás bazilikából az egyszerü, betlehemszerü massabiellei barlanghoz és midőn az Oltáriszentség a barlang előtti térre jő, a 40.000 ember leirhatatlan lelkesültséggel hangoztatja: «Hosanna Dávid Fiának!» a körülfekvő bérczek pedig százszorosan visszhangozzák az élő hitnek eme buzgó, megragadó nyilatkozatát.

A püspök az Oltáriszentséget a barlangban az oltárra helyezi s a felgyógyultak és a zarándokok nevében megható imát mond, melyben őket a Szeplőtelen Szűzanyának ajánlja fel. Az áldás után felhangzik a Magnificat, melyet a rózsafüzér-templomához menve, többször szinte tulvilági lelkesültséggel ismételnek, ugy hogy a résztvevők azt feledni nem tudják és még a visszaemlekezés is lelkesülést kelt szivükben. És most következik a Szűzanyának nagylelkü válasza, melyben az ő mély alázatossága és mindenható Egyszülöttjének isteni fönsége nyeri a legszebb nyilatkozatot.

A rózsafüzér-templom előtti tér a maga nemében igazán nagyszerü kórházzá van átalakitva. A hatalmas portále előtt a 300 boldog meggyógyult helyezkedik el, ezek átellenében pedig 300 beteg fekszik madraczokon, kik is sóvárogva várják az Oltáriszentségben jelenlevő Ur Jézus intézkedését, és forrón imádkoznak gyógyitásukért; de velük és érettük imádkoznak a zarándokok ezrei is. Jő az isteni Megváltó örökké csodálandó szeretetének titkos Szentségében, és az Ágoston-rendi Picard atya a betegekhez fordul, hogy őket azon isteni hitnek lelkükben való fölkeltésére buzditsa, melynek az isteni ajkak csalhatatlan igérete szerint «minden lehetséges!», majd meg oda mutat a meggyógyultakra, kik e rendületlen hitnek földi jutalmában már is részesültek és az isteni hit egész lánghevével szól hozzájuk: «Ti is higyjetek azzal a hittel, mely halottakat támaszt: keljetek föl tehát testvéreim!» És ime, alig hangzik el a gyermeki bizalom e lelkesült szava, egyik a betegek közül fölkel és az óriási néptenger halk fohásza eget rendito riadalommá változik. Utána egy második, harmadik emelkedik föl, ugy hogy 2 óra lefolyása alatt 40-re emelkedik a meggyógyultak száma. A Magnificat ujra és ujra fölhangzik a sok czernyi szivből, a meggyógyultak mankóikat ég felé emelik, s a hála-ima leirhatatlan örömrivalgásba megy át. A szem- és fültanuk ezrei azt állitják, hogy mióta Üdvözitőnk láthatólag, emberi testbe öltözötten e szegény földön járt, a hitnek ily megrenditő jelenetét emberek nem látták. Ő nem a testeket jött gyógyitani, hisz szeplőtelen testében Ő maga is szenvedett és meghalt; de dicsőséges feltámadása által az emberi nem halandó testébe is a feltámadás és halhatatlan élet mennyei csiráját oltotta be és egyenkint

különlegesen oltja azt be azon Szentség által, melyet örökigazságu és mindenható ajkaival «az élet kenyerének», «élő kenyérnek» nevez; de jött és jő isteni s ép azért eléggé soha nem csodálható szeretetével a halhatatlan lelkeket gyógyitani és üdvöziteni, azon lelkeket, melyeket a paradicsomban a hitetlenség- és az engedetlenségben nyilatkozó szeretetlenség a jó Istentől elszakitott és melyeket vele az alázatos, gyermeki hit és szeretet ujra egyesit: és bámulatos, hogy Ő még e porhüvely iránt is mily határtalan részvétet tanusit!

Igen, édes Jézusunk, mi hiszszük és valljuk a te mindenható igéid folytán, hogy Te, az élet, a valódi, az örök élet, jelen vagy a titkos mély Szentségben; mert, ha csalatkozó embereknek hiszszük, hogy bizonyos anyagokban, orvosszerekben láthatatlan méreg, öldöklő méreg, csakis egy felsőbb, teremtő erő által beléjük zárt méreg van, annál inkább fölemelt fővel hiszünk Neked, Istennek szent Fia, hogy e szent kenyérben mindenható szavaid erejéből testünk- és lelkünknek örök élete van. Csak azt add kérünk, hogy e hit szerint éljünk, mi papok, éljenek drága magyar hiveink!

«Ur Jézus, mentsd meg Magyarországot!»

Szent Lajos, franczia király.

IX. Lajos a bölcs és hős királyok ezen valóban fejedelmi példányképe 1215-ben született; anyja szentéletü kasztiliai Blanka, ki fiának nagykoruságáig ügyesen vitte a kormányzást. Mint király életfeladatául tüzte ki szeretett népének boldogságát s e czélból a kath. hitet és erkölcsiséget országában szép virágzásra hozta. Kétszer indult tengeri uton a szent földre, hogy azt a hitetlenek zsarnoki járma alól felszabaditsa; a siker azonban sem reményének, sem bámulatos vitézségének nem felelt meg. Hiába; isteni ajkakról hangzottak e szavak: «Jeruzsálem eltagadtatik a pogányoktól, mignem betelik a nemzetek ideje». Midőn ujra ezen szándékból Afrikába jött és Tuniszt ostrom alá vette, katonái közt ragályos betegség ütött ki, melynek 55 éves korában ő is áldozatul esett. 1297-ben a szentek sorába lett igtatták és ünnepét az Egyház aug. 25-én üli.

Szent Lajosnak az Oltáriszentségre vonatkozó hite a legélénkebb volt. A templomban magaviseletéből, arczának kifejezéséből, szemeinek villogó fényéből olyan élő hit ragyogott ki, mintha már nem is a szinek alá rejtett édes Üdvözitőt látta volna a titkos, mély szentségben. Midőn bizonyos alkalommal egy misező pap az Urat felmutatta, kezében a hivek egy csodálatosan gyönyörü, tulvilági fényben ragyogó gyermeket pillantottak meg. Hirül adták ezt rögtön a királynak, hogy a csoda látására alkalmat szolgáltassanak; de ő felelé: «Menjenek azok oda, kik Krisztus jelenlétét az Oltáriszentségben nem hiszik; én hiszem az én hitem erősitése miatt a csodát látni nem kivánom»... Midőn pedig a táborban halálos ágyon feküdt s a pap az áldozás előtt töle kérdezé, hiszi-e Urunknak az Oltáriszentségben való jelenlétét, a király erős hangon felelé: «Igen, én azt oly szilárdul hiszem, mintha szemeimmel a mennybe menő Krisztust látnám». És hogy hitének még nagyobb nyomatékot adjon, összeszedte minden erejét és térdre borultan vette magához Urunk szent testét és vérét.

Az édes Jézus iránt való hitét és szeretetét azon számos és gyönyörü templom is hirdeti, melyeket emelt és hogy minél szebben, minél magasztosabban diszithesse azokat, személyes kiadásaiban nagyon takarékos volt. Onnan eredt egyszersmind a fölszentelt papok iránt is kiváló tisztelete. Udvari káplánjai mindig asztalánál ültek s a szent király őket még itt is kiváló figyelembe részesitette.

Szent Lajos naponkint, még utazása ideje alatt is rendesen két, néha három, sőt négy szentmisét is hallgatott; ezek egyike énekes volt, mely alatt a papság nagy ünnepélyességgel segédkezett.

Rendkivül épületes volt őt a szent áldozásnál látni. Ilyenkor leoldott magáról minden királyi diszt, az oltárhoz ment, ott letérdelt és magát mélyen meghajtva, mondotta el a Confiteort; megtörtént többször, hogy ez alatt zokogásban tört ki és könyázott szemekkel fogadta magához az urak Urát, a királyok királyát.

Szerette az Oltáriszentséget meg is látogatni és néha, főleg éjjel, órákat is töltött előtte. Mondották is neki, hogy mégis nagyon sok időt fordit az áhitat gyakorlataira; mire szeliden válaszolá: «Mily furcsák mégis az emberek! Az imádságban való buzgóságomat hibámul rójják fel; de nem szólnának semmit, ha én a játék- és vadászatban egész órákat töltenék». E példás buzgalman azonban nemcsak nem feledtette el vele királyi teendőit, sőt inkább arra sarkalta, hogy népének boldogitásán annál lelkesebben fáradozzék. Ő Franczia országnak valamint szent, ugy egyszersmind legkitünőbb királya is.

Mikor a szentföldre indult keresztes-hadával, a szentatya helyettesétől azon kiváltságot kapta, hogy hajóján az Oltáriszentséget is magával viheti. Ennélfogva a szentséget gyönyörü oltárszekrénybe tétette, melyet aranynyal himzett selyem-takaróval födetett be és egy remek oltárra helyezte. E szentély előtt a szent fejedelem a szerzetesek társaságában az ünnepélyesen végzett egyházi zsolozsmában is részt vett... Sőt ezenfelül néha egész órákat is töltött ott buzgó imába merülten, melyben magát, övéit és egész országát az édes Jézusnak ajánlotta... Franczia-országba visszatértekor Cyprus szigete mellett borzasztó vihar keletkezvén, már a hajó elmerülésétől féltek. A nagy riodalomban tehát a szent királyhoz futottak, kit az oltár előtt térdelve és keresztbe vetett karokkal imádkozva leltek és kérték őt, imádkozzék a vészteljes vihar elháritásáért.

Imádkozott tehát Ahhoz, ki egykor a viharnak parancsolt és kérte: parancsoljon most is és háritsa el szerető, szeretve bünbánó gyermekeitől a nyilvánvaló halál-veszélyt. A szél erre rögtön elcsendesült, s a viharos tenger csakhamar megszelidült.

Szent halálához való készületéhez még megjegyezzük, hogy baját sulyosbodni érezvén, maga óhajtotta a szentségek felvételét s az előkészületeket is ő maga intézte. Az ott levőkkel hangosan imádkozott és miután a mennyei utiköltséget is magához vette, e kérést intézte hozzájuk: «Ezentul már velem ne beszéljetek!» Miáltal azt akarta jelenteni, hogy ő ezután csak Azzal akar társalogni, ki Birája leszen; csak gyóntatója jött időközönkint hozzája és beszélt vele. Ily szent hangulatban, ily folytonos hálaimádságban ment ő Annak örökké boldogitó, szinről-szinre való látására, kit a kenyérszinben buzgón imádva, mindvégig oly forrón szeretett.

INNEN-ONNAN

Eucharisztikus szentek. Olvasóinkat bizonyára érdekelni fogja azon szenteknek valamelyes névsora, kik a legméltóságosabb Oltáriszentséggel — akár buzgóságuk, akár vértanuságuk, akár irodalmi műveik czimén — szorosabb kapcsolatban vannak.

Január 27-én Aranyszájú szent János, konstantinápolyi patriárcha († 407-ben); 29-én Szalézi szent Ferencz, genfi püspök († 1622).

Február 1-én Antiochiai szent Ignácz, szent Péter és Evodius utóda az antiochiai püspöki széken († 117?) s Efrém pap, a «syr nemzet prófétája» († 379?); 18-án Alexandriai szent Cyrill, alexandriai patriárcha, a hittudomány első rendszeres művelője († 444).

Márczius 7-én Aquinói szent Tamás, az «angyali doktor», († 1274.); 12-én Nagy szent Gergely pápa († 604.); 15-én Hoffbauer Kelemen redemptorista szerzetes, Bécs apostola, († 1820.); 18-án Jeruzsálemi szent Cyrill, jeruzsálemi püspök, egyháztanitó († 386?); 21-én szent Benedek († 543.) és Boldog Flüe Miklós, svájczi remete († 1487).

Április 5-én Lüttichi szent Julianna, szentágostonrendi apácza († 1258.); 10-én Mechtildis, szentbenedekrendi apácza († 1299.); 14-én Justinus, az első ker. iró, kinek nagyobb arányu irodalmi tevékenységéről emlékeznek a források († 167.) és szent Lidvina, ki Jóbhoz hasonlóan a türelem és megadás hősies példaképe († 1433.); 16-án szent Labre Benedek, kolduló zarándok († 1783.); 26-án szent Paschasius Radbertus, szentbenedekrendi hittudós († 865?); 27-én Boldog Canisius Péter, jézustársasági pap, Németország apostola († 1597.); 28-án keresztről nevezett szent Pál

(Danei), a passzionisták szerzetének alapitója († 1775.); Szienai szent Katalin, a misztikus szentek egyik legkiválóbbja († 1380).

Május 15-én szent Izidor, spanyol földmives († 1130.); 17-én Baylon szent Paschal, a szentségi társulatok fővédőszentje († 1592.); 26-án Nerii szent Fülöp, az oratoriánusok alapitója, Róma városának egyik legnépszerübb szentje († 1595.); 27-én szent Beda, korának nagy tudósa († 735).

Junius 6-án szent Norbert, a premontreiek alapitója, magdeburgi érsek († 1134); 13-án Páduai szent Antal († 1231.); 19-én Falkonieri szent Julianna, szervitarendü apácza († 1341.); 21-én szent Alajos, a keresztény ifjuság első pártfogója († 1591).

Julius 4-én szent Irenäus, lyoni püspök, vértanu († 202?); 9-én a gorkumi szent vértanuk (Hollandiában), premontreiek († 1570.); 14-én szent Bonaventura, a szerafi doktor, biboros († 1274.); 31-én Loyolai szent Ignácz, Jézus-társasága alapitója és általános rendfőnöke († 1556).

Augusztus 2-án Liguori szent Alfonz, a redemptoristák alapitója († 1787.); 12-én szent Klára, a klarisszák alapitója († 1253.); 13-án szent Berchmans János, a tanuló ifjuság második pártfogója († 1621.); 28-án szent Ágoston, a legnagyobb latin szentatya († 430.); 30-án Limai szent Róza, Délamerika első szentje († 1617).

Szeptember 16-án Kornél, pápa és vértanu († 252.); 18-án Kopertinoi szent József, ferenczrendü szerzetes († 1663.); 28-án Venczel, cseh vértanu († 938.); 30-án szent Jeromos, egyháztanitó († 420).

Október 4-én Assziszi szent Ferencz († 1227.); 15-én szent Teréz († 1582.); 17-én Boldog Alacoque Margit († 1690.); 19-én Alkantarai szent Péter, szentferenczrendi szerzetes († 1562).

November 4-én Borromei szent Károly, milanói érsek († 1584.); 13-án Kosztka szent Szaniszló, az első áldozásra készülők védőszentje († 1568.); 15-én szent Gertrud, a helpedei (Eisleben mellett) kolostor apátnője († 1334.); 19-én Magyarországi szent Erzsébet († 1231.); 25-én szent Tharsicius, kispap, az Oltáriszentség első vértanuja.

Deczember 3-án Xaveri szent Ferencz, India és Japán apostola, a hithirdetők főpártfogója († 1552.); 7-én szent Ambrus, milanói püspök († 397).

Az *Örökimádás* miként a multban, ugy a jövőben is azon lesz, hogy ezen szenteknek életét az olvasókkal megismertesse és megszerettesse.

***

Kalazanczi szent József. A kegyestanitórend alapitója nagy szerepet juttatott iskoláiban a vallásos oktatásnak. Érdekes, hogy növendékei között az örökimádást is meghonositotta. Egy magister (tanár) folytonosan a kápolnával volt elfoglalva, mert félóránként fölváltva oda jött 12—12 tanuló imádságra; ez az oratio continua, a folytonos imádság, mely az iskolai

életben egészen Kalazanczius eszméje. Ugyanitt, a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt, készitették elő a gyermekeket a szentségek vételére. Kalazanczius nagyon válogatott a magisterekben (tanárokban), hogy kire bizza az oratio continua vezetését; mert ez az atya egyébbel nem volt elfoglalva. Rendszerint a legbuzgóbbakat bizta meg ezzel a tiszttel. Az első vezető a szelidlelkü, ifjan meghalt Glicerio Landriani volt.

***

Fölhivás. Az *Örökimádás* I—V. évfolyamából még több példánynyal rendelkezik a kiadóhivatal. Mig a készlet tart, egy-egy évfolyamot két koronáért lehet megszerezni. A budapesti központi oltáregyesület 1909-ben fogja fönnállásának ötvenedik évfordulóját ünnepelni. Ez alkalommal az Egyesület a magyar oltáregyesületi élet rövid történetét is megiratja. Kérjük az oltáregyesületeket és lapunk összes olvasóit, hogy erre vonatkozó adataikat a szerkesztőnek rendelkezésre bocsátani sziveskedjenek.

***

Az eucharisztikus kongresszus elnöksége ezuton kéri föl az oltáregyletek igazgatóit és a papságot, hogy a mennyiben valamely praktikus és főképen időszerü tárgy megbeszélését az értekezleten óhajtandónak tartanák, sziveskedjenek levelezőlapon jelezni a tárgyát, valamint azt is, hogy róla maguk kivánnak-e előadást tartani, vagy valakinek az előadását óhajtanák arról hallani? A levelek Kánter Károly apátplébános urhoz czimzendők (Budapest, királyi várpalota). Az előadások csak 5—10 perczig tartanak.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

A bélpoklos gyógyulása.

I.

A bélpoklos gyógyulását kérte Jézus Krisztustól. Azért e pár szót intézte Hozzá: «*Uram, ha akarod, megtisztithatsz engem*». (Máté 2.) *Oh, mily édes Hozzá intézni e szavakat az Oltáriszentségben!*

* * *

A fölséges hegyi-beszéd után, a melyben az isteni Mester az ő magasztos erkölcstanát kifejté, «nagy néptömeg követé őt és ime, egy bélpoklos jövén hozzá, imádá őt és mondá: Uram! ha akarod, megtisztithatsz engem. Jézus pedig megkönyörült rajta; kinyujtván kezét, illeté őt és mondá: Akarom, tisztulj meg! És azonnal megtisztula az ő poklossága».

Oh, mennyire szeretek e megható jelenetről a szent oltárszekrény előtt elmélkedni!

Mikor a szentély előtt, a hol az én hatalmas és irgalmas Jézusom nyugszik, leborulok, azok érzületébe szeretek behatolni, a kik oly szerencsések voltak, hogy már földi életének napjain hozzá közeledhettek.

De a bélpoklos emléke még gyakrabban eszembe jut. Talán azért, mivel a leghivebb képét találom ebben lelkem méltatlanságának, mely oly messze jár attól az imádástól, a mely a századok halhatatlan királyát megilleti.

A bün, mint utálatos poklosság, lelkemnek szépségét eltorzitá; pedig azt az Üdvözitő vére a dicsőség ruhájába öltöztette és páratlan fénynyel vette körül.

Ámde Jézus leszállt a Sion hegyéről; a mennyei magaslatokat elhagyta, hogy bejárja a völgyet, a melyben én nyögök.

Miért? Nemde, azért, hogy közeledjem és hogy viszont ő is közeledjék hozzám?!

Fölötte nagy sereg tolong szentséges személye körül. Bünösöknek is kellett ott lenniök; mert a bünösökkel szivesen el is beszélgetett a jó Mester.

Szegény bélpoklos, mit se félj! csak bátorság! menj Jézushoz! Valld be, hogy őt a mindenható Isten Fiának ismered el.

A bélpoklos, a kiről szent Máté beszél, meghajolt az emberré lett Ige előtt, imádta őt, mondván: «Uram, ha akarod, megtisztithatsz engem!»

Adorabat eum dicens: si vis, potes me mundare!

Elmélkedjünk e szavakról az Oltáriszentség látogatásánál.

A bélpoklos az *emberi alakba* rejtőzött örök Igét imádta; mi a testté lett Igét a *törékeny szinek* alatt imádjuk.

És mily szavakkal fejezte ki magát e szerencsétlen! «Uram, mondá, ha akarod, megtisztithatsz engem». Az isteni mindenhatóság iránt való hódolatát fejezte ki ezzel, egyszersmind pedig a szivében élő hitéről is tanuságot tett.

Mi is igy kiáltsunk föl, a mikor megjelenünk Az előtt, a ki a sziveket vizsgálja és a leggyógyithatatlanabbnak látszó betegségeket gyógyitja.

II.

Jézus Krisztus a századok királya, az ég és a föld teremtője: hogyne lenne képes engem meggyógyitani?!

* * *

Domine, si vis, potes me mundare.

Élesszük fel hitünket!

Ki az, a ki oltárainkon székel?

Nemde, Jézus Krisztus?

Jézus Krisztus nem az idők ura, a századok királya, az ég és föld teremtője?

Hogyan birna minket meggyógyitani?

Az ő «Fiat», «Legyen» szava parancsolta meg az időknek, hogy kezdődjenek; a századoknak, hogy váltakozzanak; az éveknek, hogy egymásra következzenek, még pedig addig, a mig az isteni ajkakról ama másik szó el nem hangzik, mely ezeket az örökkévalóság küszöbén megszünteti.

Ő parancsol a napnak, hogy keringjen a térben, fusson, mint óriás;

hogy a mérhetetlen eget, mint sebes nyil, átszelje és futásával az elröppenő órákat jelölje; a mikor majd egy napon oly szerencsések leszünk, hogy a legdrágább pillanatokat az oltárszekrény lábánál tölthessük.

Oh, halhatatlan királya a századoknak! Nálad van a hatalom és a parancs szava, Te engem meggyógyithatsz.

Te meggyógyithatsz; Te, az ég és föld teremtője.

Semmi más; se szó, se jel, hanem egyedül akaratod nyilvánulása lelkesité, bátoritá fel a semmit. Mindenható kezedből ezer meg ezer világ került ki. A csillagok a légürben ezer fénylő tüzet gyujtottak.

Az ember pedig Előtted leborult és imádott.

Oh isteni Ige, A ki a világot, az ég csillagjait, a föld népét teremtéd és pedig csak ez egyetlen szóval: «legyen»; Te Uram! te meggyógyithatsz engem.

Domine, potes me mundare.

III.

Jézus Krisztus értem megtestesült; értem szenvedett és meghalt; velem akar lakni a tabernakulumban, minden bajomra naponkint orvosságot nyujtva; hogyne akarna engem meggyógyitani?!

* * *

A bélpoklos igy szólt: Uram, te engem meggyógyithatsz. Ez azonban feltételesen mondta és ezzel elismerte, hogy a gyógyulás attól függ, a kit ő imádott és kért.

Domine — mondá — si vis.

Uram, ha akarod.

Jézus pedig akart.

Akarja ezt velünk is?

Komolyan felvetve e kérdés esztelenség és káromkodás.

Káromkodás; mert ez rendkivüli félreismerése lenne ama lényeges tulajdonságának, a melyet leginkább szeret nyilvánitani.

Esztelenség; mert ez annyi lenne, mint elfelejteni jóságának minden nyilvánulását, a melyet semmi el nem csüggesztett és a mely soha semmi áldozattól vissza nem riadt.

Ugy tünik föl előttem, mintha az Üdvözitő egész élete a prófétának eme szavaiban foglaltatnék: *Szeretlek titeket. — Dilexi vos.*

Mily beszéd ez az Isten ajkán!

Igen, ő szeretett minket; mert csak szeretetét elégité ki, mikor a mennyei dicsőséget elhagyta, hogy a nagy mindenség egyik zugában kis gyermekké, szegénynyé és ismeretlenné legyen; hogy harminczéven át teljes homályban szenvedjen; és hogy ezer kin között a gyalázat fáján meghaljon.

Ez azonban még nem minden.

Az Ur Jézus minket annyira szeretett, hogy szive vágyát kielégitve, a szeretet csodáját müvelte. Oly csodát, a mely minden más csodánál nagyobb; a mely egy Istennek összes gyöngédségét és hatalmát magában foglalja.

Az isteni Szentséget adta nekünk!

Jézus Krisztus érettünk emberré lett, érettünk szenvedett és meghalt; most pedig az oltárszekrényben velem akar lakni, onnan nekem naponkint minden bajomra orvosságot nyujtani.

Hogyne akarna tehát engem meggyógyitani?

«Jézus pedig — emliti az Evangelista — kinyujtván kezét, illeté a bélpoklost és mondá neki: Akarom, tisztulj meg! és azonnal megtisztult poklosságától.»

Egy egyházatya szent Máté evangéliumának szövegét magyarázva, kérdi: miért akarta Jézus a szegény bélpoklost illetni és őt isteni kezének érintésével meggyógyitani; miért nem elégedett meg azzal, mint más alkalommal, hogy csak parancsolt a betegségnek?

— Azért — feleli — hogy megmutassa, hogy szent teste üdvösséges és éltető erővel bir.

Szent Cyrillnek eme magyarázatát miért ne alkalmazzuk az Oltáriszentségre?

Itt is jön Jézus, hogy az istenséggel egyesült szent teste minket illessen és illetvén: az undok poklosságtól, a mely befed, meggyógyitson.

Fischer Ágoston.

Oltáregyesületi ügyek.

A váczegyházmegyei oltáregylet aug. 31-én, szept. 1-én és 2-án rendezte azon szereknek és egyházi ruháknak kiállitását, melyeket az oltáregyleti tagok a szegény templomok javára készitettek, illetőleg adományoztak. A szépen sikerült kiállitás sorrendje a következő volt: *Augusztus 31-én* délelőtt 9 órakor szentmise a székesegyházban. 10 órakor gróf Csáky Károly püspök, a megyés Főpásztor s a váczegyházmegyei oltáregylet nagylelkü atyja, megnyitotta a kiállitást. 5 órakor délután a püspök ur választmányi ülést tartott az egyházmegyéből jelenlevő hölgyek jelenlétében. 6—7 óráig Szentségimádás a székesegyházban. *Szeptember 1-én* reggel 7 órakor szentmise Szentségkitétellel a székesegyházban. Mise után a vendégek megtekintették a székesegyházi kincstárt. 2-án reggel 1/2 7 órakor szentmise Szentségkitétellel a székesegyházban. A kiállitás a középvárosi leányiskola nagytermében tartatott és megtekinthető volt: augusztus 31-én, szeptember 1-én és 2-án reggel 9 órától délután 6 óráig. A kiállitás s a vele kapcsolatos ünnepségek részletesebb ismertetésére lapunk legközelebbi számában még visszatérünk.

Kitüntetés. Vaszary Kolos bibornok herczegprimás előterjesztésére, X. Pius pápa *Dr. Glattfelder* Gyulát, a budapesti központi oltáregylet másodigazgatóját s az *Örökimádásnak* volt szerkesztőjét, pápai káplánná nevezte ki.

A tournai-i internaczionális eucharisztikus kongresszus — mint az Egyházi Közlöny irja — augusztus 15-én nyilott meg. Az egyházi előkelőségek közül, kik megjelenésükkel a kongresszus fényét emelték, megemlitjük: Vannutelli Vincze bibornok pápai követet, Mgr. Vicot,

Belgium apostoli nunciusát, Mercier mechelni érseket, a párisi érseki coadjutort, Amettet, a gondi, namuri, liégi luxemburgi, metzi, arrasi, angersi, moulinsi püspököket, Mgr. Grimest az ujseelandi Christchurch püspökét, a jaffai, djertai, roseai, portsmouthi püspököket és két keleti püspököt; a cambraii, vannesi, northamptoni, beauvaisi püspökök képviselőiket küldötték, ezeken kivül a világi és szerzetes papság számos kitünősége vett rajta részt. A kathedralisban tartott esti megnyitóájtatosságon a templom zsufolva megtelt, a másnapi délelőtti gyülésen 2—3000 ember vett részt. A pápai követnek fejtegetései a gyakori, sőt mindennapi áldozásról a góczpontja a gyülésnek, a melyre direkt vagy indirekt utal majd valamennyi felszólalás, jelentés és eszmecsere. Remélik, hogy a tournai gyülés tekintve, hogy azóta megjelent a pápa erre vonatkozó dekretuma is, még nagyobb sikert fog felmutatni és bővebb gyümölcsöt fog teremni, mint a namuri kongresszus, pedig a namuri püspök jelentése szerint a kongresszus óta megyéjében visszaesés nélkül évenkint 600.000-rel több áldozás volt, mint annakelőtte. A 17-én délután tartott nagygyülésen Woeste államminiszter szólalt föl elsőnek. Beszédét sürü taps szakitja félbe. A miniszter gondolatmenete ez: A keresztény szellem ujjáélesztése meg fogja hozni a gyógyitószert minden bajra, melyben jelen társadalmunk szenved. A keresztény szellem, az áldozat szelleme, a buzgalom szelleme, mely tevékenységet, odaadást s a jótékonyság gyakorlását parancsolja iskolák, kölcsönintézetek, patronageok, egyesületek, szindikatusok által. Szükséges is ez az eszköze a keresztény szellem restaurácziójának, hogy a katholikus tan minél szélesebb körben ismertté váljék. A szónok az ifjusághoz fordul s azt mondja, meg kell tanulniok önmaguknak számot adni a katholikus ügy nagy jelentőségéről és horderejéről, meg kell tanulniok beszélni, példát adni, áldozatot hozni s soha vissza nem vonulni. A visszavonulás, a tartózkodás egy neme a meghalásnak, sőt majdnem kisértésbe jövök azt mondani: egy neme az árulásnak. Az élet ideálját az Eucharisztia hatása által érjük el.

Hálás köszönet. Az oltáregyesület kiosztott tárgyaiért a legmelegebb hangu köszönőlevelek érkeznek. Így pl. a karmelita apáczák ezt irták: Mélyen tisztelt elnökség! A napokban kaptuk meg a küldeményt, melylyel bennünket szombathelyi zárdánk részére megörvendeztetni kegyeskedtek. Jutalmazza meg az édes Jézus, kinek oltárát s oltárszolgálatát oly egyháziasan, izlésesen s értékesen diszitették. A jó Isten áldja meg a buzgó kezeket, melyek érte fáradoztak s fizesse meg ezerszeresen a zárdánk és kápolnánk iránt gyakorolt irgalmasságot és szeretetet! Erre fogjuk kérni a legkisebb kegyadományt is gazdagon jutalmazó Ur Jézust! Sopron-Bánfalva, 1906. VIII/8. Kegyességükbe továbbra is ajánlottan vagyunk hálatelt szivvel: *Sr. Mr. Aloysia (Soós)* a. p. I. sar. karmelita apácza. Nagyon kedves a következő hálás nyilatkozat: Néhány nappal ezelőtt megküldötte a főtisztelendő travniki rektor ur a szép egyházi szerelvényeket (pluviále, velum, monstranczia, thuribulum és alba) és azt irta, hogy ezeket az értékes tárgyakat az oltáregyesület az én szegény templomomnak ajándékozza. Fogadják ezért a leghálásabb köszönetet és legyenek meggyőződve, hogy az oltáregyesületnek ez a nagylelküsége nagyban hozzá fog járulni az én népem vallásos érzületének erősitéséhez. Husvétkor tartottam kis templomunkban (11 m. hosszu, 6 m. széles és 4 m. magas) az első litániát s ugyanakkor kihirdettem, hogy ezt a litániát nemes lelkek bőkezüsége tette lehetővé. Láttam, mint csillant meg az én szegény, földhözragadt népemnek szemében az öröm könye és már a templomban is kifejezését adták a legbensőbb hálának. Öreg emberek, kik átélték a török uralom borzalmait, sirtak örömükben és nem tudták eléggé megköszönni a jó Istennek, hogy most már félelem nélkül imádhatják és magasztalhatják. A jámbor és hálás nép velem együtt fog imádkozni a nemeslelkü jótevőkért... Potoci Mostar mellett Herczegovinában. *Tadija Božic* administrator.

*

A budapesti központi oltáregyesület Üllői-uti házának belső berendezése 12.892 kor. 35 fillérbe került. Ez összegnek fedezésére gyüjtés indult, még pedig a következő eredménynyel: gróf Wenckheim Frigyesné 1000 k, gróf Teleky Gézáné 200 k, gróf Apponyi Sándorné 100 k, gróf Eszterházy Sándorné 50 k, gróf Eszterházy Miklós Móriczné 400 k, Pallavicini Stefanie grófnő 20 k, Kiss Aladárné 500 k, gróf Pejacsevich Arturné 200 k, gr. Almássy Dénesné 200 k, gr. Korniss Miklósné 200 k, gr. Zichy Ágost 1000 k, gr. Wenckheim Dénesné 100 k, gr. Almássy Kálmánné 288 k, herczeg Pállfy Miklósné 300 k, gróf Cziráky Béláné 100 k, gr. Zichy Aladárné 200 k, herczeg Hohenlohe Clodwigné 100 k, gróf Eszterházy Móriczné 20 k, Blundell Luiza 300 k, gr. Andrássy Aladárné 500 k, gr. Károlyi Gyuláné 100 k, gr. Dessewffy Marianna 300 k, gr. Sizzo Kristófné 100 k, gr. Erdődy Imréné 100 k, báró Mednyánszky Dénesné 200 k, br. Steyer Albertné 100 k, herczeg Eszterházy Miklósné 100 k, báró Szentkereszty Béláné 50 k, gróf Wimpffen Sigfriedné 50 k, gróf Fürstenberg Teréz 300 k, őrgróf Pallavicini Edéné 5500 k, báró Haupt Stummerné 40 korona. Az összes bevétel 12.718 korona. A nagylelkü adakozókat Isten áldása kisérje!

Mivel azonban a befolyt összeg még nem födi a kiadásokat, a gyüjés nemes szivü jótevők támogatására számitva tovább folyik.

*

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1906 junius és julius hóban befolyt dijak:

Merat Anna 2 k, Staufer Pálné 1 k, Hönig Anna 1 k, Balogh Róza 60 f, Erdélyi Teréz terjesztőnő által Vimmer Károly és neje 4 k, Vimmer Józsefné 1 k, Erdélyi Józsefné 2 k, Ürge Antalné 40 f, Hitelberger Ilka 2 k, Dénes Ferenczné 1 k, Bakó Ferenczné 50 f, Erdélyi Rózsa 2 k, Bencze Ferencz és neje 4 k, Asztalos Jánosné 1 k, összesen

17 k 90 f, Wohlgeschaffen Mária 2 k, Karsch Mária 2 k, Perleberg Gizella 10 k, Perleberg Zelma 10 k, Nagy Mária 1 k, Kunzli Erzsébet 24 f, Kunzli Janka 40 f, Pálfi Mária 2 k, Mezidradzki Zsófia 4 k, ftdő Mátyus István plébános ur a Tibold daróczi és kácsi tagoktól 13 k, Székely Miklósné 2 k, Szabó Mária 1 k, Feja Jánosné 1 k, Agárdi Anna 4 k, Horváth Ágnes 2 k, Komáromi Katalin 1 k, Klobaszek Jozefin 2 k, Dancs Janka 2 k, Luzár Anna 60 f, Zahorszki Mária 2 k, Gosztonyi Kálmánné 10 k, Nemessányi Gyula 1 k, Varanyák Julianna 2 k, Berki Lajosné 2 k, Paczona Julianna 40 f, ns. és ft. Jordán Károly ur a szaniszlói tagoktól 26 k 80 f, Lakner Anna 4 k, Spillenberg András 58 f, Rothen Alajosné és családja 2 k, Holenda Ada 8 k, Bauer Szidónia 2 k, Hachfelner Imre és neje 6 k, Gabányi Magdolna 2 k, Wenszky Margit 1 k, Pártos Mária 1 k, özv. Szamata Lipótné 2 k, ft. Szerémi Viktor az álmosdi tagoktól 8 k 88 f, Szakál Mária 2 k, báró Skerlecz Sarolta 6 k, báró Skerlecz Kara 2 k, báró Skerlecz Mária 2 k, Melhardt Pálné 1 k, özv. Trapli Józsefné 2 k, ftdő dr. Pályi József ur Veszprém egyházmegyéből, Alsó-Páhok 5 k, gróf Festetich Pálné 4 k, N. N. 1 k és 19 k 49 f, Kis-Komárom 10 k, Röthy K. a 4 k, Lengyeltóthi 21 k 90 f, Mezőkomárom 8 k, nemesvidi tagok 14 k 40 f, Nemesdéd és Vraszló 13 k, Raks 37 k 20 f, Salamon 10 k, Somogysámson 12 k, Szomajon és Kaposmérő 16 k 44 f, Tapolcza 24 k, Tótszentpál 10 k 70 f, Tóthgyugy 2 k 88 f, Zalaszentlászló 5 k 60 f, zichi tagok 9 k 36 f, összesen 223 k 88, Kurucz Lajos 60 f, Knapetz Urzula és Karolin 60 f, Hermann Ferencz 1 k 8, Kenesei Julia 40 f, Schambach Ludmilla 2 k, Neográdi Jozefin 4 k 24 f, Szatorisz Franciska 2 k, Ripaczki Mária 2 k, Riener Mária 2 k, Preyer Mária 2 k, Csepregi Istvánné 2 k, Szilvássi Mártonné 4 k, ftdő Pusztai Mátyás plébános ur a budajenői tagoktól 10 k 80 f. ft. és ns. Fábián János plébános ur az érsekujvári tagoktól 10 k 72 f, Szalma Péterné 3 k, Szalai Mariska 1 k, Erdéli Borbála 2 k 24 f, Gergely Gizella 4 k, Kerschner Anna 10 k, Minye Ilona 6 k, Kozma Teréz 2 k, Péntek Anna 4 k, Dix Anna és Vilmos 4 k, Berkes Kálmánné 10 k, Fuszek Róza 2 k, Géczy Károlyné 2 k, özv. Gozón Zsigmondné 6 k, Berger Gizella 4 k, Berger Józsa 2 k, Balyák Károly 2 k, Kuzma Anna 2 k, Skajnek Katalin 2 k, Kumperger Mária 40 f, Locher Anna 24 f, Vidats Dezsőné 4 k, Vég Rozália 5 k, Forster Zoltán 2 k, Gregor Andrásné 1 k, Dobrovits Dezső 40 f, Vida Anna 2 k, Stefán Anna 1 k, Kovács Mária 1 k.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai.

Imádkozzunk egyesületünk elhunyt tagjaiért, hogy az Ur Jézus, ki a földön kenyér szinében volt reményük, a menynyei dicsőségben szinről-szinre látható fönségében legyen örök boldogságuk.

***

Baumgartner Alajos, máriafalvi plébános s az oltáregyesületnek buzgó pártolója. Musztyánovits Gáborné, szül. Gödényházi Papp Irma, a kovácsréti oltáregyletnek tagja. A palocsai oltáregylet tagjai közül elhaltak: Platko Stupák Zsuzsanna, özv. Velbaczky Szervila Zsuzsanna, Pekár Ohman Pál, Norko Dvorschák Krisztina, Mertin Margit, Scherbák Galla Mária, Varga Czehlyár Anna.

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Kiskunmajsán.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve ▪

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig**. Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve ▪

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

VII. ÉVF. 1906 10. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

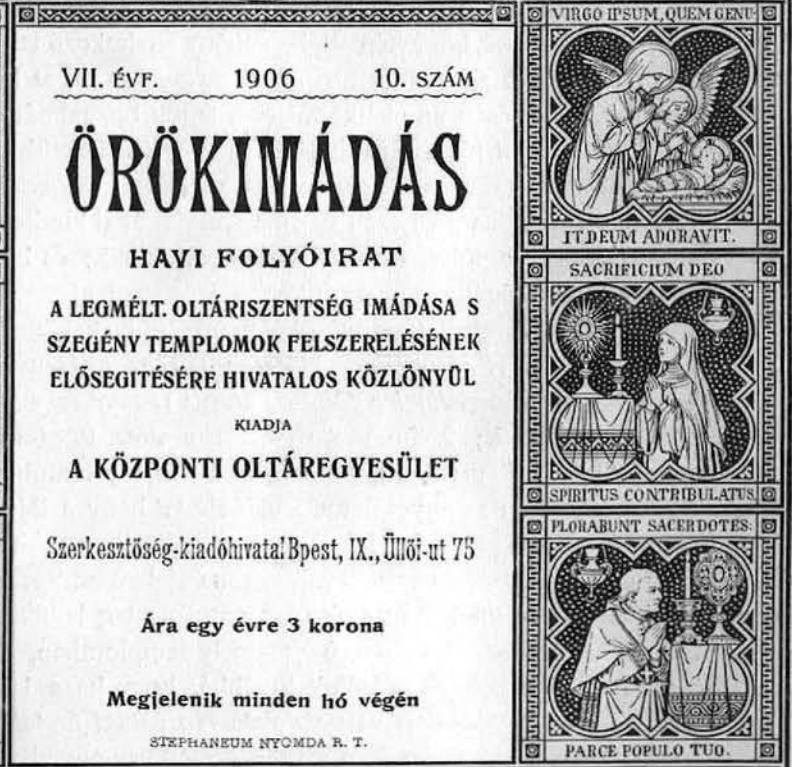

VII. ÉVFOLYAM. 1906. OKTÓBER. 10. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Az eucharisztikus kongresszus. — Gondolatok. — Fekete Gyula: Nagyasszonyunk. — Porubszky József: Az Oltáriszentség és a Szent-Alajos-Társulat. — Innenonnan. — Oltáregyesületi ügyek. — Halottaink. — Hirdetések.

Az eucharisztikus kongresszus.

A VI. KATHOLIKUS nagygyülés megnyitó ülése (szeptember 24.) után délelőtt tizenegy órakor, a Vigadó disztermében kezdetét vette az eucharisztikus diszülés. Egyházfőink, főuraink s közéletünk számos kitünőségének jelenlétében az együttmaradt óriási számu közönség előtt az ülést dr. Városy Gyula érsek, az eucharisztikus kongresszus elnöke a következő gyönyörü beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt kongresszus! Láttátok őt Magyarország fővárosának utczáin nagy fénynyel és pompával végigvonulni? Láttátok a papság és hivek ezernyi tömegét nyomában haladni és előtte térdre borulni? Hallottátok-e a megszámlálhatatlan népsokaságot neki dicsőitő énekeket zengedezni? Mondjátok meg, mélyen tisztelt hallgatóim, temetés volt-e, a mit tegnap láttunk, vagy ünnepi felvonulás? — Vajjon egy legyőzött, reményvesztett vezérnek futása volt-e az, vagy egy győzelmes királynak diadalmenete? Mit felel e kérdésre az elfogulatlan ész szava? És kérdezzük meg szivünket, vajjon mi, kik e nagyterem minden zugát betöltjük, gyászszertartásra gyülekeztünk-e ide, vagy örömünnepre? És miért választottuk e czélra épen a Vigadó termét, hol máskor vig zeneszó mellett tánczoló párok keringenek? És miért nem inkább a szent István-bazilika fönséges csarnokait?

Mindenre kérdésekre azt felelem, hogy tegnap azért hordoztuk körül az Ur szent testét Budapestnek nem épen áhitatra gerjesztő utczáin és ma azért gyülekeztünk az ő tiszteletére ide a Vigadó termébe, hogy Krisztus az egész mindenségnek és földnek korlátlan ura és királya, a ki előtt minden térdnek akarva, nem akarva meg kell hajolnia az égben, a földön és alvilágban; és azért tettük mindezt, hogy szabad folyást engedjünk szivünk iránta lángoló szeretetének és arra másokat is felgyulaszszunk.

És épen ebben látom én, mélyen tisztelt kongresszus, az eucharisztikus müvek *aktuális jelentőségét, tulajdonképeni feladatát*, melyet egy szellemes franczia főpap az 1893. évi jeruzsálemi nemzetközi eucharisztikus kongresszuson magának az isteni Üdvözitőnek bold. Alacoque Margithoz intézett eme szavaiból vont le: «Ime az a Sziv, mely annyira szerette az embereket és a mely az ő részükről oly kevés viszontszeretetre talál».*

És valóban, mai ünnepélyes összejövetelünknek sem tudok magasztosabb, fontosabb czélt megjelölni, mint azt, hogy egymást és közvetve összes katholikus honfitársainkat az Oltáriszentségben jelenlevő és érettünk határtalan szeretettel lángoló isteni Sziv iránti *viszontszeretetre buzditsuk*. Hogy ezen magasztos czélra való fokozottabb törekvés épen napjainkban kiváló fontossággal bir, az kétséget nem szenved.

Mert ki merné tagadni, hogy az Ur Jézusnak ugyancsak bold. Margit előtt tett eme jóslatszerü szavai: «Eljő az idő, midőn a hit meggyöngül, a szeretet meghidegszik és a midőn ezen hit megerősitésre és fölelevenitésre, a szeretet ujból való felgyullasztásra fog szorulni» — nagy mértékben ráillenek napjainkra, melyekben sajnosan tapasztaljuk, hogy a közszellem nemcsak a nemzetek politikai életében, hanem a társadalmi életnek csaknem minden ágában nem többé a hitből meriti gondolatait, nem abból táplálja érzelmeit, különösen pedig, hogy a szeretet, ugy az Isten, mint a felebarát iránt való szeretet nagyon meghidegült; és hogy az emberek nem tekintik többé egymást testvéreknek, egy közös atya gyermekeinek.

Nagyon is időszerü tehát a mai viszonyok között, hogy a pápság és buzgó hivek készséggel ragadják meg az alkalmat, hogy a népek figyelmét ráirányitsák hitünk legfőbb titkára, mely a többi hitigazságoknak mintegy összefoglalatja és a mely egyszersmind a legkézzelfoghatóbban bizonyitja, *mennyire ment Isten irántunk való szeretetében*, midőn isteni Fiát érettünk odaadta nemcsak egyszer a kálvárián, hanem naponkint annyi helyen, ahány katholikus oltár van a föld kerekségén és annyiszor, a hány szentmiseáldozat mutattatik be azokon.

De nem csupán a hit és a szeretet erényeinek fölelevenitésére, hanem az egész *katholikus hit- és egyházi élet fentartására és fejlesztésére szolgál a legméltóságosabb Oltáriszentség* intenziv tisztelete és ezen tiszteletnek minél szélesebb körben való terjesztése. Igen helyesen mondja egy kiváló eucharisztikus iró (Bougardt: Die Eucharistie. 69 s köv. l.), hogy az Eucharistia mintegy az *Egyháznak szive*, melyből szüntelenül uj és kiapadhatatlan életnedv ömlik Krisztus ezen titokzatos testének minden részébe, mely annak tagjait friss erőben tartja, őket Isten országáért való

* Congres des Oeuvres Eucharistiques, tenu a Jerusalem 1893. pag. 15.

fáradhatatlan munkálkodásra ösztönzi és erősiti és a keresztény életszentségben való örvendetes növekvésre és gyarapodásra segiti.

A legméltóságosabb Oltáriszentségben jelenlevő Isten *a hivő lélek legfőbb és legszeretetreméltóbb java, legdrágább kincse, legédesebb vigasztalása, legtisztább öröme, hitének, reményének, szeretetének középpontja, bátorságának, buzgalmának és lelkesedésének forrása*, mintegy azon tüzhely, a honnan a természetes és kihülésre hajló emberi szivbe folyton uj, természetfölötti, éltető és tevékeny melegség árad. Az oltáriszentségben jelenlevő Isten az, ki a keresztény hivőket naponkint csapatostul *vonja a templomokba* és a ki éjjel és nappal a tabernakulumhoz lebilincseli őket; a ki a *zárdákat benépesiti* és az irgalmas apáczákat a kórházak és csataterek hősnőivé avatja, ki a *papságnak* szent hivatása veszélyeit és fáradalmait megédesiti. Ő az, kinek a *müvészet legremekebb alkotásait*, a zene legmagasztosabb dalamait, a költészet legkedvesebb énekeit köszöni, kinek tiszteletére a festő ecsete, a szobrász vésője, az épitész vonalzója egymással vetekednek, hogy szentképeket, oltárokat és dómokat alkossanak. *Maga a nagy természet* legszebb tavaszi virágait teszi Urnapján az eucharisztikus Isten lábaihoz, midőn a városok és falvak utczáin tartott diadalmenetnél a diadalkapuk, virágkoszoruk és tarka lobogók neki Hozsannát kiáltanak, az emberekhez pedig mintegy igy

Városy Gyula dr. kalocsai érsek.

szólnak: «Ime a ti Istenetek: imádjátok, magasztaljátok őt, zengjetek neki háladalt és könyörögjetek hozzá!»

Az Eucharistia valóban nemcsak *legnagyobb csodája* az isteni szeretetnek és a legvégső határ, a meddig a szeretet az ő mindenhatóságában elmehetett, hanem egyszersmind *koronája és virága a megváltás müvének, élő középpontja az istenitiszteletnek itt e földön és azért mindennel, a mi a hit tartalmához tartozik, távolabbi vagy közelebbi összefüggésben áll.* Valamint az egész theologia alapjában nem más, mint Jézus Krisztusnak, az alfának és omegának, a kezdetnek és végnek megismerése, a *kitől minden kiindul* és a kire minden vonatkozik; ép ugy függ az ő szeretetének titka, az Eucharistia, mindazzal össze, a mi Jézus Krisztussal bárminő vonatkozásban áll. Jól mondja azért az imént idézett iró, (i. m. 366. és következő l.) hogy az egész világ a legkisebb harmatcsepptől a legtávolabbi naprendszerekig, az alvilág sötétségétől fel az angyalok fényes karáig egy óriási szentségtartó, melyet Isten müvészkeze az Oltáriszentség dicsöitésére készitett, egy élő monstranczia, melyben minden gyémánt egy-egy dicséretet zengedez, minden gyöngyszem imádó hódolatot lehel; mert hisz Krisztus ép ugy királya a természet országának, mint a kegyelem és dicsőség birodalmának.

Nekem ugy tetszik, mélyen tisztelt kongresszus, hogy ezen diszes gyülekezet is egy nagy monstrancziához hasonlitható. Hisz mindannyian azért sereglettünk ide, hogy az Eucharisztia Istene körül csoportosulva, neki hódolatunkat bemutassuk, őt hitünk aranysugaraival, szeretetünk drágaköveivel, imádásunk virágaival körülvegyük és a világ figyelmét feléje forditsuk, iránta való szeretetét felgyulasszuk.

Hogy ez minél nagyobb mértékben sikerüljön, esdő szivvel kérem az Ur Jézust: Adveniat regnum tuum eucharisticum! Jöjjön el a Te isteni Szived végtelen szeretetének korlátlan uralma! És ezen buzgó fohászszal az eucharisztikus diszgyülést megnyitottnak nyilvánitom.

A lelkes tapssal fogadott beszéd után Tomcsányi Lajos, Jézus-társasági atya következett szólásra. Mély gondolatokban gazdag beszéde a következőkép hangzott:

Az emberi élet, bármely irányban induljon folyása, békét, engesztelést, boldogságot keresve — oltárhoz ér, mely áldozatra hivja. Nagyhatásu képben tárja elénk ezt az igazságot, mélyen tisztelt kongresszus, nemünk bukással kezdődő története, melynek legelső szálai Kain és Ábel oltárainak kövéhez fűződtek; égő áldozatokat szemlélünk folyton azután is, melyek körül évtizedeken át látjuk fázva virrasztani az eget kereső lelkek reménytelen vágyait s hol Isten természetfölötti fénynyel világitott a ködös légkörbe, még ott is csak a jövőnek előlegezett dolgain élődött a jelen.

Most már más a mi helyzetünk, más a mi sorsunk; mert mint más

alkalommal a mélyen tisztelt kongresszus előtt bebizonyitottuk, jelen van közöttünk igazán, valóban s állagilag az ujszövetség nagy áldozata, jelen van közöttünk az Istenember az Oltáriszentségben. A kenyér szine alatt, a kenyér tárgyilagos valósággal biró járulékai alatt nem a kenyér állaga lappang; de jelen van ott Krisztus eleven testének állaga.

A katholikus vallásnak mély, kiaknázhatatlan hittitka az átállagulásnak ez a tana. Azon hittitok ez, mely forrását és kutfejét képezi annak a szellemi életnek, melyet a vallás hivatva van a hivők lelkében felkölteni és fejleszteni; azon hittitok ez, mely előtt megdöbbenve áll a fontoló ész s csak az érző kebel mer szent áhitattal közeledni a mélység felé, mely azt rejti; azon hittitok ez, mely érzékeink tanuságát nem fogadja el, sőt azzal a látszat szerint homlokegyenest ellenkezik, a nélkül mégis, hogy elleneseink szeretetlen megszólását, rosszakaraton alapuló ezerféle kifakadásait igazolná.

Jézus-társaság czimere.

A mélyen tisztelt kongresszus előtt ismeretesek azok az elkeseredett harczok, melyeket az olajfák hegyének tövénél elköltött «utolsó vacsora» óta e téren az érzéki észrevevés hitünknek ezen tana ellen vivott. E harczok nem voltak egyebek, mint idegenkedései a nagy betegnek a gyógyszertől, melyet neki az isteni kéz nyujtott. S az idegenkedés még folyton növekszik, az érzéki felfogás hitünk tana ellen még folyton dulakodik s nem vagyunk-e ügyetlen eljárásunkkal akaratunk ellenére is tényezők e kóros állapot ápolásában?

Vannak egyesek, kik akkor, midőn látják az emberi ész szédelgéseit a hit mélységének párkányzatán, nem tudnak egyébbel a hitében ingadozó embernek segitségére lenni, mint a pokollal való fenyegetéssel s csoda-e, ha a különben is gyönge, beteg emberi elme ily ápolás mellett végképen elszédült és a hitetlenség örvényébe temetkezett?

Vannak mások, kik megtagadják az észt, hogy megmentsék a hitet s mi lett eddig az eredménye ennek az eljárásnak? Az, hogy a lealacsonyitott, jogaiból kivetkőztetett ész a hittel szemben daczból oly jogokat követelt, melyek őt meg nem illethették.

Azt mondják az emberi észnek, ne higyj érzékeidnek, mert ezek megcsalnak; majd ismét az érzékeknek kedveznek s azt mondják az érzékeknek, ne higyj az észnek, mert nem mond igazat; és nem veszik észre, hogy ingoványossá tette ez az eljárás alatluk a talajt; nem veszik észre, hogy az ész és az érzékek között támasztott ezen bizalmatlanság az ész- és hitellenes kétkedés magvait rejti magában.

De hát ha nem is sikerült a jószándéku törekvés, igazuk lehet-e ezen férfiaknak, midőn hitet akarván kelteni az átállagulás dogmája iránt, aláásták főleg az érzéki észrevevés hitelét, sőt annak romjain törekedtek templomot emelni az igaz Istennek, a ki alkotója az érzékeknek s mint olyan, végső oka minden érzéki észrevevés hitelességének?

Nem lehet igazuk, mélyen tisztelt kongresszus, mert Isten a hitet nem azért adta, hogy sötétséget terjesszen, hogy meghasonlást idézzen elő az ember tehetségeiben; hanem azért, hogy megvilágositsa a világ sötétségét s az önmagában meghasonlott embert az Istenhez való egyesülés által az igazságra, melytől elszakadt, visszavezérelje. A hit nem oltja ki elménk világosságát, hanem növeli erejét; nem zárja el előttünk a tudományos kutatás mezejét, sőt tágasabb látóhatárt segit a gondolkodásnak s biztosságot kölcsönöz az ész lehozásainak.

Midőn akvinói szent Tamás Aristoteles bölcseleti rendszerébe a keresztény szellemet belelehelte s képesitette azt a dogmák nagy épületének hordozására, az ő általa irányitott Aristotelesnek érvényrejuttatása által visszahelyezte trónjára az észt, megvédte az érzékek észrevevésének hitelességét a hitnek megcsorbitása nélkül. A templom és az iskola, a hit és a tudomány ezután frigyre lépve egymással, barátságosan müködtek közre az emberi nem boldogitására s nem kelhetett fel senki a templom szentsége ellen, ki ellenkezésbe nem jött az iskolával.

S szent Tamás, a ki az észt s a hitet egymással igy kiengesztelni tudta, hitt az átállagulásban s hite oly lelkes volt, hogy himnuszokat zengett és oly világos volt, hogy énekben is kifejezhette a felfoghatatlan titokról szóló tanokat. Aristoteles nem hitt az átállagulás tanában, nem tudott róla semmit; de erősen védelmezte volna azt, miként mai napig is védik azt mindazok, kik az ő tanait átöröklötték és kifejtették — ha Jézus Krisztus volt volna az ő Istene s nem — Jupiter.

Aristoteles ugyanis a világot két részre osztotta: szerinte állag és járulék minden, a mi van.

S mi az állag?

Hogy e kérdésre a helyes választ megadja, körülnézett a görög bölcselő a természetben s látta, hogy minden müködik, cselekszik s hogy minden sajátságokkal, tulajdonságokkal van felruházva. A rózsa szine nem maga a rózsa s illatja sem az; midőn kisebb volt, rózsa volt a neve s midőn nagyobb lett, mindig csak rózsa maradt, a nagyság tehát ismét nem maga a rózsa, mindezek: az illat, a szin, a nagyság a rózsa sajátságai s mi e külső kihatások és tulajdonságok belső, kivül nem mutatkozó hordozóját keressük. A mit kivül látunk s a mivel, mint müködéssel találkozunk, az mind más valami, az alanya a jelzett sajátságoknak, az a keresett állag.

Aristotelesnek ezen felelete tán furcsa dolognak látszik; de olyan az, hogy jobbat közel háromezred óta nem találtak, nem találhatnak soha.

Az állag ennélfogva az, a mi magában áll, a mi mindennek: alaknak, ellentállásnak, sulynak, szinnek, hangnak, iznek, melegnek, — mindennek, a mit ismerünk és érzékelünk, láthatatlan, hallhatatlan, izlelhetetlen s más módon sem érzékelhető hordozója. A mint a testet tapogatjuk és az kezeinkre visszahat; a mint a leb rezgését a test előidézi és az szemeinket éri s a mint izlelő idegeinket rezgésbe hozza: ismerjük azt s itélünk róla s mondjuk, hogy puha, meleg, folyékony, szines, keserü, édes; de ezen ismereteinket a testek müködéséből meritettük s a józan bölcselet szerint minden hatás, minden müködés csak külre való nyilvánulás és nem maga az állag s azért az érzék tanuságot nem tehet az állagról, hanem csak a tulajdonságokról, melyek alatt az állag rejtőzhetik.

Mélyen rejtőzik tehát az állag, tulajdonságok és erők veszik körül, maga soha elő nem lép s csak a jelezett tulajdonságok és erők által ismerteti meg magát. S ezen tulajdonságok, ezen sajátságok az állag meghatározására, müködésére, diszitésére szolgálnak.

Ezen józan tanával, midőn válaszfalat vont az állag és a járulékok közé, meghatározta Aristoteles az állagnak állását s viszonyát az érzéki ismeretekhez; ezen tanával óvott bennünket a pogány bölcselő, hogy össze ne zavarjuk a tüneményeket az állaggal; óvott bennünket, hogy az érzékeknek ne tulajdonitsuk az állag felismerését: de nem tiltotta, sőt azt határozottan akarta, hogy a hatásokból azoknak belső, láthatatlan okára, az állagra következtessünk.

Ez a következtetés azonban már az ész müködése, a mely ész nem ellenkezik az érzékekkel, ha egyes esetekben a felsőbb ismeret befolyása alatt igy beszél: itt van a kenyér szine, alakja, sulya, ize s erről tanuskodnak az érzékek; de itt még sincs kenyér. Mert először is az érzék ezt nem mondja s másodszor, mert Isten biztosit, hogy a különben rendes következtetésnek ezen esetben nincs helye.

Isten a hit által biztosit arról, hogy az Oltáriszentségben a kenyér szine alatt Krisztus eleven szent testének állaga vagyon az ő tárgyilagos valóságában.

Beszélhet már most nekünk Du-Bois-Reymond, beszélhet Virchow, beszélhetnek a jelen korban uralomra jutott bölcselők s azok természettudományi szempontból, ezek a bölcselet nevében tiltakozhatnak az átállagulás tana ellen s mondhatják, hogy az állagcsere jelzett módja ellenkezik a természetbölcselet józan elveivel: mi a pogány Aristoteles rendszerének soha meg nem czáfolt s meg nem czáfolható elveivel utasitjuk vissza igaztalan állitásukat.

Mi a mondottak alapján azon meggyőződésben élünk, hogy észszerü

a mi hitünk, midőn azt valljuk, hogy az Oltáriszentségben Krisztusnak valóságos, eleven teste vagyon jelen. Jelen vagyon Ő ott nem pusztán mintegy jelvényben, hanem igazán; nem csupán a hit alapján, hanem valóban; nem egyedül erejével, mintha csak a megszentelt kenyér élvezetéhez volna kötve az isteni malaszt, miként a vizzel való mosáshoz a keresztségben, hanem állagilag. Ugyanazon Krisztus vagyon az Oltáriszentségben jelen, ki az Atyaistennek jobbján ül, ki érettünk az égből leszállt, emberré lett, szenvedett és meghalt.

Ez a mi hitünk, mélyen tisztelt kongresszus s ezen hitünkről tettünk tanubizonyságot, midőn az Oltáriszentséget körmenetben az imént körülhordoztuk; ezen szent hitünkről teszünk most is tanubizonyságot, midőn a tudományt az Oltáriszentség szolgálatába szegődtettük.

A nagy tetszést keltett beszéd után dr. Glattfelder Gyula lépett a pódiumra s megkapó hatással a következőket mondotta:

Az eucharisztikus kongresszus és a katholikus nagygyülés összeolvadását szerencsés jelnek tarthatjuk. Kifejezésre jut a testvéri frigyben, hogy katholikus életünk egyoldalu fejlődését nem óhajtjuk, hanem akaratunk a keresztény katholikus élet minden irányában kötelességünket teljesiteni.

Két tényezőből alakul az igazi keresztény élet, ezek: kegyelem és erő. Az előbbit hitbuzgalmi, az utóbbit társadalmi tevékenységünk biztositja és gyarapitja.

Nem szabad engedni, hogy e kettős tevékenységünkben egyik a másik rovására érvényesüljön s tultengjen. Mert ha hitbuzgalmi tevékenységünk helytelen utakra téved azzal, hogy mindig csak az eget nézzük s földi kötelességeinkről megfeledkezünk és engedjük, hogy a gazdasági, társadalmi és politikai élet terén a keresztényellenes felfogás szabadon érvényesüljön: ugy — példa rá Francziaország — lesznek itt hősi erényekkel tündöklő kiválasztott lelkek, de nem lesz keresztény életet élő társadalmunk s országunk elvétetik tőlünk. Viszont ha társadalmi mozgalmunk elszakad a kegyelem forrásától, ugy elveszti keresztény életünk és mozgalmunk természetfölötti jellegét és termékenységét.

Mit akarunk tehát?

Először is azt, hogy hitbuzgalmi gyakorlataink és egyesületeink czélja legyen az életre nevelni katholikus hiveinket. A buzgóság magában szent, isteni dolog, a paradicsomnak legszebb virága, de mi elvesztettük a régi paradicsomot s még nem jutottunk el az örök paradicsomba, hanem egy jajjal és bajjal teli életben — siralom völgyének nevezzük mindennapi imádságunkban is — kell mozognunk s kell érvényesülnünk, ha Isten akaratát teljesiteni kivánjuk. Ép azért tisztán kontemplativ élet a zárdák falai közé való. A világ azt kivánja — s joggal — hogy a buzgó keresztény tevékeny tettekben mutassa meg buzgóságát.

Oltáregyesületeink ne neveljenek jó magukkal tehetetlen nénikéket, hanem a modern társadalom szükségleteit buzgó, tehát érző szivvel kielégitő keresztény lelkeket.

Hitbuzgalmi egyesületeink legyenek a társadalmi tevékenység melegágyai, melyekben minden jó mü csirái fakadjanak. — Irtsák azt a gondolatot, hogy a buzgóság valami zelotikus önzés, mely bizonyos fukar korlátoltsággal csak az egyéni örök boldogulás biztositására tör s mint a fösvény az ő kincsein, ugy szorongatja görcsösen erényeit, nehogy napvilágra kerüljenek s másokra nézve is gyümölcsözőkké váljanak. Hirdessük, hogy a buzgalom láng, mely mellett sokan melegedhetnek, hogy a krisztusi lélek szenvedéseket oszt, szükségleteket ért, könyeket szárit, igével és édes kenyérrel egyaránt táplál.

Glattfelder Gyula dr.

Hogy ez megvalósitható, példa rá a Központi Oltáregyesület, mely a legtöbb fővárosi karitativ és társadalmi egyesület vezérkarát szolgáltatta. Ugy hogy ha az ó-szövetség fölveti a kérdést: Mulierem fortem quis inveniet, bátran mutathatok ez uj-szövetségi nagylelkü hölgyekre, kiknél a buzgóság nem önzés, hanem krisztusi szeretet, mely elmegy az irgalmas szamaritánussal az utszélre, quaerere quod perierat, menteni, gyógyitani, vigasztalni, szóval a keresztény gondolatot a társadalom minél szélesebb rétegeiben megvalósitani. Erre van szükség. Mert hiba az, ha a keresztény buzgalom egy ideális szigetre vonul vissza, hol eszményeinek zavartalanul áldozhat. A középkori szerzetes ráirhatta czellájára: «beata solitudo o sola beatitudo». De ma harczban, viharban állunk. S azért nem teljesitenek kötelességet, kik minden szokatlan szellőtől megijedve visszahuzódnak, mert ily kritikus időben bátor lelkekre van szükség s helyét csak az tölti be — férfi, nő, világi és pap egyaránt — ki szél, zivatar, villám ellen tud és mer előre törni s az életben érvényesiteni elveit.

S ezért szükséges, hogy hitbuzgalmi egyesületeink — s ezek között

első sorban oltáregyesületeink — ne zárják a templom szentelt falai közé szivük lángját, de vigyék ki azt az életbe s tisztitsák és szenteljék meg vele az egész társadalmat.

Azt akarjuk másodszor, hogy megszenteljük az egész társadalmat. Jobban mondva a katholikus társadalom szentelje meg önmagát s társadalmi mozgalmunk legyen eszköze e megszentülésnek.

A társadalmi akczió ne legyen egyoldalu, ne zárja ki a hitbuzgalmi elemet, mert akkor az a veszély fenyeget, hogy katholikus tevékenységünk elveszti természetfölötti jellegét! Pedig minden katholikus akcziónak csak addig van létjogosultsága, a meddig a természetfölötti gondolatot szolgálja.

Nem szabad a kereszténységet csak egy tökéletesebb, nemesebb kulturállapotnak tekinteni, a melyre az emberiség az evolucció folyamán eljutott. Az abszolut jó abszolut igazság; az a fundamentum, mely helyett senki mást nem helyezhet, mert az az Ur Jézus isteni szivének isteni müve.

Azért hiba egyik vagy másik katholikus társadalmi, vagy politikai intézményt panaceának tekinteni. Ezek csak eszközök, a czél: a Krisztus szive szerint való keresztény élet. Ehhez pedig az Isten kegyelme szükséges; mert a mint a theologia okoskodásai kegyelem nélkül nem teremtik meg a hitet, ugy a társadalmi tevékenység magában, kegyelmi élet nélkül nem fog katholikus világot teremteni.

Nekünk egy uj, pogány világban kell a kereszténységet diadalra vinnünk. S mivel győzték le a klasszikus pogányságot keresztény elődeink? Istenes élettel. Az uj pogánysággal szemben is a keresztény gondolkozást föntartani s érvényesüléshez juttatni csak a mély hit s a szent élet fogja. Ha a keresztény társadalom hite, szeretete, áldozatkészsége, szentsége, krisztusi ereje, türelme nem fog kifogyni, akkor győzni fog.

S az egyház ereje is életének kritikus óráiban mindig a buzgóság volt. Mikor az apostata Julián az emberi erő minden eszközét harczba vitte a kereszténység ellen, annak más ereje, mint a szentség nem volt. De ez kicsikarta az apostatából a vallomást: győztél Galileai. Mikor VII. Gergely pápa az egyház igazát s a lelki világ függetlenségét védte, a fegyver nyers erejével mást mint imádságot szembehelyezni nem tudott, de eszméi diadalt arattak. Mikor a franczia császári sas lecsapott a védtelen VII. Piusra, ez csak Istenbe helyezhette bizalmát, de diadala ott kezdődött, a midőn a nyers erővel szemben a szent Péter-templom konfessziójánál a szent hagyományokra s az egyházat örökké védő krisztusi erőre bizta a maga s a kereszténység ügyét. S meg lehetünk győződve, hogy napjainkban sincs biztosabb ereje a katholiczizmusnak, mint a mélységes buzgalom, a krisztusi szellem, a hivő lelkület.

Ép ezért minden társadalmi intézményünk czélja kell hogy legyen a hitbuzgóság emelése. Katholikus kör, olvasó-egyesület, ifjusági kör, iskola-egyesület mind szükséges és fontos, de mind csak eszköz, mely hivatva van a bensőbb, mélyebb keresztény életet szolgálni. Miután ma az egyházat lélekmentő munkájában az állam nem segélyezi, ne sirjuk vissza a régi állapotokat, mikor a világi hatalom rendelkezésére bocsátotta kardját a papnak, de pótoljuk a hatalmi támogatást társadalmi intézményeink buzgalmával s szabadon, tehát természetesen fogja a keresztény szellem a néplélekbe gyökereit mélyebben lebocsátani.

Küzdünk katholikus autonómiáért. Jó. De ne higyjük, hogy az autonómiai szervezet paragrafusai mechanikusan érvényesüléshez fogják juttatni a katholiczizmust. A paragrafus itt is holt erő az egyház tulajdonképeni czélja szempontjából s áldás és eleven erő forrásává csak akkor lesz az a szervezet, ha előmozditja a mélyebb, keresztényebb életet.

Mert Krisztus egyháza nemcsak jogi érvényesülést, nem hatalmat akar, de lelket keres; embert akar Krisztus képére formálni. Nem szekta, mely a fanatizmus eszközeivel dolgozik, jobban mondva rombol; nem párt, mely mások érdekének rovására keres érvényesülést; hanem az Isten életét élők szent szövetsége s azért katholikus szervezet csak annyiban méltó e névre, a mennyiben az isteni életet szolgálja.

Arra törekedjünk, mélyen tisztelt kongresszus, hogy e szellem kiáradjon mindannyiunkra s munkánk révén az egész magyar katholikus társadalomra.

Nincs szükségünk arra az összetett kezekkel csodát váró, szent amuletteket gyüjtő, győzelemben bizni nem tudó buzgóságra; de mesterséges, sablonos s főleg természetfölötti jellegét levetett kereszténységben sem bizhatunk; hanem kellenek a Krisztus közelségét érző, az ő szent szivén megpihenő, szent vérét élvező, evangeliumát életükben kialakitó egész katholikus emberek.

Oly emberekre van szükség, kik a magánéletben azt teszik, a mit a fórumon hirdetnek. Férfiak kellenek, kik ha miniszterek lesznek is, mernek gyertyával kezükben az Oltáriszentség után processióban járni; kik tudnak a küzdelemben erőt kifejteni, de a végleges siker biztositásához akarják és merik az Isten kegyelmét is igénybe venni.

Ha ily lelkület lesz bennünk, akkor nem kell vihartól félnünk. Mert ha a háborgó tengeren büszke önérzettel bátorithatta hajósát az ó-kori hős: Quid times! Caesarem trahis: ugy az Isten kegyelmének hordozója még nagyobb önérzettel hirdetheti: mitől féljek, mikor végtelen erő aczélozza karomat, bátoritja szivemet.

Nem félek, hanem mint Krisztus embere, bátran indulok harczba s győzelemre.

A hosszantartó zajos éljenzéssel fogadott beszéd után dr. Mócsy István kalocsai ügyvéd következett sorra. Hitvalló beszéde a következőkép hangzott:

Nagyméltóságu elnök ur! Mélyen tisztelt nagygyülés! Az evangélium az Ur Jézus földrejövetelének czélját ekkép jelzi: «Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur.» (Luk. 12, 49.) Tüzet jöttem bocsátani a földre és mit akarnék mást, mint hogy gyujtson. Igen, tüzet hozott az Ur Jézus az égből, véghetetlen isteni szeretetének tüzét, még pedig azért, hogy lángba boritsa általa az egész világot. Nincs hőbb vágya az isteni Üdvözitőnek, minthogy az isteni szeretetnek tüze magasan lobogjon az emberek szivében. Ezért szállott le mennyei trónjáról, ezért öltött emberi alakot, ezért élt, szenvedett és halt meg; de véghetetlen szeretete ezzel be nem érte, köztünk akart maradni s velünk egyesülni, hogy a tüz, melyet hozott, le ne lohadjon, hanem folyton-folyvást uj és uj tápot kapjon s hogy ezt megtehesse, isteni bölcseségével, mindenhatóságával és szeretetével létrehozta a legnagyobb csodát a világon, az Oltáriszentséget.

Keresztény katholikus lélek! Hozzád szólok, ki hinni tudsz és akarsz, ki nem kételkedel abban, hogy Megváltód, ki érted, a te üdvödért annyit szenvedett, a te mindenható Istened, ki a vizet borrá változtatta, ki a vihart lecsendesitette, ki 5 kenyérrel és 2 hallal ezreket elégitett ki, ki a vakot, süketet, bénát, a szegény beteg asszonyt meggyógyitá, ki a naimi ifjut, Jairus leányát, Lázárt halottaiból feltámasztá, a ki saját erejéből támadt fel halottaiból, ugyanazzal a végtelen szeretettel, ugyanazzal a hatalommal, az ő istenségével és szent emberségével valóban jelen van az Oltáriszentségben, ki nem kételkedel abban, hogy az az igénytelennek látszó szent ostya a te üdvödért szenvedő, boldogságodért epedő végtelen irgalmas és jó Istenednek, de majdan végtelen igazságos Itélő Birádnak is valóságos teste és vére.

Istened van tehát jelen az Oltáriszentségben éjjel-nappal, nem egy helyen, hanem mindenütt a földkerekségen, a hol szentmiseáldozatokat bemutatnak.

S miért van jelen?

Hogy magát eledelül adja s igy veled a legbensőbben egyesülvén, szeretetre gyujtson. «Vegyétek és egyétek, ez az én testem», «Az én testem valóságos étel, az én vérem valóságos ital», «Ez a kenyér, mely az égből szállott alá.» «A ki e kenyeret eszi, örökké él» stb. mindmegannyi kijelentései az Üdvözitőnek, a melyek világosan jelzik, hogy ép oly eledele az Oltáriszentség a léleknek, mint a közönséges kenyér a testnek; vagyis a mint a testi élet fentartására szükséges az eledel, ugy a lelki élet, vagyis a megszentelő malaszt megőrzésére az Ur Jézus saját testét és vérét adja eledelül az Oltáriszentségben.

A szent áldozás tehát nem annyira az Isten dicsősége és megdicsőitése, sem pedig jutalom erényeinkért, hanem az életszentségnek

eszköze, ellenszer, mely naponkinti hibáinktól megszabadit és a halálos büntől megóv. Igy tanitja ezt az egyház.

Mily végtelen szeretet! Isten maga magát adja nekünk s mivel szeret bennünket, akarja, hogy mi is szeressük őt: «Szeressed a te Uradat, Istenedet teljes szivedből» ez az első és főparancs, ez tehát a legfőbb kötelességünk, a melyben azután tulajdonképen minden bennfoglaltatik.

Az Ur Isten az emberi szivbe a boldogság utáni vágyat beleoltotta; boldoggá akar tenni a jó Isten minden embert, de nem az ember akarata ellenére.

Mócsy István dr.

Ha szétnézünk a világban, látjuk azt az irtózatos küzdelmet, tülekedést a boldogság után. Ki ne akarna boldog lenni? És mégis, mily kevés ember boldog!

Miért? Mert nem az Isten által kijelölt uton halad a boldogság felé, mely ut pedig nem más, mint az isteni szeretet.

Örökkévaló végczélunk, jutalmunk ugyan Istennel a szeretetben való egyesülésünk a mennyben, de már itt a földön is boldogok lehetünk és pedig oly mértékben, a minőben megvan bennünk az Isten szeretete. Nézd a vértanuk millióit, még a kinpadon is boldogok. De saját tapasztalatodra utalok, hivő lélek; voltak bizonyára napjaid, melyen a földi bajok daczára boldognak érezted magadat és ezek a napok legfőképen a szent áldozás napjai voltak.

A szeretet utjára maga az édes Üdvözitő hiv: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtok és terhelve vagytok és én megenyhitlek titeket». Igy édesget magához; egyesülni akar velünk, mert a szeretet egyesülésre vágyik és hogy ezt megtehesse, azért rendelte az Oltáriszentséget. Az első keresztények megértették Jézusunk hivó szavát és naponként egyesültek vele a szent áldozásban, mi pedig csodálkozunk, sőt tán bigottnak mondjuk, ha valaki 3—4-szer áldozik egy esztendőben; pedig az első keresztényeknek hasonlithatatlanul több fáradságukba és nagyobb áldozatukba került buzgóságuk, mint nekünk kerülne.

Bizonyára az első keresztény hősök és szentek példái lebegnek egy-

házunk előtt, midőn a gyakori szent áldozást sürgeti, mert soha nagyobb szüksége nem volt az egyháznak szentekre, mint most.

A gyakori szent áldozás ellen alapos kifogást sem tehetünk, mert a gyakori, akár a mindennapi szent áldozáshoz nem szükséges egyéb, minthogy kegyelem állapotában legyünk, vagyis hogy halálos bün ne terhelje lelkünket és emellett őszinte szándékunk legyen a parancsokat megtartani. Nem szükséges minden szent áldozás előtt gyónni sem, kivéve, ha halálos bünben volnánk, mert a bocsánatos bünöktől, ha azokat őszintén megbánjuk, maga a szent áldozás megszabadit. Sok időbe sem kerül a gyakori szent áldozás, mert ugyanaz az egyház, mely a gyakori szent áldozásra buzdit, legjobban azt köti lelkünkre, hogy állásbeli kötelességeinket teljesitsük, igy nem kivánja, hogy hosszas elmélkedés, ájtatossági gyakorlat előzze és kövesse a szent áldozást, különben, ha valaki őszintén akar az Ur Jézus vendégségéhez járulni, bizonyára fog módot és alkalmat is találni. Azzal pedig, hogy a világ mit szól gyakori áldozásunkhoz, ne sokat törődjünk; nem a világ lesz biránk örökkévaló sorsunk felett.

De tulajdonképen mit is értsünk gyakori szent áldozás alatt? Ezen kérdést egyénileg kell eldönteni, mindenkinek a lelki állapota szerint. Szalézi szent Ferencz azt mondja: A jó kereszténynek, kinek lelkiüdve igazán szivén fekszik, havonkint legalább is egyszer meg kell áldoznia; ugyanő a hetenkénti szent áldozást minden kereszténynek ajánlja.

A naponkénti szent áldozás ügyében kiadott legutóbbi zsinati szent kongregációi rendelet szerint: «A gyakori és naponkénti szent áldozástól senki, a ki a kegyelem állapotában van és jámbor érzülettel járul hozzá, el nem utasitható.» A naponkénti szent áldozásnál azonban külön hangsulyozza, hogy arra nézve a gyóntató atya tanácsát kell kikérni. Válaszszunk tehát állandó gyóntató atyát, kövessük annak utasitását és biztosan helyes uton fogunk járni.

Hála a jó Istennek, a hitélet emelkedőben van Magyarországon, de hogy a katholikus Magyarország megvalósuljon, elsősorban az ifjuság hitéletének emelésére kell törekednünk, öntudatos, jellemes katholikus férfiakat kell nevelnünk. Minden czivilizáczió alapja annak erkölcse (Didon). Magyarország fennállását a keresztény czivilizácziónak köszöni, igy a keresztény erkölcsczel áll, vagy bukik. Messze vinne annak fejtegetése, mily nagy a különbség a keresztény erkölcs és más erkölcsök: pogány, zsidó stb. erkölcsök között.

A keresztény erkölcs alapja, fővonása a tisztaság. Keresztény katholikus világi ember, ha erkölcsös akar maradni, két ut között választhat. Egyik: a házassági hüség, mely a gondolatra is kiterjed, a másik, ugy a házasság előtt, mint annak megszünte után a teljes önmegtartóztatás. Hangsulyozom, oly szigoru parancsolatok ezek, melyeknek minden egyes, habár gondolati szántszándékos megszegése halálos bün.

Az önmegtagadás jelszavával ment a kereszténység az élvezetekbe elmerült pogányságnak legyőzésére és győzött. Szokjunk hozzá, szoktassuk ifjainkat az önmegtagadáshoz.

A világ ma is érzéki, élvezethajhászó. A csábitásnak ezer és ezer módja kinálkozik és alkalma nyilik. E téma körül gyakran az egyetemi kathedrákról is, bocsánat a kifejezésért, bolondgombákkal traktálják az ifjuságot. Hozzá jő a sok erkölcstelen ujság, könyv, folyóirat, orfeum, szinház s mindezen külső ingerek mellett a testnek lázongó érzéki vágyai állandóan ostromolják. Hogyan őrizze meg legszebb diszét, legnagyobb kincsét?!

Nérei szent Fülöp, ki egész életét az ifjuság jámbor nevelésére forditotta, mondja, hogy a gyakori szent áldozás és a boldogságos szent Szüz tisztelete az egyetlen eszköz a fiatalság erkölcsi tisztaságának és hitéletének megőrzésére. Ifju években tehát gyakori szent áldozás nélkül keresztény erkölcsös élet lehetetlen.

Tiszta lelkü ifjuságot teremtsünk s pár év alatt erős, öntudatos katholikus intelligenciánk lesz.

«Omnis Christianus sit alter Christus» mondja szent Pál; minden keresztény legyen második Krisztus, tehát a világi keresztény is.

Krisztus élete legyen kifejezve életünkben, Krisztus gondolatai érzelmeinkben. Honnan vegye ezeket a gyarló ember, ha nem az élet kenyeréből, az Oltáriszentségből? Miért volnánk oly kegyetlenek saját lelkünk iránt, miért tagadnánk meg tőle a táplálékot? Menjünk a teritett asztalhoz és együnk, menjünk a világossághoz, a tüzhöz és világos lesz az élet utja, a szeretet tüze pedig kimondhatatlan erővel fog hajtani az életszentség hegyére. Az Oltáriszentség ereje megerősit bennünket a küzdelmekre és szenvedésekre, erőt, szeretetet ad a családi és társadalmi, a szocziális munkára.

A nagy tetszést aratott beszéd után *Balás* Lajos, rozsnyói püspök, mondotta a következő szép záróbeszédet.

Nagyméltóságu Elnök ur!

Mélyen tisztelt kongresszus!

Nekem, mélyen tisztelt kongresszus, az előadottak után nem marad más hátra, mint hogy az itt elhangzott szép beszédek s meggyőző fejtegetésekből font koszorut helyezzek a m. t. kongresszus ezen utolsó gyülésére. A hallott beszédek benyomása alatt, ugy érzem, mintha édes Üdvözitőnk ajkairól hallanám e hivó szózatot: «Jöjjetek hozzám mindnyájan!» Azért szállott le az égből az Ur Jézus kis gyermek alakjában közénk, emberek közé, hogy magához édesgessen minket; azért halt meg

mindnyájunkért a keresztfán, hogy magához emeljen bennünket; azért maradt közöttünk még halála után is, hogy velünk, emberekkel állandóan érintkezzék és saját szellemét, életét és lelkét lehelje belénk; azért van jelen az Oltáriszentségben, hogy valamint a szőlőtő életadó nedvet önt a szőlővesszőbe, ugy Ő is isteni életével átjárja, áthassa a mi lelkeinket, ut vitam habeant et abundantius habeant.

A paradicsomban egy fának a gyümölcsétől tiltotta el Isten ősszüleinket. A mely napon esztek róla — ugymond — halál fiai vagytok. S e fenyegető szavak mind az utolsó betüig teljesedésbe mentek. Most megforditva mondja az Üdvözitő: Ha nem eszitek az ember fiának testét, nem lesz élet ti bennetek. Mi emberek mindnyájan élni, boldogul akarunk élni. S ezt az életet, ezt a boldog életet árasztja belénk az Eucharisztia. Izrael fiai a pusztában mannával táplálkoztak és meghaltak; de a ki e kenyérből eszik, az él mindörökké!

Ezen életforráshoz vezetni elsősorban minket papokat, főczélja és hivatása az Eucharisztia-társulatnak. Ezen eszme lebegett az áldott emlékü Eymard, az Oltáriszentség férfi-kongregácziója megalapitójának a szeme előtt, mikor oly társulat alkotására határozta el magát, melyben a lelkipásztorkodással foglalkozó papok az imatársulati szabályok pontos megtartása, az időnként tartandó értekezletek által egyesülve, a legfelségesebb Oltáriszentség által megszenteljék magukat. Igaza volt IX. Pius pápának, midőn azt mondta, hogy ez a gondolat az égből származott. Egyházunk története a tanuja, hogy «az isteni Gondviselés az egyháznak mindig uj segédeszközöket és fegyvereket ád, melyek az illető korszak betegségeihez és küzdelmeihez vannak alkalmazva.» (XIII. Gergely a Jézus-társ. felállitásáról szóló bullájában.) A szentéletü Eymard felismerte az idők jelét.

A tapasztalat mutatja és a vatikáni zsinat (Constit. I. de fide) is tanitja, hogy korunk társadalmi bajainak a fészke és forrása a természetnek tulhajtása, az ugynevezett naturalizmus, mely minden erejével arra törekszik, hogy Jézus Krisztust, a ki a mi egyetlen Urunk és Királyunk, a népek elméjéből, életéből és erkölcseiből kizárja és helyébe egyedül a természet uralmát állitsa.

Nem kell-e tehát megmutatnunk a világnak, hogy bármennyire hangoztatja is Nolumus hunc regnare super nos, nem akarjuk, hogy Jézus Krisztus uralkodjék fölöttünk és rajtunk, az Oltáriszentségben mégis Jézus Krisztus van jelen, a ki él és uralkodni akar, a ki azt kivánja, hogy itt e földön Isten gyanánt ismerjék el és imádják az emberek, a ki él s a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt tanusitott tisztelet által akarja fogadni az emberek hódolatát a földön, a mint fogadja az angyalok imádságát dicsőségének trónján az égben.

Napjainkban, mélyen tisztelt kongresszus, oly időket élünk, hogy

nagy czélokat csak egymással szövetkezve, egyesitett erővel munkálkodva és társulatokat alkotva vagyunk képesek elérni. A mai kor hitközönyét csak igy fogjuk eltüntetni, korunk embereit a hitetlenség álmából csak akkor fogjuk felrázni, ha előbb mi papok meritünk a Megváltó éltető forrásaiból s eltelünk az eucharisztiából belénk sugárzó krisztusi szellemmel.

Balás Lajos rozsnyói püspök.

Erre szolgál az Eucharisztia-társulat. E társulat révén a pap bensőbb viszonyba lép a szentségi Jézussal. Midőn a szabályoknak megfelelőleg, hetenkint egy-egy órát tölt szent elmélkedésben a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt, erőt merit terhes papi kötelmeinek teljesitéséhez, az Ur Jézus lelke lelkesiti s az ő legszentebb szivének érzelmei szürődnek az ő szivébe s az oltár zsámolyánál beszitt krisztusi szellemtől eltelve, hatáskörében Jézus szentségi országának lesz buzgó apostolává.

Képzelhető-e magasztosabb dolog, mint midőn a pap, ez az eleven

szentségtartó, a ki a nagy szentségnek őre és bizonyos szempontból létrehozója, oda borul az oltár elé és hetenkint egy órán át csendes elmélkedésben az Ur Jézussal társalog, kisértéseiben oltalmat, kételyeiben tanácsot, keserveiben nála keres vigaszt?!

«Jöjjetek hozzám mindnyájan, a kik fáradoztok!» Az Ur Jézus szent Szivének ezen édes szózata nem találna visszhangra a mi papi sziveinkben?

«Jöjjetek hozzám!» Az Ur Jézus ezen óhaját teljesiti minden pap, a ki az Eucharisztia-társulat tagjainak sorába lép.

Tagadni nem lehet, mélyen tisztelt kongresszus, hogy nagyot lendit a legfelsőbb Oltáriszentségen jelenlévő Ur Jézus iránt való tiszteleten és áhitaton, ha mindaz, a mi e nagy szentséghez közelebbi vagy távolabbi viszonyban van, tisztaságával, izléses alakjával, diszével, fényével külsőleg is, szembeszökő módon elárulja, hogy a kinek tiszteletére van szánva, az a legfelségesebb Ur, az urak ura és a királyok királya.

Ezt a czélt tüzte maga elé az Oltáregyesület, vagyis azon nagylelkü nők és férfiak társulata, a kik nemes szivük sugallatát követve, arra kötelezik magukat, hogy havonkint egy meghatározott órát töltenek az Oltáriszentség imádásában és munkáik s adományaikkal hozzájárulnak, hogy édes hazánk szegény, anyagi eszközök nélkül szükölködő templomai a legfelségesebb Oltáriszentség tiszteletéhez tartozó szerekben szükséget ne szenvedjenek.

A kél társulat különben egy gyökérből fakad. Mind kettő a kenyér szine alatt köztünk lakó Ur Jézus szeretetében birja gyökerét.

Mily nemes, mily dicső, mily áldásos tevékenység az, a mit az Oltáregyesületek kifejtenek.

Imádni és ruházni a szentségi Jézust! Boldogok, a kik az Oltáregyesület áldásos müködéséből kiveszik a részüket, mert az utolsó napon az Ur Jézus ajkairól hallják a boldogitó szavakat: mezitelen voltam és ruháztatok engem; jöjjetek és élvezzétek a nektek készitett szép mennyországot.

Dávid és Salamon király, mivel nem embernek, hanem Istennek akartak hajlékot emelni, a mi szépet és értékeset csak találtak, azt mind erre a templomra halmozták. S mégis, mikor elkészült e pompás templom, Salamon király nem tartotta elég ékesnek arra, hogy benne lakjék az Isten. Pedig, m. t. kongresszus, mi volt Salamon temploma a mi templomainkhoz képest! Ott csak homályos felhőalakban mintegy jelképben tartózkodott az Isten, a mi oltárainkon pedig «igazán, valósággal és lényegileg» van jelen az Ur Jézus!

Az Eucharisztia a katholikus istentisztelet fény- és középpontja. Az Oltáriszentség az élet, a keresztény élet forrása. Az Oltáriszentség iránt tanusitott tisztelet volt mindenkor a hitélet fokmérője. Tekintsünk végig a

keresztény századokon és azt látjuk, hogy akkor alakult ki a keresztényeken Krisztus élete, akkor nyilvánult meg ez az élet minden téren, politikában, társadalomban, családi és magán körben, papok és világiak között, mikor megvolt az emberek szivében a buzgalom az Oltáriszentség iránt és gyakran járultak az Ur asztalához.

Ha a modern hitetlen társadalom testén tátongó sebekre irt és balzsamot akarunk hinteni, akkor hozzuk ismét érintkezésbe az oltáron jelen lévő Ur Jézussal és az Eucharisztiából reá áradó krisztusi erő meggyógyitja a sebeket. Ha Krisztus él majd lelkünkben, ha Krisztus uralkodik majd törvényeinkben, ha az Ő szelleme irányitja külső-belső életünket, szabályozza társadalmi viszonyainkat, megváltozik a társadalom képe és megujul a föld szine. «Jöjjetek hozzám mindnyájan és én megenyhitelek titeket.»

Szent Pál apostoli buzgólkodásának czélja és eszménye: ut formetur in nobis Christus, hogy kialakuljon mindnyájunkban Krisztus. S ezen krisztusi képmások kialakulásának leghathatósabb eszköze, leghatalmasabb tényezője az Eucharisztia.

Szent Ágoston (Confess. I. VII. c. 10) egykor e mennyei szózatot vélte hallani: «Nagyok eledele vagyok, növekedjél és táplálkozni fogsz velem; és nem te fogsz engem átváltoztatni, mint a tested eledelét, hanem te fogsz belém átváltozni.» A mindennapi táplálékot testünk természetes melegével mi alakitjuk át. De az Oltáriszentség lelke mennyei eledel, égből szállott élő kenyér — erősebb és hatalmasabb, mint mi vagyunk. Az Eucharisztiában van elég lélek és tüz, hogy megelevenitse, átalakitsa és krisztusi szellemmel töltse el a mi lelkünket. Tüzet jöttem bocsátani a földre és azt akarom, hogy lángra lobbanjon. És én meg vagyok róla győződve, m. t. kongresszus, hogy ha mi egyesült erővel, az Eucharistia-társulatban és az Oltáregyesületben egymással karonfogva, vállvetve igyekezünk a legf. Oltáriszentségben köztünk lévő Ur Jézus iránt való köteles tiszteletünk és hálánk adóját leróni, csakhamar valóra válik dicsőségesen uralkodó szentséges Atyánk, X. Pius pápának jelszava: megváltoznak magán-, családi és társadalmi viszonyaink, minden átalakul s megujul Krisztusban, omnia restaurabuntur in Christo!

Harsány tetszést váltott ki a közönségből ez az utolsó szónoklat.

Két órára járt az idő, midőn a szép sikert ért eucharisztikus diszülésről szétoszlott a nagyszámu közönség.

Délután három órakor ugyancsak a Vigadó disztermében eucharisztikus értekezlet volt papok és világi hivőknek részvételével. Az elnöki tisztet ismét dr. Városy Gyula, kalocsai érsek, töltötte be.

Az első szónok, *Kucsera* József komáromi plébános arról beszélt, hogyan neveljék az anyák azon gyermekeiket, a kik a papi pálya iránt éreznek vonzódást. A papi nevelésnek — mondotta — az anyai szivnél

kell kezdődni. Egy asszony mondotta a halálos ágyán: nem félek a halálos itélettől, hiszen Istennek két papot neveltem, ugy a hogy legjobban tudtam. A legbátorságosabb utravaló az az öntudat, ha méltó papot nevel valaki. De az anya egymagában nem tudja gyermekét hivatására kellőképen előkésziteni. Szüksége van a hitoktók, lelkészek segitségére, hogy együtt mentsék meg a jövendő pap legnagyobb kincsét, ártatlanságát. A hivatás Isten munkája ugyan, de az embert és köztük az anyákat is kivánja munkatársakul. A lelkipásztorok tehát világositsák fel az anyákat, kérjék, buzditsák, hogy imádkozzanak gyermekeikért, végezzék az első, házi hitoktatást a legnagyobb gonddal, buzgalommal, férkőzzenek gyermekük szivéhez, hogy nekik anyjuk előtt soha titkuk ne legyen, mert csak igy ismerheti meg hajlamaikat, hibáikat. Isten szeretetét inkább, mint félelmét öntse a gyermekekbe, mondja meg nekik, hogy a szeretet netovábbja az édes Jézus és mutassa be azt az Ur Jézus életéből vett példákban. Figyelmeztessék a lelkipásztorok az anyákat arra is, hogy ne türjék gyermekük lelkében a legkisebb hazugságot sem, hogy elvük legyen, inkább meghalni, mint hazugságot mondani. Ha a gyermek ajkait az igazság erősiti, férfikorában az ő ajkáról fog legszebben hangzani az igazság. Vigyázzanak az anyák, hitoktatók, hogy a gyermek szive érzékeny maradjon az irgalomra és érezzenek a szent Szivvel együtt a mély részvét ápolásában felebarátunk bajai iránt. Szükséges, hogy az Istennel való egyesülésből fakadó lelki erősség vértezze föl az egyház bajnokait. Ezért korán vezessék a gyermekeket az Oltáriszentség elé, hogy belőle erőt meriteni megtanuljanak.

Ne éljenek ugy már gyermekkorukban sem, mint általában szoktak élni, hanem ugy, mint a különválasztottak. Szokják meg a leendő papok már gyermekkorukban, hogy nem baj az, ha nem az ő akaratuk történik, mert csak ugy lesznek használható tagjai az egyház szervezetének. Tanuljon a gyermek egyszerü életet élni s a fölöslegesről lemondani. A papi hivatás nem kenyér, hanem hivatás. A papnak át kell hasonulnia a szenvedő Krisztushoz. Az Üdvözitő sorsa sem más a világban, mint üldözés és szenvedés. Vigye tehát a pap már gyermekkorában szenvedéseit az édes Jézus elé s ott tanulja meg, hogy az ő élete is mindig áldozat legyen. Legyen a Kálvária az ő élete példája s az ő élete legyen életszabály hivei számára is. Boldognak mondhatja magát az anya, kinek ily gyermekei vannak. Most pedig sok kell ilyen gyermek és majdan férfiu. A küzdelmek mindegyre magasabb hullámokat vetnek, ide erősebb szellemek kellenek. A küzdő egyház vezérkara, a papság, csak akkor arat győzelmet, ha maga is Krisztushoz formálódik. Erős karokat követelnek a nehéz idők; ha mással nem, legalább imádsággal mindnyájan segitsük munkájukban az anyákat és nevelőket, adjon a jó Isten nekik erőt és tudást ahhoz, hogy az általuk nevelt ifjuságból Isten szerint való papok legyenek.

Galcsek György, váczi kanonok az Oltáregyesület lényeges kellékeiről beszélt. Hogy valaki tagja legyen az egyesületnek s áldásaiban, bucsuiban részesülhessen, szükséges, hogy neve be legyen irva a római törzskönyvbe, hogy évenkint némi alamizsnát adjon a szegény templomok fölsegitésére s a legfontosabb, hogy hónaponkint imádásórát tartson. Meghatározott órát szokás választani a Szentség imádására, nem mintha ezt az órát minden körülmények között okvetlen meg kellene tartani, hanem mert a rendes óra megszokottsága némi kis erkölcsi kényszer, hogy az imádást könnyelmüen el ne hagyjuk. Kivánatos, hogy ezen imádásórát mindenki lehetőleg a templomban végezze el, de elvégezheti otthon is, sőt munkaközben is, ha másként nem ér rá. Ajánlja fel egy órai munkáját, végezze pontosan s meg van az imaóra. Ezt jó hangoztatni, mert sokszor a legjobb lelkek visszariadnak az imádásóra nehézségeitől. Ha lehetséges, mindenesetre legszebb az imádásórát közösen tartani a templomban. Hétköznap a hivek nem igen érnek rá, de vannak helyek, a hol a hó minden egyes napjára vannak szentségimádók. Ez igen szép, ott meg is lehet tenni, a hol már fejlettebb hitélet van, de vigyázni kell nagyon, hogy ne terheljük meg hiveinket tulságosan, mert kezdetben ugyan eljönnek, de később abbanhagyják a buzgóságot, vagy nagyon kevesen maradnak. A közös szentségimádás egy nemét a nép már akkor gyakorolta, mikor még Oltáregyesületek nem is voltak. Egész napra kitenni a Szentséget, magában igen szép dolog, de sok helyütt nem lehetne elegendő imádót találni. Még legjobb talán a hó első vasárnapján délután akár a litániával kapcsolatban, akár külön, a pap vezetése alatt megtartani az imádásórát. Hogyan végezzük az imádásórát? Néhol közösen vannak ugyan, de mindenki csendben végzi imádságát; mivel elmélkedni nem tudnak a hivek, ez a mód sok lelki haszonnal nem jár s nekik is unalmassá válik. Ha azonban jó vezérkönyv nyomán felváltva karban együtt mondjuk az imaóra imádságait, sokszor alig vesszük észre s már elmult az egész. A pap a szószékről tudja legjobban vezetni a karbanimádkozást, onnan könnyebb. Hogy még élénkebb legyen a közös ájtatosság, néhányszor alkalmi énekeket lehet betoldani mintegy pihenésképpen, lehetőleg orgonakisérettel. Váczott, a székesegyházban jóval tovább elnyulik a közös imádásóra, mégis mindig tele van a székesegyház ily alkalmakkor. Utóvégre mindegy, ki hogyan tudja meghonositani az Oltáregyesületet, de mindenesetre az a jobb mód, a hol több a tag és nagyobb a kedv, kitartás. A legrégibb szentségimádási mód maga a szentmise, mi is ilyenformán végezzük imádásóráinkat, hol énekelve, hol fölváltva imádkozva. Végül az előadó határozati javaslatát terjesztette elő, a mely igy szól: Felkérendő a magas püspöki kar, hogy hivja föl a főtisztelendő papság figyelmét, hogy a plébániák körében a körülményekhez képest a havi közös szentségimádást vezessék be.

Czajkowszky Evariszt pozsonyi plébános a harmadik szónok az Eucharistia-társulatot és az Oltáregyesületet ajánlotta. Az Ur Jézus szeretetből rendelte a Szentséget, megérdemli, hogy mi is bensőséggel szeressük. A hitetlenség nem tudta kioltani az ő szeretetét irántunk, legyen állandó a mi szeretetünk is, olyan, mint volt első szent áldozásunk, felszentelésünk és ujmisénk napján. A hétnek sok órája közül nem sok az a heti imádási óra, végezzük szivesen.

Az *Örökimádás* szerkesztőjének *Az eucharisztikus férfi és női kongregácziók fenséges hivatásáról* mondott beszéde után *Porubszky* József csongrádi plébános az ifjuság viszonyáról beszélt az Oltáriszentség iránt. A szép beszédet egész terjedelmében lapunk más helyén közöljük.

Kevés idő hijján öt óra volt, midőn *Városy* Gyula érsek néhány szóval az eucharisztikus értekezletet bezárta.

Az eucharisztikus konresszust megelőző napon délután 3 órakor eucharisztikus körmenet volt, melyhez nagyságban, fényben és áhitatban hasonlót a székesfőváros még nem látott. Bizvást remélhető, hogy az a tizezrek ajkáról égbeszállt imádság bőséges áldást fog árasztani az egyházra és hazára egyaránt.

Gondolatok

Mikor Egidius testvér szent Bonaventurának panaszkodott, hogy nincs eléggé nagy szelleme, melylyel Istent jobban szerethesse, a szent igy felelt: «Mikor Istennek szeretetéről van szó, egy igénytelen, de jó nőnek szive többet ér, mint egy doktoré».

***

Faber Frigyes Vilmos, a hires angol konvertita, ki később oratoriánus lett, az Oltáriszentséget tárgyaló remek müvét ezzel a buzditással fejezi be: «Ha végtelen sok dolgunk volna is, ne tekintsük napunkat befejezettnek, mig a Szentségben elrejtőzött Istenünknek a megbántásokért valami elégtételt nem nyujtottunk.»

***

Szépen mondja a szentmise-áldozatról a boldogemlékü Nogáll püspök:

«Miként a napot is egyszer teremtette Isten és mégis nap-nap után fölkel, hogy éltesse a természetet, körülbelül ugy vagyunk a szentmise-áldozattal. Egyszer történt, hogy Urunk Üdvözitőnk magát, maga szent testét, maga életét és vérét adta értünk a kereszten; a szentmisében nap-nap után szót emel mellettünk s a maga szent testét-vérét hozza áldozatul értünk az idők végeiglen».

Lingens, Jézus-társasági atya A kereszténység benső szépsége czimü müvében a következőket irja:

«Az Oltáriszentség ünneplése nemcsak a megtestesülés, hanem a megváltás müvének is folytatása. Krisztus megujitja benne tulajdonképeni megváltói munkáját, hogy a megváltás gyümölcsét mindnyájunkra alkalmazza. De mi mást jelent ez, ha nem azt, hogy Ő ép a szentmisében teszi állandóan mindnyájunk számára gyümölcsözővé és kegyelemszerzővé a megváltás munkáját és igy, mint a sziv dobogásával a testet, az Oltáriszentség ünneplésével egyháza szervezetét élteti és termékenyiti.

Az áldozati hely a középpont, honnan kiindult az élet fejlődése az épitészetnél ép ugy, mint külsőleg az egyházi életben.

A keresztény papság összes hivatalos teendőinek magva, középpontja Jézus Krisztus titokzatos áldozata.

***

A legfölségesebb Oltáriszentség tekintettel a multra, nem más, mint az Ur kinszenvedésének emléke, tekintettel a jelenre, a lelkek szent egyesitése és tekintettel a jövőre, örök boldogságunk záloga.

***

Az ugyanazon kenyérnek vétele jelenti a testvéries köteléket, mely szeretetben egyesiti a lelkeket, kik az ujszövetség kenyerét magukhoz veszik. Jól mondja e kölcsönös szeretetről az elmélkedéseivel kiváló De Ponte Lajos: «Valamint a kenyeret ugy készitik, hogy sok gabonamagot összetörnek és egy csomóba egyesitik és a bort sok szőlőszemet széttaposva és kisajtolva: ugy az isteni eledel és ital igazi szeretet által összekötött sziveket keres s a számos hivőnek egy lélekben való egyesülésére czéloz».

***

Szalézi szent Ferencz müveiben olvassuk: «A legkisebb keresztény is megáldozásakor nagyobb Keresztelő szent Jánosnál; ki állitja tehát, hogy mi oly törpék volnánk szentségben?

A legdrágább s ép azért a legtakarékosabban használandó az az idő, mely a szent áldozásra következik.

A szent áldozás után ugy tekintsd a mi Urunkat, mint ki szivedben foglal helyet; azután vezesd egymásután Eléje érzékeidet és tehetségeidet, hogy meghallgassák azok az ő parancsait s Neki hüségüket felajánlják.»

***

Szivleljük meg Bourdaloue figyelmeztetését: mielőtt ájtatos lennél, légy előbb keresztény.

Magyarország Nagyasszonya, könyörögj érettünk!

NAGYASSZONYUNK

Évszázadok óta mindig sir az ének
Százados sebei sajognak e népnek,
Azért oly bánatos, oly bus a danája,
Mert csak panasz, sóhaj tolul az ajkára;
Most is sirva kérünk, tekints le mireánk
Boldogasszony anyánk!

Szent István királyunk, legyen neve áldott,
Tenéked ajánlá szép Magyarországot;
Téged kért hogy őrizd, oltalmazzad, védjed
Ezt az elhagyatott, ezt az árva népet,
Melynek nincs e földön barátja, rokona,
Te légy Nagyasszonya!

És te meghallgattad ezt az imádságot:
Kiterjesztéd fölénk anyai palástod.
Édesanyánk lettél, mi fiaid levénk,
Magyarországot az egész föld kerekén
A nagyvilág népe mindig ugy ismerte:
«Szüz Mária kertje».

Pénzünkön, zászlónkon ott ragyogott képed,
Gyöngéd szeretettel karolt körül néped,
És te hódoló hüségért cserébe
Dicskoszorut füztél a magyar fejére.
A dicsőség napja ragyogott felettünk,
Mig téged szerettünk.

Zugott reánk veszély, száz és ezer sorba
Átgázolt hazánkon török-tatár horda,
Leigázásunkra agyargott a német,
De mi erős hittel, bizva kértünk téged:
S a máriás zászló az ős Turul mellett
Diadallal lengett.

De aztán a nagy Ég tudja minő átok,
Mily sötét fátyol volt, mely szemünkre szállott,
Elfeledtünk Téged hirtelenül, hamar,
Idegen bálványnak áldozott a magyar.
Megfogyatkoztunk az ősi, igaz hitben,
Meg is vert az Isten.

Nem tündöklik képed a zászlón, a pénzen,
Pénzünkön a piszok, zászlónkon a szégyen.
Nincs már rózsafüzér az ekének szarván,
Nincsen ott a hősök kardja markolatján!
Nem is hoz a munka elégedettséget,
S a kard dicsőséget.

Hová lett, hová lett szép virágos kerted?
Hová az az egykor büszke dicső nemzet?
Nincs máriás zászló a Kárpátok ormán,
Kivándorlók sirnak az Adria partján.
Átkos pártütésünk megbünhődtük hamar,
Nem boldog a magyar.

De most összetörve ismét hozzád térünk,
Nagyasszonyunk Anyánk, oh bocsáss meg nékünk!
Bocsáss meg e népnek, a mely sirva látja,
Hogy a sirba dönti rút elpártolása
És hogy boldogságot máshol nem találhat
Egyedül Tenálad.

Fölesküszünk ujra a régi zászlóra,
A feledés porát letöröljük róla,
Kitüzzük ujra a hármas bércz fokára,
Aztán odaállunk mindnyájan alája.
S onnan száll harsogva, dörögve az égnek
Az a régi ének.

Ime, látom is már, a zászló ott ragyog,
Jertek, sorakozzunk, testvérim, magyarok.
Álljunk mind alája, gyüljünk csatasorba,
A ki ellene tör, tiporjuk a porba.
Te meg, esdve kérünk, tekints ujra reánk,
Megbántott Asszonyunk, Boldogasszony anyánk!

Fekete Gyula.

Az Oltáriszentség és a Szent-Alajos-Társulat.

(Mondotta Porubszky József pápai titkos kamarás, csongrádi plébános 1906. év szept. 24-én Budapesten az Eucharisztikus értekezleten.)

Mi hisszük, törhetetlenül hisszük az Oltáriszentséget. Szemeink áthatolnak az előttünk levő fátyolon, kezeink remegnek, midőn az oltáron Üdvözitőnk testét érintik, ajkaink égnek, midőn a szent communioban odafogadják az édes Isten-embert. Testi szemeinkkel, egyszerü gondola-

tainkkal nem hatolhatunk be a consecrált szent ostya belsejébe, visszatartanak a fennmaradt szinek; de ha hitünk szemeivel tekintünk a szent ostya fehérsége alá, ha az Isten-ember izzó szeretetét nézzük, ezen szeretettől megittasodva, áttörjük a leplet, a szineket, melyeket a consecratio isteni szavai meghagytak a kenyérből; látni fogjuk a szent ostya bensejében Jézus Krisztus csodálatos életét, isteni és emberi természeteinek müködését, elmerülünk ezen szentségi élet szemléletébe, érezni fogjuk ott az isteni szeretet melegét és megtudjuk, hogy csakis ugy kellett Krisztusnak megalkotnia az Oltáriszentséget, a mint a kath. egyház tanitja és nem másképp; de igy meg kellett neki alkotnia, ha igaz az, hogy ő Isten-ember, a mint igaz, ha igaz az, hogy ő az embereket szereti, a mint csakugyan szereti.

Föladatomhoz képest, a keresztény katholikus ifjakra esnek lelki szemeim s fölöttük tartva az Oltáriszentséget, bensőmben látom, hogy annak kegyelem-fénysugarai az ifjak lelkébe hatolnak s ott termő talajra találnak. Az élet legszebb kora az ifjukor, a napsugaras vidám tavasz. Virág az ifju, melynek szirmain az élet legszebb illatai ragyognak. Midőn az ifju kilép a zajos világba, egyuttal belép azon veszélyes korba is, mely legkönnyebben enged az ezerféle csábitásoknak. A romlott világ, a rosz társaságok csakhamar képesek kirabolni szivéből azon szellemi kincseket, melyeket a szülői házból, az iskolából és a lelkiatya oldalától hozott magával.

Oh kedves ifjak! Ki fog benneteket megvédeni a világ áramlataiban? Nemesen dobogó sziveiteket ki őrzi meg majd az ártatlanságban? A szüztisztaság erénye, melyet az egyházi pályán a sirig, a világi pályán pedig a szent házasság oltáráig meg kell őriznetek, hogy lesz megőrizve, ha nincs senki és semmi, a mi képes volna a szórakozni vágyó ifju lelket, a tüzes érzékeket megzabolázni, nemesen irányitani? Hol van az az erő, mely állandóvá teszi lelketekben a tisztaság erényét és ennek társait az alázatosságot, a szerénységet, az önmérsékletet és a felebaráti szeretetet? És ha letértetek volna az erény utjáról, ki az, ki benneteket fölemel a posványból és megtisztitja s ujra megnemesiti érzelmeiteket? Ki volna más, mint a szentségi Jézus, mi volna más, mint a szent Eucharisztia, melyről egy ifju azt mondta nekem: tisztelendő atyám, minden erőlködésem daczára nem birtam tiszta lenni, de azonnal tiszta lettem és az is maradtam, a mint kezdtem gyakran áldozni.

De hol van a vezércsillag, mely ifjainkat az Oltáriszentséghez vezesse? Lelkem előtt kibontakozik az angyali ifju, szent Alajos alakja. Ismerjük életét. Az Oltáriszentség volt életének központja, szivének vonzó deleje; ebből meritette életszentségét, ezzel üdité szüz liliomát, ebből nyert erőt hivatása harczaiban s mennyei gyönyört a győztes harcz után.

A szentmise csodás hallgatása, az Urfelmutatás után történt elragadtatásai, a háromnapos csodás készülése a szent áldozáshoz, elmerülő hálaadása a szent áldozás után, bizonyitják ezt. Az ifjuságot egy rövid és könnyü ut vezeti az Oltáriszentséghez, ez a Szent-Alajos-Társulat. Áldva legyenek azon nemes lelkek, melyek ezt létrehozták, azon egyének, melyek ezen társulatot terjesztik.

Czélja e társulatnak szent Alajos követése az áhitatban és erényekben.

Tagjainak áhitata elsősorban az Oltáriszentségre irányul. Havi összejöveteleiben az igazgató különösen iparkodik megismertetni az egyház tanát az Oltáriszentségről. A tagok alaposan megismerik e Szentséget s megtanulnak melegséggel és élő hittel közeledni a Szentség-házhoz. Jézus szent Szivének, a bold. Szüznek és szent Alajosnak előirt kultusza, mint közvetitők vezetik az Oltáriszentséghez.

Főbb erényei az állapothoz mért szüztisztaság, az alázatosság, a szerénység, az önmérséklet és a felebaráti szeretet.

A tagok kötelmei a szent érem viselése, a bün alkalmainak kerülése s naponkinti elimádkozása ezen fohászoknak: «Imádtassék végnélkül és áldassék a legméltóságosabb Oltáriszentség. Szelid és alázatos szivü Jézus tedd, hogy szivem a tiedhez hasonló legyen! Szüz Máriának édes szive légy az én menedékem! Szent Alajos, az ifjuság pártfogója, könyörögj érettünk!»

Ajánlja a társulati szabály a tagoknak, hogy lépjenek be valamely ájtatos társulatba, de nem parancsolja. Ajánlja, hogy a husvéti s karácsonyi gyónáson kivül többször is gyónjanak s áldozzanak, különösen szent Alajos ünnepének táján, az Oltáriszentséget látogassák és szentmisét, ha lehetséges, hétköznap is hallgassanak.

Tagjai lehetnek katholikus ifjak és férfiak. Megható szertartás a társulatba való fölvétel.

Az egész társulat élén az országos igazgató áll, kit a herczegprimás, illetve a főkáptalani helynök nevez ki. Helyi igazgatókat a megyés püspök rendel, kik az országos igazgatóval egy szerves egészet képeznek.

Ezekből láthatjuk, hogy a Szent-Alajos-Társulat a katholikus ifjuság Eucharisztikus társulatává válik.

Határozati javaslatom a következő:

Mondja ki az értekezlet: «Kéressenek föl az egyházmegyék főpásztorai, hogy hivják föl a papság figyelmét a Szent-Alajos-Társulatanak terjesztésére, mely hathatós közvetitő eszközül szolgál arra, hogy a katholikus ifjuság, az egyház jövőjének ezen reményei, a szentségi Üdvözitőt megismerje, megszeresse és hitében, erényeiben gyarapodjék!»

INNEN-ONNAN

El Rómába! Az erdélyegyházmegyei oltáregyletek római zarándoklatot rendeznek. Indulás: 1907. husvét harmadik napja. Utirány: Budapest—Fiume—Ancona—Loretto—Assisi—Róma. Vissza: Róma—Ancona—Fiume—Budapest. Árak: I. osztály (a hajón hálóhely) 210 korona. II. osztály (a hajón hálóhely) 160 korona. III. osztály (a hajón hálóhely) 120 korona. III. osztály (a hajón hálóhely nélkül) 110 korona. A jegyek 45 napig érvényesek. Az árakban benfoglaltatik Rómában a Sancte-Marthaban 7 napi teljes ellátás. Ha valaki nem Ancona felé akar visszautazni, hanem: Róma—Firenze—Padua—Venetia felé, a többlet: I. osztály 44 korona, II. osztály 27 korona, III. osztály 20 korona. Az ár Budapesttől kiindulva szól. Jelentkezni lehet 1907. február 15-ig ily czim alatt: Soóthy Gyula spiritualis Gyulafehérvárt, papnövelde. Ide kell küldeni a jelzett összegeket is. Mellékelni kell továbbá egy koronát plakát stb. költségekre. A kérdezősködő levelekhez egy 10 filléres bélyeget kell mellékelni.

Oltáregyesületi ügyek.

A váczi oltáregyesületi kiállitás. Folyóiratunk legutóbbi számában már megemlékeztünk arról a diszes kiállitásról, melyet a váczi egyházmegyei oltáregylet rendezett azon tárgyakból, melyek két év alatt, a legutóbbi kiállitás ideje óta, beérkeztek. A kiállitás a Karolina-iskola nagyméretü tornatermében volt elhelyezve. A kiállitást megnyitó ünnepségen Galcsek György dr. kanonok, oltáregyleti igazgató üdvözölte szivből jövő szavakkal a Főpásztort, ki az igazgató szavai után a következő szép beszédet intézte a jelenvoltakhoz:

Kedves Fiaim, Hölgyeim és Hiveim! Lélekben kisérem a jó Jézust a Kalvária hegyére és azt olvasom a Szentirásban: sequebatur autem illum multa turba populi, et mulierum, quae plangebant et lamentabantur eum, — követé pedig őt nagy népsereg sok asszonynyal, kik siránkozának és kesergének rajta! Tudjátok, hogy mi tünik nekem fel? Beszél a Szentirás a népnek, a szegény népnek könyörületéről, holott a nép, a felbujtogatott nép volt az, a mely a «feszitsd meg»-et kiabálta. Igen, de a farizeusoknak és zsidópapoknak nem sikerült ám az egész népet eltántoritaniok. Volt annak a népnek emlékezőtehetsége, tudta, hogy menynyit tett az a Krisztus a néppel. Követé azért őt a nép sokasága, miként a Szentirás mondja, sok asszonynyal. És nem csoda! Hiszen ha van valahol érzület és könyörület, az asszonyi szivben kell azt keresnünk. A Szentirás nem beszél tanitványokról, férfiakról, urakról, — csak a népről és az asszonyokról mondja, hogy siránkozának. Nem hangzik-e ez ugy, mintha szemrehányást kellene tennünk magunknak, hogy mi nem vagyunk ott, a hol az a szegény Krisztus vértől boritva körülnéz, hogy nincs-e, a ki őt megsiratná. Ha egyes tanitványok ott is voltak, de az egész sokaság nem, mert féltek, szégyenkeztek és nem merték Krisztust nyilvánosan követni.

Istenem! ha annyi templomban oly sok romlottság, fogyatékosság van az oltáron a ruhákban és a szerekben, annak mi vagyunk az okai, mert nem akarunk áldozatot hozni könyörületből Annak, a ki mindenét odaadta érettünk. Pedig az oltárról élünk. Az, a ki nekünk a kenyeret adja s legmeghittebb barátjainak tart, a ki kiküld, hogy tanitsuk a népet, az lakik az oltáron! S mi hidegek lennénk iránta, csak mi nem tudnánk áldozatot hozni?!

Immár kezdem elismerni, hogy mozgolódnak Krisztus tanitványai. Hogy kezdik már a népet buzditani, hogy tegyenek és legyenek könyörületesek Krisztus egyháza iránt.

A lateráni egyházban őriznek egy nagy, értékes ereklyét. Mikor Rómában jártam, szerettem volna megtekinteni, de nem láthattam, mert csak fejedelmeknek, herczegeknek mutatják meg, s olyanoknak, kik pártolótagokul lépnek be a lateráni egyház káptalanába. Ez a nagy reliquia egy kendő, melyet Veronika, egy könyörületes, jóindulatu asszonyi sziv nyujtott az Ur Jézusnak akkor, mikor a Golgotha felé haladt. Megesett a szive, mikor látta az Ur Jézus arczán az aláfutó véres veritéket s látta, hogy nincs mivel letörölnie. Odasietett tehát és átnyujtotta, hogy az édes Üdvözitőnek legyen mibe törülköznie. És az Ur meg is jutalmazta, mivel a kendőn visszatükröződött az Ur Krisztus szent arcza.

És Kedves Hölgyeim, Asszonyaim, Leányaim és Hiveim! önök mind egy ilyen Veronikák, ezek a templomi ruhák pedig Veronika kendői, melyekkel kimutatták szeretetüket, odaadásukat és sajnálkozásukat Krisztus iránt, az iránt a Krisztus iránt, ki végtelen szeretetből irántunk nem röstelli minden pillanatban azt a nagy utat az égből a mi oltárainkra.

Hála Istennek, hogy az én kedves Hiveim engem megértettek. És bebizonyithatom, hogy nem a hiuság, nem a feltünési vágy és nem a világi érdekek vezetik őket ezen szent elhatározásukban. Nem! Már kezd a hivek sokasága sirni, könyörülni a templom szegénységén.

A jó Jézus meg is jegyzi ezt és nem is fogja elfeledni. Mert be van vésve az ilyenek szivébe Krisztus képe s egykoron az ő szine előtt az ő visszatükröződő arczképe lesz az, a mely számukra irgalomért fog könyörögni.

És most menjetek ki, szóljatok a népnek, mi történt filléreivel, mit teszünk mi itt Váczon Krisztusért. Hadd tudja meg az a nép, mily nagy becsben van itt minden egyes fillér. És végül felemelem kezemet és megáldok min-

denkit: Hölgyeket, Asszonyokat, Leányokat, Papokat, meg az egész népet, a ki csak közreműködik, az Atyának † és Fiunak † és Szentlélek Istennek † nevében. Amen.

A kiállítás alkalmából a központi választmány egy Értesitőt (Értesitő a váczi központi és egyházmegyei oltáregyesület 1904 szeptember 1-től 1906 augusztus 1-ig terjedő működéséről. Kiadja a központi oltáregyesületi választmány. Budapest. Stephaneum nyomda részvénytársaság. Lapszám: 47.) adott ki, a mely kedvesen beszámol a tisztikarról, választmányról, terjesztőnőkről, a választmányi ülésekről, lelkigyakorlatokról, terjesztőnői ülésekről, énektanitásról, szentségimádásokról és személyi változásokról. Legmegbecsülhetetlenebb pontja azonban az Értesitőnek az, a mely az oltáregyesületi életet tárgyalja az egyházmegye egyes plébániáin. Ennek a felölelése valóban remek gondolat volt. Az Értesitőt a bevételi és kiadási napló s a kiállitott tárgyak statisztikája zárja, a melyből igazán nagy lelki örömmel konstatálhatjuk egynémely áldozatos lélek buzgóságát.

Az Értesitővel egyidejüleg megjelentek a megyés Főpásztor azon Elmélkedései, melyeket husvétkor a hölgyközönséghez tartott a felsővárosi plébániai templomban, melyek akkoron igen nagy hatást értek el. Az Elmélkedések kötetét (lapszám: 92) a Stephaneum nyomda állitotta ki igazán megnyerő beosztással és külsővel.

*

A győri oltáregyleti kiállitás. A győri oltáregylet régi szokásához hiven az idén is egyházi ruhakiállitást rendezett, a melynek megtekintésére tisztelettel meghivta az érdeklődőket az oltáregylet igazgatósága. A kiállitás október hó 15-én nyilt meg az Orsolyiták nagytermében. A kiállitás megtekinthető volt hétfőtől csütörtökig bezárólag délelőtt 9—12 és délután 2—5 óráig.

Az Erzsébet-Örökimádás-templom tornyának csúcsát ékesitő kereszt-rózsát október 11-én áldotta meg Kánter Károly apát-plébános ur. Az Erzsébet-Örökimádás-Templom külsejével már teljesen elkészültek.

*

Adományok az Erzsébet-Örökimádás-Templomra. Özv. Fok Albertné (Jobbágyi) 200 koronát adott az Örökimádás templomára. További adományok: özv. Brauch Károlyné 4 korona, Hirschkovits Károly 12 korona, N. N. 20 korona, Juhász Mária 3 korona, N. N. 1 korona, N. N. 30 fillér, özv. Thassy Istvánné 10 korona, N. N. 1 korona 50 fillér, Lőrincz Apollónia 20 fillér, összesen 16 fillér Tarnaméráról Blahó Regina által, Vágó Vilma egy aranygyürüt.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai 1905-ben: Ferencz Füzes Teréz Hevesaranyos, Farkas Erzsébet Hevescsehi, Boros Klára Hevesaranyos, Bartyik Kmety Kata Bozók, Csuhaj Rozália Hevescsehi, Krizsán Ambrosia Anna, Szedmák Mihály Hont-Bozók, Szücs Katalin Szucs, Hornyák Anna Héreg.

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Kiskunmajsán.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

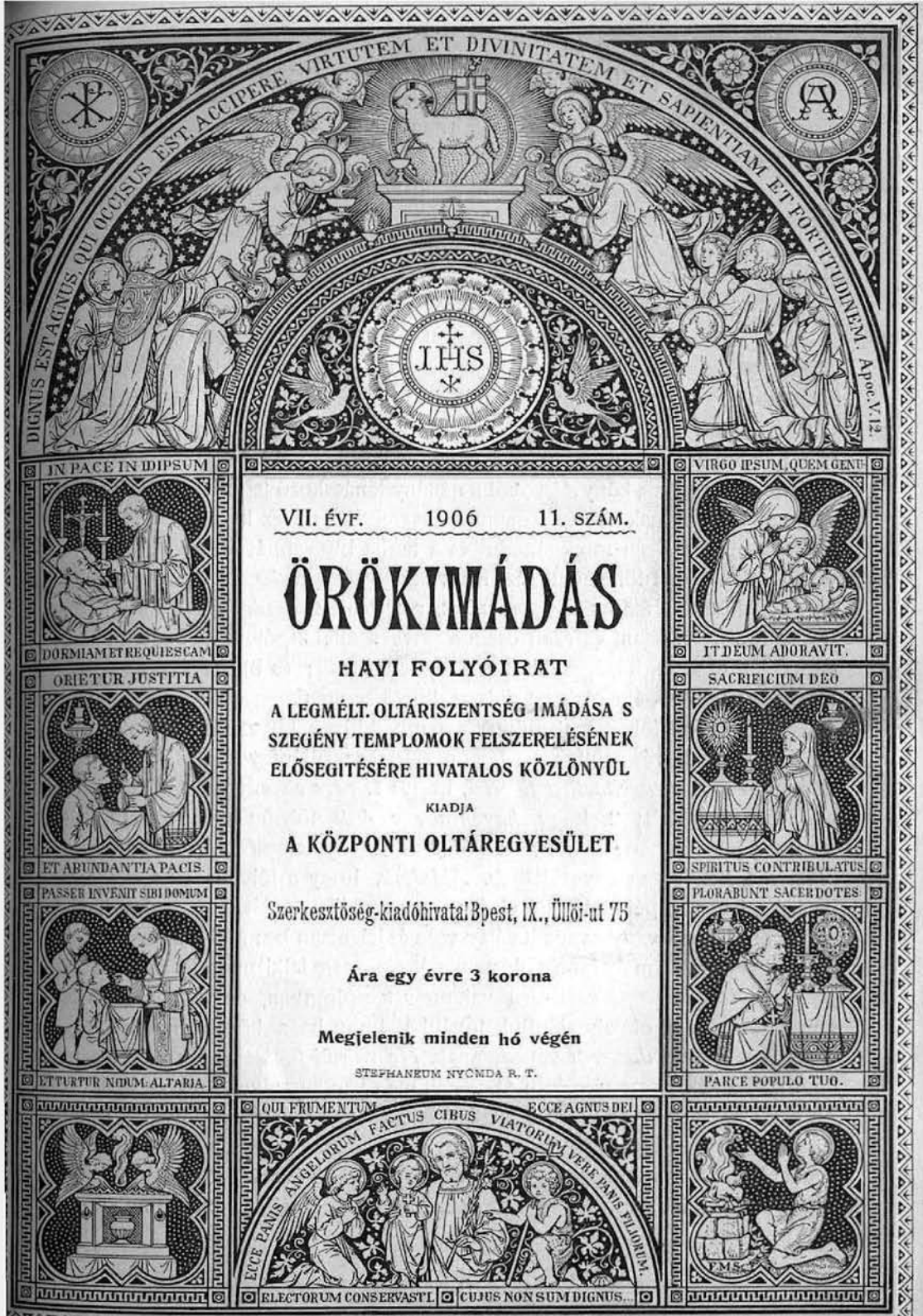

VII. ÉVF. 1906 11. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllöi-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. NOVEMBER. 11. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Töttössy Miklós dr.: Mi is szolgálunk Neked Jézus. — Pallmann Péter: A gyakori szent áldozásról. — Krizs Árpád Viktor: Erdei kép. — Karkecz Lajos: Az Oltáriszentség különbözik a többi szentségektől. — Kemenes Ferencz: Oltáriszentség. — Kertész Kálmán: A kis orvos. — Innen-onnan. — Fischer Ágoston: Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Oltáregyesületi ügyek. Hirdetések.

Mi is szolgálunk Neked Jézus

Az ÜLLŐI UTNAK nagyköruti sarkán van egy régi, óriási ház. Már ódon és zord külseje, minden diszt nélkülöző szürke falai egyforma ablakokkal áttörve, a kapu alatt járókelő örség, a kapun át az udvarban látható csoportok, fent az ablakokból letekintő lakói a háznak, szóval minden azt jelzi, hogy kaszárnyáról van szó. Mérhetetlen nagy urnak, magának a «császárnak» a szolgálatában áll e ház, abban a szolgálatban élnek a lakói. Az alattvalók millióinak filléreiből áll a ház és élnek a lakói, kik szintén az ország népének a fiaiból vannak válogatva. Nincs hija a pénznek, nem áll üresen a ház, nem ugyan a buzgóság, hanem a kényszerüség miatt: Ennek a háznak épen kell állania, ennek a háznak meg kell telnie és áll is és meg is telik évről-évre pontosan.

Van abban az utczában, nem is messzire a nagyuri háztól egy másik épület is. Arra *kifelé*, a XX. századnak, a haladást jelentő terjeszkedésnek, az expansiónak uj városrészében, a hol eddig nem is olyan régen fü nőtt még és pázsit. A belső városban is vannak hozzá hasonlók, ez azonban ide kivánkozott az ujvilágba. Az Örökimádás templomát értem, az előbb emlitettem urnál is nagyobb urnak a palotáját: Az Istennek házát. Itt az ujvilágban, a gyárkéményerdő közelében próbál emelkedni ez a régiekkel *egy* urnak, egy czélt szolgáló épitmény. Helyet kiván magának a XX. század alkotásai közt is, az ő urának a szolgálatára hivja a XX. század gyermekeit is. Igaz, nagyon szorongatják jobbról is, balról is, mintha ki szerették volna tessékelni maguk közül és csak kelletlenül adtak volna neki helyet, mert hogy nincsen számára hely, no de nem baj, terjeszkedik fölfelé, ugy is ott az ő ura, oda integet, oda mutat fel, hadd nyuljék legalább mutató ujja följebb szomszédjai felett és vetekedjék a közelben égnek meredő

gyárkéményekkel. Nem hogy füstöt okádjon és rontsa a levegőt, hanem fényt deritsen és a maga földinél tisztább, természetfölötti légkörébe vonja az embert.

A maga urának nagy szeretetével, a maga igazának nagy erejével vonja e szentegyház és többi társa világszerte a maga belsejébe, toborozza a maga lakói közé az embereket. Az ő lakói csupa önkéntesek, az ő urának szolgái. És az ő jótevői csupa áldozatos lelkek. Mert itt nincsen kényszer, nincsen muszáj, nincsen erőszak, mint abban a nagyköruti saroki épületben. De azután nincs is kedvetlen szolgálat és kényszerült adózás. Itten tölteni az időt édes a léleknek, itten szolgálni uraság, nem görnyeszti, hanem fölemeli a lelket, itt áldozni nem áldozat és veszteség, hanem nyereség, mert kölcsön a földiekért égiekkel, ideigvalókért örök jutalommal fizető nagy, igazmondó Istennek, az egész mindenség birtokosának, az ég és föld Urának.

Jaj, hanem nem mehetünk ám el mindnyájan katonáskodni az Úr állandó önkéntes csapatjába. Mi, a teremtés koronái ugyan, de a bünbeesett Ádám ivadékai nemcsak tudjuk, hanem sulyát is érezzük a büntetés szavainak: Arczod verejtékével keressed kenyered. Uram, mi dolgozunk és fáradunk, keressük kenyerünket, nem szentelhetjük magunkat tisztán és állandóan a Te *közvetlen* szolgálatodra. Engedd meg, Uram, az is a Te bölcs rendelésed a mi számunkra — igy vonhatják ki ismét mások magukat a teljesen Istennek áldozott életmódtól — az is ott van a Szentirás első lapjain: Növekedjetek és sokasodjatok és töltsétek meg a földet és uralkodjatok rajta. Ha élünk is ezzel a mentséggel és kivonjuk magunkat ama ház, az Örökimádás templom Urának állandó szolgálatába lépni, ha nem is rukkolunk be és az Uristen cselédségének egyenruháját nem is öltjük magunkra, hanem igenis érdeklődni illik ám a nagy király iránt. Szeretetlenség, gondatlanság magára hagyni ezt a nagy urat az ő állandó környezetével... Hát hiszen mi helyettünk is szolgálnak ők Istennek, a mi érdekünkben is ostromolják kéréseikkel az eget, akárcsak a császár kaszárnyájának katonái védik fegyverükkel a hont. Testvéreink ők, vér a mi vérünkből, kik az Isten szolgálatában is szükséges munkafelosztásnak elvénél fogva nálunk hathatósabban és mi helyettünk is, a mi nevünkben is szolgálnak Istennek.

Ők a diszszázad, az állandó hadsereg. Váltakozva, óráról-órára állanak őrt a nagy király lakosztálya, az oltárszekrény, a tabernakulum előtt, éjjel-nappal szakadatlanul valóságos *örökimádást* végeznek a dicsőség királya előtt, a kinek mi is, a világban elszórtan is sirig hű szolgái kell hogy legyünk, amolyan nemzetőrség. Talán nem eléggé fegyelmezett had, nem is eléggé kitartó, de mégis buzgó a maga Jézusának a szolgálatában. Vagyunk is édes Jézusunk! Ha ugy el-el haladunk a Te templomaid előtt legalább is megemeljük kalapunkat, áldozunk még szóbeszéd közben is

egy-egy röpke hódoló gondolatot Neked szentségi Jézus. Ha lehet, be is térünk házadba, az örök mécs hiv pislogó fényével az élet forrásához, hogy boruljunk le előtted és egyesitsük rövid fohászunkat az üllői-uti örökimádó fegyvertársainkkal. És ha el is hagyunk Téged, a mi távozásunk nem olyan, mint volt a farizeusoké a kafarnaumi templomban. Akkor szólottál a Te tested és véred hagyatékáról, akkor igérted meg oltáriszentségi állandó velünkmaradásodat, sőt lelkünk táplálékát is ajánlottad. Önnön testedet és véredet, a mint azután tényleg meg is alapitottad a kenyér és bor szineiben az utolsó vacsorán. A farizeusok azonban kigunyoltak igéretedért, megbotránkoztak a kemény beszéden, hogy «testét és vérét együk, meg igyuk?!» Nem hagyunk el egészen Téged, minekünk az utcza zajában is, a gyár gépeinek zakatolása közben, hivatalunkban és otthonukban is ott susognak fülünkben az apostolfejedelem szavai: Uram hová is mennénk, hiszen az örök élet igéi nálad vannak. Őskeresztény apáinktól tanultuk a Te állandó, a Te *örökimádásodat*. Miként Sienkievicz Lygiája, mi is lelkünkben hordjuk a mi Jézusunk emlékét, homokba irjuk, szavakban emlitjük, hivatkozunk reá, büszkélkedünk vele és soha semmiféle pogány Liciniust, senki szerelmét, senki kincsét, senki becsülését a Tiednél nem becsüljük többre. Sőt a kinek a mi barátságunk, a mi szerelmünk, a mi kincseink kellenek, a ki minket akar, az csakis ugy kaphat meg bennünket, ha Téged is elfogad, a Te uralmadat is elismeri, kiért apostolkodtak az apostolok, meghalták az első keresztények, kinek hódoltak hatalmas templomaikkal és kolostoralapitványaikkal a középkor keresztényei. Annak trónusát felállitjuk villáink és muzeumaink, szinházaink és gyáraink között mi is, késő XX. századbeli unokák. Ne félj hosszantürő Jézusunk, az Oltáriszentségben mi nem engedünk téged detronizálni! Azt sem türjük, hogy csak ők, az örökimádók térdeljék körül trónusodat. A Te trónusod körül hódolunk mi is még órákhosszat is egyesületben csoportosult papjaid és hiveid, mert megillet állandó, örökimádás Téged a minden elmulott és jövendő századok királyát, a lelkeknek szeretett, körülrajongott dicső fejedelmét.

Töttössy Miklós dr.

A gyakori szent áldozásról

A MULT év deczember 20-án a Szentatya, X. Pius, nyilvánosságra bocsájtott egy határozatot, a melyben a gyakori szent áldozásra buzditja a hiveket és eme szokás keresztülvitelének módozatait fölsorolja. Az «Örökimádás» jelenlegi évfolyamának 2. számában volt alkalmunk a határozat egyes pontjait elolvasni és megjegyezni. Az ilyen fontos és életbevágó határozatoknál az ember önkénytelenül is kérdezi, hogy a multban, az

egyház életének letünt századaiban a hivek milyen eljárást követtek, mert az ő példájuk nekünk, utódoknak, sokszor hathatós buzditásul szolgál vallási kötelességeink buzgó teljesitésére. Kezdjük az egyház első századain és kisérjük figyelemmel* a következő idők szokását, tanulhatunk belőle, épülhetünk rajta.

A szent áldozás az első időkben a nyilvános és magán vallási élet középpontja.

A szent áldozáshoz való gyakoribb, vagy ritkább járulásnak kérdésénél két szempontot kell megfigyelnünk, a melyeket Kempis Tamás ilyképen fejezett ki: «Mily hatalmas az Ur, a kit az ember itt magához vesz!» és «Szükségem van arra (az Oltáriszentségre), a ki oly gyakran elesem és vétkezem!» Két, egymásnak valamennyire ellentmondó gondolat ez. Az egyház életében majd az egyik, majd a másik kerekedett fölül, a miben a körülmények nem csekély befolyással voltak; e körülmények ismét az embernek nemtörődömségre, kényelemre hajló természetében és az istenellenes érzületben gyökereztek. Ez az egymással örökös harczban álló két irány hullámzott, majd verőfényes nap sütött, majd fagyos szél sivitott, de minden hullámzás nyomot hagyott maga után és ezt a nyomot korszellemnek nevezhetnők.

Ha az egyház első korának eljárását szemléljük, sajátságosan összhangzó kép ragyog elénk. A hivek az isteni titokban és *azzal* élnek, szinte gyermeki bizalomban élnek az Üdvözitővel. Fenségesen illenek rájuk Krisztus szavai: «A mint én élek az Atyáért, ugy az, a ki engem eszik, én érettem fog élni». Az apostolok cselekedeteiben azt olvassuk a legelső, a jeruzsálemi egyházról: «És mindennap egy akarattal a templomban valának és házankint szegdelvén a kenyeret, örvendezéssel és egyenes szivvel vevék az eledelt». (2, 46.)

Ez a jellemzés hosszu időn át ráillett az egyház szokására. A keresztség felvételének napjától egészen a halál órájáig kisérője volt az Üdvözitő a hiveknek a szent áldozásban. Ha valaki a hivők seregébe lépve a keresztség szentségét felvette, a bérmálás szentségében a kegyelem megőrzésére megszilárdult, azonnal Isten gyermekeinek táplálékában részesült a szent áldozásban.

Egészen szokássá vált a keresztség és a bérmálás szentségének felvétele után a szent áldozáshoz való járulás, vagy legalább is rövid időközökben vették föl e három szentséget. Meglepő világossággal magyarázza nekünk e szokást a koresemények tanuja, a II. század vége és a III. század eleje közötti időközben, az afrikai Tertullián: «A húst (testet) lemossuk, hogy a lélek is tiszta legyen minden szennyfolttól, a testet kenjük be, hogy igy a lélek is föl legyen áldozva; a kereszt jelével jelezzük a testet, hogy a lélek megjelöltessék; a testet a kézrátétel által beárnyékoljuk, hogy a lélek a Szentlélek által megvilágositassék; a testet Krisztus testével és vérével tápláljuk, hogy a lélek is jóllakjék Istenben». (A test föltámadásáról irt művéből.)

* Hoffmann Jakab dr. Die heilige Kommunion im Glauben und Leben der christlichen Vergangenheit czimű műve nyomán.

Itt szemléljük egyuttal e három szentségnek a keresztény ember lelki életével való magasztos vonatkozását. A keresztény őskor mindig egymásután adta föl e három szentséget, szokásától még akkor sem tért el, mikor a kisdedek keresztelése jött szokásba. Ez a szokás annyira meggyökeresedett, hogy a későbbi korban néhányan egyik-másik szentatya ellen, kivált szent Ágoston és I. Vincze pápa ellen kikeltek, mintha ezek az egyházatyák azt tanitották volna, hogy a keresztelésen kivül a szent áldozás is föltétlenül szükséges az üdvösségre. Ha egyszer a gyermekek a szent keresztség fölvétetele után a szent áldozáshoz járultak, annak vételétől soha többé kizárva nem voltak. Ez a szokás ugyan később mind ritkább lett, de a szent lakoma maradványait ezentul is élvezhették. Időkfolyamán az a meggyőződés hóditott tért, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentségben lakozó Üdvözitőt a kegyelmi állapoton kivül személyes erkölcsi cselekedetekkel fölruházva fogadják magukhoz, a mihez bizonyos kor kivántatott meg. Erre czéloz a IV. lateráni zsinat, mikor csak olyan személyektől várja el az Oltáriszentségnek legalább évenkinti vételét, a kik azt a kort érték el, a melyben a jót a rossztól meg tudják különböztetni. A csecsemők megáldoztatásának nyoma némely vidéken egész a XVI. századig maradt fönn és abban nyilatkozott meg, hogy ujonnan keresztelt gyermek szájába néhány csöpp bort öntöttek, Mikor a hussziták a csecsemők megáldoztatását ismét követelték, az egyház határozottan ellene nyilatkozott.

Naponkinti imánkban, az Ur imádságában mondjuk: «Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma». Ezt a könyörgést nemcsak a szentatyák alkalmazták az Oltáriszentségre, hanem az első keresztények életében is élethü valóságban látjuk alkalmazva. Hiszen hosszu időn át a szentmise-hallgatás és a szent áldozáshoz való járulás szinte egy és ugyanaz volt, ugy összeforrt a kettő. Mikor azután az üldözés idejében a szentmisehallgatást sokszor el kellett mellőzni, folyton figyelmeztették a hiveket, hogy ne csak vasárnap, hanem hétköznap is legyenek jelen a szentmiseáldozatnál. Egy hires egyháziró, Origenes († 254.), az alexandriai iskolának nagy-mestere, tanulságos buzditással fordul a lanyhuló hivekhez: «Ugyan mondjátok ti, a kik csak ünnepnap jöttök a templomba, vajjon nem ünnep-e a hétköznap is? Nem az Ur napjai-e azok? A zsidóktól nem veszszük rossz néven, ha csak meghatározott és kevés napot ünnepelnek meg, de keresztények minden nap eszik a bárány husát, azaz naponkint élvezik

Isten Igéjének testét. Te is hivatalos vagy mindennap az Ur Igéjének lakomájára és hogy ihass az Ő forrásából.»

A Krisztus követéséről szóló könyvben is hasonló buzditásokra találunk, melyeket a századok folyamán mások is ismételtek.

Az első századokban az akkori idők kivánalmainak megfelelő sajátos szokás fejlődött ki. A hivők ugyanis Krisztus Urunk szent testét otthonaikban őrizték, sőt magukkal is hordozták, hogy ne csak imádhassák mindenkor, hanem hogy magukhoz is vehessék. A szentmisék alkalmával bőségesen osztották szét a szent testet, ha bekövetkezendő üldözés előjelei mutatkoztak.

Még azok is részesültek a szent adományban, a kik különben büntetésből ki voltak rekesztve az egyház kebeléből. Szent Cyprián, a ki maga is a vértanuság koronáját nyerte el, beszéli nekünk a következő részletet: «Kemény és daczos harcz van készülőben, Krisztus harczosainak tántorithatatlan hittel és sziklaszilárd bátorsággal fel kell magukat szerelniök. El kell tehát magukat szánniok, hogy naponkint magukhoz vegyék Krisztus vérének kelyhét, hogy saját vérüket onthassák Krisztusért.» Ez egyuttal kulcsul szolgál az első keresztények csaknem emberfeletti bátorságának megértésére, a melyet a világ csábitásai és az iszonyu halálkinok között tanusitottak: naponkint Krisztus Urunk vérével táplálkoztak és igy megerősödtek, ugy hogy szükség esetén maguk is kiontháttak vérüket Krisztusért. Valóban érthető egy korunkbeli tudós (Dalgairus) felkiáltása: «Fenséges ősegyház! Kezdem már megérteni gyermekeid hősiességét, mivel látom áhitatukat a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt».

Nem csodálkozunk, hogy a hivők kiválóan gondoskodtak arról, hogy a világtól való megváláskor ezen szent táplálékban részesüljenek. Az egyház a nyilvános vezeklőkkel szemben is ugy viselkedett, mint egy jó anya, a ki büntet ugyan, de el nem kárhoztat; külön határozatokban elrendeli, hogy ezek (a nyilvános vezeklők) se legyenek megfosztva a mennyei tápláléktól. Arról, hogy az első keresztények mily nagy jelentőséget tulajdonítottak az utolsó áldozásnak, nagy tanulsággal beszél Aranyszáju szent János: «Valaki, a ki nem másoktól hallotta, hanem, a ki maga látta és maga hallotta ezeket a dolgokat, elmondta nekem, hogy a haldoklók vonaglásai körül angyalok lebegtek, mihelyt tiszta lelkiismerettel magukhoz fogadták azt a szentséget és az Istenhez visszatérőket ezen lakoma elköltése mint valami oltalmazó őrcsapat elkisérték».

Az első keresztények élete az Oltáriszentségben lakozó Üdvözitő jegye és védelme alatt állott. Életük az Üdvözitő magukhoz vételével kezdődött, Ő volt kisérőjük és Vele váltak el a világtól. Sőt még a halál után is magukhoz kivánták venni az Oltáriszentséget; azért vált szokássá, hogy az Oltáriszentséget a temetés alkalmával a halott testére helyezték

és vele együtt bocsátották a sirba. Bár több tudós és szentéletü férfiu jóváhagyta ezt a szokást, mégis a zsinatok ellene nyilatkoztak és igy ez a szokás megszünt.

A szent áldozáshoz való járulás hanyatlása.

A IV. században csökkent a hivőkben az Oltáriszentség iránt a buzgóság, vele együtt a vágy is, hogy Krisztus Urunk végrendeletének javaiban minél többször részt vehessenek. A szent áldozás a hivők otthonában megszünt, először csak a nyugati egyházban, később a görög egyházban is. Sőt még a szentmise alatti szent áldozás buzgalma is kihült. Ennek a jelenségnek okául szolgált egy elterjedt vélemény, a mely nemsokára az üldözés megszünése után merült fel, hogy a szent áldozáshoz való gyakori járulás nem csökkenti-e a tiszteletet, a melylyel viseltetnünk kell az Oltáriszentségben lakozó Üdvözitő iránt és vajjon a hivek a gyakori szent áldozásra méltóan elkészülhetnek-e? Az egyházatyák maguk sem döntik el határozottan a kérdést, majd az egyik, majd a másik mozzanatot domboritják ki.

Szent Ágoston pl. az evangeliumi századosra hivatkozott, a ki nem tartotta magát méltónak, hogy az Ur hajlékába jöjjön; de ezzel szemben Zakkeust is megemlitette, a ki örömtől repeső szivvel vezette az Urat házába. A szent tanitó azt magyarázza ebből, a hogy e két férfiu az Üdvözitőt különböző, sőt bizonyos szempontból ellentétes módon tisztelte: mind a kettő nyomorult volt a bün folytán, de mind a kettő irgalmat nyert. Amaz ugy tiszteli Őt, hogy nem merészli Őt naponkint magához venni, emez nem mer e nélkül csak egy napot is eltölteni. A nagy szent ezzel arra oktat minket, hogy kiki ugy járjon el, a mint saját lelkiismerete sugja, szabályt nem akar megállapitani. Igen megszivlelésre méltó gondolata van erre nézve Alkuin-nak, Nagy Károly korabeli hires irónak: «a ti alázatosságtok, testvéreim, hogy féltek az Ur testének és vérének vételéhez járulni, nekem tetszik; de sokkal jobb volna, ha megszabadulnátok igazságtalanságtoktól és megtisztulva a bünbánat szentsége által, magatokhoz vennétek az Ur testét és vérét».

Azonban azok a kifogások, a melyeket a gyakori szent áldozás ellen felhoztak, sokszor csak látszat voltak. A valóságban olykor nem a legméltóságosabb Oltáriszentség iránti mély tisztelet volt az igazi ok, hanem a szükséges és a méltó előkészülettől való félelem, kényelemszeretet vagy talán még rosszabb inditó ok. Ennek bizonyitékát az akkori irók kijelentéseiben birjuk. Ezen időtől kezdve ugyanis szünös-szüntelenül buzditják a hiveket a szent áldozáshoz való járulásra. Konstantinápoly szent püspöke, Aranyszáju szent János, már mindjárt ennek a kornak az elején, különös nyomatékkal hangsulyozza szent beszédében: «... Hiába álljuk körül az

oltárt, nincs, a ki részt venne...» Panaszát más alakba öltöztetve ujra-ujra halljuk prédikációiban. Azt kivánja, hogy mindenki, a ki a szentmisén jelen van, áldozzék is egyuttal.

Mikor azt kérdezték tőle, hogy kiket szeret jobban, azokat-e, a kik az évben csak egyszer áldoznak, vagy azokat, a kik naponkint áldoznak, azzal felelt:

«Sem az előbbieket, sem az utóbbiakat, hanem azokat, a kik tiszta lelkiismerettel és tiszta, kifogástalan erkölcsi életmódban áldoznak. Csak ilyen jöjjön a szent áldozáshoz, a ki nem ilyen, soha ne jöjjön».

A zárdai lakók körében támadt az a gondolat, hogy a szent áldozásban való nagyon gyakori résztvevés talán csökkenti a tiszteletet. Nem utolsó szerepet játszott az önmegtagadás és a tartózkodás eszméje sem, a melyben a szerzetesek a szent áldozástól való ideiglenes tartózkodás által gyakorolták magukat. A X. század előtt is, meg után is a legnevesebb zárdákban és rendeknél a szent áldozáshoz való ritkább járulás szokására bukkanunk. De ez az irány nem volt általános. Kasszián, a kinek a szellemi élet terén nagy érdemei vannak, hatalmas ellenáramlatot inditott meg buzditásaival és dorgáló intéseivel. A hetenkinti szent áldozás akkoriban még nagyon általános volt. Egykoru zsinatokban, azonkivül külön rendeletekben sürgették a hetenkénti vagy legalább is a gyakoribb szent áldozást, de az ellanyhult buzgalom nem éledt fel, a hanyatlásnak nem tudták elejét venni. Ennek a bajnak orvoslása miatt a IV. laterani zsinat a legszigorubban megparancsolja, hogy a hivek évenkint *legalább* egyszer járuljanak a szent gyónáshoz és a szent áldozáshoz husvét idején, mert különben az egyház kebeléből kizáratnak. Ez a fejlődés azt mutatja, hogy a szükség kényszeritése folytán rendelte el az egyház, hogy a hivek «legalább» egyszer áldozzanak.

Az egyháznak ezt az üdvös és ugyancsak enyhe határozatát sem hajtották végre. A beállott hanyatlás árja feltartóztathatatlanul rohant lefelé, mint a hegyi patak vize, mig végre a reformáczió, a hitujitás terméketlen és sziklás mezejét elérte.

Nagyon tanulságos ennek a gyászos hanyatlásnak a története; állapodjunk meg egy kissé és okuljunk belőle!

Tagadhatatlan, hogy sok hivő keresztény valóban önmegtartóztatás, megfékezés és az Oltáriszentség iránti tisztelete miatt járult ritkábban a szent áldozáshoz. De hallottuk másrészről az egyház tanitóinak itéletét is, a kik szerint a szent áldozáshoz való gyakori járulásból több haszon háramlik a keresztény lélekre, mint a tiszteletteljes távolmaradásból. E mellett azonban egy másik mind jelentősebbé vált mozzanat emelkedett ki, a mely idővel a legnagyobb befolyást gyakorolta és a gyakori szent áldozás szomoru csökkenésének titkos szitójává vált. A hivők

nem érezték már abban az időben annyira szükségét a szent áldozás javainak, mint az üldözések korában. A kereszténység külső hatalma, a magasztos vállalatok, a melyeket ez az isteni mü minden téren megteremtett, a nagyszerü épitmények, a melyeket a mindenható Isten dicsőségére emelt, mindez a csendes és rejtett boldogságtól, a melyet a szent áldozásban az Üdvözitővel való egyesülés nyujtott, a figyelmet elterelte. A külsőségek lebilincselték a hiveket, a belső javakat nem becsülték kellő érdemük szerint.

Az egyház új állásfoglalása azonban századok letüntével a tudomány terén igen szép gyümölcsöt termett. Az első évezred letünése után az egyházban virágzó hittudomány fejlődött, melynek két remek ága a skolaszticizmus és a miszticizmus. Az első az ész segitségével akarja felfogni és megérteni a hit igazságait, azért szétszedi azokat, részeit kutatja, következtetéseket von le stb. Alapelvük: «hiszek, hogy értelmemmel felfogjam!» A miszticizmus a szivhez és a kedélyhez fordul, hogy ilyen uton birja rá az észt a hit igazságainak elfogadására.

A skolasztikusok sokat gondolkoztak az Oltáriszentség fenségéről és az ember gyarlóságáról. Maga szent Tamás is azon a véleményen van, hogy a naponkinti szent áldozás nagy hasznára válik a léleknek, de csak akkor, ha nagy buzgósággal és tisztelettel járulunk a szent áldozás vételére. Általában vezérgondolatul elfogadták szent Ágostonnak egy mondását: «A mi neked naponkint használ, vedd magadhoz naponkint, de ugy kell élned, hogy a naponkinti vételre érdemes is légy!» A skolasztikusok majdnem mind abban állapodnak meg, hogy a szent áldozáshoz való gyakori járulás csak akkor ajánlható, ha a lélek berendezettsége, állapota megfelelő. De a mennyei táplálék azon hatását, a melynél fogva az a földi és bünös dolgokhoz való ragaszkodás szellemétől megszabaditja az embert, nem látjuk eléggé kiemelve. Ilyen felfogás a lelkiismeretes embert kissé tulságosan megfélemliti, mig a kényelmesnek mentő gondolatot és kifogást nyujt, a melylyel hanyagságát védheti.

Más eredményre jutott a miszticizmus. Az Oltáriszentség nagy méltóságát nagyon mélyen átérti, de a fenséges titok iránt a szivet a leghőbb szeretetre is gyullasztja. Ismerjük Kempis Tamás gondolatait. Előtör a sziv mélyéből a kiolthatatlan vágy, hogy egyesüljön szeretett Mesterével és Üdvözitőjével; mert szentséget, vigaszt és felülmulhatatlan boldogságot nyujt. Ilyen gondolatok és ilyen eszmék tartják ezt az egész irányt megszállva. Ilyen gondolatokat közölnek a misztikusok korukkal szóval és irásban. De az Oltáriszentség nagy titkának ecseteléséről sem feledkeznek meg, azonban mindig olyan hangon, mely a hiveket a gyakori vételre felbuzditja. Észak-Európában Tauler, a középen Ferreri szent Vincze szakadatlanul buzditja a hiveket a gyakori szent áldozásra. Olaszhonban Szava-

narola a florenczi ledér élet megjavitására az Oltáriszentséget, mint orvosságot ajánlja. Sokat fáradtak a misztikusok a gyakori szent áldozás szokásának meghonositására, a melyre a könnyelmüségéről hirhedt kor nagyon rászorult. A misztikusok müködése, ha járt is valami eredménynyel, nem tudott gyökeres átalakulást teremteni. Egyes emberek szivét felhevitették, de a többség uszott az árral — lefelé. Pedig szent Lidvina története azt bizonyitja, hogy mikor az Oltáriszentség szolgái hivatásukat helytelenül értelmezték, Isten maga csodálatos uton nyujtotta át az Oltáriszentséget jámbor lelkek kielégitésére.

Minél inkább csökkent az Oltáriszentség iránt a tisztelet és az ahhoz való járulás a középkor vége felé, annál jobban lehanyatlott és eltünt az igazi vallásos szellem és annál gyorsabban rohant a kereszténység a XVI. században elkövetkezett ama borzalmas csapás felé, mely, mintegy rettenetes vihar, az egyház fájáról hatalmas ágakat tördelt le. Akkor vert gyökeret az a szinte hihetetlen meggyőződés, hogy a világi hiveknek csakis egyszer szabad évenkint áldozni. Neri szent Fülöpnek egyik kisérője és barátja igy panaszkodik: «Hol az első keresztények hite és buzgósága? mikor virrad fel az a hőn óhajtott nap, a mikor életünk felujul... Sirhat az ember, ha azt a hanyagságot látja, a melybe sülyedtünk!»

Szomoru szavak, de valóságot tartalmaznak. Igy értjük meg a XVI. század borzasztó tévedését! Hol nincs odaadó szeretet az Oltáriszentség iránt, ott nincs ragaszkodás az egyházhoz. Csakis az Oltáriszentség mély tisztelete és az ahhoz való gyakori járulás éleszti és biztositja a hivek szeretetét és hüségét az egyház iránt.

A szent áldozáshoz való járulás ujra élénkül.

A hitujitás vihara átzajlott az egyházban, nagy pusztitásokat tett, de a levegőt is megtisztitotta. Minden téren élénk és komoly törekvés indult meg, a mely arra irányult, hogy a keresztény élet akadályait az utból félrelökje és az előrehaladásnak eszközeit felkutassa. Mindenesetre rossz jel lett volna, ha a lezajlott viharok után át nem látták volna, hogy a leghatásosabb eszköz a szent áldozásnak gyakori vétele. De már ezt nagyon tisztán belátták. Egyes férfiak, rendek, egyformán azon vannak minden erejükkel, hogy az egyházban minden forrást uj életre keltsenek. Neri szent Fülöp, a jezsuita-rend, a mely nagyszabásu müködését már megkezdte, buzgó tevékenységet fejtett ki, a melynek a trienti zsinat hatalmas lendületet adott. Ez a hires zsinat Istennek a teremtményei iránti szeretetére hivatkozva a hiveket buzditotta, hogy minél gyakrabban és minél méltóbb előkészülettel jelenjenek meg az Ur asztalánál. Sőt a zsinat azt is megkivánja, hogy minden szentmisében a jelenlevők egy része is áldozzon. Ime, az egyházban a szent áldozás ismét középpontja lesz a vallási életnek.

Még egy téves irány vetődött felszinre az egyház életében, a mely az Oltáriszentség iránti tiszteletet, de kivált az abban való gyakori részesülést egész erejével akadályozta. Ez a zord, fagyos janzenizmus volt, melynek megalapitója Janzen püspök († 1638). Azt tanitotta ez a szigoru és rideg janzenizmus, hogy az Oltáriszentség fensége azt kivánja, hogy ritkán járuljunk oda, sőt mi több, hogy minél ritkábban lássuk. A ki halálos vétket követett el, az csak több hónap mulva járulhat ismét az Oltáriszentséghez. Senki oda ne merészeljen lépni, hacsak nem lakozik szivében a legtisztább szeretet Isten iránt, menten minden más szeretettől, azonkivül hacsak szive nem teljesen szabad a bünnek még gondolatától is, azáltal, hogy kiirtotta magában a bünre való hajlamot. Ime, a szent áldozás ebben a felfogásban nem az üdvösségre szolgáló eszköz, hanem az érdemek jutalmazója. Azonnal tisztában leszünk ennek a felfogásnak a helytelenségével, ha saját lelkiismeretünket kérdezzük meg, vajjon lelkünk betegségének, sebeinek gyógyitása végett nem az Oltáriszentségre szorulunk-e legjobban?

A janzenizmus vakitó eszméivel a franczia egyházban — ennek nagy kárára — erős visszhangra talált. Ma is találunk többeket, a kik a janzenizmus rideg tanait követve csak nagyritkán járulnak a szent áldozáshoz és épen ezek az üdvösség forrásától eltávolodva, az egyház és a vallás iránt elhidegülnek, sőt talán sokszor — bár névleg katholikusok — saját egyházuknak ellenségei. Nem kételkedem, hogy azt a borzasztó csapást, a mely a franczia egyházat a közelmult hónapokban érte, a janzenizmus zordon felfogása nagyban elősegitette.

Luther és a hitujitás a szentmisét eltörölték és azzal dicsekedtek, hogy ők az istentiszteleteikben az ősi egyháznak eljárását ujra visszaállitották, a melynek alkatrésze: lakoma imák és énekek kiséretében. A katholikusok az akkori időben ritkán járultak az Oltáriszentség vételéhez, a mely körülményt a protestánsok gazdagon kizsákmányolták. De nagyon rosszul fogták fel az ősi egyház isteni lakomájának lényegét! Legalább azon kellett volna lenniök minden erejükkel, hogy az istentiszteleten jelenlevők járuljanak a lakomához. Tettek is kisérletet, de csakhamar arra a meggyőződésre kellett jutniok, hogy az isteni hatalom kizárása által az áldozati lakoma iránt minden odaadás, minden tisztelet elenyészett. Hiszen maguk a hitujitók panaszkodtak, hogy az uj felekezetek vezérei egészen elhanyagolják az urvacsorát, mig mások csak nagyritkán járulnak oda. Évtizedekről-évtizedekre szaporodtak a panaszok, mig ma odáig jutottak, hogy a felnőtteknek elenyészően csekély száma ugyancsak ritkán járul az urvacsorához; ha igy haladnak, akár el is törölhetik, tartalma ugy

sincs, nem is volt. Örvendetes haladást észlelhetünk ezzel szemben szent egyházunkban. Az utóbbi időben nő az Oltáriszentség iránti buzgóság és az ahhoz való járulás. A hitéletnek ezen éltető forrása ujból erősebben csörgedezik és a hivek szivét gazdagon termékenyiti, más szóval az Oltáriszentség ismét középpontjává lesz a vallási életnek.

***

A kedves olvasó talán azt várja, hogy levonjam az előzményekből a gyakorlati tanulságot. Bevallom, erre nem merek vállalkozni. Hányszor járuljon a mai világban élő keresztény az Oltáriszentség vételéhez? Megkaptuk a feleletet Szentséges Atyánktól; de azt mindenkinek magának kell eldöntenie, hogy hányszor és hogyan?

Tanácsadó és irányitó a saját lelkiismeretünk szaván kivül a lelkiatyánk. Az első keresztények buzgóságát aligha tudhatjuk feleleveniteni, de annak a szellemnek megértése, a mely akkor uralkodott a hivek között, mindenkinek nagy lelki hasznot hoz. Egyiknek eszközül szolgál az Oltáriszentség erkölcsi tökéletességének gyarapitására, másiknak orvosságul lelki betegségének gyógyitására. Bizonyára kevés lélek képes arra, hogy naponkint járuljon az Oltáriszentség vételére, de ki tilthat el bennünket a lelki áldozástól? Erről ne feledkezzünk meg, ez bármikor módunkban van! Nem lehet tagadni, hogy a lelki áldozás hatása és eredménye a tényleges szent áldozástól messze elmarad, de annyi bizonyos, hogy üdvös hatással van a lélekre, főképen pedig előkészíti szivünket a valóságos szent áldozás minél méltóbb elvégzésére. A trienti zsinat melegen ajánlja a lelki áldozást a valóságos szent áldozás pótlására, mert a gazdag kegyelemforrásból sokat nyerünk. Azonban ugyanaz a zsinat hozzáteszi, hogy sok mennyei javaktól fosztja meg magát az, a ki a szent áldozáshoz tényleg járulhatna, de csak lelkileg áldozik.

Végezetül összefoglalásként ismétlem, hogy a gyakori szent áldozás szokása nem parancs az egyházban, hanem nagyon sürgetett óhajtás. Mindig szükség volt erre, mindig helyes és üdvös volt erre buzditani a katholikus hivőket, de talán soha annyi joggal, mint manapság; azért sürgeti Szentséges Atyánk is e szokás elterjesztését, mert korunknak valóban számos sebeire nem remélhetünk jobb gyógyszert, mint az Oltáriszentségben örökké velünk lakozó Jézust, nem találunk erősebb támaszt nehéz viszonyaink között a szentségi Jézusnál. Keressük fel tehát minél gyakrabban ezt a gyógyszert, keressünk ott vigaszt és támaszt, ne csak magunk, de buzditsunk másokat is arra; akkor a nehéz korkérdés megoldását elősegitettük, mert nem hiányzik korunk sivár világfelfogásából más, csak — Jézus.

Pallmann Péter.

ERDEI KÉP

Benn az erdőnk mélyén, kanyargó ut mellett
Vén mohos fa áll,
Görgyöcs-ágas lombján száz kis dalos madár
Nyughelyet talál.

Törzsökére régen valami jó lélek:
Képet szögezett,
Bizony rég lehetett, nem ér el már addig
Az emlékezet.

Szú ette rámáját, eső verte képét:
Szintelen, fakó,
Mégis olyan kedves, szines ábrándokba
Vonzó, ringató.

Fehérgombos komió font koszorut rája,
S öleli körül,
Megbámulja a kis félénk özike is
A bokrok közül.

Nem ég mécs előtte, csak a csillag fénye
Csendes éjszakán,
Nincsen térdeplője, még se nő előtte
Vad gaz, bojtorján

Az utas, a vándor, ha elmegy előtte,
Kalapot emel,
Megáll a legtöbbje, imádságos szivvel
S szemmel nézve fel.

Elhagyatva áll, de sokan felkeresik,
A vén mohos fát;
Ki tudja hány ember hagyta már tövében
Szive bánatát?!

Krizs Árpád Viktor.

Az Oltáriszentség különbözik a többi szentségektől.

Abban különbözik a legfelségesebb Oltáriszentség a többi szentségektől: 1. mert előbb készül, mint a hogyan azt magunkhoz vehetjük. Előbb az átlényegitő szavak hangzanak el s aztán a kenyér és bor Krisztus valóságos testévé és vérévé válik. A cselekmény tehát nem átmeneti, mint ez pl. a keresztség és egyéb szentségeknél történik, hanem maradandó; 2. hogy az Oltáriszentségben felhasznált anyagok természete lényegében megváltozik. Az állag megszűnik, csak a külszin marad meg. Az állag az Ur Jézus Krisztus valóságos testévé és vérévé áthasonul s a külszin csupán, mint mutató, mint fátyol marad fenn; 3. hogy a megszentelő malasztot nem csupán kiérdemli, megszerzi, hanem magát Jézus Krisztust, az isteni ajándékok legfőbb forrását, minden egyéb szentség szerzőjét foglalja magában; — mely körülmény miatt e szentség legfölségesebb, legszentebb szentség.

Hogy az Oltáriszentség valamennyi szentség között a legfölségesebb: ez hitágazat (dogma), a mint ez a Trid. sz. Zsinat XIII. ülés 1—3. fej. kitünik. *Az I. fej. a szent zsinat az Oltáriszentséget isteninek, csodálatosnak, legszentebbnek mondja. A II. fej. azt mondja, hogy Krisztus Urunk*

e szentségben szeretetének kincseit egész teljében kiöntötte. A III. fej. az mondatik, hogy e szentségnek a többiekkel közös vonása, hogy megszentelő ereje van, de különös sajátja, hogy magát a szentség szerzőjét foglalja magában.

Nagy valószinüség szól a mellett, hogy a Trid. Zsinat hetedik ülésében a harmadik kanonban ezen ok miatt kiközösitéssel sujtja azokat, *a kik azt állitják, hogy valamennyi szentség egyenlő méltóságu.*

Aqu. szent Tamás az Oltáriszentséget a legfenségesebbnek tartja, mert szerinte e szentség *végczélja és betetőzése a többieknek, a melyhez valami módon mindnyájan, mint központhoz viszonylanak.*

Suarez azt állitja, hogy Aqu. sz. Tamás e szavait *főképen tekintettel a benfoglalt dologra kell igy érteni, mert ha tulajdonképen és szigoruan szentségről beszélnénk, mint olyanról és szentségi használatáról, nem minden szentség áll tulajdonképeni vonatkozásban ennek használatához, hanem csak nagyon távolról és esetleg, a mint tudjuk a házasságról és utolsó kenetről. Mivel azonban valamennyi szentség arra van rendelve, hogy minél tökéletesebben egyesüljünk Krisztussal «ezen szentség pedig magát Krisztust foglalja magában, azért ezen egységet csodálatos módon betetőzi, beteliti. Azért nevezzük ezen szentséget a többiek betetőzésének».* (V. ö. Dr. Katschthaller «Kath. Ágazatos hittan» IV. k. 374—375. lap.)

Az Oltáriszentség legszentebb és legüdvösebb szentség, mert ezen szentségben az Ur Jézus Krisztus, mint valódi Emmanuel *(«Isten velünk»)* van jelen, ki ezen nagy szentségben oka minden örömünknek és szent elragadtatásunknak; forrása az édes vigasznak és csodás megerősitésnek; az élet fája a földi paradicsomban, az egyedül üdvözitő Egyház éden-kertjének közepén.

«Szent asztal» (Sacrum convivium), melyhez az ember nem ül le, hanem letérdel. A vendégségre hivatalosak nem a világi *«bon-ton»* szerint csoportosulnak; nem egymás karjaiba füződve sietnek; nem cseveg-nek; nem szerelmi hurokat pengetve, éldelegve sorakoznak: hanem összetett, imára kulcsolt kezekkel, mély megilletődéssel, lesütött szemekkel, hittől és ártatlan szeretettől dobogó szivvel közelitnek, hogy a feltálalt eledelt szent és isteni voltára való tekintetből megfelelő módon élvezhessék. Krisztus maga van feltálalva ezen isteni vendégségben a *«szent asztal»*-on.

Pie Pelicane, Jesu Christe! Magamhoz veszlek, mondja az ájtatos lélek, hogy örökre boldog lehessek. Istent veszszük magunkhoz, ájtatos olvasók, a *«szent asztal»*-ról. S ez nem képtelenség!? A legmagasztosabb dolog a megváltás eredményeképen.

Eszem Krisztus testét, mint az emberek általában eszik a földnek terményeit, iszom az Ur szentséges vérét, mint a szomjas szarvas az erdei

patak kristálytiszta, hüs vizét. E kettős táplálék nélkül a föld felületén nem létezhetnék élő lény. S vajjon csak a test érdemel ilyen szorgos gondoskodást? Vajjon lényünk nemesebb fele, a lélek élete nem kivánja, hogy valamivel tápláltassék?

A halhatatlan lélek megkivánja, hogy az ő tápláléka természetfölötti legyen, isteni. De talán nem értitek, hogy miképen ifjodik meg az Oltáriszentség vételében a lélek erénye, tisztasága? Inkább talán azt érzitek, hogy miképen ifjitja meg az értelmet és munkaképességet egy darab kenyér és egy pohár jó bor? Ne legyetek ilyen nagy mérvben elfogultak, hogy ne mondjam önmagatok iránt ilyen igazságtalanok. Ismerjétek be, hogy nemcsak a mulandó testi világnak, hanem a halhatatlan lélek világában, a szellemi életben sem élhet a lélek boldog örök életet megfelelő természetfölötti táplálék nélkül.

És e természetfölötti táplálék az Oltáriszentség, mely azért legszentebb szentség s azért különbözik minden egyéb Szentségtől, azért betetőzése a megváltás tényének, mert a halhatatlan léleknek, melynek boldogulhatásaért lett az Isten Fia emberré, természetfölötti tápláléka; mert benne maga az Isten jut a *«szent asztal»*-ra, hogy mindenki zavartalanul élvezhesse őt s mindenki boldog lehessen.

Mi áll alantabb, mint a föld, az anyag, a sár? — kérdezi a hires orleansi püspök, Bougaud. — És mégis ez alantas lényekben elemek, nedvek rejlenek, melyeket a növények titokszerüen dolgoznak fel, hogy annak tartalmát saját természetükké, lényegükké alakithassák át. Lám a sár a tenyésző élet dicsőségére emelkedett azzal, hogy a növény állagává áthasonult. A növény saját állagának természeti sajátságai szerint gyümölcsöt vagy virágot, vagy mindakettőt termel. Mi az állatvilág tápláléka? A növényvilág; nagy részben ez. Az állat tehát a földből, a sárból átlényegült tenyésző életet érző életre emeli akkor, mikor táplálék alakjában saját állagává hasonlítja át. (V. ö. Bougaud *«Keresztény ség és korunk»* V. 214—215. lapokat.)

A tenyésző életből fakad tehát az érző élet. Mily bölcsen van berendezkedve a mennyei Atya háztartása!!

Az ember, igaz ugyan, hogy fogszervezetére és természetére való tekintetből növényevő, de tény, hogy hussal táplálkozik. Ezen táplálékát az állatvilág szolgáltatja, mely az ember állagává hasonul át. A tenyésző életet az állatok érző életre és az ember az érző életet öntudatos életre emeli. Mindezen áthasonulás a táplálkozás közben megy végbe.

S most én kérdezem: csak az ember maradjon meg mindig saját állagának szük keretei között? Csak ő ne emelkedhessék magasabbra? A teremtés remeke, koronája legyen a határkő, melyen tul tökélyesbülés az állagban nem lehetséges?

A mennyei háztartás tökéletes; ilyen nagy ürt ott nem föltételezhetünk. Kell valaminek lenni, mi az embert Istenhez közelebb vonzza. Ez a legszentebb, a legfölségesebb Oltáriszentség, melynek vételekor az ember az Isten-ember testét eszi és az ő szentséges vérét issza.

Origenes által felállitott szabály szerint, ha az ember magánál alacsonyabb anyaggal táplálkozik, azt a saját állagává hasonitja át; ha a saját állagánál magasabb lénynyel táplálkozik, ő hasonul abba át. Az ember Istent eszik; természete fölött való táplálékot vesz fel az Oltáriszentségben. A magasabb természetü állag nem hasonul át az ember állagává, hanem a magasabb isteni állag szivja fel mintegy az ember állagát. (V. ö. Bougaud i. hely és lapokat.)

A többi szentségeknél ez nem történik, nem történhetik meg, mert a többi szentségben csak a megszentelő malasztot nyerjük, mely bennünket Isten fiaivá, a boldog mennyország részeseivé tesz.

Karkecz Lajos.

OLTÁRISZENTSÉG

Itt vagy, itt, oh Jézus! bor és kenyér szinében
Ugy, mint Isten-ember, teljesen egészen:
Itt van emberséged, itt van istenséged,
Nem a szem, a gyarló, a hitem lát téged.

A hit, a mennyország másvilági lángja,
Bevilágit az a mélységek titkába
S mit az elme másképp nem fog fel, nem ér meg,
Ragyogóvá lesznek a titkok, mélységek.

Itt vagy, látlak édes, örök üdvösségem!
Az alázatosság titkos mélységében;
Oh pedig ha intesz, ha szemed megvillan,
A halott is ébred a mélységes sirban.

Szeliden virrasztasz, mindig, örök-ébren,
Hallgatag magányban, titok éjjelében:
Pedig te teremted a világosságot,
Te neked hódolnak a napok, világok.

Egy napot hoztál csak ide az oltárra
S ez a te szerelmed isteni szép lángja:
Égi titkaidból csak ez egy nincs rejtve!
Szived élet-keltő, lángoló szerelme.

Oh mivel te vagy az örök élő élet,
Tőled nyer az ember, a világ uj képet;
A mi jó, magasztos, égi van a szivben,
Mind te tőled vesszük, szivteremtő Isten!

Tudom, érzem, oh szent titkos jelenés te!
Tudja a megváltás minden nemzedéke
S nyiltan vallja szóval, tettel a világnak,
Hogy az életforrás egyedül te nálad.

Jár is egyre hozzád, áld, imád, magasztal
Könnyező szemekkel, égő áhitattal:
Jön egy, kettő, három — százezeszer százan,
Lelköket fürösztve a kegyelemárban.

Együgyü és lángész lépcsőidre térdel,
Nyomodat csókolja szive szerelmével;
Hódol a hóditó és meghajtja mélyen,
A mi a csatákban lobogott kezében.

Nép után más nép jö s leborul imádva.
A te szent nevedet zengi a világba;
Nem fogy el az ajkról, örökös az ének
Az oltáriszentség titkos Istenének.

Oh hadd zengjen szóm is, örökké imádott!
Hadd röpködje körül a te szent oltárod;
És ha más nem is, csak halk sóhajtás légyen,
Az emberiség e gyujtó énekében.

Kemenes Ferencz.

A kis orvos

ÖRÜLT minden a verőfényes ősznek, a jókedvü szüretnek. A természet arczára olyan édesbús mosolyt, aranysárgába játszó októberi szint varázsolt a Teremtő keze. A ki csak tehette, menekült a város prózai füstös levegőjéből, ki, a szőlőhegyekbe.

Vig mulatozással ünnepelték mindenfelé Noé palántájának aratását: a szüretet. Őszi vasárnap volt. A munka befejezve. Áldomás vidor hangja zengett...

De ugy alkonyat felé a jóságos Ég megelégelte az emberek mulatságát. Látta, hogy ha tovább engedi őket, akkor tilosba tévednek s a vigadozásból dorbézolás lesz, a játékból gyilkos szenvedély, az enyelgésből bün, a vitatkozásból verekedés.

— Elég volt! dörgött az ég. És szürke fellegek tornyosultak rajta.

De az emberek oda se hederitettek.

— Elég volt! Mondtam már! — dörgött le haragosan és idejekorán az ég és csattogott akkorákat, hogy minden inditvány, kérés, sürgetés és csábitás torkán akadt az engedetlen embereknek.

S lezudult a késő őszi zápor, az áldott jó zápor, mely lehüt minden szenvedélyt, eloltt minden tüzet.

S lőn kapkodás, szaladás, menekvés, kocsikeresés, kiabálás, kapaszkodás villanyosokra és fiakkerekre...

* * *

Rettenetesen dühöngött a vihar. Alighanem sok rosszat követtek el a bortól, szenvedélytől és a természet bűvös mámorától ittas emberek, hogy a menny ilyen haragosan kergeti őket haza.

Fedél alá igyekszik mindenki.

Csak egy ember akad, a ki épen ilyenkor lép ki a fedél alól s fedetlen fővel áll ki a szabadba, a vihar alá.

— Ez bolond! — mondja, a ki látja.

Pedig nem bolond, csak szerencsétlen.

A papiroson és hivatalosan Sikváry Balambér a neve, de közönségesen csak «világgyülölő»-nek mondják.

Milliókat tesz ki vagyona, boldogsága egy fillért sem. Mindenét odaadná, ha egyet szivből mosolyoghatna.

Csapások és az emberek hütlensége meggyülöltette vele az embereket, önmagát, az egész világot, végre az Istent is. Elvesztette hitét, reményét és szeretetét mindenki és minden iránt.

Valósággal világgyülölő lett.

Svábhegyi, félreeső villájába vitte kővé vált szivét, ott aztán elzárta

ajtaját és szivét mindenki elől. Megfogadta, hogy többé nem áll szóba emberrel — végszükség esetén kivül. Egy inas volt az egyedüli élő lény, a kivel érintkezett.

Szép derült napokon bent maradt a házban, befüggönyözte az ablakokat, hogy ne bántsa őt a derü. Midőn pedig vihar volt, kiment kertjébe s ott sétált, erőltetetten gyönyörködve az elemek féktelen dühöngésében. Meg-megállt, kaczagott nagyokat erőltetett, beteg kaczagással:

— Hahaha! Ez hát az Isten jósága?! Te Isten, a ki nem vagy, ez minden hatalmad, jóságod?! Csak rombolni tudsz? Állitólag megalkottad a természetet — s igy rombolod? Megalkottál engem — s megrontottál?! Hahaha! Te végtelen jóság!

És kaczagott és hazudott önmagának minden szavával és azt el akarta hinni, néha azt hitte, hogy el is hiszi, a mit mond; de érezte, hogy hamis az érvelése, hamis a képzelgése, hamis minden gondolata, hamis a kaczagása. S ez még jobban fokozta gyülöletét...

***

Ott sétált Sikváry Balambér ez alatt a vihar alatt is kertjében s monológjaiban ismét hánytorgatta hamis problémáit hamis kaczagás között.

Épen a nyaraló kapujához ér, midőn hangok ütik meg fülét. Tiszta, csengő, bár remegő gyermekhang.

— Édes jó Istenkém!... ne haragudjál reám... többé nem leszek engedetlen... Jaj! Istenem!...

Nagyot villámlott s hatalmasat dördült rá; a gyermekhang elakadt. Balambér ur azonban elfelejtette az ilyenkor szokott kaczagást.

Keresztül néz a kapu rácsán s annak aljában egy kis lánykát lát, a mint remegve rejti arczát kezeibe. Majd fölpillant s észreveszi a férfit. Esdőleg emeli föl reá tekintetét s könyörögre szólitja meg:

— Bácsi! Segitsen!

A világgyülölőnek eszébe jut fogadása, hogy emberrel többé nem áll szóba — s tovább megy.

A gyermek sirva kiált utána:

— Bácsi, segitsen!

A bácsi kőszive, mintha megmozdult volna. Évek óta nem hallott emberi hangot a magáén és inasáén kivül; rideg, mérges volt mind a két hang. S most ez a remegő gyermekhang olyan uj, olyan különös, olyan kedves.

Megijedt ettől az utolsó szótól, pedig csak ugy gondolatban ejtette ki. Nem ügyelt a viharra, a bájos, ijedt gyermekarcz lebegett mindig szeme előtt.

Egyszer csak az vette észre, hogy ismét a kapu előtt van.

A kislány sirva fordul ismét hozzája:

— Bácsi, segitsen! Engedjen a házba! Csupa viz vagyok; egyik czipőm is odaveszett a sárba! Virágaimat széthordta a szél!...

A világgyülölő iparkodott mérgesen nézni a csöpp teremtésre, a ki őt meg meri zavarni kiállhatatlan nyafogásával. Mit érdekli őt a gyermek czipője, virágja?!

De lám, ez a gyermek nem is ijed meg a bácsitól, hanem ijedt vonásai mosolygásba mennek át. Vagy talán nem is nézett mérgesen Balambér ur, hanem csak ugy gondolta, hogy mérgesen néz?! Söt talán mosolygott is Balambér, a világgyülölő?

A vihar szünni kezdett.

Balambér ur nagyon furcsán érezte magát.

Elfelejtette fogadását s megszólalt. Iparkodott hangját a legszelidebbre mérsékelni:

— Hogy kerülsz ide?

Virágot árultam itt a «Tölgyes» vendéglőben. Anyám megparancsolta, hogy a mint eladtam a virágomat, azonnal jöjjek vissza. De én azután is ott maradtam s néztem az embereket. S most megbüntetett érte az Istenke...

A nap e pillanatban kibujt a felkők mögül és első kiszabadult sugara odasurrant a kisleány szőkefürtös fejére s bearanyozta ázott haját. Olyan volt, mint egy angyalkép aranykeretben.

Balambér ur észre sem vette, hogy a kaput kinyitotta s ott guggol a sárban a gyermek előtt s hallgatja remegő csicsergését s nézi kedves arczát, könyekben csillogó szemeit.

Ismét megszólalt:

— Hogy hivnak?

— Rési Ilonka.

— Hol laktok?

— Bors-utcza 37-ik szám, földszint 4-ik ajtó, lefelé.

— Lefelé?

— Igen.

— Mi az?

— Pinczelakás.

— Sikváry erre szép gyöngéden ölébe vette a kisleányt s bevite a házba.

— Majd megszárogatod itt a ruhádat s aztán majd hazamégy.

— Köszönöm! Isten fizesse meg!

Balambér ur mérgesen akart fölfortyanni, hogy «ne emlegesd nekem az Istent!», de csak lenyelte a szót.

Beküldte egy szobába.

— Ott mindig be van fütve, vesd le ruháidat és száritsd meg, találsz ott ruhákat, addig öltsd fel azokat, mig a tieid megszáradnak.

Azzal Balambér ur a szomszédszobában leült és megpróbálta elemezni önmagát.

Szerette volna megérteni azt, hogy miként tudott ő ennyire megfeledkezni magáról. Fölugrott s átkopogtatott.

— Bejöhetek?

— Még nem. Mindjárt. No már jöhet a bácsi.

A kisleány egy lepedőbe burkolózott ügyesen, ugy, hogy mozogni is tudott.

— Bácsi, miért nincsen a maga szobájában se szentkép, se kereszt? Imádkozni akartam a jó szüz Máriához, vagy Jézuskához, megköszönni nekik, hogy olyan jók voltak és ilyen jó bácsihoz vezettek. Zsidó talán maga, bácsi?

— Nem — —

— Hát ha nem zsidó, hogy-hogy nem ismeri Jézuskát, meg a Szüz Máriát?

— Eh, mi közöm nekem hozzájuk! — riadt rá Balambér.

A leányka megrémülve huzta össze magát; egy darabig hallgatott, aztán föl se nézve, remegő hangon szólt:

— No most megint menjen ki egy kicsit.

Sikváry nem tudta mire vélni a gyermek kivánatát; de azért kiment. Furta a fejét Ilonka tudakozódása.

Egyszerre a gyermek kilépett. Saját nedves ruhái voltak rajta. Egyenesen az ajtó felé surrant ijedt arczát elforditva a férfitől.

— Hova mégy?

— Haza, én félek!

— Kitől?

— A bácsitól.

— Miért?

— Mert — mert — nem akar tudni a Jézuskáról és a Máriáról.

E szavakkal egy ugrással kinn termett a leányka.

Balambér sápadtra vált arczczal állt egy pillanatig.

Szivében iszonyu harcz dult. A kevélység, a gyülölet, a kétségbeesett hitetlenség vivta utolsó harczát az uj érzések árja ellen! a hit, a föléledt életkedv, a szeretet s boldogság után való kiolthatatlan vágy egyesült erővel lepték meg kőszivét. A győzelem az uj érzéseké lett...

— Élni, hinni akarok! kiáltott föl s a gyermek után rohant.

Ilona megrettenve futott előre, de elbotlott, Sikváry Balambér karjaiban fogta föl a pihegő kis teremtést.

— Nem, nem, édes gyermekem! Ne hidd, a mit mondtam. Csak tréfa volt. Hiszek, igen, hiszek én is Jézuskában, a szüz Máriát is nagyon szeretem. Ne félj!

— De hát akkor miért nincs se szentkép, se kereszt magánál? kérdé a gyermek.

— Hát most akarok épen venni, Ilonkám!

— Igazán?

— Igazán. S aztán, látod, nekem nincs senkim, a ki engem szeressen. Én azt gondoltam, hogy téged magamhoz veszlek; én leszek a te apád. Jó lesz? Ugy-e, nincs apád?

— Nincs. De mi lesz anyámmal?

— Majd én beszélek vele még ma. Ide hivatom. Hát akarsz az én gyermekem lenni?

— Igen — de ha hamarosan lesz a szobájában kereszt és szentkép.

— Lesz, lesz kis orvosom, még ma! *Kertész Kálmán.*

INNEN-ONNAN

II. Rákóczi Ferencz vallásosságáról. A poraiban hazatért nagy fejedelem nemcsak a hazaszeretetben, hanem a vallásosságban is példát hagyott az utódoknak. Ez a példás vallásosság megnyilatkozott érzéseiben, tetteiben s irodalmi müveiben egyaránt. Sőt az utóbbiakat illetőleg magában áll. Fraknói azt mondja, hogy a katholikus egyház története nem mutat föl világi férfiut, ki a belső hitélet legfelsőbb irányának, az askezisnek irodalmi müvelésében magasabb tökélyre emelkedett, mint Rákóczi Ferencz. Vallásos életéről az ő Vallomásai nyujtanak bizonyságot. Életének 1717-ig terjedő szakában vallásához hiven ragaszkodó kereszténynek mutatkozik, 1717-től haláláig pedig tökéletességre törekvő, komoly lelki életet élő férfiu hatását teszi ránk. Az első időszakra vonatkozólag a következő nyilatkozatok szolgáltassanak tanuságot:

«— Azt tudom, hogy naponként reggel-este imádkoztam hozzád»; «Te tetted, hogy ifju koromban elöljáróimmal szemben igen engedelmes voltam; Neked pedig ártatlanságomban szolgálva és téged szeretve, a mennyire visszaemlékszem, a lehető legkevésbbé voltam ellenszegülő az ájtatosságnak koromhoz mért gyakorlatában». Felebarátaival szemben tanusitott magaviseletét is szent vallásának szelleme hatotta át. Szülőivel szemben engedelmes, testvérei iránt gyöngéd, mások előtt szerény volt. Gyermekidejének azt a részét, melyet a neuhausi jezsuiták nevelése alatt töltött, vallásos életének kimélyitésére forditotta. Maga mondja: «— az ájtatosság gyakorlását szerettem». Már ekkor annyira kitünt társai közül, hogy a neuhausi intézetben fennálló Mária-kongregácziónak elnökévé tették. Később is kitünik a jámborságban. A negyvennapi bőjt alatt a

huseledelektől tartózkodott, söt nem egyszer önkéntes bőjtöket is vállalt. Megállapitott napirendje volt vallási gyakorlatainak végzéséről, melyekből nem hiányzott a boldogságos Szüz tiszteletére szánt zsolozsma. Az egyház parancsait pontosan megtartotta és nem használt fel kicsinyes okokat

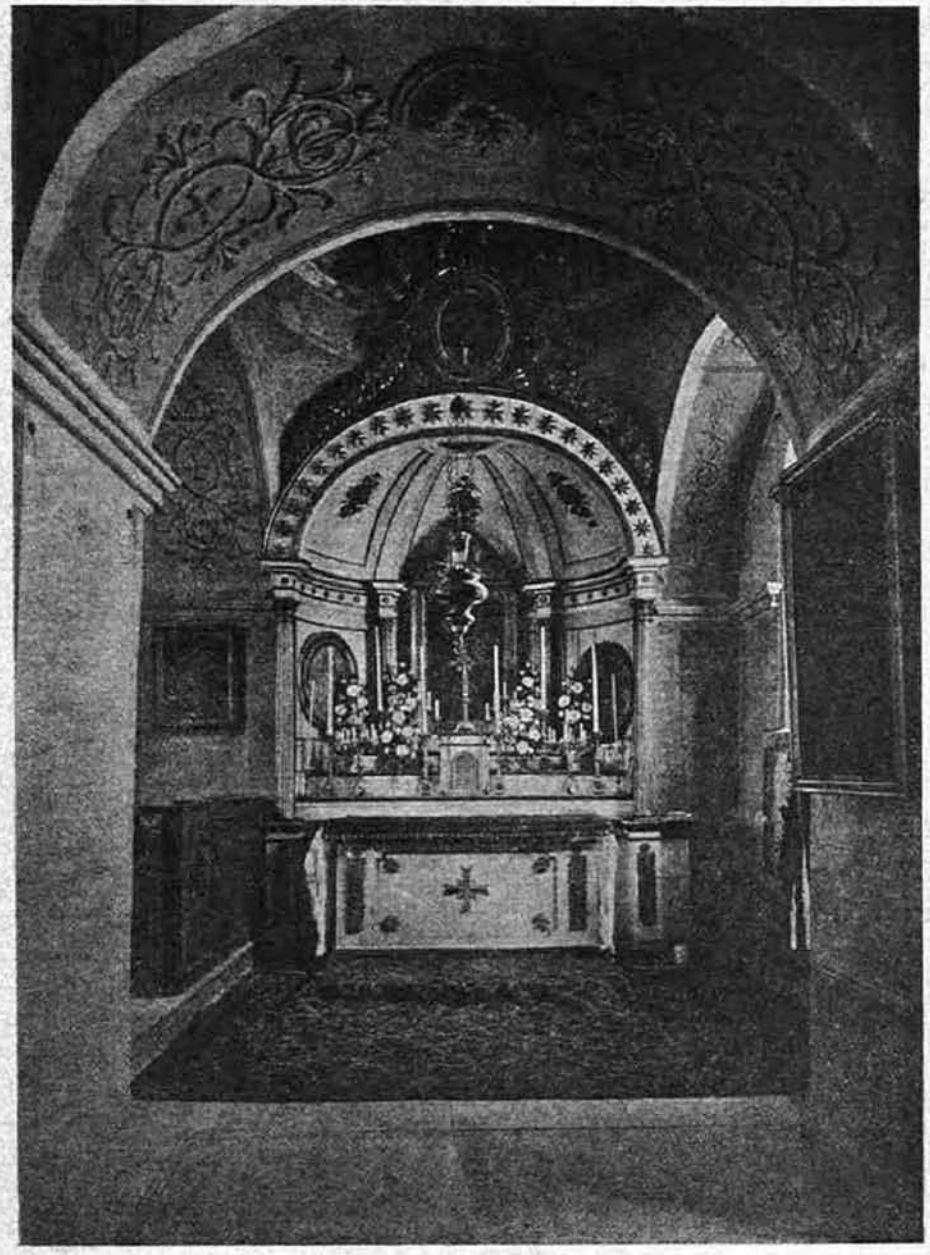

II. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona sirja Konstantinápolyban.

A kassai székesegyház.

azoknak mellőzésére. Lelkiismeretességére nézve elég fölemlitenünk, hogy a bőjtöket még terhes utazásai közben is megtartotta. De nemcsak a maga lelkiüdvösségéről gondoskodott, hanem a katonáéiról is. 1705 deczember 11-én kiadott rendeletében megparancsolja, hogy minden ezrednek legyen rendes tábori lelkésze, «hogy az isteni tiszteletnek kinekkinek hitvallása szerint való folyamatja hadaink között is megszünés nélkül gyakoroltatván, a minden jóra való hasznos kegyesség vitézlő rendeink között is lábra hághasson... s az Uristent hozzánk való könyörületességre engesztelhessük». Az országgyüléseken felszinre kerülő vallási ügyek tárgyalásánál is mindig ugy szerepelt, mint a katholiczizmus jogainak harczosa és védője. Életének második felében már valóságos szerzetesi

életet élt a fejedelem. Gyónással, áldozással, gyakori szentgyakorlattal tartotta ébren lelkének hite és vallása iránt való szeretetét, böjtöléssel hallgattatta el a testnek szavát, folytonos imával és elmélkedéssel édesitette csendes magányát. A szeretet, a melyet az egyház iránt érzett, arra inditotta, hogy szent vallásának érdekében a török szultánnál is közbenjárjon. A ki igy szereti hitét, azt megőrizte hite még a legnagyobb szerencsétlenségben is. Benső vallásosságára nézve világosságot vetnek még végrendeletének következő szavai: «A római katholikus egyház hitében akarok meghalni. Hiszem mindazt, a mit az tanit; kárhoztatom, a mit az kárhoztat. Esedezem azért a kegyelemért, hogy halálom óráján tiszta értelemmel vehessem magamhoz a szentségeket, végső küzdelmemben az állhatatosság adományában részesüljek, kegyelmedben haljak meg, szeretetedben leheljem ki lelkemet». II. Rákóczi Ferencznek egyházhoz és hazához egyaránt hü szelleme ihlessen meg bennünket és növelje szeretetünket a katholikus egyházhoz és magyar hazához.

E kegyeletes sorainkkal kapcsolatban két képet mutatunk be olvasóinknak. Az egyik II. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona sirját ábrázolja a lazaristák konstantinápolyi szent Benedek templomában. Ez ideig ugyanis, mig a drága hamvakat hazai földbe helyezhették, a lazaristák őrizték a konstantinápoly-galatai Saint-Benoit templomukban. Itt temették el az 1735-ben Rodostóban elhunyt fejedelmet, de idehozták anyja, Zrinyi Ilona, valamint Rákóczi József és Bercsényi Miklós nejének hamvait is. E minden magyar sziv kegyeletére méltó maradványok a boldogságos Szüz oltára előtt nyugodtak. A fejedelem egyszerü sirköve az oltár előtt a talapzatban van; a többi három a templom falában. A másik kép a kassai szent Erzsébet-székesegyházat, Magyarországnak is egyik legbecsesebb, Felső-Magyarországnak pedig legnevezetesebb és legszebb müemlékét állitja elénk. Ebben a templomban pihennek most a nagy fejedelem és társainak hazahozott hamvai.

Szalézi szent Ferenczről. Szalézi szent Ferencz párisi tanuló korában minden héten meggyónt és megáldozott és midőn azt kérdezték tőle, miért áldozik oly gyakran ezt felelelte: «Azon okból, mely engem arra indit, hogy gyakran beszéljek igazgatómmal és tanárommal. A mi Urunk nekem Mesterem a szentek tudományában; azért megyek Hozzá oly gyakran, hogy arra engem megtanitson, mert vajmi kevéssé vágyódnám tudós lenni, ha szent nem lehetnék». Csakugyan minden áldozás erősitette és lelkesitette őt a jónak gyakorlásában; ez volt az a góczpont, melyben az ő szeretete lángra gyult, az a forrás, melyből megpróbáltatásai és kisértései közt táplálkozott. Egész nekitüzesedve buzditotta iskolatársait, hogy mennél gyakrabban járuljanak a szent áldozáshoz; és nem volt olyan fáradság, melyet elmulasztott volna, csakhogy őket erre a czélra

megnyerhesse. Egyik napon jámbor fiatalember La Roche-ból látogatóba jövén, Ferenczünk meghitta másnapra közös reggelire. A fiatalember elfogadja a meghivást s a kitüzött időben pontosan megjelen. «Barátom, igy szól hozzá Ferencz, ki jól ismerte annak jámborságát, én a Jézus-Társasága atyáinak templomába készülök meggyónni és megáldozni, nem akarsz benne részt venni?» A fiatalember meglepetve a váratlan kérdéstől, habozik, majd igy szól: «Jól van, szivesen». Csakugyan mindketten együtt mentek el meggyónni és megáldozni. Midőn elvégezték ájtatosságukat: «Ime, igy szólt Ferencz a templomból kiléptekor, a nagy ünnep, melyre tegnap meghivtalak, de melyet előre meg nem jelentettem! Most pedig menjünk testünk táplálására». És most barátját nemcsak megreggeliztette, hanem az egész napon kedves vendégül tekintette, elbájolván őt az ő kedves társalkodásával, ellátván mindazon apró csecsebecsékkel, melyeket maga körül talált, valamint testvériesen megosztozott vele ájtatosságaiban és szórakozásaiban egyaránt ugy, hogy fiatal vendége jól töltött napnak emlékével s tiszta örömökkel gazdagabban tért vissza otthonába.

Első szent áldozás a vad néptörzseknél. A *Szent Ferencz Hirnöke* (Kolozsvárt) czimü derék hitbuzgalmi lap a következő történetecskét közli ezen a czimen.

Egy missiótelepen élt egy szegény leányka, még sokkal fiatalabb életkorban, hogysem az első szent áldozáshoz járulhatott volna. Mivel a leányka leghőbb vágya volt Üdvözitőnk szent Testét magához venni kérésével a főtisztelendő Missionáriushoz fordult.

— Atyám, bocsáss engem az első szent áldozáshoz, mert nagyon szeretnék egyesülni a jó Istennel.

— De kedves gyermekem, hiszen te még nagyon fiatal vagy ahhoz, hogy a legfelségesebb Oltáriszentség titkát megérteni és méltányolni tudnád.

Az elutasitott leányka nagyon bánkódott, de hasztalan.

Durien missionárius-atya egy napon, szokása ellenére, épen a déli időben, valami benső sugallattól ösztönözve lépett nesztelenül a templomba, hol a leánykát a tabernakulum előtt térdelni látta. A leányka fennhangon igy imádkozott:

— Oh édes Jézuskám! A páter azt mondja, hogy én téged nem ismerlek, pedig ez nem igaz. Én tudom azt jól, hogy Te az Isten Fia vagy, mint gyermek Betlehemben születtél és Nazarethben éltél. Te választottad ki apostolaidat, meghaltál a keresztfán és győzelmesen föltámadtál. Látod tehát, hogy én téged jól ismerlek, azért nagyon kérlek, nyisd ki a páter szemeit.

Ezen szavak hallatára majdnem a sirásig elérzékenyült P. Durien s észrevétlenül lopódzott ki a templomból, hol senki őt — Istenen kivül — nem látta.

Este, midőn a vesperát már elénekelték, a pap a templomban a leányt magához hivta s igy szólt:

— Hányszor látogattad meg ma Üdvözitőnket a templomban?

— Őt izben, válaszola szerényen a leányka.

— És mit mondtál te Neki?

— Páter ne haragudj reám, de én bepanaszoltalak.

Elismételte szóról-szóra a tabernakulum előtt mondott imáját, mire P. Durien ezen szavakkal fordult a hivőkhöz:

— Látjátok, hogy Üdvözitőnk olykor mily gyorson meghallgatja az imát?! Nem volt szokásom azon órában a templomot látogatni, a melyben ez a leányka a tabernakulum előtt fennhangon imádkozott. Ma ugy látszik, a Szentlélek vezette oda lépteimet. Kedves leányom, jól tetted, hogy imádkozni mentél s engem vádoltál, mert ime az Ur a mennyből megnyitotta szemeimet s most már látom, hogy te Jézus Krisztust ismered. Jöjj holnap reggel ide és fogadd méltóan magadhoz a te Uradat Istenedet.

Domenichino-ról (Domenico Zampieri), kinek lapunk kilenczedik számában *Szent Jeromos áldozása* szimü képét mutattuk be olvasóinknak, akarunk ezen a helyen néhány életrajzi adatot elmondani. Domenichino Bolognában született 1582-ben és 1641-ben halt meg Nápolyban. Eleinte Calvaert Dénes, utóbb a Caracciak tanitványa volt s Reni Guido mellett a legkiválóbb az egész akadémiában. Fölváltva hol Bolognában, hol Rómában tartózkodott. Rómában Caracci Annibalének segédkezett a hires Farnese-palota kifestésében. 1621-ben XV. Gergely pápa (1621—1623) udvari épitőmestere lett. 1631-től haláláig Nápolyban dolgozott a dóm kincseskápolnájának kifestésén. Domenichino szorgalmas müvész volt; szinezése kitünő, alakjai plasztikusak. Sok freskoképet festett; ilyenek: S. Andrea della Valle és S. Luigi (mindkettő Rómában), Szent Nilus élete (Grottaferratában). Leghiresebb Szent Jeromos utolsó áldozását ábrázoló plasztikus képe a vatikáni gyüjteményben.

Az eucharisztia-egyesület évi gyülését ez idén Felsőkismartonhegyen tartotta október havában. A gyülés előtt Kutrovátz Ernő fölszentelt püspök ünnepi misét mondott. Ezután a Margit-intézet nagytermébe gyültek, a hol Kánter Károly apát megnyitójában a németországi papság példájára utalt és müködését követésképp állitotta fel. Mohl Adolf tatai esperes az egylet állapotáról számolt be. Skarda József sasvári prépost az egylet czélját vázolta. Dr. Rott Nándor cs. és kir. udvari káplán az Oltáriszentségről beszélt. Gladich Pál kimlei plébános a gregorián énekről tartott előadást. A jövő évi közgyülés helyéül Csornát jelölték ki. Délben diszebéd volt; délután szentbeszéd, a melyet Mohl Adolf mondott.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Az elszáradt kéz.

I.

Jézus az elszáradt kezü embernek megparancsolta: nyujtsa ki kezét, hogy az helyreálljon. (Máté 12.)

Elmélkedjünk e csodáról!

***

«Jézus a farizeusok zsinagógájába jöve és ime ott egy elszáradt kezü ember vala. Jézus meghagyá neki, hogy keljen fel és álljon a középre. Azután pedig mondá neki: Nyujtsd ki kezedet! Kinyujtá és helyreállott az, mint a másik». (Máté 12, 9—13. Márk 3, 1—5. Luk. 6, 6—10).

A szent evangéliumnak e szövegében, az első olvasásra, a legtávolabbi vonatkozást sem veszszük észre az Oltáriszentségre nézve; de ha azt teljesen megértettük és folyton szemünk előtt tartjuk, akkor a vonatkozást kétségkivül észreveszszük.

Rendjén volna, ha vérünkké válnék, hogy jámbor olvasmányainknál, különösen pedig a Szentirás olvasásánál az Oltáriszentségre való vonatkozást könnyedén fel tudnók fedezni.

Elménk első gondolatának, szivünk első érzelmének az Oltáriszentségre kellene mindenkor irányulnia. Az Oltáriszentségre kellene minden más előtt gondolnunk. Az Oltáriszentséget minden másnál jobban kellene szeretnünk.

Engem e csodánái, a melylyel Jézus az elszáradt kezet szombati napon meggyógyitá, a *parancs* ragad meg.

Azt parancsolta a szerencsétlennek, hogy nyujtsa ki kezét. Ez engedelmeskedett és engedelmessége neki gyógyulást szerzett.

Elmélkedjünk e csodáról és igyekezzünk azt megérteni.

II.

Ha kezünk elszáradt s gyümölcsöt nem terem, nyujtsuk ki imádságainkkal az Ur Isten felé, nyujtsuk ki irgalmassági cselekedeteinkkel felebarátaink felé, főleg pedig szivesen nyujtsuk ki az Oltáriszentség felé.

***

Először is, mi az elszáradt kéz a lelki életben?

Nem a cselekedetek-e, a melyeket a kéz müvel és jelképez?

Ó! mi jól ismerjük azt a szörnyü átkot, a melyet a száraz és terméketlen fa vont magára, mivel nem termé meg a gyümölcsöt, a mit tőle ura várt.

Hányszor szolgáltunk rá mi is, hogy e fa sorsára jussunk, a melyet folyton-folyvást ápoltak, de a mely

minden gondozásnak és ápolásnak ellentállt.

Kezünk el volt száradva; munkáink meddők; gyümölcseink fonnyadtak; mi hiányzott tehát még ahhoz, hogy kivágassunk és a kárhozat tüzére vettessünk?

A mi részünkről semmi!

Egyedül csak az Isten megható nagylelkűsége az Oltáriszentségben mentett meg minket, embereket, ettől.

Az, a ki az ó-szövetségi törvényben az elgyengült és béna kezet meggyógyitá: földünkön ujra megszólalt; a fa pedig, ha a szeretet és irgalmasságnak szavát meghallgatjuk, ismét gyümölcsöt terem.

Extende manum tuam, igy szól az isteni szó.

Nyujtsuk ki kezünket *Isten felé az imádság* által.

A zsidók törvényhozója szintén az ég felé emelé kezeit a hegyen, mire a győzelem Izraelhez visszatért és Isten népe győzelmi éneket zengedezhetett.

Ah Uram! ki kételkednék azon, hogy az imádság a cselekedeteket érdemesekké képes tenni, mikor irva van, hogy a hozzád könyörgők szive vágyát teljesited és nem tagadod meg az ajkak óhaját, ha a vágy és az óhaj a te véghetetlen tökéletességeddel és azoknak valódi lelki érdekeivel megegyezik.

A tapasztalat e szavak igazságáról bizonyságot tehet.

A kik az imádságban állhatatosak valának, mindenkor meghallgattattak; a kik kezeiket Istenhez emelték: azok lelkében a kegyelem kiáradt, szivük kitágult és bensejükben az ájtatosság kiömlött.

A kik, mikor alkalmuk nyilt rá, hitüket megvallották, Isten legnehezebb parancsolatait megtartották: azoknak munkái isteni kellemmel teltek meg, érdemekkel gazdagodtak és az üdvösség gyümölcseivel bővelkedtek.

Extende manum tuam. Nyujtsuk ki kezünket *testvéreink felé a szeretet cselekedeteivel.*

Jaj annak, a ki hanyagságával vagy gonoszsággal a testvéri béke ama kötelékét széttépi, a melyről a próféta igy szólt: «Mily jó és mily kellemes, ha a testvérek egyességben élnek!»

Nem vagyunk-e mindnyájan egy anyától való testvérek?

Miért bontsuk fel az egyességet, a melynek az ugyanazon faj, test, tagjai között fenn kell állania?

Miért hintsünk viszályt amaz Isten egyházának békés és irgalmas ölébe, a kinek neve: a szeretet?

Szeretet! Ó isteni, páratlan balzsam, a melyet a mennyei Jegyes annyiszor ajánlott nekünk, midőn igy szólt hozzánk:

— Arról ismernek meg mindnyájan, hogy az én tanitványaim vagytok, ha egymást szeretitek.

Majd e szavakkal:

— Uj parancsot adok nektek, hogy egymást szeressétek.

És másutt:

— Az én parancsom, hogy egymást szeressétek.

Ő maga ünnepélyes imádságában arra kérte Atyját, hogy tanitványai egyek legyenek, a mint Ő az Atyával egy.

Extende manum tuam.

Elfelejtettük-e, minek kell elmélkedésünk tárgyává lennie leginkább?

Ó nem! hiszen kezünket szivesen *nyujtjuk ki az Oltáriszentség felé.*

A tabernakulum felé löveljük imádságaink tüzes nyilait, mivel abban Jézus lakik, azért, hogy azokat elfogadja.

Ama tabernakulum felé, a mely felé azért irányitjuk tekintetünket, hogy eltanuljuk a szeretetet felebarátaink iránt, mivel az Oltáriszentség a legfinomabb és a legnemesebb szeretet iskolája.

III.

Jézus szeretetének eme szentségében gyöngéden tárja karjait felénk és e kölcsönös isteni öleléssel minket meggyógyit.

***

Nyujtsuk ki kezünket a tabernakulum felé. Más kezeket is találunk, a melyek a mieinkkel egybefonódnak.

Ó, ha széthuzzuk e szentség fátyolát, látjátok-e ott azt az Istent ama semmis szinek alatt elrejtve?

Orczája gyöngédséget lehel, tekintete szeretetéről beszél, félig nyitott ajkairól isteni mosoly sugárzik, hogy téged megcsókoljon és azzal a teljes egyességet megszilárditsa és megerősitse.

Karjai felénk kitárvák, még pedig oly gyöngédséggel, a melyhez semmi sem hasonlitható.

Vessük magunkat vak bizalommal e karokba és azzal a szeretettel, a mely csodálatos módon jutalmaztatik meg.

Igen, jól mondtam; «szeretet», a mely csodálatos módon jutalmaztatik meg. Nem irigyeljük-e ama boldog gyermekeket, a kikkel az isteni Üdvözitő Judea térein és a városok utczáin találkozott, a kiket szivére ölelt és a kiknek fejére szent kezeit tevé?

Nem irigyeltük soha a tanitvány sorsát, a kit Jézus szeretett, mikor az utolsó vacsorán az isteni Mester keblén pihenve, onnan amaz isteni szeretetet merité, a mely hátralevő napjait fölemészté?

Ám mi ez mind összehasonlitva azzal a kimondhatatlan egyesüléssel, a mely Jézus és a szent áldozáshoz járuló lélek között támad?!

A nyomorult halandó nyelve a századok halhatatlan királyának trónjává lesz; e por- és hamutest az ő templomává!

Ki mondhatja el ez egyesülés csodáit?

Szent János Jézus szivén nyugodott és a szeretet tanitványának nevezetik.

Az áldozás által mi ugyane szivvel egyesülünk. Mily név illet akkor meg minket?

Szinte Istenné változunk akkor át; életünk már nem a mienk; szivünk átalakult.

«Nem én élek már — irja az apostol, — hanem Jézus Krisztus él énbennem!»

Emberi nyelv, némulj el!

Lám a szentély kövei áldásért kiál-

tottak a háromszor szent Istenhez; az egek álmélkodnak; a megrémült pokol az örvény fenekén reszket.

Emberi szellem, az elragadtatás csendjében szemléld a végtelen szeretetet, a mely leheletlent nem ismer!

Te pedig, gyönge és ingatag sziv, gyulladj lángra ettől a tűztől, a melyet Jézus hozott a földre és a melyről azt akarja, hogy égjen.

E kölcsönös és isteni ölelkezésben, az Oltáriszentséggel való egyesülés által minden nyomoruságunkból kigyógyulunk.

Jézus kezei, a mienkbe füződve, minket a jó cselekedetek példaképeivé, az engedelmesség mintáivá tesznek.

A Szentirás szavai szerint karunkat megedzi a harczra, küzdelemre.

Fischer Ágoston.

Oltáregyesületi ügyek.

Adományok az Erzsébet-Örökimádás-templomra: dr. Tóth Lajos a Katholikus Hitterjesztés lapja utján 10 k, Bernyó Julia ezüst ékszer-törmelékek, Taman Erzsébet 10 k, T. E. 2 k, özv. Zömbik Jánosné 1 k, Krammer Károly 2 k, Landsteiner Gizella 2 k, Iskolás Jánosné 2 k, özv. Taschner Károlyné 30 k, Zahorszky és Bernhardt 2 k, Sipos József és neje 6 k, Sipos Paula 2 k, Dieglesz Mária 1 k, † Farkas András és Fáni 2 k, † Keppel Katalin 2 k, Szittó Barbara 1 k, Isa Gábor 20 k, Isa György 2 k, Krajcsovics Róza 1 k, Bilder Lina 1 k, Pápay Károly N. M. 80 f, † Mária 1 k, Saling Péter 1 k, Sóti József N. N. 40 f, Dezső András, Magyar R. 40 f, Streibi András 30 f. Sütő Zsuzsanna 1 k, Krizsanoczy Kálmán 20 f, Krizsák István 20 f, Szegő Teréz 1 k, Willing Miklós 30 f, Panyti István 1 k, Siki István 20 f, Porga Sándor 1 k, Csermák János 40 f, Nagy Ferencz 1 k, Sebes Ferencz 7 k. Horváth János 40 f, N. N. Esztergom 150 k, özv. Takács Ernőné egy aranyjegygyűrű, Novák Mari 10 k, Huszak Augusta 2 k, Institorisz Endréné 2 k, a Szobránczi kápolna gyűjtése 64 k, Török Hermin grófné 50 k, Brauch Károlyné 2 k.

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1906 január és február hóban befolyt díjak: Stiepek Gizella 6 k, Botnár Juliska 60 f, Druzsits Erzsi 1 k, Kis Magdolna 2 k, Prinz Jánosné 1 k, Wagner Vilmosné 2 k, ns. és ftdő Debreczeni János apátkanonok ur az egri érseki egyházmegye területéről a bibornok-érsek ur ő eminent. 100 k és a főkáptalan tagjainak 280 k adományával 1920 k, Bugár Terézia 24 f, Bugár Ludovika 24 f, ftdő Molnár Béda a bársonyosi tagoktól 48 k 74 f, Mott Károlyné 1 k, ftdő Hazay Gyula ur Békés-Csabáról 56 k, ftdő dr. Tóth József megbizott ur Végről 2 k, Zalaegerszeg 43 k 28 f, Szombathely 20 k 80 f, Peczről 6 k, Felső-Eőr 7 k 42 f, Kupfalva 22 k 32 f, Letér 8 k 40 f, Szarvaskend 18 k, Német-Szent-Mihály 29 k 72 k, Bezerédj Dénesné 8 k, összesen 171 k 54 f, Hirsberger Magdolna 2 k, Peruchan Teréz 4 k, Miczka Mária 2 k, Miczka Jánosné 2 k, Szabadi Jánosné 2 k, Hanák Antalné 1 k, Melhardt Pálné 60 f, Szabó Katalin 1 k 10 f, Radován Antal és neje 8 k, Lesztenszki Julia 2 k, Palkovics Jánosné 2 k, Kostyál Istvánné 2 k, Árkosi Teréz 4 k, Békés Teréz 2 k, Dobros Ilona 2 k, Kozma Mária 4 k, Kerékgyártó Katalin 4 k.

(Folyt. köv.)

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára:

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Kiskunmajsán.

A ki kér, kap mintatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

VII. ÉVF. 1906 12. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VII. ÉVFOLYAM. 1906. DECZEMBER. 12. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom. Dr. Tóth Lajos: Rorate coeli! — Pistike első szent áldozása. — Nagyfalusi Lajos: I. Ave maris stella. II. Quem terra. III. O gloriosa Virginum. — Az Erzsébet-Örökimádás-Templom épitő-bizottságának közgyülése. — Timár Kálmán: Szentségi egyletek. — Az eucharisztikus társaságok fönséges hivatása. — Filó Károly: A zlabingsi fogadalmi kápolna. — Innen-onnan. — Fischer Ágoston: Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Oltáregyesületi ügyek.

RORATE COELI!

Huszonhét századdal ezelőtt szállt fel először az ég felé az imádság a nagy próféta ajkáról. Nagyon, nagyon szüksége volt az ember lelkének az ég kegyelmi harmatára. Az a sziv, melynek teremtésétől fogva hivatása Istenét szeretni, az a lélek, melynek rendeltetése az örök imádás, a hozzá kapcsolt testtel együtt az örök hódolat, száraz volt nagyon. Hogy teremjenek igy benne az örök imádás virágai, az örök hódolat jó cselekedetei?

Nyolcz század multán a próféta sóhaja meghallgatást nyert, mert harmatoztak az egek, a magasságbeli felhők csepegték az Igazat, s a föld megtermette a Megváltót. Szive sziv volt, melyhez hasonló emberi kebelben nem dobogott soha, annyira át volt hatva az isteni szeretettől. Lelke emberi lélek volt, mely — bár egész embersége az isteni természettel egyesült — méltóságában nem tagadta meg Istentől a hódolatot, hanem az örök imádás, az örök hódolat szentélye volt, s Ő maga az örök imádás áldozatja lett.

Miért harmatozták az egek onnan felülről ezt az Igazat? Hogy az emberek lássák, tanuljanak tőle, épüljenek példáján s legyen szivük az ő szivének képmása, s lelkük hozzá hasonlóan az örök imádás megszentelt temploma? Ez is igaz, ez is nagyszerü, de nemcsak ezért. Mit ér a száraz, tarlóvá sült földnek, ha rámutatunk, hogy milyen a föld, mely jó termésel diszlik? Semmit sem ért volna a Megváltó életének isteni példája, ha eljövetelén a kegyelem harmata nem száll le az emberi szivekbe-lelkekbe, s azokat természetfölötti erővel nem teszi a magáéhoz hasonlóvá. Azért lett áldozat, azért áldozat ma és mindörökre, hogy szentségeket alapitson, s e szentségek megmaradjanak és állandóan forrásozzák, harmatozzák a

kegyelem harmatát, üditő, segitő, felemelő erejét a száraz emberi lelkekbe. Szentségei kegyelmével az ő természetfeletti élete, mely Isten örök imádása, Istennek örök hódolat, belénk oltatik. Szivünk szivének képmása, lelkünk termékeny jó cselekedetekre, melyek állandó imádására és dicsőitésére szolgálnak Istennek.

Volt idő, mikor a keresztény nép nagy tömege is megértette, hogy miért harmatozták az egek a Megváltót, miért élt közöttünk, s mikép árasztja a szentségekben kegyelmével isteni életét hivei lelkébe. Ez az idő a kereszténység történetének aranykora, hol a keresztény nem tudott köznapi lélek lenni, eszményi életet élt, minden perczét nagy eszményének, Istennek szentelve Jézusa példájával, kegyelmével. Jézus közöttük élt a Szentségben, mint örök, mindig megujuló áldozat, ők a Szentséget állandóan magukhoz vették, vele egyesültek, s kegyelmén örökimádásról, örök hódoló áldozatról beszéltek cselekedeteik. Örömmel száll el lelkünk gondolata e szép időkre, mikor az egész kereszténység élő bizonyitéka volt annak, hogy az Egyház szent, mert szenteket nevel.

Azután más idők következtek. Az Egyház ugyan megmaradt szentnek, szentségei neveltek ezután is szenteket, sokat, hogy elsorolni emberi tudás nem is képes. Sajnos, azonban a nép, a nagy kereszténység általában nem élt a legnagyobb Szentséggel, a többivel is alig-alig. Hideg idők jöttek, mikor a szivek szeretete elfagyott, az örök imádás és hódolat érzelmei, cselekedetei nem élhettek. Mintha a kereszténység nagy zöme elfeledte volna, miért jött el a Megváltó, miért alkotta szentségeit s mikép szentelik meg ezek az embert az örök imádás érzelmeire és cselekedeteire.

Hát e napok milyenek, a melyekben mi élünk? Hidegek a lelkek ma is? Azt nem lehetne mondani; sőt inkább mindenütt égnek, forronganak. Fájdalom azonban, hogy a szenvedélyek perzselő heve ég bennük. A szivek-lelkek termőföldjét, hol az imádásnak és hódolatnak kellene megteremni, e perzselő hő égette ki, s idő előtt tarlóhoz hasonló. Mintha nem is Istentől volna mindenünk. Mintha nem tartoznánk ép ezért állandó, örök imádás érzelmeivel és cselekedeteivel neki. Ha a nagy próféta e kiégett, kopár lelkeket látná, ma is sóhajthatna: Rorate coeli! Vajjon a Megváltó eljövetelét kérné, mint akkor tette? Nem gondolnám, mert az ő második eljövetele az itélet borzalmaival leend. Inkább azt kivánná, azt kérné sóhajával, hogy e világ fiai menjenek el Jézushoz, az ő Szentségéhez, melyben örök áldozat, meg a többi szentségekhez. Innen áradna ki rájuk a kegyelem harmata, mely száraz lelküket fogékonynyá tenné az örök imádás érzelmeire, termékenynyé az örök áldozat cselekedeteire.

Milyen jó, hogy az Egyház szent, hogy szenteket mindig nevel, még a mai száradt lelkü világban is. Van egy kis csapat, mely körülveszi Jézust, eljár szentségéhez, s a szentség áldozatával egyesülve felajánlja a maga imáját, minden cselekedetét. Miért? Engesztelésül azokért, kik örök imádás helyett örök tiszteletlenséggel illetik Istent, s a hozzá emelő Jézus isteni Szentségét.

Rorate coeli! Harmatozzátok egek a türelem, a szeretetből fakadó kitartás áldozatát azoknak, kik engesztelő áldozatot mutatnak be örök imádásukkal a megbántásokért; harmatozzátok a magábaszállás, a meggondolás kegyelmét azoknak, kik az ellentáborhoz tartoznak, kiktől távol állanak az örök imádás érzelmei és cselekedetei! *Dr. Tóth Lajos.*

Pistike első szent áldozása.

Ezzel a fölirással «A jámbor gyermek» (lapszám: 72) czimü, elemi iskolások számára készült oktatókönyvecske 17. fejezetét mutatjuk be olvasóinknak. A Grátzer Pius, benczéstanár tollából kikerült derék könyvecskét melegen ajánljuk a katholikus szülők figyelmébe a karácsonyi ünnepek alkalmából. Ára kötve 80 fillér. Megrendelhető szerzőnél vagy Buzárovits Gusztáv könyvkereskedőnél Esztergomban.

Gyorsan multak a napok; mintha szárnyuk volna, ugy repültek el; csakhamar elmult egy esztendő s Pistikére ismét nagy öröm várakozott: az ártatlan gyermeki örömök koronája, az első szent áldozás napja. Oh, mily vágyva vágyakozott e nap után, a melyen először fogadja majd ártatlan szivébe az édes Jézust. A hitoktató ur is emlékezetessé és örvendetessé akarta tenni e napot az első áldozóknak s azért már előzőleg 2 hónapig előkészitette őket s oktatásokat adott nekik ezen «nagy szentség» méltó vételéhez. Az első áldozók mind nagy örömmel vettek részt Pistikével együtt ezen oktatásokban és áhitattal hallgatták az előkészitő tanitásokat. Olvasd te is, kedves gyermek, figyelemmel!

Bárcsak az angyalok nyelvén tudnék beszélni, kedves gyermekek, midőn e «nagy szentség»-ről, a legméltóságosabb Oltáriszentségről szólok szivetekhez! A bibliában tanultátok, hogy az édes Jézus egy alkalommal 5000 (ötezer) embernek testi éhségét csodálatosan kielégitette 5 árpakenyérrel és két kis hallal. Ez volt a csodálatos kenyérszaporitás; ez előképe volt a legfölségesebb Oltáriszentségnek; ezzel meg akarta mutatni Jézus, hogy csodálatos uton is tud az embereknek kenyeret adni. Ugyanekkor ezt is mondotta: «Én vagyok az élő kenyér, ki a mennyből szállottam alá; ha valaki e kenyérből eszik, örökké él; és a kenyér, a melyet én adandó vagyok, az én testem a világ életéért.» (Ján. 6, 51—52.) E szavakkal igér valamit Jézus, azt, hogy majd olyan kenyeret, tudniillik saját testét fogja adni eledelül, a melyből a ki eszik, örökké él. A mit igy megigért az édes Jézus, ezt ünnepélyes alkalommal, az utolsó vacsorán, teljesitette is: az Ur Jézus végtelen szeretetének irántunk nem volt elég, hogy érettünk

a keresztfán meghalt s megváltott bennünket, hanem azonkivül még önmagát is nekünk adta lelkünk táplálására a világ végezetéig. Halála előtt kinszenvedésének előestéjén, nagycsütörtökön, miután apostolaival elköltötte a husvéti bárányt, akkor kezébe vette a kenyeret, ég felé emelé szemeit, megáldá, megtöré s apostolainak adá, mondván: «Vegyétek és egyétek, ez az én testem, mely érettetek adatik.» Azután kezébe vevé Jézus a poharat (a kelyhet), a melyben bor volt kevés vizzel, megáldá, odanyujtá apostolainak s mondá: «Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, az ujszövetségé, mely érettetek és sokakért kiontatik a bünök bocsánatára. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.»

Az apostolok pedig a legnagyobb tisztelettel magukhoz vették, a mit Jézus adott nekik. Ez volt, kedves gyermekek, az Oltáriszentség megalapitása és elrendelése. Jézus mindenható szavaira a kenyér fölött «Ez az én testem» többé nem kenyér az, hanem Jézus teste és a vizzel vegyes bor felett «Ez az én vérem» többé nem bor az, hanem Jézus vére s ez a legméltóságosabb Oltáriszentség, mint a katekizmus is mondja: Az Oltáriszentség a legfölségesebb szentség, a melyben a kenyér és bor szine alatt a mi Urunk Jézus Krisztusnak teste és vére van jelen lelkünk táplálására.

Bizonyára láttátok már kedves gyermekek, a templomban, hogy sokan odatérdelnek az oltárhoz vagy az oltár előtt levő fehér teritővel letakart rácshoz s a pap kicsiny, köralaku, fehérszinü szent ostyát nyujt nekik áhitattal s a hivek ájtatosan magukhoz veszik. Ez a kicsiny, fehérszinü, köralaku szent ostya a legfölségesebb Oltáriszentség.

Azt is láttátok már, hogy a szentséges mise vagy szentséges litánia alatt a pap fényes, aranyos, sárgaszinü tárgyat tart a kezében és azzal áldást ad az ájtatos hivekre; nem ez a fényes, aranyos, sárgaszinü tárgy az Oltáriszentség, hanem ez csak a tartója; hanem a közepén üveggel fedett nyilás van s ezen keresztül látható benne egy nagyobb alaku, köralaku, fehérszinü szent ostya, ez a legméltóságosabb Oltáriszentség.

Legfölségesebbnek és legméltóságosabbnak mondjuk az Oltáriszentséget, mert minden malasztnak szerzőjét, kutforrását, magát Jézus Krisztust foglalja magában.

Az Oltáriszentségről beszélhetünk ugy is, mint imádás tárgya, ugy is, mint szent miseáldozat, ugy is, mint szent áldozás.

Sokszor láttátok már, kedves gyermekek, hogy szentséges misénél vagy szentséges litániánál a pap kiteszi a szentséget a hiveknek imádásra; máskor reggeltől estig egész nap ki van téve, hogy imádjuk; máskor rendesen be van téve az oltárszekrénybe s előtte éjjel-nappal az öröklámpa ég. Ilyenkor imádás tárgya a legméltóságosabb Oltáriszentség.

Az Oltáriszentség továbbá szent miseáldozat is, az ujszövetség áldozata, a melyben a mi Urunk Jézus Krisztus önmagát a pap kezei által

mennyei Atyjának vérontás nélkül mindennap föláldozza, a mint egykor vérét ontva a Kálvárián magát feláldozta. A szentmise tehát a keresztáldozatnak naponkinti megismétlése, megujitása. Az első szentmise az utolsó vacsoránál volt: a templom egy nagy szoba volt, az oltár egy hosszu asztal, a misező pap maga az Ur Jézus volt, az áldozat szintén maga az Ur Jézus volt, a jelenlevő hivek az apostolok voltak.

A legméltóságosabb Oltáriszentségről szólhatunk egyszersmind ugy is, mint szent áldozásról. A szent áldozásnál ugyanis Jézus Krisztus szent testét és szentséges vérét fogadjuk szivünkbe, vesszük magunkhoz lelkünk táplálására. A szent Ostya, Jézus teste, nem közönséges, földi kenyér; lelki eledel ez, nem testi, nem földi; mennyei táplálék ez, nem földi. Az apostolok voltak az elsők, a kik az utolsó vacsoránál ezen mennyei eledelben, az első szent áldozásban részesültek; ők voltak az első szent áldozók.

Bárhogyan tekintsük is, kedves gyermekek, az Oltáriszentséget, mindenkor, a legmélyebb imádás illeti meg, leborulva kell imádnunk, mint jól mondja a szép ének:

«Ez nagy szentség valóban,
Ezt imádjuk legjobban,
Melyet Jézus nekünk hagyott,
Testamentomban.»

Ti most, kedves gyermekek, legközelebb az első áldozásban fogtok részesülni, abban a kegyelemben, hogy maga a jó Jézus jön hozzátok, szivetek hajlékába. Mint emlitettem fentebb, láttátok már, hogy sokan odatérdelnek az oltár elé, hogy a szent áldozáshoz járuljanak. De nem szabad akárkinek akárkogyan csak odatérdelni, hanem előbb méltó lakóhelyet kell készitenünk szivünkben az isteni vendég, Jézus fogadására. Mert, a ki méltó előkészület nélkül — a mitől a jó Isten óvjon meg benneteket — merészelne a szent áldozáshoz járulni, bűnben, nagy vétekkel szivében, az olyan nagy vétket követ el, a méltatlan áldozás, a szentségtörés vétkét; azért mondja szent Pál apostol: «A ki ... méltatlanul eszi e kenyeret vagy iszsza az Ur kelyhét, vétkezik az Ur teste és vére ellen. Vizsgálja meg magát azért az ember s ugy egyék azon kenyérből s ugy igyék ama kehelyből. Mert a ki méltatlanul eszik és iszik, itéletet eszik és iszik magának, meg nem különböztetvén az Ur testét.» (Kor. I. 11, 27—28.) Ilyen méltatlan áldozó volt az áruló Judás az utolsó vacsoránál. Az ilyen méltatlan áldozó tehát itéletet eszik és iszik magának, mert nem különbözteti meg az Ur testét más kenyértől; az Oltáriszentségben Jézus teste mennyei kenyér, nem földi, angyali eledel, nem földi. A jó Isten óvjon meg mindnyájatokat, kedves gyermekek, ily nagy vétektől, a méltatlan áldozástól.

Mikor tehát ehhez az angyali vendégséghez, a szent áldozáshoz járulunk, elő kell készitenünk magunkat. «Vizsgálja meg magát az ember», mondja

szent Pál apostol: azaz vizsgáljuk meg lelkiismeretünket s jó szent gyónást végezzünk mindig, mielőtt a szent áldozáshoz járulunk, hogy szivünk, lelkünk a vétektől tiszta legyen. Nemde, ha előkelő vendég érkezik hozzátok, kedves szüleitekhez, nemde kitisztitják a szobát, letörülgetik a butorokat, rendbe hozzák az egész házat, csak hogy jól érezze magát az előkelő vendég; sőt még fel is ékesitik a szobát szép virágokkal, hogy kedves legyen az előkelő vendégnek; épen igy kell nekünk is tenni szivünkkel, lelkünkkel: a jó szent gyónásban meg kell tisztitani szivünket, lelkünket a bünök szennyétől s föl kell ékesitenünk az erények virágaival, az ártatlanság liliomával, a szeretet piros rózsáival, az alázatosság szerény ibolyáival, mert a szent áldozáskor igen előkelő vendég száll szivünkbe, tudniillik a királyok királya, a mennynek és földnek mindenható Ura, a fölséges Isten, Jézus Krisztus. Oh, bárcsak minden gyermek méltóan fogadná be szivébe az édes Jézust mindenkor, de különösen első szent áldozása alkalmával! Nemde szivesen fogadta egykor az édes Jézus az ártatlan gyermekeket, megölelte és megáldotta őket; ha ártatlan szivvel, tiszta lélekkel járultok hozzá, titeket is szerető szent Szivéhez ölel s megáld benneteket. A kedves őrzőangyal kisérjen benneteket az első szent áldozástokhoz!

Oh, mily örömmel hallgatta Pistike az Oltáriszentségről szóló tanitásokat! Oly figyelmes volt, hogy majdnem minden szót jól megjegyzett magának s mélyen a szivébe vésett. Szive mindegyre jobban viszontszeretetre gyult a jó Jézus iránt s vágyva vágyódott az áldozócsütörtök ünnepe után, a mikor a jó Jézusnak adhatja magát. És a mikor elérkezett e szép ünnepnap, Pistike alig tudott hová lenni örömében, hogy holnap Jézus tér be szivébe vendégül. Már előtte való napon buzgón és ájtatosan és jól elvégezte szent gyónását, mint mikor első szent gyónását végezte s egész napon át igen jól viselte magát; sokszor gondolt a holnapi ünnepnapra s este is a holnapi szent áldozására gondolt; elvégezte áhitattal esti imádságát és nyugalomra tért. Oh, milyen szépet álmodott: a mennyben a kedves angyalokkal társalgott s velük játszadozott s ezek szivesen fogadták be társaságukba; meg is kérte a kedves őrzőangyalt, hogy holnap kisérje el őt első szent áldozásához.

Reggel már jó korán felébredt Pistike s első gondolata is a jó Jézusé volt; ájtatosan elvégezte reggeli imádságát, szép tisztára megmosakodott és megfésülködött, egészen uj ruhájába — jó szülei vették neki a mai ünnepnapra — felöltözködött. Reggelit azonban most nem evett, mert tudta a katekizmusból, hogy szent áldozás előtt éjféltől kezdve sem enni, sem inni nem szabad, még vizet sem, még czukrot sem, tiszteletből az Ur teste iránt.

Mikor már egészen felkészült, meghivta jó szüleit és testvéreit a templomba első szent áldozásához; azután elment az iskolába, a hol az első

áldozók már gyülekeztek, hogy onnét vonuljanak a templomba. Itt az iskolában látta Pistike kis pajtásait; bizony nem mindegyiknek volt oly szép ruhája, mint neki; de azért Pistike nem volt büszke és kevély, nem nézte le szegényebb kis pajtásait, mert tudta, hogy a jó Jézus nem a külsőt nézi, hanem a belsőt tekinti; nem baj az, ha valamely szegény gyermeknek nincsen is szép ruhája az első szent áldozásnál, csak a szive legyen tiszta és ártatlan, akkor már kedves az Ur Jézusnak. Nemsokára megérkezett az iskolába a hitoktató ur s még egyszer röviden buzditotta az első áldozókat, hogy testüket, lelküket, szivüket, mindenöket egészen adják oda a jó Jézusnak.

Ezután az iskolából a templomba vonultak az első áldozók; a templom már majdnem egészen tele volt; ott voltak a jó szülők, hogy részt vegyenek kis gyermekeik első áldozási ünnepélyében; Pistike édes szülei és testvérei is ott voltak. Most szentmise következett. Pistike máskor is, de különösen most ájtatos volt a szentmise alatt. Az evangelium után a misező pap rövid, buzditó szent beszédet intézett az első szent áldozókhoz s ezután hangosan megujitották keresztségi fogadásukat s e közben kérdezte tőlük a misező pap:

«Hisztek-e az Atyaistenben?» «Hiszünk», felelék ájtatosan és fennhangon az első áldozók.

«Hisztek-e a Fiuistenben?» «Hiszünk.»

«Hisztek-e a Szentlélek-Istenben?» «Hiszünk.»

«Ellene mondotok-e a gonosz léleknek?» «Ellene mondunk.»

«Ellene mondotok-è az ő kisértéseiknek?» «Ellene mondunk.»

«Ellene mondotok-e a világnak?» «Ellene mondunk.»

«És az ő pompáinak?» «Ellene mondunk», válaszolá fennhangon és ájtatosan a többi első áldozóval Pistike is. Ezután a szent áldozásig Pistike imádságos könyvéből imádkozott és pedig ájtatosan elimádkozta az áldozás előtti imákat, mint imádságos könyvében volt; felkeltette szivében a hit-, remény-, szeretetet, valamint forró kivánságot ébresztett szivében Jézus után s következett a szent áldozás.

Odatérdelt Pistike égő gyertyával kezében az első áldozókkal együtt az oltárhoz Jézus elé s várja alázatosan, mig reá kerül a sor. Már kifordul a misező pap s háromszor csengetnek; Pistike mellét verve, ájtatosan imádkozza a kafarnaumi pogány századosnak szép imádságát: «Uram, nem vagyok méltó, hogy bejőjj hajlékomba, hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem» s kezdődik az első szent áldozás. Már Pistikéhez érkezik az áldoztató pap s Pistike a legmélyebb imádással s a legbensőbb áhitattal fogadja szivébe az édes Jézust, a nyelvére helyezett szent ostyát; pár pillanatig mélyen meghajtja magát Pistike a szent ostyával nyelvén, szájában s leborulva imádja Urát, Istenét; semmi másra,

csak az édes Jézusra gondol Pistike ez alatt, Jézusnak adja Pistike mindenét, testét, lelkét, szivét, önmagát egészen. E közben a szent ostya feloldódik nyelvén s rágás nélkül tisztelettel lenyeli. Ekkor visszamegy Pistike a helyére s jól felhasználja e legszentebb pillanatokat: szive Jézussal társalog, Jézus foglalja el szivét egészen. Hálát mond Pistike Jézusnak, megköszöni neki ezt a nagy kegyelmet, hogy az első áldozásban részesülhetett, hogy szivébe kedves vendégül betérni méltóztatott. Oh, milyen boldognak érezte magát most Pistike! Hogy is ne! Hiszen Jézus, az ártatlan gyermeki szivek legjobb barátja Jézus a Megváltó, a keresztfán meghalt Jézus van vele! Hiszen ő most a legboldogabb, mert Jézus, az élő Istennek fia, a menny és föld Ura, szállott be szivébe! Kérte is Pistike az Ur Jézust, hogy szeresse őt; igéri, hogy mindig jámbor és jó gyermek lesz; kérte, áldja meg őt, mint egykor megáldotta az ártatlan kisdedeket. Elimádkozta Pistike az imádságos könyvéből még az áldozás utáni imádságokat s a «Krisztus lelke, szentelj meg engem» kezdetü szép imádságot. Oh, mily öröme volt a jó Jézusnak a jámbor Pistikében; a kedves őrzőangyal is nagyon örült neki.

Eközben elvégezte a misező pap az első áldozók megáldoztatását s rövidke beszédben buzditotta őket, hogy soha se felejtsék el a mai szép ünnepnapot, első szent áldozásuknak szent napját; a jelenlevő szülők szivéhez is szólt, hogy visszaadja nekik kis gyermekeiket, de ugy, mint szenteket, iparkodjanak tehát kis gyermekeiket szentül fölnevelni a jó Isten számára; majd pedig megáldotta valamennyiőket. Szem nem maradt szárazon, valamennyien sirtak az örömtől.

A szentmise után megajándékozta a hitoktató ur az első szent áldozókat szép emlékképpel, melyen az utolsó vacsora volt ábrázolva s Isten nevében haza bocsátotta őket. Pistike is kapott szép emlékképet s örök emlékül eltette. Nagy örömmel ment szüleihez; kedves szülei is a legnagyobb örömmel fogadták, megcsókolták és buzditották őt, hogy mindig jámbor és jó maradjon. Az egész napon át igen boldognak érezte magát Pistike s igen jól viselte magát, vigyázott, hogy meg ne szomoritsa szivében Jézust.

Igy végezte Pistike első szent áldozását. Mennyire örültek neki a kedves őrzőangyal, jó szülei, testvérei s mind, mind, a ki csak ismerte őt. Ettől kezdve még jobban szerette Pistike a templomot, mindig nagyobb áhitattal volt jelen a szentmisén, gyakran meglátogatta az Ur Jézust az Oltáriszentségben, majdnem mindig valahányszor a templom előtt elment. Szeretetét és háladatosságát akarta ezzel Pistike megmutatni az első szent áldozás kegyelmeért.

Menj, kedves gyermek, s te is hasonlóképen cselekedjél!

I. Ave maris stella...

Oh tenger csillagja,
Ave! Isten Anyja:
Ave! menny kapuja,
Örökszüz Mária!

Oldd meg békóinkat,
Vétkes vakságunkat:
Üzz el minden gonoszt,
Jóságodat elcsd.

Kiváltságos szent Szüz!
Szelidségnek tükre:
Szoktass türelemre,
Ártatlan életre.

Angyal-hozta szent szó,
Éva helyett Ave:
Üdvözlégy! üdvözlégy!
Békédbe fogadj be.

Oh! mert Te Anyánk vagy
Hatalmas Az által:
Ki értünk Anyának
Vallani nem átall.

Szüzi tisztaságra
Zarándok-utunkban:
Hogy veled örökké
Örvendjünk Jézusban.

Dicsőség Atyának,
Krisztusnak, Fiának,
És a Szentléleknek;
Imádandó egynek. Amen.

II. Quem terra...

Kit tenger, föld, csillagrajok,
— A mindenség hármas kara —
Urok gyanánt imádanak:
Ölében hordja Mária.

Kit a nap, hold s szeráfi ég
Meg nem foghat s nincs benne vég:
Mint drága terhét zárja el
A Szentlélekkel telt kebel.

Ki ujján forgat végtelen
Csillagszférákat szüntelen,
Imádván angyal s emberek:
Boldog méhében szendereg.

Boldognak angyal hirdeté,
A Szentlélek megihleté,
Hogy mátkáján áradjon át:
Kit minden nemzet várva várt.

Dicsőség Néked, glória,
Jézus! szüz méhnek szüz Fia,
Atyád keblén most s végtelen,
A Szentlélekkel szüntelen. Amen.

III. O gloriosa Virginum...

Oh, csillagsornál fényesebb,
Minden szüznél fenségesebb,
Ki semmiből hiv tégedet:
Tőled sziv zsenge életet.

Évában elvesztők a hont,
Fiadban hoztál balzsamot,
Törölvén árvák könyeit:
Kioldád a menny zárait.

Oh, Isten háza, ajtaja,
Melyen szent hajnal árada —
Fel! áldani őt nemzetek!
Ki szüztisztán oszt életet.

Dicsőség Néked, glória,
Jézus! szüz méhnek szüz Fia,
Atyád keblén most s végtelen,
A Szentlélekkel szüntelen. Amen.

Nagyfalusi Lajos.

Az Erzsébet-Örökimádás-Templom épitő-bizottságának közgyülése.

Az ünnepségek egész sorozatának volt nov. 19-én szinhelye az a darab katholikus föld, a melyen a Mária-Reparatix-apáczák kolostora, az Oltár-Egyesület háza és köztük az Erzsébet-Örökimádás-templom emelkedik. A kolostornak apáczákat, a templomnak harangokat szenteltek, az Oltár-Egyesület tanácskozó-termében pedig a templomépitő-bizottság tartotta közgyülését. A nagyszámu közönség soraiban megjelentek: Örgróf Pallavicini Edéné, született Mailáth Etelka grófnő, Pálffy Anna grófnő, Serényi Istvánné grófné, Barkóczy Ilona bárónő, özv. Heinrich Ferenczné, dr. Kiss Aladárné, Fellmayer Vilma, Tihanyi Béláné, Heinrich Dezső, Heinrich Ferencz, dr. Zlinszky János, Aigner Sándor és számosan.

Reggel kilencz órakor boldogult Erzsébet királyné emlékére ünnepélyes szentmise volt, a melyet dr. Kohl Medárd püspök mondott Kurcz Vilmos, Kanter Károly apátok, dr. Robitsek Ferencz, dr. Hanauer István, dr. Glattfelder Gyula, P. Soós István és többek segédkezése mellett. Szentmise alatt két jelöltet vett fel a püspök az apáczák közé.

Egy jelölt az ünnepélyes fogadalmat tette le. Ezután a püspök kiséretével s a megjelentekkel együtt a templomba vonult, a hol diszes szőnyegsátorban a négy megszentelésre váró harangot helyezték el. A harangok felirása a következő:

X. Pius pápa kormányzása
és I. Ferencz József császár és apostoli király
uralkodása idejében
a budapesti Örökimádási templom számára
nemes Tömöry Károly cs. és kir. asztalnok
és özv. ó-moraviczai Heinrich Ferenczné
született nemes Tömöry Eugenia által
bor. szent Károly tiszteletére
fölajánlva
az Urnak MCMVI. évében.

Hangja: es, sulya: 1180 kilogr. Rajta látható még egy szentségimádó angyal féldomborképe ezen felirással: «Venite adoremus». A többi harangok ajánlása épen ily szövegü; a második ges-hangu, 700 kilogrammos, szerafi szent Ferencz tiszteletére, a következó felirással: «Minden lélek dicsérje az Urat». A harmadik b-hangu, 340 kilogrammos, szent Eugénia tiszteletére, ily felirással: «Adjanak neked hálát a népek, adjon hálát minden nép». Végre a negyedik 150 kilogrammos, es-hangu, szent Vilmos tiszteletére készült, «Uram, hallgasd meg az én szómat» jelmondattal.

A szentelés után Kohl püspök a templomépitő-bizottság közgyülésén elnökölt s a következő beszédet mondta:

Mélyen tisztelt Közgyülés! Az Erzsébet-Örökimádás-Templom épitő-bizottságának közgyülését előkészitő bizottság ugy intézkedett, hogy én nyissam meg a mai közgyülést. Eleget teendő e megtisztelő megbizatásnak, engedjék meg, hogy csak a mai nap eseményeire hivatkozzam. A meghivó szerint Erzsébet jó királynénk emlékére ünnepélyes szentmisét tartottunk; jele ez annak, hogy ama napot, mely egész országunkat gyászba boritotta, mely annyi fájdalmat okozott mindnyájunk szivének, nem tudjuk elfeledni, a kegyelet megujul az ő védőszentjének névünnepén. Ez a kegyelet buzditotta a hölgyeket, hogy emlékét maradandó művel megörökitsék. Ama kis szentélyt a Rákos-utczában maholnap egy szép, remek templom váltja fel, akkor tizenhárom apácza kezdette meg nálunk az imádás misszióját, ma egy szép kolostorban, daczára az előbbi egészségtelen viszonyoknak, mikor a nedves lakások miatt sokat kellett szenvedniök, számuk napról-napra növekszik, a jó Isten sokasitja őket, a ki meghallgatta imádságunkat. Hála legyen neki mindig érte és bőséges áldása szálljon mindazokra, a kik a templom létrehozásában közremüködtek. Legyen ez a templom menedékhelye a gyötrődött lelkeknek, kiket a gond, bú, sokféle bánat idehoz, találjanak itt mindig isteni tüzet, mely isteni szeretettel melegitse, töltse be lelkükét. Tisztitsa és tegye egészségesebbé ez a templom a főváros erkölcsi légkörét.

Az ó-testamentumban a leviták hivták az istentiszteletre a zsidókat, ők készitették elő az áldozati tárgyakat, meggyujtották a lámpákat, ajtót őriztek. Az Örökimádás-templom is kapott ma levitákat, azt a négy harangot, a melyet nemeslelkü emberek adományoztak. Ébreszszék e harangok a körülállók lelkét arra a tudatra, hogy kérjék mindig munkájukra Isten áldását, valahányszor a harang szavát hallják. Ma szólal meg először az egyik harang; csengő szava hozzon áldást azokra, a kik őket ajándékozták.

Miután a templomépités befejezéséhez közeledik, ily alakban utolsó ez a mai közgyülés. A jó Isten megengedte, hogy minden nagyobb baj és szerencsétlenség nélkül befejeződik a külső épitkezés, de belseje még meglehetős nagy áldozatokat fog követelni. Azt hiszem, mindnyájunk óhaját fejezem ki, ha azt kivánom, adjon a jó Isten a belső felszerelésre is oly nagy adakozókat, meczénásokat, mint a kik a templom felépitését eddig lehetővé tették. Ezzel a közgyülést megnyitom.

Az élénk helyeslésssel fogadott megnyitó beszéd után Aigner Sándor műépitész számolt be a lefolyt évben történt épitkezésekről. Jelentése a következőképen hangzott:

Mélyen tisztelt közgyülés!

A mult évi jelentésemben már volt szerencsém a zárda- és az oltáregyleti épület elkészültéről beszámolni, de azok végleges költségei iránt akkoriban — a végleszámolás hiányában — a mélyen tisztelt közgyülést még nem tájékoztathattam.

Ennélfogva bátorkodom most, a végelszámolások lezárása után bejelenteni, hogy:

A zárda összes építési költségei ... ... 163.829·03 K.

Az oltáregyleti épület összes épit. költségei 168.039·31 «

Mindkét épületnél a költségvetésben foglalt munkákra nézve az előirányzathoz képest némi megtakaritás mutatkozik ugyan, de az utólag elrendelt, költségvetésen kivüli többletmunkák költségeivel együtt a zárdánál 7924 kor., az oltáregyleti épületnél 6807 kor. tulkiadást eredményez a végelszámolás.

E tulkiadás megindokolására legyen szabad felsorolnom, hogy a zárdánál ezen összegben bennfoglaltatik a légszeszvilágitási berendezés, az étel- és teherfelhuzó, a takaréktüzhely, a villamcsengők berendezése, butorok és a kerti keritésfalak költségei. Az oltáregyleti épületnél pedig a légszeszvilágitási berendezés, az ételfelhuzó, villamcsengők, butorok, valamint a jelenleg a zárda kápolnájában elhelyezett, később az oltáregyleti kápolnában felállitandó oltár és végül a Rákos-u. 5. sz. ház visszaalakitásának költségei képezik a tullépést.

Áttérve már most az Örökimádás-templom épitkezésére, első sorban sajnálattal kell bejelentenem, hogy az áldatlan munkásviszonyok és az azokból eredő kömivesstrike, a mely most már szeptember eleje óta folyik és tavasz előtt alig fog véget érni, megakadályozott minket is abban, hogy a templom építési munkálatait ez év végéig teljesen befejezzük és csak Havel Lipót épitőmesterünk buzgóságának köszönhető, hogy a munkát 3—4 viczepallérral és egynéhány napszámossal folytatva, legalább a tornyot befejezhettük és a harangház magasságáig leállványozhattuk.

Az ő áldozatkészsége nélkül a mai ünnepség sem lett volna megtartható, mert csak erőltetett munkával sikerült a harangházat annyira elkésziteni, hogy abban nagyságos Tömöry Károly és özv. ó-moraviczai Heinrich Ferenczné urnő nagylelkü adománya maradandó helyét találhassa.

A templom külsején ezután már csak a nagy torony négy sarkán álló fiáléknak, a rózsaablak mérművének és a főkapuzatnak az elhelyezése, valamint a kétoldali keritésrács felállitása van hátra.

A templom belsejében az előcsarnok és a zenekórus alatti boltozatok, csekély vakolási munka, a toronylépcsők és az ajtók elhelyezése, a padlóburkolatok, a villamvilágitási vezeték és végül az üvegesstrike miatt félbemaradt ideiglenes beüvegezés befejezése van hátra.

Mindezen munkák a tavaszszal — feltéve, hogy a kőmivesstrikenek addig vége lesz — 6—8 hét alatt lesznek befejezhetők.

A belső fölszerelés, valamint az üvegfestmények tervei munkában vannak, s már csak az az egy óhajunk marad hátra, hogy ezekre a belső felszerelési tárgyakra és üvegfestményekre is — a melyekre egyelőre még fedezetünk nincs — minél előbb akadjanak oly nemeslelkü adományozók, mint a minők e mai nap lélekemelő ünnepségére nyujtottak alkalmat.

Dr. Glattfelder Gyula pénztáros az egyesület pénztári állapotáról számolt be a következőleg: Pénztári jelentés az Erzsébet-Örökimádás-Templom-Egyesület 1906 november 19-én tartott közgyülése számára.

Jelentésemet egy részben örvendetes tény fölemlitésével kell kezdenem, nevezetesen, hogy az Osztrák-magyar bank az épités befejezéséhez szükséges kölcsönt megszavazta. Ezzel lehetővé lesz téve az épités zavartalan folytatása és lebonyolitása, ugy hogy remélhetjük, miszerint a jövő év folyamán, a mikor a magyar katholiczizmus Árpádházi Szent Erzsébet születésének 700 éves fordulóját fogja ünnepelni, a templom rendeltetésének át lesz adható.

Az épités kezdete óta a mai napig kiadatott az épületre 590.632 kor. 36 fill. Az egész szükséglet a költségvetési előirányzat szerint 865.273 kor. 18 fill. Szükségeltetik tehát még 274.640 kor. 82 fill.

Ezzel szemben rendelkezésre áll a fölvett 300.000 kor. bankkölcsönnel együtt 433.923 kor., ugy hogy az épület elkészülése esetén körülbelül 159.000 kor. marad rendelkezésre. Illetőleg, mivel a bokrétautczai két házunkon még 61.964 kor. és 34 fill. jelzálogkölcsön van, ennek fölesztése után tisztán marad 97.319 kor. 66 fill., a mely esetleg gyümölcsözően volna elhelyezhető s a bokrétautczai két ház. A belső berendezés költségei azonban még jótevőkre várnak.

Ezzel szemben áll a 300.000 kor. után évenkint fizetendő 15.000 kor., melynek fedezetéről már most kell gondoskodni. Fölmerült már a bokrétautczai házak felépitésének kérdése, de elkerülhetetlennek tartom az oltáregyesületi ház megfelelő értékesitését is.

Ez annál szükségesebb, mivel a mennyire közeledik a templom befejezése felé, oly arányban csökken évről-évre az adakozási kedv.

Bevétel volt a mult év folyamán 17.885 kor. 51 fill., kiadás pedig az épitésre fizetett összegen kivül 1625 kor. 62 fill., ugy hogy az épitésre magára ez év folyamán összesen 16.259 kor. 89 fill. adomány jutott.

Reméljük, hogy a belső fölszerelés előteremtésénél a nagylelküség ismét előtérbe lép s ezen a czimen nem fog uj teher az egyesületre hárulni, hanem azon páratlan támogatás, mely e müvet a befejezéshez közel hozta, a jövő esztendő folyamán lehetővé fogja tenni, hogy 1907 november 19-én a teljes befejezésről és kifizetésről számoljak be a közgyülésnek.

Az oltáregyesületi ház megfelelő értékesitésére vonatkozólag ugy határozott a közgyülés, hogy ez a kérdés sokkal fontosabb, mint hogy előkészület nélkül a közgyülés határozhatna róla, másrészt a dolog az Oltáregyesület ügye, azért legjobb lesz, ha a kérdést az Oltáregyesület választmánya teszi előbb tanácskozása tárgyává.

A közgyülés végén még Kánter Károly apát köszönte meg Kohl püspöknek, hogy a gyülésen elnökölni méltóztatott s biztositotta a püspök urat, hogy a közgyülésen jelenlevők buzgó szivvel fognak imádkozni a eteg herczegprimás egészségéért.

Szentségi egyletek

8. Ingolstadti szentmise-szövetség.

I. **Czime:** E szövetség czime röviden: *Pactum Marianum* (Marianisches Messbündniss), hivatalos teljes czime: *Confoederatio* sub glorioso titulo, invocatione et praesidio immaculate conceptae Virginis Mariae.

II. **Története.** Ezen miseszövetség érdekes története egy Mária-képhez kapcsolódik.

A hitujitás idejében élt az ingolstadti ferenczrendi kolostorban *Nas* János szerzetes-testvér, ki a boldogságos Szűz kiváló tisztelője gyanánt volt ismeretes. Ez a dolgozó testvér igazi benső vágyódást érzett a papi pálya iránt, hogy mint pap az isteni Üdvözitő és szűz Mária tiszteletében még inkább buzgólkodhassék. E vágytól tüzelve igyekezett czélját megvalósitani. Nappal házi teendőkkel lévén elfoglalva, éji nyugalmát áldozta fel: éjjelenkint a boldogságos Szűz képe elé ment, hol állandóan mécs égett. Térdelve vagy állva szűz Máriához folyamodott, mint a bölcsesség székéhez és ekként imádkozva meg tanulva töltötte rendszerint az éjet a kép előtt. A boldogságos Szűz meg is segitette. Oly előhaladást tett a hittani tanulmányokban, hogy öt év mulva már miséspappá szentelhették. Kiváló jó pap és szerzetes lett belőle. Kitünt mint szónok és egyházi iró. Különféle megtisztelő állást töltött be rendje kebelében, de főkép rendjén kivül. Meghalt mint brixeni segédpüspök 1590 május 16-án.

A Mária-képet, mely előtt Nas János oly sikeresen imádkozott, nagy becsben tartották az ingolstadti szent ferenczrendiek, sőt, akár valami kegyképet, nyilvános tiszteletre is kitették. Midőn 1726-ban a szentmise-szövetséget megalakitották, ezen képet választották a szövetség czimképének. 1754-ben rendi templomukban oltárra emelték a képet; ettől fogva a miseszövetség tagjai mindinkább szaporodtak.

Az eichstätti püspök 1874. február 3-diki határozatával ezen miseszövetség a *Szeplőtelen Fogantatás* nevezete alatt szabályszerü egyház társulattá emeltetett s azon év junius 26-án a római «*Ara Coeli*» név alatt ismert ferenczrendi kolostorban fennálló Szeplőtelen Fogantatás társulatába iktattatott; ez utóbbi társulat IX. Pius 1854. november 20-án kelt leiratára alakult meg.

III. **Czélja.** A szövetség czélja kezdetben az volt, hogy élő tagjainak boldog kimulást, az elköltözötteknek pedig a tisztitóhelyről való gyors szabadulást esdekeljen ki. Ujabban a szövetségnek czélja, szűz Mária szeplőtelen Fogantatásának tisztelete a szentmiseáldozat bemutatása által. A papi tagok maguk végzik, egyéb tagok pedig ugy szolgáltatják e czélra a szentmisét. Naponta a világ minden táján több mint 1600 szentmise lesz igy fölajánlva s bemutatva a tagok részéről, kiknek száma jóval felülhaladja a félmilliót.

IV. **Társulati szabályok.** A szövetség szabályzatából közöljük a következő pontokat:

1. A ki *fölvétetni* óhajt, jelentkezzék levél utján az ingolstadti szent ferenczrendi kolostorban. Tudtán és akaratán kivül senkit sem szabad felvétetni; természetesen halottakat sem lehet beiratni.

2. Ne feledkezzenek el a tagok *kötelezettségükről*, mely abban áll, hogy az évnek meghatározott napján szentmisét kell végezniök vagy szolgáltatniok a szövetség szándékára. Ez a szándék főleg öt dologra irányul: *a)* a szeplőtelenül fogantatott szűz Mária tiszteletére; *b)* hogy a tagok maguknak boldog kimulást esdjenek ki; *c)* hasonlóképen azon tagok számára, kik közel állanak haláluk órájához; *d)* az élő és megholt tagok lelki üdveért és *e)* kivált azon tagért, ki legutóbb mult ki. Egyébként elegendő, ha a szentmisét az illető egyszerüen «az ingolstadti miseszövetség szándékára» ajánlja fel.

3. Minden tag ápolja és gyakorolja a boldogságos Szűz különös tiszteletét. A Mária-ünnepeken és szombati napokon mondják el ájtatosan a fölajánlási imát szűz Máriához. Igyekezzenek erényeinek követésével ájtatosságát és szeretetét elsajátitani; ép azért hetenkint többször is mondják el a Szeplőtelen Fogantatás kis imafüzérét.

4. Válaszszák a tagok a jó halál patronusául szent Mihály, szent József, és szent Borbálát s az Isten többi kiválasztott szentjét, kik iránt mi katholikusok különös bizalommal viseltetünk, és kérjék segitségüket haláluk órájára.

Jegyzet. A beiratkozás alkalmával némi alamizsnát kell adni a szövetség költségeinek fedezésére. Ugyanily czélra lehet évi tagdijat is fizetni; ez utóbbi önkéntes adományt meg lehet egyszerre váltani. A beiratási díj az egyszersmindenkorra megváltott tagdijjal egyetemben nem üti meg az 5 koronát.

V. **Bucsuk**. *Teljes bucsut* nyerhetnek a miseszövetség tagjai Assziszi szent Ferencz napján (október 4).

Azonkivül birja a szövetség a «*kék skapuláré*» bucsuit.

IX. Pius papa 1876 április 4-én megengedte, hogy a szövetségnek Ingolstadton kivül lakó tagjai oly esetekben, mikor teljes vagy nem teljes bucsu elnyerése végett az ingolstadti szent ferenczrendi templom látogatása van előirva, a templomlátogatást saját plébánia-templomukban is érvényesen végezhetik. *Timár Kálmán.*

Az eucharisztikus társaságok fönséges hivatása.

KÜLÖNÖSEN a XVII. század óta nagyobb számmal létesültek oly jámbor társaságok, melyek a kenyérszinbe elrejtőzött Isten-ember folytonos *imádását* s a számos megalázást szenvedő eucharisztikus Jézus *engesztelését* tüzték ki legfőbb feladatul. Ezek a szentségi társaságok az utóbbi évszázadok alatt világszerte tért hóditottak s ma már nők és férfiak közt elterjedettségnek örvendenek. A Szentszék jóváhagyásával alakult s érdeklődő pártfogásával kisért ily irányu társaságoknak hosszu sorából elég a Bozenben is megtelepedet *eymardistákra*, az Erzsébet-Örökimádás-templomban működő *Mária-Reparatix-apáczákra* s az assziszii szent örökzöld fájának friss hajtására, a nálunk szintén ismeretes *ferenczrendü apáczákra* hivatkoznunk. Mindezen társaságoknak az Oltáriszentség folytonos imádása és engesztelése adja meg az élethivatásukat ékesitő *fönséges* jelleget. Ezt vegyük röviden szemügyre.

Az Isten-imádás az Oltáriszentség közelében valósul meg legméltóbban, mert Istent e földön itt lehet legközvetlenebbül imádni. A szemlélődés magaslataira kivánkozó áhitat legszabadabban az Oltáriszentség előtt bonthatja ki szárnyait. Az itt végzett imádás az ég angyalainak szolgálattevése s valósággal oly kiváltság, mely darabka mennyországot illeszt a mulandóságba. A köztünk élő Isten-emberrel való zavartalan érintkezésben a legégiesebb szeretetnek lángjai gyulnak ki s a *hymnodia assidua* gyönyöreibe elmerült lélek már itt a földön is megsejtheti az üdvözülteknek páratlan boldogságát.

Az ily eucharisztikus társaságok azonban nemcsak tagjaik számára biztositanak mennyei élvezetet, hanem a *példaadás erejével* s az *imádás hatásával* az egész emberiségen segitenek.

A világ gyönyörüségeitől ittas szivek megilletődve szemlélik azokat, kik önmagukat Istennek teljesen feláldozzák s ezeknek példájára az ő szivükben is gyökeret ver a meggyőződés, hogy a földi életnek pillanatnyi örömei nem érdemlik meg a rájuk forditott fáradságot. Igy válik az eucharisztikus társaságok elvonult élete hangos tiltakozássá a gazdagság, élvezet és egyéni hatalom mértéktelen becsülése ellen.

Mig a példaadás emberekre hat, az imádás Istent inditja meg. Ha majd a történelem eseményei teljes világosságban fognak föltárulni, szembeszökő lesz, mily fontos *társadalmi erő* volt ezen eucharisztikus társaságok imádsága. Az isteni Gondviselés munkatársaivá avatja ezeket a társaságokat épen az ő imádságuk révén s a malasztnak esője nagyon sokszor állhatatos imádságuk eredményekép hull le a bünös földre.

Nagy szent Gergely idejében 3000 római hajadonnak imádsága adta a birodalomnak a legnagyobb segitséget s a nagy pápa ugy nyilatkozik, hogy a kereszténység fővárosa nem birt volna ellenállni a lombardok kardjának, ha ők nem imádkoznak. Az ujabb korból eléggé ismeretesek IX. Pius szavai: Adjatok nekem imádkozó hadsereget s az egyház ügye meg van mentve.

Ily hatalmas tényezőként szerepel az önfeláldozó imádság az emberiség életében s azért az eucharisztikus társaságok *nagy szellemi és szivbeli munkáját* csak azok kicsinyelhetik, kik a természetfölötti erőnek beavatkozásában hinni nem akarnak.

Az eucharisztikus társaságoknak ez imádságos életmódját az ujkor áhitatának jellemző vonása, az engesztelés szelleme hatja át. Engesztelt ugyan az egyház már kezdettől fogva, még pedig leginkább a szentmisével, mint engesztelő áldozattal, de magának az Oltáriszentségnek engesztelését a keresztény régmult nem igen gyakorolta. Napjainkban pedig ez a *hittanilag szilárdan megokolt* áhitat-faj annyira uralkodó, hogy az engesztelésnek e szelleme a világi hivek közt is meghonosodott s főleg a Paray-le-Monialból kiindult engesztelő szent áldozásban jut kifejezésre.

Az eucharisztikus társaságok az Oltáriszentség engesztelésének müvével is fönséges hivatást teljesitenek. *Elégtételt nyujtanak* Urunknak azokért a méltatlanságokért, melyekkel szent egyházában, földi helytartójában, de kivált a legméltóságosabb Oltáriszentségben illetik. *Vigasztalják* az Üdvözitőt azokért a megaláztatásokért, melyeket szentségi állapotának tehetetlensége, állandó engedelmessége s látogatókban szükölködő jelenléte miatt elszenved. *Kárpótlást adnak* Neki azokért a bántalmakért, melyekkel az Oltáriszentség méltóságát és végtelen szeretetét sértik. Az embereknek e büneiért jó illatu áldozatul *fölajánlják életüket* s gyógyitó balzsamként önmagukat helyezik a megbántott Isten-ember szentséges szivére.

A közömbösségtől és hálátlanságtól megszomoritott eucharisztikus Jézusnak állandóan vigasztalásra lenni s Neki a megbántásokért folytonos elégtételt adni, az Istent szerető szivnek legszebb bizonysága.

Tegyük tehát magunkévá azt az elhatározást, hogy *az eucharisztikus társaságokat a tanitó egyháznak példája szerint nagyrabecsüljük, müködésüket készséggel támogatjuk, elterjedésüket szivből óhajtjuk s részükre a hivatásnak kegyelméért könyörgünk.*

A zlabingsi fogadalmi kápolna.

Az 1280-ik esztendő egyik éjjelén viharos, komor felhők torlódtak Zlabings, morvaországi városka felett. Mindenfelé nyomasztó csend ült. Szellő nem fujdogált, falevél nem mozdult. Szomoru előjele volt ez a kitörni készülő zivatarnak. Mintha a természet sutytyomban akarta volna hatalmába keriteni az egész vidéket, hogy azután bősz kiáltással megrázza, tönkretegye.

A sötét felhőkárpiton csakugyan végignyargalt egy tüzes kigyó, az első villámlás. És nyomban hatalmas dörgés rázkódtatta meg a földet és ébresztette fel az alvókat. Majd hörgésszerü sóhajtással erős szél szágul-dott el a fák, a házak felett és vad kedvében, hogy már felszabadulhatott, megfordult és vészes sikongással csapott le a fák koronájára és a szük utczikák közé. És tombolt eszeveszetten, féktelenül, ugy hogy fájdalmasan nyögdöstek a fák tépázott koronái, kisértetiesen rezegtek a házikók meg-ostromolt ablaktáblái, siralmasan nyikorogtak sarkaikban a borzasztóan döngetett kapuk. Közben vakitó villámok czikkáztak és harsogva zengett az égbolt.

Az emberek felriadtak csendes álmukból és az égiháboru borzal-maitól reltegve, fohászkodtak a világmindenség hatalmas Urához, hogy szüntesse meg ezt a valóságos istenitéletet.

Isten meghallgatta a hozzáfohászkodók kérését.

Megszünt az égiháboru, csak csendes eső hulldogált. De az is csak kis ideig, mert a tovaszáguldó szél gyors szárnyaira kapta a zivataros fel-hőket és vitte messzi, messzi, máshová.

Ismét tisztán rezegtek a csillagok és tartott a nyugalmat adó éjszaka, mig csak a hajnal derengése ébredésre nem szólitotta a pihenő embereket, állatokat egyaránt.

***

Reggel a misére hivó harang szavára seregesen tolultak az emberek a városka kis temploma felé, hogy hálát adjanak a jóságos Istennek.

Mily meglepetés várta őket!

A plébános és a sekrestyés izgatottan jártak-keltek a kis templomban, s hol némán, hol fájdalmas szavak kiséretében mutogattak az oltárokra, a perselyekre. Méltatlankodás, felháborodás fogta el a jelenlevőket...

Megértettek mindent.

Tolvajok lopództak be, a zivatar borzalmasságát felhasználva, a templomba és feltörték a perselyeket, összerongálták az oltárteritőket s magukkal vitték az összes elvihető értékes holmikat. És a mi minden-kinek leginkább fájt, a mi mindenkit legjobban felháboritott, volt az a

szomoru és fájdalmas tapasztalat, hogy a rablók gonoszságukban még a legszentebbhez is nyultak.

Felfeszitették ugyanis a szentségház ajtaját és szentségtörően ellopták a szentségmutatót a legméltóságosabb Oltáriszentséggel egyetemben.

Az istentelen tettnek hire futótüzként terjedt el a városkában. Lázasan keresték a gonosz tolvajokat, soká kutatták nyomukat, de hiábavaló volt minden fáradozás.

A tolvajok nyomtalanul tüntek el.

A hivek jó szive, adománya csakhamar pótolta a kárt, sőt szebbé varázsolta az oltárokat. Szomoruság ült mégis a szivekben. Azt fájlalták a jó lelkek, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentséget igy megsértették, meggyalázták.

***

Vagy egy hónapra reá a városka pásztora, a mint kint a mezőn a nyájat legeltette, csodálatos esetnek lőn tanuja. Éppen egy cserjés mellett terelgette tova a nyájat, midőn az egyik bokorból vakitó lángok törtek elő. Riadtan ugrott félre a nyáj és ijedten bámult a fénylő lángnyelvekre maga a pásztor. Midőn az első ijedtség okozta meglepődésből magához tért, harsányan kiáltotta oda a nem messzi szántó földmivesekhez:

— Emberek, tüz van! Jertek ide, égni kezd a cserjés!

A kiabálásra figyelmessé lett emberek odasiettek, hogy elfojtsák a tüzet. Azonban nagy meglepetés várt rájuk. A fényes lángnyelvek, bár-mily vakitóan törtek is elő a bokorból, sem nem égették, sem nem perzselték azt.

Soká tanakodtak, mitévők legyenek. Végre az egyik földmives a pásztor botjával nagy óvatosan széjjelvonta a bokrot és ámultan kiáltotta:

— Egy ostya!

Csakugyan ostya feküdt a bokor tövében és az szórta a tüzesen vakitó lángsugarakat szerteszét a bokron, a nélkül, hogy égetne, vagy per-zselne, akárcsak a hogy a nap is szórja az ő ragyogó sugárkévéit.

— Az ellopott szent ostya! A mi elveszett Oltáriszentségünk! Ide dobták a rablók! Ime, a hatalmas Isten csodája! Meg van a mi Oltári-szentségünk!

Ilyen és hasonló öröm- és ámulatkiáltásokba törtek ki a földmivesek, és térdreesve, imádkozni kezdtek. Egyikök azután a városkába futott, hogy a csodás dolgot a plébánosnak bejelentse.

A hivott lelkész csakhamar megjött. S vele sokan mások, mert hisz az érdekes hir gyorsan terjedt szájról-szájra és sokakat vonzott ki a csodá-latos fényözönben ragyogó bokorhoz.

A pap, miután meggyőződött, hogy csakugyan a szentségmutatóval együtt ellopott és azután onnan kihajitott szent ostya van a bokorban,

elhatározta, hogy azt a legnagyobb ünnepélyességgel viszi majd vissza a templomba.

A nép helyeselte szándékát.

Elment tehát, hogy intézkedjék.

Nemsokára ismét visszajött karingben és magával hozta az áldoztató kelyhet is. Mások a zászlókat hozták.

Midőn a szent ostyát az áldoztató kehelybe tette, a fedővel gondosan lefödte és a zászlók elővitele mellett, örömének zengedezése és csengetyük csilingelése közben, valódi ünnepies körmenetben vitte vissza a templomba. Ott a szent ostyát rejtő áldoztató kelyhet az oltárra tette és csakhamar felzúgott a hálaadó Tedeum.

A plébános a szent ostyát meg akarta mutatni a népnek, melyhez már előzőleg pár szót szólt s a mint az áldoztató kehelyről leemelte a fedőt, szinte elhült benne a vér.

Az Oltáriszentség nem volt benne! Mit tegyen?

Közölte ezt a csodálatos felfedezést a néppel, mely szintén meglepődött.

— Menjünk vissza a bokorhoz! határozták végre.

Midőn közeledtek feléje, látták, hogy megint lángol, fényesen, káprázatóan.

A szent ostya előbbeni helyén volt.

A plébános ismét tiszteletteljesen felvette és gondosan az áldoztató kehelybe rejtette.

A bokor már nem lángolt, és a nép körmenetileg megindult. Felhangzott a szent ének, csilingeltek a csengetyük.

Egyszerre csak rohanva fut utánok a pásztor és lihegve kiáltja:

— Ég a bokor! Ujra kigyult!

A nép abbahagyta az éneket, elhallgattak a csengetyük, és kiki szent borzalommal tekintett a papra, ki a pásztor jelentésére felfedte az áldoztató kelyhet és reszkető hangon mondotta:

— Nincs benne a szent ostya!

— Mit akar az Isten, hogy ilyen csodát tesz? — tanakodtak a pappal együtt.

— Kedves hiveim! — szólt ez utóbbi rövid gondolkozás után — mi afeletti nagy örömünkben, hogy megleltük a tolvajok által szentségtörő módon elrabolt és istentelenül eldobott legméltóságosabb Oltáriszentséget, nagy mulasztást követtünk el. Emlékezhettek a szentirás történetére, hogy midőn Mózes az égő csipkebokorhoz közeledett, az Isten szava figyelmeztette:

— Ez a hely szent!

— És kedves hiveim, mi a mi nagy örömünkben megfeledkeztünk arról, hogy az a hely, melyen az Isten fiának a kenyér szine alatt rejtőző szent teste feküdt, hogy az a bokor, melyet a mi elrabolt és oda bedobott szent ostyánk kiáradó fénysugara körülövezett, szintén szent. Mi otthagytuk a bokrot, anélkül, hogy elismertük, anélkül, hogy csak valamiképpen is jeleztük volna, hogy az a hely szent. Bizonyára, igy vélem én, figyelmeztetni akar minket az Ur Jézus ama hely szent voltára, azért tér oda vissza. Jertek velem még egyszer oda és ismerjük el és jelezzük a hely szentségét azáltal, hogy ott fogadást teszünk, hogy azon a helyen a föltalálás örömére a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletére kis kápolnát fogunk épiteni.

— Helyes! Megtesszük! Hadd hirdesse, a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletét! — zúgta lelkesedéssel a nép.

És a bokorhoz térve, látták, hogy igazat szólt a pásztor. Ragyogón tündöklött az egész bokor.

A pap a néppel együtt letérdelt és fogadást tett, hogy e megszentelt helyen a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletére a városka népe kápolnát fog emelni.

Azután felvette a szent ostyát, a kehelybe tette és megindult a menet immár harmadszor.

És csodák csodája, a szent ostya már nem szállt vissza.

A nép pedig megtartotta szavát, teljesitette fogadását.

A kápolna csakhamar felépült és Zlabings környéke népének kedvelt bucsujáró helye lőn.

***

1432-ben húsziták törtek e vidékre s ostrom alá fogták Zlabings városát. Népe azonban vitézül védte magát és a husziták visszaverte. Ezek dühökben szétdulták a fogadalmi kápolnát, ugy, hogy csak az a kőrakás maradt ott, mely tömegével szinte védte szentségtelen kezeik ellen azt a szent helyet, melyen majdnem kétszázaddal azelőtt a legméltóságosabb Oltáriszentség nyugodott.

Zlabings lakosaiban meg volt őseik nagy hite. Ujra felépitették a kápolnát, hogy hirdesse Krisztus dicsőségét. 1476-ban maga az olmützi püspök szentelte fel, megható beszédet intézve a jelenlevőkhöz az Oltáriszentség tiszteletéről.

Szavai gyümölcsözők voltak. Roppant sokan keresték fel e kegyelemhelyet, ugy hogy csakhamar szűknek bizonyult. Azért buzgó adományokból 1491-ben kibővitették és fényes ünnepség keretében ujra felszentelték.

VI. Szikesztusz és később VI. Piusz pápa nagy bucsukat engedélyeztek az ide zarándoklóknak.

Még csak annyit jegyzünk meg, hogy 1783-ban, II. József császár idejében ezt a kápolnát le akarták rombolni, de a nép kérésére meghagyták és fennáll az mai napig, hirdetve a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletét.

Filó Károly.

INNEN-ONNAN

Az Oltáriszentség ujabb csodája. A magyarországi papi imaegyesület és Eucharistia-társulat értesitőjének legutóbbi számában olvassuk a következőket: Columbia felé utazott egy missió-társaság. F. é. január 31-én borzalmas jelenetet élt át. Délelőtt 10 óra 20 percz volt, hirtelen dörgést, ropogást hallanak, ép midőn a gőzös a Telembi folyamba indult be. Megmozdult a föld. A szomszédos hegy felől indult a rengés, mely oly erős volt, hogy a fák koronái egymást verték s recsegve törtek a galyak. Amint azt rémülve nézték, a következő pillanatban a folyónak partja indult meg s emelkedett föl 2—3 méter magasra, majd rögtön a viz szine alá süllyedt. Az áram kitódult, elsöpört mindent, a mit a parton ért, a kis néger viskók csakhamar eltüntek, összeomolva hömpölyögtek darabokban a hullámárral. A nép, a mint tudott, futott magasabb helyekre s jajveszékelve kiáltott irgalomért az égbe: «Misericordia, misericordia.» Csodálatos módon menekült meg Tumaco kikötő-város. Házmagasságban hömpölygött ki rá a tenger árja. Mindenki kétségbeesve kiáltott irgalomért s futott, hogy megmeneküljön. A plébános segédjével együtt a templom felé tartott és a legméltóságosabb Oltáriszentséget igyekezett megmenteni. A nép ezt látva utána rohan, a tenger árja pedig hömpölygött feléjük. Ekkor a plébános, hittel telve, megragadja az Oltáriszentséget, kilép az ár elé, mely már térdig csapott föl; s bizalomtól bátorodva a legmélt. Oltáriszentséggel áldást ad a tornyosuló hullámokra. És im az áradat megállapodik s megtörve hömpölyög vissza medrébe. Hálaének hangzott most föl s örömujjongás közt járták be a szigetet ünnepélyes körmenetben az Oltáriszentséggel. Isten lépett közbe s csodásan mentette meg őket, vallotta mindenki, katholikus, protestáns, zsidó s hitetlen. A vizár elmult, de megindult a kegyelmek árja, a mi igaz bünbánatra s megtérésre inditotta azokat is, kik Istennel már rég nem törődtek. Márczius 2-án is azt irta még a plébános: Második hónapja már, hogy e rémületes esemény történt, de még mindig sok gyónóm van és sokan jönnek a házasság szentségének megkötésére, kik enélkül élnek. (Die Kath. Missionen. 35 évfoly. 1906/7. 2. sz. 43. lap).

Az első szent áldozás intézménye. Elhagyatott és védtelen gyermekek számára Roussel abbé (szül. 1825-ben; Sarthe-departement Saint Patérne helységében) 1866 márczius 19-én «az első szent áldozás intézményét» alapitá. Maga a társulat neve világosan kifejezi annak czélját. Roussel az elhagyatott gyermekeket egy házba gyüjté össze, hogy ott vallási oktatás által előkészitse a szent áldozásra. Ezenkivül az olvasásban, irásban és számolásban is adott nekik oktatást, hogy igy előkészülve egyes jó családokhoz kerülhessenek, mint tanonczok. Azonban Roussel nem akadt mindig oly családokra s műhelyekre, a melyekbe növendékeit bizvást beadhatta volna, ugy hogy rövid idő mulva kénytelen volt saját maga állitani föl műhelyeket háza mellett. Az előkészületek erre 1869-ben kezdődtek czipészműhely felállitásával. Ehhez nemsokára asztalos-, lakatos-, érczöntő- és szabóműhelyek sorakoztak, végül egy könyvnyomda s ebben jelent meg a Roussel abbé által kiadott két hirlap (La France illustrée és a L'ami des enfants). 1878-ban a franczia akadémia a Montijon-féle 2500 frankos erénydijjal Rousselt tüntette ki.

A Krisztus szent testéről nevezett társulat. A középkori Magyarország katholikus egyesületeinek sorában jelentékeny szerepe volt a Krisztus szent testéről nevezett társulatnak. Főfeladata az Oltáriszentség imádására irányult, de e mellett a jótékonyságot is gyakorolták. A tagok kötelezték magukat egy évi illeték lefizetésére, továbbá a közös ájtatosságokban, elhaló társaik végtisztesség tételében való részvételre. Halottak napján szentmisét szolgáltattak, szegényeket tápláltak és ruháztak. Társulati gyülést egyszer tartottak évenkint. A társulat nagy elterjedtségére mutat, hogy sok helyen találunk Krisztus szent testéről nevezett oltárokat, kápolnákat, utczákat és városrészeket.

Az irgalomháza, melybe valláskülönbség nélkül felvétetnek a gyógyithatatlan betegek, azon kéréssel fordul a t. közönséghez: kegyeskedjék a karácsony alkalmából e szánandókról is megemlékezni. A könyörületes szeretet számokra szintén karácsonyfát fog felállitani.

A könyöradományokat Budapest, III. ker., az irgalomházi főnökséghez tessék küldeni.

Kapisztrán szent János halálának 450-ik évfordulója alkalmából az iloki szent ferenczrendi szerzetesek három napra szóló ünnepséget rendeztek okt. 21—23-án. Ezen ünnepélylyel kapcsolatban a szent ferenczrendi atyák a kath. világ figyelmét az iloki zárda és ennek gyökeres javitásra szoruló templomára óhajtották fordítani. A zárdában maig is meg van az a czella, melyben 1456 okt. 23. Kapisztrán szent János meghalt. Temetkezési helyéül a mostani templom szolgált.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Elmegyek és meggyógyitom őt.

I.

Jézus a századosnak, a ki arra kérte, hogy gyógyitsa meg beteg szolgáját, azt felelte: «Elmegyek és meggyógyitom őt.» (Máté, 8.)

Ezt teszi mindennap az Oltáriszentségben.

***

«Mikor Jézus bement Kafarnaumba, egy százados méne hozzá, kérvén őt, mondván: Uram! szolgám inaszakadtan fekszik házamban és gonoszul gyötrődik, szenved. Jézus pedig mondá neki: Én elmegyek és meggyógyitom őt.»

Az Oltáriszentségben mindennap mondja ez igéket, a melyek a százados szivét megvigasztalták, biztositván őt szolgája gyors gyógyulásáról.

Mindennap, valahányszor a pap az oltáriszekrény előtt megjelenik, hogy abból a szentek-szentjét kivegye, ugy tünik fel előttem, mintha az irgalomnak és gyöngédségnek eme magasztos párbeszédét hallanám:

— Uram! — mondja a pap — engem egy lélek küldött hozzád, a ki testének házában lakik, megbénitva minden mozgásában; fölötte szenved fogságában, mert számtalan a betegségeknek száma, a melyek abba befészkelődtek.

— Elmegyek — feleli a jó Mester, — elmegyek és meggyógyitom őt. *Ego veniam et curabo eum.*

Ki ne csodálná kimondhatatlan szolgálatkészségét!?

Ő vonzza a szegény beteget a szent templomba, hogy őt meggyógyitsa.

Örök szeretettel szerette az embert és mihelyt Ádám rabbilincsbe került, szeretete helyére, saját lakására, az Oltáriszentséghez vezette őt.

Hogy az inaszakadt lélekhez eljuthasson, mint egy óriás lépdelt, keresztülhatolt hegyeken, halmokon.

Leszállt a mennyországból a földre, hogy minket elérjen. Bethlehemből Názárethbe; Názárethből Kánába, Kafarnaumba, Samariába futott és mindenüvé, a hol mi megfordultunk, nyomoruságainkkal és hibáinkkal telve. Mindama gyógyitások között, a melyeket Jézus az Oltáriszentségben művel és befejez, egy ragad meg mindenek fölött: ez a bünös első áldozása megtérése után. Ezt csodálom leginkább, mivel ez tünteti fel legjobban az édes Üdvözitőnek határtalan gyöngédségét.

Rég megfelejtkezett Istenéről; keresztségi ártatlan ruháját lábbal taposta; lelkiismerete furdalását elfojtotta; a pokol nyilai minden oldalról átjárták.

Szépségét a bünbánat szentségében a Bárány vére kétségkivül visszaadá; de ki ad balzsamot tátongó sebeire, azokra a még vérző sebekre?

— Elmegyek — mondja az Ur a papnak, a ki részvétre gerjedt e szerencsétlen lélek láttára — elmegyek és meggyógyitom őt.

El is megy, még pedig végtelen nyájassággal, meg is gyógyitja, elállitván a vért, a mely a világban kapott sebekből folydogál; behegeszti a sebeket, imádandó jelenlétének üdvösséges balzsamát illesztve reájok.

II.

Ha eljönne a nélkül, hogy engem meggyógyitana, eljövetele nekem mitse használna; ha pedig meggyógyitana a nélkül, hogy eljönne, nem igen lennék biztos gyógyulásomról.

***

«Elmegyek és meggyógyitom őt.» *Ego veniam et curabo eum.*

Mily végtelen édesség, mily isteni báj van ez egyszerü szavakban; mennyire szeretném ezeket ismételgetni akkor, a mikor mennyei orvosom szentséges teste szivembe száll!

Szeretem jelenlétét; vágyódom látogatása után, a mely iránt lelkemnek tisztelettel kell viseltetnie.

Ez a lélek azonban oly beteg, minden érzéke annyira béna, hogy ha el is jönne, de gyarlóságaiból ki nem gyógyitaná, élénkségét és erejét vissza nem adná: eljövetele nekem mit se használna. Ez gátolna abban, hogy jelenlétének igazán örvendhessek és vele beszélgethessek.

Különben is a fényességgel szemben, nyomoruságaimtól lesujtva, sokkal inkább szenvedéseimmel lennék elfoglalva, semhogy eléggé figyelhetnék az édes szóra, a mely a néma csendben és békés nyugalomban hallatszik.

Másrészt, ha meggyógyitana a nélkül, hogy eljönne, nem igen lennék biztos gyógyulásomról.

Jól tudom, hogy a penitenciatartás szentségében büneimtől megtisztitott és megbántásaimat, hálátlanságomat megbocsájtotta; azonban mégis szükségem van arra, hogy látogatásakor gyógyulásomat szilárddá tegye és befejezze, uj erőt öntve belém, hogy a jó harczot bátran, sikerrel küzdjem végig.

III.

Az Oltáriszentségben eljön és meggyógyit.

***

Az Oltáriszentségben lelkünk minden óhajtását teljesité.

Jézus abban hozzánk jő. Jézus abban minket meggyógyit. *Ego veniam et curabo eum.*

Álmélkodva e kimondhatatlan részvéten, mindjobban értem egy kiváló szónokunk szavait:

«Jaj annak, a ki eltávolodva e szentségi titoktól, megszünik vele táplálkozni!»

A ki széttépi azokat az isteni kötelékeket, a melyek őt Jézus Krisztushoz füzik, az magát kirekeszti annak tagjai sorából.

Mihelyt az Élet szivéből eltünik, mint a halottnak ereiben megfagyott vére visszahuzódik, már nem ápolja

és nem tartja fönn az Isten szeretetét. Lelke kiszáradt és elpusztult terület, mert azt nem termékenyitheti semmi más, mint az Oltáriszentség titkában való folytonos részesedés.

Ebben az elvakult, szomoru, háborgó életben, a mely tele van keserü emlékekkel, kinos elöitéletekkel és lelkiismeret-furdalásokkal: nyugodt helyet kell választani; menedéket, a hová az ember a fáradalmak és megpróbáltatások után visszavonulhat.

Jézus Krisztus, a ki oltáraink on jelen van és él, az oltalom; ő a menedékhely a viharokban, ő a mi orvosunk, a mi támaszunk, örömünk, boldogságunk, segitségünk és gyógyulásunk. *Fischer Ágoston.*

Oltáregyesületi ügyek.

Figyelmet és hozzászólást érdemlő levél, melyet Novotny János, Bozók (Hont m.) buzgó plébánosa intézett dr. Babura Lászlóhoz, az esztergomfőegyházmegyei Oltáregyesület megbizottjához. A levelet érdekes tartalmáért s esetleges megbeszélés végett is egész terjedelmében közöljük:

Főtisztelendő Tanár, Oltáregyesületi Megbizott Úr! Kitünően Tisztelt Uram!

Miután a tegnapi postával szerény fiók-oltáregyesületünk szegény, de buzgó tagjainak 1906. évi szives alamizsnáját 84 K 92 fill. Főtisztelendő Uram becses czimére elküldöttem: ezennel ·/. alatt mellékelve csatolom az uj tagok névsorát.

Ezzel kapcsolatban bizalommal kérem Főtisztelendő Uram becses véleményét a következő tervemre vonatkozólag:

A mint örül a szivem, midőn vidékünk ájtatos női neme példás buzgósággal siet sorakozni az eucharisztikus édes Jézus lelki seregéhez; megvallom, mégis lelki fájdalmat érzek a fölött, hogy mindekkoráig csekély számban látom egyesületünkben a férfiakat, kiknek pedig, kivált napjainkban, felette nagy szükségük van az oltáriszentségi édes Jézus védelmére, hogy hitükben állhatatosak maradjanak.

Ugy látom, hogy nekünk már az iskolás gyermekek között kell megkezdenünk, ugy a fiuk, mint leányok között is, az oltáriszentségi Krisztus számára buzgó és hü tisztelőket szerezni, hogy igy már ezen korban neveljünk magunknak a fiuk között jövendőbeli férfiakat, kik hüek lesznek meglett korukban is az édes Jézushoz!

Erre nézve azon tervem volna, hogy iskoláinknál megismertetvén a tanulókkal az Oltáriszentség és szentáldozás tárgyalásánál a szentségimádást — Oltáregyesületet — ennek czélját és hasznát, az értelmesebb és jóviseletü tanulóink közül ugy a fiukat, mint leányokat — kik mint 11—12 évesek, az V. vagy VI. elemi osztályt végzik — arra buzditanám, hogy lépjenek be az Oltáregyesületbe.

Ezen fiatal tagok egyesületi tagkötelezettségére nézve ugy vélekedem, hogy ezek részére *ideiglenesen* — t. i. a mig ki nem lépnek az iskolából, nem engednék külön imádási órát választani; sem alamizsnát nem kérnék tőlük: hanem ezekre nézve általánosságban kimondanám, hogy a mig iskolakötelesek — mint Oltáregyleti fiatal tagok — iparkodjanak minden hónap első vasárnapján részt venni a mi közös isteni tiszteletünkön, mely a templomban rendesen megtartatik s ott ájtatos imában üdvözöljék, imádják és kérleljék az édes Jézust a társulat kivánsága szerint.

Ezzel azt is vélném elérhetni, hogy falusi tanulóink, kiket télen a hideg időjárás, nyáron pedig legeltetés czimén a szülők amugy is gyakran visszatartanak a vasár- és ünnepnapi isteni tisztelettől, szorgalmasabban járnának a templomba.

A társulat részére rendes évi alamizsnát nem kérnék tőlük; csak olyankor fogadnék el egy-két fillért a társulat javára, midőn ezek maguktól jelentkeznének, hogy ajándékba kapott egy-két fillérükkel ők is akarják megajándékozni az Oltáregyesületet.

Tanulóimról egészen külön tagnévjegyzéket vezetnék s midőn egyes tanulóim kilépnének már a mindennapi iskolából, t. i. betöltött 12 éves kor után felhivnám a kis tagokat, hogy most már mindegyik maga jelöljön meg magának egy szabadon választott napot és imádási órát s iparkodjék azután, tehetsége szerint, évenkint némi alamizsnát is megtakaritani az Oltáregylet javára.

Tanulóim részéről is már mostani jelentkezéskor is — beküldeném a névsort s a mint iskolavégzettségük után imádási órájukat bemondanák, ezt időről-időre szinte bejelenteném Főtisztelendő Urnál, hogy a társulati tagkönyvbe bevezettethessék.

Ezen tervem által egyedül azon czélt óhajtanám szolgálni, hogy eucharisztikus Jézust szerető és tisztelő *férfiakat* nevelhessünk az egyháznak a köznépnél is.

Tervemet Főtisztelendő Urammal, mint főegyházmegyei megbizottunkkal ezennel közölve, tisztelettel kérem, sziveskedjék szándékomat elbirálás alá venni és erre vonatkozó nagybecsü nézetét kegyeskedjék velem közölni.

Kitünő tiszteletem kifejezésével vagyok

Bozókon, 1906 november hó 29-én

Főtisztelendő Urnak

Krisztuban szolgája

Novotny János

plébános.

A budapesti központi Oltáregyesület deczember hó 10-én tartotta választmányi ülését. Mindjárt az ülés elején *Kánter* Károly apát, igazgató, üdvözli őrgróf Pallavicini Edénét a közeledő névnap alkalmából. A tárgysorozatnak első pontján a titkárnő tesz jelentést a pénztár állásáról. 1906 junius 1-től november hó végéig 8023 korona 05 fillér volt a bevétel s 6081 korona 44 fillér a kiadás. Ezután az alelnöknő fölhatalmazást kér az egyházi ruhákhoz szükséges anyag megrendelésére, egy-

ben a fönforgó sulyos viszonyokra való tekintettel hangsulyozza, hogy a plébános urak oly tárgyakat, melyek még meglehetős állapotban vannak, ne kérjenek s egy folyamodványon háromnál több tárgy ne szerepeljen. Az igazgató ezután arról tesz jelentést, hogy az egyesületi házban elhelyezett könyvtár némi betét ellenében már használatba vehető s kéri a választmány tagjait, hogy a könyvtárt gyarapitani sziveskedjenek. Eleve fölhivja a figyelmet a nagyböjt első hetében tartandó oltáregyesületi szentgyakorlatokra s a január havában (Jézus legszentebb neve ünnepét megelőzőleg) szokásos engesztelő novenára. A választmányi ülés végén az igazgató még arról szólt, hogy a szentmise-alapitványok már kötvényeztettek s van kilátás, hogy az egyesület intentiókkal is segithet magán. A választmányi ülésen gróf Zichy Nándorné, gróf Cziráky Lujza, gróf Cziráky-Almássy Erzsébet, Ghyczy Ida, Selmayer Károlyné, özv. Rudnyánszky Ferenczné vettek részt.

A kalocsai Oltáregyesület lelkigyakorlatai. Nagy napjai voltak a kalocsai Oltáregyesületnek november 7—11-ig. Ekkor folyt le az egyesület lelkigyakorlata. Első nap, 7-én este «Veni Sancte» vezette be az ájtatosságot, mely után megkezdődött az első elmélkedés. Schlick János, Jézus-társasági atya, főgimnáziumi hittanár, volt a lelki gyakorlat szónoka. Az elmélkedéseket nagy számban hallgatták végig nemcsak oltáregyesületi tagok, hanem mások is, férfiak és nők egyaránt. A vasárnap volt a lelkigyakorlatok koronája és befejezője; egyuttal a rendes havi szentségimádó vasárnap is. Az oltáregyesületi szentmise alatt közös áldozást végeztek a szép számmal megjelent egyesületi tagok s a többi résztvevők. Délután a befejező elmélkedés végeztével a lelkigyakorlat vezetője a résztvevőknek apostoli áldást osztott, mi tudvalevőleg teljes búcsuval jár. Ekként tartatott meg az egyesület ezidei, kiválóan sikeres lelkigyakorlata. Hogy mennyi áldás áradt, micsoda felbuzdulás s mily lelki megujhodás támadt ezen ájtatosság nyomában, annak Isten a megmondhatója; mi emberek, kik csak külső viseletét figyelhettük megjelent embertársainknak, erről némi sejtelemmel birhatunk csak, ámde ez a sejtelem is sok vigasztaló jelenségre enged következtetni.

A lelkigyakorlatokra meghivást kaptak a környéken lakó oltáregyleti tagok is, oly biztatással, hogy elszállásolásukról a kalocsai tagok fognak gondoskodni. Hogy mégsem jöttek annyian, mint a mennyire az oltáregyesület vezetősége számitott, ennek okát abban kell keresnünk, hogy helyenkint — pl. a közeli Miskén — módjukban áll a vidéki tagoknak saját falujokban végezni lelkigyakorlatot. Az emlitett Miske községben már két év óta tart az ottani papság lelkigyakorlatot a kath. kör, oltáregyesületi tagok s a többi vallásos társulat bevonásával. Haladást jelent e körülmény, hogy falusi hivek is részesülhetnek már évenkint a lelkigyakorlatok áldásában: ezt is javarészt az oltáregyesület érdemének kell betudnunk. *T. K.*

A székesfehérvári oltáregyesületből. Dornis Istvánt, ki az Egyházmegyei Könyvnyomda igazgatója lett, fölmentette az egyházmegyei hatóság az Oltáregyesület titkársága alól s helyébe Reichardt Tamás dr. theologiai tanárt nevezték ki az Oltáregyesület titkárává.

***

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1906 január és február hóban befolyt dijak: Tapert Emilia 2 k, Bubrek Károlyné 2 k, Szabó Mária 1 k, Steiner Ottilia 4 k, Lányai Béláné 4 k, Schmukáts Prokopné 4 k, ftdő Mikolics Ferencz plébános ur az inczédi tagoktól 13 k 40 f, Schober Irma 4 k, Szethi Mária 10 k, ftdő Geiger Alajos ur Uj-Arad 88 k 76 f, Erneszthaza 12 k. Német-Bogsán 22 k 24 f, Ürmény-háza 9 k 12 f, Marczibány Dombegyháza 18 k 24 f, Kollmann Erzsébet 2 k, Lindner Eleonora és Billa Pálné 4 k, Temesvár-Józsefváros összesen 156 k 36, Muza István 24 f, Voigt Rezső 1 k, Voigt Nándorné 10 k, Szerdahelyi Károlyné 2 k, Lipinski Károly 2 k, Szirmai Rezső 1 k, T. E. 2 k, Nemessányi Emma 2 k, Bartos Gergelyné 2 k, özv. Esperger Péterné 1 k, ns. és ftdő Kelemen István ur a csehimindszenti tagoktól 42 k 28 f, ftdő Ehrengruber Viktor a nadlányi tagoktól 24 k, Heilmann Mariska 2 k, Benedek Lajosné 2 k, Csaya Lőrinczné 1 k, Szentiványszky Györgyné 1 k, Marko Ludmilla 2 k, Szakács Julianna 1 k, Takács Karolin 4 k, Vigkedvü Pálné 1 k, özv. Kremmer Antalné 2 k, Pusztai Rozina 2 k, Bosnyák Erzsébet 1 k, Thék Endréné 10 k, Stankovics Gizella 1 k, Fazekas Erzsébet 6 k, Wadalma Justina 6 k, Tavasz Jánosné 24 f, Rausch Ferenczné 10 k, Nanner Johanna 5 k, Répás Borbála 30 f, Hellebranth Berta 2 k, Markó Antalné 2 k, Radovits Mária 1 k, Éberling Józsefné terjesztő urnő által Lutter Nándorné 2 k, Rejtő Sándorné 4 k, Tomor Róza 4 k, dr. Herald Ferenczné 4 k, Hetrer Józsefné 2 k, összesen 16 k, Klár Józsefné terjesztő urnő által Marsofszkyné 2 k, Bencsik Julia 4 k, Noszeda Tivadarné 2 k, Noszeda Erzsike 40 f, Kvassay Jenőné 4 k, N. N. 1 k, összesen: 13 k 40 f, Hornyák Jánosné terjesztőnő által Késöy Paula 1 k, Kanyik Borbála 1 k, Obornyák Mária 40 f, Schartek Bódogné 4 k, összesen: 6 k 40 f, Madaras Józsefné 6 k.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1906. julius hóban befolyt dijak: Dominik Sándor 1 k, Békési Ágota 1 k, Pecséri Ferenczné 2 k, Hirsch Anna Matild 4 k, Bögehold Károly 1 k, Pabst József és Neje 2 k, Miskó Józsefné terjesztő urnő által Nagy Józsefné 2 k, Pohl Istvánné 2 k, Tornyi László 2 k, Tornyi Lászlóné 2 k, Andresz Anna 1 k, Paszlovszki Ignácz 2 k, Höflinger Istvánné 2 k, Roszival Paula 1 k, Hauke Teréz 2 k, Kovács Lucza 2 k, Farkas Lujza 2 k, Muzslai Ferenczné 5 k, összesen 25 k. Kraitsik Ferenczné 4 k, özv. Haidecker Jánosné 2 k, Ó-Buda Jó Pásztor zárdai oltáregyesület által Jelinek Erzsébet 1 k, Gassmayer Sarolta 1 k, Volny Anna 1 k, Marchold Etel 1 k, Mandl Paulin 1 k, Schwarcz Mária 1 k, Nagy Julianna 24 f, Vörös Gabriella 24 f, Lengyel Teréz 24 f, Komár Mariska 3 k, Benyovszki Gizella 1 k 50 f, Kovács Antónia 24 f, összesen 11 k 46 f, Szlobodnyik Zsuzsanna 2 k, Pusztai Lipót és neje 4 k, Mahacsek József és neje 4 k, Kubesch Miczi 2 k, Mihályi Mariska 1 k, Szabó Mária 1 k, Danzinger Franziska 2 k, Galba József 4 k, Heiser Erzsébet 3 k, Gazder Józsefné 1 k, T. E. 1 k, Kecskeméthy Albertné 50 f, Kecskeméthy Anna 50 f, özv. Bauer

Lajosné 50 f, ftdő Hazay Gyula ur a békéscsabai tagoktól 6 k 30 f, Péter Anna 2 k, Machaj Dorottya 1 k, Koncsek Hermina 2 k, Farkas Teréz 1 k, özv. Pap Flóriánné 24 f, Pap Szidónia 24 f, Hanák Antalné 1 k, Tulner Katalin 1 k, Kálhock Gézáné 2 k, Számel Lászlóné 2 k, Preszmayer Emilia 2 k, Hedrich Antalné 2 k, Bukovinszki Gáspárné 24 f, Kanis Fanny 2 k, Grasits György és Bellovits Ágnes 12 k, Illés Lajosné 24 f, Hidvéghy Bella 2 k, Frik Gábor 30 f, Kőszegi Antalné 1 k, Kavalier Irma 60 f, Angner Róza 60 f, Michelbach Jánosné 4 k, Herfort Ilona és Irén 2 k, Miks Anna 24 f, Csorba Ilona 24 f.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1906 január hóban befolyt díjak: Fimann Katalin 1 k, Meyer Teréz 40 f, Neveri Mária 2 k, özv. Palócz Mihályné 2 k, Simon Jánosné 2 k, Melhardt Pálné 2 k, özv. Katschirek Venczelné 10 k, Oppitz Vilma 1 k, Sturka Mária 2 k, Baross Erzsébet 1 k, Beniczki Franciska 2 k, özv. Huber Lajosné 2 k, Stáhly Ignáczné 4 k, Haász Emilia 2 k, özv. Baráth Lajosné 2 k, Majzik Jolán 2 k, Stiassni Szilveszterné 3 k, özv. Kormos Béláné 4 k, Pigai Katalin 8 k 64 f, Pigay Árpád 8 k 64 f, özv. Mariel Lajosné 1 k, özv. Kassovitz Tivadarné 8 k, Csányi Mária 1 k, Kamenczki Ilona 2 k, Jancsik Hermin 1 k, Madarász Róza 40 f, Kremo Matild 60 f, Deák Juliska 40 f, Kisnemes Rozália 40 f, Cseley Józsefné 2 k, Hlavati Ernő 16 f, Varga Pálné 60 f, Bubrek Károlyné 4 k, ftdő Babura László dr. ur Esztergomegyházmegyéből Nagy Ölved 5 k 50 f, Alsópél 12 k 42 f, Héreg 30 k, Moraván 11 k, Pöstyén 34 k 66 f, Pozsony-Eperjes 10 k 77 f, Bozók 64 k 08 f, özv. Blazsik Ferenczné 2 k, az epölyi oltáregyesület 12 k 96 f, Szalka 37 k, Endrefalva 72 k 30 f, Ipolyság 53 k, Pöstyén 116 k, összesen 461 k 69 f.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai.

1906. évben: özv. Major Ferenczné, az Oltáregyesület buzgó terjesztőnője Budapest. Buzgó, jó lélek költözött el a földről s ment Isten elé! A 80-as, 90-es évek generációja élénken emlékezik arra a szelid arczu, mélyen vallásos lelkü öreg urnőre, a ki szinte kimondottan vezére volt Székesfehérvár egyszerü sorsu hivő népének. Az Ur házának mindennapos, a gyóntatószéknek igen gyakori látogatója volt, ki példájával, buzditásaival, utánjárásával s hisszük — imáival is nem egy lelket nyert meg Istennek. Bizvást elmondhatnók, hogy Bodajktól Jeruzsálemig alig van vallásos kegyelet által megszentelt hely, melyet fel ne keresett volna. Igazi, hitből élő jó lélek volt, a kinek a köznapi élet aprólékosságai között is bizonyára nagyok voltak érdemei az isteni Gondviselés előtt. Fiában, az egykori nagykészültségü főorvosban, későbbi nagynevü országos képviselőnkben, a korán elhunyt Major Ferenczben, derék, bátor, hitvalló férfiut nevelt egyházának. A fiu három évvel előzte meg a halálban jó anyját, kinek lelkeért minden ismerője szivesen küld a Magasságbeli trónja elé buzgó imádságot. — Deutsch Magdolna Strém, Kovács Julia Budapest, Petrovits Rozália Strém, Staffenberger Mária Budapest, Csonka Verona Lontó, Dávid Anna Vámosmikola, Grigoncza Julianna Szentgyörgyábrány, Nyéki Mária Nyirábrány, Pacsai Rozália Tornaszentandrás, Pócs József, Vig Erzsébet, Reitinger Borbála Vámosmikola, Wensky Ferenczné, Wirth Anna Budapest, Palatin Anna Vinga.

Imádkozzunk egyesületünk elhunyt tagjaiért, hogy az Úr Jézus, ki a földön kenyér szinében volt reményük, a menynyei dicsőségben szinről-szinre látható fönségében legyen örök boldogságuk.

Szerkesztő: Dr. Breyer István.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály kiskunmajsai plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 3 korona. Félévre csak 1 kor 50 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Kiskunmajsán.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

Sokszorosan kitüntetve

RÓTH MIKSA

cs. és kir. udvari üvegfestő

Budapest, VIII., Kender-u. 22. és 24. sz.

Mindennemü **üvegfestmények** a legegyszerübbtől a **leggazdagabb kivitelig.** Diszes **üvegmozaik-munkák** velenczei modorban.

Sokszorosan kitüntetve

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild ihgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomda r. t. Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.